FR-XVI-15
PBA 1
CB 11037934
Film 605801

FR-XVI-15

STATII PAPINII NEAPOLITANI

SYLVARVM LIBRI V.
THEBAIDOS LIB. XII.
ACHILLEIDOS LIB. II.

VIRTVTE DVCE,

COMITE FORTVNA.

APVD SEB. GRYPHIVM LVGDVNI,
1547.

STATII PAPINII NEAPOLITANI SYLVARUM LIBER PRIMUS AD STELLAM.

DIV, multumq; dubitaui, Stella iuuenis optime, & in ſtudijs noſtris eminentiſſime qua parte uoluiſti, an hos libellos qui mihi ſubito calore, & quadam feſtinandi uoluptate fluxerant, cùm ſinguli de ſinu meo prodijſſent, congregatos ipſe dimitterem. Quid enim oportet huius quoq; autoritate editionis onerari? quod adhuc pro Thebaide mea (quamuis me reliquerit) timeo. Sed & Culicem legimus, & Batrachomyomachiam etiam agnoſcimus. Nec quiſquam eſt illuſtrium Poëtarum, qui non aliquid operibus ſuis, ſtilo remiſſiore præluſerit. Quid quòd hæc ſerum erat continere, cùm illa nos certè (quorum honori data ſunt haberetis. Sed apud cæteros neceſſe eſt multum illis pereat ex uenia, cùm amiſerint, quam ſolam habuerint, gratiam celeritatis. Nullum enim ex illis biduo longius tractum, quædam & ſingulis diebus effuſa. Quamuis metuo ne uerum iſtuc, uerſus quoq; ipſi de ſe probent. Primus libellus Sacroſanctum habet teſtem. Sumendum enim erat à Ioue principium. Cæterùm hos uerſus, quos in equum ma-

 ximum

ximum feci, indulgentiſsimo Imperatori poſtero die, quàm dedicauerat opus, tradere iuſſus ſum. Poſuiſti illud (dicet aliquis) & ante uidiſſe. Reſpondebis illi tu, Stella chariſsime, qui Epithalamium tuum, quod mihi iniunxeras, ſcis biduo ſcriptum. Audacter me hercle, ſed tamen CCLXXII. *hexametros habet, & fortaſſe tu pro collega mentieris. Manlius certe Vopiſcus uir eruditiſsimus, & qui præcipuè uindicat à ſitu literas iam penè fugientes, ſolet ultrò quoque nomine meo gloriari, & uillam Tiburtinam ſuam deſcriptam à nobis uno die. Sequitur libellus Rutilio Gallico Valenti dedicatus. De quo nihil dico, ne uidear defuncti teſtis occaſione mentiri. Nam Claudij Etruſci teſtimonium eſt Qui balneolum à me ſuum intra moram cœnæ recepit. In fine ſunt Calend. Decembr. quibus utiq; creditur. Noctem enim illam feliciſsimam habent, & uoluptatibus publicis inexpertam.*

*

EQVVS MAX. DOMITIANI.

QVAE ſuper impoſito moles gem mata coloſſo
Stat Latium complexa forum, Cælone peractum
Fluxit opus, Siculis an conformata caminis
Effigies, laſſum Steropem, Brontemq; reliquit?
Ante Palladiæ talem Germanice nobis
Effinxere manus? qualem modo fræna tenentem
Rhenus, & attoniti uidit domus ardua Daci?
Nunc age fama prior, notum per ſecula nomen
Dardanij miretur Equi, cui uertice ſacro
Dindymon, & cæſis decreuit frondibus Ida.
Hunc neq; diſciſſis cæpiſſent Pergama muris,
Nec grege permixto pueri, innuptæq; puellæ,
Ipſe nec Aeneas, nec magnus duceret Hector.
Adde, quòd ille nocẽs, ſæuoſq; amplexus Achiuos,
Hunc mitis commendat Eques. iuuat ora tueri
Mixta notis belli, placidamq; gerentia pacem.
Nec ueris maiora putes. par forma, decorq;,
Par honor. exhauſtis Martem non amplius armis
Biſtonius portat Sonipes, magnoq; ſuperbit
Pondere, nec tardo raptus propè flumina curſu
Fumat, & ingenti propellit Strymona flatu.

Par operi ſedes. hinc obuia limina pandit
Qui feſſus bellis, aſſertæ munere prolis,
Primus iter noſtris oſtendit in æthera Diuis.
Diſcitur è uultu quantum tu mitior armis,
Qui nec in externos facilis ſæuire furores
Das Catis, Dacisq; fidem. te ſigna ferente
Et minor in leges iret Gener, & Cato caſtris.
At laterum paſſus hinc Iulia templa tuentur,
Illinc Belligeri ſublimis regia Pauli.
Terga Pater, blandoq; uidet Concordia uultu.
Ipſe autem puro celſum caput aëre ſeptus,
Templa ſuperfulges, & proſpectare uideris,
An noua contemptus ſurgant palatia flammis
Pulchrius? an tacita uigilet face Troïcus ignis?
Atq; exploratas iam laudet Veſta miniſtras?
Dextra uetat pugnas, læuam Tritonia uirgo
Non grauat, & ſectæ prætendit colla Meduſæ.
Ceu ſtimulis accendat equum. nec dulcior uſquam
Lecta deæ ſedes. nec ſi Pater ipſe teneres
Pectora, quæ mundi ualeant euoluere curas.
Et quis ſe totis Temeſe dedit hauſta metallis.
It tergo demiſſa chlamys. latus enſe quieto
Securum magnus quanto mucrone minatur
Noctibus hibernis, & ſidera terret Orion.
At Sonipes, habitus: animosq; imitatus equeſtris,
Acrius attolit uultus, curſumq; minatur,
Cui rigidis ſtant colla iubis. uiuusq; per armos
Impetus, & tantis calcaribus ilia late
Suffectura patent uacuæ pro ceſpite terræ,

Aenea

Aenea captiui crinem tegit ungula Rheni.
Hunc & Adraſteus uiſum extimuiſſet Arion,
Et pauet aſpiciens Ledæus ab æde propinqua
Cyllarus. hic domini nunquam mutauit habenas
Perpetuus frænis, atq; uni ſeruiet aſtro.
Vix ſola ſufficiunt inſeſſaq; pondere tanto
Subter anhelat humus, nec ferro, aut ære laborant,
Sed Genio. tenuat quamuis æterna crepido,
Quæ ſuper ingeſti portaret culmina montis,
Cæliferiq; attrita genu duraſſet Atlantis.
Nec longe traxêre moræ, iuuat ipſa labores
Forma Dei præſens operiq; intenta Iuuentus
Miratur plus poſſe manus. ſtrepit ardua pulſu
Machina. continuus ſeptem per culmina montes
It fragor, & magnæ fingit uaga murmura Romæ,
Ipſe loci cuſtos, cuius ſacrata Vorago,
Famoſuſq; lacus, nomen memorabile ſeruat,
Innumeros æris ſonitus, & uerbere crudo
Vt ſenſit mugire forum, mouet horrida ſancto
Ora ſitu, meruaq; caput uenerabile quercu.
Ac primum ingentes habitus, lucemq; coruſcam
Expauit maioris equi, terq; ardua merſit
Colla lacu trepidus, lætus mox præſide uiſo.
Salue magnorum proles, Genitorq; deorum,
Auditum longe numen mihi. nunc mea felix
Nunc ueneranda palus, cùm te propè noſſe, tuumq;
Immortale iubar uicina ſede tueri
Conceſſum ſemel autor ego, inuentorq; ſalutis
Romuleæ. tu bella Iouis, tu prælia Rheni,

Tu ciuile nefas, tu tardum in fœdera montem,
Longo marte domas. quòd ſi te noſtra tuliſſent
Secula, tentaſſes me non audente, profundos
Ire lacus; ſed Roma tuas tenuiſſet habenas.
Cedat equus latiæ, qui contra templa Diones,
Cæſarei ſtat ſede fori. quem tradere es auſus
Pellæo Liſyppe duci, mox Cæſaris ora
Aurata ceruice tulit. uix lumine feſſo
Explores. quàm longus in hunc deſpectus ab illo.
Quis rudis uſqueadeo, qui non ut uiderit ambos,
Tantum dicat equos, quantum diſtare regentes?
Non hoc imbriferas hyemes opus, aut Iouis ignem
Tergeminum. Aeolij non agmina carceris horret,
Annorum'ue moras. ſtabit dum terra, poluſq;,
Dum Romana dies. huc & ſub nocte ſilenti
Cum ſuperis terrena placent, tua turba, relicto
Labetur cælo, miſcebitq; oſcula iuxtà.
Ibit in amplexus Natus, fraterq;, paterq;,
Et ſoror. una locum ceruix dabit omnibus aſtris.
Vtere perpetuum Populi, magniq; Senatus
Munere, Apelleæ cuperent te ſcribere ceræ,
Optaſſetq; nouo ſimilem te ponere templo
Atticus, Elæi ſenior Iouis. & tua mitis
Ora Taras, tua ſidereas imitantia flammas
Lumina, contempto mallet Rhodos aſpera Phœbo.
Certus ames terras, & quæ tibi templa dicamus
Ipſe colas, nec te Cæli iuuet aula, tuoſq;
Lætus huic dono uideas dare thura Nepotes.

EPITHALAMION STELLAE, ET VIOLANTILLAE.

*V*Nde ſacro Latij ſonuerunt carmine
montes?
Cui Pæan noua plectra moues? hymeroq; comanti
Facundum ſuſpendis ebur? procul ecce canoro
Demigrant Helicone deæ, quatiuntq; nouena
Lampade, ſolennem thalamis coëuntibus ignem.
Et de Pierijs uocalem fontibus undam.
Quas inter uultu petulans Elegia, propinquat
Celſior aſſueto. diuasq; hortatur, & ambit
Alternum factura pedem: decimamq; uideri
Se cupit: & medias fallit permixta ſorores.
Ipſa manu nuptam genitrix Aeneïa ducis
Lumine demiſſam: & dulci probitate rubentem.
Ipſa toros, & ſacra parat: cœtuq; latino
Diſsimulata deam. crinem, uultumq; genasq;,
Temperat: atq; noua geſtit minor ire marita.
Noſco diem, cauſasq; ſacri, te concinit iſte
Pande fores: te Stella chorus, tibi Phœbus, & Euan,
Et de Mænalia uolucer Tegeaticus umbra
Serta ferunt: nec blandus Amor, nec Gratia ceſſat
Amplexum niueos optatæ coniugis artus
Floribus innumeris, & olenti ſpargere thymbra.
Tu modo fronte Roſas, Violis modo Lilia mixta
Excipis: & dominæ niueis à uultibus obſtas.

 Ergo

Ergo dies aderat Parcarum conditus albo
Vellere, quo Stellæ, Violantillæq; profeſſus
Clamaretur hymen: cedant curæq; metusq;.
Ceſſent mendaces obliqui carminis aſtus.
Fama tace, ſubijt leges, & fræna momordit
Ille ſolutus amor. conſumpta eſt fabula uulgi.
Et narrata diu uiderunt oſcula ciues.
Tu tamen attonitus (quamuis data copia tantæ
Noctis) adhuc optas, promiſſaq; numine dextro
Vota paues pone ò dulcis ſuſpiria Vates,
Pone, tua eſt. licet expoſitum per limen aperto
Ire, redire gradu. iam nuſquam ianitor, aut lex,
Aut pudor, amplexu tandem ſatiare petito
Coniugis, & duras pariter reminiſcere noctes.
Digna quidem merces. & ſi tibi Iuno labores
Herculeos, Stygijs & ſi concurrere monſtris
Fata darent, ſi Cyaneos raperere per æſtus
Hanc propter tutum, Piſæa lege trementem
Currere, & Oenomai fremitus audire ſequentis.
Nec ſi dardania Paſtor temerarius Ida
Sediſſes, hæc dona forent. nec ſi Alma per auras
Te potius prenſa ueheret Titonia biga.
Sed quæ cauſa toros, inopinaq; gaudia uati
Attulit, hic mecum dum feruent agmine poſtes,
Atriaq;, & multa pulſantur limina uirga,
Hic Erato iucunda doce. uacat apta mouere
Colloquia, & docti norunt audire Penates.
Forte Serenati qua ſtat plaga lactea Cæli:
Alma uenus thalamo, pulſa modo nocte iacebat.

Ampl

Amplexu duro Getici reſoluta mariti.
Fulcra, toroſq; deæ, tenerũ premit agmen Amorum,
Signa petunt, quas ferre faces, quæ pectora figi
Imperet, an terris ſæuire, an malit in undis,
An miſcere deos, an adhuc uexare tonantem?
Ipſi animus nondum, nec cordi fixa uoluntas,
Feſſa iacet ſtratis, ubi quondam conſcia culpæ
Lemnia repſerunt deprenſo uincula lecto.
Hic puer è turba uolucrum, cui plurimus ignis
Ore, manuq; leui nunquam fruſtrata ſagitta,
Agmine de medio: tenera ſic dulce profatus
Voce, pharetrati preſſere ſilentia fratres.
Scis ut Mater, ait, nulla mihi dextera ſegnis
Militiæ quemcunq; Hominum, Diuumq; dediſti,
Vritur, at quondam lachrymis, & ſupplice dextra,
Et uotis, precibusq;, uirum concede moueri
O genitrix, duro nec enim ex Adamante creati,
Sed tua turba ſumus, clarus de gente latina
Eſt iuuenis, quem patritijs maioribus ortum
Nobilitas gauiſa tulit, præſagaq; formæ
Protinus è noſtro poſuit cognomina cælo.
Hunc egomet tota quondam (tibi dulce) pharetrâ
Improbus, & denſa trepidantem cuſpide fixi.
Quamuis auſonijs multum gener ille petitus
Matribus, edomui, uictum domineq; potentis
Ferre iugum: & longos iuſſi ſperare per annos.
Aſt illam ſumma leuiter (ſic nanq; iubebas)
Lampade, parcentes, & inermi ſtrinximus arcu.
Ex illo quantos iuuenis premat anxius ignes

Teſtis ego, attonitus quantum me nocte, dieq́;
Vrgentem ferat haud ulli uehementior unquam
Incubui Genitrix. iterataq́; uulnera fixi.
Vidi ego, & immiti cupidum decurrere campo
Hippomenem, nec ſic meta pallebat in ipſa.
Vidi & Abydeni iuuenis certantia remis
Brachia: laudauiq́; manus, & ſæpe natanti
Præluſi, minor ille calor: quo ſæua tepebant
Aequora. tu ueteres iuuenis tranſgreſſus amores.
Ipſe ego te, tantos ſtupui ſupereſſe per æſtus:
Firmauiq́; animos, blandisq́; madentia plumis
Lumina deterſi. quoties mihi queſtus Apollo.
Sic uatem mœrere ſuum, iam mater amatos
Indulge thalamos noſter comes ille, piusq́;
Signifer, armiferos poterat memorare labores,
Claraq́; facta uirum, & torrentes ſanguine campos.
Hinc tibi plectra dedit: mitisq́; incedere uates
Maluit, & noſtra laurum ſubtexere myrto.
Hic iuuenum lapſus, ſuaq́; haud heſterna reuoluit
Vulnera prò quanta eſt Paphij reuerentia Mater
Numinis, hic noſtræ defleuit fata Columbæ.
Dixerat. & tenera matris ceruice pependit
Blandus, & admotis tepeſecit pectora pennis.
Illa refert, uultu non aſpernata rogari.
Grande quidem, rarumq́; uiris: quos ipſa probaui,
Pierius uotum iuuenis cupit. hanc ego, formæ
Egregium mirata decus. cui gloria patrum,
Et generis certabat honos, tellure cadentem
Excepi, fouiq́; ſinu: nec colla, genasq́;

Comere

Comere, nec pingui crinem deducere amomo
Ceſſauit mea Nate, manus. mihi dulcis imago
Proſiluit. celſæ procul aſpice frontis honores.
Suggeſtumq; comæ. latias metire, quid ultra
Emineat matres. quantum Latonia Nymphas
Virgo premit, quantumq; egomet Nereïdas exto.
Hac & cæruleis mecum conſurgere digna
Fluctibus, & noſtra potuit conſidere concha.
Et ſi flammiferas potuiſſet ſcandere ſedes,
Hasq; intrare domos, ipſi erraretis amores.
Huic quamuis cenſus dederim largita beatos,
Vincit opes animo: queritur iam Seras auaros
Auguſtum ſpoliare nemus, Clymeneaq; deeſſe
Germina, nec uirides ſatis illachrymare ſorores.
Vellera Sidonio iam pauca rubeſcere tabo,
Raraq; longæuis niuibus cryſtalla gelari.
Huic Hermum fuluoq; Tagum decurrere limo.
Nec ſatis ad cultus. huic inda monilia Glaucum
Proteaq;, atq; omnem Nereïda quærere iuſſi.
Hanc ſi Theſſalicos uidiſſes Phœbe per agros,
Erraret Daphne ſecura in littore Naxi
Theséum iuxta foret hæc conſpecta cubile,
Gnoſida deſertam profugus liquiſſet & Euan.
Quòd niſi me longis placaſſet Iuno querelis,
Falſus huic pennas, & cornua ſumeret æthræ
Rector, in hanc uero cecidiſſet Iuppiter auro.
Sed dabitur iuueni, cui tu mea ſumma Poteſtas
Nate cupis. thalami quamuis iuga ferre ſecundi
Sæpe neget mœrens. ipſam iam cedere ſenſi.

Inq; uicem tepuiſſe uiro. Sic fata, leuauit
Sidereos artus, thalamiq; egreſſa ſuperbum
Limen, amyclæos ad fræna citauit olores.
Iungit Amor, lætamq; uehens per nubila matrem
Gemmato temone ſedet. iam Tybridis arces
Iliacæ, pandit nitidos domus alta Penates.
Claraq; gaudentes plauſerunt limina Cygni.
Digna deæ ſedes nitidis nec ſordet ab aſtris.
Hic Libybus, Phrygiusq; Silex, hic dura Laconum
Saxa uirent, hic flexus Onyx, & concolor alto
Vena mari, rupesq; nitent: quis purpura ſæpe
Oebalis, & Tyrij moderator liuet aheni.
Pendent innumeris faſtigia nixa columnis.
Robora Dalmatico lucent ſatiata metallo.
Excludunt radios ſyluis decuſſa uetuſtis
Frigora perſpicui uiuunt in marmore fontes.
Nec ſeruat natura uices, hic Syrius alget,
Bruma tepet, uerſumq; domus ſibi temperat annum.
Exultat uiſu, tectisq; potentis Alumnæ
Nõ ſecus Alma Venus, q̃ ſi Paphõ æquore ab alto,
Idaliasq; domos, Ericinaq; templa ſubiret.
Tunc ipſam ſolo recliuem affata cubili
Quonam hic uſq; ſopor, uacuiq; modeſtia lecti
O mihi laurentes inter dilecta puellas?
Quis morum fideiq; modus? nunquam'ne uirili
Submittêre iugo? ueniet iam triſtior ætas.
Exerce formam, & fugientibus utere donis.
Non ideo tibi tale decus, uultusq; ſuperbos,
Meq; dedi, uiduos ut tranſmittare per annos

Seu non chara mihi, ſatis ò, nimiumq́;, priores
Deſpexiſſe procos, at enim hic tibi ſanguine toto
Deditus, unam omnes inter miratur, amatq́;.
Nec formæ, nec ſtirpis egens. nam docta per urbem
Carmina, qui iuuenes, quæ non didicere puellæ?
Hunc & biſſenos (ſic indulgentia pergat
Præſidis Auſonij) cerhes attollere faſces
Ante diem, certe iam nunc Cybelēia nouit
Limina, & Euboicæ carmen legit ille Sibyllæ.
Iamq́; parens latius (cuius prænoſcere mentem
Fas mihi) purpureos habitus, iuueniq́; curule
Indulgebit ebur. Dacas (quæ eſt gloria maior)
Exuuias, laurosq́; dabit celebrare recentis.
Ergo age, iunge toros, atq́; otia deme iuuentæ,
Quas ego non gentes, quæ non face corda iugaui?
Alituum, pecudumq́; mihi, duriq́; ferarum
Non renuere greges ipſum in connubia terræ
Aetherá (cum pluuijs rareſcunt nubila) ſoluo.
Sic rerum ſeries, mundiq́; reuertitur ætas.
Vnde nouum Troiæ decus, ardentumq́; deorum
Raptor erat? Phrygio ſi non ego iuncta marito?
Lydius unde meos iteraſſet Tybris iulos?
Quis ſeptem geminæ poſuiſſet mœnia Romæ
Imperij latiale caput? niſi Dardana furto
Cœpiſſet Martem, nec me prohibente, ſacerdos?
His mulcet dictis, tacitumq́; inſpirat amorem
Connubij redeunt animo iam dona, precesq́;,
Et lachrymæ, uigilesq́; uiri propè limina queſtus.
Aſteris & uatis totam cantata per urbem,

Aſte

Aſteris ante dapes nocte Aſteris, Aſteris ortus
Quantum non clamatus Hylas iamq; aſpera cœpit
Flectere corda libens, & iam ſibi dura uideri.
Macte toris Latios inter placidiſsime uates,
Quod durum permenſus iter, cœpriq; laboris
Prendiſti portus. tumide ſic tranſfuga Piſæ
Amnis, in externos longe flammatus amores,
Flumina demerſo trahit intemerata canali.
Donec Sicanios tandem prolatus, anhelo
Ore bibat fontes, miratur dulcia Naís
Oſcula, nec credit pelago ueniſſe maritum.
Quis tibi tunc alacri, cæleſtum munere claro
Stella dies? quanto ſalierunt pectora uoto?
Dulcia cum dominæ dexter connubia uultus
Annuit ire Polo, nitidosq; errare per axes
Viſus. amyclæis minus exultauit arenis
Paſtor, ad Idæas Helena ueniente carinas.
Theſſala nec talem uiderunt Peléa Tempe
Cum Tethin æmoniis Chiron accedere terris
Erecto proſpexit equo. quàm longa morantur
Sidera: quàm ſegnis uotis Aurora mariti.
At procul ut Stellæ thalamos ſenſere parari
Latous uatum Pater: & Semeleïus Euan,
Hic mouet Ortygia, mouet hic rapida agmina Nyſæ,
Hinc Lycii montes, gelidæq; umbracula Thymbræ,
Et Parnaſius honos, illi pangea reſultant,
Iſmaraq;, & quondam genialis littora Naxi.
Tunc charas iniere fores, comitiq; canoro
Hic Chelyn, hic flauam maculoſo Nebrida tergo,

Hic

Hic thyrſos, hic plectra ferit, hic enthea lauro
Tempora, Minoa crinem premit ille corona.
Vix dum emiſſa dies, & iam ſocialia præſto
Omina iam feſta ſeruet domus utraq; pompa.
Fronde uirent poſtes, & feruent compita flammis.
Et pars immenſæ gaudet celeberrima Romæ.
Omnis honos, cuncti ueniunt ad limina faſces.
Omnis plebeio teritur prætexta tumultu.
Hic eques, hic iuuenum quæſtus ſtola mixta laborat.
Felices utroſq; uocant. ſed in agmine plures
Inuidère uiro. iam dudum poſte reclinis
Quærit Hymen thalamis, intactum dicere carmen
Quo uatem mulcere queat. dat Iuno uerenda
Vincula. & inſigni geminat concordia teda.
Hic fuit ille dies noctem canat ipſe maritus.
Quantum noſce licet ſic uicta ſopore doloſo
Martia fluminea poſuit latus Ilia ripa.
Non talis niueos ſtrinxit Lauinia uultus
Cum Turno ſpectante rubet. non Claudia talis
Reſpexit populos mota iam uirgo Carina.
Nunc opus Aonidum comites, tripodumq́; miniſtrì
Diuerſis certare modis, eat Enthea uitris,
Atq; ederis redimita cohors, ut pollet ouanti
Quiſq; lyra ſed præcipue qui nobile greſſu
Extremo fraudatis opus. date carmina feſtis
Digna toris. hunc ipſe choro plaudente, Philetas,
Callimachusq́; ſenex umbroq́; Propertius antro,
Ambiſſent laudare diem, nec triſtis in ipſis
Naſo Tomis, diuesq́; foco lucente Tibullus.

Me certe non unus amor ſimplexq; canendi
Cauſa trahit, tecum ſimiles, iunctæq; Camœnæ
Stella mihi, multumq; pares bacchamur ad aras,
Et ſociam doctis haurimus ab amnibus undam.
At te naſcentem gremio mea prima recepit
Parthenope, dulciśq; ſolo tu gloria noſtro
Reptaſti, nitidum conſurgit ad æthéra tellus
Eubois, & pulchra tumeat Sebetos alumna.
Nec tibi ſulfureis Lucrinæ Naïdes antris
Nec Pompeiani placeant magis otia Sarni.
Eia age, præclaros Latio properate nepotes,
Qui leges, qui caſtra legant, qui carmina ludant.
Acceleret partu decimum bona Cynthia menſem.
Sed parcat Lucina precor. tuq; ipſe parenti
Parce puer. ne mollem uterum, ne ſtantia lædas
Pectora. cumq; tuos tacito natura receſſu
Formarit uultus, multum de patre decoris
Plus de matre feras. at tu pulcherrima forma
Italidum tandem merito poßeſſa marito
Vincla diu quæſita foue. ſic damna decoris
Nulla tibi, longæ uiridis ſic flore iuuentæ
Perdurent uultus, tardeq; hæc forma ſeneſcat.

TIBVRTINVM MANLII VOPISCI.

CErnere facundi Tibur glaciale Vopiſci,
Si quis & inſerto geminos Aniene penates,
Aut potuit ſociæ commercia noſcere ripæ,
Certanteśq; ſibi dominum defendere uillas,
Illum nec calido latrauit Sirius aſtro,

Nec

Nec grauis aſpexit Nemees frondentis alumnus.
Talis hyems tectis frangunt ſic improba Solem
Frigora, Piſæumq; domus non æſtuat annum.
Viſa manu tenera tectum ſcripſiſſe uoluptas,
Tunc Venus Idalijs unxit faſtigia ſuccis,
Permulſitq; comas, blandumq; reliquit honorem
Sedibus, & uolucres uetuit diſcedere natos.
O longum memoranda dies. quæ mente reporto
Gaudia? quàm laſſos per tot miracula uiſus?
Ingenium quàm mite ſolo, quæ forma beatis
Arte manus conceſſa locis? non largius uſquam
Indulſit natura ſibi. nemora alta citatis
Incubuere uadis. fallax reſponſat imago
Frondibus, & longas eadem fugit umbra per undas.
Ipſe Anien (miranda fides) infraq; ſuperq;
Saxeus hic tumidam rabiem, ſpumoſaq; ponit
Murmura, ceu placidi ueritus turbare Vopiſci,
Pierioſq; dies, & auentes carmina ſomnos.
Littus utrunq; domi. nec te mitiſſimus amnis
Diuidit, alternas ſeruant Prætoria ripas,
Non externa ſibi, fluuium'ue obſtare queruntur.
Seſtiacos nunc Fama ſinus, Pelagusq; natatum
Iactet, & audaci iunctos Delphinas Ephœbo.
Hic æterna quies, nullis hic iura Procellis.
Nuſquam feruor aquis datur hic tranſmittere uiſus,
Et uoces, & penè manus. ſic Chalcida fluctus
Expellunt fluuij. ſic diſſociata profundo
Brutia, ſicanium circunſpicit ora Pelorum.
Quid primum, medium'ne canã? quo fine quieſcam?

Auratas'ne trabes? an Mauros undiq; poſtes?
An picturata lucentia marmora uena
Mirer? an emiſſas per cuncta cubilia lymphas?
Huc oculus, huc mente trahor, uenerabile dicam
Lucorum ſenium? te quæ uada fluminis infra
Cernis? an ad ſyluas, quæ reſpicis Aula tacentus?
Quà tibi tota quies, offenſaq; turbine nullo
Nox ſilet, & nigros imitantia murmura ſomnos.
An quæ graminea ſuſcepta crepidine fumant
Balnea, & impoſitum ripis algentibus ignem?
Quaq; Vaporiferis iunctus fornacibus Amnis
Ridet anhelantes uicino flumine nymphas.
Vidi artes, ueterumq; manus, uarijsq; metalla
Viua modis, labor eſt auri memorare figuras,
Aut ebur, aut dignas digitis contingere gemmas.
Quicquid & argento primum, uel in ære Myronis
Luſit, & enormes manus eſt experta Coloſſos.
Dum uagor aſpectu, uiſusq; per omnia duco
Calcabam nec opinus opes. nam ſplendor ab alto
Defluus, & nitidum referentes aëra tectæ
Monſtrauere ſolum, uarias ubi picta per artes
Gaudet humus, ſuperantq; nouis Aſarota figuris.
Expauere gradus. quid nunc ingentia mirer?
Aut quid partitis diſtantia tecta trichoris?
Quid te? quæ medijs ſeruata penatibus arbor
Tecta per, & poſtes liquidas emergis in auras
Quo non ſub domino ſæuas paſſura bipennes?
Et nunc ignaro forſan uel lubrica Naïs,
Vel non abruptos tibi demet Hamadryás annos.

Quid

Quid referam alternas gemino ſuper aggere menſas?
Albenteſq; lacus? altoſq; in gurgite fontes?
Teq; per obliquum penitus quæ laberis amnem
Martia? & audaci tranſcurris flumina plumbo?
An ſolum Ionijs ſub fluctibus Elidis amnem
Dulcis ad Aetneos deducat ſemita portus?
Illis ipſe antris Anienus,fonte relicto,
Nocte ſub arcana glaucos exutus amictus,
Huc,illuc fragili proſternit pectora muſco.
Aut ingens in ſtagna cadit,uitreaſq; natatu
Plaudit aquas,illa recubat Tiberinus in umbra.
Illic ſulfureos cupit Albula mergere crines.
Hæc domus,Aegeriæ memoralē abiungere Phœbē,
Et Dryadum uiduare choris algentia poßit
Taygeta,& ſyluis arceſcere Pana Lycæis.
Quod ni templa darent aliàs Tirynthia ſortes,
Et Præneſtinæ poterant migrare Sorores.
Quid biſera Alcinoi laudem pomaria? uoſq;
Qui nunquam uacui prodiſtis in æthéra rami?
Cedant Telegoni,cedant laurentia Turni
Iugera,Lucrinæq; domus,littuſq; cruenti
Antiphatæ.cedant uitreæ iuga perfida Circes
Dulichijs ululata Lupis,arceſq; ſuperbæ
Anxuris,& ſedes phrygio quas mitis Alumno
Debet anus,cedant quæ te iam ſolibus arctis
A uia nimboſa reuocabunt littora bruma.
Scilicet hic illi meditantur pondera mores.
Hic premitur fœcunda quies,uirtuſq; ſerena
Fronte grauis,ſanuſq; decor,luxuq; carentes

Delitiæ.quas ipſe ſuis digreſſus Athenis
Mallet deſerto ſenior Gargetius horto.
Hæc per & ægeas hyemes,Pliadumq; niuoſum
Sydus,& Olenijs dignum petiiſſe ſub aſtris.
Si Maleæ credenda ratis,Siculoſq; per æſtus
Sit uia,cur oculis ſordet uicina uoluptas?
Hic tua tiburtes Faunos chelys,& iuuat ipſum
Alciden,dictumq; lyra maiore catillum.
Seu tibi pindaricis animus contendere plectris,
Siue chelyn tollis heroa ad robora,ſiue
Liuentem ſatyram nigra rubigine turbes,
Seu tua non alia ſplendeſcat epiſtola cura,
Digne Midæ,Crœſiq; bonis,& perfide Gazæ.
Macte bonis animi.cuius ſtagnantia rura
Debuit,& flauis Hermus tranſcurrere ripis,
Et limo ſplendente Tagus.ſic docta frequentes
Otia,ſic omni detectus pectora nube
Finem Neſtoreæ precor egrediare ſenectæ.

SOTERIA PRO RVTILIO GALLICO.

Estis ió ſuperi,nec inexorabile Clotho
Voluit opus,uidet alma pios Aſtrea,Iouiq;
Conciliata cadit,dubitataq; ſidera cernit.
Gallicus es cælo,dis es Germanice cordi.
Quis negetʔ erubuit tanto ſpoliare miniſtro
Imperium Fortuna tuum.ſtat proxima ceruix
Ponderis immenſi,damnoſaq; fila ſenectæ
Exuit,atq; alios melior reuireſcit in annos.
Ergo alacres,quæ ſigna colunt urbana,cohortes,

Inq;

Inq; ſinum quæ ſæpe tuum fora turbida queſtu
Confugiunt Legesq;,urbesq; ubicunq; togatæ,
Quæ tua longinquis implorant iura querelis,
Certent lætitia,noſterq; ex ordine collis
Confremat,& ſileant peioris murmura famæ.
Quippe manet,longumq; æuo redeunte manebit,
Quem penes intrepide mitis cuſtodia Romæ.
Nec tantum induerint fatis noua ſecula crimen,
Aut inſtaurati peccauerit ara Terenti.
Aſt ego nec Phœbū(quanquam mihi ſurda ſine illo
Plectra)nec Aonias decima cum Pallade diuas,
Aut mitem Tegeæ,Dirces'ue hortabor alumnum.
Ipſe ueni,uiresq; nouas,animumq; miniſtra,
Qui caneris:docto nec enim ſine carmine cantus
Auſoniæ decora ampla togæ,centumq; dediſti
Iudicium,mentemq; uiris.licet Enthea uatis
Excludat Pimplæa ſitim.nec conſcia detur
Pirene,largos potius mihi gurges inhauſtus,
Qui rapitur de fonte tuo.ſeu plana ſolutis
Cum ſtruis orſa modis.ſeu cum tibi dulcis in artem
Frangitur,& noſtras curat facundia leges.
Quare age,ſi Cereri ſua dona,merumq; Lyæo
Reddimus,& diues prædæ,tamen accipit omni
Exuuias Diana tholo,captiuaq; tela
Bellipotens,nec tu quando tibi Gallice maius
Eloquium,fandiq; opibus ſublimis abundas,
Sperne coli tenuiore lyra,uaga cingitur aſtris
Luna,& in oceanum riui cecidere minores.
Quæ tibi ſollicitus perſoluit præmia morum

Vrbis amor? quæ tum Patrumq́;, Equitumq́;, notaui
Lumina, & ignaræ plebis lugere potentes?
Non labente Numa timuit ſic curia felix.
Pompeio, nec celſus eques, noc fœmina Bruto,
Hoc illud. triſtis inuitum audire catenas,
Parcere uerberibus, nec qua iubet alta poteſtas
Ire, ſed armatas multum ſibi demere uires,
Dignariq́; manus humilis, & uerba precantum.
Reddere iura foro, nec proturbare curules,
Et ferrum mulcere toga. ſic itur in alta
Pectora, ſic mixto reuerentia fidit amori.
Ipſa etiam cunctos grauis inclementia fati
Terruit, & ſubiti præceps iuuenile pericli
Nil cunctante malo. non illud culpa ſenectæ,
(Quippe ea biſſenis uix dum orſa excedere luſtris.)
Sed labor intendens, animiq́; in membra uigentis
Imperium, uigilesq́; ſuo pro Cæſare curæ,
Dulce opus. hinc feſſos penitus ſubrepſit in artus
Inſidioſa quies, & pigræ obliuia uitæ.
Tunc Deus, Alpini qui iuxta culmina dorſi,
Signat apollineos ſancto cognomine lucos,
Reſpicit. Heu tanti pridem ſecurus Alumni,
Progreſſusq́; moras. hic mecum Epidauria proles,
Hinc alti gaudens datur aggredienda facultas.
Ingentem recreare uirum teneamus adorti.
Tendatis iam fila colos, nec fulminis atri
Sit metus, has ultro laudarit Iuppiter artes.
Nam neq; plebeiam, aut dextro ſine numine cretam
Seruo animã, atq; adeo breuiter dum tecta ſubimus.

Expe

Expediam genus ipſe ſuis,præmiſſaq; retro
Nobilitas,nec origo latet,ſed luce ſequente
Vincitur,& magno gaudet ceßiſſe nepoti.
Prima togæ uirtus,illa quoq; clarus,& ingens
Eloquio.mox innumeris exercita caſtris,
Occiduas,primasq; domos.& ſole ſub omni
Permeruit iurata manus.nec in otia pacis
Permiſſum laxare animos,ferrumq; retingi.
Hunc Galatia uigens auſa eſt inceſſere bello.
Hunc quoq; perq; nouem timuit Pamphilia meſſes:
Pannoniusq; ferox,arcuq; horrenda fugaci
Armenia,& patiens Latij iam pontis Araxes.
Quid geminos faſces?magnæq; iterata reuoluam
Iura Aſiæ?uelit illa quidem ter habere,quaterq;
Hunc ſibi,ſed reuocant faſti,maiorq; curulis
Nec promiſſa ſemel.libyci quid mira tributi
Obſequia?& miſſum media de pace triumphum
Laudem,& opes tantas?nec qui mandauerat,auſus
Expectare fuit.gaudet Traſimenus,& Alpes,
Cannenſesq; animæ,primusq; inſigne tributum
Ipſe palam lacera poſcebat Regulus umbra.
Non uacat Arctoas acies,Rhenumq; rebellem,
Captiuæq; preces Veledæ,& quæ maxima nuper
Gloria depoſitam Dacis pereuntibus urbem
Pandere.cum tanti lectus rectoris,habenas
Gallice,fortuna non admirante ſubiſti.
Hunc igitur(ſi digna loquor)rapiemus iniquo
Nate Ioui.rogat hoc Latiæ pater inclytus urbis,
Et meruit.neq; enim fruſtra mihi nuper honora

Carmina patritio pueri ſonuiſtis in oſtro.
Si qua ſalutifero gemini Chironis in antro
Herba tholo quocunq; tibi Troiana recondit
Pergamus, aut medicis felix Epidaurus arenis
Educat: idæa proferi quam Creta ſub umbra
Dictami florentis opem quoq; anguis abundat
Spumatu, iungam ipſe manus atq; omne benigne
Virus, odoriferis Arabum quod doctus in aruis,
Aut amphryſiaco paſtor de gramine carpſi.
Dixerat. inueniunt poſitos iam ſegniter artus,
Pugnantemq; animam. ritu ſe cingit uterq;
Pæonio monſtrantq; ſimul, parentq; uolentes.
Donec letiferas uario medicamine peſtes,
Et ſuſpecta mali ruperunt nubila ſomni.
Adiuuat ipſe Deus: morboq; ualentior omni
Occupat auxilium. citius non arte refectus
Thelephus æmonia, nec quæ metuentis Atridæ
Sæua machaonio coierunt uulnera ſucco.
Quis mihi tot cœtus inter populiq;, patrumq;
Sit curæ, uotiq; locus? tamen ardua teſtor
Sidera teq; pater uatum Tymbræe: quis omni
Luce mihi? quis nocte timor? dum poſtibus hærens
Aſſiduus: nunc aure uigil, nunc lumine, cuncta
Auguror immenſæ ueluti connexa carinæ
Cymba minor, cum ſæuit hyems, pro parte furenti
Parua receptat aquas: & eodem uoluitur auſtro.
Nectite nunc Letæ, candentia fila ſorores
Nectite: nemo modum tranſmiſſi computet æui,
Hic uitæ natalis erit. tu troica dignus

ſecula,& Euboïci tranſcendere pulueris annos,
Neſtoreosq; ſitus: qua nunc tibi pauper acerra
Digna litem? nec ſi uacuet Meuania ualles,
Aut præſtent niueos Clitumna noualia tauros:
Sufficiam. ſed ſæpe Deis hos inter honores
Ceſpes,& exiguo placuerunt farra ſalino.

BALNEVM ETRVSCI.

Non Helicõa graui pulſat chelys Enthea plectro
Nec laſſata uoco toties mihi numina muſas.
Et te Phœbe choris,& te dimittimus Euan,
Tuq; inimica feræ uolucer Tegeæe ſonoræ
Terga premas. alios poſcunt mea carmina cœtus
Naïdas undarum dominas, regemq; coruſci
Ignis, adhuc feſſum, ſiculaq; incude rubentem
Elicuiſſe ſatis. paulum arma nocentia Thebæ
Ponite, dilecto uolo laſciuire ſodali.
Iunge puer cyathos, atq; enumerare labora:
Cunctantemq; intende chelym, diſcede laborq;
Curaq;, dum nitidis canimus gemmantia ſaxis
Balnea, dumq; procax myrtis, ederisq; ſoluta
Fronte, uerecundo Clio mea ludit etruſco.
Ite Deæ uirides, liquidosq; auertite uultus,
Et uitream teneris crinem redimite corymbis,
Veſte nihil tectæ. quales emergitis altis
Fontibus,& uiſu ſatyros torquetis amantes.
Non uos quæ culpa decus infamaſtis aquarum
Sollicitare iuuat. procul hinc,& fonte doloſo
Salmacis,& uiduæ Crebrenidos arida luctu
Flumina,& Herculei prædatrix cedat alumni.

Vos mihi quæ Latium,ſeptenaq; culmina Nymphæ
Incolitis,Tybrimq; nouis attolitis undis,
Quas præceps Anien,atq; exceptura natatus
Virgo iuuat,marſasq; niues,& frigora ducens
Martia,præcelſis quarum uaga molibus unda
Creſcit,& innumero pendens tranſmittitur arcu.
Veſtrū opus aggredimur.ueſtra eſt quā carmīe molli
Pando domus.non unquam alijs habitaſtis in antris
Ditius,ipſa manus tenuit Cytherea mariti,
Monſtrauitq; artes.neu uillis flamma caminos
Vreret.ipſa faces uolucrum ſuccendit amorum.
Non huc admiſſæ Tháſos,aut undoſa Cariſtos.
Mœret Onyx longe,queriturq;,excluſus Ophites.
Sola nitet flauis Nomadum deciſa metallis
Purpura.ſola cauo Phrygiæ quam Synados antro
Ipſe cruentauit maculis lucentibus Atys,
Quasq; Tyrus niueas ſecat,& ſidonia rupes.
Vix locus Eurotæ uiridis,cum regula longo
Sinada diſtinctu uariat,non lumina ceſſant.
Effulgent cameræ,uario faſtigia uitro
In ſpecies,animosq; nitent:ſtupet ipſe beatas
Circumplexus opes,& parcius imperat ignis.
Multus ubiq; dies,radijs ubi culmina totis
Perforat:atq; alio Sol improbus uritur æſtu.
Nil ibi plebeium,nuſquam Temeſea notabis
Aera,ſed Argento felix propellitur unda:
Argentoq; cadit,labrisq; nitentibus,inſtat
Delitias mirata ſuas,& abire recuſat.
Extra autem niueo qui margine cœruleus amnis

Viui

Viuit,& in fundum ſummo patet omnis ab imo
Cui non ire lacu,prigroſq; exoluere amictus
Suadeat?hoc mallet naſci Cytherea profundo.
Hic te perſpicuum melius Narciſe uideres.
Hic uelox Hecate uelit & deprehenſa lauari,
Quid nunc ſtrata ſolo referam tabulata?crepantis
Auditura pilas,ubi languidus ignis inerrat
Aedibus,& tenuem uolũt hypocauſta uaporem?
Nec ſi baianis ueniat nouus hoſpes ab oris
Talia deſpiciat(fas ſit componere magnis
Parua)Neronea nec qui modo lotus in unda
Hic iterum ſudare neget:macte oro nitenti
Ingenio,curaq; puer tecum iſta ſeneſcant,
Et tua iam melius diſcat fortuna renaſci.

CALEND. DECEMB. SATVRNALES.

ET Phœbus Pater,& ſeuera Pallas,
Et Muſæ procul ite Feriatæ.
Iani uos reuocabimus Calendis.
Saturnus mihi compede exoluta
Et multo grauidus mero December,
Et ridens iocus,& ſales proterui
Adſint dum refero diem Beatam
Læti Cæſaris,ebriamq; partem.
Vix Aurora nouos mouebat Ortus.
Iam bellaria adorea pluebant.
Hunc rorem ueniens profudit Eurus.
Quicquid nobile ponticis Nucetis,
Fœcundis cadit aut iugis Idúmes,

Quod ramis pia germinat Damaſcus,
Et quas præcoquit Eboſia cannas.
Largis gratuitum cadit rapinis.
Molles Caioli, Lagunculiq́;
Et maßis amerina non peruſtis,
Et muſtaceus, & latente Palma
Prægnantes Cariotides cadebant.
Non tangit Hyàs inſerena nimbis,
Terras obruit, aut ſoluta Pliàs
Qualis per cuneos hyems Latinos
Plebem grandine concutit ſerenam.
Ducat nubila Iuppiter per orbem,
Et latis pluuias minetur agris,
Dum noſtri Iouis hi ferantur imbres,
Ecce autem caueas ſubit per omnis
Inſignis ſpecie, decora cultu
Plebes altera non minor ſedente.
Hi Panaria, candidasq́; mappas
Subuectant, epulasq́; lautiores:
Illi marcida uina largiuntur.
Idæos totidem putes miniſtros.
Orbem, qua melior ſeueriorq́; eſt,
Et gentes alis inſimul togatas.
Et cum tot populos beata paſcas,
Hunc Annona diem ſuperba neſcis.
I, nunc, ſecula compara uetuſtas
Antiqui Iouis, aureumq́; tempus.
Non ſic libera uina tunc fluebant:
Nec tardum ſeges occupabat annum,

Vna ueſcitur omnis ordo, menſa,
Parui, Fœmina, Plebs, Eques, Senatus,
Libertas reuerentiam remiſit.
Et tu quinetiam (quis hæc uocare?
Quis promittere poßit hoc Deorum?)
Nobiſcum ſocias dapes iniſti.
Iam ſe (quiſquis is eſt) inops, beatus,
Conuiuam ducis eſſe gloriatur.
Hos inter fremitus, nouosq; luxus
Spectandi leuis effugit uoluptas.
Stat ſexus rudis inſciusq; ferri.
Et pugnas capit improbus uiriles.
Credas ad Tanain, ferumq; Phaſin,
Thermodontiacas calere turmas.
Hic audax ſubit ordo Pumilonum,
Quos Natura breui ſtatu peracto,
Nodoſum ſemel in globum ligauit.
Edunt uulnera conſeruntq; dextras,
Et mortem ſibi qua manu minentur.
Ridet Mars pater, & cruenta Virtus,
Caſuræq; uagis Grues rapinis,
Mirantur Pumilos ferociores.
Iam noctis propioribus ſub umbris
Diues Sparſio, quos agit tumultus?
Huc intrant faciles emi puellæ.
Hic agnoſcitur omne quod Theatris
Aut forma placet, aut probatur arte.
Hoc plaudunt grege Lydiæ tumentes
Illic cymbala, tinnulæq; Gades,

Illic

Illic agmina confremunt Syrorum,
Hic plebs ſcenica,quiq; comminutis
Permutat uitreis gregale ſulfur.
Inter quæ ſubito cadunt uolatu.
Immenſæ uolucrum per aſtra nubes,
Quas Nilus ſacer,horriduſq; Phaſis,
Quas udo Numidæ legunt ſub auſtro.
Deſunt qui rapiant,ſinuſq; pleni
Gaudent.dum noua lucra comparantur.
Tollunt innumeras ad aſtra uoces.
Saturnalia principis ſonantes,
Et dulci dominum fauore clamant.
Hoc ſolùm uetuit licere Cæſar,
Vix dum cœrula nox ſubibat orbem,
Deſcendit media nitens arena
Denſas flammeus orbis inter umbras,
Vincens Gnoſiacæ facem coronæ
Collucet polus ignibus,nihilq;
Obſcuræ patitur licere nocti.
Fugit pigra quies,inerſq; ſomnus,
Hæc cernens,alias adiuit urbes.
Quis ſpectacula?quis iocos licentes?
Quis conuiuia?quis dapes inemptas?
Largi flumina quis cacat lyæi?
Iamiam deficio,tuoq; Baccho
In ſerum trahor ebrius ſoporem.
Quos ibit procul hic dies per annos?
Quàm nullo ſacer exoleſcet æuo?
Dum montes Latij.paterq; tybris,

Dum ſtabit tua Roma, dumq; terris
Quod reddis Capitolium manebit.

STATII PAPINII SYLVARVM LIBER SECVNDVS AD MELIOREM ATEDIVM

ET familiaritas noſtra, qua gaudeo, Melior uir optime, nec minus in iudicio literarum, quàm in omni uitæ colore terſiſſime, & ipſa opuſculorũ quæ tibi trado conditio ſic poſita eſt, ut totus hic alter liber meus etiam ſine epiſtola expectetur. Primùm enim habet Glauciam noſtrum, cuius gratiſſimam infantiam, & qualem plerunque infelices ſortiuntur, apud te complexus amabam. Iam uerò tibi huius amiſſi recens uulnus (ut ſcis) Epicædio proſecutus ſum, adeo feſtinanter, ut excuſandam habuerim affectibus tuis celeritatem. Nec nunc eam apud te iacto, qui noſti, ſed & cæteris indico, ne quis aſperiore lima carmen examinet, & à confuſo ſcriptum, & dolenti datum, cùm penè ſuperuacua ſint tarda ſolatia. Pollij mei uilla Surrentina quæ ſequitur, debuit à me uel in honorem eloquentiæ eius diligentius dici: ſed amicus ignouit. In arborem certè tuam Melior, & Pſittacum ſcis à me leues libellos, quaſi epigrammatis loco ſcriptos: eandem exigebat ſtili faci-

 litatem

litatem Leo manſuetus: quem in Amphitheatro proſtratum frigidum erat, ſacratiſsimo Imperatori ni ſtatim traderem. Ad Vrſum quoq; noſtrum iuuenem candidiſsimum, & ſine iactura deſidiæ doctiſsimum, ſcriptam de puero amiſſo conſolationem, ſuper ea, quæ ipſi debeo, huic libro libenter inſerui. quia honorem eius tibi laturus acceptum. Excludit uolumen Genethliacon Lucani, quod Polla argentaria chariſsima uxorum, cùm hunc diem forte conſecraremus, imputari ſibi uoluit. Ego non potui maiorem tanti autoris habere reuerentiam, quàm quod laudes eius dicturus, hexametros meos timui. Hæc qualiacunq; ſunt, Melior chariſsime, ſi tibi non diſplicuerint, à te publicum accipiant: ſin minus, ad me reuertantur.

EPICAEDION IN GLAVCIAM MELIORIS.

QVOD *tibi prærepti Melior ſolamen alumni*
Improbus ante rogos, & adhuc uiuente fauilla
Ordiar? abruptis etiamnum flebile uenis
Vulnus hiat, magnæq; patet uia lubrica plagæ.
Cum iam egomet cantus, & uerba medentia ſæuus
Conſero, tu planctus, lamentaq; fortia mauis,
Odiſtiq; chelyn, ſurdaq; auerteris aure.

Intemp

Intempeſta cano. citius me Tigris abactis
Fœtibus, orbatiq; uelint audire Leones.
Nec ſi tergeminum Sicula de uirgine carmen
Affluat, aut ſyluis chelys intellecta feriſq;
Mulceat inſanos gemitus: ſtat pectore demens
Luctus, & admoto latrant præcordia tactu.
Nemo uetat. ſatiare malis, ægrumq; dolorem
Libertate doma. iam flendi expleta uoluptas?
Iam'ne preces feſſus non indignaris amicas?
Iam'ne canam? lacrymis en & mea carmina, in ipſo
Ore natant, triſteſq; cadunt in uerba lituræ.
Ipſe etenim tecum nigræ ſolennia pompæ,
Spectatumq; urbi ſcelus, & puerile feretrum
Produxi. & ſæuos damnati thuris aceruos,
Plorantemq; animam ſupra ſua funera uidi,
Teq; patrum gemitus ſuperãtem, & brachia matrũ,
Complexumq; rogos, ignemq; haurire parantem:
Vix tenui ſimilis comes, offendiq; tenendo,
Et nunc (heu) uittis, & frontis honore ſoluto,
Infauſtus Vates, uexo mea pectora tecum.
Plango lyra, & diri comitem ſociumq; doloris
(Si merui, luctuſq; tui conſortia ſenſi)
Iam lenis patiare precor, me fulmine in ipſo
Audiuere patres: ego iuxta buſta profuſis
Matribus. atq; pijs cecini ſolatia natis.
Et mihi, cum proprios gemerem defectus ad ignes,
Quem natura patrem, nec te lugere ſeuerus
Arceo, ſed confer gemitus, pariterq; fleamus.
Iamdudum dignos aditus, laudumq; tuarum

O meritò dilecte puer, primordia quærens
Diſtrahor. hinc anni ſtantes in limine uitæ,
Hinc me forma rapit, rapit inde modeſtia præcox,
Et pudor, & tenero probitas maturior æuo.
O ubi purpureo ſuffuſus ſanguine candor,
Sidereiq; orbes, radiataq; lumina cælo,
Et caſtigatæ collecta modeſtia frontis,
Ingenuiq; ſuper crines, mollisq; decoræ
Margo comæ? blandis ubinam ora arguta querelis?
Oſculaq; implicitis uernos redolentia flores?
Et mixtæ riſu lacrymæ? penituſq; loquentis
Hyblæis uox mixta fauis? cui ſibila Serpens
Poneret, & ſæuæ uellent ſeruire nouercæ.
Nil ueris affingo bonis, heu lactea colla,
Brachiaq; & nunquam domini ſine pondere ceruix.
O ubi uenturæ ſpes non longinqua iuuentæ,
Atq; genis optatus honos? iurataq; multum
Barba tibi? cuncta in cineres grauis intulit hora,
Hoſtiliſq; dies nobis meminiſſe relictum.
Quis tua colloquijs hilaris mulcebit amatis
Pectora? quis curas, mentiſq; arcana remittet?
Accenſum quis bile feret? famuliſq; tumentem
Leniet? ardentiq; in ſe deflectet ab ira?
Inceptas quis ab ore dapes, libataq; uina
Auferet? & dulci turbabit cuncta rapina?
Quis matutinos abrumpet murmure ſomnos
Impoſitus ſtratis? abituſq; morabitur arctis
Nexibus? atq; ipſo reuocabit ad oſcula poſte?
Obuius intranti rurſus quis in ora, manuſq;

Proſil

Proſiliet? breuibusq; humeros circundabit ulnis?
Muta domus (fateor) deſolatiq; penates,
Et ſitus in thalamis, & mœſta ſilentia menſis.
Quid mirum, tanto ſi te pius altor honorat
Funere? tu domino requies, portusq; ſenectæ,
Tu modo delitiæ, dulces, modo pectore curæ.
Non te barbaricæ uerſabat uerna Cataſtæ,
Nec mixtus Pharijs uenalis mercibus infans,
Compoſitosq; ſales, meditataq; uerba locutus,
Quæſiſti laſciuus Herum, tardeq; paraſti.
Hinc domus, hinc ortus, dominiq; penatibus olim
Charus uterq; parens, atq; in tua gaudia liber,
Ne quereretre genus. raptum ſed protinus aluo
Suſtulit exultans, ac prima lucida uoce
Aſtra ſalutantem dominus ſibi mente dicauit,
Amplexusq; ſinu tulit, & genuiſſe putauit.
Fas mihi ſanctorum uenia dixiſſe parentum.
Tuq; oro Natura ſinas, cui prima per orbem
Iura animis ſociare datum, non omnia ſanguis
Proximus, aut ſerie generis demiſſa propago,
Alligat interius noua ſæpe, adſcitaq; ſerpunt
Pignora connexis. natos genuiſſe neceſſe eſt.
Hæc legiſſe iuuat. Tenero ſic blandus Achilli
Semifer Aemonium uincebat Peléa Chiron.
Nec ſenior Peleus natum comitatus in arma
Troica, ſed charo Phœnix hærebat alumno.
Optabat longe reditus Palantis ouantes
Euander fidus pugnas ſpectabat Acetes.
Cumq; procul nitidis genitor ceſſaret ab aſtris,

 Fluct

Fluctiuagus uolucrem comebat Perſea Dictys.
Quid referam altricum uictos pietate parentes?
Quid te poſt cineres, deceptaq; funera matris,
Tutius Inoo reptantem pectore Bacche?
Iam ſecura parens Thuſcis regnabat in undis
Ilia, portantem laſſabat Romulus Accam.
Vidi ego tranſertos alieno in robore ramos,
Altius ire ſuis, & te iam fecerat illi
Mens, animusq; patrem, necdum mores'ue, decor'ue.
Tu tamen & mutas etiam tum murmure uoces,
Vagitumq; rudem fletusq; infantis amabas.
Ille uelut primos expiraturus ad auſtros,
Mollibus in pratis alte flos improbus extat,
Sic tener ante diem, uultu greſſuq; ſuperbo,
Vicerat æquales, multumq; reliquerat annos:
Siue catenatis curuatus membra palæſtris
Staret, amyclæa conceptum matre putares.
Oebaliden illo præceps mutaret Apollo.
Alcides penſaret Hylan: ſeu graius amictu
Attica facundi decurreret orſa Menandri,
Laudaret gauiſa ſonum, crinemq; decorum
Fregiſſet roſea laſciua Thalia corona:
Mæonium ſiue ille ſenem, Troiæq; labores
Diceret, aut caſus tarde remeantis Vlyſſi,
Ipſe pater ſenſus, ipſi ſtupuere magiſtri.
Scilicet infauſta Lacheſis cunabula dextra
Attigit, & gremio puerum complexa fouebat
Inuidia, illa genas, & adultum comere crinem,
Et monſtrare artes, & uerba refringere, quæ nunc
Plang

Plangimus. Herculeos annis æquare labores
Cœperat aſſurgens, ſed adhuc infantia mixta:
Iam tamen & ualidi greſſus, menſuraq́; maior
Cultibus, & uiſæ puero decreſcere ueſtes.
Cum tibi, quas ueſtes? quæ non geſtamina mitis
Feſtinabat herus? breuibus conſtringere Lenis
Pectora? & anguſta telas arctare lacerna.
Enormes non ille ſinus, ſed ſemper ad annos
Texta legens, modo puniceo uelabat amictu,
Nunc herbas imitante ſinu, nunc dulce rubenti
Murice, nunc uiuis digitos incendere gemmis
Gaudebat, non turba comes, non munera ceſſant.
Sola uerecundo deerat prætexta decori.
Hæc fortuna domus ſubitas inimica leuauit
Parca manus, quò diua feros grauis exeris angues?
Non te forma mouet, non te lacrymabilis ætas.
Hunc nec ſæua uiro potuiſſet carpere Prócne,
Nec fera crudeles Colchis duraſſet in iras.
Editus Aeolia nec ſi foret iſte Creüſa
Toruus ad hunc Athámas, inſanos flecteret arcus.
Hunc quanquã Hectoreos cineres, Troiãq́; peroſus,
Turribus è Phrygijs fleſſet miſſurus Vlyſſes.
Septima lux, & iam frigentia lumina torpent,
Iam complexa manu crinem tenet infera Iuno.
Ille tamen Parcis fragiles urgentibus annos,
Te uultu moriente uidet, linguaq́; cadente
Murmurat, in te omnis uacui iam pectoris efflat
Relliquias, ſolum meminit, ſolumq́; uocantem
Exaudit, tibiq́; ora mouet, tibi uerba reliquit,

Et prohibet gemitus,conſolaturq́; dolentem.
Gratum eſt fata tamen,quod non mors lenta iacētis
Exedit puerile decus,manesq́; ſubiuit
Integer,& nullo temeratus corpora damno
Qualis erat.quid ego exequias,& prodiga flammis
Dona loquar?mœſtoq́; ardentia funera luxu?
Quòd tibi purpureo triſtis rogus aggere creuit,
Quòd cilicum flores,quòd munera graminis Indi,
Quodq́; Arabes,Phariiq́;(palàm eſt,uidiq́;)liquores
Arſuram lauere comam,cupit omnia ferre
Prodigus,& totos Melior ſuccendere cenſus
Deſertas oxoſus opes.ſed non capit ignis
Inuidus,atq; arctæ deſunt in munera flammæ.
Horror habet ſenſus,qualem te funere ſummo,
Atq; rogum iuxta Melior placidiſſime,quondam
Extimui,tu'ne ille hilaris,comiſq; uideris?
Vnde animi,ſæuæq́; manus,& barbarus horror?
Tu modo fuſus humi,lucem auerſaris iniquam.
Nunc toruus,pariter ueſtes,& pectora rumpis.
Dilectosq́; premis uiſus,& frigida lambis
Oſcula.erant illic genitor,materq́; iacentis
Mœſta,ſed attoniti te ſpectauere parentes.
Quid mirum?Plebs cuncta,nefas,& praeuia flerunt:
Agmina,Flaminio quæ limite Miluius agger
Tranſuehit.immeritus flammis dum triſtibus infans
Traditur,& gemitum,formaq́;,ac uoce meretur.
Talis in Iſthmiacos prolatus ab æquore portus
Naufragus impoſita iacuit ſub matre Palæmon.
Sic & in Anguiferæ ludentem gramine Lernæ

Præ

Præciſum ſquammis auidus bibit anguis Ophelten.
Pone metus, letiq; minas deſiſte uereri.
Illum nec terno latrabit Cerberus ore,
Nulla ſoror flammis, nulla aſſurgentibus Hydris
Terrebit: quin ipſe auidæ trux nauita cymbæ,
Interius ſteriles ripas, & aduſta ſubibit
Littora, ne puero dura aſcendiſſe facultas.
Quid mihi gaudenti proles Cyllenia uirga
Nuntiat? eſt'ne aliquid tam ſæuo in tempore lætum?
Nouerat effigiem, generoſiq; ardua blæſi
Ora puer, dum ſæpe domi noua ſerta ligantem
Te uidet, & ſimiles uoluentem pectore curas.
Hunc ubi Lethæi luſtrantem gurgitis oras
Auſonios inter proceres, ſeriemq; Quirini
Agnouit, timide primum ueſtigia iungit
Acceſſu tacito, ſummosq; laceſſit amictus.
Inde magis ſequitur: neq; enim magis ille trahentem
Spernit, & ignota credit de ſtirpe nepotum.
Mox ubi delitias, & rari pignus amici
Senſit, & amiſſi puerum ſolatia blæſi
Tollit humo, magnaq; ligat ceruice, diuq;
Ipſe manu gaudens uehit, & quæ munera mollis
Elyſij ſteriles ramos, mutasq; uolucres
Porxit, & obtuſo pallentes germine flores.
Nec prohibet meminiſſe tui: ſed pectora blandus
Miſcet, & alternum pueri partitur amorem.
Hic finis rapto: quin tu iam uulnera ſedas,
Et tollis merſum luctu caput? omnia functa,
Aut moritura uides, obeunt noctesq;, diesq;,

Aſtraq́;,nec ſolidis prodeſt ſua machina terris.
Nam populos mortale genus,plebisq́; caducæ
Quis fleat interitus?hos bella,hos æquora poſcunt.
His amor exitio,furor his,& ſæua cupido.
Vt ſileam morbos:hos ora rigentia brumæ,
Illos implacido letalis Seirius igni.
Hos manet imbriſero pallens Autumnus hiatu.
Quicquid habent ortus,finem timet,ibimus omnes,
Ibimus immenſis urnam quatit Aeacus umbris.
Aſt hic quem gemimus felix,hominesq́;,Deosq́;,
Et dubios caſus,& cæcæ lubrica uitæ
Effugit,immunis fati.non ille rogauit,
Non timuit,meruit'ue mori.nos anxia plebes,
Nos miſeri.quibus unde dies ſuprema,quis æui
Exitus,incertum:quibus inſtet fulmen ab aſtris,
Quæ nubes fatale ſonent.nil flecteris iſtis,
Sed flectêre libens.ades huc emiſſus ab atro
Limine,cui ſoli cuncta impetrare facultas
Glaucia.nam inſontes animas,nec portitor arcet,
Nec diræ comes illæ feræ.tu pectora mulce,
Tu prohibe manare genas:noctesq́; beatas
Dulcibus alloquijs,& uiuis uultibus imple.
Et periſſe nega,deſolatamq́; ſororem,
Qui potes,& miſeros perge inſinuare parentes.

SYR

SVRRENTINVM POLLII.

EST inter notos Sirenum nomine muros,
Saxaq; tyrrhenæ templis onerata Mineruæ,
Celſa Dicarchei ſpeculatrix uilla profundi,
Quà Bromio dilectus ager, colleſq; per altos
Vritur, & prælis non inuidet uua Falernis.
Huc me poſt patrij lætum quinquennia luſtri,
Cum ſtadio iam pigra quies: canuſq; ſederet
Puluis, ad Ambracias conuerſa Gymnade frondes,
Trans gentile fretum placidi facundia Polli
Detulit, & nitidæ iuuenilis gratia Pollæ,
Flectere iam cupidum greſſus. quà limite noto
Appia longarum teritur Regina uiarum.
Sed iuuere moræ. placido lunata receſſu
Hinc atq; hinc curuas perrumpunt æquora rupes.
Dat natura locum, montiq; interuenit unum
Littus, & in terras ſcopulis pendentibus, exit.
Gratia prima loci gemina teſtudine fumant
Balnea, & è terris occurrit dulcis amaro
Nympha mari. leuis hic Phorci chorus, udaq; crines
Cymodoce, uiridiſq; cupit Galatea lauari.
Ante domum tumidæ moderator cœrulus undæ
Excubat, innocui cuſtos laris. huius amico
Spumant templa ſalo. felicia rura tuetur
Alcides. gaudet gemino ſub numine portus.
Hic ſeruat terras, hic ſæuis fluctibus obſtat,
Mira quies pelagi. ponunt hic laſſa furorem
Aequora, & inſani ſpirant clementius Auſtri.

Hic

Hic præceps minus audet hyems, nulloq́; tumultu
Stagna modeſta iacent, dominiq́; imitantia mores.
Inde per obliquas crepit Porticus arces,
Vrbis opus, longoq́; domat ſaxa aſpera dorſo.
Quà prius obſcuro permixti puluere ſoles,
Et feritas inamœna uiæ, nunc ire uoluptas,
Qualis ſi ſubeas Ephyres Baccheidos altum.
Culmen ab Inoo fert ſemita tecta Lechæo.
Non mihi ſi cunctos Helicon indulgeat amnes,
Et ſuperet Pimplea ſitim, largeq́; uolantis
Vngula ſedet equi, reſeretq́; arcana pudicos
Phœmonoë fontes, uel quos meus auſpice Phœbo
Altius in merſa turbauit Pollius urna,
Innumeras ualeam ſpecies, cultusq́; locorum
Pieriys æquare modis. uix ordine longo
Suffecere oculi: uix, dum per ſingula ducor,
Suffecere gradus: quæ rerum turba, loci'ne.
Ingenium, an domini mirer prius? hæc domus ortus
Aſpicit, & Phœbi tenerum iubar, illa cadentem
Detinet, exactamq́; negat dimittere lucem,
Cum iam feſſa dies, & in æquora montis opaci
Vmbra cadit, uitreoq́; natant prætoria Ponto,
Hæc pelagi clamore fremunt. Hæc tecta ſonoros
Ignorant fluctus, terræq́; ſilentia malunt.
His fauit natura locis, hic uicta, colenti
Ceßit, & ignotos docilis manſueuit in uſus.
Mons erat hic, ubi plana uides: hæc luſtra fuerunt,
Quæ nunc tecta ſubis, ubi nunc nemora ardua cernis,
Hic nec terra fuit: domuit poſſeſſor, & illum

Formantem rupes, expugnantemq́; ſecuta
Gaudet humus: nunc cerne iugum diſcentia ſaxa,
Intranteſq́; domos, iuſſumq́; recedere montem.
Iam Methymnæi uatis manus, & chelys unà
Thebaïs, & Getici cedat tibi gloria plectri.
Et tu ſaxa moues, & te nemora alta ſequuntur.
Quid referam ueteres ceræq́; ærisq́; figuras?
Si quid Apellei gaudent animaſſe colores?
Si quid adhuc uacua, tamen admirabile Piſa
Phidiacæ raſere manus: quod ab arte Myronis,
Aut Polycletæo iuſſum eſt quod uiuere cælo,
Æraq́; ab Iſthmiacis auro potiora fauillis,
Ora ducum, & uatum ſapientumq́; ora priorum,
Quos tibi cura ſequi, quos toto pectore ſentis
Expers curarum, atq; animum uirtute quieta
Compoſitus ſemperq́; tuus. quid mille reuoluam
Culmina? uiſendiq́; uices? ſua cuiq; uoluptas.
Atq; omni propriũ thalamo mare tranſq́; iacentem
Nerëa, diuerſis ſeruit ſua terra feneſtris.
Hæc uidet Inarimen, illi Prochyta aſpera paret,
Armiger hac magni patet Hectoris: inde malignũ
Aëra reſpirat pelago circunflua Niſis:
Inde uagis omen felix Euplea carinis,
Quæq́; ferit curuos exerta Megalia fluctus
Angitur: & domino contrà recubante, proculq́;
Surrentina tuus ſpectat prætoria Limon.
Vna tamen cunctis procul eminet, una diætis,
Quæ tibi Parthenopen directo limite Ponti
Ingerit. hic grais penitus deſecta metallis

Saxa

Saxa.quot Eoæ reſpergit uena Syenes,
Synnade quot mœſta, Phrygiæ fodere ſecures
Per Cybeles lugentis agros.ubi marmore picto
Candida purpureo diſtinguitur area gyro.
Hic & Amyclæi cæſum de monte Lycurgi
Quod uiret: & molles imitatur rupibus herbas.
Hic Nomadum lucent flauentia ſaxa, Thaſosq́;
Et Chios: & gaudens fluctus ſpectare Cariſtos.
Omnia chalcidicas turres obuerſa ſalutant,
Macte animo ꝙ grata probas, quod grata frequētas
Arua, nec inuideant quæ te genuere Dicarchi
Mœnia.nos docto melius potiemur alumno.
Quid nunc ruris opes, pontoq́; noualia dicam
Iniecta, & madidas baccheo nectare rupes?
Sæpe per Autumnum iam pubeſcente Lyæo
Conſcendit ſcopulos, noctisq́; occulta ſub umbra
Palmite maturo rorantia lumina terſit
Nereis, & dulces rapuit de collibus uuas.
Sæpe & uicino ſparſa eſt uindemia fluctu.
Et Satyri cecidere uadis: nudamq́; per undas
Dorida montani cupierunt prendere Panes.
Sis felix tellus dominis ambobus in annos.
Mygdonij, Pylijq́; ſenis, nec nobile mutes
Seruitium, nec te cultu Tirynthia uincat
Aula, Dicarcheiq́; ſinus: nec ſæpius iſtis
Blanda Terapnæi placeant uineta Galeſi.
Hic ſeu ſidereas exercet Pollius artes,
Seu uoluit monitus, quos dat Gargeticus autor,
Seu noſtram quatit ille chelyn, ſeu diſſona nectit

Carmina,ſiue minax ultorem ſtringit iambon:
Hinc leuis è ſcopulis meliora ad carmina Siren
Aduolat,hinc motis audit tritonia criſtis.
Tunc rabidi ponunt flatus,maria ipſa uetantur
Obſtrepere,emergunt pelago,doctamq́; trahuntur
Ad chelyn:& blandi ſcopulis Delphines aderrant.
Viue Midæ gazis,& Lydo ditior auro
Troica,& Euphrate ſupra diademata felix.
Quem non ambigui faſces,non mobile uulgus,
Non leges,non caſtra tenent:qui pectore magno,
Spemq́;,metumq́; domas,uitio ſublimior omni
Exemptus fatis:indignantemq́; refellis
Fortunam,dubio quem non in turbine rerum
Deprendet ſuprema dies:ſed abire paratum,
Ac plenum uita nos uilis turba,caducis
Deſeruire bonis ſemperq́; optare parati,
Spargimur in caſus.celſa tu mentis ab arce
Deſpicis errantes:humanaq́; gaudia rides.
Tempus erat cum te geminæ ſuffragia terræ
Diriperent,celſusq́; duas ueherere per urbes:
Inde dicarcheis multum uenerande colonis,
Hinc aſcite meis,pariterq́; his largus,& illis
Ac iuuenile calens,plectriq́; errore ſuperbus.
At nunc diſcuſſa rerum caligine,uerum
Aſpicis,illo alij rurſus iactantur in alto.
At tua ſecuros portus blandamq́; quietem
Intrauit non quaſſa ratis.ſic perge:nec unquam
Emeritam in noſtras puppem demitte procellas.
Diſcite ſecuri,quorum de pectore mixtæ

In

In longum coiere faces ſanctusq; pudicæ
Seruat amicitiæ leges amor.ite per annos,
Seculaq; & priſcæ titulos præcedite famæ.
Tuq; nurus inter longe pulcherrima,cuius
Non frontem uertêre minæ,ſed candida ſemper
Gaudia & in uultu curarum ignara uoluptas,
Non tibi ſepoſitas infelix ſtrangulat arca
Diuitias,auidiq; animum diſpendia torquent
Fœnoris expoſiti cenſus ſed docta fruendi
Temperies:non ulla Deo meliore cohærent
Pectora,non alias decuit Concordia mentes.

ARBOR ATEDII.

STat,quæ perſpicuas niuidi Melioris opacet
Arbor aquas,cõplexa lacus,quæ robore ab imo
Curuata in nodos redit inde cacumine recto
Ardua,ceu medijs iterum naſcatur ab undis,
Atq; habitet uitreum tacitus radicibus amnem.
Quid Phœbum tam parua rogem?uos dicite cauſas
Naides:& faciles(ſatis eſt)date carmina Fauni.
Nympharum teneræ fugiebant Pana cateruæ.
Ille quidem it,cunctas tanquam uelit,it tamen unam
In Pholoen,ſyluis hæc,fluminibusq; ſequentis
Nunc hirtos greſſus,nunc improba cornua uitat,
Iamq; & belligerum Iani nemus,atraq; Caci
Rura,Quirinalesq; fuga ſuſpenſa per agros
Cælica tecta ſubit ibi demum uicta labore,
Feſſa metu quà nunc placidi Melioris,aperti
Stant ſine fraude lares:flauos collegit amictus
Arctius,& niueæ poſuit ſe margine ripæ.

Inſe

Inſequitur uelox pecorum Deus,& ſua credit
Connubia.ardenti iamiam ſuſpiria librat
Pectore,iam prædæ leuis imminet.ecce citatos
Aduertit Diana gradus:dum per iuga ſeptem
Errat,Auentinæq; legit ueſtigia terræ.
Pœnituit uidiſſe Deam:conuerſaq; fidas
Ad comites,nunquam ne auidis arcebo rapinis
Hoc petulans,fœdumq; pecus?ſemperq; pudici
Decreſcet mihi turba chori?ſic deinde locuta
Depromit pharetra telum breue,quod neq; flexis
Cornibus,aut ſolito torquet ſtridore:ſed una
Emiſit contenta manu.leuumq; ſoporem
Naidos,auerſa fertur tetigiſſe ſagitta.
Illa Deam pariter ſurgens,hoſtemq; proteruum
Vidit,& in fontem niueos ne panderet artus,
Sic tota cum ueſte ruit,ſtagnuſq; ſub altis
Pana ſequi credens,ima latus implicat alga.
Quid faceret ſubito deceptus prædo?nec altis
Credere corpus aquis,hirtæ ſibi conſcius audet
Pellis,& à tenero nandi rudis:omnia queſtus,
Immitem Bromium,ſtagna inuida & inuida tela,
Primæuam uiſu Platanum,cui longa propago
Innumeræq; manus,& iturus in æthera uertex,
Depoſuit iuxta,uiuamq; aggeſſit arenam,
Optatiſq; aſpergit aquis,& talia mandat.
Viue diu noſtri pignus memorabile uoti
Arbor,& hæc duræ latebroſa cubilia nymphæ
Tu ſaltem declinis ama,preme frondibus undam,
Illa quidem meruit.ſed ne precor igne ſuperno

Aeſtuet, aut dura feriatur grandine, tantum
Spargere tu laticem, & folijs turbare memento.
Tunc ego teq; diu recolam, dominamq; benignæ
Sedis, & illæſa tutabor utranq; ſenecta.
Et Iouis & Phœbi frondes, & diſcolor umbra
Populus, & noſtræ ſtupeant tua germina pinus.
Sic ait. illa Dei ueteres animata calores
Vberibus ſtagnis, obliquo pendula trunco
Incubat, atq; umbris ſinuatur amantibus undas.
Sperat & amplexus ſed aquarum ſpiritus arcet,
Nec patitur tactus tandem eluctata ſub auras
Libratur fundo, rurſumq; enode cacumen
Ingenioſa leuat, ueluti deſcendat in imos
Stirpe lacus alia, iam nec Phœbeia Nais
Odit, & excluſos inuitat gurgite ramos.
Hæc tibi parua quidem geniali luce paramus
Dona ſed ingenti forſan uictura ſub æuo.
Tu cuius placido poſuere in pectore ſedem
Blandus Honos, hilariſq; tamē cum pōdere Vir
Cui nec pigra quies, nec iniqua potentia nec ſpes
Improba, ſed medius per honeſta, & dulcia lim
Incorruptæ fidem nulloſq; experte tumultus,
Et ſecrete palàm, qui digeris ordine uitam,
Idem auri facilis contemptor, & optimus idem
Condere diuitias, opibuſq; immittere lucem.
Hac longum florens animi, morumq; iuuenta
Iliacos æquare ſenes, & uincere perſta,
Quos pater elyſio genitrix quos detulit annos.
Hoc illi duras exorauere ſorores,

Hoc, quæ te ſub teſte, ſitum fugitura tacentem,
Ardua magnanimi reuireſcit gloria Blaſi.

PSITTACVS ME-LIORIS.

PSittace dux uolucrū, domini facunda uoluptas.
Humanæ ſolers imitator Pſittace linguæ.
Quis tua tam ſubito præcluſit murmura fato?
Heſternas miſerande dapes moriturus iniſti
Nobiſcum, & grata carpentem munera menſæ.
Errantemq́; toris mediæ plus tempore noctis
Vidimus, affatus etiam, meditataq́; uerba
Reddideras, at nunc æterna ſilentia lethes
Ille canorus habes, cedat Phaëtontia uulgi
Fabula, nec ſoli celebrant ſua funera Cycni.
At tibi quanta domus rutila teſtudine fulgens?
Connexusq́; ebori uirgarum argenteus ordo?
Argutumq́; tuo ſtridentia limina cornu?
Et querulæ tam ſponte fores? uacat ille beatus
Carcer, & anguſti nuſquam conuiuia tecti,
Huc doctæ ſtipentur aues, quis nobile fandi
Ius natura dedit. plangat Phœbeius ales,
Auditasq́; memor penitus dimittere uoces
Sturnus, & Aonio uerſæ certamine Picæ,
Quiq́; refert iungens iterata uocabula perdix,
Et quæ Biſtonio queritur ſoror orba cubili.
Ferte ſimul gemitus, cognataq́; ducite flammis
Funera, & hoc cunctæ miſerandū addiſcite carmen.
Occidit aëriæ celeberrima gloria gentis
Pſittacus, ille plagæ uiridis regnator Eoæ,

Quem non gemmata uolucris Iunonia cauda
Vinceret aſpectu,gelidi non Phaſidis ales,
Nec quas humenti Numidæ rapuere ſub auſtro.
Ille ſalutator regum,nomenq; locutus
Cæſareum, & queruli quondam uice functus amici,
Nunc conuiua leuis,monſtrataq; reddere uerba
Tam facilis,quo tu melior dilecte recluſo
Nunquam ſolus eras.at non inglorius umbris
Mittitur,aſſyrio cineres adolentur amomo.
Et tenues Arabum reſpirant germine plumæ.
Sicaniisq; crocis:ſenio nec feſſus inerti
Scandet odoratos Phœnix felicior ignes.

LEO MANSVETVS
IMP.

QVid tibi conſtrata manſueſcere profuit ira?
Quid ſcelus humanasq; aīo dediſcere cædes?
Imperiumq; pati,& domino parere minori?
Quid?quod abire domo,rurſusq; in clauſtra reuerti
Suetus,& à capta iam ſponte recedere præda,
Inſertasq; manus laxo dimittere morſu?
Occidis altarum uaſtator docte ferarum
Non grege Maſſylo,curuaq; indagine clauſus:
Non formidato ſupra uenabula ſaltu
Incitus,aut cæco foueæ deceptus hiatu.
Sed uictus fugiente fera.ſtat cardine aperto
Infelix cauea,& clauſas circùm undiq; portas
Hoc licuiſſe nefas pauidi timuere Leones.
Tunc cunctis cecidere iubæ,puduitq; relatum
Aſpicere,& totas duxere in lumina frontes.

Al

At te non primo fuſum nouus obruit ictu
Ille pudor. manſere animi, Virtusq; cadenti
A media iam morte redit: nec protinus omnes
Terga dedère minæ, ſicut ſibi conſcius alti
Vulneris, aduerſum moriens it miles in hoſtem,
Attollitq; manum, & ferro labente minatur.
Sic piger ille gradu, ſolitoq; exutus honore
Firmat hians oculos, animamq;, hoſtemq;, requirit.
Magna tamen ſubiti tecum ſolatia leti
Victe feres, quòd te mœſti, populusq;, patresq;
Ceu notus caderes triſti gladiator arena,
Ingemuere mori magni quòd Cæſaris ora
Inter tot Scythicas, Libycasq;, & littore Rheni,
Et Pharia de gente feras, quas perdere uile eſt,
Vnius amiſsi tetigit iactura Leonis.

EPICEDION PILETI
VRSI.

SAeue nimis, lachrymis quiſquis diſcrimina ponis
Lugendiq; modos. miſerum eſt primæua parenti
Pignora ſurgentesq; nefas accendere natos.
Durum & deſerti prærepta coniuge, partem
Conclamare tori mœſta & lamenta ſororum,
Et fratrum gemitus. arcte tamen, & procul intrat
Altius in ſenſus, maioraq; uulnera uincit
Plaga minor, famulum (quoniam rerum omnia cæca
Sic miſcet Fortuna manu, nec pectora mouit)
Sed famulum gemis Vrſe pium ſed amore, fideq;
Has meritum lachrymas, cui maior ſtemmate iuncta
Libertas ex mente fuit, ne comprime fletus,

Ne pudeat. rumpat frænos dolor iſte, Deiſq́;
(Si tam dura placent) hominē gemis (hei mihi ſubdo
Ipſe faces) hominem Vrſæ tuum cui dulce uolenti
Seruitium, cui triſte nihil, qui ſponte, ſibiq́;
Imperioſus erat. quis'nam hæc in funera miſſos
Caſtiget luctus? gemuit inter bella peremptum
Parthus equum, fidosq́; canes fleuere Moloſsi,
Et uolucres habuere rogum, Ceruusq́; Maronis.
Quid ſi nec famulus (uidi ipſe, habitusq́; notaui
Te tantum cupientis herum) ſed maior in ore
Spiritus, & tenero manifeſti in ſanguine mores?
Optarent multum graiæ, cuperentq́; latinæ
Sic peperiſſe nurus. non talem Creſſa ſuperbum
Callida ſollicito reuocauit Theséa filo.
Nec Paris Oebalios talis uiſurus amores
Ruſticus, inuiſas deiecit in æquora pinus.
Non fallo, aut cantus aſſueta licentia ducit.
Vidi, & adhuc uideo, qualem nec bella cauentem
Littore uirgineo Thetis occultauit Achillem.
Nec circum ſæui fugientem mœnia Phœbi
Troilon Aemoniæ deprendit lancea dextræ.
Qualis erat, procul heu cunctis puerisq́; uirisq́;
Pulchrior, & tantum domino minor. illius unus
Ante decor, quantum præcedit clara minores
Luna faces, quantumq́; alios premit Heſperus ignes.
Non tibi fœmineum uultu decus, oraq́; ſupra
Mollis honos: qualis dubiæ poſt crimina formæ
De ſexu tranſire iubent, paruoq́; uirilis
Gratia, nec petulans acies, blandiq́; ſeuero

Igne oculi. qualis bellis iam caſide uiſa
Parthenopeus erat ſimplexq; horrore decoro
Crinis, & obſeſſæ nondum, primoq; micantes
Flore genæ talem Ledæo gurgite pubem
Educat Eurotas. teneri ſic integer æui
Elin adit, primosq; Ioui puer approbat annos.
Nam pudor inde nouæ mentis, tranquillaq; morum
Temperies, teneroq; animus maturior æuo
Carmina quæ donaſſe queant? Sæpe ille uolentem
Caſtigabat herum ſtudioq; altisq; iuuabat
Conſilijs, tecum triſtisq;, hilarisq;, nec unquam
Ille ſuus uultumq; tuo ſumebat ab ore.
Dignus & Aemonium Pyladen præcedere fama,
Cecropiamq; fidem, ſed laudum terminus eſto,
Quem fortuna ſinit, non mente fidelior ægra,
Sperauit tardi reditus Eumeus Vlyſſi.
Quis Deus, aut quis'nam tam triſtia uulnera caſus
Eligit? unde manus fatis tam certa nocendi?
O quàm diuitijs, cenſuq; exutus opimo
Fortior Vrſe fores. ſi uel fumante ruina
Ructaſſent dites Veſuuina incendia Locros,
Seu Polentinos merſiſſent flumina ſaltus,
Seu Lucanus ager, ſeu Tybridis impetus, altas
In dextram torſiſſet aquas, paterere ſerena
Fronte Deos: ſiue alma fidem, meſſesq; negaſſet
Cretaq;, Cyreneq;, & qua tibi cunq; beato
Larga redit Fortuna ſinu. ſed gnara dolorum
Inuidia infelix, animi uitalia uidit,
Lædendiq; uias. uitæ modo carmen adultæ

Nectere tentabat iuuenum pulcherrimus ille,
Cum tribus Eleis unam Trieterida luſtris
Attendit toruo triſtis Rhamnuſia uultu.
Ac primum impleuitq; toros, oculisq; nitorem
Addidit, & ſolito ſublimius ora leuauit,
Heu miſero letale fauens ſeſeq; uidendo
Torſit, & inuidia, mortemq; amplexa, iacenti
Iniecit nexus, carpſitq; immitis adunca
Ora Verenda manu. quinta uix Phoſphoros hora
Rorantem ſternebat equum. iam littora duri
Saua Pilete ſenis, durumq; Acheronta uidebas.
Quo domini clamante ſono, non ſæuius atros
Nigraſſet planctu genitrix tibi ſæua lacertos,
Nec pater & certe qui uidit funera frater
Erubuit uinci. ſed nec ſeruilis adempto
Ignis, odoriferos exhauſit flamma Sabæos,
Et Cilicum meſſes, phariæq; exempta uolucri
Cinnama, & Aſſyrio manentes gramine ſuccos
At domini fletus, hos tantum auſere fauillæ,
Hos bibit uſq; rogus. nec quòd tibi Setia canos
Reſtinxit cineres gremio nec lubricus oſſa
Quod uallauit Onyx, miſeris acceptius umbris
Quàm gemitus ſed & ipſe iuuat, quid terga dolorì
Vrſe damus? quid damna foues? & pectore iniquo
Vulnus amas? ubi nota reis facundia raptis?
Quid charam crucias tam ſæuis luctibus umbram?
Eximius licet ille animi, meritusq; dolorem
Soluiſti, ſubit ille pios, carpſitq; quietem
Elyſiam, clarosq; illic fortaſſe parentes

Inuenit:aut illic per amœna ſilentia lethes
Forſan auernales alludunt undiq; mixtæ
Naides obliquoq; notat Proſerpina uultu.
Pone precor queſtus,altum tibi fata Pileton
Forſan & ipſe dabit,moreſq;,habitumq; decoris
Monſtrabit gaudens,ſimilemq; docebit amorem.

GENETHLIACON LVCANI.

LVcani proprium diem frequentet,
Quiſquis collibus Iſthmiæ Diones
Docto pectora concitatus Oeſtro,
Pendentis bibit ungulæ liquorem.
Ipſi,quos penes eſt honor canendi,
Vocalis citharæ repertor Arcas,
Et tu Baſſaridum rotator Euan,
Et Pæan,& Hyantiæ ſorores,
Lætæ purpureas nouate uittas.
Crinem comite,candidamq; ueſtem
Perfundant ederæ recentiores.
Docti largius euagentur amnes:
Et plus Aoniæ uirete ſyluæ.
Et ſi quà patet,aut diem recepit,
Sertis mollibus expleatur umbra.
Centum Theſpiacis odora lucis
Stent altaria,uictimæq; centum,
Quas Dirce lauat,aut alit Citheron.
Lucanum canimus:fauete linguis.
Veſtra eſt iſta dies,fauete Muſæ,

Dum qui uos geminas tulit per artes
Et iunctæ pede uocis, & ſolutæ,
Romani colitur chori ſacerdos,
Felix heu nimis, & beata tellus,
Quæ pronos Hyperionis meatus,
Summis Oceani uides in undis,
Stridoremq; rotæ cadentis audis,
Quæ Tritonide fertiles Athenas
Vnctis Bætica prouocas trapetis.
Lucanum potes imputare terris
Hoc plus quàm Senecam dediſſe mundo,
Aut dulcem generaſſe Gallionem.
Attollat refluos in aſtra fontes
Graio nobilior Melete Bætis.
Bætin Mantua prouocare noli.
Natum protinus, atq; humum per ipſam
Primo murmure dulce uagientem,
Blando Calliope ſinu recepit.
Tum primum poſito remiſſa luctu
Longos Orpheos exuit dolores,
Et dixit, Puer ò dicate muſis,
Longæuos cito tranſiture Vates,
Non tu flumina, nec greges ferarum
Nec plectro Geticas mouebis Ornos,
Sed ſeptem iuga, Martiumq; Tybrim,
Et doctos equites, & eloquente
Cantu, purpureum trahes Senatum.
Nocturnas alij Phrygum ruinas,
Et tardi reducis uias Vlyſſi,

Et puppem temerariam Mineruæ
(Trita uatibus orbita) ſequantur.
Tu charus Latio, memorq́; gentis
Carmen fortior exeris togatum.
Ac primum, teneris adhuc in annis
Ludes Hectora, Theſſaloſq́; currus:
Et ſupplex Priami potentis aurum
Et ſedes reſerabis Inferorum.
Ingratus Nero dulcibus theatris,
Et noſter tibi præferetur Orpheus.
Dices culminibus Remi uagantis,
Infandos domini nocentis ignes.
Tu caſtæ titulum, decuſq́; Pollæ
Iucunda dabis allocutione.
Mox cœpta generoſior iuuenta
Albos oſsibus Italis Philippos,
Et Pharſalica bella detonabis,
Et fulmen ducis inter arma diui,
Libertate grauem pia Catonem,
Et gratum popularitate magnum
Tu Peluſiaci ſcelus Canopi
Deflebis pius, & Pharo cruenta
Pompeio dabis altius ſepulcrum.
Hæc primo iuuenis canes ſub æuo
Ante annos culicis Maroniani.
Cedet Muſa rudis ferocis Enni
Et docti furor arduus Lucreti.
Et qui per freta duxit Argonautas.
Et qui corpora prima transfigurat.

Quin

Quin maius loquor, ipſa te Latinis
Aeneis uenerabitur canentem.
Nec ſolùm dabo carminis nitorem
Sed tedis genialibus, dicabo
Doctam, atq; ingenio tuo decoram,
Qualem blanda Venus, daretq; Iuno.
Forma, ſimplicitate, comitate,
Cenſu, ſanguine, gratia, decore.
Et ueſtros Hymenæon ante poſtes
Feſtis cantibus ipſa perſonabo.
O ſæuæ nimium, grauesq; Parcæ,
O nunquam data feſta longa, ſummis
Cur plus ardua caſibus petatis?
Cur ſæua uice magna non ſeneſcunt?
Sic natum Naſamonij Tonantis
Poſt ortus, obitusq; fulminatos,
Anguſto Babylon premit ſepulcro.
Sic fixum Paridis manu trementis
Peliden Thetis horruit cadentem.
Sic ripis ego murmurantis Hebri
Non mutum caput Orphéos ſequebar.
Sic & tu rabidi (nefas) Tyranni
Iuſſus præcipitem ſubire Lethen,
Dum pugnas canis, arduaq; uoce
Das ſolatia grandibus ſepulcris
O dirum ſcelus. O ſcelus, tacebis.
Sic fata eſt. leuiterq; decidentes
Abraſit lacrymas nitente plectro.
At tu, ſeu rapidum poli per axem

Fama

Famæ curribus arduis leuatus,
Quà ſurgunt animæ potentiores
Terras deſpicis, & ſepulcra rides:
Seu pacis meritum Nemus recluſæ
Felix Elyſijs tenes in oris.
Quo Pharſalica turba congregatur:
Et te nobile carmen inſonantem
Pompei comitantur, & Catones.
Tu magna ſacer, & ſuperbis umbra
Neſcis Tartaron, & procul nocentum,
Audis uerbera, pallidumq; uiſa
Matris lampade reſpicis Neronem,
Adſis lucidus, & uocante Polla
Vnum quæſo diem, Deos ſilentum
Exores ſolet hoc patere limen
Ad nuptas redeuntibus maritis.
Hæc te non thiaſis procax doloſis
Falſi numinis induit figura
Ipſum ſed colit, & frequentat ipſum
Imis altius inſitum medullis.
Ac ſolatia uana ſubminiſtrat
Vultus: qui ſimili notatus auro
Stratis prænitet, incubatq; ſomno.
Securæ procul hinc abite mortes
Hæc uitæ genialis eſt origo.
Cedat luctus atrox, geniſq; manent
Iam dulces lacrymæ, dolorq; feſſus
Quicquid fleuerat antè, nunc adoret.

STATII PAPINII SYLVARVM LIBER TERTIUS.

TIBI certè Polli dulciſsime, & hac cũ tam fideliter inhæres quiete digniſsime, non habeo probandam diu libellorum iſtorum temeritatem cùm ſcias multos ex illis in ſinu tuo ſubito natos, & hanc audaciam ſtili noſtri frequenter expaueas, quoties in illius facundiæ tuæ penetrale ſeductus, altius literas intro: & in omnes à te ſtudiorum ſinus ducor. Securus itaque tertius hic Syluarum noſtrarum liber ad te mittitur. Habuerat quidem & ſecundus teſtem. Sed hic habet autorem. Nam primum limen eius, Hercules Surrentinus aperit, quem in littore tuo conſecratum ſtatim ut uideram, his uerſibus adoraui. Sequitur libellus, quo ſplendidiſsimum & mihi iucundiſsimum iuuenem, Metium celerem, à ſacratiſsimo imperatore miſſum ad legionem Syriacam (quia ſequi non poteramus) ſic proſecutus ſum. Merebatur & Claudij Hetruſci mei pietas aliquod ex ſtudijs noſtris ſolatium. Cùm lugeret ueris (quod amariſsimum eſt), lacrymis ſenem patrem. Earinus præterea Germanici Dei noſtri libertus ſcit, quandiu deſiderium eius moratus ſim, cum petijſſet ut capillos ſuos, quos cum gemmata pyxide, & ſpeculo ad Pergameum Aſclepium mittebat, uerſibus dedicarem.

rem. Summa eſt Ecloga, qua mecum ſecedere Neapolim Claudiam meam exhortor. Hic, ſi uerum dicimus, ſermo eſt quidem ſecurus, ut cum uxore, & qui perſuadere malit, quàm placere huic præcipuè libello fauebis, cùm ſcias hanc deſtinationem quietis meæ tibi maximè intendere: meq́; non tam in patriam, quàm ad te ſecedere.

HERCVLES SVRRENTINVS.

INTERMISSA tibi renouat Tirynthie ſacra
Pollius, & cauſas deſignat deſidis anni,
Quod coleris maiore tholo, nec littora pauper
Nuda tenens, tectumq́; uagis habitabile nautis:
Sed nitidos poſtes, graijsq́; effulta metallis
Culmina, ceu tedis iterum luſtratus honeſti
Ignis, ab Oetæa conſcenderis æthera flamma.
Vix oculis animoq́; fides. tu'ne ille recluſi
Liminis, & paruæ cuſtos inglorius aræ?
Vnde hæc aula recens? fulgorq́; inopinus agreſti
Alcidæ? ſunt fata Deum, ſunt fata locorum.
O uelox pietas: ſteriles hic nuper arenas,
Aſperſum pelago montis latus, hirtaq́; dumis
Saxa, nec ulla pati faciles ueſtigia terras,
Cernere erat. quæ'nam ſubito fortuna rigentes
Duxit ſcopulos? Tyrio'ne hæc mœnia plectro,

An

An Getica uenere lyræ? ſtupet ipſe labores
Annus, & anguſto biſſeni limite menſes
Longæuum mirantur opus. Deus affuit, arces
Erexitq; ſuas: atq; obluctantia ſaxa
Summouit nitens, & magno pectore montem
Reppulit: immitem credas iuſſiſſe nouercam
Ergo age ſeu patrios, liber iam legibus, Argos
Incolis, & merſum tumulis Euryſthea calcas,
Siue tui ſolium Iouis, & uirtute parata
Aſtra tenes, hauſtumq; tibi ſuccincta beati
Nectaris, excluſo melior Phryge, porrigit Hebe,
Huc ades: & genium templis naſcentibus infer.
Non te Lerna nocens, nec pauperis arua Molorchi,
Nec formidatus Nemees ager, antraq; poſcunt
Thracia, nec Pharij polluta altaria Regis
Sed felix, ſimplexq; domus fraudumq; malarum
Inſcia, & hoſpitibus ſuperis digniſſima ſedes.
Pone truces arcus, agmenq; immite pharetræ
Et regum multo perfuſum ſanguine robur.
Luſtratumq; humeris dimitte gerentibus hoſtem.
Hic tibi Sidonio celſum puluinar acantho
Texitur, & ſignis creſcit torus aſper eburnis:
Pacatus, mitisq; ueni, nec turbidus ira,
Nec famulare timens, ſed quem te Mænalis Auge
Confectum thiaſis, & multo fratre madentem,
Detinuit: qualemq; uagæ poſt crimina noctis
Theſpius obſtupuit toties ſocer: hic tibi feſta
Gymnas, & inſontes iuuenum ſine cæſtibus iræ,
Annua ueloci peragunt certamina luſtro.

Hic

Hic templis inſcriptus auo gaudente,ſacerdos
Paruus adhuc,ſimilisq; tui.cum prima nouercæ
Monſtra manu premeres:atq; exanimata doleres.
Sed quænam ſubiti ueneranda exordia templi
Dic age Calliope.ſocius tibi grande ſonabit
Alcides,tenſoq; modos imitabitur arcu.
Tempus erat,cœli cum torrentiſſimus axis
Incumbit terris,ictusq; Hyperione multo
Acer anhelantes incendit Sirius agros.
Iamq; dies aderat,profugis cum regibus aptum
Fumat Aricinum Triuiæ nemus,& face multa
Conſcius Hippolyti ſplendet lacus.ipſa coronat
Emeritos Diana canes,& ſpicula tergit.
Et tutas ſinit ire feras,omnisq; pudicis
Itala terra focis,Hecateias excolit idus.
Aſt ego Dardaniæ quamuis ſub collibus Albæ
Rus proprium,magniq; ducis mihi munere currens
Vnda,domi curas mulcere,æſtusq; leuare
Sufficerent,notas Sirenum nomine rupes,
Facundiq; larem Polli non hoſpes habebam,
Aſſidue,moresq; uiri,pacemq;,nouosq;
Pieridum flores,intactaq; carmina diſcens.
Forte diem Triuiæ dum littore ducimus udo
Anguſtasq; fores,aſſuetaq; tecta grauamus
Frondibus,& patula defendimus arbore ſoles.
Delituit cælum,& ſubitis lux candida ceſſit
Nubibus,& tenuis grauiore fauonius auſtro
Immaduit,qualem Libyæ Saturnia nimbum
Attulit,iliaco dum diues Eliſa marito

Donatur, teſteſq; ululant per deuia Nymphæ.
Diffugimus, feſtaſq; dapes redimitaq; uina
Abripiunt famuli, ne quò conuiuia migrent.
Quamuis innumeræ gaudentia rura ſuperne
Inſedere domus, & multo culmine diues
Mons nitet, inſtantes ſed proxima quærere nimbi
Suadebant, læſiq; fides rediturũ Sereni.
Stabat dicta ſacri tenuis caſa nomine templi.
Et magnum Alciden humili lare parua premebat,
Fluctiuagos nautas, ſcrutatoreſq; profundi
Vix operire capax. huc omnis turba coimus,
Huc epulæ, diteſq; tori, cœtuſq; miniſtrum
Stipantur, nitidæq; cohors gratiſſima Pollæ.
Non cepêre fores, anguſtaq; deficit ædes.
Erubuit, riſitq; Deus, dilectaq; Polli
Corda ſubit, blandiſq; uirum complectitur ulnis.
Tu'ne, inquit, largitor opum, qui mente profuſa
Tecta Dicarchei pariter, iuuenemq; repleſti
Parthenopen, noſtro qui tot faſtigia monti,
Tot uirides lucos, tot ſaxa imitantia uultus,
Æraq;, tot ſcripto uiuentes limine ceras
Fixiſti? quid enim iſta domus? quid terra, priuſquam
Te gauderet, erat? longo tu tramite nudos
Texiſti ſcopulos, fueratq; ubi ſemita tantum,
Nunc ibi diſtinctis ſtat porticus alta columnis,
Ne ſorderet iter, curui tu littoris ora,
Clauſiſti calidas gemina teſtudine lymphas.
Vix opera enumerem. mihi pauper, & indigus uni
Pollius, & talis hilaris tamen intrò penates,

Et lis

Et litus, quod pandis, amo. ſed proxima ſedens
Deſpicit, & tacitè ridet mea numina Iuno.
Da templum, dignasq́; tuis conatibus aras
Quas puppes uelis nolint tranſire ſecundis.
Quò pater ætherius, menſisq́; accita deorum
Turba, & ab excelſo ueniat ſoror hoſpita templo.
Nec te, quòd ſolidus contra riget umbo maligni
Montis, & immenſo non unquam exſus ab æuo
Terreat. ipſe adero, & conamina tanta iuuabo.
Aſperaq́; inuitæ perfringam uiſcera terræ.
Incipe, & Herculeis fidens hortatibus aude.
Non Amphioniæ ſteterint uelocius arces,
Pergameus'ue labor. dixit, montemq́; reliquit.
Nec mora, conſcripta formatur imagine tela.
Innumeræ coïere manus. his cædere ſyluas,
Et releuare trabes: illis immergere curæ
Fundamenta ſolo. coquitur pars uuida terræ
Protectura hyemes. atq; excluſura pruinas.
Indomitusq́; ſilex curua fornace liqueſcit.
Præcipuus ſed enim labor eſt excindere dextra
Oppoſitas rupes, & ſaxa negantia ferro.
Hic pater ipſe loci, poſitus Tirynthius armis
Inſudat, ualidaq́; ſolum deforme bipenni
Cum graue nocturna cælum ſubtexitur umbra,
Ipſe fodit. dites Capreæ, uiridesq́; reſultant
Taurubulæ, & terris ingens redit æquoris Echo.
Non tam grande ſonat motis incudibus Aetna,
Cum Brontes, Steropesq́; ferit, nec maior ab antris
Lemniacis fragor eſt. ubi flammeus Aegida celat

Mulciber, & caſtis exornat Pallada donis.
Decreſcunt ſcopuli, & roſea ſub luce reuerſi
Artifices mirantur opus. uix annus anhelat
Alter. & ingenti diues Tirynthius arce
Deſpectat fluctus, & iunctæ tecta Nouercæ
Prouocat, & dignis inuitat Pallada templis.
Iam placidæ dant ſigna tubæ, iam fortibus ardens
Fumat arena ſacris, hos nec Piſæus honores
Iuppiter, aut Cyrrhæ pater aſpernetur opacæ.
Nil his triſte locis. cedat lacrymabilis Iſthmos,
Cedat atrox Nemée, litat hic felicior infans.
Ipſæ pumiceis uirides Nereides antris
Exiliunt ultro & ſcopulis humentibus hærent.
Nec pudet occulte nudas ſpectare palæſtras.
Spectat, & Icario nemoroſus palmite Gaurus,
Syluaq; quæ fixam pelago Neſida coronat.
Et placidus Limon, numenq; Euplæa carinis,
Et lucrina Venus, Phrygioq; è uertice graias
Addiſcis Miſene tubas, ridetq; benigna
Parthenope gentile ſacrum, nudoſq; uirorum
Certatus, & parua ſuæ ſimulacra coronæ.
Quin age & ipſe libens proprij certaminis actus
Inuicta dignare manu ſeu nubila diſco
Findere, ſeu uolucres zephyros præuertere telo,
Seu tibi dulce manu libycas nudare palæſtras,
Indulge ſacris & ſi tibi poma ſuperſunt
Heſperidum gremio uenerabilis ingere Pollæ.
Nam caput, & tantum non dedignatur honorem
Quòd ſi dulce decus, uirideſq; reſumeret annos,

(DA

(Da ueniam Alcide) ſors huic & penſa tuliſſes.
Hæc ego naſcentes lætus bacchatus ad aras
Libamenta tuli: nunc ipſum in limine cerno
Soluentem uoces, & talia dicta ferentem.
Macte animis, opibusq́; meos imitate labores,
Qui rigidas rupes, infœcundæq́; pudenda
Naturæ deſerta domas, & uertis in uſum
Luſtra habitata feris, fœdæq́; latentia profers
Numina, quæ tibi nunc meritorum præmia ſoluam?
Quas referam grates? Parcarum fila tenebo,
Extendamq́; colos, duram ſcio uincere mortem.
Auertam luctus. & triſtia damna uetabo,
Teq́; nihil læſum. uiridi renouabo ſenecta.
Concedamq́; diu iuuenes ſpectare nepotes:
Donec & hic ſponſæ maturus, & illa marito,
Rurſus & ex illis ſoboles noua grexq́; proteruus
Nunc humeris irreptet aui, nunc agmine blando
Certatim placidæ concurrat ad oſcula Pollæ.
Nam templis nunquam ſtatuetur terminus æui:
Dum me flammigeri portabit machina cæli,
Nec mihi plus Nemée, priſcũq́; habitabitur Argos
Nec Tiburna domus, ſolisq́; cubilia Gades.
Sic ait, & tangens ſurgentem altaribus ignem,
Populeaq́; mouens albentia tempora ſylua
Et ſtyga, & ætherij iurauit fulmina patris.

PROPEMPTICON METII CELERIS.

DI quibus audaces amor eſt ſeruare carinas,
Sæuaq́; uentoſi mulcere pericula Ponti,

Sternite molle fretum, placidumq́; aduertite uotis
Concilium, & lenis non obſtrepat unda precanti.
Grande tuo, rarumq́; damus Neptune profundo
Depoſitum, iuuenis dubio committitur alto
Metius, atq; animæ partem ſuper æquora noſtræ
Maiorem transferre parat. proferte benigna
Sidera & antennæ gemino conſiſtite cornu
Oebalij fratres. uobis pontusq́;, polusq́;,
Luceat. Iliacæ longe nimboſa ſororis
Aſtra fugate precor, totoq́; excludite cœlo.
Vos quoq; cœruleum diuæ Nereides agmen,
Quis honor, & regni ceßit fortuna ſecundi,
(Dicere quæ magni fas ſit mihi ſidera Ponti)
Surgite de uitreis ſpumoſæ Doridos antris,
Baianosq́; ſinus, & fœta tepentibus undis
Littora, tranquillo certatim ambîte natatu
Quærentes ubi celſa ratis, quà ſcandere gaudet
Nobilis Auſoniæ celer armipotentis alumnus.
Nec quærenda diu. modo nam trans æquora terris
Prima dicarcheis Pharium grauis intulit annum.
Prima ſalutauit Capreas, & margine dextro
Sparſit Tyrrhenæ Mareotica uina Mineruæ.
Huius utrinq; latus molli percingite gyro
Et partite uices. uos ſtuppea tendite mali
Vincula, uos ſummis annectite ſuppara uelis.
Vos zephyris aperite ſinus, pars tranſtra reponat,
Pars demittat aquis curuæ moderamina puppis.
Sint quibus exploret rupes grauis arte Molochus.
Quæq́; ſecuturam religent poſt terga Phaſelon.

Vncaq́;

Vncaq́; ſubmerſæ penitus retinacula uelent.
Temperet hæc æſtus, pelaguſq́; inclinet ad ortus.
Officio careat glaucarum nulla ſororum.
Huic multo Proteus, gemino hinc & corpore Tritō
Pranatet, & ſubitis qui perdidit inguina monſtris
Glaucus, adhuc quoties patrijs allabitur oris
Littoream blanda feriens anthedôna cauda.
Tu tamen ante omnes Diua cum matre Palæmon
Annue, ſi ueſtras amor eſt mihi pandere Thebas.
Nec cano degeneri Phœbæium Amphiona plectro,
Et pater, Aeolio frangit qui carcere uentos,
Cui uarij flatus, omniſq́; per æquora mundi
Spiritus ac hyemes, nimboſaq́; nubila parent,
Arctius obiecto Borean, Eurumq́;, Notumq́;
Monte premat, ſoli Zephyro ſit copia cæli,
Solus agat puppes, ſummaſq́; ſupernatet undas
Aſsiduus pelago. donec tua turbine nullo
Læta Paretonijs aſsignet carbaſa ripis.
Audimur. uocat ipſe ratem, nautaſq́; morantes
Increpat, ecce meum timido iam frigore pectus
Labitur, & nequeo, quamuis mouet ominis horror,
Claudere ſuſpenſos oculorum in margine fletus.
Iamq́; ratem terris diuiſit ſime ſoluto
Nauita, & anguſtum deiecit in æquora pontem.
Sæuus ubi è puppi longo clamore magiſter
Diſsipat amplexus, atq; oſcula fida reuellit,
Nec longum chara licet in ceruice morari.
Attamen in terras è plebe nouiſsimus omni
Ibo, nec egrediar niſi iam cedente carina.

Quis rude, & abſciſſum miſeris animantibus æquor
Fecit iter? ſolidæq; pios telluris alumnos
Expulit in fluctus, pelagoq; immiſit hiantes?
Audax ingenij, nec enim temeraria Virtus
Illa magis, ſummæ gelidum quæ Pelion Oſſæ
Iunxit, anhelantemq; iugis bis preßit Olympum.
Vſqueadeo'ne parum lentas tranſire paludes?
Stagnaq; & anguſtos ſummittere pontibus amnes?
Imus in abruptum, gentilesq; undiq; terras
Fugimus, exigua clauſi trabe, & aëre nudo.
Inde furor uentis, indignatæq; procellæ,
Et cæli fremitus, & fulmina plura Tonanti.
Ante rates, pigro torpebant æquora ſomno,
Nec ſpumare Thetis, nec ſpargere nubila fluctus
Audebant, uiſis tumuerunt puppibus undæ.
Inq; hominem ſurrexit hyems. tunc nubila Pliás,
Oleniumq; pecus, ſolito tunc peior Orion.
Iuſta queror. fugit ecce uagas ratis acta per undas
Paulatim minor, & longe ſeruantia uincit
Lumina, tot gracili ligno complexa timores,
Quæq; ſuper reliquos te noſtri pignus amoris
Portatura Celer, quos nunc ego pectore ſomnos?
Quos'ue queam perferre dies? quis cuncta pauenti
Nuntiet? an facili te prætermiſerit unda
Lucani rabida ora maris? num torua Chárybdis
Fluctuet? aut Siculi populatrix uirgo profundi?
Quos tibi Currenti præceps ferat Adria mores?
Quæ pax carpathio? quali te ſubuehat aura
Doris Agenorei furtis blandita iuuenci.

Sed

Sed merui queſtus.quid enim te caſtra petente
Non uel ad ignotos ibam comes impiger Indos?
Cymeriumq́; Chaos?ſtarem prope bellica regis
Signa mei,ſeu tela manu ſeu fræna teneres,
Armatis ſeu iura dares,operumq́; tuorum
Et ſi non ſocius,certe mirator adeſſem.
Sic quondam magno Phœnix reuerendus Achilli
Littus ad Iliacum,thymbræaq́; Pergama uenit
Imbellis,tumidoq́; nihil iuratus Atridæ.
Cur nobis ignauus amor?ſed pectore fido
Nuſquam abero,longisq́; ſequar tua carbaſa uotis.
Iſi Phoroneis quondam ſtabulata ſub antris,
Nunc regina Phari,numenq́; orientis anheli,
Excipe multiſono puppem mareotida ſiſtro:
Ac iuuenem egregium,latius cui ductor Eoa
Signa,Palæſtinasq́; dedit frænare cohortes.
Ipſa manu placida per limina feſta,ſacrosq́;
Duc portus,urbesq́; tuas.te præſide noſcat
Vnde paludoſi fœcunda licentia Nili.
Cur uada deſidant,& ripa coërceat undas
Cecropio ſtagnata luto.cur inuida Memphis,
Cur'ue Terapnæi laſciuiat ora Canopi.
Cur ſeruet pharias lethæus ianitor aras.
Vilia cur magnos æquent animalia diuos.
Quæ ſibi præſternat uiuax altaria Phœnix.
Quos dignetur agros.aut quo ſe gurgite Nili
Mergat adoratus trepidis paſtoribus Apis.
Duc & ad Emathios manes,ubi Belliger urbis
Conditor Hyblæo perfuſus nectare durat.

Anguiferamq́; domum, blando quæ merſa ueneno
Actias Auſonias fugit Cleopatra catenas
Vſq; & in Aſſyrias ſedes, mandataq́; caſtra
Proſequere, & Marti iuuenem dea trade latino.
Nec nouus hoſpes erit. puer hic ſudauit in armis
Notus adhuc, tantum maioris munere claui.
Iam tamen & turmas facili præuertere gyro
Fortis, & Eoas iaculo damnare ſagittas.
Ergo erit illa dies, qua te maiora daturus
Cæſar ab emerito iubeat diſcedere bello?
At nos hoc iterum ſtantes in littore, uaſtos
Cernemus fluctus, aliasq́; rogabimus auras.
O tum quantus ego, aut quanta uotiua mouebo
Plectra lyra: cum me magna ceruice ligatum
Attolles humeris, atq; in mea pectora primum
Incumbes è puppe nouus, ſeruataq́; reddes
Colloquia: inq́; uicem medios narrabimus annos.
Tu rapidum Euphraten, & regia Bactra, ſacrasq́;
Antiquæ Babylonis opes, & zeugma latinæ
Pacis iter: quà dulce nemus florentis idumes,
Quà pretioſa Tyros rubeat, quà purpura ſucco
Sidonijs iterata uadis. ubi germine primum
Candida felices ſudent opobalſama uirgæ,
Aſt ego deuictis dederim quæ buſta Pelasgis,
Quæ'ue laboratas claudat mihi pagina Thebas.

LACRYMAE HETRVSCI.

SVmma Deum pietas, cuius gratiſſima cælo
Rara profanatas inſpectant numina terras:
Huc uittata comam: niueoq́; inſignis amictu,

Qualis

Qualis adhuc præſens,nullaq; expulſa nocentum
Fraude,rudes populos.atq; aurea regna colebas.
Mitibus exequijs ades,& lugentis Hetruſci
Cerne pios fletus,laudataq; lumina terge.
Nam quis inexpleto rumpentem pectora queſtu,
Complexumq; rogos,incumbentemq; fauillis
Aſpiciens,non aut primæua funera plangi
Coniugis,aut nati modo pubeſcentia credat
Ora rapi flammis?pater eſt,qui fletur:adeſte
Dijq;,hominesq; ſacris.procul hīc,procul ite nocētes
Si cui corde nefas tacitum,feſſiq; ſenectus
Longa patris:ſi quis pulſatæ conſcius unquam
Matris,& inferna rigidum timet Aeacon urna.
Inſontes,caſtosq; uoco:tenet ecce ſeniles
Leniter implicitos uultus,ſanctamq; parentis
Caniciem,ſpargit lachrymis,animæq; ſupremum
Frigus amat,celeres genitoris filius annos,
(Mira fides)nigrasq; putat properaſſe ſorores.
Exultent placidi lethæa ad flumina manes,
Elyſiæ gaudete domus:date ſerta per aras,
Feſtaq; pallentes hilarent altaria lucos.
Felix,& nimium felix,plorataq; nato
Vmbra uenit:longe furiarum ſibila,longe
Tergeminus cuſtos.penitus uia longa pateſcat
Manibus egregijs:eat,horrendumq; ſilentis
Accedat domini ſolium,gratesq; ſupremas
Perferat,& totidem iuueni roget anxius annos.
Macte pio gemitu,dabimus ſolatia dignis
Luctibus,æternasq; ultro ſacrabimus umbris

Inferias Hetruſce ſenis.tu largus Eoa
Germina,tu meſſes Cilicumq́;,Arabumq́; ſuperbis
Merge rogis:ferat ignis opes hæredis,& alto
Aggere miſſuri nitido pia nubila cælo,
Stipentur cineres.nos non arſura feremus
Munera,uenturosq́; tuus durabit in annos
Me monſtrante dolor.neq; enim mihi flere parentē
Ignotum:ſimilis gemui protectus ad ignem.
Ille mihi tua damna dies compeſcere cantu
Suadet,& ipſe tuli,quos nunc tibi confero queſtus.
Non tibi clara quidem ſenior placidiſsime gentis
Linea,nec proauis demiſſum ſtemma:ſed ingens
Suppleuit fortuna genus,culpamq́; parentum
Occuluit,neq; enim dominos de plebe tuliſti.
Sed quibus occaſus,pariter famulantur & ortus.
Nec pudor iſte tibi.quid enim terrisq́;,poloq́;,
Parendi ſine lege manet?uice cuncta geruntur,
Alternisq́; premunt proprijs ſub regibus omnis
Terra premit felix regum diademata Roma.
Hanc ducibus frænare datum.mox creſcit in illos
Imperium ſuperis:ſed habent & numina legem.
Seruit & aſtrorum uelox chorus.& uaga ſeruit
Luna,nec iniuſſæ toties redit orbita lucis.
Et modò(ſi fas eſt æquare iacentia ſummis)
Pertulit & ſæui Tirynthius horrida regis
Pacta.nec erubuit famulantis fiſtula Phœbi.
Sed neq; barbaricis Latio tranſmiſſus ab oris,
Smyrna tibi gentile ſolum,potusq́; uerendo
Fonte Meles,Hermiq́; uadum,quo Lydius intrat

Bacchus, & aurato reficit ſua cornua limo.
Læta dehinc ſeries, uarijsq; ex ordine curis
Auctus honos ſemperq; gradu prope numina ſemp
Cæſareum coluiſſe latus, ſacrisq; Deorum
Arcanis hærere datum. Tiberelta primum
Aula tibi uix dum ora noua mutante iuuenta
Panditur. hic annis multa ſuper indole uictis
Libertas oblata uenit, nec proximus hæres
Immittis, quanquam & furijs agitatus, abegit.
Hunc & in arctoas tenuis comes uſq; pruinas
Terribilem affatu paſſus, uiſuq; Tyrannum,
Immanemq; ſuis, ut qui metuenda ferarum
Corda domant, merſasq; iubent iam ſanguine tacto
Reddere ab ore manus, & nulla uiuere præda.
Præcipuos ſed enim merito ſurrexit in actus
Nondum ſtelligerum ſenior demiſſus in axem
Claudius, & longo tranſmittit habere nepoti.
Quis ſuperos metuens, pariter tot templa, tot aras
Promeruiſſe datur? ſummi Iouis aliger Arcas
Nuntius, imbrifera potitur Thaumantide Iuno.
Stat Celer obſequio iuſſa ad Neptunia Triton.
Tu toties mutata ducum iuga rite tuliſti
Integer, inq; omni felix tua cymba profundo.
Iamq; piam lux alta domum, præcelſaq; toto
Intrauit fortuna gradu. iam creditur uni
Sanctarum digeſtus opum, partæq; per omnes
Diuitiæ populos, magniq; impendia mundi.
Quicquid ab auriferis eiectat Ibêria foſsis
Dalmatico quod monte nitet, quod meſsibus afris

Veri

Verritur,æſtiferi quicquid terit area Nili,
Quodq́; legit merſus pelagi ſcrutator Eoi,
Et Lacedæmonij pecuaria culta Galeſi:
Perſpicuæq́; niues,maſſyllaq́; robora,& Indi
Dentis honos,uni parent commiſſa miniſtro.
Quæ Boreas,quæq́; Eurꝰ atrox,quæ nubilus Auſter
Inuehit,hybernos citius numeraueris imbres,
Syluarumq́; comas.uigilis te,animiq́; ſagacis
Exitus euoluit,quantum Romana ſub omni
Pila die,quantumq́; tribus,quid templa,quid alti
Vndarum curſus,quid propugnacula poſcant
Aequoris,aut longe ſeries porrecta uiarum.
Quod dominum celſis niteat laquearibus aurum,
Quæ diuum in uultus igni formanda liqueſcat
Maſſa.quid Auſoniæ ſcriptum crepet igne monetæ.
Hinc tibi rara quies,animoq́; excluſa uoluptas,
Exiguæq́; dapes,& nunquam læſa profundo
Cura mero.ſed iura tamen genialia cordi,
Et mentem uincire toris,& iungere feſta
Connubia,& fidos domino genuiſſe clientes.
Quis ſublime genus formamq́; inſignis Hetruſcæ
Neſciat?haudquaquam proprio mihi cognita uiſu
Sed decus eximium formæ,par reddit imago.
Vultibus,& ſimilis natorum gratia monſtrat.
Nec uulgare genus.faſces,ſummamq́; curulem
Frater,& auſonios enſes,mandataq́; fidus
Signa tulit.cum prima truces amentia Dacos
Impulit,& magno gens eſt damnata triumpho.
Sic quicquid patrio ceſſatum eſt ſanguine:mater

Reddidit. obſcurumq́; latus clareſcere uidit
Connubio gauiſa domus. nec pignora longe,
Quippe bis ad partus uenit Lucina, manuq́;
Ipſa leni grauidos tetigit fœcunda labores.
Felix ò ſi longa dies: ſi cernere uultus
Natorum, uiridisq́; genas tibi iuſta dediſſent
Stamina: ſed media cecidere abrupta iuuenta
Gaudia, florentesq́; manu ſcidit Atropos annos.
Qualia pallentes declinant Lilia culmos,
Pubentesq́; Roſæ primos moriuntur ad auſtros,
Aut ubi uerna nouis expirat purpura pratis,
Illa ſagittiferi circumuolitaſtis amores
Funera, maternoq́; rogos unxiſtis Amomo.
Nec modus aut pennis, laceris aut crinibus, ignem
Spargere: collectaq́; pyram ſtruxere pharetræ.
Quas tunc inferias, aut quæ lamenta dediſſes
Maternis Hetruſce rogis? qui funera patris
Haud matura putas. atq; hos pius ingemis annos.
Illum, & qui nutu ſuperas nunc temperat arces,
Progeniem claram terris partitus & aſtris,
Lætus Idumæi donauit honore triumphi.
Dignatusq́; loco uictricis, & ordine pompæ
Non uetuit, tenuesq́; nihil minuere parentes.
Atq; idem in cunctos populos cum duxit equeſtres,
Mutauitq́; genus: leuæq́; ignobile ferrum
Exuit, & celſo natorum æquauit honore.
Dextra bis octonis fluxerunt ſecula luſtris,
Atq; æui ſine nube tenor, quàm diues in uſus
Natorum, totoq́; uolens excedere cenſu,

Teſtis

Teſtis adhuc largi nitor inde aſſuetus Hetruſci.
Cum tua non humiles dedit indulgentia mores.
Hunc ſiquidem amplexu ſemper reuocante tenebas
Blandus,& imperio nunquam pater: huius honori
Pronior, ipſe etiam gaudebat cedere frater.
Quas tibi, deuoti iuuenes pro patre renato
Summe ducum grates, aut quæ pia uota rependant?
Tu ſeu tarda ſitu, rebusq; exhauſta ſenectus
Errauit, ſeu blanda diu fortuna regreſſum
Maluit, attonitum & uenturi fulminis ictus
Horrentem tonitru tantum: leniq; procella
Contentus monuiſſe ſenem: cumq; horrida ſupra
Aequora, curarum ſocius procul Itala rura
Linqueret: hic molles Campani littoris oras,
Et diomedeas concedere iuſſus in arces.
Atq; hoſpes, non exul erat: nec plura moratus
Romuleum reſeras iterum Germanice limen,
Mœrentemq; foues, inclinatosq; penates
Erigis haud mirum ductor placidiſſime, quando
Hæc eſt quæ uictis parcentia fœdera Catis,
Quæq; ſuum Dacis donat clementia montem.
Quæ modo Marcomanos poſt horrida bella, uagosq;
Sauromatas, Latio non eſt dignata triumpho.
Iamq; in fine dies, & inexorabile penſum
Deficit: hic mœſti pietas me poſcit Hetruſci.
Qualia nec Siculæ moderantur carmina rupes,
Nec fati iam certus Olor, ſæuiq; marita
Tereos, heu quantis laſſantem brachia uidi
Planctibus, & prono fuſum ſuper oſcula uultu.

Vix famuli, comitesq; tenent. uix arduus ignis
Submouet. haud aliter gemuit periuria Theſeus
Littore, qui falſis deceperat ægea uelis.
Tunc immane gemens, fœdatusq; ora, tepentes
Affatur cineres. cui nos fidißime linquis
Fortuna redeunte pater? modo numina magni
Præſidis, atq; breues ſuperûm placauimus iras,
Nec frueris: tantiq; orbatus muneris uſu
Ad manes ignare fugis: nec flectere Parcas,
Aut placare malæ datur aſpera numina Lethes.
Felix cui magna patrem ceruice uehenti
Sacra, micenææ patuit reuerentia flammæ.
Quiq; tener ſæuis genitorem Scipio pœnis
Abſtulit, & Lydi pietas temeraria Lauſi.
Ergo Theſſalici coniux penſare mariti
Funus, & immitem potuit Phryga uincere ſupplex
Thracius. ah quanto melius pro patre liceret
Non totus rapiere tamen: nec funera mittam
Longius. hic manes, hic intra tecta tenebo.
Tu cuſtos, dominusq; laris? tibi cuncta tuorum
Parebunt. ego rite minor ſemperq; ſecundus,
Aßidue libabo dapes, & pocula ſacris
Manibus, effigiesq; colam. te lucida ſaxa,
Te ſimilem doctæ referet mihi linea ceræ
Nunc ebur, & fuluum uultus imitabitur aurum.
Inde uiam morum, longæq; examina uitæ,
Affatusq; pios, monituraq; ſomnia poſcam.
Talia dicentem genitor dulcedine læta
Audit, & immites lente deſcendit ad umbras.

Verbaq; dilectæ fert narraturus Hetruſcæ.
Salue ſupremum genitor mitiſſime patrum,
Supremumq; uale: qui nunquam ſoſpite nato
Triſte chaos, mœſtisq; ſitus patiere ſepulcris.
Semper odoratis ſpirabunt floribus aræ.
Semper & aſſyrios felix bibet urna liquores:
Et lachrymas, qui maior honos. hic ſacra litabit
Manibus, eq; tua tumulum tellure leuabit.
Noſtra quoq; exemplo meritis tibi carmina ſancit.
Hoc etiam gaudens cinerem donaſſe ſepulcro.

COMA FARINI.

ITe comæ, facilemq; precor tranſcurrite pontum,
Ite, coronato recubantes molliter auro.
Ite, dabit curſus mitis Cytherea ſecundos,
Placabitq; notos, ſors & de puppe timenda
Transferet, inq; ſua ducet ſuper æquora concha.
Accipe laudatos iuuenis Phœbæïe crines,
Quos tibi Cæſareus donat puer, accipe lætus,
Intonſoq; oſtende patri, ſine dulce nitentes.
Comparet, atq; diu fratris putet eſſe Lyei.
Forſan & ipſe comæ nunquam labentis honorem
Proſeret, atq; alio clauſum tibi ponet in auro
Pergame, pinifera multum felicior Ida.
Illa licet ſacræ placeat ſibi nube rapinæ,
Nempe dedit ſuperis illum, quem turbida ſemper
Iuno uidet, refugitq; manum, nectarq; recuſat.
At tu grata Deis, pulchroq; inſignis alumno,
Miſiſti Latio, placida quem fronte miniſtrum
Iuppiter auſonius pariter, Romanaq; Iuno

Aſpic

Aſpiciunt, & uterq; probant. nec tanta potenti
Terrarum domino, diuum ſine mente uoluptas.
Dicitur Idalios Ericis de uertice lucos
Dum petit, & molles agitat Venus aurea Cycnos,
Pergameas intraſſe domos, ubi maximus ægris
Auxiliator adeſt, & feſtinentia ſiſtens
Fata, ſalutifero mitis Deus incubat angui.
Hic puerum egregiæ præclarum ſidere formæ
Ipſius ante Dei ludentem conſpicit aram.
Ac primum ſubita paulum decepta figura
Natorum de plebe putat. ſed non erat illi
Arcus & ex humeris nullæ fulgentibus umbræ
Miratur puerile decus, uultumq;, comasq;
Aſpiciens, tu'ne Auſonias ait ibis ad arces,
Neglectus Veneri? tu ſordida tecta, iugumq;
Seruitij uulgare feres? procul abſit ego iſti
Quem meruit formæ dominum dabo: uade, age mecũ,
Vade puer, ducam uolucri per ſidera curru
Donum immane duci, nec te plebeia manebunt
Iura, Palatino famulus deberis amori.
Nil ego, nil fateor, toto iam dulce ſub orbe
Aut uidi, aut genui, cedat tibi Latmius ultro,
Sangariusq; puer, quemq; irrita fontis imago,
Et ſterilis conſumpſit amor. te cœrula Nais
Mallet, & apprenſa traxiſſet fortius urna.
Tu puer ante omnes. ſolus formoſior ille,
Cui daberis. ſic orſa, leues ſecum ipſa per auras
Tollit, Olorinaq; iubet conſidere biga.
Nec mora iam Latij, montes, ueteresq; penates

Euandri, quos mole noua pater inclytus urbis
Excolit, & ſummis æquat Germanicus aſtris
Tunc propior iam cura deæ: quæ forma capillis
Optima, quæ ueſtis roſeos accendere uultus
Apta, quod in digitis, collo quod dignius aurum.
Norat cæleſtis oculos ducis, ipſaq; tædas
Iunxerat, & plena dederat connubia dextra.
Sic ornat crines, tyrios ſic fundit amictus.
Dat radios, ignemq; ſuum. ceſſere priores
Delitiæ, famulumq; greges. hic pocula magno
Prima duci, myrrhasq; graues. cryſtallaq; portat
Candidiore manu. creſcit noua gratia Baccho.
Chare puer, ſuperis qui prælibare uerendum
Nectar, & ingentem toties contingere dextram
Electus, quam noſſe Getæ, quam tangere Perſæ,
Armeniiq;, Indiq; petunt. O ſidere dextro
Edite, multa tibi diuum indulgentia fauit.
Olim etiam, ne prima genas lanugo nitentes
Carperet, & pulchræ fuſcaret gratia formæ:
Ipſe Deus patriæ, celſam trans æquora liquit
Pergamon. haud ulli puerum mollire poteſtas
Credita, ſed tacita iuuenis Phœbæius arte
Leniter haud ullo concuſſum uulnere corpus
De ſexu tranſire iubet. tamen anxia curis
Mordetur pueriq; timet Cytherea dolores.
Nondum pulchra ducis clementia cœperat ortu
Intactos ſeruare mares, nunc frangere ſexum,
Atq; hominem mutare nefas, gauiſaq; ſolos
Quos genuit, Natura uidet. nec lege ſiniſtra

Ferre

Ferre timent famulæ natorum pondera matres
Tu quoq; nunc iuuenis genitus ſi tardius eſſes,
Vmbratusq; genas,& adultos fortior artus,
Non unum gaudens Phœbæia ad limina munus
Miſiſſes.patrias nunc uertex ſolus ad aras
Nauiget:hunc multo Paphiæ ſaturabat amomo.
Hunc noua tergemina pectebat Gratia dextra.
Huic & purpurei cedat coma ſaucia Niſi.
Et quam Sperchio tumidus ſeruabat Achilles.
Ipſi cum primum niueam præcerpere frontem
Decretum eſt,humerosq; modò nudare nitentes,
Accurrunt teneri Paphia cum matre uolucres,
Expediuntq; comas,& ſerica pectore ponunt
Pallia:tunc iunctis crinem incidere ſagittis,
Atq; auro,gemmisq; locant:rapit ipſa cadentes
Mater,& arcanos iterat Cytherea liquores.
Tunc puer è turba manibus qui forte ſupinis
Nobile gemmato ſpeculum portauerat auro,
Hoc quoq; demus ait.patrijs nec gratius ullum
Munus erit templis,ipſoq; potentius auro.
Tu modo fige aciem,& uultus hucuſq; relinque.
Sic ait.& ſpeculum reclusit imagine rapta.
At puer egregius tendens ad ſidera palmas,
His mihi pro donis,hominum mitiſſime cuſtos
(Si merui)longa dominum renouare iuuenta,
Atq; orbi ſeruare uelis.hoc ſidera mecum,
Hoc undæ,terræq; rogant.eat oro per annos
Iliacos,Pyliosq; ſimul propriosq; penates
Gaudeat:& ſecum Tarpeia ſeneſcere templa.

Sic ait,& motas miratur Pergamos aras.

AD CLAVDIAM VXOREM.

QVid mihi mœſta die,ſocijs q̄d noctibus uxor
Anxia,peruigili ducis ſuſpiria cura?
Non metuo ne læſa fides,aut pectore in iſto
Alter amor,nullis in te datur ire ſagittis.
Audiat infeſto licet hæc Rhamnuſia uultu,
Non datur,etſi egomet patrio de litore raptus
Quattuor emeritis per bella,per æquora,luſtris
Errarem,tu mille procos intacta fugares
Non intertextas commenta retexere telas.
Sed ſine fraude palàm,thalamosq; armata negaſſes.
Dic tamen unde alia mihi fronte,& nubila uultu?
An'ne quòd euboicos feſſus remeare penates
Auguror,& patria ſenium componere terra?
Cur hoc triſte tibi?certe laſciuia cordi
Nulla,nec aut rapidi mulcent te prælia Circi,
Aut intrat ſenſus clamoſi turba Theatri.
Sed probitas,& opaca quies.& ſordida nunquam
Gaudia,quas autem comitem te rapto per undas?
Quanquam,& ſi gelidas irem manſurus ad Arctos,
Vel ſuper Heſperiæ uada caligantia Thules,
Aut ſeptem gemini caput haud penetrabile Nili,
Hortarere uias.Hæc mens tua nempe benigna,
Quam mihi ſorte Venus iunctam florentibus annis
Seruet,& in ſenium tua,quæ me uulnere primo
Intactum thalamis,& adhuc iuuenile uagantem,
Fixiſti,tua fræna libens,doci lisq; recepi.
Et ſemel incertas non mutaturus habenas,

Vſq;

Vſq; premo.ter me uidiſti albana ferentem
Dona comes,ſanctoq; indutum Cæſaris auro,
Viſceribus complexa tuis,ſertisq; dediſti
Oſcula anhela meis.tu cum Capitolia noſtræ
Inficiata lyræ,ſæuum,ingratumq; dolebas
Mecum uicta Iouem.tu procurrentia primis
Carmina noſtra ſonis,totasq; in murmure noctes
Aure rapis uigili:longi tu ſola laboris
Conſcia,cumq; tuis creuit mea Thebais annis.
Qualem te nuper ſtygias modo raptus ad undas,
Cùm iam lethæos audirem comminus amnes,
Aſpexi,tenuiq; oculos iam morte cadentes.
Scilicet exhauſti Lacheſis mihi tempora fati
Te tantum miſerata dedit,ſuperiq; potentes
Inuidiam timuere tuam poſt iſta propinquum
Nunc iter,optatosq; ſinus comes ire moraris.
Heu ubi nota fides,totq; explorata per uſus
Qua ueteres latias,graiásq; Heroídas æquas?
Iſſet ad Iliacas(quid enim deterret amantes?)
Penelope gauiſa domos,ſi paſſus Vlyſſes
Queſta eſt Aegiále,queſta eſt Melibœa relinqui.
Et quanquam ſæui fecerunt Menáda planctus,
Nec minor his,tu noſſe fidem,firmamq; maritis
Reddere ſic certè cineres,umbramq; priorem
Quæris adhuc,ſic exequias amplexa canori
Coniugis,ingentes iteraſti pectore planctus.
Iam mea,nec pietas alia eſt tibi,curaq; natæ
Sic ut mater amas,ſic nunquam corde recedit
Nata tuo,fixamq; animi penetralibus imis

Nocte, dieq; tenes. non ſic Trachinia nidos
Alcyone uernos, non ſic Philomela penates
Circuit amplectens, animamq; in pignora transfert.
Heu nunc illa terit uiduo quòd ſola cubili
Otia, iam pulchræ terit infœcunda iuuentæ.
Sed uenient plenis uenient connubia tædis,
Sic certè, formæq; bonis, animiq; meretur.
Siue chelyn complexa petit, ſeu uoce paterna
Diſcendum Muſis ſonat, & mea carmina flectit:
Candida ſeu molli diducit brachia motu,
Ingenium probitas, artemq; modeſtia uincit.
Non'ne leues pueros, non te Cytherea pudebat
Hoc ceſſare decus? nec tantum Roma iugales
Conciliare toros, feſtasq; accendere tædas
Fertilis, & noſtra generi tellure dabuntur.
Non adeo Veſuuinus apex, & flammea diri
Montis hyems, trepidas exhauſit ciuibus urbes.
Stant, populisq; uigent. hic auſpice condita Phœbo
Tecta, dicarchei portus, & littora mundi
Hoſpita. at hic magnæ tractus imitantia Romæ.
Quæ Capys aduectis impleuit mœnia Teucris.
Noſtra quoq; & proprijs, tenuis nec rara colonis
Parthenope. cui mite ſolum trans æquora uectæ
Ipſe Dioneæ monſtrauit Apollo columbæ.
Has ego te ſedes (nam nec mihi barbara Thrace,
Nec Libyæ natale ſolum) transferre laboro,
Quas & mollis hyems, & frigida temperat æſtas,
Quas imbelle fretum torpentibus alluit undis.
Pax ſecura locis, & deſidis otia uitæ,

Et

Et nunquam turbata quies,ſomniq́; peracti.
Nulla foro rabies,aut ſtrictæ iurgia legis
Morum iura uiris:ſolum,& ſine faſcibus æquum.
Quid nunc magnificas ſpecies,cultusq́; locorum,
Templaq́;,& innumeris ſpatia interſtincta colũnis.
Et geminam molem nudi,tectiq́;,theatri,
Et capitolinis quinquennia proxima luſtris?
Quid laudem ritus,libertatemq́; Menandri,
Quam Romanus Honos,& grata licentia miſcent?
Nec deſunt uariæ circùm oblectamina uitæ.
Siue uaporiferas blandiſsima littora Baias:
Enthea fatidicæ ſeu uiſere tecta Sibyllæ
Dulce ſit iliacoq́; iugum memorabile remo.
Seu tibi Bacchei uineta,madentia Gauri:
Teleboumq́; domos,trepidis ubi dulcia nautis
Lumina noctiuagæ tollit Pharus æmula Lunæ.
Charaq́; non molli iuga Surrentina Lyæo,
Quæ meus ante alios habitator Pollius auget.
Aenariæq́; lacus medicos,Statinasq́; renatas.
Mille tibi noſtræ referam telluris amores.
Sed ſatis hoc coniux,ſatis hoc dixiſſe,creauit
Me tibi,me ſocium longos aſtrinxit in annos.
Non'ne hæc amborum genitrix,altrixq́; uideri
Digna:ſed ingratus qui plura adnecto,tuisq́;
Moribus indubito.uenies chariſsima coniux,
Præueniesq́; etiam ſine me tibi ductor aquarum
Tybris,& armiferi ſordebunt tecta Quirini.

STATII PAPINII SYLVARVM LIBER QVARTVS AD MARCEL-LVM.

INVENI *librum Marcelle chariſſime, quem pietati tuæ dedicarem. Reor quidem aliter quàm inuocato numine maximi Imperatoris nullum opuſculum meũ cœpiſſe. Sed hic liber tres habet. Sequitur quarta, quæ ad honorem tuum pertinet. Primo autem ſeptimumdecimum Germanici noſtri conſulatum adoraui. Secundo gratias egi ſacratiſſimis eius epulis honoratus. Tertio uiam Domitianam miratus ſum, quæ grauiſſimam arenarum moram exemit. Cuius beneficio tu quoq; maturius epiſtolam meã accipies, quam tibi in hoc libro à Neapoli ſcribo. Proximum eſt lyricum carmen ad Septimium Seuerum iuuenem (uti ſcis) inter ornatiſſimos ſecundi ordinis, tuum quidem etiam condiſcipulum. Sed mihi contra hoc quoq; ius, arctiſſimè charum. Iam uindicis noſtri Herculem Epitrapezion ſecundum honorem quem de me, & de ipſis ſtudijs meretur, imputare etiã tibi poſſum. Maximum Iunium dignitatis, & eloquentiæ nomine à nobis diligi, ſatis eram teſtatus epiſtola, quam ad illum de editione Thebaidos meæ publicaui. Sed nũc quoq; eum reuerti maturius è Dalmatia rogo. Iuncta eſt Ecloga ad municipem meum Iulium Mene-*

cratem

eratem ſplendidum iuuenem, & Pollij mei generum. Cui gratulor quòd Neapolim noſtram numero liberorum honeſtauerit. Plotio Gryppo maioris gradus iuueni dignius opuſculum reddam ſed interim hendecaſyllabos, quos Saturnalibus unà riſimus huic uolumini inſerui. Quare ergo plura in quarto ſyluarum, quàm in prioribus? Ne ſe putēt aliquid egiſſe, qui reprehenderunt (ut audio) quòd hoc ſtili genus edidiſſem. Primum ſuperuacuū eſt diſſuadere rem factam. Deinde multa ex illis iam domino Cæſari dederam: & quanto hoc plus eſt, quàm edere? Exercere autem iocos nō licet? ſic ſecreto, inquit. Sed & ſperomachias ſpectamus, & pilaris luſio admittitur. nouiſſimè quiſquis ex meis inuitus aliquid legit: ſtatim ſe profitetur aduerſum. Itaq; conſilio eius accedam. In ſumma nempe ego ſum, qui traducor. Taceat, & gaudeat. Hunc tamen librum tu Marcelle defendes. Et ſi uidetur hactenus: ſin minus, reprehendemur.

XVII. CONSVLATVS IMPERATORIS.

LAETA bis octonis accedit purpura faſtis
Cæſaris, inſignemq; aperit Germanicus annum,
Atq; oritur cum ſole nouo, cum grandibus aſtris
Clarius ipſe nitens, & primo maior Eoo
Exultent leges latiæ: gaudete curules

Et

Et ſeptem gemino iactantior æthéra pulſet
Roma iugo: plusq; ante alias Euandrius arces
Collis ouet ſubiere noui Palatia faſces,
Et requiem bis ſextus honos, precibusq; receptis
Curia Cæſareum gaudet uiciſſe pudorem.
Ipſe etiam immenſi reparator maximus æui
Attollit uultus, & utroq; à limine grates
Ianus agit. quem tu uicina pace ligatum
Omnia iuſsiſti componere bella nouiq;
In leges iurare fori. leuat ecce ſupinas
Hinc, atq; inde manus, geminaq; hæc uoce profatur.
Salue magne parens mundi, qui ſecula mecum
Inſtaurare paras, talem te cernere ſemper
Menſe meo tua Roma cupit: ſic tempora naſci,
Sic annos intrare decet: da gaudia faſtis
Continua, hos humeros multo ſinus ambiat oſtro,
Et properata tuæ manibus Prætexta Mineruæ.
Aſpicis ut templis alius nitor, altior aris
Ignis, & ipſa meæ tepeant tibi ſidera brumæ.
Moribus atq; tuis gaudent turmæq;, tribusq;,
Purpureiq; patres, lucemq; à conſule ducit
Omnis honos: quid tale precor prior annus habebat
Dic age Roma potens? & mecum longa uetuſtas
Dinumera faſtos, nec parua exempla recenſe,
Sed quæ ſola meus dignetur uincere Cæſar.
Ter Latio, deciesq; tulit labentibus annis
Auguſtus faſces. ſed cœpit ſerò mereri.
Tu iuuenis prægreſſus auos. & quanta recuſas,
Quanta uetas, flectere tamen: precibusq; Senatus

Permittes hanc ſæpe diem manet inſuper ordo
Longior,& totidem felix tibi Roma curules
Terq;,quaterq; dabit:mecum altera ſecula condes,
Et tibi longæui reuocabitur ara parentis.
Mille trophæa feres.tantum permitte triumphos:
Reſtat Bactra nouis,reſtat Babylôna tributis
Frænari,nondum gremio Iouis indica Laurus:
Nondũ Arabes,Sercsq; rogãt,nondũ omnis honorẽ
Annus habet,cupiuntq; decem tua nomina menſes.
Sic Ianus,clauſoq; libens ſe poſte recepit.
Tunc omnes patuere fores,lætoq; dedêrunt
Signa polo,longamq; tibi Rex magne iuuentam
Annuit,atq; ſuos promiſit Iuppiter annos.

EPVLVM DOMITIANI EV-
CHARISTICON.

Regia Sidoniæ conuiuia laudat Eliſæ
Qui magnũ Aeneã laurentibus intulit aruis:
Alcinoiq; dapes manſuro carmine monſtrat
Aequore,qui multo reducem conſumpſit Vlyſſem.
Aſt ego,cui ſacræ Cæſar noua gaudia cœnæ
Nunc primum,dominaq; dedit conſurgere menſa:
Qua celebrem mea uota lyra,quas ſoluere grates
Sufficiam?non ſi pariter mihi uertice læto
Nectat adoratas,& Smyrna,& Mantua lauros,
Digna loquar.medijs uideor diſcumbere in aſtris
Cum Ioue,& iliaca porrectum ſumere dextra
Immortale merum:ſteriles tranſmiſimus annos.
Hæc æui mihi prima dies,hæc limina uitæ.
Te'ne ego regnator terrarum,orbisq; ſubacti

Magne

Magne parens: te ſpes hominum, te cura Deorum
Cerno iacens? datur hæc iuxta, datur ora tueri
Vina inter, menſasq;, & non aſſurgere fas eſt?
Tectum auguſtũ, ingens, non centũ inſigne columnis,
Sed quantæ Superos, cœlumq; Atlante remiſſo
Suſtentare queant. ſtupet hoc uicina Tonantis
Regia, teq; pari lætantur ſede locatum
Numina, nec magnum properes aſcendere cœlum
Tanta patet moles, effuſæq; impetus aulæ
Liberior campi: multumq; amplexus aperti,
Aethereo & tantum domino minor: ille penates
Implet, & ingenti genio iuuat. æmulus illic
Mons Libys, Iliacusq; nitent, & multa Syene,
Et chios, & glauca certantia Doride ſaxa,
Lunaq; portandis tantum ſuffecta columnis.
Longa ſuper ſpecies, feſsis uix culmina prendas
Viſibus, auratiq; putes laquearia cœli.
Hic cum Romuleos proceres, trabeataq; Cæſar
Agmina, mille ſimul iuſsit diſcumbere menſis,
Ipſa ſinus accincta Ceres, Bacchusq; laborant
Sufficere. Aetherei felix ſic orbita fluxit
Triptolemi: ſic uitiſero ſub palmite nudos
Vmbrauit colles, & ſobria rura Lyæus.
Sed mihi non epulas, indisq; innixa columnis
Robora, Maurorum, famulis'ue ex ordine turmas,
Ipſum, ipſum, cupido tantum ſpectare uacauit
Tranquillum uultu, ſed maieſtate ſerena
Mulcentem radios, ſummittentemq; modeſtè
Fortunæ uexilla ſuæ, tamen ore nitebat

Diſſimulatus honos: talem quoq; Barbarus hoſtis
Poſſet, & ignotæ conſpectum agnoſcere gentes:
Non aliter gelida Rhodopes in ualle recumbit
Dimiſſis Gradiuus equis, ſic lubrica ponit
Membra terapnæa reſolutus gymnade Pollux.
Sic iacet ad Gangen indis ululantibus Euan,
Sic grauis Alcides poſt horrida iuſſa reuerſus
Gaudebat ſtrato latus acclinare Leoni.
Parua loquor, nec dum æquo tuos Germanice uultus.
Talis ubi oceani finem, menſasq; reuiſit
Aethiopum ſacro diffuſus nectare uultus,
Dux superûm, ſecreta iubet dare carmina muſas.
Et pallenæos Phœbum laudare triumphos.
Di tibi (nanq; animas ſæpe exaudire minores
Dicuntur) patriæ bis, terq;, exire ſenectæ
Annuerint fines, rata numina miſeris aſtris,
Templaq; des, habitesq; domos. ſæpe annua pandas
Limina, ſæpe nouo Ianum lictore ſalutes,
Sæpe coronatis iteres quinquennia luſtris.
Qua mihi felices epulas, menſæq; dediſti
Sacra tuæ, talis longo poſt tempore uenit
Lux mihi: Troianæ qualis ſub collibus Albæ
Cum modo germanas acies, modo Daca ſonantem
Prælia, palladio tua me manus induit auro.

VIA DOMITIANA.

QVis duri ſilicis, grauisq; ſerri
Immanis ſonus, æquori propinquum
Saxoſæ latus Appiæ repleuit?
Certè non Libycæ ſonant cateruæ,

Nec

Nec dux aduena peierante bello,
Campanos quatit inquietus agros.
Nec frangit uada, montibusq; cæſis
Inducit Nero ſordidas paludes.
Sed qui limina bellicoſa Iani
Iuſtis legibus, & foro coronat.
Qui caſtæ Cereri, diu negata
Reddit iugera, ſobriasq; terras.
Qui fortem uetat interire ſexum:
Et Cenſor prohibet mares adultos
Pulchræ ſupplicium timere formæ.
Qui reddit Capitolio tonantem.
Et pacem propria domo reponit.
Qui genti patriæ futura ſemper
Sancit limina, flauiumq; culmen.
Hic ſcenis populi uias grauantes,
Et campos iter omne detinentes,
Longos eximit ambitus, nouoq;
Iniectu ſolidat graues arenas.
Gaudens Euboicæ domum Sibyllæ,
Gauranosq; ſinus, & æſtuantes
Septem montibus admouere Baias.
Hic quondam piger axe uectus uno
Nutabat cruce pendula uiator,
Rodebatq; rotas maligna tellus:
Et plebs in medijs Latina campis
Horrebat mala nauigationis.
Nec curſus agiles ſed impeditum
Tardabant iter Orbitæ tacentes,

Dum pondus nimium quærens ſub alta
Repit languida quadrupes ſtatera.
At nunc quæ ſolidum diem terebat
Horarum uia facta uix duarum.
Non tenſæ uolucrum per aſtra pennæ,
Nec uelocius ibitis carinæ.
Hic primus labor inchoare ſulcos,
Et reſcindere limites, & alto
Egeſtu penitus cauare terras,
Mox hauſtas aliter replere foſſas,
Et ſummo gremium parare dorſo,
Ne nutent ſola, ne maligna ſedes
Et preßis dubium cubile ſaxis.
Tunc umbonibus hinc, & hinc coactis.
Et crebris iter alligare Gomphis.
O quantæ pariter manus laborant.
Hi cædunt nemus, exuuntq; montes,
Hi ferro ſcopulos, trabesq; cædunt,
Illi ſaxa ligant, opusq; texunt
Cocto puluere, ſordidoq; Topho,
Hi ſiccant bibulas manu lacunas,
Et longe fluuios agunt minores.
Hæ poſſent & Athon cauare dextræ,
Et mœſtum pelagus gementis Helles
Intercludere ponte non natanti.
His paruus (Lechiæ niſi uetarent)
Inous freta miſcuiſſet Iſthmos.
Feruent littora, nobilesq; ſyluæ.
It longus medias fragor per urbes.

Atq; Echo ſimul hinc & inde fractam
Gauro Maßicus Vuifer remittit.
Miratur ſonitum quieta Cyme.
Et Linterna palus, pigerq; Sauo.
At flauum caput, humidumq; late
Crinem mollibus impeditus ulmis,
Vulturnus leuat ora, maximoq;
Pontis Cæſarei recliuis arcu,
Pandis talia faucibus redundat.
Camporum bone Conditor meorum,
Qui me uallibus auijs refuſum,
Et ripas habitare neſcientem,
Recti legibus aluei ligaſti
Et nunc ille ego turbidus, minaxq;
Vix paſſus dubias prius carinas,
Iam pontem fer, peruiusq; calcor
Qui terras rapere, & rotare ſyluas
Aſſueram (pudet) Amnis eſſe cœpi.
Sed grates ago, ſeruitusq; tanti eſt,
Quòd ſub te duce, te iubente ceßi,
Quòd tu maximus arbiter, meæq;
Victor perpetuus legêre ripæ.
Et nunc limite me colis beato,
Nec ſordere ſinis, malumq; latè
Deterges ſterilis ſoli putorem,
Ne me puluereum, grauemq; cœno
Tyrrheni ſinus obruat profundi.
Qualis cinyphius tacente ripa,
Pœnos Bagrada ſerpit inter agros.

Sed

Sed talis ferar, ut nitente curſu
Tranquillum mare, proximumq; poßim
Puro gurgite prouocare Lyrim.
Hæc amnis, pariterq; ſe leuarat
Ingenti plaga marmorata dorſo.
Huius ianua, proſperumq; limen
Arcus belligeri Ducis Tropheis,
Et totis Ligurum nitens metallis,
Quantus nubila qui coronat imbri.
Illic flectitur excitus Viator.
Illic Appia ſe dolet relinqui.
Tunc uelocior, acriorq; curſus,
Tunc ipſos iuuat impetus Iugales.
Ceu feßis ubi remigum laceris
Prima carbaſa uentilantur aura.
Ergo omnes, age, quæ ſub axe primo
Romani colitis fidem parentis,
Prono limite commeate gentes,
Eoæ citius uenite laurus,
Nil obſtat cupidis, nihil moratur.
Qui primo Tyberim reliquit ortu,
Primo ueſpere nauigat Lucrinum.
Sed quam fine uiæ recentis imo,
Qua monſtrat ueteres Apollo Cumas,
Albam crinibus, inſulisq; cerno?
Viſu fallimur? an ſacris ab antris
Profert Chalcidicas Sibylla laurus?
Cedamus Chely iam repone cantus.
Vates ſanctior incipit, tacendum eſt.

En & colla rotat, nouiſq; latè
Bacchatur ſpatijs, uiamq; replet.
Tunc ſic uirgineo profatur ore.
Dicebam ueniet: manete campi,
Atq; amnis ueniet fauente cælo
Qui fœdum nemus, & putres arenas
Celſis pontibus, & uia leuabit.
En hic eſt Deus, hunc iubet beatis
Pro ſe Iuppiter imperare terris.
Quo non dignior has ſubit habenas,
Ex quo me duce præſcios auerni
Aeneas auide futura quærens
Lucos & penetrauit, & reliquit.
Hic paci bonus, hic timendus armis,
Natura melior, potentiorq;.
Hic ſi flammiferos teneret axes,
Largis India nubibus maderet,
Vndaret Libyæ, teperet Aemus.
Salue dux hominum, & parens deorum,
Præuiſum mihi, cognitumq; numen.
Nec iam putribus euoluta chartis
Solenni prece quindecim uirorum
Perluſtra mea dicta, ſed canentem
Ipſam cominus (ut mereris) audi.
Vidi quam ſeriem morantis æui
Pronectant tibi candidæ ſorores.
Magnus te manet ordo ſeculorum
Natis longior, abnepotibusq;.
Annos perpetua geres iuuenta,

Quos fertur placidos obiſſe Neſtor,
Quos Titonia computat Senectus.
Et quantos ego Delium popoſci.
Iurauit tibi iam niualis Arctos.
Nunc magnos Oriens dabit triumphos.
Ibis quà uagus Hercules, & Euan
Vltra ſidera, flammeumq; ſolem,
Et Nili caput, & niues Atlantis,
Et laudum cumulo beatus omni
Scandes belliger, obuiosq; currus.
Donec Troicus ignis, & renatæ
Tarpeius pater intonabit aulæ.
Hæc donec uia, te regente terras
Annoſa magis Appia ſeneſcat.

AD MARCELLVM.

CVrre per Euboicos non ſegnis epiſtola campos
Hac ingreſſa uias, qua nobilis Appia creſcit
In latus, & molles ſolidus premit agger arenas:
Atq; ubi Romuleas uelox penetraueris arces,
Continuò dextras flaui pete Tybridis oras,
Lydia quà penitus ſtagnum nauale coërcet
Ripa, ſuburbanisq; uadum prætexitur hortis.
Illic egregium, formaq;, animisq;, uidebis
Marcellum, & celſo præſignem uertice noſces.
Cui primum ſolito uulgi de more ſalutem,
Mox incluſa modis hæc reddere uerba memento.
Iam terras, uolucremq; polum, fuga ueris aquoſi
Laxat, & Icarijs cælum latratibus urit.
Ardua iam denſæ rareſcunt mœnia Romæ.

Hos præneſte ſacrum, Nemus hos glaciale Dianæ,
Algidus aut horrens, aut thuſcula protegit umbra,
Tiburis hi lucos, anienaq; frigora captant.
Te quoq; clamoſæ, quæ nam plaga mitior urbi
Subtrahit? æſtiuos quo decipis aëre ſoles?
Quid tuus ante omneis, tua cura potiſsima Gallus
Nec'non noſter amor dubium morum'ne probandus,
Ingenij'ue bonis, latijs æſtiuat in oris?
An'ne metalliferæ repetit iam mœnia lunæ?
Tyrrhenasq; domos? quòd ſi tibi proximus hæret,
Non ego nunc ueſtro procul à ſermone recedo,
Certum eſt. inde ſonus geminas mihi circuit aures.
Sed tu dum nimio poſſeſſa Hyperione flagrat
Torua Cleonæi iuba ſideris, exue curis
Pectus, & aſsiduo temet furare labori.
Et ſontes operit pharetras, arcumq; retendit
Parthus, & Eleis auriga laboribus actos
Alpheo permulcet equos. & noſtra fatiſcit
Laxaturq; Chelys. uires inſtigat, aliq;
Tempeſtiua quies. maior poſt otia Virtus.
Talis cantata Briſeide uenit Achilles
Acrior, & poſitis erupit in Hectora plectris.
Te quoq; flammabit tacitè repetita parumper
Deſidia, & ſolidos nouus exultabis in actus.
Certe iam latiæ non miſcent iurgia leges,
Et pacem piger annus habet. meſſesq; reuerſæ
Dimiſere forum, nec iam tibi turba reorum
Veſtibulo, querulíq; rogant exire clientes.
Ceſſat Centeni moderatrix Iudicis haſta.

Quà

Quà tibi ſublimi iam nunc celeberrima fama
Eminet, & iuuenes facundia præterit annos.
Felix curarum, cui non Heliconia cordi
Serta, nec imbelles Parnaſi è uertice laurus.
Sed uiget ingenium, & magnos accinctus in uſus
Fert animus quaſcunq; uices nos otia uitæ
Solamur cantu, uentoſaq́; gaudia famæ
Quærimus. en egomet ſomnum, & geniale ſecutus
Littus, ubi Auſonio ſe condidit hoſpita portu
Parthenope, tenues ignauo pollice chordas
Pulſo, Maroneiq́; ſedens in margine templi
Sumo animum, & magni tumulis accanto magiſtri.
At tu ſi longi curſum dabit Atropos æui,
(Detq́; precor, Latijq́; ducis ſic numina pergant,
Quem tibi poſthabito ſtudium eſt coluiſſe tonante,
Quiq́; tuos alio ſubtexit munere faſces,
Et ſpatia obliquæ mandat renouare latinæ)
Forſitan Auſonias ibis frænare cohortes,
Aut Rheni populos, aut nigræ littora Thules,
Aut Iſtrum ſeruare latus, metuendaq́; portæ
Limina caſpiacæ, nec enim tibi ſola potentis
Eloquij uirtus, ſunt membra accomoda bellis.
Quiq́; grauem tardi ſubeant Thóraca lacerti.
Seu campo pedes ire paras, eſt agmina ſupra
Nutaturus apex ſeu fræna ſonantia flectes,
Seruiet aſper equus nos facta aliena canendo
Vergimur in ſenium, proprijs tu pulcher in armis
Ipſe canenda geres, patriæq́; exempla parabis.
Magna geres, dignosq́; etiamnum belliger actus

Poſcit auus præſtatq́; domi nouiſſe triumphos.
Surge agedum iuuenemq́; puer deprende parentem
Stemmate materno felix,uirtute paterna.
Iam te blanda ſinu tyrio,ſibi gloria felix
Educat,& cunctas gaudet ſpondere curules.
Hæc ego chalcidicis ad te Marcelle ſonabam
Littoribus fractas ubi Veſbius egerit iras,
Aemula Trinacrijs uoluens incendia flammis.
Mira fides,credet'ne uirum uentura propago,
Cum ſegetes iterum,cum iam hæc deſerta uirebunt,
Infra urbes,populosq́; premi?proauitaq́; toto
Rura abijſſe mari?necdum letale minari
Ceſſat apex.procul iſta tuis,Tifata Teate,
Nec Marrucinos agat hæc inſania montes.
Nunc ſi forte meis quæ ſint exordia muſis
Scire petis,iam Sidonios emenſa labores
Thebaïs optato collegit carbaſa portu.
Parnaſiq́; iugis,ſyluaq́; Heliconide feſtis
Thura dedit flammis,& uirginis exta iuuentæ,
Pomiferaq́; meas ſuſpendit ab arbore uittas.
Nunc uacuos crines,alio ſubit inſula nexu.
Troia quidem,magnusq́; mihi tentatur Achilles.
Sed uocat Arcitenens aliò pater,armaq́; monſtrat
Auſonij maiora ducis:trahit impetus illò
Iampridem,retrahitq́; timor ſtabunt'ne ſub illa
Mole humeri?an magno uincetur pondere ceruix?
Dic Marcelle,ferat fluctus adſueta minores
Noſſe ratis nondum Ionijs credenda periclis?
Iamq́; uale,& penitus noti tibi uatis amorem

Corde

Corde exire ueta. nec enim Tirynthius almæ
Pectus amicitiæ, cedit tibi gloria fidi
Theſeos, & lacerum qui circa mœnia Troiæ
Priamiden cæſo ſolatia traxit amico.

LYRICVM AD SEPT. SEVERVM.

PArui beatus ruris honoribus,
Qua priſca Teucros, Alba colit lares,
Fortem atq; facundum Seuerum
Non ſolitis fidibus ſaluto.
Iam trux ad Arctos Parrhaſias hyems
Conceſsit altis obruta ſolibus,
Iam Pontus, ac tellus renident,
Iam zephyris Aquilo refractus.
Nunc cuncta ueris frondibus annuis
Crinitur arbos, nunc uolucrum noui
Queſtus, inexpertumq; carmen,
Quod tacita ſtatuere Bruma.
Nos parca tellus, peruigil & focus,
Culmenq; multo lumine ſordidum
Solantur, exemptusq; Teſta,
Qua modo ferbuerat Lyæus.
Non mille balant lanigeri greges.
Nec uacca dulci mugit adultero.
Vniq; (ſi quando) canenti
Mutus ager domino reclamat.
Sed terra primis poſt patriam mihi
Dilecta curis, Huic mea carmina
Regina bellorum Virago

Cæſareo peraravit auro.
Cum tu ſodalis dulce periculum
Conniſus omni pectore tolleres,
Vt Caſtor ad cunctos tremebat
Bebryciæ ſtrepitus arenæ.
Te'ne in remotis Syrtibus auia
Leptis creauit? iam feret Indicas
Meſſes, odoratisq́; rara
Cynnama præripiet Sabæis.
Quis non in omni uertice Romuli
Reptaſſe dulcem Septimium putet?
Quis fonte Iuturnæ relictis
Vberibus, neget eſſe paſtum?
Hæc mira Virtus, protinus Auſonum
Portus, uadoſæ neſcius Africæ
Intras, adoptatusq́; thuſcis
Gurgitibus puer innataſti.
Hic paruus inter pignora Curiæ
Contentus alto lumine purpuræ
Creſcis, ſed immenſos labores
Indole patritia ſecutus.
Non ſermo pœnus, non habitus tibi,
Externa non mens, Italus, Italus.
Sunt urbe, Romanisq́; turmis,
Qui Libyam deceant Alumni.
Eſt & frementi uox hilaris Foro,
Venale ſed non eloquium tibi,
Enſisq́; uagina quieſcit,
Stringere ni iubeant amici.

Sed

Sed rura cordi ſæpius & quies.
Nunc in paternis ſedibus, & ſolo
Veiente, nunc frondoſa ſupra
Hernica, nunc Curibus uetuſtis.
Hic plura pones, uocibus, & modis
Paßim ſolutis. ſed memor interim
Noſtri, uerecundo latentem
Barbiton ingeminas ſub antro.

VINDICIS HERCVLES
EPITRAPEZIOS.

Forte remittentem curas, Phœboq; leuatum
Pectora, cum patulis tererem uagus otia ſeptis,
Iam moriente die, rapuit me cœna benigni
Vindicis. hæc imos animi perlapſa receſſus
Inconſumpta manet. neq; enim ludibria uentris
Hauſimus. aut epulas diuerſo è ſole petitas,
Vinaq; perpetuis æuo certantia Faſtis.
Ah miſeri, quos noſſe iuuat, quid Phaſidis ales
Diſtet ab hiberna Rhodópes Grue: quis magis anſer
Exta ferat. cur thuſcus Aper generoſior Vmbro.
Lubrica qua recubent conchilia mollius alga.
Nobis uerus amor, medioq; Helicone petitus
Sermo, hilaresq; ioci, brumalem abſumere noctem
Suaſerunt, mollemq; oculis expellere ſomnum,
Donec ab Elyſijs proſpexit ſedibus alter
Caſtor, & heſternas riſit Titonia menſas.
O bona nox, iunctaq; utinam Tirynthia Luna,
Nox & erythræis Thetidis ſignanda lapillis,
Et memoranda diu, Geniumq; habitura perennem.

Mille ubi tunc ſpecies, æriſq;, eboriſq; uetuſti,
Atq; locuturas mentito corpore ceras,
Edidici. quis nanq; oculis certauerit uſquam
Vindicis, artificum ueteres agnoſcere ductus?
Et non inſcriptis autorem reddere ſignis?
Hic tibi quæ docto multum uigilata Myroni
Aera, laboriferi uiuant quæ marmora cælo
Praxitelis. quod ebur Piſæo pollice raſum,
Quod Polycletæis iuſſum eſt ſpirare caminis
Linea quæ ueterem longe fateatur Apellem,
Monſtrauit. nanq; hæc quoties chelyn exuit ille,
Deſidia eſt, hic Aonijs amor auocat antris.
Hæc inter, caſtæ Genius, tutelaq; menſæ
Amphitryoniades. multo mea cœpit amore
Pectora, nec longo ſatiauit lumina uiſu,
Tantus honos operi, firmoſq; incluſa per artus
Maieſtas. Deus ille Deus, ſeſeq; uidendum
Indulſit Lyſippe tibi, paruuſq; uideri,
Sentiriq; ingens, & cum mirabilis intra
Stet menſura pedem, tamen exclamare libebit
(Si uiſus per membra feras) hoc pectore preſſus
Vaſtator Nemées: hæc exitiale ferebant
Robur, & argoos frangebant brachia remos.
Hoc ſpatio tam magna breui mendacia formæ,
Quis modus in dextra, quanta experientia docti
Artificis curis, pariter geſtamina menſæ
Fingere, & ingentes animo uerſare Coloſſos?
Tale nec idæis quicquam Telchines in antris
Nec ſolidus Brontes, nec qui polit arma deorum

Lemnius, exigua potuiſſet ludere maſſa.
Nec torua effigies, epulisq; aliena remiſsis,
Sed qualem parci domus admirata Molorchi,
Aut Aleæ lucis uidit Tegeæa ſacerdos.
Qualis & Oetæis emiſſus in aſtra fauillis
Nectar adhuc torua lætus Iunone bibebat.
Sic mitis uultus, ueluti de pectore gaudens
Hortetur menſas. tenet hæc marcentia fratris
Pocula, adhuc ſæuæ meminit manus altera cædis.
Suſtinet occultum Nemeæo tegmine ſaxum
Digna operi fortuna ſacro. Pellæus habebat
Regnator lætus numen uenerabile menſis,
Et comitem occaſus ſecum portabat & ortus:
Prenſabatq; libens, modo qua diademata dextra
Abſtulerat, dederatq́; & magnas uerterat urbes,
Semper ab hoc animos in craſtina bella petebat.
Huic acies uictor ſemper narrabat opimas.
Siue catenatos Bromio detraxerat Indos.
Seu clauſam magna Babylôna refregerat haſta,
Seu Pelopis terras, libertatemq́; pelaſgam
Obruerat bello, magnoq́; ex agmine laudum
Fertur Thebanos tantum excuſaſſe triumphos.
Ille etiam magnos fatis rumpentibus actus,
Cum traheret letale merum, iam mortis opaca
Nube grauis uultus, alios in numine caro:
Aeraq́; ſupremis timuit ſudantia menſis.
Mox Naſamoniaco decus admirabile Regi
Poſſeſſum, fortiq́; Deo libauit honores
Semper atrox dextra, periuroq́; enſe ſuperbus

Hannibal. Italicæ perfuſum ſanguine gentis,
Diraq; Romuleis portantem incendia tectis,
Oderat: & cum epulas, & cum lenæa dicaret
Dona Deus. caſtris mœrens comes iſſe nefandis.
Præcipue cum ſacrilegus face miſcuit arces
Ipſius, immeritasq; domos, ac templa Sagunti
Polluit. & populis furias immiſit honeſtas.
Nec poſt ſidonij letum ducis, ære potita
Egregio plebeia domus. conuiuia Syllæ
Ornabat ſemper. claros intrare penates
Aſſuetum, & felix dominorum ſtemmate ſignum.
Nunc quoq; (ſi mores, humanaq; pectora curæ
Noſſe Deis) non aula quidem Tirinthie, nec te
Regius ambit honos ſed caſta, ignaraq; culpæ
Mens domini, cui priſca fides, cœptaq; peremne
Fœdus amicitiæ: ſcit adhuc florente ſub æuo
Par magnis Veſtinus auis. quem nocte, dieq;,
Spirat, & in charæ uiuit complexibus umbræ.
Hic igitur tibi leta quies fortiſſime Diuum
Alcide: nec bella uides, pugnasq; feroces,
Sed Chelyn & uittas, & amantes carmina laurus.
Hic tibi ſolenni memorabit carmine, quantus
Iliacas geticasq; domos, quantusq; niualem
Stymphalon, quantusq; iugis Erimanthon aquoſis
Terrueris: quem te pecoris poſſeſſor Iberi,
Quem tulerit ſæua mareoticus arbiter aræ.
Hic penetrata tibi ſpoliataq; limina mortis
Concinet: & flentes Libyæ, Scythiæ'ue puellas.
Nec te regnator Macedum, nec barbarus unquam

Hannibal, aut ſæui poſſet uox horrida Syllæ,
His celebrare modis, certe tu muneris autor
Non alijs malles oculis Lyſippe probari.

LYRICVM AD MAXIMVM IVNIVM.

Iandiu lato ſatiata campo
Fortis herois Erato labores
Differ: atq; ingens opus in minores
Contrahe gyros.
Tuq; regnator lyricæ cohortis,
Da noui paulum mihi iura plectri.
Si tuas cantu Latio ſacraui
Pindare Thebas.
Maximo carmen tenuare tento,
Nunc ab intonſa capienda Myrto
Serta, nunc maior ſitis & bibendus
Caſtior amnis.
Quando te dulci Latio remittent
Dalmatæ montes? ubi dite uiſo
Pallidus foſſor redit, erutoq;
Concolor auro.
Ecce me natum propiore terra,
Non tamen portu retinent amœno
Deſides Baiæ: Liticen'ue notus
Hectoris armis.
Torpor eſt noſtris ſine te Camœnis,
Tardius ſueto uenit ipſe Thymbræ
Rector, & primis meus ecce metis
Hæret Achilles.

Quippe te fido monitore noſtra
Thebais multa cruciata lima
Tentat audaci fide, Mantuanæ
Gaudia famæ.
Sed damus lento ueniam: quòd alma
Prole fundaſti uacuos penateis.
O diem lætum, uenit ecce nobis
Maximus alter.
Orbitas omni fugienda niſu,
Quam premit uotis inimicus hæres,
Optimo poſcens (pudet heu) propinquum
Funus amico.
Orbitas nullo tumulata fletu,
Stat domo capta cupidus ſuperſtes
Imminens leti ſpolijs, & ipſum
Computat ignem.
Duret in longum generoſus infans,
Perq; non multis iter expeditum
Creſcat in mores patrios, auumq́;
Prouocet actis.
Tu tuos paruo memorabis enſes,
Quos ad Eoum tuleris Orontem
Signa frænatæ moderatus alæ
Caſtore dextro.
Ille ut inuicti rapidum ſecutus
Cæſaris fulmen, refugis amaram
Sarmatis legem, dederit ſub imo
Viuere cælo.
Sed tuas artes puer antè diſcat.

Omne

Omne quis mundi ſenium remenſus
Orſa Saluſti breuis, & Timaui
Reddis alumnum.

AD IVLIVM MENECRATEM OB PROLEM.

Pande fores ſuperum, uittataq; templa Sabæis
Nubibus, & pecudum fibris ſpirantibus imple
Parthenope. clari genus ecce Menecratis auget.
Tertia iam ſoboles procerum tibi nobile uulgus
Creſcit, & inſani ſolatur damna Veſeui.
Nec ſolum feſtas ſecreta Neapolis aras
Ambiat, & ſocij portus, dilectaq; mitis
Terra Dicarchei, nec non plaga chara madenti
Surrentina Deo ſertis altaria cingat
Materni quà littus aui. quem turba nepotum
Circuit, & ſimiles contendit reddere uultus.
Gaudeat & libyca præſignis auunculus haſta.
Quæq; ſibi genitos putat, attollitq; benigno
Polla ſinu: macte ò iuuenis, qui tanta merenti
Lumina das patriæ. dulci tremit ecce tumultu
Tot dominis clamata domus: procul atra recedat
Inuidia, atq; aliò liuentia pectora flectat
His ſenium, longæq; decus Virtutis, & alba
Atropos, & patrius lauros promiſit Apollo.
Ergo quod Auſoniæ pater auguſtiſsimus urbis
Ius tibi tergeminæ dederat lætabile prolis,
Omen erat, uenit toties Lucina, piumq;
Intrauit repetita larem ſic fertilis oro

Stet domus, & donis nunquam mutata ſacratis.
Macte, quòd & proles tibi ſæpius aucta uirili
Robore, ſed iuueni lætam dat Virgo parenti.
Aptior his Virtus, citius dabit illa nepotes.
Qualis maternis Helene iam digna palæſtris
Inter Amyclæos reptabat candida fratres.
Vel qualis cæli facies, ubi nocte ſerena
Admouere iubar mediæ duo ſidera Lunæ.
Sed queror haud faciles iuuenum rariſsime, queſtus,
Iraſcorq; etiam quantum iraſcuntur amantes.
Tanta'ne me decuit uulgari gaudia fama
Noſcere? cumq; tibi uagiret tertius infans,
Protinus ingenti non uenit nuntia curſu
Littera, quæ feſtos cumulare altaribus ignes,
Et redimire chelyn, poſteaq; ornare iuberet?
Albanoq; cadum ſordentem promere fumo?
Et cantu ſignare diem? ſed tardus, inerſq;
Nunc demum mea uota cano, tua culpa, tuusq;
Hic pudor ulterius ſed enim producere queſtus
Non licet. en hilaris circumſtat turba tuorum,
Defenſatq; patrem: quem non hoc agmine uincas?
Di Patrij, quos augurijs ſuper æquora magnis
Littus ad Auſonium deuexit Abantia claſsis,
Tu ductor populi longe emigrantis Apollo,
Cuius adhuc uolucrem læua ceruice ſedentem
Reſpiciens blandè felix Eumelis adorat,
Tuq; actæa Ceres, curſu cui ſemper anhelo
Votiuam taciti quaſſamus lampada myſtæ,
Et nos Tyndaridæ, quos non horrenda Lycurgi

Tayg

Taygeta, umbroſæq; magis coluere terapnæ.
Hos cum plebe ſua patrij ſeruate Penates.
Sint qui ſeſſam æuo, crebriſq; laboribus urbem
Voce, opibuſq; iuuent, uiridiq; in nomine ſeruent.
His placidus genitor mores, largumq; nitorem
Monſtrat auus pulchræ ſtudium uirtutis uterq;.
Quippe & opes, & origo ſinūt. hac lampade prima
Patritias intrare fores, hos pube ſub ipſa
(Si modo prona bonis inuicti Cæſaris adſint
Numina) Romulei limen pulſare ſenatus.

RISVS SATVRNALITIVS AD PLOTIVM.

Est ſane iocus iſte, quòd libellum
Miſiſti mihi Grippe pro libello.
Vrbanum tamen hoc poteſt uideri.
Si poſt hoc aliquid mihi remittas.
Nam ſi ludere Grippe perſeueras,
Non ludis. licet ecce computemus.
Noſter purpureus, nouuſq; charta,
Et binis decoratus Vmbilicis.
Præter me, mihi conſtitit Decuſſis.
Tu roſum tineis, ſituq; putrem,
Quales aut Libycis madent Oliuis,
Aut thus Niliacum, piper'ue, ſeruant.
Aut Byzantiacos colunt lacertos
Nec ſaltem tua dicta continentem,
Quæ trino iuuenis foro tonabas,
Aut centum propè iudices prius, quàm

Te Germanicus arbitrum ſequenti
Annonæ dedit, omniumq; late
Præfecit ſtationibus uiarum.
Sed Bruti ſenis oſcitationes
De capſa miſeri Libellionis,
Emptum plus minus aſſe Caiano
Donas. uſqueadeo'ne defuerunt
Cæſis Pilea ſuta de lacernis?
Vel mantilia? luridæ'ue, Mappæ?
Chartæ, Thebaicæ'ue, Caricæ'ue?
Nuſquam turbine conditus ruenti
Prunorum globus, atq; Coctanorum.
Non Ellychnia ſicca, non replictæ
Bulborum tunicæ, nec oua tantum.
Non leues Alicæ, nec aſperum far.
Nuſquam cyniphijs uagata campis
Curuarum domus uda cochlearum.
Non lardum graue, debilis'ue perna.
Non Lucanica, non graues Phaliſci.
Non Sal. Oxiporum'ue, Caſeus'ue.
Aut Panes uiridantis Aphronitri.
Vel paſſum Pſythijs ſuis recoctum.
Dulci defruta uel lutoſa cœno.
Quantum uel dare cereos nitentes.
Cultellum, tenues'ue Codicillos.
Ollares rogo non licebat uuas,
Cumano patinas in orbe tortas,
Aut unam dare Syntheſim (quid horres?)
Alborum calicum, atq; Caccaborum?

Sed

Sed certa uelut æquus in ſtatera,
Nil mutas, ſed idem mihi rependis.
Quid ſi cum bene mane ſemicrudus
Illatam tibi dixero ſalutem,
Et tu me uicibus domi ſalutes?
Aut cum me dape iuueris opima,
Expectes ſimiles & ipſe cœnas?
Iraſcor tibi Grippe, ſed ualebis
Tantum ne mihi quo ſoles lepôre,
Et nunc endecaſyllabos remittas.

SYLVARVM LIBER QVINTVS AD ABASCANTIVM.

OMNIBVS *affectibus proſequenda ſunt bona exẽpla, cũ publice proſint. pietas, quam Priſcillæ tuæ præſtas, & morum tuorum pars, nulli non cõciliare te præcipue marito poteſt. uxorẽ enim uiuã amare, uoluptas eſt: defunctã, religio. ego tamen huic operi nõ ut unus è turba ſed tamen tum quaſi officioſus aſſilui. amauit enim uxorem meam Priſcilla, & amando fecit mihi illam probatiorem. poſt hoc ingratus ſum, ſi lacrymas tuas tranſeo. Præterea latus omne diuinæ domus ſemper demereri pro mea mediocritate conitor. nam qui bona fide deos colit, amat & ſacerdotes. ſed quamuis propiorem nexum amicitiæ tuæ iampridem cuperem, mallem tamen nondum interueniſſe materiam.*

ABSCANTII IN PRISCILLAM PIETAS.

SI manus, aut ſimiles docilis mihi fingere caras,
Aut ebur, impreßis Aurū'ue animare figuris,
Hinc Priſcilla tuo ſolatia grata marito
Conciperem. nanq; egregia pietate meretur,
Vt uel Apelleo uultus ſignata colore,
Phidiaca uel nata manu, reddare dolenti.
Sic auferre rogis umbram conatur, & ingens
Certamen cum morte gerit, curasq; fatigat
Artificum, inq; omni te quærit amare metallo.
Sed mortalis honos agilis quem dextra laborat.
Nos tibi laudati iuuenis rariſsima coniux.
Longa nec obſcurum finem latura perenni,
Tentamus dare iuſta lyra, modo dexter Apollo,
Quiq; uenit iuncto mihi ſemper Apolline Cæſar,
Annuat haud alio melius condere ſepulcro.
Sera quidem tanto ſtruitur medicina dolori,
Altera cum uolucris Phœbi rota torqueat annum.
Sed cum plaga recens, & adhuc in uulnere primo
Nigra domus queſtu, miſeramq; acceſſus ad aurem
Coniugis orbati, tunc flere, & ſcindere ueſtes,
Et famulos laſſare greges, & uincere planctus,
Fataq;, & iniuſtos rabidis pulſare querelis
Cælicolas, ſolamen erat. licet ipſe leuandos
Ad gemitus ſyluis comitatus, et amnibus Orpheus
Afforet, atq; omnis pariter matertera uatem,

Omnis

Omnis Apollineus regeret, Bacchiq́; ſacerdos,
Nil cantus, nil fila, Deus pallentis Auerni
Eumenidumq́; audita comis, mulcere ualerent.
Tantus in attonito regnabat pectore luctus.
Nunc etiam ad planctus refugit iam plana cicatrix
Dum canimus, grauibusq́; oculis uxorius inſtat
Imber. haben'ne pios etiamnum hæc lumina fletus?
Mira fides, citius genitrix Sipyleia fertur
Exhauſiſſe genas, cuius Tithonida mœſti
Deficient rores aut exiccata fatiſcet
Mater Achilleis hyemes affrangere buſtis.
Macte animi, notat iſta Deus: qui flectit habenas
Orbis, & humanos propior Ioue, digerit actus,
Mœrentemq́; uidet, lectiq́; arcana miniſtri
Hinc etiam documenta capit, quòd diligis umbram,
Et colis exequias. hic eſt caſtiſsimus ardor.
Hic amor à domino meritus Cenſore probari.
Nec mirum ſi uos collato pectore mixtos
Iunxit inabrupta Concordia longa catena.
Illa quidem, nuptumq́; prior, tædasq́; marito
Paſſa alio, ſed te ceu uirginitate iugatum
Viſceribus totis, animoq́; amplexa fouebat.
Qualiter æquæuo ſociatam palmite uitem
Vlmus amat, miſcetq́; nemus, ditemq́; precatur
Autumnum, & charis gaudet redimita racemis.
Laudentur Proauis ſeu pulchræ munere formæ,
Quæ morum caruere bonis, falſoq́; potentes
Laudis egent ueræ. tibi quanquam & origo niteret,
Et felix ſpecies, multumq́; optanda maritis,

Ex te maior honos. unum nouiſſe cubile.
Vnum ſecretis agitare ſub oßibus ignem.
Illum nec Phrygius uitiaſſet raptor amorem,
Dulichij'ue proci. nec qui fraternus adulter
Caſta Mycenæo connubia polluit auro.
Si Babylonis opes, Lydæ ſi pondera Gazæ,
Indorumq; dares, Serumq;, Arabumq; potentes
Diuitias, mallet cum paupertate pudica
Intemerata mori, uitamq; impendere famæ.
Nec frons triſte rigens, nimiuſq; in moribus horror:
Sed ſimplex, hilarisq; fides, & mixta pudori
Gratia. quòd ſi anceps metus ad maiora uocaſſet,
Illa uel armiferas pro coniuge læta cateruas,
Fulmineosq; ignes, medijq; pericula ponti,
Exciperet: melius quod non aduerſa probarunt.
Quæ tibi cura tori, quantus pro coniuge pallor?
Sed meliore uia, dextros tua uota marito
Promeruere Deos. Dum nocte, dieq; fatigas
Numina, dum cunctis ſupplex aduolueris aris,
Et mitem Genium domini præſentis adoras,
Audita es uenitq; gradu Fortuna benigno.
Vidit quippe pij iuuenis, raramq; quietem,
Intactamq; fidem, ſuccinctaq; pectora curis
Et uigiles ſenſus, & digna euoluere tantas
Sobria corda uices. uidit qui cuncta ſuorum
Nouit. & inſpectis ambit latus omne miniſtris.
Nec mirum, uidet ille ortus, obituſq;: quid Arctos,
Quid Boréas hibernus agat, ferriq;, togæq;
Conſilia, atq; ipſam mentem probat: ille ſubactis
Molem

Mole immenſam humeris, & uix tractabile pondus
Impoſuit: nec enim numeroſior altera ſacræ
Cura domo, magnum late dimittere in orbem.
Romulei mandata Ducis, uireſq;, modoſq;
Imperij tractare manu, quæ Laurus ab Arcto,
Quid uagus Euphrates, quid ripa Binominis Iſtri,
Quid Rheni uexilla ferant, quantum ultimus orbis
Ceſſerit, & refluo circumſona gurgite Thule.
Omnia nam lætas pila attollentia frondes,
Multaq; fumoſa ſignatur lancea penna.
Præterea fidos dominus ſi diuidat enſes
Pandere, quis centum ualeat frænare maniplos
Intermiſſus Eques? quis præcepiſſe cohorti?
Quem deceat clari præſtantior ordo tribuni?
Quis nam frænigeræ ſignum dare dignior alæ?
Mille etiam prænoſſe uices. an merſerit agros
Nilus, an imbrifero Libyæ ſudauerit Auſtro.
Cunctaq; ſi numerem, non plura interprete uirga
Nuntiat, è celſis ales Tegeaticus aſtris.
Quæq; cadit liquidas Iunonia uirgo per auras,
Et picturato pluuium ligat aëra gyro.
Quæq; tuas laurus uolucri Germanice curſu
Fama uehit prægreſſa diem, tardumq; ſub aſtris
Arcada, & in medio linquit Thaumantida cœlo.
Qualem te ſuperi Priſcilla, homineſq; benigno
Aſpexêre die. cum primum ingentibus actis
Admotus coniux uiciſti gaudia cœnæ
Ipſius, effuſo dum pectore prona ſacratos
Ante pedes, auide domini tam magna merentis

Volucris. Aonio non ſic in uertice gaudet,
Quem pater arcani præfecit hiatibus antri
Delius, aut primi, cui ius uenerabile thyrſi
Bacchus, & attonitæ tribuit uexilla cateruæ.
Nec tamen hic mutata quies, probitas'ue ſecundis
Intumuit: tenor idem animo, moresq́; modeſti
Fortuna creſcente manent. fouet anxia curas
Coniugis, hortaturq́; ſimul flectitq́; labores.
Ipſa dapes modicas, & ſobria pocula tradit,
Exemplũq́; ad herile monet. Velut Appula coniux
Agricolæ parci: uel Sole infecta ſabino
Quæ uidet emeriti iam proſpectantibus aſtris
Tempus adeſſe uiri, properè menſasq́;, torosq́;,
Inſtruit, expectatq́; ſonum redeuntis aratri.
Parua loquor, tecum gelidas comes illa per Arctos,
Sarmaticasq́; hyemes, Iſtrumq́;, & pallida Rheni
Frigora, tecum omnis animo durata per æſtus,
Et ſi caſtra darent, uellet geſtare pharetras,
Vellet Amazonia latus intercludere Pelta,
Dum te puluerea bellorum nube uideret
Cæſarei prope fulmen equi, diuinaq́; tela
Vibrantem, & magnæ ſparſum ſudoribus haſtæ.
Hactenus arma Chelys. tempus nunc ponere frondes
Phœbe tuas, mœſtaq́; comam damnare Cupreſſo.
Quiſnam impacata conſanguinitate ligauit
Fortunam, inuidiamq́; Deus? quis iuſſit iniquas
Aeternum bellare Deas? nullam'ne notauit
Illa domum? toruo quam non hæc lumine figat
Protinus? & ſæua perturbet gaudia dextra?

Floreb

Florebant hilares, inconcuſsiq́; penates,
Nil mœſtum. quid enim, quamuis infida, leuisq́;
Cæſare tam dextro poſſet fortuna timeri?
Inuenere uiam liuentia fata, piumq́;
Intrauit uis ſæua larem, ſic plena maligno
Afflantur uineta noto: ſic alta ſeneſcit
Imbre ſeges nimio rapidæ ſic obuia puppi
Inuidet, & uelis adnubilat aura ſecundis,
Carpitur eximium fato Priſcilla decorem.
1 *Qualiter alta comam ſyluarum gloria Pinus*
Seu Iouis igne malo, ſeu iam radice ſoluta
Deficit, & nulli ſpoliata remurmurat auræ.
2 *Quid probitas, aut caſta fides? quid numina proſunt*
Culta Deum? furuæ miſeram circùm undiq; leti
Vallauere plagæ: tenuantur dura ſororum
Litia: & exacti ſupereſt pars ultima fili.
Nil famuli cœtus, nil ars operoſa medentum
Auxiliata malis: comites tamen undiq; ficto,
Spem ſimulant uultu: flentem notat illa maritum.
Ille modo infernæ nequicquam flumina Lethes
Incorrupta rogat, nunc anxius omnibus aris
Illacrymat, ſignatq́; fores, & pectore terget
Lumina, nunc magni uocat exorabile numen
Cæſaris. Heu durus fati tenor, eſt'ne quod illi
Non liceat? quantæ poterant mortalibus annis
Acceſsiſſe moræ? ſi tu pater omne teneres
Arbitrium, cæco gemeret mors cluſa barathro,
Longius & uacuæ poſuiſſent ſtamina Parcæ.
3 *Iamq́; cadunt uultus, oculisq́; nouiſsimus horror,*

Obtu

Obtuſaq́; aures:niſi cum uox ſola mariti
Noſcitur illum unum media de morte reuerſa
Mens uidet illum ægris circundat fortiter ulnis
Immotas obuerſa genas:nec ſole ſupremo
Lumina,ſed dulci mauult ſatiare marito.
Tunc ſic unanimum moriens ſolatur amantem.
Pars animæ uictura meæ,cui linquere poſſim
O utinam,quos dura mihi rapit Atropos annos.
Parce precor lacrymis,ſæuo nec concute planctu
Pectora,nec crucia fugientem coniugis umbram.
Linquo equidẽ thalamos(ſaluo tamẽ ordine)mœſtos
Quod prior exegi longa potiora ſenecta
Tempora:uidi omni te pridem in flore nitentem,
Vidi alte propius,propiusq́; accedere dextræ.
Non in te fatis,non iam cœleſtibus ullis
Arbitrium,mecum iſta fero:tu limite cœpto
Tende libens ſacrumq́; latus,Geniumq́; potentem
Irrequietus ama:nunc,quod cupis ipſe uideri,
Da capitolinis æternum ſedibus aurum.
Quo niteat ſacri centeno pondere uultus
Cæſaris,& propriæ ſignet cultricis amorem.
Sic ego,nec furias,nec deteriora uidebo
Tartara,& Elyſias felix admittar ad oras.
Hæc dicit labens:ſociosq́; amplectitur artus,
Hærentemq́; animam non triſtis,in ora mariti
Tranſtulit,& chara preſſit ſua lumina dextra.
At iuuenis magno flammatus pectora luctu,
Nunc implet ſæuo uiduos clamore penates.
Nunc ferrum laxare cupit,nunc ardua tendit

In

In loca:uix retinent comites,nunc ore ligato
Incubat amiſſæ,merſumq; in corde dolorem
Sæuus agit.qualis conſpecta coniuge ſegnis
Odryſius uates poſitis ad Strymóna plectris
Obſtupuit,triſtemq; rogum ſine carmine fleuit.
Ille etiam certe rupiſſet tempora uitæ.
Ne tu tartareum Chaos incomitata ſubires,
Sed prohibet mens fida Duci,mirandaq; ſacris
Imperijs,& maior amor:quis carmine digno
Exequias,& dona malæ feralia pompæ
§ *Perlegat?omne illic ſtipatum examine longo*
Ver Arabum,Cilicumq; fluit,floresq; Sabæi,
Indorumq; arſura ſeges,præreptaq; templis
Thura,Palæſtini ſimul,Hebræiq; liquores.
Coryciæq; comæ,cynareiaq; germina,& altis
Ipſa toris ſerum,tyrioq; umbrata recumbit
Tegmine:ſed toto ſpectatur in agmine coniux.
Solus in hunc magnæ flectuntur lumina Romæ,
Ceu iuuenes natos ſuprema ad buſta ferentem,
Is dolor in uultu:tantum crineſq; genæq;
Noctis habent.illam tranquillo fine ſolutam,
Felicemq; uocant,lacrymas fundente marito.
Eſt locus ante urbem,qua primum naſcitur ingens
Appia,quaq; Italo gemitus Almone Cybelle
Ponit,& idæos iam non reminiſcitur amnes.
Hic te Sidonio uelatam molliter oſtro
Eximius coniux(nec enim fumantia buſta
Ardoremq; rogi potuit perferre)beato
Compoſuit Priſcilla toro,nil longior ætas

Carpere:

Carpere:nil æui poterunt uitiare labores
Siccatam membris,tantas uenerabile marmor
Sepit opes.mox in uarias mutata nouaris
Effigies hoc ære Ceres,hoc lucida Gnoſis,
Illo Maia tholo,Venus hoc non improba ſaxo
Accipiunt uultus haud indignata decoros
Numina,circumſtant famuli,conſuetaq; turba
Obſequijs.tum rite tori;menſæq; parantur
Aßidue:domus iſta domus.quis triſte ſepulcrum
Dixerit?ac meritò uiſa pietate mariti,
Protinus exclames,eſt hic agnoſco,miniſter
Illius,æternæ modo qui ſacraria genti
Condidit,inq; alio poſuit ſua ſidera cœlo.
Sic ubi magna nouum Phario de littore puppis
Soluit iter,iamq; in numeros utrinq; rudentes,
Lataq; ueliferi porrexit brachia mali,
Inuaſitq; uias in eodem anguſta phaſelus
Aequore,& immēſi partem ſibi uendicat Auſtri.
Quid nunc immodicos iuuenum lectißime fletus
Corde foues?longumq; uetas exire dolorem?
Nempe times,ne cerbereos Priſcilla tremiſcat
Latratus,tacet ille pijs,ne tardior adſit
Nauita,proturbetq; uadis.uehit ille merentes
Protinus,& manes placidus locat hoſpite cymba.
Præterea ſi quando pio laudata marito
Vmbra uenit:iubet ire faces Proſerpina lætas,
Egreſſasq; ſacris ueteres Heroidas antris
Lumine purpureo triſtes aperire tenebras,
Sertaq;,& Elyſios animæ proſternere flores.

Sic

Sic manes Priſcilla ſubit, ubi ſupplice dextra
Pro te fata rogat, reges tibi triſtis Auerni
Placat, ut expletis humani finibus æui
Pacantem terras dominum, iuuenemq́; relinquas
Ipſe ſenex. certè iurant in uota ſorores.

PROTREPTICON AD CRISPINVM.

RVra meus Tyrrhena petit ſaltusq́; Tagetis
Criſpinus: nec longa mora eſt, aut auia tellus,
Et mea ſecreto uelluntur pectora morſu,
Vdaq́; turgentes impellunt lumina guttas.
Ceu ſuper ægeas hyemes abeuntis amici
Vela ſequar ſpectemq́; ratem iam fiſſus ab altis
Rupibus, atq; oculis longo querar aëre uinci.
Quid ſi militiæ iam te puer inclyte primæ
Clara rudimenta, & caſtrorum dulce uocaret
Auſpicium, quanto manarent gaudia fletu?
Quos'ue darẽ amplexus? etiã ne optãda propinquam
Triſtia? & octenos bis iam tibi circuit orbes
Vna? ſed anguſtis animus robuſtior annis,
Succumbitq́; oneri, & mentem ſua non capit ætas.
Nec mirum. non te ſeries inhonora parentum
Obſcurum proauis, & priſcæ lucis egentem,
Plebeia de ſtirpe tulit non ſanguine cretus
Turmali, trabeq́;, ac remis, & paupere clauo
Auguſtam ſedem, & Latij penetrale ſenatus
Aduena pulſaſti ſed præcedente tuorum
Agmine Romulei qualis per iugera Circi
Cum pulcher uiſu, titulis generoſus auitis

Expectatur equus, cuius de ſtemmate longo
Felix demeritos habet admiſſura parentes,
Illum omnes acuunt plauſus, illum ipſe uolantem
Puluis, & incuruæ gaudent agnoſcere metæ,
Sic te clare puer, genitum ſibi curia ſenſit,
Primaq; patritia clauſit ueſtigia Luna.
Mox Tyrios ex more ſinus, tunicamq; potentem
Agnouere humeri ſed enim tibi magna parabat
Ad titulos exempla pater. quippe ille iuuentam
Protinus ingrediens, pharetratum inuaſit Araxem
Belliger, indocilemq; ferro ſeruire Neroni
Armeniam: rigidi ſummam Mauortis agebat
Corbulo. ſed comitem belli, ſociumq; laborum,
Ille quoq; egregijs multum miratus in armis
Bolanum, atq; illi curarum aſperrima ſuetus
Credere, partiriq; metus. quod tempus amicum
Fraudibus, extorto quæ nam bona tempora bello,
Quæ ſuſpecta fides, aut quæ fuga uera ferocis
Armenij Bolanus iter prænoſſe timendum,
Bolanus tutis iuga quærere commoda caſtris,
Metari Bolanus agros, aperire malignas
Tot ueprum, nemorumq; moras, tantamq; uerendi
Mentem implere ducis, iuſſiſq; ingentibus unus
Sufficere ipſa uirum norat iam Barbara tellus.
Ille ſecundus apex bellorum, & proxima caſſis.
Sic Phryges attoniti quanquam Nemeæa uiderent
Arma, cleonæuſq; acies impelleret arcus
Pugnante Alcide tamen & Telámona timebant
Diſce puer. nec enim externo monitore petendus

Virtutis tibi pulcher Amor.cognata miniſtret
Laus animo,atq; alijs Decij reduceſq; Camilli
Monſtrentur.tu diſce patrem,quantuſq; nigrantem
Fluctibus occiduis,feſſoq; Hyperione Thulen
Intrarit mandata gerens,quantuſq; potentes
Mille urbes Aſiæ ſortito rexerit anno
Imperium mulcente toga.tibi talia pronis
Auribus,hæc certent tibi conciliare propinqui.
Hæc iterent comites præcepta,ſeneſq; paterni.
Iamq; aliò moliris iter,nec deſide paſſu
Ire paras.nondum ualidæ tibi ſigna iuuentæ
Irrepſere genis,& adhuc decor integer æui.
Nec genitor iuxtá ſatis nanq; hauſtus iniquis
Occidit,heu,geminam prolem ſine præſide linquens.
Nec ſaltem teneris oſtrum puerile lacertis
Exuit,albentiq; humeros induxit amictu.
Quem non corrumpit pubes effrena?nouæq;
Libertas properata togæ?ceu neſcia falcis
Sylua comas tollit,fructumq; expirat in umbras.
At tibi pieriæ tenero ſub pectore curæ,
Et pudor,& docti legem ſibi dicere mores.
Tunc hilaris probitas,& frons tranquilla,nitorq;
Luxuriæ confine tenens,pietaſq; per omnes
Diſpenſata domos.æquæuo cedere fratri,
Mirariq; patrem,miſeræq; ignoſcere matri
Admonuit fortuna domus.tibine illa nefandæ
Pocula,letaleſq; manu componere ſuccos
Eualuit?qui uoce potes præuertere morſus
Serpentum,atq; omnes uultu placare nouercas?

Infeſtare iuuat manes,meritoq́; precatu
Pacem auferre rogis:ſed te puer optime cerno
Flectentem iuſsis,& talia dicta parantem.
Parce precor cineri,fatum illud,& ira nocentum
Parcarum,crimenq́; Dei,mortalia quiſquis
Pectora ſero uidet.nec primo in limine ſiſtit
Conatus ſcelerum,atq; animos infanda parantes.
Excidat illa dies æuo,ne poſtera credant
Secula.nos certe taceamus,& obruta multa
Nocte,tegi propriæ patiamur crimina gentis.
Exegi pœnas hominum,cui cura ſuorum,
Quo pietas autore redit.terrasq́; reuiſit,
Quẽ timet omne nefas.ſatis hæc,lacrymandaq́; nobis
Vltio,quin ſæuas utinam exorare liceret
Eumenidas,timidæq́; auertere Cerberon umbræ,
Immemoremq́; tuis citius dare manibus amnem.
Macte animo iuuenis(ſic creſcunt crimina matris)
Nec tantum pietas,ſed protinus ardua uirtus
Affectata tibi,nuper cum forte ſodalis
Immeritæ falſo palleret crimine famæ,
Erigeretq́; forum,ſuccinctaq́; iudice multo
Surgeret,& caſtum uibraret Iulia fulmen,
Tu quanquam non ante forum legesq́; ſeueras
Paſſus,ſed tacita ſtudiorum occultus in umbra,
Defenſare metus,aduerſaq́; tela ſubiſti
Pellere inermis adhuc,& tyro pauentis amici.
Haud unquam tales aſpexit Romulus annos,
Dardaniusq́; ſenes,medij bellare togata
Strage fori.ſtupuere patres tentamina tanta,

Conatuſq́; tuos. nec te reus ipſe timebat.
Par uigor eſt membris promptæq́; ad fortia uires
Sufficiunt animo, atq; ingentia iuſſa ſequuntur.
Ipſe ego te nuper tyberino in littore uidi.
Qua Tyrrhena uadis laurentibus æſtuat unda,
Tendentem curſus, uexantemq́; ilia nudo
Calce ferocis equi uultu, dextraq́; minacem.
(Si qua fides dictis) ſtupui armatumq́; putaui.
Getulo ſic pulcher equo, Troianaq́; quaſſans
Tela nouercales ibat uenator in agros
Aſcanius, miſeramq́; patri flagrabat Eliſam.
Troilus haud aliter gyro leuiore minantes
Eludebat equos. aut quem de turribus altis
Arcádas Ogygio uerſantem in puluere metas
Spectabant Tyriæ non toruo lumine matres.
Ergo age, nam magni Ducis indulgentia pulſat,
Certaq́; dat uotis hilaris ueſtigia frater,
Surge animo, & fortes caſtrorum concipe curas.
Monſtrabunt acies Mauors, Actæaq́; uirgo.
Flectere caſtor equos. humeris quatere arma Quirin9.
Quis tibi tam tenero permiſit plaudere collo
Nubigeros clypeos. intactaq́; cædibus arma?
Quaſnam igitur terras? quem Cæſaris ibis in orbem?
Arctoóſne amnes, & Rheni fracta natabis
Flumina? an æſtiferis Libyæ ſudabis in aruis?
An iuga Pannoniæ mutatoresq́; domorum
Sauromatas quaties? an te ſeptenus habebit
Iſter? & undoſo circunflua coniuge Peuce?
An Solymum cinerem, palmetaq́; capta ſubibis,

Non ſibi felices ſyluas ponentis Idumes?
Quòd ſi te magno tellus frænata parenti
Accipiat, quantum ferus exultabit Araxes.
Quanta Calidonios attollet gloria campos.
Cum tibi longæuus referet trucis incola terræ,
Hic ſuetus dare iura Parens, hoc ceſpite turmas
Affari; nitidas ſpeculas, caſtellaq; longe
Aſpicis: ille dedit, cinxitq; hæc mœnia foſſa.
Belligeris hæc dona Deis hæc tela dicauit,
Cernis adhuc titulos, hunc ipſe uacantibus armis
Induit, hunc regi rapuit thoraca Britanno.
Qualiter in Teucros uictricia bella parentis
Ignotum Pyrrho Phœnix narrabat Achillem.
Felix qui uiridi fidens optate iuuenta
Durabis quaſcunq; uias, uallumq; ſubibis
Forſan & ipſe latus (ſic numina principis adſint)
Cinctus, & unanimi comes indefeſſus amici,
Quo Pylades ex more pius, quo Dardana geſsit
Bella Menœtiades. quippe hæc concordia nobis
Hic amor eſt: duretq; precor. nos fortior ætas
Iam fugit hinc uotis animum, precibusq; iuuabo.
Hei mihi ſed queſtus ſolitos ſi forte ciebo,
Et mea Romulei uenient ad carmina patres,
Tu deeris Criſpine mihi, cuneosq; per omnes
Te meus abſentem circumſpectabit Achilles.
Sed uenies melior. uatum non irrita currunt
Omina, quiq; aquilas tibi nunc, & caſtra recludit,
Idem omnes perferre gradus, cingetq; ſuperbis
Faſcibus, & patrias dabit inſediſſe curules.

Sed

Sed quis ab excelſis Troianæ collibus Albæ,
Vnde ſuæ iuxta proſpectat mœnia Romæ?
Proximus ille Deus, fama uelocior intrat
Nuntius, atq; tuos implet Criſpine penates.
Dicebam certe. Vatum non irrita currunt
Auguria. en ingens reſerat tibi limen honorum
Cæſar, & Auſonij committit munia ferri.
Vade puer, tantiſq; enixus ſuffice donis.
Felix, qui magno iam nunc ſub præſide iuras,
Cuiq; ſacer primum tradit Germanicus enſem.
Non minus hoc, fortis quàm ſi tibi panderet ipſe
Bellipotens aquilas, tortaq; induceret ora
Caſſide, uade alacer, maioraq; diſce mereri.

EPICEDION IN PATREM.

IPſe malas uires, & lamentabile carmen
Elyſio de fonte mihi, pulſumq; ſiniſtræ
Da genitor perdocte lyræ. neq; enim antra moueri
Delia, nec ſolitam fas eſt impellere Cyrrham.
Te ſine corycia quicquid modo Phœbus in umbra,
Quicquid ab Iſmarijs monſtrabat collibus Euan,
Dedidici, fugere meos Parnaſia crines
Vellera, funeſtamq; ederis irrepere taxum
Extimui, trepidamq; (nefas) areſcere laurum.
Certe ego, magnanimum qui facta attollere regum
Ibam altum ſpirans, Martemq; æquare canendo.
Quis ſterili mea corda ſitu, quis Apolline merſo
Frigida damnatæ produxit nubila menti?
Stant circùm attonitæ Vatem, & nil dulce ſonantes

Nec digitis,nec uoce deæ.dux ipſa,ſilenti
Fulta caput cithara.qualis poſt Orphéa raptum
Aſtitit Ebre tibi,cernens iam ſurda ferarum
Agmina,& immotos ſublato carmine lucos.
At tu ſeu membris emiſſus in ardua tendens,
Fulgenteſq; plagas,rerumq; elementa recenſes,
Quis Deus,unde ignes,quæ ducat ſemita Solem,
Quæ minuat Phœben,quæq; integrare latentem
Cauſa queat,notiq; modos extendis arati.
Seu tu lethæi ſecreto in gramine campi
Concilia Heroum iuxta,maneſq; beatos
Mæonium,Aſcræumq; ſenem,non ſegnior umbra
Accolis,alternumq; ſonas,& carmina miſces.
Da uocem magno pater,ingeniumq; dolori.
Nam me ter relegens cœlo,terq; ora retexens
Luna uidet reſidem,nullaq; Heliconide triſtes
Solantem curas.tuus ut mihi uultibus ignis
Irrubuit,cineremq; oculis humentibus hauſi.
Vilis honos ſtudijs,uix hæc in munera ſoluo
Primum animum,taciti ſq; ſitum depellere curis
Nunc etiam labente manu,nunc lumine ſicco
Ordior acclinis tumulo.quo molle quieſcis
Iugera noſtra tenens ubi poſt æncia fata
Solatus,latijs ingeſſit montibus Albam
Aſcanius,phrygio dum pingues ſanguine campos
Odit,& infauſtæ regnum dotale Nouercæ.
Hic ego te(nam Sicanij non mitius halat
Aura Croci dites nec ſic tibi rara Sabæi
Cinnama,odoratas nec Arabs decerpſit ariſtas)

Inſeri

Inſerui cum laude loci ſed carmine plango
Pierio.ſumas gemitus,& uulnera nati,
Et lacrymas.rari quas nunquam habuere parentes.
Atq; utinam fortuna dares mihi manibus aras
Par templis opus,aëriamq; educere molem
Cyclopum ſcopulos ultra,atq; audacia ſaxa
Pyramidum,& magno tumulum prætexere luco.
Illic & Siculi ſuperaſſem dona ſepulcri,
Et Nemées lucum,& Pelopis ſolennia trunci.
Illic Oebalio non finderet aëra Diſco
Graiorum uis ulla uirum.non arua rigaret
Sudor equum,aut putri ſonitum daret ungula foſſa:
Sed Phœbi ſimplex chorus.Hic frondentia uatum
Præmia laudato genitor tibi rite dicarem.
Ipſe madens oculis,umbrarum,animæq; ſacerdos
Præcinerem gemitum,cui te nec Cerberus omni
Ore,nec Orpheæ quirent auertere leges:
Atq; tibi moresq; tuos & facta canentem
Fors & magniloquo non poſthabuiſſet Homero,
Tenderet & torno pietas æquare Maroni.
Cur magis inceſſat ſuperos,& ſæua ſororum
Stamina,quæ tepido genitrix ſuper aggere nati
Orba ſedet?uel quæ primæui coniugis ignem
Aſpicit,obſtantesq; manus,turbamq; tenentem
Vincit,in ardentem liceat moritura maritum?
Maior certe alijs Superos,& Tartara pulſem
Inuidia,externis etiam miſerabile uiſu
Funus eat ſed nec modo ſe Natura dolenti,
Nec Pietas iniuſta dedit,mihi limine primo

Fatorum, & uiridi genitor ceu raptus ab æuo,
Tartara dura ſubis. nec enim Maratonia uirgo
Parcius extinctum ſæuorum crimine agreſtum
Fleuerit Icarium, phrygia quàm turre cadentem
Aſtyánacta parens. laqueo quin illa ſupremo
Incluſit gemitus. & te poſt funera magni
Hectoris, Hæmonio pudor eſt ſeruiſſe marito.
Non ego quas fati certus ſibi uoce canora
Inferias præmittit Olor: nec rupe quòd atra
Tyrrhenæ uolucres nautis prædulce minantur,
In patrios adhibebo rogos non murmure trunco
Quod gemit, & duræ queritur Philomela ſorori.
Nota nimis uati. quis non in funere cunctos
Heliadum ramos, lacrymoſáq; germina dixit?
Et phrygium ſilicem? atq; auſum contraria Phœbo
Carmina? nec fiſſa gauiſam Palláda buxo?
Te pietas oblita uirum, reuocatáq; cœlo
Iuſtitia, & gemina plangat facundia lingua,
Et Pallàs, doctiq; cohors Heliconia Phœbi.
Quis labor Aonios ſeno pede ducere campos,
Et quibus Arcadia carmen teſtudine menſis
Cyda labor, nomenq; fuit: quosq; orbe ſub omni
Ardua ſeptena numerat ſapientia fama?
Qui furias, regumq; domos, auerſáq; cœlo
Sidera terrifico ſuperintonuere cothurno.
Et quis laſciua uires tenuare Thalia
Dulce, uel heroos greſſu truncare tenores.
Omnia nanq; animo complexus, & omnibus autor.
Quà fandi uis læta patet: ſiue orſa libebat

Aonijs uincire modis, ſeu uoce ſoluta
Spargere, & effræno nimbos æquare profatu.
Exere ſemirutos ſubito de puluere uultus
Parthenope, crinemq́; afflato monte ſepulti
Pone ſuper tumulos, & magni funus alumni,
Quo non Munychiæ quicquam præſtantius arces
Doctaq́; Cyrene, Sparte'ue animoſa creauit.
Si tu ſtirpe uetus, famaq́; obſcura iaceres
Nil gentile tenens, illo te ciue probares
Graiam, atq; Euboico maiorum ſanguine duci.
Ille tuis toties præſtrinxit tempora ſertis,
Cum ſtata laudato caneret quinquennia uerſu,
Ora ſupergreſſus Pylij ſenis, oraq́; regis
Dulichij, ſpecieq́; comam ſubnexus utraq;.
Non tibi deformes obſcuri ſanguinis ortus:
Nec ſine luce genus (quanquam fortuna parentum
Arctior expenſis) etenim te diuite ritu
Ponere, purpureos infantia adegit amictus
Stirpis honore datos, & nobile pectoris aurum.
Protinus exorto dextrum riſere ſorores
Aonides, puerοq́; chelyn ſummiſit, & ora
Imbuit amne ſacro, iam tum tibi blandus Apollo.
Nec ſimplex patriæ decus, & natalis origo
Pendet, & ambiguo gemine certamine terræ
Te degente ſuum Latijs aſcita colonis
Graia refert Selle: graius quà puppe magiſter
Excidit, & medijs miſer euigilauit in undis.
Mæon, & inde ſuum longo probat ordine uitæ
Mæoniden, aliaq́; alijs natalibus urbes

 Dirip

Diripiunt,cunctaq; probant non omnibus:ille
Verſus alit uictos immanis gloria falſi.
Atq; ibi dum profers annos,uitamq; ſalutas,
Protinus ad patrij raperis certamina luſtri
Vix implenda uiris,laudum feſtina:ſed ut dux
Ingenij ſtupuit primæua ad carmina plebes
Eubœa,& natis te monſtrauere parentes,
Inde frequens pugnæ,nulloq; ingloria ſacro
Vox tua:non toties uictorem Caſtora gyro,
Nec fratrem cæſtu uirides plauſere Terapnæ.
Sit pronum uiciſſe domi.quid Achæa mereri
Præmia,nunc ramis Phœbi,nunc germine Lernæ,
Nunc athamantæa protectum tempora pinu?
Cum toties laſſata,tamen nuſquam auia frondes
Abſtulit,aut alium tetigit uictoria crinem.
Hinc tibi uota patrum credi,generoſaq; pubes
Te monitore regi,mores & facta priorum
Diſcere:quis caſus Troiæ,quàm tardus Vlyſſes
Quantus equos,pugnasq; uirum decurrere uerſu
Mæonides.quantumq; pios ditarit agreſtes
Aſcræus,Siculusq; ſenex:qua lege recurrat
Pindaricæ uox flexa lyræ,uolucrumq; precator
Oblitus,& tetricis Alcmàn cantatus Amyclis,
Steſichorusq; ferox,ſaltusq; ingreſſa uiriles
Non formidata temeraria Leucade Sapphò,
Quosq; alios dignata chelys.tu pandere doctus
Carmina Battiadæ,latebrasq; Lycophronis atri,
Sophronaq; implicitum,tenuisq; arcana Corinnæ.
Sed quid parua loquor?tu par aſſuetus Homero
Ferre

Ferre iugum: ſenoſq; pedes æquare ſolutis
Verſibus, & nunquam paſſu breuiore relinqui:
Quid mirum, patria ſi te petiere relicta,
Quos Lucanus ager, rigidi quos iugera Dauni,
Quos Veneri plorata domus, neglectaq; tellus
Alcidæ, uel quos è uertice Surrentino
Mittit Tyrrheni ſpeculatrix uirgo profundi?
Quos propiore ſinu lituo, remoq; notatus
Collis, & Auſonij pridem laris hoſpita Cyme?
Quoſq; dicarchæi portus, Baianaq; mittunt
Littora, qua medijs alte permiſſus anhelat
Ignis aquis, & operta domos incendia ſeruant.
Sic ad auernales ſcopulos, & opaca Sibyllæ
Antra, rogaturæ ueniebant undiq; gentes.
Illa minas diuum, Parcarumq; acta canebat
Quamuis decepto uates non irrita Phœbo.
Mox & Romuleam ſtirpem, proceresq; futuros
Inſtruis, inq; patrum ueſtigia ducere perſtas.
Sub te Dardanius facis explorator opertæ,
Qui Diomedi celat penetralia furti,
Creuit, & inde ſacrum didicit puer arma probare
Monſtratis alis, præſagumq; æthera certis
Augurijs. cui chalcidicum fas uoluere carmen,
Lanea cui Phrygij eſt coma flaminis. & tua multũ
Verbera ſuccincti formidauere Luperci.
Et nunc ex illo forſan grege, gentibus alter
Iura dat Eois, alter compeſcit Ibêros,
Alter Achæmenium ſecludit zeugmate Perſen,
Hi dites Aſiæ populos, hi Pontica frænant,

Hi fora pacificis emendant faſcibus,illi
Caſtra pia ſtatione tenent.tu laudis origo,
Non tibi certaſſet iuuenilia fingere corda
Neſtor,& indomiti Phœnix moderator alumni.
Quiq; tubas acres,lituosq; audire uolentem
Aeaciden,alio frangebat carmine Chiron.
Talia dum celebras,ſubitam ciuilis Erinnys
Tarpeio de monte facem,phlegræaq; mouit
Prælia ſacrilegis lucent Capitolia tædis,
Et Senonum furias Latiæ ſenſere cohortes.
Vix requies flammæ,nec dum rogus ille deorum
Sederat,excißis cum tu ſolatia templis
Impiger,& multum facibus uelocior ipſis,
Concinis ore pio,captiuaq; numina defles.
Mirantur Latij proceres,ultorq; deorum
Cæſar,& è medio diuum pater annuit igni.
Iamq; & flere pio Veſuuina incendia cantu
Mens erat,& gemitum patrijs impendere damnis,
Cum pater exemptum terris ad ſidera montem
Suſtulit,& latè miſeras deiecit in urbes.
Me quoq; uocales lucos,luſtrataq; Tempe
Pulſantem,cum ſtirpe tua deſcendere dixi.
Admiſere deæ.nec enim mihi ſidera tantum,
Aequoraq;,& terras,quantum oſtendêre parenti.
Sic decus hoc,quodcunq; lyræ,primusq; dediſti
Non uulgare loqui,& famam ſperare ſepulcro:
Qualis eras,Latios quoties ego carmine patres
Mulcerem,felixq; tui ſpectator adeſſes
Muneris?heu quali confuſus gaudia fletu

Vota,

Vota, pioſq; metus inter, lætumq; pudorem.
Qualis & illa dies, quæ non mihi gloria maior,
Talis olympiaca iuuenem cum ſpectat arena
Qui genuit, plus ipſe ferit: plus corde ſub alto
Cæditur, attendunt cunei, ſpectatur Acetes
Ille magis crebro dum lumina pulueris hauſtu
Obruit, & prenſa uouet expirare corona.
Hei mihi quòd tantum patrias ego uertice frondes,
Solaq; chalcidicæ cerealia dona coronæ
Te ſub teſte tuli: qualem te Dardanus Albæ
Vix cœpiſſet ager, ſi per me ſerta tuliſſes
Cæſarea donata manu. quod ſubdere robur
Illa dies, quantum potuit dempſiſſe ſenectæ?
Nam quod me mixta Quercus non preſſit oliua,
Et fugit ſperatus honos, cum dulce parentis
Inuida tarpeij, caneret te noſtra magiſtro
Thebais. Vrgebant priſcorum exordia uatum:
Tu cantus ſtimulare meos, tu pandere facta
Heroum, belliq; modos, poſitusq; locorum
Monſtrabas: labat incerto mihi limite curſus
Te ſine, & orbatæ caligant uela carinæ.
Nec ſolum larga memet pietate fouebas.
Talis & in thalamos: una tibi cognita tæda
Connubia, unus amor: certe ſeiungere matrem
Iam gelidis nequeo buſtis, te ſentit, habetq;,
Te uidet, & tumulos, ortuq;, obituq;, ſalutat.
Vt pharios aliæ ficta pietate dolores,
Migdoniosq; colunt, & non ſua funera plorant.
Quid referam expoſitos ſeruato pondere mores?

Quæ

Quæ pietas? quam uile lucrum? quæ cura pudoris?
Quantus amor recti? rurſusq; ubi dulce remitti,
Gratia quæ dictis? animo quàm nulla ſenectus?
His tibi pro meritis, famam, laudesq; benignas
Vindex cura Deum, nulloq; è uulnere triſtem
Conceſsit: raperis genitor non indigus æui,
Non nimius, trinisq; decem quinquennia luſtris
Iuncta ferens; ſed me pietas numerare, dolorq;
Non ſinit. O pylias æui tranſcendere metas,
Et teucros æquare ſenes. O digne uidere
Me ſimilem ſed nec læti tibi ianua triſtis.
Quippe leues cauſæ, nec ſegnis labe ſenili
Exitus, inſtanti præmiſit membra ſepulcro.
Sed te torpor iners, & mors imitata quietem,
Explicuit, falſoq; tulit ſub tartara ſomno.
Quos ego tūc gemitus? comitum manus anxia uidit,
Vidit & exemplum genitrix, gauiſaq; nouit
Quæ lamenta tuli. ueniam concedite manes,
Fas dixiſſe pater, non tu mihi plura dediſſes.
Felix ille patrem uacuis circundedit ulnis:
Vellet, & elyſia quamuis in ſede locatum,
Abripere, & Danaas iterum portare per umbras
Tentantem, & uiuos molitum in tartara greſſus,
Detulit infernæ uates longæua Dianæ.
Si chelyn Odryſiam pigro transmiſit auerno
Cauſa minor, ſi Theſſalicis Admetus in oris
Sylua unà terra Philaccida rettulit umbram,
Cur nihil exoret genitor chelys, aut tua manes,
Aut mea? fas mihi ſit patrios contingere uultus,

Fas iunxiſſe manus,& lex quæcunq; ſequatur.
At uos umbrarum reges, Aetnæaq; Iuno
(Si laudanda precor) tædas auferte, comasq;
Eumenidum, nullo ſonet aſper ianitor ore.
Centaurosq;, hydræq; greges, ſcyllæaq; monſtra
Auerſæ celent ualles, umbramq; ſenilem
Inuitet ripis diſcuſſa plebe ſupremis
Vector,& in media componat molliter alga.
Ite pij manes, graiumq; examina uatum,
Illuſtremq; animam lethæis ſpargite ſertis,
Et monſtrate nemus, quo nulla irrupit Erinnys,
In quo falſa dies, cæloq; ſimillimus aër.
Inde tamen uenias melior, qua in porta malignum
Cornea uincit ebur, ſomniq; in imagine monſtra
Quæ ſolitus, ſic ſacra Numæ, ritusq; colendos
Mitis Aricino dictabat nympha ſub antro.
Scipio ſic plenos Latio Ioue ducere ſomnos
Creditur Auſonijs,& non ſine Apolline Sylla.

AD SOMNVM.

Crimine quo merui iuuenis placidiſsime diuum,
Quo'ue errore miſer, donis ut ſolus egerem
Somne tuis? tacet omne pecus, uolucresq; feræq;,
Et ſimulant feſſos curuata cacumina ſomnos.
Nec trucibus fluuijs idem ſonus, occidit horror
Aequoris,& terris maria acclinata quieſcunt.
Septima iam rediens Phœbe mihi reſpicit ægras
Stare genas, totidem Oetææ, Paphiæq; reuiſunt
Lampades,& toties noſtros Titonia queſtus
Præterit,& gelido ſpargit miſerata flagello.

Vnde

Vnde ego ſufficiam? non ſi mihi lumina mille,
Quæ ſacer alterna tantum ſtatione tenebat
Argus, & haud unquam uigilabat corpore toto.
At nunc heus aliquis longa ſub nocte, puellæ
Brachia nexa tenens, ultro te Somne repellit.
Inde ueni, nec te totas infundere pennas
Luminibus compello meis: hoc turba precatur
Lætior, extremo me tange cacumine uirgæ.
Sufficit, aut leuiter ſuſpenſo poplite tranſi.

EPICEDIVM IN FILIVM.

ME miſerū (neq; enim uerbis ſolemnibus ullæ
Incipiam, nec Caſtaliæ uocalibus undis
Inuiſus, Phœboq́; grauis) quæ ueſtra ſorores
Orgia Pieriæ, quas inceſtauimus aras?
Dicite. poſt pœnam liceat commiſſa fateri.
Nunquid inacceſſo poſui ueſtigia luco?
Num uetito de fonte bibi? quæ culpa? quis error?
Quem luimus tantis mœroribus? ecce lacertis
Viſcera noſtra tenens, animaq́; auellitur infans.
Non de ſtirpe quidem, nec qui mea nomina ferret,
Oraq́; non fueram genitor, ſed cernite fletus,
Liuenteſq́; genas, & credite planctibus orbi.
Orbus ego: huc patres, & aperto pectore matres
Conueniant, cineresq́; oculis, & carmina ferte,
Si qua ſub uberibus plenis ad funera natos
Ipſa gradu labente tulit, madidumq́; cecidit
Pectus, & ardentes reſtinxit lacte fauillas.
Quiſquis adhuc teneræ ſignatum flore iuuentæ

Immerſit cineri iuuenem, primaq; iacentis
Serpere crudeles uidit lanugine flammas,
Adſit, & alterno mecum clamore fatiſcat.
Vincetur lacrymis, & te natura pudebit.
Tanta mihi feritas, tanta eſt inſania luctus.
Hoc quoq; cum meditor terdena luce peracta
Accliuis tumulo, luctus in carmina uerto,
Diſcordesq́; modos, & ſingultantia uerba
Molior: orſa dolor prohibet, atq; ira tacendi
Impatiens. ſed nec ſolitæ mihi uertice Laurus,
Nec fronti uittatus honos, en taxea marcet
Sylua comis, hilaresq́; ederas plorata Cupreſſus
Excludit ramis ignauo pollice chordas
Pulſo. ſed incertam digitis errantibus amens
Scindo chelyn. iuuat, heu iuuat illaudabile carmen
Fundere, & incompte miſerum laudare dolorem.
Sic merui, ſic me cantuq́; habituq́; nefaſtum
Aſpiciant ſuperi, pudeat, Thebasq́; nouumq́;
Aeaciden. nil iam placidum manabit ab ore,
Ille ego qui toties blandus, matrumq́; patrumq́;
Vulnera, qui uiuos potui mulcere dolores,
Ille ego lugentum mitis ſolator acerbis
Auditus tumulis, & deſcendentibus umbris
Deficio, medicasq́; manus fomentaq; quæro
Vulneribus (ſed ſumma) meis nunc tempus amici
(Quorum ego manantes oculos, & ſaucia terſi
Pectora) reddite opem. ſæuas exoluite grates.
Nimirum cum ueſtra domus ego funera, mœſtus
Increpito, tunc damna dolens aliena, repono

Infelix lachrymas, & triſtia carmina ſeruo.
Verum erat. abſumptæ uires, & copia fandi
Nulla mihi. dignumq; nihil mens flumine tanto
Repperit. inferior uox omnis, & omnia ſordent
Verba. ignoſce puer tu me caligine mœſtum
Obruis. a duro uiſo ſic uulnere charæ
Coniugis, inuenit caneret quod Thracius Orpheus
Dulce ſibi ſic buſta Lini complexus Apollo
Non tacuit. nimius fortaſſe auiduſq; doloris
Dicor, & in lacrymis iuſtum exceſſiſſe pudorem.
Quis nam auẽ gemitus, lamentaq; noſtra reprendit?
O nimium felix, nimium crudelis, & expers
Imperij fortuna tui, qui dicere legem
Fletibus, aut fines audes cenſere dolendi.
Inciuat (heu) planctus potius fugientia ripas
Flumina deuincas, rapidis aut ignibus obſtes
Quàm miſeros lugere uetes tamen ille ſeuerus
(Quiſquis is eſt) noſtræ cognoſcat uulnera cauſæ.
Non ego mercatus Pharia de puppe loquaces
Delitias, doctum'ue ſui conuitia Nili
Infantem, linguaq; ſimul ſalibuſq; proteruum
Dilexi. meus ille, meus tellure cadentem
Excepi. & uinctum genitali carmine foui.
Poſcentemq; nouas tremulis ululatibus auras,
Inſerui uitæ. quid plus tribuere parentes?
Quin alios ortus, libertatemq; ſub ipſis
Vberibus tibi paruæ dedi. heu munera noſtra
Ridebas ignarus adhuc, properauerat ille,
Sed meritò properabat amor. ne perderet ullum

Libertas tam parua diem: non'ne horridus ipſos
Inuidia ſuperos, iniuſtaq; tartara pulſem?
Non'ne gemam te chare puer? quo ſoſpite natos
Non cupij primo gemitum qui protinus ortu
Implicuit, fixitq; mihi, cui uerba ſonoſq;
Monſtraui (queſtuſq; & uulnera cæca reſoluam)
Reptantemq; ſolo demiſſus ad oſcula dextra
Erexi, blandoq; ſinu iamiamq; natantes
Exercere genas, dulcesq; accerſere ſomnos.
Cui nomen uox prima meum, luduſq; tenello
Riſus, & è noſtro ueniebant gaudia uultu.

SYLVARVM FINIS.

P. PA. STATII THEBAIDOS LIBER PRIMVS.

FRATERNAS *acies, alternaq; regna profanis*
Decertata odijs ſonteſq; euoluere Thebas,
Pierius menti calor incidit. unde iubetis
Ire Deæ? gentis'ne canam primordia diræ?
Sidonios raptus? & inexorabile pactum
Legis Agenoreæ? ſcrutantemq; æquora Cadmum
Longa retro ſeries, trepidum ſi Martis operti
Agricolam infandis condentem prælia ſulcis

Expediam, penituſq; ſequar quo carmine muris
Iuſſerit Amphion Tyrios accedere montes.
Vnde graues iræ cognata in mœnia Baccho,
Quod ſæuæ Iunonis opus, cui ſumpſerit arcus
Infelix Athamas, cur non expauerit ingens
Ionium, ſocio caſura Palæmone mater.
Atq; ideo iam nunc gemitus, & proſpera Cadmi
Præterijſſe ſinam. Limes mihi carminis eſto
Oedipodæ confuſa domus: quando Itala nondum
Signa, nec Arctoos auſim ſperare triumphos,
Biſq; iugo Rhenum, bis adactum legibus Iſtrum,
Et coniurato deiectos uertice Dacos,
Aut defenſa prius uix pubeſcentibus annis
Bella Iouis. tuq; ò Latiæ decus addite famæ,
Quem noua maturi ſubeuntem exorſa parentis
Aeternum ſibi Roma cupit. Licet arctior omnes
Limes agat ſtellas, & te plaga lucida cæli
Pleiadum Boreæq;, & hiulci fulminis expers
Sollicitet, licet ignipedum frænator equorum
Ipſe tuis alte radiantem crinibus arcum
Imprimat, aut magni cedat tibi Iuppiter æqua
Parte poli, maneas hominum contentus habenis
Vndarum, Terræq; potens, & ſidera dones.
Tempus erit, cum laurigero tua fortior œſtro
Facta canam. nunc tendo chelyn, ſatis arma referre
Aonia, & geminis ſceptrum exitiale Tyrannis.
Nec furijs poſt fata modum, flammaſq; rebelles
Seditione rogi, tumuloſq; carentia regum
Funera, & egeſtas alternis mortibus urbes,

Cœrula cum rubuit Lernæo ſanguine Dirce,
Et Tethis arentes aſſuetum ſtringere ripas,
Horruit ingenti uenientem Iſmenon aceruo.
Quem prius Heroum Cliò dabis? immodicum iræ
Tydéa? laurigeri ſubitos an uatis hiatus?
Vrget & hoſtilem propellens cædibus amnem
Turbidus Hippomédon, plorandaq; bella proterui
Arcádos, atq; alio Capaneus horrore canendus.
Impia iam merita ſcrutatus lumina dextra
Merſerat æterna damnatum nocte pudorem
Oedipodes, longaq; animam ſub morte trahebat.
Illum indulgentem tenebris, imæq; receſſu
Sedis, inaſpectos cælo, radijsq; penates
Seruantem, tamen aſſiduis circumuolat alis
Sæua dies animi, ſcelerumq; in pectore diræ
Tunc uacuos orbes crudum ac miſerabile uitæ
Supplicium oſtentat cælo, manibusq; cruentis
Pulſat inane ſolum, ſæuaq; ita uoce precatur.
Di ſontes animas, anguſtaq; Tartara pœnis
Qui regitis, tuq; umbrifero Styx liuida fundo,
Quam uideo, multumq; mihi conſueta uocari
Annue Tiſiphone, peruerſaq; uota ſecunda.
Si bene quid merui, ſi me de matre cadentem
Fouiſti gremio, & traiectum uulnere plantas
Firmaſti ſi ſtagna petij Cyrrhæa bicorni
Interfuſa iugo, poſſem cum degere falſo
Contentus Polybo: trifidæq; in Phocidos arce
Longæuum implicui regem, ſecuiq; trementis
Ora ſenis, dum quæro patrem. ſi Sphyngos iniquæ

Callidus ambages te præmonſtrante reſolui.
Si dulces furias, & lamentabile matris
Connubium gauiſus inij, noctemq; neſandam
Sæpe tuli, natosq; tibi (ſcis ipſa) paraui.
Mox auidus pœnæ digitis cedentibus ultro
Incubui, miſeraq; oculos in matre reliqui.
Exaudi, ſi digna precor quæq; ipſa furenti
Subijceres, orbum uiſu regnisq; carentem
Non regere, aut dictis mœrentem flectere adorti
Quos genui quocunq; toro quin ecce ſuperbi
(Prò dolor) & noſtro iamdudum funere reges
Inſultant tenebris, gemitusq; odere paternos.
His'ne etiam funeſtus ego? & uidet iſta deorum
Ignauus genitor? tu ſaltem debita uindex
Huc ades, & totos in pœnam ordire nepotes.
Indue quod madidum tabo diadema cruentis
Vnguibus arripui, uotisq; inſtincta paternis
I media in fratres, generis conſortia ferro
Diſsiliant, da tartarei regina barathri
Quod cupiam uidiſſe nefas, nec tarda ſequetur
Mẽs iuuenum, modò digna ueni, mea pignora noſces.
Talia iactanti, crudelis Diua ſeueros
Aduertit uultus. inamœnum forte ſedebat
Cocyton iuxta, reſolutaq; uertice, crines
Lambere ſulfureas permiſerat anguibus undas:
Ilicet igne Iouis lapſisq; citatior aſtris
Triſtibus exilijt ripis: diſcedit inane
Vulgus, & occurſu dominæ pauet. illa per umbras,
Et caligantes animarum examine campos,

Tanar

Tænariæ limen petit irremeabile portæ.
Senſit adeſſe dies, piceo nox obuia nimbo
Lucentes turbauit equos. procul arduus Atlas
Horruit, & dubia cœlum ceruice remiſit.
Arripit extemplò Maleæ de ualle reſurgens
Notum iter ad Thebas: neq; enim uelocior ullas
Itq;, reditq; uias, cognataq; Tartara mauult.
Centum illi aſtantes umbrabant ora Ceraſtæ,
Turba minor diri capitis: ſedet intus abactis
Ferrea lux oculis: qualis per nubila Phœbes
Atracia rubet arte color. ſuffuſa ueneno
Tenditur, ac ſanie gliſcit cutis igneus atro
Ore uapor. quo longa ſitis, morbiq; fameſq;,
Et populis mors una uenit. riget horrida tergo
Palla, & cœrulei redeunt in pectore nodi.
Atropos hos atq; ipſa nouat Proſerpina cultus.
Tum geminas quatit illa manus: hæc igne rogali
Fulgurat, hæc uiuo manus aëra uerberat Hydro.
Vt ſtetit, abrupta qua plurimus arce Cytheron
Occurrit cœlo: fera ſibila, crine uirenti
Congeminat ſignum terris, unde omnis Achæi
Ora maris latè, Pelopeiaq; regna reſultant,
Audijt & medius cœli Parnaſus, & aſper
Eurotas, dubiamq; iugo fragor impulit Oeten
In latus. & geminis uix fluctibus obſtitit Iſthmos.
Ipſa ſuum genitrix, curuo delphine uagantem
Arripuit frænis: gremioq; Palæmona preſſit.
Atq; ea Cadmæo præceps ubi limine primum
Conſtitit, aſſuetaq; infecit nube penates.

Protinus attoniti fratrum ſub pectore motus,
Gentileisq; animos ſubijt furor, agraq; latis
Inuidia, atq; parens odij metus: inde regendi
Sæuus amor ruptaq; uices, iurisq; ſecundi
Ambitus impatiens, & ſummo dulcius unum
Stare loco, ſocijsq; comes diſcordia regnis.
Sic ubi delectos per torua armenta iuuencos
Agricola impoſito ſociare affectat aratro.
Illi indignantes quis nondum uomere multo
Ardua nodoſos ceruix deſcendit in armos,
In diuerſa trahunt, atq; æquis uincula laxant
Viribus & uario confundunt limite ſulcos,
Haud ſecus indomitos præceps diſcordia fratres
Aſperat, alterni placuit ſub legibus anni
Exilio mutare ducem. ſic iure maligno
Fortunam tranſire iubent. ut ſceptra tenentem
Fœdere præcipiti ſemper nouus angeret hæres.
Hæc inter fratres pietas erat: hæc mora. pugnæ
Sola, nec in regem perduratura ſecundum.
Et nondum craſſo laquearia fulta metallo.
Montibus aut late graijs effulta nitebant
Atria: congeſtos ſatis explicitura clientes.
Non impacatis regum aduigilantia ſomnis
Pila, nec alterna ferri ſtatione gementes
Excubiæ, nec cura mero committere gemmas.
Atq; aurum uiolare cibis: ſed nuda poteſtas
Armauit fratres, pugna eſt de paupere regno.
Dumq; uter anguſtæ ſquallentia iugera dirces
Verteret, aut Tyrij ſolio non altus ouaret

Exulis

Exulis, ambigitur, periȷ́t ius, faſq́;, bonumq́;.
Et uitæ, mortiſq́; pudor: quò tenditis iras
Ah miſeri? quid ſi peteretur crimine tanto
Limes uterq́; poli, quem Sol emiſſus Eoo
Cardine, quem portu uergens proſpectat Ibêros?
Quaſq́; procul terras obliquo ſidere tangit
Auius, aut borea gelidas, madidi'ue tepentes
Igne noti? quid ſi Tyriæ Prygiæ'ue ſub unum
Conuertentur opes? loca dira, arceſq́; nefandæ
Suffecere odio, furiȷ́ſq́; immanibus emptum eſt
Oedipodæ ſediſſe loco: iam ſorte carebat
Dilatus Polynicis honos. quis tum tibi ſæue,
Quis fuit ille dies? uacua cum ſolus in aula
Reſpiceres ius omne tuum, cunctoſq́; minores?
Et nuſquam par ſtare caput? iam murmura ſerpunt
Plebis Echioniæ, tacitumq́; à principe uulgus
Diſsidet, & qui mox populis uenturus amatur.
Atq́; aliquis, cui mens humili læſiſſe ueneno
Summa, nec impoſitos unquam ceruice uolenti
Ferre duces, hanc'ne Ogygiȷ́s aſpera rebus
Fata tulere uicem? toties mutare timendos,
Alternoq́; iugo dubitantia ſubdere colla?
Partiti uerſant populorum fata, manuq́;
Fortunam fecere leuem: ſemper'ne uiciſsim
Exulibus ſeruire dabor? tibi ſumme Deorum,
Terrarumq́; ſator ſociȷ́s hanc addere mentem
Sedit? an inde uetus Thebis extenditur omen
Ex quo Sidoniȷ́ nequicquam blanda iuuenci
Pondera, carpathio iuſſus ſale quærere Cadmus

Exul hyanthæos inuenit regna per agros?
Fraternaſq; acies fœtæ telluris hiatu
Augurium, ſeros dimiſit aduſq; nepotes?
Cernis ut erectum torua ſub fronte minetur
Sæuior aſſurgens dempto conſorte poteſtas?
Quas gerit ore minas? quanto premit omnia faſtu?
Hic'ne unquam priuatus erit? tamen ille precanti
Mitis, & affatu bonus & patientior æqui.
Quid mirum? non ſolus erat: nos uilis in omnes
Prompta manus caſus domino cuicunq; parati.
Qualiter hinc gelidus Boreas, hinc nubifer Eurus
Vela trahunt, nutat mediæ fortuna carinæ.
Heu dubio ſuſpenſa metu, tollerandaq; nullis
Aſpera ſors populis: hic imperat, ille minatur.
At Iouis imperio rapidi ſuper atria cœli
Lectus concilio Diuum conuenerat ordo
Interiore polo: ſpatijs hinc omnia iuxta
Primæq;, occiduæq;, domus. effuſa ſub omni
Terra, atq; unda die: medijs ſeſe arduus infert
Ipſe Deis, placido quatiens tamen omnia uultu,
Stellantiq; locat ſolio: nec, protinus auſi
Cœlicolæ, ueniam donec pater ipſe ſedendi
Tranquilla iubet eſſe manu. mox turba uagantum
Semideum, & ſummis cognati nubibus amnes,
Et compreſſa metu ſeruantes murmura uenti
Aurea templa replent. mixta conuexa Deorum
Maieſtate tremunt, radiant maiore ſereno
Culmina, & arcano florentes lumine poſtes.
Poſtquam iuſſa quies, ſiluitq; exterritus orbis,

Incipit

Incipit ex alto: graue, & immutabile ſanctis
Pondus adeſt uerbis: & uocem fata ſequuntur.
Terrarum delicta, nec exuperabile diris
Ingenium mortale queror. quonam uſq; nocentum
Exigor in pœnas? tædet ſæuire coruſco
Fulmine: iam pridem Cyclopum operoſa fatiſcunt
Brachia, & Aeolijs deſunt incudibus ignes.
Atq; ideo tuleram falſo rectore ſolutos
Solis equos, cœlumq́; rotis errantibus uri.
Et Phaëthontæa mundum ſquallere fauilla
Nil actum eſt, neq; tu ualida quod cuſpide latè
Ire per illicitum pelago germane dediſti?
Nunc geminas punire domos: quis ſanguinis autor
Ipſe ego deſcendo, perſeos alter in agros
Scinditur, Aonias fluit hic ab origine Thebas:
Mens cunctis impoſta manet quis funera Cadmi
Neſciat? & toties excitam à ſedibus imis
Eumenidum bellaſſe aciem? mala gaudia matrum,
Erroresq́; feros nemorum, & reticenda Deorum
Crimina? uix lucis ſpatio, uix noctis abactæ
Enumerare queam mores, gentemq́; profanam.
Scandere quinetiam thalamos hic impius hæres
Patris, & immeritæ gremium inceſtare parentis
Appetijt proprios monſtro reuolutus in ortus.
Ille tamen ſuperis æterna piacula ſoluit,
Proiecitq́; diem, nec iam amplius æthere noſtro
Veſcitur, at nati (facinus ſine more) cadentes
Calcauere oculos. iamiam rata uota tuliſti
Dire ſenex: meruere tuæ, meruere tenebræ

Vltorem

Vltorem ſperare Iouem. noua ſontibus arma
Inijciam regnis, totumq; à ſtirpe reuellam
Exitiale genus: belli mihi ſemina ſunto
Adraſtus ſocer, & ſuperis adiuncta ſiniſtris
Connubia: hanc etiam pœnis inceſſere gentem
Decretum eſt: neq; enim arcano de pectore fallax
Tantalus, & ſæuæ perijt iniuria menſæ.
Sic pater omnipotens. aſt illi ſaucia dictis
Flammato uerſans inopinum corde dolorem
Talia Iuno refert. Me'ne ò iuſtiſſime Diuum
Me bello certare iubes? ſcis ſemper ut arces
Cyclopum, magniq; Phoronéos inclyta fama
Sceptra uiris, opibusq; iuuem. licet improbus illic
Cuſtodem phariæ, ſomno letoq; iuuencæ
Extinguas ſeptis, & turribus aureus intres.
Mentitis ignoſco toris: illam odimus urbem
Quam uultu confeſſus adis: ubi conſcia magni
Signa tori, tonitrus agis, & mea fulmina torques.
Facta luant Thebæ. cur hoſtes eligis Argos?
Quin age ſi tanta eſt thalami diſcordia ſancti,
Et Samón, & ueteres armis excinde Mycenas.
Verte ſolo Sparten: cur uſquam ſanguine feſto
Coniugis ara tuæ, cumulo, cur thuris Eoi
Læta calet? melius uotis mareotica fumat
Coptos, & ariſoni lugentia flumina Nili.
Quo ſi priſca luunt autorum crimina gentes,
Subuenitq; tuis ſera hæc ſententia curis
Percenſere æui ſenium, quo tempore tandem
Terrarum furias abolere, & ſecula retro

Emend

Emendare ſat eſt? iamdudum à ſedibus illis
Incipe fluctiuaga quà præterlabitur unda
Sicanios longe relegens Alpheos amores.
Arcades hi tua (nec pudor eſt) delubra nefaſtis
Impoſuere locis: illic mauortius axis
Oenomai: Geticoq; pecus ſtabulare ſub Aemo
Dignius: abruptis & nunc inhumata procorum
Relliquijs trunca ora rigent. tamen hic tibi templi
Gratus honos, placet Ida nocens, mentitaq; manes
Creta tuos, me tantaleis conſiſtere tectis
Quæ tandem inuidia eſt? belli deflecte tumultus,
Et generis miſereſce tui. ſunt impia late
Regna tibi, melius generos paſſura nocentes.
Finierat miſcens precibus conuitia Iuno.
At non ille grauis dictis. quanquam aſpera motu,
Reddidit hæc: Equidem haud rebar te mente ſecūda
Laturam, quodcunq; tuos, (licet æquus,) in Argos
Conſulerem, neq; me (ſi detur copia) fallit
Multa ſuper Thebis Bacchum, auſuramq; Dionen
Dicere, ſed noſtri reuerentia ponderis obſtat.
Horrendos etenim latices, ſtygij æquora fratris
Obteſtor manſurum, & non reuocabile uerum,
Nil fore quod dictis flectar. quare impiger ales
Portantes præcede notos Cyllenia proles.
Aera per liquidum, regniſq; illapſus opacis
Dic patruo, ſuperas ſenior ſe tollat ad auras
Laius, extinctum nati quem uulnere nondum
Vlterior lethes accepit ripa profundi
Lege erebi: ferat hæc diro mea iuſſa nepoti.

Germanum exilio frætum, argolicisq; tumentem
Hoſpitijs, quod ſponte cupit, procul impius aula
Arceat, alternum regni inficiatus honorem.
Hinc cauſæ irarum certo reliqua ordine ducam.
Paret atlantiades dictis genitoris, & inde
Summa pedum propere plantaribus illigat alis,
Obnubitq; comas, & temperat aſtra galero.
Tum dextræ uirgam inſeruit: qua pellere dulces
Aut ſuadere iterum ſomnos: qua nigra ſubire
Tartara, & exangues animare aſſueuerat umbras.
Deſiluit, tenuiq; exceptus inhorruit aura.
Nec mora ſublimes raptus per inane uolatus
Carpit, & ingenti deſignat nubila gyro
Interea patrijs olim uagus exul ab oris
Oedipodionides furtim deſerta pererrat
Aoniæ: iam iamq; animis male debita regna
Concipit, & longum ſignis cunctantibus annum
Stare gemit. tenet una dies noctesq; recurſans
Cura uirum, ſi quando humilem decedere regno
Germanum, & ſemet Thebis, opibusq; potitum
Cerneret: hac æuum cupiat pro luce paciſci,
Nunc queritur ceu tarda fugæ diſpendia: ſed mox
Attollit flatus ducis, & ſediſſe ſuperbum
Deiecto ſe fratre putat. ſpes anxia mentem
Extrahit, & longo conſumit gaudia uoto.
Tunc ſedet Inachias urbes, Daneiaq; regna,
Et caligantes abrupto Sole Mycenas.
Ferre iter impauidum ſeu præuia ducit Erinnys,
Seu ſors illa uiæ, ſiue hac immota uocabat

Atro

Atropos: ogygijs ululata furoribus antra
Deſerit, & pingues Baccheo ſanguine colles.
Inde plagam, quà molle ſedens in plana Citheron
Porrigitur, lapſuq; inclinat ad æquora montem,
Præterit: hinc arcte ſcopuloſo in limite pendens
Infames ſcyrone petras ſcyllæaq; rura
Purpureo regnata Seni, mitemq; Corinthon
Linquit, & in medijs audit duo littora campis.
Iamq; per emeriti ſurgens confinia Phœbi
Titanis, latè mundo ſubuecta ſilenti
Rorifera gelidum tenuauerat aëra biga.
Iam pecudes, uolucresq; tacent: iam ſomnus auaris
Inſerpit curis, pronusq; per aëra nutat
Grata laboratæ referens obliuia uitæ.
Sed nec puniceo rediturum nubila cœlo
Promiſere iubar nec rareſcentibus umbris
Longa repercuſſo nituere crepuſcula Phœbo.
Denſior à terris, & nulli peruia flammæ
Subtexit nox atra polos: iam clauſtra rigentis
Aeoliæ perculſa ſonant, uenturaq; rauco
Ore minatur hyems: uenti tranſuerſa frementes
Confligunt, axemq; emoto à cardine uellunt,
Dum cœlum ſibi quiſq; rapit. ſed plurimus Auſter
Inglomerat noctem, & tenebroſa uolumina torquet,
Diffunditq; imbres: ſicco quos aſper hiatu
Perſolidat Boreas, nec non abrupta tremiſcunt
Fulgura, & attritus ſubita face rumpitur æther.
Iam Neméa, iam tænareis contermina lucis
Arcadiæ capita alta madent; ruit agmine facto

Inach

Inachus, & gelidas ſurgens Eraſinus ad arctos.
Pulverulenta prius, calcandaq; flumina nullæ
Aggeribus tenuere moræ, ſtagnoq; refuſa eſt
Funditus, & ueteri ſpumauit lerna ueneno.
Frangitur omne nemus, rapiunt antiqua procellæ
Brachia ſyluarum, nulliſq; aſpecta per æuum
Solibus umbroſi patuere æſtiua Lycæi.
Ille tamen modo ſaxa iugis fugientia ruptis
Miratur, modo nubigenas è montibus amnes
Aure pauens, paßimq; inſano turbine raptas
Paſtorum, pecorumq; domos. non ſegnius amens,
Incertuſq; uiæ, per nigra ſilentia, uaſtum
Haurit iter. pulſat metus undiq;, & undiq; frater.
Ac uelut hyberno deprenſus nauita ponto,
Cui neq; temo piger, neq; amico ſidere monſtrat
Luna uias, medio cœli, pelagiq; tumultu
Stat rationis inops: iamiamq; aut ſaxa malignis
Expectat ſubmerſa uadis, aut uertice acuto
Spumantes ſcopulos erectæ incurrere proræ,
Talis opaca legens nemorum Cadmeius Heros
Accelerat, uaſto metuenda umbone ferarum
Excutiens ſtabula, & prono uirgulta refringit
Pectore: dat ſtimulos animo uis mœſta timoris,
Donec ab Inachijs uicta caligine tectis
Emicuit lucem deuexa in mœnia fundens
Lariſſæus apex. illo ſpe concitus omni
Euolat, hinc celſæ Iunonia templa Proſymnæ
Læuus habens, hinc Herculeo ſignata uapore
Lernæi ſtagna atra uadi. tandemq; recluſis

Inſertur portis. actutum regia cernit
Veſtibula, hic artus imbri, uentoq; rigentes
Proijcit, ignotæq; accliuis poſtibus aulæ
Inuitat tenues ad dura cubilia ſomnos.
Rex ibi tranquillæ medio de limite uitæ
In ſenium uergens populos Adraſtus habebat
Diues auis, & utroq; Iouem de ſanguine ducens.
Hic ſexus melioris inops, ſed prole uirebat
Fœminea, gemino natarum pignore fultus.
Cui Phœbus generos (monſtrum exitiabile dictu)
Mox adaperta fides æuo ducente canebat
Setigerumq; Suem, & fuluum aduentare Leonem.
Hæc uoluens, non tu ipſe pater, non docte futuri
Amphiarae uides, etenim uetat autor Apollo.
Tantum in corde ſedens ægreſcit cura parentis.
Ecce autem antiquam fato Calydona relinquens
Olenius Tydeus (fraterni ſanguinis illum
Conſcius horror agit) eadem ſub nocte ſopora
Luſtra terit ſimilesq; notos dequeſtus & imbres
Infuſam tergo glaciem, & liquentia nimbis
Ora, comasq; gerens, ſubit uno tegmine, cuius
Fuſus humo gelida, partem prior hoſpes habebat.
Hic uero ambobus rabiem fortuna cruentam
Attulit, haud paſſi ſocijs defendere noctem
Culminibus. paulum alternis in uerba, minasq;
Cunctantur. mox ut iactis ſermonibus iræ
Intumuere ſatis, tum uero erectus uterq;
Exertare humeros nudamq; laceſſere pugnam.
Celſior ille gradu procera in membra, ſimulq;

Integer annorum ſed non & uiribus infra
Tydéa fert animus,totosq; infuſa per artus
Maior in exiguo regnabat corpore uirtus.
Iam crebros ictus ora & caua tempora circùm
Obnixi ingeminant telorum,aut grandinis inſtar
Riphea flexoq; genu uacua ilia tundunt.
Non aliter quam piſæo ſua luſtra tonanti
Cum redeunt,crudusq; uirum ſudoribus ardet
Puluis,at hinc teneros canea diſſenſus ephœbos
Concitat,excluſæq; expectant præmia matres.
Sic alacres odio,nullaq; cupidine laudis
Accenſi incurrunt,ſcrutatur & intima uultus
Vnca manus,penitusq; oculis cedentibus inſtat.
Forſan & accinctos lateri(ſic ira ferebat)
Nudaſſent enſes,meliusq; hoſtilibus armis
Lugendus fratri iuuenis Thebane iaceres,
Ni rex inſolitum clamorem,& pectore ab alto
Stridentes gemitus noctis miratus in umbris,
Mouiſſet greſſus,magnis cui ſobria curis
Pendebat ſomno iam deteriore ſenectus.
Isq; ubi progrediens numeroſa luce per alta
Atria dimotis aduerſo limine clauſtris
Terribilem dictu faciem,lacera ora,putresq;
Sanguineo uidet imbre genas,quæ cauſa furoris
Externi iuuenes?(neq; enim meus audeat iſtas
Ciuis in uſq; manus)quis nam implacabilis ardor
Exturbare odijs tranquilla ſilentia noctis?
Vſqueadeo'ne anguſta dies?& triſte parumper
Pacem animo,ſomnumq; pati?ſed prodite tandem

Vnde orti,quò fertis iter,quæ iurgia,nam nos
Haud humiles tanta ira docet generiſq; ſuperbi
Magna per effuſum clareſcunt ſigna cruorem.
Vix ea cum mixto clamore obliqua tuentes
Incipiunt unà,Rex ò mitiſſime Achiuum,
Quid uerbis opus eſt? undantes ſanguine uultus
Aſpicis.hæc paſſim turbatis uocis amaræ
Confudere ſonis.inde orſus in ordine Tydeus
Continuat,mœſti cupiens ſolatia caſus:
Monſtrifera Calydonis opes,Acheloiaq; arua
Deſerui.ueſtris hic me ecce in finibus ingens
Nox operit.tecto cœlum prohibere quis iſte
Arguit? an quoniam prior hæc ad limina forte
Molitur greſſus? pariter ſtabulare bimembres
Centauros,unaq; ferunt Cyclopes in Aetna
Compoſito ſunt & rabidis iura inſita monſtris,
Faſq; ſuum,nobis ſociare cubilia terræ,
Sed quid ego? haud hodie ſpolijs gauiſus abibis
Quiſquis es is,aut me ſi non effœtus oborto
Sanguis habet,luctu magni de ſtirpe creatum
Oeneos,& Marti non degenerare paterno
Accipies,nec nos animi,nec ſtirpis egemus
Ille refert contrà:ſed mens ſibi conſcia facti
Cunctatur proferre patrem.tunc mitis Adraſtus,
Imò agite,& poſitis,quas nox inopina ſuaſit,
Aut uirtus,aut ira minis,ſuccedite tecto.
Iam pariter coëant animorum in pignora dextræ.
Non hæc incaſſum,diuiſq; abſentibus acta,
Forſan & has uenturus amor præmiſerit iras,

Vt meminiſſe iuuet. nec uana uoce locutus
Fata ſenex, ſiquidẽ hãc perhibẽt poſt uulnera iunctis
Eſſe fidem quanta partitum extrema proterno
Theſea Piruhoo, uel inanem mentis Oreſtem
Oppoſito rapidam Pilade uitaſſe Megæram.
Tunc quoq; mulcentem dictis corda aſpera regem
Iam faciles. uentis ut decertata reſidunt
Aequora, laxatiſq; diu tamen aura ſuperſtes
Immoritur uelis, paſsi ſubiere penates.
Hic primum luſtrare oculis, cultuſq; uirorum
Telaq; magna uacat. tergo uidet huius inanem
Impexis utrinq; iubis horrere Leonem,
Illius in ſpeciem quem per theumeſia Tempe
Amphitryoniades fractum iuuenilibus armis
Ante Cleonæi ueſtitur prælia monſtri.
Terribiles contrà ſetis, ac dente recuruo
Tydéa per latos humeros ambire laborant
Exuuiæ Calydonis honos. ſtupet omine tanto
Defixus ſenior diuina oracula Phœbi
Agnoſcens, monituſq; datos, uocalibus antris
Obtutu gelida ora premit, lætuſq; per artus
Horror ijt. ſenſit manifeſto numine ductos
Affore, quos nexis ambagibus augur Apollo
Portendi generos, uultu fallente ferarum
Ediderat. tunc ſic tendens ad ſidera palmas,
Nox, quæ terrarum, cœliq; amplexa labores,
Ignea multiuago tranſmittis ſidera lapſu
Indulgens reparare animum: dum proximus ægris
Infundat Titàn agiles animantibus ortus,

Tu mihi perplexis quæſitam erroribus ultro
Aduehis alma fidem, ueteriſq; exordia fati
Detegis, aſsiſtas operi tuaq; omnia firmes.
Semper honoratam dimenſis orbibus anni
Te domus iſta colet. nigri tibi diua litabunt
Electa ceruice greges, luſtraliaq; exta
Lacte nouo perfuſus edet Vulcanius ignis.
Salue priſca fides tripodum, obſcuriq; receſſus
Deprendi fortuna deos. ſic fatus, & ambos
Innectens manibus tecta ulterioris ad aulæ
Progreditur, canis etiamnum altaribus ignes,
Sopitum cinerem, & tepidi libamina ſacri
Seruabant. adolere focos, epulaſq; recentes
Inſtaurare iubet. dictis parere miniſtri
Certatim accelerant. uario ſtrepit icta tumultu
Regia pars oſtro tenues, auroq; ſonantes
Emunire toros, altoſq; inſerre tapetas,
Pars teretes leuare manu, ac diſponere menſas.
Aſt alij tenebras, & opacam uincere noctem
Aggreſsi, tendunt auratis uincula lychnis.
His labor incerto torrere exanguia ferro
Viſcera cæſarum pecudum. his cumulare caniſtris
Perdomitam ſaxo Cererem. lætatur Adraſtus
Obſequio feruere domum. iamq; ipſe ſuperbis
Fulgebat ſtratis, ſolioq; effultus eburno.
Parte alia iuuenes ſiccati uulnera lymphis
Diſcumbunt. ſimul ora notis fœdata tuentur,
Inq; uicem ignoſcunt. tunc rex longæuus Aceſten
(Natarum hæc altrix, eadem & fidiſsima cuſtos

Lecta ſacrum iuſtæ Veneri occultare pudorem)
Imperat acciri, tacitaq; immurmurat aure.
Nec mora præceptis, cum protinus utraq; uirgo
Arcano egreſſæ thalamo (mirabile uiſu)
Pallados armiſonæ, Pharetratæq; ora Dianæ
Aequa ferunt, terrore minus: noua deinde pudori
Viſa uirum facies, pariter pallorq; ruborq;
Purpureas hauſere genas, oculiq; uerentes
Ad ſanctum rediere patrem. poſtquam ordine mēſi
Victa fames, ſignis perfectam, auroq; nitentem
Iaſides pateram famulos ex more popoſcit.
Qua Danaus libare deis, ſeniorq; Phoroneus
Aſſueti. tenet hæc operum cælata figuras.
Aureus anguicomam præfecto Gorgona collo
Ales habet, iamiamq; uagas (ita uiſus) in auras
Exilit, illa graues oculos, languentiaq; ora
Penè mouet, uiuoq; etiam palleſcit in auro.
Hinc Phrygius fuluis uenator tollitur alis.
Gargara deſidunt ſurgenti, & Troia recedit.
Stant mœſti comites, fruſtraq; ſonantia laxant
Ora canes, umbramq; petunt, & nubila latrant
Hanc undante mero fundens, uocat ordine cunctos
Celicolas. Phœbum ante alios, Phœbū omnis ad aras
Laude ciet comitum, famulumq; euincta pudica
Fronde manus, cui feſta dies, largoq; refecti
Thure, uaporatis lucent altaribus ignes.
Forſitan ò iuuenes quæ ſint ea ſacra, quibuſq;
Præcipuum cauſis Phœbi obteſtemur honorem,
Rex ait, exquirunt animi, non inſcia ſuaſit

Rellig

Religio, magnis exercita cladibus olim
Plebs argiua litant (animos aduertite) pandam.
Poſtquam cœrulei ſinuoſa uolumina monſtri
Terrigenam pythona deus ſeptem orbibus atris
Amplexum Delphos ſquammisq; annoſa terentem
Robora, Caſtalijs dum fontibus ore triſulco
Fuſus hiat, nigro ſitiens alimenta ueneno
Perculit, abſumptis numeroſa in uulnera telis,
Cyrrhæiq; dedit centum per iugera campi:
Vix tandem explicitum, noua deinde piacula cædis
Perquirens, noſtri tecta haud opulenta Crotopi
Attigit, huic primis, & pubeſcentibus annis
Mira decore pio, ſeruabat nata penates
Intemerata toris felix ſi Delia nunquam
Furta, nec occultum Phœbo ſociaſſet amorem.
Nanq; ut paſſa deum Nemeæi ad fluminis undam
Biſquinos plena cum fronte reſumeret orbes
Cynthia, ſidereum Latonæ fœta nepotem
Edidit, ac pœnæ metuens (neq; enim ille coactis
Donaſſet thalamis ueniam pater) auia rura
Eligit, ac natum ſepta inter ouilia furtim
Montiuago pecoris cuſtodi mandat alendum.
Non tibi digna puer generis cunabula tanti
Gramineos dedit herba toros, & uimine querno
Texta domus: clauſa arbutei ſub cortice libri
Membra tepent, ſuadetq; leues caua fiſtula ſomnos,
Et pecori commune ſolum: ſed fata nec illum
Conceſſere larem. uiridis nam ceſpite terræ
Proiectum temere, & patulo cœlum ore trahentem

Dira canum rabies morſu depaſta cruento
Diſiicit: hic uero attonitas ut nuntius aures
Matris adit, pulſi ex animo genitorq́;, pudorq́;,
Et metus: ipſa ultro ſæuis plangoribus amens
Tecta replet, uacuumq́; ferens uelamine pectus
Occurrit confeſſa patri: nec motus. at atro
Imperat infandum cupientem occumbere leto.
Sero memor thalami, mœſtæ ſolatia morti
Phœbe paras, monſtrũ infandis Acheronte ſub im
Conceptum Eumenidum thalamis: cui uirginis ora,
Pectoraq́; æternum ſtridens à uertice ſurgit.
Et ferrugineam frontem diſcriminat anguis,
Hæc tam dira lues nocturno ſquallida paſſu
Illabi thalamis, animasq́; à ſtirpe recentes
Arripere, altricum gremijs, morſuq́; cruento
Deueſci, & multum patrio pingueſcere luctu.
Haud tulit armorum præſtans, animiq́; Corœbus,
Seq́; ultro lectis iuuenum, qui robore primi
Famam poſthabita faciles extendere uita
Obtulit: illa nouos ibat populata penates
Portarum in biuio: lateri duo corpora paruum
Dependent, & iam unca manus uitalibus hæret,
Ferratiq́; ungues tenero ſub corde tepeſcunt.
Obuius huic latus omne uirum ſtipante corona
It iuuenis, ferrumq́; ingens ſub pectore diro
Condidit: atq; imas animæ mucrone coruſco
Scrutatus latebras, tandem ſua monſtra profundo
Reddit habere Ioui: iuuat ire, & uiſere iuxta
Liuentes in morte oculos, uteriq; nefandam

Proluuiem,& craſſo ſquallentia pectora tabo.
Quæ noſtræ cecidere animæ,ſtupet Inacha pubes,
Magnaq; poſt lacrymas etiamnum gaudia pallent:
Hic trabibus duris ſolatia uana dolori
Proterere exanimes artus,aſproſq; molares
Deculcare genis:nequit iram explere poteſtas.
Illam & nocturno circùm ſtridore uolantes
Impaſtæ fugiſtis aues,rabidamq; canum uim,
Oraq; ſicca ferunt trepidorum inhiaſſe luporum.
Sæuior in miſeros fatis ultricis ademptæ
Delius inſurgit,ſummaq; biuerticis umbra
Parnaſi reſidens,arcu crudelis iniquo
Peſtifera arma iacit,camposq;,& celſa Cyclopum
Tecta,ſuperiecto nebularum incendit amictu.
Labuntur dulces animæ,mors fila ſororum
Enſe metit,captamq; tenens fert manibus urbem:
Quærenti quæ cauſa duci,quis ab æthere leuus
Ignis,& in totum regnaret Sirius annum,
Idem autor Pæàn rurſus iubet ire cruento
Inferias monſtro iuuenes,qui cæde potiti.
Fortunate animi,longumq; in ſecula digne
Promeriture diem,non tu pia degener arma
Occulis,aut certe trepidas occurrere morti.
Comminus ora ferens,Cyrrhæi in limine templi
Conſtitit,& ſacras ita uocibus aſperat iras.
Nec miſſus Thymbræe tuos,ſupplex'ue penates
Aduenio:mea me pietas,& conſcia uirtus
Has egere uias.ego ſum qui cæde ſubegi
Phœbe tuum mortale nefas,quem nubibus atris,

Et ſquallente die,nigra quem tabe ſiniſtri
Quæris iniquę poli:quòd ſi monſtra effera magnis
Chara adeo ſuperis,iacturaq; uilior orbis
Mors hominum,& ſæuo tanta inclementia cœlo eſt,
Quid meruere Argi?me me diuum optime,ſolum
Obieciſſe caput fatis præſtabit:an illud
Lene magis cordi,quòd deſolata domorum
Tecta uides?igniq; datis cultoribus?omnis
Lucet ager:ſed quid fando tua tela,manuſq;
Demoror?expectant matres,ſupremaq; fiunt
Vota mihi.ſatis eſt (merui) ne parcere uelles.
Proinde moue pháretras,arcuſq; intende ſonoros,
Inſignemq; animam leto dimitte:ſed illum
Pallidus Inachijs qui deſuper imminet Argis
Dum morior,depelle globum.ſors æqua merentes
Reſpicit,ardentem tenuit reuerentia cædis
Latoïden,triſtemq; uiro ſummiſſus honorem
Largitur uitæ:noſtro mala nubila cœlo
Diffugiunt.at tu ſtupefacti à limine Phœbi
Exoratus abis:inde hæc ſacra ſtata quotannis
Solennes recolunt epulæ,Phœbaaq; placat
Templa nouatus honos.has forte inuiſitis aras,
Vos quoq; progenies:quãquam Calydonius Oeneus,
Et Parthaoniæ (dudum ſi certus ad aures
Clamor ijt) tibi iura domus,tu pande quis Argos
Aduenias?quando hæc uarijs ſermonibus ora
Deiecit mœſtos extemplo Iſmenius Heros
In terram uultus,taciteq; ad Tydéa læſum
Obliquare oculos:tum longa ſilentia mouit:

Non ſuper hos diuum tibi ſum quærendus honores
Vnde genus,quæ terra mihi,quis defluat ordo
Sanguinis antiqui,piget inter ſacra fateri.
Sed ſi præcipitant miſerum cognoſcere curæ,
Cadmus origo patrum:tellus Mauortia Thebæ.
Eſt genitrix Iocaſta mihi.tum motus Adraſtus
Hoſpitijs(agnouit enim)quid nota recondis?
Scimus ait:nec ſic auerſum fama Mycenis
Voluit iter:regnum,& furias,oculoſq́; pudentes
Nouit,& arctois ſi quis de ſolibus horret,
Quiq́; bibit Gangen,aut nigrum occaſibus intrat
Oceanum,& ſi quos incerto littore Syrtes
Deſtituunt.ne perge queri,caſuſq́; priorum
Annumerare tibi:noſtro quoq; ſanguine multum
Errauit pietas,nec culpa nepotibus obſtat,
Tu modo diſsimilis rebus mereare ſecundis
Excuſare tuos:& iam temone ſupino
Languet Hyperboreæ glacialis portitor Vrſæ:
Fundite uina focis,ſeruatoremq́; parentum
Latoiden uotis iterumq́; iterumq́; canamus.
Phœbe parens,ſeu te Lyciæ Patarea niuoſis
Exercent dumeta iugis,ſeu rore pudico
Caſtaliæ,flauos amor eſt tibi mergere crines,
Seu Troiam Thymbræus habes,ubi fama uolentem
Ingratis phrygios humeris ſubijſſe molares,
Seu iuuat Aegæum ferens latonius umbra
Cynthus,& aſsiduam pelago non quærere Delon,
Tela tibi,longeq́; feros lentandus in hoſtes
Arcus,& ætherij dono ceſſere parentes

Æternum florere genas: tu doctus iniquas
Parcarum prænoſſe manus, fatumq; quod ultra eſt,
Et ſummo placitura Ioui. quis letifer annus,
Bella quibus populis, mutent quæ ſceptra Cometæ?
Tu Phryga ſubmittis citharæ, tu matris honori
Terrigenam Tityon ſtygijs extendis arenis.
Te uiridis Python, Thebanaq; mater ouantem,
Horruit in pharetris: ultrix tibi torua Megæra
Ieiunum Phlegyan ſubter caua ſaxa iacentem
Æterno premit accubitu, dapibusq; profanis
Inſtimulat: ſed miſta famem faſtidia uincunt.
Adſis ò memor hoſpitij, Iunoniaq; arua
Dexter ames: ſeu te roſeum Titana uocari
Gentis Achemeniæ ritu, ſeu præſtat Oſyrin
Frugiferum, ſeu Perſei ſub rupibus antri
Indignata ſequi torquentem cornua Mitram.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER SECVNDVS

INterea gelidis Maia ſatus aliger umbris
Iuſſa gerens magni remeat Iouis undiq; pigræ
Ire uetant nubes, & turbidus implicat aër,
Nec zephyri rapuere gradum, ſed fœda ſilentis
Aura poli. Styx inde nouem circunflua campis,
Hinc obiecta uias torrentum incendia claudunt.
Ponè ſenex trepida ſuccedit Laïus umbra
Vulnere tardus adhuc, capulo nam largius illi

Tranſ

Tranſabijt coſtas cognatis ictibus enſis
Impius, & primas furiarum pertulit iras.
It tamen, & medica firmat ueſtigia uirga.
Tum ſteriles luci, poſſeſſaq; manibus arua,
Et ferrugineum nemus aſtupet: ipſaq; tellus
Miratur patuiſſe retrò, nec liuida tabes
Inuidiæ, quanquam functis, & lumine caßis
Defuit unus ibi ante alios, cui leua uoluntas
Semper, & ad ſuperos hinc & grauis exitus aui.
Inſultare malis, rebusq; ægreſcere lætis
Vade ait ò felix quoſcunq; uocaris in uſus,
Seu Iouis imperio, ſeu maior adegit Erinnys
Ire diem contrà, ſeu te furiata ſacerdos
Theſſalis arcano iubet emigrare ſepulcro.
Heu dulces uiſure polos, Solemq; relictum,
Et uirides terras, & puros fontibus amnes,
Triſtior has iterum tamen intrature tenebras.
Illos ut cæco recubans in limine ſenſit
Cerberus, atq; omnes capitum ſubrexit hiatus
Sæuus, & intranti populo iam nigra tumebat
Colla minax, iam ſparſa ſolo turbauerat oſſa,
Ni deus horrentem lethæo uimine mulcens
Ferrea tergemino domuiſſet lumina ſomno.
Eſt locus, Inachiæ dixerunt Tænara gentes,
Quà formidatum Maleæ ſpumantis in auras
It caput, & nullos admittit culmine uiſus
Stat ſublimis apex, uentosq;, imbresq; ſerenus
Deſpicit, & tantum feßis inſidit aſtris.
Illic exhauſti poſuere cubilia uenti,

Fulminibusq; iter eſt:medium caua nubila montis
Inſumpſere latus ſummos nec præpetis alæ
Plauſus adit colles,nec rauca tonitrua pulſant.
Aſt ubi prona dies longos ſuper æquora fines
Exigit,atq; ingens medio natat umbra profundo,
Interiore ſinu frangentia littora curuat
Tænarus,expoſitos non audens ſcandere fluctus:
Illic Aegæo Neptunus gurgite feſſos
In portum deducit equos:prior haurit habenas
Vngula,poſtremi ſoluuntur in æquora piſces.
Hoc(ut fama)loco pallentes deuius umbras
Trames agit,nigriq; Iouis uacua atria ditat
Mortibus,Arcadij perhibent ſi uera coloni.
Stridor ibi,& gemitus pœnarum,atroq; tumultu
Feruet ager:ſæpe Eumenidum uoceſq;,manuſq;
In medium ſonuere diem,letiq; triformis
Ianitor,agricolas campis auditus abegit.
Hac & tunc fuſca uolucer deus obſitus umbra
Exilit ad ſuperos,infernaq; nubila uultu
Diſcutit,& uiuis afflatibus ora ſerenat.
Inde per arcturum,mediæq; ſilentia Lunæ
Arua ſuper,populoſq; meat:ſopor obuius illi
Noctis agebat equos,trepiduſq; aſſurgit honori
Numinis,& recto decedit limite cæli.
Inferior uolat umbra deo:prærептaq; noſcit
Sidera,principiumq; ſuum:iamq; ardua Cyrrhæ,
Pollutamq; ſuo deſpectat Phocida buſto.
Ventum erat ad Thebas:gemuit prope limina nati
Laius,& notos cunctatur inire penates.

Vt uero excelſis ſuamet iuga nixa columnis
Vidit, & infectos etiamnum ſanguine currus,
Penè retro turbatus abit: nec ſumma tonantis
Iuſſa, nec Arcadiæ retinent ſpiramina uirgæ.
Et tunc forte dies noto ſignata tonantis
Fulmine, prærupti cum te tener Euie partus
Tranſmiſere patri. Tyrijs ea cauſa colonis
Inſomnem ludo certatim ducere noctem
Suaſerat: effuſi paßim per tecta, per agros,
Serta inter, uacuosq́; mero crateras anhelum
Proflabant ſub luce deum: tum plurima buxus,
Æraq́; taurinos ſonitu uincentia pulſus,
Ipſe etiam gaudens nemoroſa per auia ſanas
Impulerat matres Baccho meliore Cithæron.
Qualia per Rhodopen rapido conuiuia cœtu
Biſtones, aut mediæ ponunt conuallibus Oſſæ.
Illis ſemianimum pecus, excuſſæq́; Leonum
Ora dapes, & lacte nouo domuiſſe cruorem
Luxus. & Ogygij ſi quando afflauit Iacchi
Sæuus odor, tunc ſaxa manu, tunc pocula pulchrum
Spargere, & immerito ſociorum ſanguine fuſo
Inſtaurare diem, feſtasq́; reponere menſas.
Nox ea, cum tacita uolucer Cyllenius aura
Regis Echionij ſtratis adlapſus, ubi ingens
Fuderat Aßyrijs extructa tapetibus alto
Membra toro. prò gnara nihil mortalia fati
Corda ſui. capit ille dapes, habet ille ſoporem.
Tunc ſenior quæ iuſſus agit, neu falſa uideri
Noctis imago queat longæui uatis opacos

Tireſia

Tireſiæ uultus, uocemq́;, & uellera nota
Induitur: manſere comæ, propexaq́; mento
Canicies, pallorq́; ſuus, ſed falſa cucurrit
Infula per crines, glaucæq́; innexus oliuæ
Vittarum prouenit honos. dehinc tangere ramo
Pectora, & has uiſus fatorum expromere uoces.
Non ſomni tibi tempus iners, qui nocte ſub alta
Germani ſecure iaces. ingentia dudum
Acta uocant, rerumq́; graues ignaue paratus.
Tu ueluti, magnum ſi iam tollentibus auſtris
Ionium nigra iaceat ſub nube magiſter,
Immemor armorum, uerſantisq́; æquora claui
Cunctaris, iamq́; ille nouis (ſic fama) ſuperbit
Connubijs, uiresq́; parat. quis regna capeſſat,
Quis neget? inq́; tua ſenium ſibi deſtinat aula.
Dant animos ſocer augurio fatalis Adraſtus,
Dotalesq́; Argi, necnon in fœdera uitæ
Pollutus placuit fraterno ſanguine Tydeus.
Hinc tumor, & longus fratri promitteris exul.
Ipſe deum genitor tibi me miſeratus ab alto
Mittit. habet Thebas, cæcumq́; cupidine regni,
Auſurumq́; eadem germanum expelle. nec ultra
Fraternos inhiantem obitus, ſine fidere cœptis
Fraudibus, aut Cadmo dominas inferre Mycenas.
Dixit, & abſcedens (etenim iam pallida turbant
Sidera lucis equi) ramos ac uellera fronti
Diripuit. confeſſus auum, diriq́; nepotis
Incubuit ſtratis, iugulum mox cæde patentem
Nudat, & undanti perfundit uulnere ſomnum.
Illi

Illi rupta quies attollit membra, toroq;
Erigitur plenus monſtris, uanumq; cruorem
Excutiens: ſimul horret auum, fratremq; requirit.
Qualis ubi audito uenantum murmure Tigris
Horruit in maculas, ſomnoſq; excuſsit inertes,
Bella cupit, laxatq; genas, & temperat ungues:
Mox ruit in turmas, natiſq; alimenta cruentis
Spirantem fert ore uirum. ſic excitus ira
Ductor, in abſentem conſumit prælia fratrem.
Et iam Mygdonijs elata cubilibus alto
Impulerat cælo gelidas Aurora tenebras,
Rorantes excuſſa comas, multumq; ſequenti
Sole rubens. illi roſeus per nubila ſeras
Aduertit flammas, alienumq; æthéra tardo
Lucifer exit equo, donec pater igneus orbem
Impleat, atq; ipſi radios uetet eſſe ſorori.
Cum ſenior Talaonides, nec longa morati
Dircæuſq; gradum pariterq; Acheloius heros
Corripuere toris. illos poſt uerbera feſſos,
Exceptamq; hyemem cornu perfuderat omni
Somnus. at inachio tenuis ſub pectore regi
Tracta quies. dum mente deos, incœptaq; uerſat
Hoſpitia, & quæ ſint generis aſcita repertis
Fata mouet, poſtquam medijs in ſedibus aulæ
Congreſsis inq; uicem dextras iunxere, locumq;
Quo ſerere arcanas aptum, atq; euoluere curas,
Inſidunt: prior his dubios compellat Adraſtus:
Egregij iuuenum, quos non ſine numine regnis
Inuexit nox atra meis, quibus ipſe per imbres

Fulminibus mixtos,intempeſtumq; Tonantem
Has meus uſq; domos ueſtigia fecit Apollo.
Non equidem obſcurum uobis,plebiq; Pelaſgæ
Eſſe reor quantis connubia noſtra procorum
Turba petat ſtudijs.geminæ mihi nanq; nepotum
Læta fides,æquo pubeſcunt ſidere natæ.
Quantus honos,quantusq; pudor(ne credite patri)
Et ſuper heſternas licuit cognoſcere menſas.
Has tumidi ſolio & late dominantibus armis
Optauere uiri.longum enumerare phareos
Oebaliosq; duces,& Achæa per oppida matres
Spem generis nec plura tuus deſpexerat Oeneus
Fœdera,Piſæisq; ſocer metuendus habenis.
Sed mihi nec Sparta genitos,nec ab Elide miſſos
Iungere fas generos.uobis hic ſanguis & aulæ
Cura meæ longo promittitur ordine fati.
Di bene quòd tales ſtirpemq;,animosq; uenitis,
Vt reſponſa iuuent hic duræ tempore noctis
Partus honos.hæc illa uenit poſt uerbera merces.
Audierant fixosq; oculos per mutua paulum
Ora tenent,uiſiq; inter ſeſe ordine fandi
Cedere.ſed cunctis Tydeus audentior actis
Incipit,ò quam te parcum in præconia famæ
Mens agitat matura tuæ,quantumq; ferentem
Fortunam uirtute domas,cui cedit Adraſtus
Imperijs?quis te ſolio Sicyonis auitæ
Excitum infrænos componere legibus Argos
Neſciat? atq; utinam his manibus permittere gentes
Iuppiter æque uelis,quas Doricus alligat undis

Iſthmos,& alterno quas margine ſummouet infra,
Non fugeret diras lux interciſa Mycenas,
Sæua nec Eleæ gemerent certamina ualles.
Eumenideſq; alijs aliæ ſub regibus & quæ
Tu potior Thebane queri:nos uero uolentes,
Expoſitiq; animis,ſic interfatus & alter
Subijcit. An'ne aliquis ſoceros accedere tales
Abnuat?exulibus quanquam patriaq; fugatis
Nondum læta Venus tamen omnis corde reſedit
Triſtitia,affixiq; animo ceſſere dolores.
Nec minus hæc læti trahimus ſolatia,quàm ſi
Præcipiti conuulſa noto,proſpectet amicam
Puppis humum.iuuat ingreſſos felicia regni
Omina quod ſupereſt fati,uitæq; laborum
Fortuna tranſire tua nec plura morati,
Conſurgunt dictis impenſius aggerat omne
Promiſſum Inachius pater,auxilioq; futurum
Et patrijs ſpondet reduces inducere regnis.
Ergo alacres Argi fuſo rumore per urbem
Adueniſſe duci generos,primiſq; hymenæis
Egregiam Argiam,nec formæ laude ſecundam
Deiphilen tumida iam uirginitate iugari
Gaudia mente parant.ſocias it fama per urbes,
Finitimiſq; agitatur agris,procul uſq; Lycæos
Partheniosq; ſuper ſaltus,Ephyræaq; rura.
Nec minus Ogygias eadem dea turbida Thebas
Inſilit,hæc totis perfundit mœnia pennis,
Labdaciumq; ducem præmiſſæ conſona nocti
Territat hoſpitia,& thalamos,& fœdera regni,

Permixtumq́; genus.quæ tanta licentia monſtro?
Quis furor eſt? iam bella canit.diffuderat Argos
Expectata dies.læto regalia cœtu
Atria complentur.ſpecies eſt cernere auorum
Comminus,& uiuis certantia uultibus æra.
Tantum auſæ proferre manus.pater ipſe bicornis
In læuum prona nixus ſedet Inachus urna.
Hunc tegit Iaſiusq́; ſenex,placidusq́; Phoroneus
Et bellator Abas,indignatusq́; tonantem
Acriſius nudoq́; ferens caput enſe Corœbus,
Toruaq́; iam Danai facinus meditantis imago.
Exin mille duces,foribusq́; immiſſa ſuperbis
Vnda fremit uulgi.procerum manus omnis,& alto
Quis propior de rege gradus,ſtant ordine primi.
Interior ſacris calet,& ſonat aula tumultu
Fœmineo,caſta matres cinxere corona
Argolides:pars uirginibus circùm undiq́; fuſæ
Fœdera conciliant noua ſolanturq́; timorem.
Ibant inſignes,uultuq́;,habituq́; uerendo
Candida purpureum fuſæ ſuper ora ruborem
Deiectæq́; genas.tacitæ ſubit ille ſupremus
Virginitatis amor,primæq́; modeſtia culpæ
Confundit uultus.tunc ora rigantur honeſtis
Imbribus,& teneros lacrymæ iuuere parentes.
Non ſecus ac ſupero pariter ſi cardine lapſæ
Pallas,& aſperior Phœbi ſoror.utraq́; telis,
Vtraq́; torua genis,flauoq́; in uertice nodo
Illa ſuas Cyntho comites agat,hæc Aracyntho.
Tunc,ſi fas oculis,nonnunquam longa tuendo

Expe

Expedias, cui maior honos, cui gratior, aut plus
De Ioue, mutatosq́; uelit tranſumere cultus,
Et Pallás deceat pharetras, & Delia criſtas.
Certant lætitia ſuperosq́; in uota fatigant
Inachidæ, quæ cuiq; domus, ſacriq; facultas,
Hi fibris, animaq́; litant: hi ceſpite nudo,
Nec minus auditi ſi mens accepta meretur
Thure deos, fractisq́; obtendunt limina ſyluis
Ecce metu ſubito (Lacheſis ſic dira iubebat)
Impulſæ mentes, excuſſaq́; gaudia uulgi,
Et turbata dies, innuptam limine adibant
Palláda municibijs cui non argiua per urbes
Poſthabita eſt Lariſſa iugis. hic more parentum
Iasides thalamis: ubi caſta adoleſceret ætas,
Virgineas libare comas, primosq́; ſolebant
Excuſare toros. celſam ſubeuntibus arcem
In gradibus ſummi delapſum culmine templi
Arcádos Euripi ſpolium cadit æreus orbis,
Premiſſasq́; faces feſtum nubentibus ignem
Obruit, eq́; adytis ſimul exaudita remotis
Nondum auſos firmare gradum, tuba terruit ingens.
In regem conuerſi omnes formidine prima.
Mox audiſſe negant cunctos tamen omnia rerum
Dira mouent, uariisq́; metum ſermonibus augent.
Nec mirum. nam tu infauſtos donante marito
Ornatus Argia geris, dirumq́; monile
Harmonies. longa eſt ſeries, ſed nota malorum
Proſequar, unde nouis tam ſæua potentia donis.
Lemnius hæc, ut priſca fides, mauortia longa

Furta dolens, capto poſtquam nihil obſtat amori,
Pœna nec ultrices caſtigauere catenæ,
Harmonies dotale decus ſub luce iugali
Struxerat. hoc docti quanquam maiora laborant
Cyclopes, notiq; operum Thelchines amica
Certatim iuuere manu ſed plurimus ipſi
Sudor ibi arcano florentes igne ſmaragdos
Cingit, & infauſtas percuſſum adamanta figuras,
Gorgoneosq; orbes, ſiculaq; incude relictos
Fulminis extremi cineres, utridumq; draconum
Lucentes à fronte iubas: hic flebile germen
Heſperidum, & dirum phrixæi uelleris aurum.
Tum uarias peſtes, raptumq; interplicat atro
Tiſiphones de crine ducem, & quæ peßima Ceſton
Vis probat. hæc circùm ſpumis lunaribus ungit
Callidus, atq; hilari perfundit cuncta ueneno.
Non hoc Paſithea blandarum prima ſororum,
Non decor, Idaliusq; puer: ſed luctus, & iræ,
Et dolor, & tota preßit diſcordia dextra.
Prima fides operi Cadmum comitata iacentem
Harmonie uerſis in ſibila dira querelis,
Illyricos longo ſulcauit pectore campos.
Improba mox Semele, uix dona nocentia collo
Induit, & fallax intrauit limina Iuno,
Teq; etiam infelix perhibent Iocaſta deorum
Poſſediſſe nefas. uultus hac laude colebas,
Heu quibus, heu placitura toris? pòſt longior ordo.
Tum donis Argia nitet, uilesq; ſororis
Ornatus ſacro præculta ſuperuenit auro.

Vidit

Viderat hoc coniux perituri uatis, & aras
Ante omnes, epulasq; trucem ſecreta coquebat
Inuidiam ſæuis detur ſiquando potiri
Cultibus, heu nihil augurijs adima propinquis.
Quos optat gemitus? quantas cupit impia clades?
Digna quidem, ſed quid miſeri decepta mariti
Arma? quid inſontes nati meruere furores?
Poſtquam regales epulas & gaudia uulgi
Biſſeni clauſere dies, Iſmenius Heros
Reſpicere ad Thebas & iam ſua quærere regna.
Quippe animum ſubit illa dies, qua ſorte benigna
Fratris, Echionia ſteterat priuatus in aula,
Reſpiciens deſciſſe Deos, trepidoq; tumultu
Dilapſos comites, nudum latus omne fugamq;
Fortunæ, nanq; una ſoror producere triſtes
Exulis auſa uias, etiam hanc in limine primo
Liquerat: & magna lacrymas incluſerat ira.
Tunc quos excedens hilares quis cultus iniqui
Præcipuus ducis, & profugo quos ipſe notarat
Ingemuiſſe ſibi, per noctem ac luce ſub omni
Digerit: excedère animum dolor, iraq; demens,
Et qua non grauior mortalibus addita cura,
Spes ubi longa uenit, talem ſub pectore nubem
Conſilio uoluens, Dircen, Cadmiq; negatas
Apparat ire domos. Veluti dux taurus amata
Valle carens, pulſum ſolito quem gramine uictor
Iuſſit ab erepta longe mugire iuuenca,
Cum profugo placuere tori, ceruixq; recepto
Sanguine magna redit, fractæq; in pectore uires,

Bella cupit,ſaltusq́;,& capta armenta repoſcit:
Iam pede,iam cornu melior.pauet ille reuerſum
Victor,& attoniti uix agnouere magiſtri.
Non alias tacita iuuenis Theumeſius iras
Mente acuit.ſed fida uias,arcanaq́; coniux
Senſerat:utq́; toris primo complexa iacebat
Auroræ pallore uirum,quos callide motus,
Quam'ue fugam moliris ait?(nil tranſit amantes)
Semio,peruigiles acuunt ſuſpiria queſtus:
Nunquam in pace ſopor:quoties hæc hora natare
Fletibus,& magna iactantia pectora curas
Admota deprendo manu,nil fœdere rupto,
Connubijs'ue ſuper moueor,uiduaq́; iuuenta.
Et ſi crudus amor,necdum poſt flammea toti
Intepuere tori,tua me(properabo fateri)
Angit amata ſalus:tu'ne incomitatus,inermis
Regna petes?poterisq́; tuis decedere Thebis
Si neget?atq; illum ſolers deprendere ſemper
Fama duces tumidum narrat,raptoq́; ſuperbum,
Difficilemq́; tibi:nec dum conſumpſerat annum.
Me quoq; nunc uates,nunc exta minantia diuos,
Aut auium lapſus,aut turbida noctis imago
Territat.ah(memini)nũquam mihi falſa per umbras
Iuno uenit:quò tendis iter?quò conſcius ardor
Ducit?& ad Thebas melior ſocer.hic breue tandem
Riſit Echionius iuuenis,tenerumq́; dolorem
Coniugis amplexu ſolatur,& oſcula mœſtis
Tempeſtiua genis poſuit,lacrymasq́; repreſſit.
Solue metus animo.dabitur(mihi crede)merentum

Conſi

Conſilijs tranquilla dies,te fortior annis
Nondum cura decet.ſciat hæc Saturnius olim
Fata parens,oculosq́; polo dimittere ſi quos
Iuſtitia,& rectum terris defendere curat.
Fors aderit lux illa tibi,qua mœnia cernes
Coniugis,& geminas ibis regina per urbes.
Sic ait:& charo raptim ſe limine profert
Tydéa iam ſocium cœptis,iam pectore fido
Aequantem curas(tantus poſt iurgia mentes
Vinxit amor)ſocerumq́; affatur triſtis Adraſtum;
Fit mora conſilio,cum multa mouentibus,una
Iam potior cunctis ſedit ſententia,fratris
Pertentare fidem,tutosq́; in regna precando
Explorare aditus:audax ea munera Tydeus
Sponte ſubit:necnon & te fortiſsime gentis
Aetolum multum lacrymis conata morari
Deiphile,ſed iuſſa patris,tutiq́; regreſſus
Legato,iuſtæq́; preces uicere ſororis.
Iamq́; emenſus iter ſyluis ac littore durum
Qua lernæa palus,ambuſtaq́; ſontibus altè
Intepet Hydra uadis,& qua uix carmine raro
Longa ſonat Nemea nondum paſtoribus auſis
Qua latus Eoos Ephyres quod uergit ad Euros,
Siſypheiq́; ſedent portus,irataq́; terræ
Curua palæmonio ſecluditur unda Lechæo.
Hinc prætervectus Niſum:& te mitis Eleuſis
Leuus habet,iamq́; arua gradu theumeſia,& arces
Intrat agenoreas,ibi durum Etheocléa cernit
Sublimem ſolio,ſeptumq́; horrentibus armis,

Iura ferus populo trans legem, ac tempora regni
Iam fratris de parte dabas. ſedet omne paratus
In facinus, queriturq́; fidem tam ſero repoſci.
Conſtitit in medijs: ramus manifeſtat oliuæ
Legatum, cauſaſq́; uiæ, nomenq́; rogatus
Edidit. utq́; rudis fandi pronusq́; calori
Semper erat, iuſtis miſcens tamen aſpera, cœpit:
Si tibi plena fides ſi dicti cura maneret
Fœderis, ad fratrem completo iuſtius anno
Legatos hinc ire fuit, teq́; ordine certo
Fortunam exuere & lætum diſcedere regno,
Vt uagus ille diu paſſusq́; haud digna per urbes
Ignotas, pactæ tandem ſuccederet aulæ:
Sed quia dulcis amor regni, blandumq́; poteſtas
Poſceris, aſtriferum uelox iam circulus orbem
Torſit, & amiſſæ redierunt montibus umbræ.
Ex quo frater inops, ignota per oppida triſtes
Exul agit caſus, & te iam tempus apertos
Sub Ioue ferre dies, terrenaq́; frigora membris
Ducere, & externos ſummiſſum ambire penates,
Pone modum lætis. ſatis auro diues, & oſtro
Conſpicuus, tenuem germani pauperis annum
Riſiſti, moneo regnorum gaudia, temet
Dedoceas, patiensq́; fugæ mereare reuerti.
Dixerat: aſt illi tacito ſub pectore dudum
Ignea corda fremunt: iacto uelut aſpera ſaxo
Comminus erigitur ſerpens, cui ſubter inanes
Longa ſitis latebras, totosq́; agitata per artus
Conuocat in fauces, & ſquammea colla uenenum.

Cognita ſi dubijs fratris mihi iurgia ſignis
Antè forent, nec clara odiorum arcana paterent,
Sufficeret uel ſola fides, quam toruus, & illum
Mente gerens ceu ſepta nouus iam mœnia laxet
Foſſor, & hoſtiles inimicent claſsica turmas,
Præfuris: in medios ſi comminus orſa tuliſſes
Biſtonas, aut refugo pallentes Sole Gelonos,
Parcior eloquio, & medij reuerentior æqui
Inciperes: neq; te furibundæ crimine mentis
Arguerim, mandata refers: nunc omnia quando
Plena minis, nec ſceptra fide, nec pace ſequeſtra
Poſcitis, & capulo propior manus, hæc mea regi
Argolico, nondum æqua tuis, uice dicta reporta.
Quæ ſors iuſta mihi, quæ non indebitus annis
Sceptra dicauit honos, teneo, longumq; tenebo.
Te penes Inachiæ dotalis regia dono
Coniugis, & Danaæ (quid enim melioribus actis
Inuideam?) cumulentur opes: felicibus Argos
Auſpicijs, Lernamq; regas nos horrida Dirces
Paſcua, & Euboicis arctatas fluctibus oras,
Non indignati miſerum dixiſſe parentem
Oedipoden: tibi larga Pelops, & Tantalus autor
Nobilitas, propiorq; fluat de ſanguine iuncto
Iuppiter, an'ne feret luxu conſueta paterno
Hunc regina larem? noſtræ cui iure ſorores
Anxia penſa trahant, longo quam ſordida luctu
Mater, & ex imis auditus forte tenebris
Offendat ſocer ille ſenex: iam pectora uulgi
Aſſueuere iugo. pudet heu, plebiſq;, patrumq;,

Ne toties incerta ferant, mutentq́; gementes
Imperia. & dubio pigeat parere tyranno:
Non parcit populis regnum breue, reſpice quantus
Horror, & attoniti noſtro in diſcrimine ciues,
Hos'ne ego, quis certa eſt ſub te duce pœna, relinquã?
Iratus germane uenis fac uelle, nec ipſi
(Si modo notus amor, meritiq́; eſt gratia) Patres
Reddere regna ſinent: non ultra paſſus, & orſa
Iniecit medijs ſermonibus obuia. reddes
Ingeminat reddes, non ſi te ferreus agger
Ambiat, aut triplices alio tibi carmine muros
Amphion auditus agat: nil tela, nec ignes
Obſtiterint, quin auſa luas, noſtriſq́; ſub armis
Captiuo moribundus humum diademate pulſes.
Tu merito, aſt horum miſeret, quos ſanguine uiles
Coniugibus, natiſq́; infanda ad prælia raptos
Proijcis excidio bone rex. ò quanta Cithæron
Funera, ſanguineiſq́; uadis Iſmene rotabis?
Hæc pietas, hæc magna fides, nec crimina gentis
Mira equidem duco: ſic primi ſanguinis autor,
Inceſtiq́; patrum thalami ſed fallit origo.
Oedipodes tu ſolus eris: hæc præmia morum
Ac ſceleris uiolente feres: nos poſcimus annum.
Sed moror: hæc audax etiamnum in limine regis
Vociferans: iam tunc impulſa per agmina præceps
Euolat Oenides, uindex ſic ille Dianæ
Erectus ſetis, & aduncæ fulmine malæ
Cùm premeret Pelopæa phalanx ſaxa obuia uoluẽs,
Fractaq́; perfoſſis arbuſta Acheloia ripis.

Iam Telamona ſolo, iam ſtratum Ixyona linquens,
Te Meleagre ſubit. ibi demum cuſpide lata
Hæſit, & obnixo ferrum laxauit in armo.
Talis adhuc trepidum liquit Calydonius heros
Concilium infrendens: ipſi ceu regna negentur,
Feſtinatq; uias: ramumq; precantis oliuæ
Abijcit, attonitæ tectorum ex culmine ſummo
Proſpectant matres: ſæuosq; infanda precantur
Oenidæ. tacitoq; ſimul ſub pectore regi.
Nec piger ingenio ſcelerum, fraudisq; nefandæ
Rector eget. iuuenum fidos lectiſſima bello
Pectora nunc pretio, nunc ille hortantibus ardens
Sollicitat dictis, nocturnaq; prælia ſæuus
Inſtruit, & ſanctum populis per ſecula nomen
Legatum inſidijs, tacitoq; inuadere ferro.
Quid regnis non ille cupit, quas quæreret artes?
Si fratrem fortuna dares. ò cæca nocentum
Conſilia, ò ſemper timidum ſcelus: exit in unum
Plebs ferro iurata caput, ceu caſtra ſubire
Apparet, aut celſum crebris arietibus urbis
Inclinare latus: denſi ſic agmine facto,
Quinquaginta aliis funduntur in ordine portis.
Macte animi, tantis dignus qui crederis armis,
Fert uia per dumos, propior quà calle latenti
Præcelerant. denſæq; legunt compendia ſyluæ.
Lecta dolis ſedes. gemini procul urbe malignis
Faucibus urgentur colles, quos umbra ſuperni
Montis, & incuruis claudunt iuga frondea ſyluis:
Inſidias natura loco, cæcamq; latendi

Struxit

Struxit opem,mediaſq; arcte ſecat aſpera rupes
Semita quam ſubter campi deuexaq; latis
Arua iacent ſpatijs:contra importuna crepido
Oedipodioniæ domus alitis.hic fera quondam
Pallentes erecta genas,ſuffuſaq; tabo
Lumina concretis infando ſanguine plumis
Relliquias amplexa uirum,ſemeſaq; nudis
Pectoribus ſtetit oſſa premens,uiſuq; trementi
Colluſtrat campos,ſi quis concurrere dictis
Hoſpes inexplicitis,aut comminus ire uiator
Audeat,& diræ commercia iungere linguæ:
Nec mora quin acuens exertos protinus ungues,
Liuenteſq; manus,fractoſq; in uulnere dentes
Terribili applauſu,circum hoſpita ſurgeret ora.
Et latuere doli donec de rupe cruenta
Heu ſimili deprenſa uiro:ceſſantibus alis
Triſtis inexpletam ſcopulis affligeret aluum.
Monſtrat ſylua nefas:horrent uicina iuuenci
Gramina:damnatis auidum pecus abſtinet herbis,
Non Dryadū placet umbra choris,nō cōmoda ſacris
Faunorum,diræq; etiam fugere uolucres
Prodigiale nemus:taciti huc greſsibus acti
Deueniunt peritura cohors:hoſtemq; ſuperbum
Annixi iaculis,& humi poſita arma tenentes
Expectant,denſaq; nemus ſtatione coronant.
Cœperat humenti Phœbum ſubtexere palla
Nox,& cæruleam terris infuderat umbram.
Ille propinquabat ſyluis,& ab aggere celſo
Scuta uirum,criſtaſq; uidet rutilare comantes,

Qua laxant rami nemus, aduerſaq; ſub umbra
Flammeus æratis Lunæ tremor errat in armis.
Obſtupuit uiſis: ibat tamen horrida tantum
Spicula, & inclusum capulo tenus admouet enſem:
Ac prior unde uiri? quid'ue occultatis in armis?
Non humili terrore rogat: nec reddita contrà
Vox, fidamq; negant ſuſpecta ſilentia pacem.
Ecce autem uaſto Chromi contorta lacerto
Quo duce freta cohors, fuſcas interuolat auras
Haſta, ſed audenti Deus & fortuna receſſit.
Per tamen olenij tegmen ſuis, atraq; ſetis
Terga ſuper leuos humeros uicina cruori
Effugit, & uiduo iugulum ferit irrita ligno.
Tunc horrere comæ, ſanguisq; in corde gelari,
Huc ferus atq; illuc animum, pallentiaq; ira
Ora ferens, nec tanta putat ſibi bella parari,
Ferte gradum contrà, campoq; erumpite aperto.
Quis timor audendi? quæ tanta ignauia? ſolus
Solus in arma uoco, neq; his mora: quos ubi plures
Quàm ratus innumeris uidet excurſare latebris,
Hos prodire iugis, illos è uallibus imis
Creſcere, nec paucos campo, totumq; ſub armis
Collucere iter ut clauſas indagine profert
In medium uox prima feras, quæ ſola medendi
Turbata ratione uia eſt petit ardua diræ
Sphyngos, & abſciſſis infringens cautibus uncas
Exuperat iuga dira manus ſcopuloq; potitus
Vnde procul tergo metus, & uia prona nocendi,
Saxum ingens quod uix plena ceruice gementes

Veris

Vertere humo, muriſq; ualent inferre iuuenci,
Rupibus auellit, dein toto ſanguine nixus
Suſtinet, immanem quærens librare ruinam.
Qualis in aduerſos Lapithas erexit inanem
Magnanimus cratera Pholus. ſtupet obuia leto
Turba ſuper ſtantem, atq; emiſſi turbine montis
Obruitur. ſimul ora uirum, ſimul arma, manusq́;,
Fractaq; commixto ſederunt pectora ferro.
Quattuor hic adeo deiecti mole ſub una
Congemuere. fuga tremefactum protinus agmen
Excutitur cœptis (neq; enim temnenda iacebant
Funera) fulmineus Dorylas, quem regibus ardens
Aequabat uirtus, Martisq; è ſemine Theron
Terrigenus conſeſſus auos: nec uertere cuiquam
Fræna ſecundus Halys. ſed tunc pedes occubat aruis,
Pentheumq́; trahens nondum te Phædimus æquo
Bacche genus, quorum ut ſubitis exterrita fatis
Agmina turbatam uidit laxare cateruam.
Quæ duo ſola manu geſtans accliuia monti
Fixerat, intorquet iacula, & fugientibus addit.
Mox in plana libens, nudo ne pectore tela
Inciderent, ſaltu præceps defertur, & orbem
Quem procul oppreſſo uidit Therone uolutum
Corripuit, tergoq́; & uertice tegmine noto
Septus, & hoſtili propugnans pectora parma
Conſtitit. inde iterum denſi glomerantur in unum
Ogygidæ, firmantq; gradum. trahit ocyus enſem
Biſtonium Tydeus. mauortia munera magni
Oenéos, & partes pariter diuiſus in omnes

Hos obit, atq; illos, ferroq́; micantia tela
Decutit impedimt numero, ſeq́; ipſa uiciſsim
Arma premunt. nec uis conatibus ulla, ſed ipſa
In ſocias errare manus. & corpora turba
Inuoluit prolapſa ſua. manet ille cruentis
Anguſtus telis, & inexpugnabilis obſtat
Non aliter geticæ (ſi fas eſt credere) Phlegræ
Armatum immenſus Briareus ſtetit æthéra contra
Hinc Phœbi pharetras, hinc toruæ Palladis angues,
Inde peletroniam præfixa cuſpide pinum
Martis, at hinc lapſo mutata Pyracmone temnens
Fulmina, cum toto nequicquam obſeſſus Olympo
Tot queritur ceſſare manus. non ſegnius ardet
Huc illuc clypeum obiectans, ſeq́; ipſe recedens
Circuit: interdum trepidis accurrit, & inſtat
Spicula diuellens, clypeo quæ plurima toto
Fixa tremunt, armantq́; uirum ſæpe aſpera paſſum
Vulnera. ſed nullum uitæ in ſecreta receptum,
Nec mortem ſperare ualet. rotat ipſe furentem
Deilochum, comitemq́; illi iubet ire ſub umbras
Phlegéa ſublata minitantem bella ſecuri,
Dircæumq́; Gyan, & Echionium Lycophontem.
Iam trepidi ſeſe quærunt, numerantq́;, nec idem
Cædis amor, tantamq́; dolent rareſcere turbam.
Ecce Chromis tyrij demiſſus origine Cadmi
Hunc utero quondam Dryope phœniſſa grauato
Rapta repente choris, onerisq́; oblita ferebat.
Dumq́; trahit prenſis taurum tibi cornibus Euan
Procidit, impulſis nimijs conatibus infans.

Tunc audax iaculis, & capti pelle Leonis
Pinea nodoſa quaſſabat robora claua.
Increpitans. unus'ne uiri tot cædibus, unus
Ibit ouans Argos? uix credet fama reuerſo.
Heu ſocij, nullæ'ne manus? nulla arma ualebunt?
Hæc regi promiſſa Cydon, hæc Lampe dabamus,
Dum clamat, ſubit ore cauo theumeſia cornus,
Nec prohibent fauces. atq; illi uoce repleta
Intercepta natat prærupto in ſanguine lingua.
Stabat adhuc, donec tranſmiſſa morte per artus
Labitur, immorſaq; cadens obmutuit haſta.
Vos quoq; Theſpiadæ, cur inficiatus honora
Arguerim ſama? fratris moribunda leuabat
Membra ſolo Periphas, nil indole clarius illa,
Nec pietate fuit, læua marcentia colla
Suſtentans, dextraq; latus, ſingultibus arctum
Exhaurit thoraca dolor. nec uincla coërcent
Vndantem fletu galeam cum multa gementi
Ponè grauis curuas perſtrinxit lancea coſtas,
Exit & in fratrem, cognataq; pectora telo
Conſerit, ille oculos etiamnum in luce natantes
Siſtit, & aſpecta germani morte, reſoluit.
At cui uita recens, & adhuc in uulnere uires,
Hos tibi complexus, hæc dent, ait, oſcula nati.
Procubuere pares fatis (miſerabile uotum
Mortis) & alterna clauſerunt lumina dextra.
Protinus idem ultro iaculo, parmaq; Menœtem
Proterrebat agens, trepidis ueſtigia retro
Paßibus urgentem, donec defecit iniqua

Lapſus humo, pariterq; manus diſtractus in ambas
Orat, & à iugulo nitentem ſuſtinet haſtam.
Parce per has ſtellis interlabentibus umbras,
Per ſuperos, noctemq; tuam. ſine triſtia Thebis
Nuntius acta feram, uulgiq; per ora pauentis
Contempto te rege canam: ſic irrita nobis
Tela cadant, nulliq; tuum penetrabile ferro
Pectus, & optanti uictor reueharis amico.
Dixerat. ille nihil uultum mutatus, inanes
Perdis ait lacrymas. & tu (ni fallor) iniquo
Pollicitus mea colla duci. nunc arma, diemq;
Proÿce. quid ſequeris timidæ compendia uitæ?
Bella manent. ſimul hæc, & craſſum ſanguine telum
Iam redit. ille ſuper dictis inſenſus amaris
Proſequitur uictos. non hæc trieterica uobis
Nox patrio de more uenit, non orgia Cadmi
Cernitis, aut auidas Bacchum ſcelerare parentes.
Nebridas, & fragiles thyrſos portare putaſtis
Imbellem ad ſonitum, maribusq; incognita ueris
Fœda celenæa committere prælia buxo.
Hic aliæ cædes, alius furor. ite ſub umbras
O timidi, pauciq;. hæc intonat. at tamen illi
Membra negant, laſſusq; ferit præcordia ſanguis.
Iam ſublata manus caſſos defertur in ictus,
Tardatiq; gradus. clypeum non ſuſtinet umbo
Mutatum ſpolÿs. gelidus cadit imber anhelo
Pectore, tum crines, ardentiaq; ora cruentis
Roribus, & terra morientum aſpergine manant,
Vt Leo, qui campis longe cuſtode fugato

Maſſylus depaſtus oues, ubi ſanguine multo
Luxuriata fames, ceruixq́; & tabe grauatæ
Conſedere iubæ, medijs in cædibus aſtat.
Aeger hians, uictusq́; cibis nec iam amplius iræ
Crudeſcunt. tantum uacuis ferit aëra malis,
Molliaq́; eiecta delambit uellera lingua.
Ille etiam Thebas ſpolijs, & ſanguine plenus
Iſſet, & attonitis ſeſe, populoq́;, duciq́;
Oſtentaſſet ouans, ni tu Tritonia uirgo
Flagrantem, multaq́; operis caligine plenum
Conſilio dignata uirum ſate gente ſuperbi
Oenéos abſentes, cui dudum uincere Thebas
Annuimus, iam pone modum, nimiumq́; ſecundis
Parce deis. huic una fides optanda labori,
Fortuna ſatis uſus abi. reſtabat acerbis
Funeribus, ſocioq́; gregi non ſponte ſuperſtes
Hemonides (ille hæc præuiderat omnia doctus
Aeris, & nulla deceptus ab alite) Maon
Nec ueritus prohibere ducem, ſed fata monentem
Priuauere fide, uita miſerandus inerti
Damnatur, trepido Tydeus immitia mandat.
Quiſquis es Aonidum, quem craſtina uulnere noſtro
Manibus exemptum medijs Aurora uidebit,
Hæc iubeo perferre duci, cinge aggere portas,
Tela noua, fragiles æuo circumſpice muros.
Præcipue ſtipare uiros, denſasq́; memento
Multiplicare acies, fumantem hunc aſpice late
Enſe meo campum, tales in bella uenimus,
Hæc ait, & meritæ pulchrum tibi Pallas honorem

Sang

Sanguinea de ſtrage parat, prædamq́; iacentem
Comportat gaudens, ingentiaq́; acta recenſet.
Quercus erat teneræ iandudum oblita iuuentæ
Aggere camporum medio, quam plurimus ambit
Frondibus incuruis, & crudo robore cortex,
Huic leues galeas, perfoſſaq́; uulnere crebro
Inſerit arma ferens. huic truncos ictibus enſes
Subligat, & fractas membris ſpirantibus haſtas.
Corpora tunc, atq; arma ſimul cumulata ſuper ſtans
Incipit, oranti uox, & iuga longa reſultant.
Diua ferox, magni decus, ingeniumq́; parentis
Bellipotens, cui torua genis horrore decoro
Caßis, & aſperſo crudeſcit ſanguine Gorgon.
Nec magis ardentes Mauors, haſtataq́; pugnæ
Impulerit Bellona tubas, huic annue ſacro.
Seu pandionio noſtras inuiſere cædes
Monte uenis, ſiue Aonia diuertis Ithone
Læta choris, ſeu tu libyco Tritone repexas
Lota comas, quà te bijugo temone frementem
Intemeratarum uolucer rapit axis equarum,
Nunc tibi fracta uirum ſpolia, informesq́; dicamus
Exuuias. at ſi patrijs Parthaonis aruis
Inferar. & reduce pateat mihi martia Pleuron,
Aurea tunc medijs urbis tibi templa dicabo
Collibus, Ionias qua deſpectare procellas
Dulce ſit. & flauo tollens ubi uertice pontum
Turbidus obiectas Achelous Echinadas exit.
Hic ego maiorum pugnas, uultusq́; tremendos
Magnanimum effingam regum, figamq́; ſuperbis

Arma tholis.quæq; ipſe meo quæſita reuexi
Sanguine,quæq; dabis captis Tritonia Thebis.
Centum ibi uirgineis uotæ Calidonides aris
Actæas tibi rite faces,& ab arbore caſta
Nectent purpureas niueo diſcrimine uittas.
Peruigilemq́; focis ignem longæua ſacerdos
Nutriet,arcanum nunquam inſpectura pudorem.
Tu bellis,tu pace feres de more frequentes
Primitias operum,non indignante Diana.
Dixerat,& dulces iter inſtaurabat ad Argos.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER TERTIVS.

AT non Aoniæ moderator perfidus aulæ,
Nocte ſub ancipiti quamuis humentibus aſtris
Longus ad Auroram ſuperet labor,otia ſomni
Accipit,inuigilant animo,ſcelerisq́; parati
Supplicium exercent curæ.tunc plurima uerſat
Peſsimus in dubijs augur timor.hei mihi clamat
Vnde moræ?(nam prona ratus facilemq́; tot armis
Tydéa,nec numero uirtutem,animumq́; rependit)
Num regio diuerſa uiæ?num miſſus ab Argis
Subſidio globus?an ſceleris data fama per urbes
Finitimas?paucos'ne pater Gradiue,manu'ue
Legimus indecores?at enim fortiſsimus illic
Et Chromis,& Dorylas,& noſtris turribus æqui
Theſpiadæ totos raperent mihi funditus Argos.

Nec tamen ille meis reor impenetrabilis armis,
Aere gerens ſolidoq; datos adamante lacertos
Venerat.heu ſegnes,quorum labor hæret in uno.
Sic conſerta manus,uario ſic turbidus æſtu
Angitur,ac ſeſe culpat ſuper omnia.qui non
Orantem in medijs legatum cœtibus enſe
Perculerit,fœdas q; palàm ſatiauerit iras.
Iam pudet incœpti,iam pœnitet,ac uelut ille
Fluctibus Ionijs calabræ datus arbiter alno,
Nec rudis undarum portus,ſed linquere amicos
Purior Olenij fruſtra gradus impulit aſtri.
Tum fragor hyberni ſubitus Iouis,omnia mundi
Clauſtra tonant,multusq; polos inclinat Orion.
Ipſe quidem mallet terras,pugnatq; reuerti,
Fert ingens à puppe notus.tunc arte relicta
Ingemit,& cæcas ſequitur iam neſcius undas.
Talis Agenoreus ductor,cœloq; morantem
Luciferum,& ſeros mœrentibus increpat ortus.
Ecce ſub occiduas uerſæ iam noctis habenas,
Aſtrorumq; obitus,ubi primum maxima Tethys
Impulit Eoo cunctantem Hyperiona ponto,
Ima flagellatis ſignum lugubre malorum
Ponderibus trepidauit humus,motusq; Cithæron
Antiquas dedit ire niues.tunc uiſa leuari
Culmina,ſeptenæq; iugo concurrere portæ.
Et prope ſunt cauſæ,gelido remeabat Eoo
Iratus fatis,& triſtis morte negata
Hemonides:nec dum ora patent,dubiusq; notari
Signa dabat magnæ longe manifeſta ruinæ.

Plāctuq́;,& gemitu:lacrymas nam protinus omnes
Fuderat:haud aliter ſaltu deuertitur orbus
Paſtor,ab agreſtum nocturna ſtrage luporum,
Cuius herile pecus ſyluis inopinus abegit
Imber,& hybernæ uentoſa cacumina Lunæ.
Luce patent cædes,domino perferre recentes
Ipſe timet caſus,hauſtaq́; informis arena
Queſtibus implet agros,ſtabuliq́; ſilentia magni
Odit,& amiſſos longo ciet ordine tauros.
Illum congeſtæ portarum ad limina matres
Vt ſolum uidere(nefas)nulla agmina circùm,
Magnanimosq́; duces,nihil auſæ quærere,tollunt
Clamorem:bello qualis ſupremis apertis
Vrbibus,aut pelago iam deſcendente carina.
Vt plurimum inuiſi cupido data copia regis,
Hanc tibi de tanto donat ferus agmine Tydeus
Infelicem animam,ſiue hæc ſententia diuum,
Seu fortuna fuit,ſeu quod pudet ore fateri
Vis inuicta uiri:uix credo & nuntius,omnes,
Procubuere omnes:noctis uaga lumina teſtor
Et ſocium manes.& te mala protinus ales
Qua redeo:non hanc lacrymis meruiſſe,nec aſtu
Crudelem ueniam,atq; inhonoræ munera lucis.
Sed mihi iuſſa deum,placitoq́; ignara moueri
Atropos,atq; olim non hæc data ianua leti
Eripuere necem.iamq́; ut mihi prodiga uitæ
Pectora,& extremam nihil horreſcentia mortem
Aſpicias bellum infandum,cunctisq́; negatam
Moniſti funeſte aciem:dum pellere leges,

Et conſanguineo gliſcis regnare ſuperbus
Exule, te series orbarum exciſe domorum
Planctibus aſsiduis, te diro horrore uolantes
Quinquaginta animæ circum noctesq́; diesq́;
Adſilient: neq; enim ipſe meror iam mouerat iras
Rex ferus, & triſtes igneſcunt ſanguine uultus.
Inde ultro Phlegyas, & non cunctator iniqui
Labdacus (hos regni ferrum penes) ire, manuq́;
Proturbare parant: ſed iam nudauerat enſem
Magnanimus uates: & nunc trucis ora tyranni,
Nunc ferrum aſpectans, nunquã tibi ſanguinis huius
Ius erit, aut magno feries imperdita Tydeo
Pectora: uado equidem exultans, ereptaq́; fata
Inſequor, & comites feror expectatus ad umbras.
Te ſuperis, fratriq́; , & iam media orſa loquentis
Abſtulerat plenum capulo latus: ille dolori
Pugnat, & ingentem nixu duplicatus in ictum
Corruit, extremisq́; animæ ſingultibus errans
Alternus nunc ore uenit, nunc uulnere ſanguis
Excuſſæ procerum mentes, turbataq́; muſſant
Conſilia: aſt illum coniux, fidiq́; parentes
Seruantem uultus & toruum in morte peracta
Non longum reducem lætati in tecta ferebant,
Sed ducis infandi rapidæ non hactenus iræ
Stare queunt. uetat igne rapi, pacemq́; ſepulcri
Impius, ignaris nequicquam manibus arcet.
Tu tamen egregius fati, mentiſq́; , nec unquam
Indignum paſſure ſitum, qui comminus auſus
Vadere contemptum regis: quanquam ampla ueniret

Libertas ſancire uiam.quo carmine dignam,
Quo ſatis ore tuis famam uirtutibus addam
Augur amate deis? non te cœleſtia fruſtra
Edocuit,lauroq; ſua dignatus Apollo eſt.
Et nemorum Dodona parens.Cyrrhæaq; uirgo
Audebit tacito populos ſuſpendere Phœbo.
Nunc quoq; tartareo multum diuiſus Auerno
Elyſias i carpe plagas:ubi manibus axis
Inuius Ogygijs.nec ſontis iniqua tyranni
Iuſſa ualent.durant habitus,& membra cruentis
Inuiolata feris,nudoq; ſub axe iacentem
Et nemus,& triſtis uolucrum reuerentia ſeruat.
At nuptæ exanimes,puerıq;,ægriq; parentes,
Mœnibus effuſi per plana,per ardua,paſsim
Quiſq; ſuas auidi ad lacrymas miſerabile currunt
Certamen quos denſa gradu comitantur euntes
Millia ſolandi ſtudio,pars uiſere flagrant
Vnius acta uiri,& tantos in nocte labores.
Feruet iter gemitu,& plangoribus arua reclamant.
Vt uero inſames ſcopulos,ſyluamq; neſandam
Peruentum,ceu nulla prius lamenta,nec atri
Manaſſent imbres,ſic ore miſerrimus uno
Exoritur fragor,aſpectuq; accenſa cruento
Turba furit:ſtat ſanguineo diſciſſus amictu
Luctus atrox,caſoq; inuitat pectore matres.
Scrutantur galeas frigentum,inuentaq; monſtrant
Corpora procidua.ſuper externoſq;,ſuoſq;
Hæ preſſant in tabe comas,hæ lumina ſignant,
Vulneraq; alta replent lacrymis:pars ſpicula dextra

Nequic

Nequicquam parcente trahunt, pars molliter aptant
Brachia trunca loco, & ceruicibus ora reponunt.
At uaga per dumos, uacuiq; in puluere campi
Magna parens iuuenum, gemini tunc funeris Ide
Squallentem ſublata comam, liuentiaq; ora
Vngue premens nec iam infelix, miſerandaq;, uerum
Terror ineſt lacrymis, perq; arma, & corpora paßim
Caniciem impexam dira tellure uolutans
Quærit inops natos, omniq; in corpore plangit.
Theſſalis haud aliter bello gauiſa recenti
Cui gentile nefas hominem reuocare canendo
Multifida attollens antiqua lumina cedro
Nocte ſubit campos, uerſatq; in ſanguine functum
Vulgus, & explorat manes, cui plurima buſto
Imperet ad ſuperos: animarum mœſta queruntur
Concilia, & nigri pater indignatur Auerni.
Illi in ſeceſſu pariter ſub rupe iacebant
Felices, quos una dies, manus abſtulit una
Peruia uulneribus media trabe pectora nexi.
Vt uidit, lacrymisq; oculi patuere profuſis,
Hos'ne ego complexus genitrix? hæc oſcula nati
Veſtra tuor? ſic uos extremo in fine ligauit
Ingenium crudele necis? quæ uulnera tractem?
Quæ prius ora premam? uos'ne illa potentia matris?
Vos uteri fortuna mei? qua tangere diuos
Rebar, & ogygias titulis anteire parentes?
Ah quanto melius, dextraq; in ſorte iugatæ,
Quis ſteriles thalami, nulloq; ululata dolore
Reſpexit Lucina domum: mihi quippe malorum

Cauſa labor,ſed nec bellorum in luce patenti
Conſpicui factis,æternaq; gentibus auſi,
Quæſiſtis miſeræ uulnus memorabile matri,
Sed mortem obſcuram,miſerandaq; funera paßi.
Heu quantus furto cruor,& ſine laude iacetis.
Quin ego,non dextras miſeris complexibus auſim
Diuidere,& tanti conſortia rumpere leti.
Ite diu fratres,indiſcretiq; ſupremis
Ignibus,& charos urna confundite manes.
Nec minus interea digeſta ſtrage ſuorum
Hinc Chronium coniux,hinc mater Penthéa clamat
Aſtyoches,pueriq; rudes tua Phædime proles
Amiſſum didicere patrem. Marpiſſaq; pactum
Phylléa:ſanguineumq; lauant Acamanta ſorores.
Tunc ferro retegunt ſyluas,colliſq; propinqui
Annoſum truncant apicem,qui conſcius actis
Noctis,& inſpexit gemitus.ibi grandior æuo
Ante rogos,dum quiſq; ſuo nequit igne reuelli,
Concilium infauſtum dictis mulcebat Alethes.
Sæpe quidem infelix,uarioq; exercita ludo
Fatorum gens noſtra ruit,ſidonius ex quo
Hoſpes in Aonios iecit ſata ferrea ſulcos.
Vnde noui fœtus,& formidata colonis
Arua ſuis,ſed nec ueteris cum regia Cadmi
Fulmineum in cinerem monitis Iunonis iniquæ
Conſedit,neq; funera cum laude potitus
Infelix Athamas trepido de monte ueniret
Semianimem heu leto referens clamore Learchum,
Hic genitus Thebis,nec tempore clarius illo

Phœn

Phœniſſæ ſonuere domus, cum laſſa furorem
Vicit, & ad comitum lacrymas expauit Agaue.
Vna dies ſimilis facto ſpecieq; malorum
Aequa fuit, qua magniloquos luit impia flatus
Tantalis, innumeris cum circumfuſa ruinis
Corpora tot raperet terra, tot quæreret ignes.
Talis erat uulgi ſtatus, & ſic urbe relicta,
Primæuiq; ſenes, & longo examine matres
Inuidiam planxere deis, miſeroq; tumultu
Bina per ingentes ſtipabant funera portas,
Meq; ipſum (memini, nec dum apta doloribus ætas)
Fleſſe tamen, gemituq; meos æquaſſe parentes.
Illa tamen ſuperi, nec quod tibi Delia caſtos
Prolapſum ad fontes ſpecula temerante profana,
Heu dominum inſani non agnouere Moloſſi
Deflerim magis, aut uerſo quòd ſanguine fluxit
In ſubitos regina lacus. ſic dira ſororum
Penſa dabant, uiſumq; Ioui, nunc regis iniqui
Ob noxam immeritos patriæ tot culmina ciues
Exuimus, nec adhuc calcati fœderis Argos
Fama ſubit, & iam bellorum extrema dolemus.
Quantus equis, quantuſq; uiris in puluere craſſo
Sudor, io quantum crudele rubebitis amnes.
Viderit hæc bello uiridis manus, aſt ego donec
Dum licet igne meo, terraq; inſternar auita.
Hæc ſenior: multumq; nefas Etheoclis aceruat
Crudelem, infandumq; uocans, pœnaſq; daturum.
Vnde ea libertas? iuxta illi finis, & ætas.
Tota retro, ſeraq; uelit decus addere morti.

Hæc ſator aſtrorum iamdudum è uertice mundi
Proſpectans, primoq; imbutas ſanguine gentes,
Gradiuum acciri propere iubet: ille furentes
Biſtonas, & geticas populatus cædibus urbes,
Turbidus ætherias currus urgebat ad arces,
Fulmine criſtatum galeæ iubar, armaq; in auro
Triſtia, terrificis monſtrorum animata figuris.
Incutiens tonat axe polus, clypeiq; cruenta
Lux rubet, & ſolem longe ferit æmulus orbis.
Hunc ubi Sarmaticos etiamnum afflare labores
Iuppiter, & tota perfuſum pectora belli
Tempeſtate uidet, talis mihi nate per Argos,
Talis abi, ſic enſe madens, ac nubilus ira.
Exturbent reſides frænos, & cuncta peroſi
Te cupiant, tibi præcipites animasq;, manusq;
Deuoueant: rape cunctantes, & fœdera turba,
Quæ dedimus: tibi fas ipſos incendere bello
Cælicolas, pacemq; meam: iam ſemina pugnæ
Ipſe dedi remeat portans immania Tydeus
Auſa ducis ſcelus, & turpis primordia belli,
Inſidias, fraudesq; ſuis, quas ultus in armis
Adde fidem. uos ò ſuperi, meus ordine ſanguis,
Ne pugnate odijs, neu me tentare precando
Certetis: ſic fata mihi, nigræq; ſororum
Iurauere colus: manet hæc ab origine mundi
Fixa dies bello, populiq; in prælia nati.
Quòd niſi me ueterum pœnas ſancire malorum
Gentibus, & diros ſinitis punire nepotes,
Arcem hanc æternam, mentisq; ſacraria noſtræ
Teſtor

Teſtor,& elyſios etiam mihi numina fontes,
Ipſe manu Thebas,correptaq; mœnia fundo
Excutiam,uerſasq; ſolo ſuper Inacha tecta
Effundam turres,ac ſtagna in cœrula uertam
Imbre ſuperiecto:licet ipſa in turbine rerum
Iuno ſuos colles,templumq; amplexa laboret.
Dixit.& attoniti iuſsis mortalia credas
Pectora:ſic cuncti uocemq;,animosq; tenebant.
Non ſecus ac longa uentorum pace ſolutum
Aequor,& imbelli recubant ubi littora ſomno,
Syluarumq; comas,& abacto flamine nubes,
Mulcet iners æſtas:tunc ſtagna,lacusq; ſonori
Detumuere.tacent exhauſti ſolibus amnes.
Gaudet ouans iuſsis,& adhuc temone calenti
Feruidus in leuum torquet Gradiuus habenas.
Iamq; iter extremum,cœliq; abrupta tenebat,
Cum Venus ante ipſos,nulla formidine greſſum
Fixit equos,ceſſere retro.iamiamq; rigentes
Suppliciter poſuere iubas.tunc pectora ſummo
Acclinata iugo,uultumq; obliqua madentem
Incipit.interea dominæ ueſtigia iuxta
Spumantem proni mandunt adamanta iugales.
Bella etiam in Thebas Socer ô pulcherrime,bella
Ipſe paras,ferroq; tuos abolere nepotes?
Nec genus Harmonies,nec te connubia cælo
Feſta,nec hæ quicquam lacrymæ furibundæ morãtur?
Criminis hæc merces?hæc fama,pudorq; relictus?
Hoc mihi Lemniacæ de te meruere catenæ?
Perge libens.at non eadem Vulcania nobis

Obſeq

Obſequia,& læſi ſeruit tamen ira mariti.
Illum ego perpetuis mihi deſudare caminis
Si iubeam,uigileſq; operi tranſmittere noctes,
Gaudeat,ornatuſq; nouos,ipſiq; laboret
Arma tibi.tu?ſed ſcopulos,& ahena precando
Flectere corda paro.ſolum hoc tamen anxia,ſolum
Obteſtor,quid me Tyrio ſociare marito
Progeniem charam,infauſtiſq; dabas Hymenæis?
Dum fore præclaros armis,& uiuida rebus
Pectora uipereo tyrios de ſanguine iactas,
Demiſſumq; Iouis ſerie genus.ah mea quanto
Sithonia mallem nupſiſſet uirgo ſub arcto
Trans Boream,Thracaſq; tuos,indigna parum'ne
Pertulimus?diuæ Veneris quod filia longum
Reptat,& Illyricas eiectat uirus in herbas?
Nunc genitē immeritam,lacrymas non pertulit ultra
Bellipotens:haſtam leua tranſſumit,& alto
(Haud mora)diſiluit curru,clypeoq; receptam
Lædit in amplexum,dictuſq; ita mulcet amicis:
O mihi bellorum requies,& ſacra uoluptas
Vnaq; pax animo,ſoli cui tanta poteſtas
Diuorumq;,hominumq; meis occurrere telis
Impune,& media quamuis in cæde frementes
Hos aſiſtere equos,hunc enſem auellere dextra.
Nec mihi Sidonij genitalia fœdera Cadmi
Nec tua chara fides(ne falſa inceſſere gaude)
Exciderant.prius in patrui deus infera mergar
Stagna,& pallentes agar exarmatus ad umbras.
Sed nunc fatorum monitus,mentemq; ſupremi

Iuſſus

Iuſſus obire patris,neq; enim uulcania tali
Imperio manus apta legi quo pectore contra
Ire Iouem? dictasq; parem contemnere leges?
Cui modo,prò uires,terras cœlumq; fretumq;,
Attremere oranti,tantosq; ex ordine uidi
Delituiſſe deos:ſed nec mihi corde ſupremos
Concipe chara metus,quando hæc mutare poteſtas
Nulla datur.cum iam Tyrijs ſub mœnibus ambæ
Bellabunt acies,adero,& ſocia arma iuuabo.
Tunc me ſanguineo late deſeruere campo
Res ſuper Argolicas haud ſic deiecta uidebis,
Hos mihi ius,nec fata uetant.ſic orſus aperto
Flagrantes immiſit equos.non ocyus alti
In terras cadit ira Iouis ſi quando niualem
Othryn,& Arctoæ gelidum caput inſtitit Oßæ,
Armauitq; in nube manum.uolat ignea moles
Sæua dei mandata ferens,cœlumq; triſulca
Territat omne coma:iandudum aut ditibus agris
Signa dare,aut ponto miſeros inuoluere nautas.
Iamq; remenſus iter feſſo Danëia Tydeus
Arua gradu,uiridisq; legit deuexa Proſymnæ
Terribilis uiſu ſtant fulti puluere crines.
Squallidus ex humeris cadit alta in uulnera ſudor.
Inſomnesq; oculos rubor excitat,oraq; retro
Sorbet anhela ſitis:mens altum ſpirat honorem
Conſcia factorum.ſic nota in paſcua taurus
Bellator redit,aduerſo cui colla ſuoq;
Sanguine,proſcißiq; natant palearibus armi.
Tunc quoq; laſſa tumet uirtus,multumq; ſuperbit

Pectore deſpecto.uacua ia:et hoſtis arena
Turpe gemens,crudosq́; uetat ſentire dolores.
Talis erat.medias etiam non deſtuit urbes,
Quicquid & Aſopon.ueteresq́; interiacet Argos
Inflammare odijs,multumq́;,& ubiq; retexens
Legatum ſeſe Graia de gente petendis
Iſſe ſuper regnis profugi Polynicis,at inde
Vim,noctem ſcelus,arma,dolos,ea fœdera paſſum
Regis Echionij fratri ſua iura negari,
Prona fides populis deus omnia credere ſuadet
Armipotens,geminatq́; acceptos fama pauores.
Utq́; introgreſſus portas(& forte uerendos
Concilio pater ipſe duces cogebat Adraſtus)
Improuiſus adeſt.iam illinc à poſtibus aulæ
Vociferans arma,arma uiri.tuq́; optime Lernæ
Autor,magnanimum ſi quis tibi ſanguis auorum,
Arma para.nuſquam pietas,non gentibus æquum
Fas,aut cura Iouis:melius legatus adiſſem
Sauromatas auidos,ſeruatoremq́; cruentum
Bebrycij nemoris.nec iuſſa incuſo,piget'ue
Officij.iuuat iſſe,iuuat,Thebasq́; nocentes
Exploraſſe manu.bello me credite,bello
Ceu turrim ualidam,aut arctam compagibus urbem
Delecti inſidijs inſtructiq́; omnibus armis
Nocte,doloq́; uiri nudum,ignarumq́; locorum
Nequicquam clauſere ia:ent in ſanguine mixti
Ante urbem uacuam.nunc ò,nunc tempus in hoſtes.
Dum trepidi,exanguesq́; metu,dum funera portant,
Dum capulo nondum manus excidit,ipſe ego feſſus

Quinquaginta illis heroum immanibus umbris,
Vulneraq; iſta ferens putri inſiccata cruore
Protinus ire peto.trepidi de ſedibus aſtant
Inachidæ.Cunctiq; prior cadmeius heros
Accurrit uultum deiectus.Et en ego diuis
Inuiſus,uitaq; nocens hæc uulnera cerno
Integer?hos'ne mihi reditus germane parabas?
In me hæc tela dabas?prò uitæ fœda cupido
Inſelix,facinus fratri tam grande negaui.
Et nunc ueſtra quidem maneant in pace ſerena
Mœnia,ne uobis tanti ſim cauſa tumultus
Hoſpes adhuc.ſcio,nec me,adeo res dextra leuauit
Quàm dirum natis thalamo,quàm triſte reuelli
Quàm patria.non me ullius domus anxia culpet,
Reſpectent'ue truces obliquo lumine matres.
Ibo libens certusq; mori.licet optima coniux
Auditusq; iterum reuocet Socer.hunc ego Thebis
Hunc germane tibi iugulum,& tibi maxime Tydeu
Debeo.ſic uarijs pertentat pectora dictis,
Obliquatq; preces.commotæ queſtibus iræ,
Et mixtus lacrymis caluit dolor omnibus ultrò
Non iuuenum modo,ſed gelidis,& inertibus æuo
Pectoribus mens una ſubit.uiduare penates,
Finitimas adhibere manus.iamq; ire,ſed altus
Conſilijs pater,imperijq; haud flectere molem
Inſcius,iſta quidem ſuperis,curæq; medendæ
Linquite quæſo meæ.nec te germanus inulto
Sceptra geret,neq; nos auidi promittere bellum.
At nunc egregium,tantoq; in ſanguine ouantem

Excipite Oeniden,animoſaq́; pectora laxet
Sera quies,nobis dolor haud rationis egebit.
Turbati extemplo comites,& pallida coniux
Tydéa circum omnes feſſum belliq́;,uiæq́;
Stipantur.lætus medijs in ſedibus aulæ
Conſtitit,ingentiq́; exceptus terga columna.
Vulnera dum lymphis Epidaurius eluit Idmon,
Nunc uelox ferro,nunc ille potentibus herbis
Mitior.ipſe alta ſeductus mente renarrat
Principia irarum,quæq́; orſus uterq; uiciſsim,
Quis locus inſidijs.tacito quæ tempora bello,
Qui contrà,quantiq́; duces,ubi maximus illi
Sudor,& indicio ſeruatum Mæona triſti
Exponit,cui fida manu proceresq́; ſocerq́;
Aſtupet oranti,tyriusq́; incenditur exul,
Soluerat Heſperij deuexo margine ponti
Flagrantes ſol pronus equos,rutilamq́; lauabat
Oceani ſub fonte comam,cui turba profundi
Neréos,& rapidis accurrunt paſsibus horæ
Frenaq́;,& auratæ textum ſublime coronæ
Diripiunt.laxant calidis humentia loris
Pectora,pars meritos uertunt ad molle iugales
Gramen,& erecto currum temone ſupinant,
Nox ſubit,& curas hominum,motusq́; ferarum
Compoſuit,nigroq́; polos inuoluit amictu.
Illa quidem cunctis,ſed non tibi mitis Adraſte
Labdacioq́; duci:nam Tydéa largus habebat
Perfuſum magna uirtutis imagine ſomnus.
Et iam noctiuagas inter deus armiger umbras
Deſup

Deſuper Arcadiæ fines, Nemæaq; rura
Tænariumq; cacumen, Apollineasq; Terapnas
Armorum tonitru ferit, & trepidantia corda
Implet amore ſui. comunt furor, iraq; criſtas.
Fræna miniſtrat equis pauor armiger at uigil omni
Fama ſono uarios rerum ſuccincta tumultus
Anteuolat currum. flatuq; impulſa gementum
Alipedum, trepidas denſo cum murmure plumas
Excutit. urget enim ſtimulis auriga cruentis
Facta, infecta loqui. curruq; infeſtus ab alto
Terga, comasq; deæ ſcythica pater increpat haſta.
Qualis ubi Aeolio demiſſos carcere uentos
Dux præ ſe Neptunus agit. magnoq; uolantes
Inijcit Aegæo. triſtis comitatus eunti
Circùm lora fremunt, nimbiq; hyemesq; profundæ
Nubilaq;. & uulſo terrarum ſordida fundo
Tempeſtas dubiæ motis radicibus obſtant
Cycládes. ipſa tua Mycone, Gyaroq; reuelli
Dele times, magniq; fidem teſtaris alumni.
Septima iam nitidum terris Aurora, deisq;
Purpureo uehit ore diem, Perſeius heros
Cum primum arcana ſenior ſeſe extulit aula
Multa ſuper bello, generisq; tumentibus amens
Incertusq; animi, daret armis iura, nouosq;
Gentibus incuteret ſtimulos. an fræna teneret
Irarum, & motos capulis aſtringeret enſes.
Hinc pacis tranquilla mouent, atq; inde pudori
Fœda quies, flectiq; noua dulcedine pugnæ
Difficiles populi. dubio ſententia tandem

Sera placet, uatum mentes, ac prouida ueri
Sacra mouere deum. ſolers tibi cura futuri
Amphiarae datur, iuxtaq; Amythaone cretus
Iam ſenior, ſed mente uirens, Phœboq; Melampus
Aſſociat paſſus dubium cui dexter Apollo,
Oraq; cyrrhæa ſatiarit largius unda.
Principio fibris, pecudumq; in ſanguine diuos
Explorant. iam tum pauidis maculoſa bidentum
Corda negant, diraq; nefas minitantia uena.
Ire tamen, uacuoq; ſedet petere omnia cœlo.
Mons erat audaci ſeductus in æthéra dorſo,
Nomine Lernæi memorant Apheſanta coloni,
Gentibus argolicis olim ſacer. inde ferebant
Nubila. ſuſpenſo celerem temeraſſe uolatu
Perséa, cum raptos pueri perterrita mater
Proſpexit de rupe gradus, ac penè ſecuta eſt.
Huc gemini uates ſanctam canentis oliuæ
Fronde comam, & niueis ornati tempora uittis
Euadunt pariter. madidos ubi lucidus agros,
Ortus, & algentes laxauit ſole pruinas.
Ac prior Aeclides ſolita prece numen amicat.
Iuppiter omnipotens: nam te pernicibus alis
Addere conſilium, uolucresq; implere futuri,
Ominaq; & cauſas cœlo deferre latentes
Accipimus. non Cyrrha deum promiſerit antro
Certius, aut frondes lucis quas fama Moloßis
Chaonias ſonuiſſe tibi. licet aridus Hammon
Inuideat, Lyciæq; parent contendere ſortes,
Niliacumq; pecus, patrioq; æqualis honori

Branchus, & undoſæ qui ruſticus accola Piſæ
Pana lycaonia nocturnum exaudit in umbra.
Ditior ille animi, cui tu Dictæe ſecundas
Impuleris manifeſtus aues. mirum unde ſed olim
Hic honor alitibus: ſuperæ ſeu conditor aulæ
Sic dedit effuſum Chaos in noua ſemina texens,
Seu quia mutatæ, noſtraq; ab origine uerſis
Corporibus ſubiere notos ſeu purior axis,
Amotumq; nefas, & rarum inſiſtere terris
Vera docent, tibi ſumme ſator, terræq;, Deumq;
Scire licet. nos argolicæ primordia pugnæ,
Venturumq; ſinas cœlo prænoſſe laborem,
Si datur, & duris ſedet hæc ſententia Parcis
Soluere echionias Lernæa cuſpide portas,
Signa feras, læuusq; tones. tunc omnis in aſtris
Conſonet arcana uolucris bona murmura lingua.
Si prohibes, hic necte moras. dextrisq; profundum
Alitibus prætexe diem. ſic fatus, & alto
Membra locat ſcopulo: tunc plura, ignotaq; iungit
Numina, & immenſi fruitur caligine mundi.
Poſtquàm rite diu partiti ſidera cunctas
Perlegêre animis, oculisq; ſequacibus auras,
Tunc Amythaonius longo poſt tempore uates,
Non'ne ſub excelſo ſpirantis limite cœli
Amphiaraë uides curſus, ut nulla ſerenos
Ales agat? liquidoq; polum complexa meatu
Pendeat? aut fugiens placabile plauſerit omen?
Non comes obſcurus tripodum, non fulminis ardens
Victor adeſt, flauaq; ſonans auis unca Mineruæ.

Non uenit augurijs melior, quàm ultur, & altis
Deſuper accipitres exultauere rapinis.
Monſtra uolant, diræ ſtrident in nube uolucres,
Nocturnæq; gemunt ſtriges, & feralia bubo
Damna canens. quæ prima Deũ portenta ſequemur?
Hu'ne dari Thymbræe polum? ſimul ora recuruo
Vngue ſecant rabidæ, planctumq; imitantibus alis
Exagitant Zephyros, & plumea pectora cædunt.
Ille ſub hæc, Equidem uarij pater omina Phœbi
Sæpe tuli: iam tunc prima cum pube uirentem
Semideos inter pinus me Theſſala reges
Duceret. hic caſus terræ, mariſq; canentem
Obſtupuere duces: nec me uentura locuto
Sæpius, in dubijs auditus Iaſone Mopſus:
Sed ſimiles non ante metus, aut aſtra notaui
Prodigioſa magis. quanquam maiora parantur,
Huc aduerte animum: clara regione profundi
Aetheris innumeri ſtatuerunt agmina Cygni.
Siue hos ſtrymonia Boreas eiecit ab arcto,
Seu fœcunda refert placidi clementia Nili,
Fixerunt curſus. hac rere in imagine Thebas.
Nam ſeſe immoti gyro, atq; in pace ſilentes,
Ceu muris, ualloq; tenent: ſed fortior ecce
Aduentat per inane cohors: ſeptem ordine fuluo
Armigeras ſummi Iouis exultante caterua
Intuor. Inachij ſint hi tibi (concipe) reges.
Inuaſere globum niuei gregis, uncaq; pandunt
Cædibus ora nouis, & ſtrictis unguibus inſtant:
Cernis inexperto rorantes ſanguine uentos?

Et plumis ſtillare diem? quàm ſæua repente
Victores agitat leto. Iouis ira ſiniſtri?
Hic excelſa petens ſubita face Solis inarſit,
Summiſitq; animos: illum ueſtigia adortum
Maiorum uolucrum teneræ deponitis alæ.
Hic hoſti implicitus pariter ruit, hunc fuga retro
Voluit agens, ſociæ linquentem fata cateruæ:
Hic nimbo glomeratus obit, hic præpete uiua
Paſcitur immoriens: ſpargit caua nubila ſanguis.
Quid furtim lacrymas? illum ueneranda Melampu
Qui cadit, agnoſco: trepidos ſic mole futuri,
Cunctaq; iam rerum certa ſub imagine paſſos
Terror habet uates: piget irrupiſſe uolantum
Concilia, & cœlo mentem inſertaſſe uetanti.
Auditiq; odere Deos: unde iſte per orbem
Primus uenturi miſeris animantibus æger
Creuit amor? Diuum'ne feras hoc munus, an ipſi
Gens auida, & parto non unquam ſtare quieti?
Eruimus quæ prima dies, ubi terminus æui,
Quid bonus ille Deum genitor, quid ferrea Clotho
Cogitet: hinc fibræ, & uolucrum per nubila ſermo,
Aſtrorumq; uices, numerataq; ſemita Lunæ,
Theſſalicumq; nefas: ac non prior aureus ille
Sanguis auum, ſcopuliſq; ſatæ uel robore gentes
Mentibus hoc auſæ: ſyluas amor unus, humumq;
Edomuiſſe manu: quid craſtina uolueret ætas
Scire nefas homini: nos prauum, ac debile uulgus
Scrutamur penitus ſuperos. hinc pallor, & iræ,
Hinc ſcelus, inſidiæq;, & nulla modeſtia uoti.

Ergo manu uittas, damnataq́; uertice ſerta
Diripit, abiectaq́; inhonorus fronte ſacerdos
Inuiſo de monte redit. iam bella, tubæq́;
Comminus, abſentesq́; fremunt ſub pectore Thebæ.
Ille nec aſpectum uulgi, nec fida tyranni
Colloquia, aut cœtus procerum perferre, ſed atra
Sede tegi, & ſuperum clauſus negat acta fateri,
Te pudor, & curæ retinent per rura Melampu.
Biſſenos premit ora dies: populumq́;, ducesq́;
Extrahit incertis, & iam ſuprema tonantis
Iuſſa fremunt, agrosq́; uiris, annoſaq́; uaſtant
Oppida, Bellipotens præ ſe Deus agmina paßim
Mille rapit: liquere domo, dilectaq́; læti
Connubia, & primo plorantes limine natos,
Tantus in attonitos cecidit Deus. arma paternis
Poſtibus, & fixos ſuperum ad penetralia currus
Vellere amor: tunc feſſa putri rubigine tela,
Horrentesq́; ſitu gladios in ſæua recuruant
Vulnera, & attrito cogunt iuueneſcere ſaxo.
Hi teretes galeas, magnorumq́; ærea ſuta
Thoracum, & tunicas Chalybum ſquallore crepātes
Pectoribus tentare, alijs Cortynia lentant
Cornua: iam falces auidis, & aratra caminis,
Raſtraq́; & incurui ſæuum rubuere ligones,
Cedere nec ualidas ſanctis è ſtirpibus haſtas,
Nec pudor emerito clypeum ueſtiſſe iuuenco.
Irrupere Argos. mœſtiq́; ad limina regis
Bella animis, bella ore fremunt: it clamor ad auras,
Quantus Tyrrheni gemitus ſalis, aut ubi tentat

Encel

Enceladus mutare latus: procul igneus antris
Mons tonat, exundant apices, fluctusq; Pelorus
Contrahit, & ſperat tellus abrupta reuerti.
Atq; hic ingenti Capaneus Mauortis amore
Excitus, & longam pridem indignantia pacem
Corda tumens (huic ampla quidem de ſanguine priſco
Nobilitas, ſed enim ipſe manu progreſſus auorum
Facta, diu tuto ſuperum contemptor, & æqui
Impatiens, largusq; animæ modo ſuaſerit ira.)
Vnus ut è ſyluis Pholoës habitator opacæ
Inter & Aetneos æquus conſurgere fratres.
Ante fores ubi turba ducum, uulgiq; frementis
Amphiaraë tuas: quæ tanta ignauia, clamat
Inachidæ? uosq; ò ſocio de ſanguine Achiui
Vnius (heu pudeat) phœbeia ad limina ciuis,
Tot ferro accinctæ gentes, animisq; paratæ
Pendemus? non ſi ipſe cauo ſub uertice Cyrrhæ
Quiſquis is eſt timidis, famæq; ita uiſus, Apollo
Mugiat inſano penitus ſecluſus in antro,
Expectare queam: dum pallida uirgo tremendas
Nunciet ambages. Virtus mihi numen, & enſis
Quem teneo: iamq; huc timida cum fraude ſacerdos
Exeat, aut hodie uolucrum quæ tanta poteſtas
Experiar: letum fremit, aſſenſuq; furentem
Implet Achæa manus. tandem prorumpit adactus
Oeclides, aliò curarum agitante tumultu.
Non equidem effræno iuuenis clamore profani,
Dictorumq; metu, licet hic inſana minetur,
Elicior tenebris: alio mihi debita fato

Summa

Summa dies.uetitumq́; dari mortalibus armis.
Sed me ueſter amor,nimiusq́; arcana profari
Phœbus agit:uobis uentura,atq; omne,quod ultra eſt
Pandere mœſtus eo:nam te ueſane moneri
Ante nefas,uniq́; ſilet tibi noſter Apollo.
Quo miſeri fatis ſuperisq́; obſtantibus,arma
Qua rapitis?quæ uos furiarum uerbera cæcos
Exagitant?adeo'ne animarum tædet?& Argos
Exoſi,nil dulce domi?nulla omina curæ?
Quid me Perſei ſecreta ad culmina montis
Ire gradu trepido,ſuperosq́; irrumpere cœtus
Egiſtis?potui pariter neſcire,quis armis
Caſus,& atra dies,quæ fati exordia cunctis.
Quæ mihi(conſulti teſtor penetralia mundi,
Et uolucrum affatus,& te Thymbræe uocanti,
Non aliâs tam ſæua mihi)quæ ſigna futuri
Pertulerim,uidi ingentis portenta ruinæ,
Vidi hominum,Diuumq́; nefas,hilaremq́; Megærā,
Et Lacheſim putri uacuantem ſecula penſo.
Proijcite arma manu.Deus ecce furentibus obſtat,
Ecce Deus:miſeri quid pulchrum ſanguine uicto
Aoniam,& diri ſaturare noualia Cadmi?
Sed quid uana cano?quid fixos arceo caſus?
Ibimus,hic preſſo gemuit ſimul ore ſacerdos
Illum iterum Capaneus:tuus ô furor augur,& uni
Iſta tibi,ut ſerues uacuos inglorius Argos,
Et tua nonnunquam Tyrrhenus tempora circùm
Clangor eat:quid uota uirum meliora moraris?
Scilicet ut uanis auibus,natoq; domoq́;,

Et thalamis potiare iacens, ſileamus inulti
Tydéos egregij perfoſſum pectus? & arma
Fœderis abrupti? quòd ſi bella efferа Graios
Ferre uetas, i ſidonias legatus ad urbes,
Hæc pacem tibi ſerta dabunt, tua prorſus inani
Verba polo cauſas, obſtruſaq; ſemina rerum
Eliciunt: miſeret ſuperum ſi carmina curæ,
Humanæq; preces quid inertia pectora terres?
Primus in orbe Deos fecit timor, & tibi tuto
Nunc eat iſte furor ſed prima ad claßica cum iam
Hoſtilem Iſmenon galeis, Dirceną; bibemus.
Ne mihi tunc moneo lituos, atq; arma uolenti
Obuius ire pares, uentis, aut alite uiſa
Bellorum proferre diem: procul hæc tibi mollis
Infula, terrificiq; aberit clementia Phœbi.
Illic augur ego & mecum quicunq; parati
Inſanire manu: rurſus fragor intonat ingens
Hortantum, & uaſto ſubteruolat aſtra tumultu.
Vt rapidus torrens, animos cui uerna miniſtrant
Flumina, & exuti concreto frigore colles,
Cum uagus in campos fruſtra prohibentibus exit
Obicibus, reſonant permixto turbine tecta,
Arua, armenta, uiri: donec ſtetit improbus alto
Colle minor, magnoq; inuenit in aggere ripas.
Hæc alterna ducum nox interfuſa diremit.
At gemitus Argia uiri non amplius æquo
Corde ferens, ſociumq; animo miſerata dolorem,
Sicut erat laceris pridem turbata capillis,
Et fletu ſignata genas, ad celſa uerendi

Ibat

Ibat tecta patris, paruumq́; ſub ubere charo
Theſſandrum portabat auo: iam nocte ſuprema
Ante nouos ortus, ubi ſola ſuperſtite plauſtro
Arctos ad oceanum fugientibus inuidet aſtris
Vtq́; fores iniit, magnoq́; affata parenti eſt,
Cur tua cum lacrymis mœſto ſine coniuge ſupplex
Limina nocte petam, ceſſem licet ipſa profari?
Scis genitor: ſed iura Deum genialia teſtor,
Teq́; pater non ille iubet: ſed peruigil angor
Ex quo primus hymen mouitq́; infauſta ſiniſtram
Iuno facem, ſemper lacrymis, gemituq́; profundo
Exturbata quies: non ſi mihi Tigridis horror,
Aequoreæq́; ſuper rigeant præcordia cautes,
Ferre queam: tu ſolus opem, tu ſumma medendi
Iura tenes, da bella pater, generiq́; iacentis
Aſpice res humiles, atq; hanc pater aſpice prolem
Exulis: huic olim generis pudor obuia prima
Hoſpitia, & iunctæ teſtato numine dextræ.
Hic certe eſt, quem fata dabãt quem dixit Apollo.
Non egomet tacitos Veneris furata calores,
Culpatam'ue facem, tua iuſſa uerenda, tuosq́;
Dilexi monitus: nunc qua feritate dolentis
Deſpicia̅m queſtus? neſcis pater optime, neſcis
Quantus amor cauſæ miſero nupſiſſe marito.
Et nunc mœſta quidem graue. & illætabile munus
Vt timeam, doleamq́; rogo: ſed cum oſcula rumpet
Mœſta dies, cum rauca dabunt abeuntibus armis
Signa tubæ ſæuoq́; genas fulgebitis auro,
Hei mihi chare parens, iterum fortaſſe rogabo,

Illius

Illius humenti carpens pater oſcula uultu.
Non equidem has unquam culparim nata querelas.
Pone metus, laudanda rogas, nec digna negari.
Sed mihi multa Dei (nec tu ſperare quod urges
Deſine) multa metus, regniq; uolubile pondus
Subijciunt animo: ueniet, qui debitus iſtis
Nata modus: nec te incaſſum fleuiſſe quereris.
Tu ſolare uirum, neu ſint diſpendia iuſtæ
Dura moræ, magnos cunctamur nata paratus.
Proficitur bello. dicentem talia naſcens
Lux mouet, ingentesq; iubent aſſurgere curæ.

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS LIBER QVARTVS.

TErtius horrentem Zephyris laxauerat annum
Phœbus, & anguſtum cogebat limite uerno
Longius ire diem, cum fracta impulſaq; fatis
Conſilia, & tandem miſeris data copia belli
Prima manu rutilam de uertice lariſſeo
Oſtendit Bellona facem, dextraq; trabalem
Haſtam intorſit agens, liquido quæ ſtridula cœlo
Fugit, & aduerſæ celſo ſtetit aggere Dirces.
Mox & caſtra ſubit ferroq; auroq; coruſcis
Mixta uiris, turmale fremit: dat euntibus enſes,
Plaudit equos, uocat ad portas, hortamina fortes
Præueniunt, timidisq; etiam breuis addita uirtus.
Dicta dies aderat. cadit ingens rite Tonanti,

Gradiuoq́; pecus,nullisq́; ſecundus in extis
Pallet,& armatos ſimulat ſperare ſacerdos.
Iamq́; ſuos circùm pueri,innuptæq́;,patresq́;
Funduntur mixti,ſummisq́; à poſtibus obſtant.
Nec modus eſt lacrymis,rorant clypeiq́;,iubæq́;
Triſte ſalutantum,& cunctis dependet ab armis
Suſpiranda domus,galeis iuuat oſcula clauſis
Inſerere,amplexuq́; truces deducere conos.
Illi,quis ferrum modo,quis mors ipſa placebat,
Dant gemitus,fractæq́; labant ſingultibus iræ.
Sic ubi forte uiris longum ſuper æquor ituris
Cùm iam ad uela noti,& ſciſſo redit anchora fun[e]
Hæret amica manus,certant innectere collo
Brachia,manantesq́; oculos,hinc oſcula turbant,
Hinc magni caligo maris:tandemq́; relicti
Stant in rupe tamen,fugientia carbaſa uiſu
Dulce ſequi,patriosq́; dolent crebreſcere uentos.
Stant tamen,& notam puppem de rupe ſalutant.
Nunc mihi fama prior,mundiq́; arcana uetuſtas
Cui meminiſſe ducum,uitasq́; extendere curæ,
Pande uiros.tuq́; ò nemoris regina ſorori
Calliope,quas ille manus quæ mouerit arma
Gradiuus,quantas populis ſpoliauerit urbes,
Sublata molire lyra non enim altior ulli
Mens hauſto de fonte uenit.Rex triſtis,& æger
Pondere curarum,propiorq́; abeuntibus annis,
Inter adhortantes uix ſponte incedit Adraſtus
Contentus ferro cingi latus:arma manipli
Ponè ferunt uolucres,portis auriga ſub ipſis

Comi

Comit equos,& iam inde iugo luctatur Arion.
Huic armat Lariſſa uiros. huic celſa Proſymne
Aptior armentis Midea, pecoroſaq; Phyllos,
Queq; pauet longa ſpumantem ualle Charadron
Neris & ingenti turritæ mole Cleone.
Et lacedæmonium Thyre lectura cruorem
Iunguntur memores tranſmiſſi ab origine reges.
Qui Drepani ſcopulos & oliuifera Sicyonis
Culta ſerunt, quos pigra uado Langia tacenti
Lambit, & amphractu riparum incuruus Heliſſós.
Sæuus honos fluuio ſtygias luſtrare ſeueris
Eumenidas perhibetur aquis. huic mergere ſuetæ
Ora, & anhelantes toto phlegethonte Ceraſtas.
Seu Thracum uertere domos, ſeu tecta Mycenis
Impia, Cadmeumq; larem. fugit ipſe natantes
Amnis, & innumeris liueſcunt ſtagna uenenis.
It comes Inoas Ephyre ſolata querelas,
Cenchreæq; manus. uatum qua conſcius amnis
Gorgoneo percuſſus equo. quaq; obiacet alto
Iſthmos, & à terris maria inclinata repellit,
Hæc manus Adraſtum numero ter mille ſecuti
Exultant. pars gæſa manu. pars robora flammis
Indurata diu, non unus namq; maniplis
Mos, neq; ſanguis ineſt. teretes pars uertere fundas
Aſſueti uacuoq; diem præcingere gyro.
Ipſe annis ſceptroq; ſubit uenerabilis æquè
Vt poſſeſſa diu taurus meat arduus inter
Paſcua, iam laxa ceruice, & inanibus armis,
Dux tamen, haud illum bello attentare iuuencis

Sunt animi.nam trunca uident de uulnere multo
Cornua,& ingentes plagarum in pectore nodos.
Proxima longæuo profert Dircæus Adraſto
Signa gener.cui bella fauent,cui commodat iras
Cuncta cohors.cui & patria de ſede uolentes
Aduenere uiri,ſeu quos mouet exul,& hæſit
Triſtibus aucta fides ſeu quis mutare potentes
Præcipuum multi melior quos cauſa querenti
Conciliat.dederat necnon ſocer ipſe regendas
Aegion,Araneną;,& quas Theſeia Trœzen
Addit opes ne rara mouens inglorius iret
Agmina,neu raptos patriæ ſentiret honores.
Idem habitus,eadem arma uiro,quæ debitus hoſpes
Hyberna ſub nocte tulit.theumeſius implet
Terga Leo,gemino lucent haſtilia ferro.
Aſpera uulnifico ſubter latus enſe riget Sphynx
Iam regnum,matriſq; ſinus,fidaſq; ſorores
Spe,uotiſq; tenet tamen & de turre ſuprema
Attonitam,totoq; extantem corpore longe
Reſpicit Argian.hæc mentem,oculoſq; reducit
Coniugis,& dulces auertit pectore Thebas.
Ecce inter medios patriæ ciet agmina gentis
Fulmineus Tydeus.iam lætus,& integer artus
Vt primum ſtrepuere tubæ,ceu lubricus alta
Anguis humo uerni blanda ad ſpiramina ſolis
Erigitur liber ſenio,& ſquallentibus annis
Exutus.lætiſq; minax interuiret herbis.
Ah miſer agreſtum ſiquis per gramen hianti
Obuius,& primo ſiccauerit ora ueneno.

Huic

Huic quoq; præſtantes Aetolis urbibus affert
Belli fama uiros. ſenſit ſcopuloſa Pylené,
Fletaq; cognatis auibus Meleagria Pleuron,
Et præceps Calydon, & quæ Ioue prouocat Idam
Olenos, Ionijs & fluctibus hoſpita portu
Chalcis, & Herculea turpatus gymnade uultus
Amnis, adhuc imos uix truncam attollere frontem
Auſus aquis, glaucoq; caput ſummerſus in antro.
Mœret, anhelantes ægreſcunt puluere ripæ.
Omnibus æratæ propugnant pectora crates,
Pilaq; ſæua manu. patrius ſtat caſide mauors
Vndiq; magnanimum pubes delecta coronant
Oeniden hilarem bello, notisq; decorum
Vulneribus non ille minis Polynicis, & ira
Inferior, dubiumq; adeo cui bella gerantur.
Maior at inde nouis it Doricus ordo ſub armis,
Qui ripas Lincæe tuas, tua littora multo
Vomere ſuſpendunt. fluuiorum ductor Achiuum
Inachie. perſea neq; enim uiolentior exit
Amnis humo, cũ Taurũ, aut Pliádas hauſit aquoſas
Spumeus, & genero tumuit Ioue. quos celer ambit
Aſterion, Dryopumq; trahens Eraſinus ariſtas.
Et qui rura domant Epidauria dexter Iaccho
Collis, at Aetnææ Cereri negat auia Dyme.
Mittit opes, denſasq; Pylos Neleïa turmas,
Nondum nota Pylos, iuuenisq; ætate ſecunda
Neſtor. at ire tamen peritura in caſtra negauit.
Hos agitat, pulcræq; docet uirtutis amorem
Arduus Hippomédon. caput tremit ærea caſsis,

Ter niuea ſcandente iuba.latus omne ſub armis
Ferrea ſuta terunt.humeros,& pectora late
Flammeus orbis habet,perfectaq; uiuit in auro
Nox Danai ſontes furiarum lampade nigra,
Quinquaginta ardent thalami pater ipſe cruentis
In foribus laudatq; nefas,atq; inſpicit enſes.
Illum palladia ſonipes Nemeæus ab arce
Deuehit arma pauens,umbraq; immane uolanti
Implet agros.longeq; attollit puluere campum.
Non aliter ſyluas humeris,& utroq; refringens
Pectore,montano duplex Hyleus ab antro
Præcipitat.pauet Oſſa uias pecudesq; feræq;
Procubuere metu non ipſis fratribus horror
Abſuit,ingenti donec peneia ſaltu
Stagna ſubit magnumq; obiectus detinet amnem.
Quis numerum ferri,genteſq;,& robora dicto
Aequarit mortale ſonans?ſuus excit in arma
Antiquam Tiryntha deus non fortibus illa
Infœcunda uiris,famaq; immanis alumni
Degenerat.ſed lapſa ſitu fortuna neq; addunt
Robur opes.rarus uacuis habitator in aruis
Monſtrat Cyclopum ductas ſudoribus arces.
Dat tamen hæc iuuenum tercentum pectora uulgus
Innumerum bello,quibus haud amenta,nec enſes
Triſte micant:flauent capiti,tergoq; Leonum
Exuuiæ gentilis honos,& pineus armat
Stipes,inexhauſtis arctantur tela pharetris.
Herculeum Peana canunt uaſtataq; monſtris
Omnia frondoſa longum deus audit ab Oeta.

Dat Neméa comites, & quas in prælia uires
Sacra cleonæi cogunt uineta Molorchi,
Gloria nota caſæ, foribus ſimulata ſalignis
Hoſpitis arma dei, paruoq; oſtenditur auro,
Robur ubi, & laſſos qua reclinauerit artus
Ilice, qua cubiti ſedeant ueſtigia terra.
At pedes, & toto deſpectans uertice bellum
Quattuor indomitis Capaneus erepta iuuencis
Terga ſuperq; rigens iniectu molis ahenæ
Verſat onus. ſquallet triplici ramoſa corona
Hydra recens obitu. pars anguibus aſpera uiuis
Argento cælata micat, pars arte reperta
Conditur, & fuluo moriens igneſcit in auro.
Circum amnis torpens, & ferro cærula Lerne
At laterum tractus ſpatioſaq; pectora ſeruat
Nexilis innumero Chalybum ſub tegmine thorax
Horrendum non matris opus, galeæq; coruſca
Prominet arce gygas: atq; uni miſſilis illi
Cuſpide præfixa ſtat frondibus orba cypreſſus.
Huic parere dati quos fertilis Amphigenia,
Planaq; Meſſena, montanaq; nutrit Ithone
Quos Thrion, & ſummis ingeſtũ montibus Aepy,
Quos Helos, & Pteleon, getico quos flebile uati
Dorion. hic fretus doctas anteire canendo
Aonias. multos Thamyris damnatus in annos
Ore ſimul, citharaq; (quis obuia numina temnat?)
Conticuit præceps, quis non certamina Phœbi
Noſſet? & illuſtres ſatyro pendente Celænas?
Iamq; & fatidici mens expugnata fatiſcit

Auguris. ille quidem caſus, & dira uidebat
Signa, ſed ipſa manu cunctanti iniecerat arma
Atropos, obrueratq; deum. nec coniugis abſunt
Inſidiæ, uetitoq; domus iam fulgurat auro.
Hoc aurum uati fata exitiale monebant
Argolico: ſcit & ipſe nefas, ſed perfida coniux
Dona uiro mutare uelit, ſpolijsq; potentis
Imminet Argiæ, raptoq; excellere cultu
Illa libens (nam regum animos, & pondera belli
Hac nutare uidet, pariter niſi prouidus heros
Miliet) ipſa ſacros gremio Polynicis amati
Depoſuit nexus haud mœſta, atq; inſuper addit:
Non hæc apta mihi nitidis ornatibus, inquit,
Tempora nec miſeræ placeant inſignia formæ
Te ſine ſat dubium cœtu ſolante timorem
Fallere, & incultos aris aduertere crines.
Scilicet heu ſuperi. cum tu cludare minaci
Caßide, ferratusq; ſones, ego diuitis aurum
Harmoniæ dotale geram dabit aptior iſta
Fors deus, argolicasq; habitu præſtabo maritas,
Cum regis coniux, cum te mihi ſoſpite templa
Votiuis implenda choris, nunc induat illa
Quæ petit, & bellante poteſt gaudere marito.
Sic eriphyleos aurum fatale penates
Irrupit, ſcelerumq; ingentia ſemina mouit,
Et graue Tiſiphone riſit gauiſa futuris.
Tænarijs hic celſus equis, quam diſpare cœtu
Cyllarus ignaro generarat Caſtore prolem,
Quaſſat humum, uatem cultu parnaſia monſtrat

Vellera, frondenti crinitur caſsis oliua,
Albaq; puniceas interplicat infuſa criſtas.
Arma ſimul, prenſasq; iugo moderatur habenas.
Hinc, atq; inde moræ iaculis, & ferrea curru
Sylua tremit. procul ipſe graui metuendus in haſta
Eminet, & clypeo uictum Pythona coruſcat.
Huius Apollineæ currum comitantur Amyclæ,
Quos Pylos, & dubijs Maléa uitata carinis,
Plaudentiq; habiles Cariæ reſonare Dianæ.
Quos Pharis, uolucrumq; parens cythereïa Meſſe,
Taygetiq; phalanx, & oliuiferi Eurotæ
Dura manus. deus ipſe uiros in puluere crudo
Arcàs alit, nudæq; modos uirtutis, & iras
Ingenerat. uigor inde animis, & mortis honoræ
Dulce ſacrum. gaudent natorum in fata parentes,
Hortanturq; mori. deflet iamq; omnis Ephebum
Turba, coronato contenta eſt funere mater.
Fræna tenent, duplexq; inſerto miſsile nodo
Exerti ingentes humeros: chlamys horrida pendet,
Et cono ledæus apex: non hi tibi ſolum
Amphiaraë merent: auget reſupina maniplos
Elis, depreſſæ populus ſubit incola Piſæ.
Qui te flaue natant terris Alphee Sicanis
Aduena tam longo non unquam infecte profundo.
Curribus innumeris late patria arua laceſſunt,
Et bellis armenta domant. ea gloria genti
Infando de more, & fractis durat ab uſq;
Axibus Oenomai: ſtrident ſpumantia morſu
Vincula, & effoſſas niueus rigat imber arenas.

Tu quoq; parrhaſias ignara matre cateruas
Ah rudis armorum (tantum noua gloria ſuadet)
Parthenopæe rapis. tum ſaltus forte remotos
Torua parēs (neq; enim hæc iuueni foret ire poteſtas)
Pacabat cornu, gelidiq; auerſa Lycei.
Pulchrior haud ulli triſte ad diſcrimen ituro
Vultus, & egregiæ tanta indulgentia formæ.
Nec deſunt animi, ueniat modo fortior ætas.
Quas non ille duces nemorum, fluuijsq; dicata
Numina, quas magno non impulit igne Napæas?
Ipſam, mænalia puerum cum uidit in umbra,
Dianam tenero ſignantem gramina paſſu
Ignouiſſe ferunt comiti, dictæaq; tela
Ipſam, & amyclæas humeris aptaſſe pharetras.
Proſilit audaci Martis percuſſus amore
Arma, tubas audire calens, & puluere belli
Flauentem ſordere comam, captoq; referri
Hoſtis equo: tædet nemorum, titulumq; nocentem.
Sanguinis humani pudor eſt neſcire ſagittas.
Igneus ante omnes auro micat, igneus oſtro,
Vndantemq; ſinum nodis irrugat hiberis.
Imbelli parma pictus Calydonia matris
Prælia: trux læua ſonat arcus, & aſpera plumis
Terga cydonæa Corythos arundine pulſat
Electro pallens, & iaſpide clarus Eoa.
Cornipedem trepidos ſuetum præuertere ceruos
Velatum geminæ deiectu lyncis & arma
Mirantem grauioris heri ſublimis agebat
Dulce rubens, uiridiq; genas ſpectabilis æuo.

Arcádes

Arcádes huic ueteres aſtris, Lunaq; priores
Agmina fida datis, nemorum uos ſtirpe rigenti
Fama ſatos, cum prima pedum ueſtigia tellus
Admirata tulit: nondum arua, domusq; nec urbes,
Connubijsq; modus. Quercus, Lauriq; ferebant
Cruda puerperia, ac populos umbroſa creauit
Fraxinus, & fœta uiridis puer excidit orno.
Hi lucis ſtupuiſſe uices, noctisq; feruntur
Nubila, & occiduum longe Titana ſecuti
Deſperaſſe diem: rareſcunt alta colonis
Mænala. Parthenium fugitur nemus, agmina bello
Rhipeq; & Stratie uentoſaq; donat Eniſpe.
Non Tegéa, non ipſa Deo uacat alite felix
Cyllene: templumq; Aleæ nemorale Mineruæ.
Et rapidus Cliton, & qui tibi Phythie Laddon
Penè ſocer, candensq; iugis Lampia niuoſis,
Et Pheneos nigro Styga mittere credita diti.
Venit & idæis ululatibus æmulus Azan.
Parrhaſijq; duces, & quæ riſiſtis amores
Grata pharetrato nonacria rura tonanti.
Diues & Orchomenós pecorum, et Cynoſura ferarũ,
Aephitios idem ardor agros, & Pſophida celſam
Vaſtat, & Herculeo uulgatos robore montes,
Monſtriferũq; Erimanthon, & criſonũ Stymphalõ.
Arcádes hi gens una uiris, ſed diſſona cultu
Scinditur, hi paphias myrtos à ſtirpe recuruant.
Hi paſtorali meditantur prælia trunco.
His arcus, his tela ſudes, hic caſside crines
Integit. Arcadij morem tenet ille galeri.

Ille Lycaoniæ ritu caput aſperat urſæ.
Hos belli cœtus, iurataq; pectora Marti.
Milite uicinæ nullo iuuere Mycenæ.
Funereæ tum nanq; dapes, medijq; recurſus
Solis, & hic alij miſcebant prælia fratres.
Iamq; Atalantæas implerat nuntius aures
Ire ducem bello, totamq; impellere natum
Arcadiam: tremuere gradus, elapſaq; iuxta
Tela, fugit ſyluas pernicior alite uento
Saxa per, & plenis obſtantia flumina ripis.
Talis erat correpta ſinus, & uertice flauum
Crinem ſparſa noto: raptis uelut aſpera natis
Prædatoris equi ſequitur ueſtigia tigris.
Vt ſtetit, aduerſiſq; impegit pectora frænis,
Ille ad humum pallens, unde hæc furibunda cupido
Nate tibi? teneroq; unde improba pectore uirtus?
Tu bellis aptare uiros? tu pondera ferre
Martis, & enſiferas inter potes ire cateruas?
Quanquam utinam uires, nuper te pallida uidi,
Dum premis obnixo uenabula comminus apro
Poplite ſucciduo, reſupinum ac penè ruentem,
Et ni curuato torſiſſem ſpicula cornu,
Nunc ubi bella tibi? nil te mea tela iuuabunt,
Nec teretes arcus, maculis nec diſcolor atris,
Hic, cui fidis equus, magnis conatibus inſtas
Vix Dryadum thalamis, Erymanthiadumq; furori
Nympharum maturę puer: ſunt omina uera.
Mirabar cur templa mihi tremuere Dianæ
Nuper, & inferior uultu dea uiſa, ſacriſq;

Exuu

Exuuiæ cecidere tholis. hinc ſegnior arcus,
Difficilesq; manus, & nullo in uulnere certæ.
Expecta dum maior honos, dum firmius æuum,
Dum roſeis uenit umbra genis, uultusq; recedunt
Ore mei: tunc tela tibi ferrumq;, quod ardes,
Ipſa dabo, & nullo matris reuocabere fletu.
Nunc refer arma domum: uos autem hunc ire ſinetis
Arcádes? O ſaxis nimirum, & robore nati.
Plura cupit, fuſi circùm natusq;, ducesq;
Solantur, minuuntq; metus: & iam horrida clangunt
Signa tubæ: nequit illa pio dimittere natum
Complexu, multumq; duci commendat Adraſto.
At parte ex alia Cadmi Mauortia proles
Mœſta ducis furijs nec molli territa fama,
(Quando his uulgatum deſcendere uiribus Argos)
Tardius illa quidem, regis, cauſæq; pudore,
Verum bella mouet: nulli diſtringere ferrum
Impetus, aut humeros clypeo clauſiſſe paterno
Dulce: nec alipedum iuga comere qualia uulgi
Gaudia. deiecti trepidis ſine mente ſine ira
Promiſere manus: hic ægra in ſorte parentem
Vnanimem, hic dulces primæuæ coniugis annos
Ingemit, & gremio miſeros accreſcere natos.
Bellator nulli caluit deus ipſa uetuſto
Mœnia laſſa ſitu: magnæq; Amphionis arces,
Iam feſſum ſenio nudant latus: & fide ſacra
Aequatos cœlo ſurdum, atq; ignobile muros
Firmat opus. tamen & Bœotis urbibus ultrix
Aſpirat ferri rabies, nec regis iniqui

subſi

Subſidio, quantum ſocia pro gente mouentur.
Ille uelut pecoris lupus expugnator opimi
Pectora tabenti ſanie grauis, hirtaq́; ſetis
Ora cruentata deformis hiantia lana,
Decedit ſtabulis, huc illuc turbida uerſans
Lumina ſi duri comperta clade ſequantur
Paſtores, magniq́; fugit non inſcius auſi:
Accumulat crebros turbatrix fama pauores.
Hic iam diſperſos errare aſopide ripa
Lernæos equites, hic te bacchare Cithæron,
Ille rapi Theumeſon ait, noctuq́; per umbras
Nuntiat excubijs uigiles arſiſſe Plateas.
Iam Tyrios ſudaſſe lares, & ſanguine Dircen
Irriguam, fœtusq; nouos, iterumq́; locutam
Sphynga petris: cui non eſt ſcire licentia paſsim,
Et uidiſſe fuit: nouus his ſuper anxia turbat
Corda metus. ſparſis ſubito correpta caniſtris
Syluestris regina chori: decurrit in æquum
Vertice ab ogygio, trifidamq́; huc triſtis, & illuc
Lumine ſanguineo pinum deiectat, & ardens
Erectam attonitis implet clamoribus urbem.
Omnipotens Niſæe pater, cui gentis auitæ
Pridem lapſus amor: tu nunc horrente ſub arcto
Bellica ferrato rapidus quatis Iſmara thyrſo,
Pampineumq́; iubes nemus irreptare Lycurgo,
Aut tumidũ Gangen, aut clauſtra nouiſsima rubræ
Tethyos, Eoasq́; domos flagrante triumpho
Perfuris, aut Hermi de fontibus aureus exis.
At tua progenies poſitis gentilibus armis

Quæ tibi feſta litat?bellum,lacrymasq́;,metumq́;,
Cognatumq́; nefas iniuſti munera regni
Pendimus,æternis potius me Bacche pruinis
Trans & Amazonijs ululatum Caucaſon armis,
Siſte ferens,quàm monſtra ducū ſtirpemq́; profanam
Eloquar:en urges,alium tibi Bacche furorem
Iuraui ſimiles uideo concurrere tauros.
Idem ambobus honos:unusq́; ab origine ſanguis,
Ardua collatis obnixi cornua miſcent
Frontibus,alternaq́; truces moriuntur in ira.
Tu peior,tu cede nocens,qui ſolus auita
Gramina,communemq́; petis defendere campum.
Ah miſeri morum bellatis ſanguine tanto?
Et ſaltus dux alter habet?ſic fata gelatis
Vultibus,& Baccho iam demigrante quieuit.
At trepidus monſtro,& uarijs terroribus impar
Longæuus rex uatis opem,tenebrasq́; ſagaces
Tireſiæ(qui mos incerta pauentibus)æger
Conſulit ille deos non larga cæde iuuencum,
Non alacri penna aut uerum ſpirantibus extis,
Nec tripode implicito numerisq́; ſequentibus aſtra,
Thurea nec ſupra uolitante altaria fumo.
Tam penitus duræ quàm mortis limite manes
Elicitos patuiſſe refert,lethæaq́; ſacra
Et merſum Iſmeni ſubter confinia ponto
Miſcentis,parat ante ducem,circumq́; bidentum
Viſceribus laceris,& odoris ſulfuris aura,
Graminibusq́; nouis,& longo murmure purgat.
Sylua capax æui,ualidaq́; incurua ſenecta

Aetern

Aeternum intonſæ frondis ſtat peruia nullis
Solibus: haud illam brumæ minuere, notus'ue
Ius habet, aut getica Boreas impactus ab Vrſa.
Subter opaca quies, uacuusq; ſilentia ſeruat
Horror, & excluſæ pallet mala lucis imago.
Nec caret umbra deo, nemori latonia cultrix
Additur: hanc Piceæ, cedriq;, & robore in omni
Effictam ſanctis occultat ſylua tenebris.
Huius inaſpectæ luco ſtridere ſagittæ,
Nocturniq; canum gemitus, ubi limina patrui
Effugit, inq; nouæ melior redit ora Dianæ.
Aſt ubi feſſa iugis, dulcesq; altiſsima ſomnos
Lux monet, hic late iaculis circùm undiq; fixis,
Effuſam pharetra ceruicem excepta quieſcit.
Extra immane patent tellus Mauortia campi
Fœtus ager Cadmo: durus qui uomere primo
Poſt conſanguineas acies, ſulcosq; nocentes,
Auſus humum uerſare & putria ſanguine prata
Eruit: ingentes infelix terra tumultus
Lucis adhuc medio, ſolaq; in nocte per umbras
Expirat, nigri cum uana in prælia ſurgunt
Terrigenæ: fugit incœpto tremebundus ab aruo
Agricola, inſaniq; domum rediere iuuenci.
Hic ſenior uates. (ſtygijs accommoda quippe
Terra ſacris, multoq; placent ſola pinguia tabo)
Velleris obſcuri pecudes, armentaq; ſiſti
Atra monet: quæcunq; gregum pulcherrima ceruix
Ducitur, ingemuit Dirce mœſtusq; Cithæron,
Et noua clamoſæ ſtupuere ſilentia ualles.

Tum

Tum fera cœruleis intexit cornua ſertis,
Ipſe manu tractans, notæq́; in limine ſyluæ.
Principio largos nouies tellure cauata
Inclinat Bacchi latices, & munera uerni
Lactis, & actæos imbres, ſuadumq́; cruorem
Manibus aggeritur, quantum bibit arida tellus.
Trunca dehinc nemora aduoluit, mœſtusq́; ſacerdos,
Tres Hecatæ, totidemq́; ſatis Acheronte nefaſto
Virginibus iubet eſſe focos. tibi rector Auerni
Quãquã infoſſus humo, ſuperat tamẽ agger in auras
Pineus. hunc iuxta cumulo minor ara profundæ
Erigitur Cereri. frondes, atq; omne cupreſſus
Intexit plorata latus. iamq́; ardua ferro
Signati capita. & frugum libamine puro
In uulnus cecidere greges. tunc innuba Manthò
Exceptum pateris prælibat ſanguinem, & omnes
Ter circùm acta pyras ſancti de more parentis
Semineces fibras, & adhuc ſpirantia reddit
Viſcera, nec rapidas cunctatur frondibus atris
Subiectare faces. atq; ipſe ſonantia flammis
Virgulta, & triſtes crepuiſſe ut ſenſit aceruos
Tireſias (illi nam plurimus ardor anhelat
Ante genas, impletq́; cauos uapor igneus orbes)
Exclamat. tremuere rogi, & uox impulit ignem.
Tartareæ ſedes, & formidabile regnum
Mortis inexpletæ, tuq́; ò ſæuiſſime fratrum,
Cui ſeruire dati manes, æternaq́; ſontum
Supplicia, atq; imi famulatur regia mundi:
Soluite pulſanti loca muta, & inane ſeueræ

Perſephones, uulguſq́; caua ſub nocte repoſtam
Elicite & plena redeat Styga portitor alno.
Ferte ſimul greſſus nec ſimplex manibus eſto
In lucem remeare modus. tu ſepare cœtu
Elyſios Perſea pios, uirgaq́; potenti
Nubilus Arcas agat contra per crimina functis
Qui plures Erebo, pluresq́; è ſanguine Cadmi
Angue ter excuſſo & flagranti præuia taxo
Tiſiphone dux pande diem nec lucis egentes
Cerberus occurſu capitum detorqueat umbras.
Dixerat & pariter ſenior, Phœbeiaq́; uirgo
Erexere animos: illi formidine nulla
(Quippe in corde deus) ſolum tremor obruit ingens
Oedipodioniden, uatemq́; horrenda canentem
Nunc humeros, nunc ille manus, & uellera preſſat
Anxius inceptiq́; uelit deſiſtere ſacris.
Qualis getulæ ſtabulantem ad confraga ſyluæ
Venator longo motum clamore Leonem
Expectat firmans animum, & ſudantia nixu
Tela premens gelat ora pauor greſſuſq́; tremiſcunt
Quis ueniat quantuſq́; ſed horrida ſigna frementis
Accipit, & cæca metitur murmura cura.
Atq; hic Tireſias nondum aduenientibus umbris
Teſtor, ait, diuos quibus hunc ſaturauimus ignem,
Læuaq́; conuulſæ dedimus carcheſia terræ,
Iam nequeo tolerare moram: caſſus'ne ſacerdos
Audior? an rabido iubeat ſi theſſala cantu
Ibitis? an ſcythicis quoties armata uenenis
Colchis aget, trepido pallebunt tartara motu?

Noſtri cura minor. ſi non attollere buſtis
Corpora, nec plenas antiquis oſsibus urnas
Egerere, & mixtos, cœliq; erebiq; ſub unum
Funeſtare deos libet, aut exanguia ferro
Ora ſequi, aut ægras functorum carpere fibras.
Ne tenues annos, nubemq; hanc frontis opacæ,
Spernite ne moneo, & nobis ſæuire facultas.
Scimus enim, & quicquid dici, noſciq; timetis,
Et turbare Hecaten ni te Thymbræe uererer.
Et triplicis mundi ſummum quem ſcire nefaſtum eſt,
Illum ſed taceo. prohibet tranquilla ſenectus.
Iamq; ego uos, auide ſubicit phœbæia Mantò,
Audiris genitor, uulgusq; exangue propinquat.
Panditur elyſium chaos, & telluris opertæ
Diſsilit umbra capax ſyluæq; & nigra pateſcunt
Tartara, liuentes Achéron eiectat arenas.
Fumidus atra uadis phlegéthon incendia uoluit,
Et Styx diſcretis interflua manibus obſtat.
Ipſum pallentem ſolio, circumq; miniſtras
Funeſtorum operum Eumenides, ſtygiæq; ſeueros
Iunonis thalamos, & mœſta cubilia cerno.
In ſpeculis mors atra ſedet, dominiq; ſilentis
Adnumerat populos, maior ſupereminet ordo.
Arbiter hos dura uerſat Gortynius urna.
Vera minis poſcens, adigitq; expromere uitas
Vſq; retro & tandem pœnarum lucra fateri.
Quid tibi monſtra Erebi, Scyllas, & inane furentes
Centauros, ſolidoq; intorta adamante gigantum
Vincula, & anguſtam centeni Aegeonis umbram?

Imò, ait, ò noſtræ regimen, uireſq́; ſenectæ
Ne uulgata mihi, quis enim remeabile ſaxum,
Fallenteſq́; lacus, Tytionq́; alimenta uolucrum,
Et caligantem longis Ixiona gyris
Neſciat? ipſe etiam melior cum ſanguis opertas
Inſpexi ſedes Hecate ducente, prius, quam
Obruit ora deus totamq́; in pectora lucem
Detulit, Argolicas magis huc appelle precando,
Thebanaſq́; animas, alias auertere greſſus
Lacte quater ſparſas mœſtoq́; excedere luco
Nata iube, tum quis uultus habituſq́; quis ardor
Sanguinis effuſi gens utra ſuperbior adſit,
Dic agedum noſtramq́; mone per ſingula noctem.
Iuſſa facit, carmenq́; ſerit quo diſsipet umbras,
Quò regat & ſparſas, qualis ſi crimina demas
Colchis, & æeo ſimulatrix litore Circe.
Tunc his ſacrificum dictis affata parentem,
Primus ſanguineo ſummittit inertia Cadmus
Ora lacu, iuxtaq́; uirum Cythereia proles.
Effluit amborum geminus de uertice ſerpens.
Terrigenæ comites illos gens martia cingunt.
His æui menſura dies, manus omnis in armis,
Omnis & in capulo: prohibentq́; obſtantq́; ruuntq́;
Spirantum rabie nec triſti incumbere ſulco
Cura, ſed alternum cuperent haurire cruorem.
Proxima Natarum manus eſt fletiq́; nepotes.
Hic orbam Autonoen, & anhelam cernimus Inò
Reſpectantem arcus, & ad ubera dulce prementem
Pignus, & oppoſitis Semelen à uentre lacertis

Penthéa iam fractis genitrix Cadmeia thyrſis,
Iam dimiſſa deo, pectuſq; adoperta cruentum
Inſequitur planctu: fugit ille per auia lethes,
Et ſtygios ſuperoſq; lacus: ubi mitior illum
Flet pater & laceram componit corpus Echion.
Triſtem noſco Lycum dextramq; in terga reflexum
Aeoliden, humero iactantem funus onuſto.
Necdum ille aut habitus, aut uerſæ crimina formæ
Mutat Ariſtæo genitus, frons aſpera cornu eſt.
Tela manu reiicitq; canes in uulnus hiantes.
Ecce autem magna ſubit inuidioſa caterua
Tantalis & tumido percenſet funera luctu
Nil deiecta malis iuuat effugiſſe deorum
Numina, & inſanæ plus iam permittere linguæ.
Talia dum patri canit intemerata ſacerdos,
Illius elatis tremefacta aſſurgere uittis
Canities, tenuiq; impelli ſanguine uultus.
Nec iam firmanti baculo, nec uirgine fida
Nititur, erectuſq; ſolo, deſiſte canendo
Nata ait, externæ ſatis eſt mihi lucis, inertes
Diſcedunt nebulæ & uultum niger exuit äer.
Vmbris'ne, an ſupero me miſſus Apolline complet
Spiritus? en uideo quæcunq; audita, ſed ecce
Mœrent Argolici deiecto lumine manes.
Toruus Abas, Prœtuſq; nocẽs, mitiſq; Phoroneus
Truncatuſq; Pelops, & ſæuo puluere ſordens
Oenomaus: largiſq; humectant imbribus ora.
Auguror hinc Thebis belli meliora, quid autem
Hi grege cõdenſo (quantũ arma et uulnera mõſtrant)

Pugnaces animæ, nobis ni ſanguine multo
Oraq; pectoraq; & falſo clamore leuatas
Intendunt ſine pace manus. rex fallor, an hi ſunt
Quinquaginta illi? cernis Chroniumq; Chrominq;
Phegeaq; & noſtra præſignem Mæona lauro?
Ne ſæuite duces, nihil hic mortalibus auſum
Credite conſilijs. hos ferrea neuerat annos
Atropos: exiſtis caſus, bella horrida nobis,
Atq; iterum Tydeus, dixit, uittaq; ligatis
Frondibus inſtantes abigit, monſtratq; cruorem.
Stabat inops comitum Cocyti in littore mœſto
Laius, immiti quem iam deus ales auerno
Reddiderat. dirumq; tuens obliqua nepotem.
(Noſcit enim uultum) non ille ad ſanguinis hauſtus
Cætera ceu plebes alium'ue accedit ad imbrem
Immortale odium ſpirans, ſed proſilit ultro
Aonius uates. Tyriæ dux inclyte Thebes,
Cuius ab interitu non ulla Amphionis arces
Vidit amica dies. ò iam ſatis ulte cruentum
Exitium, & multum placata minoribus umbra
Quò miſerande fugis? iacet ille in funere longo
Quem premis, & iunctæ ſenſit confinia mortis
Obſitus exhauſtos pedore, & ſanguine uultus,
Eiectuſq; die ſors læto durior omni.
Crede mihi quæ'nam immeritum uitare nepotem
Cauſa tibi? Confer uultum, & ſatiare litanti
Sanguine uenturaſq; uices, & funera belli
Pande uel infenſus. uel res miſerate tuorum.
Tunc ego, te optata uetitam tranſmittere Lethen

Puppe

Puppe dabo.placidumq́; pia tellure reponam,
Et ſtygijs mandabo deis.mulcetur honoris
Muneribus,tingitq́; genas,dehinc talia reddit.
Cur tibi uerſanti manes æquæue ſacerdos
Lectus ego augurio?tantusq́; potiſſimus umbris
Qui uentura loquar?ſatis eſt meminiſſe priorum
Noſtra'ne præclari(pudeat)conſulta nepotes
Poſcitis?Illum illum ſacris adhibete nefaſtis,
Qui læto dedit enſe patrem,qui ſemet in ortus
Vertit,& indignæ regerit ſua pignora matri.
Et nunc ille deos furiarumq́; atra fatigat
Concilia,& noſtros rogat hæc in prælia manes.
Quòd ſi adeo placuit deflenda in tempora uates,
Dicam equidẽ quò me Lacheſis,quò torua Megæra
Vſq; ſinunt.bellum innumero uenit undiq; bellum
Agmine.Lernæosq́; trahit fatalis alumnos
Gradiuus ſtimulis.hos terræ monſtra deumq́;
Tela manent,pulchriq́; obitus.& ab igne ſupremo
Sontes lege moræ.certa eſt uictoria Thebis,
Ne trepida,nec regna ferox germanus habebit.
Sed furiæ,geminumq́; nefas,miſerosq́; per enſes
Hei mihi crudelis uincet pater.Hæc ubi fatus,
Labitur,& flexa dubios ambage reliquit.
Interea gelidam Neméen,& conſcia laudis
Herculeæ dumeta,uaga legione tenebant
Inachidæ.iam Sidonias auertere prædas,
Sternere,ferre domos ardent,inſtantq́; quis iras
Flexerit,unde moræ,medius quis euntibus error
Phœbe doce.nos rara manent exordia famæ.

Marcidus edomito bellum referebat ab Aemo
Liber ibi armiferos geminæ iam ſidera brumæ
Orgia ferre Getas, canumq; uireſcere dorſo
Othryn & icaria Rhodopen aſſueuerat umbra,
Et iam pampineos materna ad mœnia currus
Promouet effræna dextra, læuaq; ſequuntur
Lynces, & uda mero lambunt retinacula tigres.
Poſt exultantes ſpolia armentalia portant.
Semineceſq; Lupos, ſciſſaq; Mimallones urſas.
Nec comitatus iners ſunt illic: ira, furorq;
Et metus & uirtus, & nunquam ſobrius ardor,
Succiduiq; gradus & caſtra ſimillima regi.
Isq; ubi puluerea Neméen efferuere nube
Conſpicit, & ſolem radijs igneſcere ferri,
Necdum compoſitas belli in certamina Thebas,
Concuſſus uiſis, quanquam ore, & pectore marcet
Aeraq; tympanaq; & biforem reticere tumultũ
Imperat, attonitas qui circùm plurimus aures,
Atq; ita me, manus iſta, meamq; excindere gentem
Apparat, & longe recalet furor, hoc mihi ſæuum
Argos, & indomitæ bellum ciet ira nouercæ,
Uſqueadeo'ne parum cineri data mater iniquo?
Natalesq; rogi? quæq; ipſe micantia ſenſi
Fulgura relliquias etiam fuſaq; ſepulcrum
Pellicis, & reſides ferro petit improba Thebas.
Nectam fraude moras. Illum, illum tendite campum
Tendite iò comites. Hircanæ ad ſigna iugales
Intumuere iubas, dicto prius aſtitit aruis.
Tempus erat, medij cum ſolem in culmina mundi

Tollit

Tollit anhela dies:ubi cardus hiantibus aruis
Stat uapor,atq; omnes admittunt æthera luci.
Vndarum uocat ille Deas,mediusq́;ſilentum
Incipit:Agreſtes fluuiorum numina Nymphæ,
Et noſtri pars magna gregis,perferte laborem
Quē damus.Argolicos paulū mihi fontibus amnes,
Stagnaq́;,& errantes obducite puluere riuos.
Præcipue Nemées,qua noſtra in mœnia bellis
Nunc iter ex alto fugiat liquor.adiuuat ipſe
Phœbus ad hæc ſummo ceſſet ni ueſtra uoluntas
Linite,uim cœptis indulgent aſtra,meſq́;
Aeſtifer Erigones ſpumat canis.Ite uolentes
Ite in operta ſoli:poſt uos ego gurgite pleno
Eliciam:& quæ dona meis ampliſſima ſacris
Veſter habebit honos,nocturnaq́; furta licentum
Cornipedum,& cupidas Faunorum arcebo rapinas.
Dixerat aſt illi tenuis percurrere uiſus
Ora ſitus,uiridisq́; comis exhorruit humor.
Protinus Inachios haurit ſitis arida campos.
Diffugere undæ ſquallent fontesq́;,lacusq́;,
Et caua feruenti dureſcunt flumina limo.
Aegra ſolo macies:teneriq́; ab origine culmi
Inclinata ſeges:deceptum margine ripæ
Stat pecus,atq; amnes quærunt armenta natatos.
Sic ubi ſe magnis refluus ſuppreſſit in antris
Nilus,& Eoæ liquentia pabula brumæ
Ore premit,fumant deſertæ gurgite ualles,
Et patris undoſi ſonitus expectat hiulca
Aegyptos,donec Phariꝗs alimenta rogatus

Donet agris, magnumq́; inducat meſsibus annum.
Aret Lerna nocens, aret Lyrcæus. & ingens
Inachus, aduoluensq́; natantia ſaxa Charadrus.
Et nunquam in ripis audax Eraſinus, & æquus
Fluctibus Aſteriōn, ille alta per auia ſuetus
Audiri, & longe paſtorum rumpere ſomnos:
Vna tamen tacitas (ſed iuſſu numinis) undas
Hæc quoq; ſecreta nutrit Langia ſub umbra.
Nondum illi raptus dederat lacrymabile nomen
Archemorus, nec fama Deæ: tamen auia ſeruat
Et nemus, & fluuium: manet ingens gloria nymphæ
Cùm triſtem Hypſipylen ducibus ſudatus Achæis
Ludus, & atra ſacrum recolit trieteris Opheltem.
Ergo, nec ardentes clypeos uectare, nec arctos
Thoracum nexus: tantum ſitis horrida torquet.
Sufficiunt: non ora modo, anguſtaq́; peruſti
Faucibus interior, ſed uis quatit aſpera pulſu
Corda: gelant uenæ, & ſiccis cruor æger adhæret
Viſceribus: tunc Sole putris, tunc puluere tellus
Exhalat calidam nubem: non ſpumeus imber
Manat equum: ſiccis illidunt ora lupatis,
Ora catenatas procul exertantia linguas,
Nec legem dominum'ue pati ſed perfurit aruis
Flammatum pecus: huc illud impellit Adraſtus
Exploratores, ſi ſtagna Licinia reſtent,
Si quis Amymones ſupereſt liquor: omnia cæcis
Ignibus hauſta ſedent nec ſpes humentis Olympi.
Ceu flauam Libyen, deſertaq́; pulueris afri
Colluſtrent, nullaq́; umbratam nube Syenen.

Tand

Tandem inter ſyluas (ſic Euius ipſe parabat)
Errantes ſubitam pulchro in mœrore tuentur
Hypſipylen: illi quamuis & ab ubere Opheltes
Non ſuus Inachij proles infauſta Lycurgi
Dependet, neglecta comam, nec diues amictu.
Regales tamen ore notæ, nec merſus acerbis
Extat honos: tunc hæc adeo ſtupefactus Adraſtus,
Diua potens nemorum (nam te uultusq;, pudorq;
Mortali de ſtirpe negant) quæ læta ſub iſto
Igne poli non quæris aquas ſuccurre propinquis
Gentibus Arcitenens ſeu te Latonia caſto
De grege tranſmiſit thalamis ſeu lapſus ab aſtris
Non humilis fœcũdat amor (neq; enim ipſe Deorum
Arbiter, argolidum thalamis nouus) aſpice mœſta
Agmina nos ferro meritas excindere Thebas
Mens tulit, imbelli ſed nunc ſitis anxia fato,
Summittitq; animos, & inertia corpora carpit.
Da feſſis in rebus opem, ſeu turbidus amnis,
Seu tibi fœda palus: nihil hac in ſorte pudendum.
Nil humile eſt. Tu nunc uentis, pluuioq; rogaris
Pro Ioue, tu refugas uires, & pectora bello
Examinata reple: ſic hoc tibi ſidere dextro
Creſcat onus: tantum reduces det flectere greſſus
Iuppiter. ô quanta belli donabere præda
Dircæos tibi diua greges, numerumq; rependam
Plebis, & hic magna lucus ſignabitur ara.
Dixit, & orantis media inter anhelitus ardens
Verba rapit, curſuq; animæ labat arida lingua.
Idem omnes palloriq; uiros, flatusq; ſoluti

Oris habet:reddit demiſſo Lemnia uultu.
Diua quidem uobis:& ſi cœleſtis origo eſt,
Vnde ego? mortales utinam haud tranſgreſſa fuiſſem
Luctibus:altricem mandati cernitis orbam
Pignoris,at noſtris an quis ſinus,uberaq; ulla
Scit Deus:& nobis regnum tamen,& pater ingens.
Sed quid ego hæc? feſſosq; optatis demoror undis?
Mecum age nunc:ſi forte uado Langia perennes
Seruat aquas ſolet & rapidi ſub limine cancri
Semper,& Icarij quamuis iuba fulguret aſtri
Ire tamen ſimul hærentem,ne tarda Pelaſgis
Dux foret:ah miſerum uicino ceſpite alumnum
(Sic Parcæ uoluere) locat,ponitq; negantem
Floribus aggeſtis,& amico murmure dulces
Solatur lacrymas. Qualis Berecyntia mater,
Dum circa paruum iubet exultare tonantem
Curetas trepidos:illi certantia plaudunt
Orgia ſed magnis reſonat uagitibus Ide:
At puer in gremio uernæ telluris,& alto
Gramine,nunc faciles ſternit procurſibus herbas
In uultum nitens,charam modo lactis egeno
Nutricem clangore ciens:iterumq; renidens,
Et teneris meditans uerba illuctantia labris
Miratur nemorum ſtrepitus,aut obuia carpit,
Aut patulo trahit ore diem,nemorisq; malorum
Inſcius,& uitæ multum ſecurus inerrat.
Sic tener Odryſia Mauors niue,ſic puer Ales
Vertice Mænalio,talis per littora reptans
Improbus Ortygiæ latus inclinabat Apollo.

Illi per dumos,& opaca uirentibus umbris
Deuia pars cingunt,pars arcta plebe ſequuntur,
Præcleramq; ducem,medium ſubit illa per agmen
Non humili feſtina modo:iamq; amne propinquo
Rauca ſonat uallis,ſaxoſumq; impulit aures
Murmur.ibi exultans cõclamat ab agmine primus,
Sicut erat leuibus tollens uexilla maniplis
Argus,aquæ,longusq; uirum ſuper ora cucurrit
Clamor aquæ:ſic Ambraciÿ per littora ponti
Nauticus in remis iuuenum monſtrante magiſtro
Fit ſonus,inq; uicem contrà percuſſa reclamat
Terra ſalutatus cum Leucáda pandit Apollo.
Incubuere uadis paſſim diſcrimine nullo
Turba ſimul,primiq;:nequit ſecernere mixtos
Aequa ſitis.frænata ſuis in curribus intrant
Armenta,& pleni dominis,armisq; feruntur
Quadrupedes:hos turbo rapax,hos lubrica fallunt
Saxa,nec implicitos fluuio reuerentia reges
Proterere,aut merſiſſe uado clamantis amici
Ora.fremunt undæ,longusq; è fontibus amnis
Diripitur,modo lene uirens,& gurgite puro
Perſpicuus,nunc ſordet aquis egeſtus ab imo
Alueus:inde toros riparum,& proruta turbant
Gramina:iam craſſus cœnoq;,& puluere torrens
Quanquam expleta ſitis,bibitur tamẽ:agmina bello
Decertare putes,iuſtumq; in gurgite Martem
Præſurere aut captam tolli uictoribus urbem.
Atq; aliquis regum medio circumfluus amni,
Syluarum Neméa longe regina uirentum

Lecta Iouis ſedes, quam, nunc, non Herculis actis
Dura magis: rabidi cum colla minantia monſtri
Angeret, & tumidos animam anguſtaret in artus,
Hac ſæuiſſe tenus populorum incepta tuorum
Sufficiat, tuq; ô cunctis inſuete domari
Solibus, æternæ largitor corniger undæ,
Lætus eas, quacunq; domo gelida ora reſoluis
Immortale tumens: neq; enim tibi cana reportat
Bruma niues, raptasq; alio de fonte refundit
Arcus aquas: grauidi'ue indulgent nubila Cori.
Sed tuus, & nullo ruis expugnabilis aſtro.
Te nec Apollineus Ladon, nec Xanthus uterq;,
Sperchiusq; minax, centaureusq; Lycormas
Præſtiterint: tu pace mihi, tu nube ſub ipſa
Armorum, ſiſtasq; ſuper celebrabere menſas
Ab Ioue primus honos: bellis? modo lætus ouantes
Accipias: ſiſsasq; libens iterum hoſpita pandas
Flumina, defenſasq; uelis agnoſcere turmas.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER QVINTVS.

PVlſa ſitis fluuio populataq; gurgitis alueum
Agmina linquebant ripas, amnemq; minorem
Acrior & campum ſonipes rapit, & pedes arua
Implet ouans: rediere uiris animiq; minæq;
Votaq; ſanguinei mixtum ceu fontibus ignem
Hauſiſſent belli, magnasq; in prælia mentes

Diſpoſiti in turmas rurſus, legemq; ſeueri
Ordinis, ut cuiq; ante locus, ductorq; monentur
Instaurare uias: tellus iam puluere primo
Creſcit, & armorum tranſmittunt fulgura ſyluæ.
Qualia trans pontum pharijs defenſa ſerenis
Rauca Paretonio decedunt agmina Nilo,
Cùm fera ponit hyems: illæ clangore fugaci
Vmbra fretu, aruáq; uolant: ſonat auius æther
Iam Boream imbresq; pati, iam nare ſolutis
Amnibus, & nudo iuuat æstiuare ſub Aemo.
Hic rurſus ſimili procerum uallante corona
Dux Talaonides antiqua ut forte ſub orno
Stabat, & admoti nixus Polynicis in haſtam,
At tamen ò quæcunq; es ait, cui gloria tanta
Venimus innumeræ fatum debere cohortes,
Quem non ipſe Deum ſator aſpernetur honorem:
Dic age (quando tuis alacres aſsiſtimus undis)
Quæ domus, aut tellus, animã quibus hauſeris aſtris,
Dic quis & ille pater? neq; enim tibi numina longe
Tranſierit fortuna licet, maiorq; per ora
Sanguis, & afflicto ſpirat reuerentia uultu.
Ingemit, & paulum fletu cunctata modeſto
Lemnias orſa refert: Immania uulnera rector
Integrare iubes: furias, & Lemnon, & arctis
Arma inſerta thoris, debellatosq; pudendo
Enſe mares: redit ecce nefas, & frigida cordi
Eumenis. ò miſeræ quibus hic furor additus, ò nox
O pater: illa ego ſum (pudeat ne forte benignæ
Hoſpitis) illa duces, raptum quæ ſola parentem
Occului:

Occului:quid longa malis exordia necto?
Et uos arma uocant,magniq; in corde paratus
Hoc memoraſſe ſat eſt:claro generata Thoante
Seruitium Hypſipyle ueſtri fero capta Lycurgi.
Aduertere animos,maiorq; & honora uideri
Parq; operi tanto:cunctis tunc noſcere caſus
Ortus amor.pater ante alios hortatur Adraſtus.
Imò agedum(primi longe damus agmina uulgi
Nec facilis Nemeæ latas euoluere uires
Quippe obtenta comis,& ineluctabilis umbra)
Pande nefas laudesq; tuas gemitusq; tuorum
Vnde hos aduenias regno deiecta labores,
Dulce loqui miſeris,ueteresq; reducere queſtus
Incipit:Aegæo premitur circunflua Nereo
Lemnos:ubi ignifera feſſus reſpirat ab Aetna
Mulciber ingenti tellurem proximus umbra
Veſtit Athos:nemorumq; obſcurat imagine pontū.
Thraces arant contrà Thracum fatalia nobis
Littora & inde nefas:florebat diues alumnis
Terra,nec illa Samo fama Delo'ue ſonanti
Peior & innumeris quas ſpumifer aſsilit Aegon.
Dis uiſum turbare domos:nec pectora culpa
Noſtra uacant:nullos Veneri ſacrauimus ignes.
Nulla Deæ ſedes:mouet & cœleſtia quondam
Corda dolor lentoq; irrepunt agmine pœnæ.
Illa Paphon ueterem,centumq; altaria linquens
Nec uultu nec crine prior,ſoluiſſe iugalem
Ceſton & Idalias procul ablegaſſe uolucres
Fertur.erant certe media quæ noctis in umbra,

Diuam

Dinam alios ignes, maioraq; tela gerentem
Tartareas inter thalamis uolitaſſe ſorores
Vulgarentq; implicitis arcana domorum
Anguibus & ſæua formidine cuncta repleuit
Lemnia, nec fidi populum miſerata mariti,
Protinus à Lemno teneri fugiſtis amores.
Motus Hymen uerſæq; faces, & frigida iuſti
Cura thori, nullæ redeunt in gaudia noctes,
Nullus in amplexu ſopor eſt: odia aſpera ubiq;,
Et furor, & medio recubat diſcordia lecto,
Cura uiris tumidos aduerſa Thracas in ora
Eruere, & ſæuam bellando frangere gentem.
Cumq; domus contrà ſtantesq; in littore nati,
Dulcius Aedonias hyemes: Arctonq; frementem
Excidere, aut tandem tacita poſt prælia nocte
Fractorum ſubitas torrentum audire ruinas.
Illæ autem triſtes (nam me tunc libera curis
Virginitas, anniq; tegunt) ſub nocte, dieq;
Aſsiduis ægre lacrymis ſolantia miſcent
Colloquia, aut ſæuã ſpectant trans æquora Thracem.
Sol operum medius ſummo librabat olympo
Lucentes ceu ſtaret equos, quater axe ſereno
Intonuit, quater antra Dei fumantis anhelos
Exeruere apices, uentiq; abſentibus Aegon
Motus & ingenti percuſsit littora ponto.
Cum ſubito horrendas cui matura Polyxo
Tollitur in furias, thalamoq; inſueta relictis
Euolat inſano uelut Theumeſia Thyas
Rapta Deo, cum ſacra uocant, Idæaq; ſuadet

Buxus

Buxus,& à ſummis auditus montibus Euan,
Sic erecta genas,aciemq; effuſa,trementi
Sanguine,deſertam rapidis clamoribus urbem
Exagitat,clauſasq; domos,& limina pulſans.
Conſilium uocat infelix,comitatus eunti
Hærebant nati,atq; illæ non ſegnius omnes
Erumpunt tectis,ſummasq; ad Pallados arces
Impetus,huc propere ſtipamur,& ordine nullo
Congeſtæ,stricto mox enſe ſilentia iuſsit
Hortatrix ſcelerum,& medio ſic auſa profari eſt.
Rem ſummam inſtinctu ſuperum,meritiq; doloris
O uiduæ firmate animos,& pellite ſexum
Lemniades ſancire paro,ſi tædet inanes
Aeternum ſeruare domos,turpemq; iuuentæ
Flore ſitum,& longos ſteriles in luctibus annos.
Inueni(promitto)uiam,nec numina deſunt.
Quà renouanda Venus,modo par inſumite robur
Luctibus,atq; adeo primum hoc mihi noſcere detur,
Tertia canet hyems,cui connubialia uincla,
Aut thalamis ſecretus honos?quod coniuge pectus
Intepuit?cuius uidit Lucina labores
Dicite?uel iuſtos cuius pulſantia menſes
Vota tument?quà pace feras,uolucresq; iugari
Mos datus,heu ſegnes potuit'ne ultricia graijs
Virginibus dare tela pater?lætusq; dolorum
Sanguine ſecuros iuuenum perfundere ſomnos?
At nos uulgus iners,quòd ſi propioribus actis
Eſt opus,ecce animos doceat Rhodopeia coniux
Vlta manu thalamos,pariterq; epulata marito,
Nec

Nec uos immunis ſcelerum,ſecurá'ue cogo.
Plena mihi domus,en atq; ingens cernite ſudor.
Quattuor hos unà,decus,& ſolatia patris
In gremio(licet amplexu,lacrymisq; morentur)
Tranſadigam ferro,ſaniemq;,& uulnera fratrum
Miſcebo,patremq; ſuper ſpirantibus addam.
Ecqua tot in cædes animum promittit? agebat
Pluribus aduerſo,nituerunt uela profundo.
Lemnia claßis erat.rapuit gauiſa Polyxò
Fortunam,atq; iterat:Superis'ne uocantibus ultro
Deſumus? ecce rates.deus has,deus ultor in iras
Adportat,cœptisq; fauet.nec imago quietis
Vana meæ.nudo ſtabat Venus enſe,uideri
Clara mihi ſomnosq; ſuper,quid perditis æuum?
Inquit.age auerſis thalamos purgate maritis.
Ipſa faces alias,melioraq; fœdera iungam.
Dixit.& hoc ferrum ſtratis hoc(credite)ferrum
Impoſuit.quin ò miſeræ,dum tempus agit rem,
Conſulite en ualidis ſpumant euerſa lacertis
Aequora,Biſtonides ueniunt fortaſſe maritæ.
Hinc ſtimuli ingentes,magnusq; aduoluitur aſtris
Clamor,Amazonio Scythiam feruere tumultu,
Lunatumq; putes agmen deſcendere,ubi arma
Indulget pater,& ſæui mouet oſtia belli.
Nec uarius fremor,aut ſtudia in contraria rapti
Diſſenſus ut plebe ſolet,furor omnibus idem,
Idem animus ſolare domos,iuuenumq; ſenumq;
Præcipitare colos,plenisq; adfringere paruos
Vberibus,ferroq; omnes exire per annos.

Tunc uiridis late lucus iuga celſa Mineruæ
Propter opacat humum niger ipſe.ſed inſuper ingen
Mons premit,& gemina pereunt caligine ſoles.
Hic ſanxere fidem.tu martia teſtis Enyò
Atq; inferna Ceres,ſtygiæq; Acheronte recluſo.
Ante preces uenere deæ.ſed fallit ubiq;
Mixta venus.Venꝰ arma tenet,Venꝰ admouet iras
Nec de more cruor natum Caropeia coniux
Obtulit.accingunt ſeſe,& mirantia ferro
Pectora,congeſtisq; auidæ ſimul undiq; dextris
Perfringunt,ac dulce nefas in ſanguine uiuo
Coniurant,matremq; recens circumuolat umbra.
Talia cernenti mihi,quantus in oſsibus horror?
Quis'ue per ora color?qualis cum cerua cruentis
Circumuenta lupis,nullum cui pectore molli
Robur,& in uolucri tenuis fiducia curſu,
Præcipitat ſuſpenſa fugam iamiamq; teneri
Credit,& eluſos audit concurrere morſus.
Illi aderant,primis iamq; offendere carinæ
Littoribus,certant ſaltu contingere terram
Præcipites,miſeri quos non aut horrida uirtus
Marte ſub odryſio,aut medij inclementia ponti
Hauſerit.alta etiam ſuperum delubra uaporant,
Promiſſasq; trahunt pecudes:niger omnibus aris
Ignis,& in nullis ſpirat deus integer extis.
Tardius humenti noctem deiecit olympo
Iuppiter,& uerſum miti reor æthera cura
Suſtinuit,dum fata uetant,nec longius unquam
Ceſſauere nouæ perfecto ſole tenebræ.

Sera tamen mundo uenerunt aſtra,ſed illis
Et Paros & nemoroſa Thaſos,crebraq́; relucent
Cyclades,una graui penitus latet obruta cœlo
Lemnos in hac triſtes nebulæ,& plaga cæca ſuperne
Texitur una uagis Lemnos non agnita nautis.
Iam domibus fuſi nemorum per opaca ſacrorum
Diuibus indulgent epulis,uacuantq́; profundo
Aurũ immane mero.dũ quæ per Strymona pugnæ,
Quis Rhodope,gelido'ue labor ſudatus in Aemo
Enumerare uacat?necnon manus impia nuptæ
Serta inter,feſtasq́; dapes quo maxima cultu
Quæq; iacent.dederat mites Cytherea ſuprema
Nocte uiros,longoq́; breuem poſt tempore pacem
Nequicquam,& miſeros perituro afflauerat igne.
Conticuere chori,dapibus,ludoq́; licenti
Fit modus,& primæ decreſcunt murmura noctis,
Cum conſanguinei mixtus caligine leti
Rore madens ſtygio,morituram amplectitur urbem
Somnus,& implacido fundit grauia otia cornu,
Secernitq́; uiros.uigilant nuptæq́; nurusq́;
In ſcelus,atq; hilares acuunt fera tela ſorores.
Inuaſere nefas,cuncto ſua regnat Erinnys
Pectore non aliter Scythicos armenta per agros
Hircanæ clauſere leæ,quas exigit ortu
Prima fames,auidiq́; implorant ubera nati.
Quos tibi(nam dubito)ſcelerum de mille figuris
Expediam caſus.Elimum temeraria Gorge
Euinctum ramis,aliaq́; in mole Tapetum
Efflantem ſomno creſcentia uina,ſuperſtans

Vulnera diſiecta rimatur ueſte ſed illum
Infelix ſopor admota ſub morte refugit.
Turbidus, incertusq; oculis uigilantibus hoſtem
Occupat amplexu: nec ſegnius illa tenentis
Ponè adigit coſtas, donec ſua pectora ferro
Tangeret, is demum ſceleri modus. ora ſupinat
Blandus adhuc, oculisq; tremẽs & murmure Gorg
Quærit, & indigno ſoluit ſua brachia collo.
Non ego nunc uulgi quanquam crudelia, pandam
Funera, ſed propria luctus de ſtirpe recordor.
Quid te flaue Cydon? quid te per colla refuſis
Intactum Crenæ comis? quibus ubera mecum
Obliquumq; à patre genus? fortemq; timebam
Quem deſponſa Gyan? uidi Lapſare cruente
Vulnere Mirmydonis, quidq; inter ſerta, chorosq;
Barbara ludentem fodiebat Opopea mater?
Flet ſuper æquæuum ſoror exarmata Lycaſte
Cydimon, heu ſimiles perituro in corpore uultus
Aſpiciens, floremq; genæ, & quas finxerat auro
Ipſa comas: tum ſæua parens iam coniuge ſuſo
Aſtitit, impellitq; minis, atq; inſerit enſem.
Vt fera quæ placido rabiem deſueta magiſtro
Tardius arma mouet, ſtimulisq; & uerbere crebro
In mores negat ire ſuos, ſic illa iacenti
Incidit, undantemq; ſinu collapſa cruorem
Excipit, & laceros premit in noua uulnera crines.
Vt uero Alcimeden etiamnũ in murmure truncos
Ferre patris uultus, & egentem ſanguinis enſem
Conſpexi, riguere comæ, at in uiſcera ſæuus

Horror

Horror iit.meus ille Thoas,mea dira uideri
Dextra mihi.extemplo thalamis turbata paternis
Inferor.ille quidem dudum(quis magna tuenti
Somnus?)agit uerſans ſecum(& ſi lata receßit
Vrbe domus)quiſnā ſtrepitus? quæ murmura noctis?
Cur fremebunda quies? trepido ſcelus ordine pando.
Quis dolor? unde animi? uis nulla arcere furentes.
Hac ſequere ò miſerande,premūt,aderuntq; moranti
Et mecum fortaſſe cades.his motus,& artus
Erexit ſtratis:ferimur per deuia uaſtæ
Vrbis,ubi ingentem nocturnæ cædis aceruum
Paßim,ut quoſq; ſacris crudelis ueſpera lucis
Strauerat,occulta ſpeculamur nube latentes,
Hic impreſſa toris ora.extanteſq; recluſis
Pectoribus capulos.magnarum & fragmina trunca
Haſtarum,& ferro laceras per corpora ueſtes,
Crateras pronos,epulaſq; in cæde natantes
Cernere erat.iuguliſq; modo torrentis apertis
Sanguine commixto redeuntem in pocula Bacchū.
Hic iuuenum manus,& nullis uiolabilis armis
Turba ſenes,poſitiq; patrum ſuper ora gementum
Semineces pueri,trepidas in limine uitæ
Singultant animas.gelida non ſæuius Oſſa
Luxuriant Lapitharum epulæ,ſi quando profundo
Nubigenæ caluere mero.uix primus ab ira
Pallor,& impulſis ſurgunt ad prælia menſis.
Tunc primum ſeſe trepidis ſub nocte Thyoneus
Detexit,nato portans extrema Thoanti
Subſidia,& multa ſubitus cum luce refulſit,

Agnoui. non ille quidem turgentia ſertis
Tempora, nec flaua crinem diſtinxerat uua
Nubilus, indignumq; oculis liquentibus imbrem
Alloquitur: Dum fata dabant tibi nate, potentem
Lemnon, & externis etiam ſeruare timendam
Gentibus: haud unquam iuſto mea cura labori
Deſtitit. abſciderant triſtes crudelia Parcæ
Stamina, nec dictis, ſupplex quæ plurima fudi
Ante Iouem, fruſtra. lacrymisq; auertere lucus
Contigit infandum natæ conceſſit honorem.
Accelerate fugam. tuq; ò mea digna propago
Hac rege uirgo patrem, gemini quà brachia muri
Littus eunt. illa quà rara ſilentia porta
Stat funeſta Venus, ferroq; accincta furentes
Adiuuat, unde manus? unde hæc mauortia diuæ
Pectora? tu lato patrem committe profundo,
Secedam curis. ita fatus in aëra rurſus
Soluitur, & noſtros uiſus arcentibus umbris
Mitis, iter longe clarauit limite flammæ.
Quà data ſigna ſequor. dein curuo robore clauſum
Dijs pelagi, uentisq; & Cycládas Aegæoni
Amplexo, commendo patrem, nec fletibus unquam
Fit modus alternis. ni iam dimittat Eoo
Lucifer aſtra polo: tum demum littore rauco
Multa metu reputans, & uix confiſa lyæo
Diuidor ipſa gradu nitens ſed & anxia retro
Pectora nec requies, quin & ſurgentia cœlo
Flamina, & è cunctis proſpectem collibus undas.
Exoritur pudibunda dies, cœlumq; retexens

Auerſum Lemno iubar & decliuia Titàn
Oppoſita iuga nube refert. patuere furores
Nocturni, lucisq; nouæ formidine cunctis.
Quanquam inter ſimiles habitus pudor, impia terræ
Infodiunt ſcelera, aut feſtinis ignibus urunt.
Iam manus Eumenidum, captasq; refugerat arces
Exaturata Venus. licuit ſentire quid auſæ
Exturbare comas, & lumina tingere fletu.
Inſula diues agris, opibusq;, armisq;, uirisq;
Nota ſitu & Getico nuper ditata triumpho,
Non maris incurſu, non hoſte, nec æthere læuo
Perdidit una omnes orbata, exciſaq; mundo
Indigenas: non arua uiri non æquora uerrunt.
Conticuere domus: cruor altus, & oblita craſſo
Cuncta rubent tabo: magnæq; in mœnibus urbis
Nox tantum, & ſæui ſpirant per culmina manes.
Ipſa quoq; arcanis tecti in penetralibus alto
Molior igne pyram: ſceptrum ſuper arma, patrisq;
Iniicio, & notas regum geſtamina ueſtes.
At prope mœſta rogum confuſis ignibus aſto
Enſe cruentato, fraudemq; & inania buſta
Plango metu ne forte premant: caſſumq; parenti
Omen: & hac dubios leti precor ire timores
His mihi pro meritis, ut falſi criminis aſtu
Parta fides: regno, & ſolio conſidere patris
Supplicium datur: an'ne illis obſeſſa negarem?
Acceſſi, ſæpe ante deos teſtata, fidemq;,
Immeritasq; manus, ſubeo (prò dira poteſtas)
Exangue imperiũ, & mœſtã ſine culmine Lemnon.

Iam magis atq; magis uigiles dolor angere ſenſus,
Et gemitus clari, & paulatim inuiſa Polyxo
Iam meminiſſe nefas: iam ponere manibus aras
Conceſſum, & multum cineres iuraſſe ſepultos.
Sic ubi ductorem trepidæ ſtabuliq; maritum
Quem penes, & ſaltus & adultæ gloria gentis,
Maſſylo frangi ſtupuere ſub hoſte iuuencæ
It truncum ſine honore pecus, regemq; peremptum
Ipſe ager, ipſi amnes, & muta armenta queruntur.
Ecce autem ærata diſpellens æquora prora
Peliás intacti late ſubit hoſpita ponti
Pinus, agunt Minyæ: geminus fragor ardua canet
Per latera: abruptam credas radicibus ire
Ortygiam, aut fractum pelago decurrere montem.
Aſt ubi ſuſpenſis ſiluerunt æquora tonſis,
Mitior & ſenibus Cygnis, & pectine Phœbi,
Vox media de puppe uenit: maria ipſa carinæ
Accedunt (pòſt noſſe datum eſt) Oeagrius illic
Accliuis malo medijs interſonat Orpheus
Remigijs, tantosq; iubet neſcire labores.
Illis in ſcythicum Boréan iter: oraq; primum
Cyaneis arctata uadis. nos Thracia uiſu
Bella ratæ, uario tecta incurſare tumultu
Denſarum pecudum, aut fugientum more uolucrum.
Heu ubi nunc furiæ? portus? amplexaq; litus
Mœnia? quà longe pelago deſpectus aperto
Scandimus, & celſas turres: huc ſaxa, ſudesq;
Armaq; mœſta uirum, atq; infectos cædibus enſes
Subuectant trepidæ, quin & ſqualentia texta

Thor

Thoracum, & uultu galeas intrare ſoluto
Non pudet audaces: rubuit mirata cateruas
Pallás, & aduerſo riſit Gradiuus in Aemo.
Tunc primum exanimis præceps amentia ceßit.
Nec ratis illa ſalo ſed diuum ſera per æquor
Iuſtitia, & pœnæ ſcelerum aduentare uidentur.
Iamq; aberant terris, quantum gortynia currunt
Spicula cœruleo grauidam cum Iuppiter imbri
Ipſa ſuper nubem ratis armamenta pelaſgæ
Siſtit agens: inde horror aquis, & raptus ab omni
Sole dies miſcet tenebras, quis protinus unda
Concolor obnixi lacerant caua nubila uenti,
Diripiuntq; fretum, nigris redit humida tellus
Verticibus, totumq; notis portantibus æquor
Pendet, & æquato iamiam prope ſidera dorſo
Frangitur incertæ iam nec prior impetus alno,
Sed labat extantem roſtris: modo gurgite in imo,
Nunc cœlo Tritona ferens, nec robora proſunt
Semideum heroum, puppemq; inſana flagellat
Arbor, & inſtabili procumbens pondere curuas
Raptat aquas, remiq; cadunt in pectus inanes.
Nos quoq; per rupes, murorumq; aggere ab omni
Dum labor ille uiris, fretaq; indignantur, & auſtri,
Deſuper inualidis fluitantia tela lacertis
(Quid non auſa manus?) Telámona, & Pelëa cōtra
Spargimus, & noſtro petitur Tirynthius arcu.
Illi quippe ſimul bello, pelagoq; laborant:
Pars clypeis munire ratem, pars æquora fundo
Egerere: aſt alij pugnant, ſed inertia motu

Corpora,ſuſpenſæq; carent conamine uires.
Inſtamus tactu telorum,& ferrea nimbis
Certat hyems,uaſtæq; ſudes fractiq; molares,
Spiculaq;,& multa crinitum miſsile flamma.
Nunc pelago,nunc puppe cadunt:dat operta fragore
Pinus,& abiunctis regemunt tabulata cauernis.
Talis hyperborea uirides niue uerberat agros
Iuppiter,obruitur campis genus omne ferarum,
Depreſſæq; cadunt uolucres:& meſsis amaro
Strata gelu,fragor inde iugis,inde amnibus ira.
Vt uero eliſit nubes Ioue tortus ab alto
Ignis,& ingentes patuere in lumine nautæ:
Diriguere animi,manibusq; horrore remiſsis
Arma aliena cadunt:redeunt in pectora ſexus.
Cernimus Aeacidas,murisq; immane minantem
Antæum,& longa pellentem cuſpide rupes
Iphiton,attonito manifeſtus in agmine ſupra eſt
Amphitryoniades,puppemq; alternus utrinq;
Ingrauat,& medias ardet deſcendere in undas.
At leuis,& miſeræ nondum mihi notus Iaſon
Tranſtra per,& remos,impreſſaq; terga uirorum
Nunc magnum Oeniden,nunc ille hortatibus Idam
Et Talaum,& cana rorantem aſpergine ponti
Tyndariden iterans,gelidiq; in nube parentis
Vela laborantem Calaim ſubnectere malo
Voce,manuq; rogat.quatiunt impulſibus illi
Nunc freta,nunc muros:ſed nec ſpumantia cedunt
Aequora,& incuſſæ redeunt à turribus haſtæ.
Ipſe graues fluctus,clauumq; audire negantem

Laſſat

Laſſat agens Tiphys, palletq́; & plurima mutat
Imperia, ac læuas, dextrasq́; obtorquet in undas
Proram: nauifragis auidam concurrere ſaxis:
Donec ab extremo cuneo ratis Aeſone natus
Palladios oleæ, Mopſi geſtamina ramos
Extulit, & ſocium turba prohibente popoſcit
Fœdera: præcipites uocem inuoluêre procellæ.
Tunc modus armorum: pariterq́; exhauſta quierunt
Flamina, confuſoq́; dies reſpexit Olympo.
Quinquaginta illi trabibus de more reuinctis,
Eminus abrupto quatiunt noua littora ſaltu.
Magnorum decora alta patrum iam fronte ſereni,
Noſcendiq́; habitu: poſtquam timor, iraq́; ceſſit
Vultibus, arcana ſic fama erumpere porta
Cælicolas, ſi quando domus, littusq́; rubentum
Aethiopum, & menſas amor eſt intrare minores.
Dant fluuij, monteſq́; locum: tum terra ſuperbit
Greſſibus, & paulum reſpirat cœliſer Atlas.
Hic & ab aſſerto nuper marathone ſuperbum
Theséa, & Iſmarios aquilonia pignora fratres,
Vtraq; quis rutila ſtridebant tempora penna,
Cernimus: hic Phœbo non indignante priorem
Admetum, & duræ ſimilem nihil Orphéa Thracæ,
Tunc prolem Alydone ſatam, generumq́; profundi
Neréos, ambiguo uiſus errore laceſſunt
Oebalidæ gemini: chlamys huic, chlamys ardet et illi.
Ambo haſtile gerunt: humeros exertus uterq;,
Nudus uterq; genas ſimili coma fulgurat aſtro,
Ardet iter, magniq́; ſequens ueſtigia mutat

Here

Herculis, & tarda quamuis ſe mole ferentem,
Vix curſu tener æquat Hylas: Lernæaq; tollens
Arma, ſub ingenti gaudet ſudare pharetra.
Ergo iterum Venus, & tacitis corda aſpera flãmis
Lemniadum pertentat amor. tunc regia Iuno
Arma habituſq; uirum, pulchræq; inſignia gentis
Mentibus inſinuat, certatimq; ordine cunctæ
Hoſpitibus patuere fores: tunc primus in aris
Ignis, & infandis uenere obliuia curis.
Tunc epulæ, felixq; ſopor, noctesq; quietæ
Nec ſuperum ſine mente reor, placuere, fatentes:
Forſitan & ueſtræ fatum excuſabile culpæ
Noſcere cura, duces: cinerem, furiasq; meorum
Teſtor, ut externas non ſponte aut crimine tædas
Attigerim (ſcit cura deum) & ſi blandus Iaſon
Virginibus dare uincla nouis: ſua iura cruentum
Phaſin habent: alios Colchi generaſtis amores.
Iamq; exuta gelu tepuerunt ſidera longis
Solibus, & uelox in terga reuoluitur annus.
Iam noua progenies, partuſq; in uota ſoluti,
Et non ſperatis Lemnos celebratur alumnis.
Necnon ipſa tamen thalami monimenta coacti
Enitor geminos, duroq; ſub hoſpite mater
Nomen aui renouo: nec quæ fortuna relictis
Noſſe datum, iam plena quater quinquennia pergunt
Si modo fata ſinunt, aluitq; rogata Lycaſte.
Detumuere animi maris, & clementior auſter
Vela uocat: ratis ipſa moram, portuſq; quietos
Odit, & aſſueti tendit retinacula ſaxi.

Inde

Inde fugam Minyæ, ſociosq; appellat Iaſon
Efferus, O utinam iam tum mea littora rectis
Præteruectus aquis, cui non ſua pignora cordi,
Non promiſſa fides: certe ſtat fama remotis
Gentibus, æquorei redierunt uellera Phrixi.
Vt ſtata lux pelago, uenturumq; æthéra ſenſit
Tiphys, & occidui rubuere cubilia Phœbi,
Heu iterum gemitus, iterumq; nouiſſima nox eſt.
Vix reſerata dies, & iam rate celſus Iaſon
Ire iubet, primoq; ferit dux uerbere pontum.
Illos, & ſcopulis, & ſummo uertice montis
Spumea porrecti dirimentes terga profundi
Proſequimur uiſu, donec laſſauit euntes
Lux oculos, longumq; polo contexere uiſa eſt
Aequor, & extremi preſsit freta margine cœli.
Fama ſubit portus, uectum trans alta Thóanta
Fraterna regnare Chio, mihi crimina nulla,
Et uacuos arſiſſe rogos: fremit impia plebes
Sontibus accenſæ ſtimulis, facinusq; repoſcunt.
Quin etiam occultæ uulgo increbreſcere uoces.
Sola'ne fida ſuis? nos autem in funere lætæ?
Non deus hæc, fatumq;, quod imperat urbe nefanda,
Talibus exanimis dictis (& triſte propinquat
Supplicium) nec regna iuuant, uaga littora furto
Incomitata ſequor, funeſtaq; mœnia linquo,
Quà fuga nota patris, ſed non iterum obuius Euan.
Nam me prædonum manus huc appulſa tacentem
Arripit, & ueſtras famulam tranſmittit in oras.
Talia Lernæis iterat dum regibus exul

Lemno

Lemnias, & longa ſolatur damna querela,
Immemor abſentis (ſic Di ſuaſiſtis) alumni.
Ille graues oculos, languentiaq; ora comanti
Mergit humo, feſſusq; diu puerilibus actis
Labitur in ſomnos prenſa manus hæret in herba.
Interea campis nemoris ſacer horror achæi
Terrigena erigitur ſerpens, tractuq; ſoluto
Immanem ſeſe uehit, ac poſt terga relinquit
Liuida, fax oculis tumidi ſtat in ore ueneni
Spuma uirẽs: ter lingua uibrat, terna agmina adunci
Dentis, & auratæ crudelis gloria frontis
Prominet: Inachio ſanctum dixere Tonanti
Agricolæ, cui cura loci, & ſyluestribus aris
Pauper honos, nunc ille dei circundare templa
Orbe uago labens, miſeræ nunc robora ſyluæ
Atterit, & uaſtas tenuat complexibus ornos,
Sæpe ſuper fluuios geminæ iacet aggere ripæ
Continuus ſquammisq; incifus adæſtuat amnis:
Sed nunc Ogygij iuſſu quando omnis anhelat
Terra dei trepidæq; latent in puluere Nymphæ,
Sæuior amplractu laterum ſinuoſa retorquens
Terga ſolo ſicciq; nocens furit igne ueneni.
Stagna per, arentesq; lacus, fontesq; repreſſos
Voluitur, & uacuis fluuiorum in uallibus errat.
Incertusq; ſui liquidum nunc aëra lambit
Ore ſupinato, nunc arua gementia radens
Pronus adhæret humo, ſi quid uiridantia ſudent
Gramina: percuſſæ calidis afflatibus herbæ
Quà tulit ora, cadunt, moriturq; ad ſibila campus.

Quantus ab arctois diſcriminat æthera plauſtris
Anguis,& uſq; notos,alienumq́; exit in orbem,
Quantus & ille ſacri ſpiris intorta mouebat
Cornua Parnaſi:donec tibi Delie fixus
Vexit,arundineam centeno uulnere ſyluam.
Quis tibi parue deus tam magni pondera ſati
Sorte dedit?tu'ne hoc uix prima ad limina uitæ
Hoſte iaces?an ut inde ſacer per ſecula graijs
Gentibus,& tanto dignus morerere ſepulcro?
Occidis extremæ diſtrictus uerbere caudæ
Ignaro ſerpente puer,fugit illicet artus
Somnus,& in ſolam patuerunt lumina mortem.
Cum tamen attonito moriens uagitus in auras
Excidit,& ruptis immutuit ore querelis.
Qualia non totas peragunt inſomnia uoces
Audijt Hypſipyle,facilemq́; negantia curſum
Exanimis genua ægra rapit,iam certa malorum
Mentis ab augurio,ſparſoq́; per omnia uiſu
Luſtrat humum quærens,& nota uocabula paruo
Nequicquā ingeminās,nuſquā ille,& prata recentes
Amiſere notas,uiridi piger accubat hoſtis
Collectus gyro,ſpatioſaq́; iugera complet.
Sic etiam obliqua ceruicem expoſtus in aluo,
Horruit infelix uiſu,longoq́; profundum
Incendit clamore nemus,nec territus ille,
Sed iacet.Argolicas ululatus flebilis aures
Impulit,extemplo monitu ducis aduolat ardens
Arcas eques,cauſamq́; refert,tum ſquammea demū
Toruus ad armorum radios,fremitumq́; uirorum
Colla

Colla mouet.rapit ingenti conamine ſaxum
Quo diſcretus ager,uacuasq́; impellit in auras
Arduus Hippomédon,quo turbine bellica quondam
Librati ſaliunt portarum in clauſtra molares.
Caſſa ducis uirtus,nam mollia colla refuſus
In tergum ſerpens uenientem exhauſerat ictum.
Dat ſonitum tellus,nemorumq́; per auia denſi
Diſſultant nexus.at non mea uulnera clamat,
Et trabe fraxinea Capaneus ſubit obuius:Vnquam
Effugies?ſeu tu pauidi ferus incola luci,
Siue deus,utinamq́; deis conceſſa uoluntas.
Non ſi conſertum ſuper hæc tua membra Giganta
Subueheres.uolat haſta tremens,& hiantia monſtri
Ora ſubit,linguæq́; ſecat fera uincla triſulcæ.
Perq́; iubas ſtantes.capitisq́; inſigne coruſci
Emicat.& nigri ſanie perfuſa cerebri
Figitur haſta ſolo:longus uix tota peregit
Membra dolor.rapido celer ille uolumine telum
Circuit,auulſumq́; ferens in opaca refugit
Templa dei.hic magno tellurem pondere menſus
Implorantem animam dominis aſsibilat aris.
Illum & cognatæ ſtagna indignantia Lernæ,
Floribus & uernis aſſuetæ ſpargere Nymphæ.
Et Nemees reptatus ager,lucosq́; per omnes
Syluicolæ fracta gemuiſtis arundine Fauni.
Ipſe etiam è ſumma iam tela popoſcerat Aetna
Iuppiter.& dudum nimbiq́; hyemesq́; coibant.
Ni minor ira deo grauioraq́; tela mereri
Seruatus Capaneus.moti tamen aura cucurrit

Fulm

Fulminis, & ſummas libauit uertice criſtas.
Iamq́; pererratis infelix Lemnia campis
Liber ut angue locus, modico ſuper aggere longe
Pallida ſanguineis infectas roribus herbas
Proſpicit. huc magno curſum rapit effera luctu,
Agnoſcitq́; nefas, terræq́; illiſa nocenti
Fulminis in morem non uerba in funere primo,
Nō lacrymas habet, ingeminat miſera oſcula tantum
Incumbens, animæq́; fugam per membra tepentem
Quærit hians, non ora loco, non pectora reſtant.
Rapta cutis, tenera oſſa patent, nexusq́; madentes
Sanguinis imbre noui, totumq́; in uulnere corpus.
Ac uelut aligeræ ſedem, fœtusq́; parentis
Cum piger umbroſa populatus in ilice ſerpens,
Illa redit, querulæq́; domus mirata quiete
Stat ſuper impendens, aduectosq́; horrida mœſto
Excutit ore cibos, cum ſolus in arbore chara
Sanguis, & errantes per capta cubilia plumæ.
Vt laceros artus gremio miſeranda recepit,
Intexitq́; comis, tandem laxata dolore.
Vox inuenit iter, gemitusq́; in uerba ſoluti:
O mihi deſertæ natorum dulcis imago
Archemore: ò rerum & patriæ ſolamen ademptæ,
Seruitijq́; decus, qui te mea gaudia ſontes
Extinxere dei? modo quem digreſſa reliqui
Laſciuum, & prono uexantem gramina curſu?
Heu ubi ſiderei uultus? ubi uerba ligatis
Imperfecta ſonis? riſusq́; & murmura ſoli
Intellecta mihi? quoties tibi Lemnon, & Argos

Sueta loqui, & longa ſomnum ſuadere querela?
Sic equidem luctus ſolabar, & ubera paruo
Iam materna dabam, cui nunc uenit irritus ori
Lactis? & infelix in uulnera liquitur imber?
Noſco deos. O dura mei præſagia ſomni,
Nocturniq; metus, & nunquam impune per umbras
Attonitæ mihi uiſa Venus. quos arguo diuos?
Ipſa ego te (quid enim timeam moritura fateri?)
Expoſui fatis. quæ mentem inſania traxit?
Tantá'ne me, tantæ tenuere obliuia curæ?
Dum patrios caſus famæq; exorſa retracto
Ambitioſa meæ, pietas hæc magna fidesq;
Exoluit tibi Lemne nefas. ubi letifer anguis
Ferte duces, ſi qua eſt meriti mihi gratia duri,
Si quis honos dictis, aut uox extinguite ferro,
Ne triſtes dominos, orbamq; inimica reuiſam
Eurydicen, quanquam haud illi mea cura dolendo
Ceſſerit. hoc ne ferens onus illetabile matris
Transfundã gremio? quàm me prius ima ſub umbras
Mergat humus? ſimul hæc terraq; et ſanguine uultũ
Sordida, magnorum circa ueſtigia regum
Vertitur, & tacite mœrentibus imputat undas,
Et iam ſacrifici ſubitus per tecta Lycurgi
Nuntius impleret lacrymis ipſumq; domumq;,
Ipſum aduentantem Perſei uertice ſancto
Montis, ubi aduerſo dederat profecta Tonanti,
Et caput iratis rediens quaſſabat ab extis.
Hic ſeſe Argolicis immunem ſeruat ab armis
Haud animi uacuus, ſed templa, aræq; tenebant.

Nec d

Needum etiam reſponſa deum, monituſq; uetuſti
Exciderant, uoxq; ex adytis accepta profundis,
Prima Lycurge dabis dyrcaeo funera bello
Id canet, & mœſtus uicini puluere Martis
Angitur ad lituos, perituriſq; inuidet armis.
Ecce fides ſuperum laceras comitata Thoantis
Aduehit exequias, contra ſubit obuia mater
Fœmineos cœtus, plangentiaq; agmina ducens.
At non magnanimo pietas ignaua Lycurgo,
Fortior ille malis, lacrymaſq; inſana reſorbet
Ira patris longo rapit arua morantia paſſu
Vociferans illa autem ubi nam? cui parua cruoris
Laeta'ne damna mei? uiuit'ne? impellite raptam,
Ferte citi comites saxo omnis fabula Lemni
Et pater, & tumidae generis mendacia ſacri
Exciderint. abat letumq; inferre parabat
Enſe furens rapto. uenienti Oeneius heros
Impiger obiecta proturbat pectora parma.
Ac ſimul infrendens, Siſte hunc ueſane furorem
Quiſquis es. & pariter Capaneus, acerq; reducto
Aſſuit Hippomédon, rectoq; Erymanthius enſe,
Ac iuuenem multo perſtringunt lumine, at inde
Agreſtum pro rege manus. quos inter Adraſtus
Mitior, & ſociae ueritus commercia uitae
Amphiaraus ait, ne, quaeſo abſiſtite ferro,
Vnus auum ſanguis, Ne'ue indulgete furori.
Tuq; prior ſed non ſedato pectore Tydeus
Subijcit: An'ne ducem, ſeruatricemq; cohortis
Inachiae ingratis coram tot millibus audes

Mactare in tumulos?(quanti prò funeris ultor)
Cui regnum,genitorq; Thoas,& lucidus Euan
Stirpis auus.tumido'ne parum quòd gentibus actis
Vndiq; in arma tuis,inter trepida agmina pacem
Solus habes?habeas,& te uictoria Graium
Inueniat tumulis,etiamnum hæc ſata gementem.
Dixerat.& tandem cunctante modeſtior ira
Ille refert: Equidem non uos ad mœnia Thebes
Rebar,& hoſtiles huc aduenisſe cateruas.
Pergite in excidium ſocij,ſi tanta uoluptas
Sanguinis,imbuite arma domi.atq; hæc irrita dudum
Tẽpla Iouis(q̃d enim haud licitũ?)ferat impi⁹ ignis.
Si uilem,tanti premerent cum pectora luctus,
In famulam ius eſſe ratus,dominoq;,duciq;.
Sed uidet hoc,uidet ille deum regnator,& auſis
Sera quidem,manet ira tamen,ſic fatus,& arces
Reſpicit,atq; illic alio certamine belli
Tecta fremunt,uolucres equitum præuerterat alas
Fama recens,geminos alis complexa tumultus.
Illi ad fata rapi,atq; illi iam occumbere leto.
Sic meritam Hypſipylen iterant,creduntq;,nec iræ
Fit mora.iamq; faces,& tela penatibus inſtant.
Vertere regna fremunt,rapiũq; auferre Lycurgum,
Cum Ioue,cumq; aris.reſonant ululatibus ædes
Fœmineis,uerſusq; dolor dat terga timori.
Alipedum curru.ſed enim ſublimis Adraſtus
Secum ante ora uirũ fremebunda Thoantida portans
It medius turmis:& parcite,parcite clamat.
Nil actum ſaue,meritus nil tale Lycurgus

Excid

Excidium,gratiq; inuentrix fluminis ecce.
Sic ubi diuerſis maria euertêre procellis
Hinc Boréas,Eurusq;,illinc niger imbrib⁹ Auſter,
Pulſa dies,regnantq; hyemes,uenit æquoris alti
Rex ſublimis equis,geminusq; ad ſpumea Triton
Fræna natans,late pelago dat ſigna cadenti.
Et iam plana Thetis,montesq;,& littora creſcunt.
Quis ſuperum tanto ſolatus funera uoto
Penſauit lacrymas?inopinaq; gaudia mœſtæ
Rettulit Hypſipylæ?tu gentis conditor Euan,
Qui geminos iuuenes Lemni de littore uectos
Intuleras Nemeæ,mirandaq; fata parabas.
Cauſa uiæ genitrix,nec inhoſpita tecta Lycurgi
Præbuerant aditus,& protinus ille tyranno
Nuntius,extinctæ miſerando uulnere prolis.
Ergo adſunt comites(prô fors,& cæca futuri
Mens hominum)regiq; fauent. ſed Lemnos ad aures
Vt primum,dictusq; Thoas per tela,manusq;
Irruerant,matremq; auidis complexibus ambo
Diripiunt flentes,alternaq; pectora mutant.
Illa uelut rupes immoto ſaxea uiſu
Hæret,& expertis non audet credere diuis.
Vt uero & uultus,& ſigna argoa relictis
Enſibus,atq; humeris amborum intextus Iaſon,
Ceſſerunt luctus,turbataq; munere tanto
Corruit,atq; alio maduerunt lumina fletu.
Addita ſigna polo,lætoq; ululante tumultu
Tergaq;,& æra dei motas crepuere per auras.
Tunc prius Oeclides,ut prima ſilentia uulgi

Mollior ira dedit, placidasq; acceßit ad aures,
Audite ò ductor Nemeæ, lectiq; potentes
Inachidæ, quæ certus agi manifeſtat Apollo.
Iſte quidem Argolicis haud olim indebitus armis
Luctus adeſt, recto deſcendunt limite Parcæ.
Et ſitus interitu fluuiorum, & letifer anguis,
Et puer, heu noſtri ſignatus nomine fati
Archemorus, cuncta hæc ſuperum demiſſa ſuprema
Mente fluunt. differte animos, feſtinaq; tela
Ponite. manſuris donandus honoribus infans.
Et meruit. det pulchra ſuis libamina uirtus
Manibus, atq; utinam plures innectere pergas
Phœbe moras: ſemperq; nouis bellare uetemur
Caſibus, & ſemper Thebe funeſta recedat.
At uos magnorum trangreßi fata parentum
Felices, longum quibus hinc per ſecula nomen,
Dum lernæa palus, & dum pater Inachus ibit,
Dum Nemée tremulas campis iaculabitur umbras,
Ne fletu uiolate ſacrum, ne plangite diuos.
Nam deus, iſte deus. pyliæ nec fata ſenectæ
Maluerit, phrygijs aut degere longius annis.
Finierat. cœloq; cauam nox induit umbram.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER SEXTVS.

NVntia multiuago Danaas perlabitur urbes
Fama, gradu ſancire nouo ſolennia buſto
Inachidas, ludumq; ſuper quo martia bellis

Præſuad

Præſudare paret, ſeſeq́; accendere Virtus.
Graium ex more decus. Primus piſæa per arua
Hunc pius Alcides Pelopi certauit honorem,
Puluereumq́; fera crinem detorſit oliua.
Proxima uipereo celebrauit libera nexu,
Phocis apollineæ bellum puerile pharetræ.
Mox circùm triſtes ſeruata Palæmonis aras
Nigra ſuperſtitio quoties animoſa reſumit
Leucothoe gemitus, & amica ad littora feſta
Tempeſtate uenit, planctu conclamat uterq;
Iſthmos, echioniæ reſponſant flebile Thebæ.
Et nunc eximij regum quibus Argos alumnis
Connexum cœlo, quorumq́; ingentia tellus
Aonis, & tyriæ ſuſpirant nomina matres
Concurrunt, nudasq́; mouent in prælia uires.
Ceu primum auſuræ trans alta ignota biremes
Seu tyrrhenam hyemem, ſeu ſtagna ægæa laceſſunt,
Tranquillo prius arma lacu, clauumq́;, leuesq́;
Explorant remos, atq; ipſa pericula diſcunt.
At cum experta cohors: tum pontū irrumpere freta
Longius, ereptasq́; oculis non quærere terras.
Clara laboriferos cœlo Tithonia currus
Extulerat, uigilesq́; Deæ pallentis habenas
Et nox, & cornu fugiebat ſomnus inani.
Iam plangore uiæ, gemitu iam regia mugit
Flebilis, acceptos longe nemora auia frangunt,
Multiplicantq́; ſonos, ſedet ipſe exutus honoro
Vittarum nexu genitor ſquallentiaq́; ora
Sparſus, & incultam ferali puluere barbam,

Aſperior, contrà, planctuſq; egreſſa uiriles
Exemplo famulas premit: hortaturq; uolentes
Orba parens: lacerasq; ſuper procumbere nati
Relliquias ardet, totiesq; auulſa refertur.
Arcet & ipſe pater: mox ut mœrentia dignis
Vultibus Inachij penetrarunt limina reges,
Ceu noua tunc clades, & primo ſaucius infans
Vulnere, letalis'ue irrumperet atria ſerpens,
Sic alium ex alio quanquam laſſata, fragorem
Pectora congeminant, integratoq; reſultant
Accenſæ clamore fores, ſenſere Pelaſgi
Inuidiam, & lacrymis excuſant crimen abortis.
Ipſe datum quoties, interciſoq; tumultu
Conticuit ſtupefacta domus, ſolatur Adraſtus
Alloquijs genitorem ultro: nunc fata recenſes
Resq; hominum duras, & inexorabile penſum,
Nunc aliam prolem, manſuraq; numine dextro
Pignora, nondum orſis modus, & lamenta redibant.
Ille quoq; affatus non mollius audit amicos,
Quàm trucis Ionij rabies clamantia ponto
Vota uirum, aut tenues curant uaga fulmina nimbos.
Triſtibus interea ramis, teneraq; Cupreſſo
Damnatus flammæ torus, & puerile pheretrum
Texitur, ima uirent agreſti ſtramina cultu.
Proxima gramineis operoſior area ſertis,
Et picturatus morituris floribus agger.
Tertius aſſurgens Arabum ſtrue tollitur ordo
Eoas complexus opes, incanaq; glebis
Thura, & ab antiquo durantia cinnama Belo.

Summa crepant auro, Tyrioq́; attollitur oſtro
Molle ſupercilium, teretesq́; hinc undiq; gemmæ
Irradiant, medio Linus intertextus acantho
Letiferiq́; canes. (opus admirabile) ſemper
Oderat, atq; oculos flectebat ab omine mater.
Arma etiam, & ueterum exuuias circūdat auorum
Gloria mixta malis, afflictæq́; ambitus aulæ.
Ceu grande exequijs onus: atq; immenſa ferantur
Membra rogo: ſed caſſa tamen, ſterilisq́; dolentes
Fama iuuat, paruiq́; augentur funere manes.
Inde ingens lacrymis honor, & miſeranda uoluptas.
Muneraq́; in cineres annis grauiora feruntur.
Nanq; illi & pharetras, breuioraq́; tela dicarat
Feſtinus noti pater, inſontesq́; ſagittas.
Iam tunc & nota ſtabulis de gente probatos
In nomen paſcebat equos, cinctusq́; ſonantes
Armaq́; maiores expectatura lacertos.
Spes auidæ: quas non in nomen credula ueſtes
Vrgebat ſtudijs? cultusq́; inſignia regni
Purpureos? ſceptrumq́; minus? cuncta ignibus atris
Damnat atrox, ſuaq́; ipſe parens geſtamina ferri,
Si damnis rabidum queat exaturare dolorem.
Parte alia gnari monitis exercitus inſtat
Auguris aeriam truncis, nemorumq́; ruina
Montis onus cumulare pyram, quæ crimina cæſi
Anguis, & infauſti cremet atra piacula belli.
His labor abſciſſam Neméen: umbroſaq́; Tempe
Præcipitare ſolo, lucosq́; oſtendere Phœbo.
Sternitur extemplo ueteres incidua ferro

Sylua comas:largæ quà non opulentior umbræ
Argolicos inter ſaltusq; educta Lycæos
Extulerat ſuper aſtra caput:ſtat ſacra ſenectæ
Numine:nec ſolos hominum tranſgreſſa ueterno
Fertur auos,Nymphas etiam mutaſſe ſuperſtes,
Faunorumq; greges,aderat miſerabile luco
Excidium:fugere feræ,nidosq; tepentes
Abſiliunt(metus urget)aues.cadit ardua fagus
Chaoniumq; nemus,brumæq; illæſa cupreſſus.
Procumbunt piceæ,flammis alimenta ſupremis,
Orniq;,iliceæq; trabes,metuendaq; ſucco
Taxus,& infandos belli potura cruores
Fraxinus,atq; ſitu non expugnabile robur.
Hinc audax abies,& odoro uulnere pinus
Scinditur,acclinant intonſa cacumina terræ
Alnus amica fretis,nec inhoſpita uitibus ulmus.
Dat gemitum tellus:non ſic euerſa feruntur
Iſmara,cum fracto Boréas caput extulit antro.
Non craſſante Noto citius nocturna peredit
Flamma nemus:linquunt flentes dilecta locorum
Otia cana Pales,Syluanusq; arbiter umbræ,
Semideumq; pecus:migrantibus aggemit illis
Sylua,nec amplexæ dimittunt robora Nymphæ.
Vt cum poſſeſſas auidis uictoribus arces
Dux raptare dedit,uix ſigna audita,nec urbem
Inuenias,ducunt,ſternuntq;,abiguntq;,feruntq;
Immodici:minor ille fragor quo bella geruntur.
Iamq; pari cumulo geminas hanc triſtibus umbris,
Aſt illam ſuperis æquus labor auxerat aras,

Cùm

Cum ſignum luctus cornu graue mugit adunco
Tibia,cui teneros ſuetum producere manes
Lege Phrygum mœſta:Pelopem monſtraſſe ferebant
Exequiale ſacrum,carmenq; minoribus umbris
Vtile,quo geminis Niobe conſumpta pharetris
Squallida biſſenas Sipylon deduxerat urnas.
Portant inferias,arſuraq; fercula primi
Graiorum,titulisq; pios teſtantur honores.
Gentis quiſq; ſuæ:longo poſt tempore ſurgit
Colla ſuper iuuenum(numero dux legerat omni)
Ipſe fero clamore Torus:cinxere Lycurgum
Lernæi proceres:genitricem mollior ambit
Turba nec Hypſipyle raro ſubit agmine:uallant
Inachidæ memores:ſuſtentant liuida nati
Brachia,& iuuentæ concedunt plangere matri.
Illic infauſtos ut primum egreſſa penates
Eurydice,nudo uocem de pectore rupit,
Planctuq;,& longis præfata ululatibus infit:
Non hoc argolidum cœtu circundata matrum
Speraui te Nate ſequi,nec talia demens
Fingebam uotis annorum elementa tuorum
Nil ſæuum reputans,& enim his in finibus æui
Vnde ego bella tibi?Thebasq; ignara timerem?
Cui ſuperum noſtro committere ſanguine pugnas
Dulce?quis hoc armis uouit ſcelus?at tua nondum
Cadme domus,nullus tyrio grege plangitur infans:
Primitias egomet lacrymarum,& cædis acerbæ
Ante tubas,ferrumq; tuli dum deſide cura
Credo ſinus fidos altricis,& ubera mando.

Quid ni ego? narrabat ſeruatum fraude parentem,
Inſonteſq; manus. en quàm ferale putemus
Abiuraſſe ſacrum, & Lemni gentilibus unam
Immunem furijs: hæc illa, & creditis auſæ?
Hac pietate potens: ſolis abiecit in aruis
Non regem, dominum'ue. alienos impia partus
Hoc tantum, ſyluæq; infamis tramite liquit:
Quē nō anguis atrox (q͠d enim hac op⁹ hei mihi leti
Mole fuit?) tantum cœli uiolentior aura,
Impulſæq; noto frondes caſſuſq; ualeret
Exanimare timor. Nec uos inceſſere luctu
Orba habeo fixum matri, immotumq; manebat
Hac altrice nefas: at quin & blandus, & illam
Matre magis ſolam noſſe, atq; audire uocantem
Ignaruſq; mei: nulla ex te gaudia matri.
Illa tuos queſtus, lacrymoſoſq; impia riſus
Audijt, & uocis decerpſit murmura primæ.
Illa tibi genitrix ſemper dum uita manebat.
Nunc ego: ſed miſeræ mihi nec punire poteſtas
Sic meritam, quid dona duces? quid inania fertis
Buſta rogis? illam nil poſcunt amplius umbræ.
Illam (oro) cineri ſimul, exciſæq; parenti
Reddite quæſo duces: per ego hæc primordia belli
Cui peperi, ſic æqua gemant mihi funera matres
Ogygiæ: ſternit crines iteratq; precando,
Reddite, nec uero crudelem, auidamq; uocate
Sanguinis, occumbam pariter dum uulnere iuſto
Exaturata oculos, unum impellamur in ignem.
Talia uociferans, alia de parte gementem

Hypſipylē(neq; enim illa comas nec pectora ſeruat)
Agnouit longe,& ſocium indignata dolorem.
Hoc ſaltem,ò proceres,tuq; ò cui pignore noſtro
Partus honos:prohibete nefas,auferte ſupremis
Inuiſam exequijs:quid ſe funeſta parenti
Miſcet? & in noſtris ſpectatur & ipſa ruinis?
Cui luget complexa ſuos?ſic fata,repente
Concidit,abruptiſq; immutuit ore querelis.
Non ſecus ac primo fraudatum lacte iuuencum,
Cui trepidæ uires,& ſolus ab ubere ſanguis
Seu fera,ſeu duras aduexit paſtor ad aras
Nunc uallem ſpoliata parens,nunc flumina queſtu,
Nunc armenta mouet,uacuoſq; interrogat agros.
Tunc piget ire domum:mœſtoq; nouiſsima campo
Exit,& appoſitas impaſta auertitur herbas.
At genitor,ſceptriq; decus,cultuſq; tonantis
Inijcit ipſe rogis,tergoq; & pectore fuſam
Cæſariem ferro minuit,ſectiſq; iacentis
Obnubit tenuia ora comis.ac talia fletu
Verba pio miſcens:Alio tibi perfide pacto
Iuppiter hunc crinem uoti reus ante dicaram,
Si pariter uirides nati libare dediſſes
Ad tua templa genas,ſed non ratus ore ſacerdos,
Damnatæq; preces:ferat hæc quæ dignior umbra eſt.
Iam face ſubiecta primis in frondibus ignis
Exclamat:labor inſanos arcere parentes
Stant iuſsi Danai,atq; obtentis eminus armis,
Proſpectu uiſus intercluſere nefaſto.
Ditantur flammæ,non unquam opulentior illo

Ante

Antè cinis:crepitant gemmæ,atq; immane liqueſcit
Argentum,& pictis exudat ueſtibus aurum.
Necnon Aſſyrijs pingueſcunt robora ſuccis,
Pallentiq́; croco ſtrident ardentia mella
Spumanteſq́; mero pateræ uerguntur,& atri
Sanguinis & rapti gratiſsima cymbia lactis.
Tunc ſeptem numero turmas (centenus ubiq;
Surgit eques)uerſis ducunt inſignibus ipſi
Graiugenæ reges,luſtrantq́; ex more,ſiniſtro
Orbe rogum,& ſtantes inclinant puluere flammas.
Ter curuos egere ſinus,illiſaq́; telis
Tela ſonant.quater horrendum pepulere fragorem
Arma:quater mollem famularũ brachia planctum.
Semianimes alter pecudes ſpirantiaq́; ignis
Accipit armenta:hic luctus abolere,nouiq́;
Funeris auſpicium,uates quanquam omina ſentit
Vera,iubet,dextro gyro,& uibrantibus haſtis
Hac redeunt,raptumq́; ſuis libamen ab armis
Quiſq; iacit ſeu fræna libet,ſeu cingula flammis
Mergere,ſeu iaculum ſummæ ſeu caſsidis umbram.
Multa gemunt contrà raucis concentibus agri,
Et lituis aures circùm pulſantur acutis.
Terretur clamore nemus ſic Martia uellunt
Signa tubæ,nondum ira calet,nec ſanguine ferrum
Irrubuit:primo bellorum comitur illo
Vultus,honoris opus ſtat adhuc incertus in alta
Nube,quibus ſeſe Mauors indulgeat armis.
Finis erat,lapſusq́; putres iam Mulciber ibat
In cineres:inſtant flammis,multoq́; ſoporant

Imbre

Imbre rogum poſito, donec cum Sole labores
Exhauſti ſeris uix ceſsit cura tenebris,
Roſcida iam nouies cœlo dimiſerat aſtra
Lucifer, & totidem Lunæ præuenerat ignes
Mutato nocturnus equo, nec conſcia fallit
Sidera, & alterno deprenditur unus in ortu.
Mirum opus accelerante manu ſtat ſaxea moles
Templum ingens cineri, rerumq; effectus in illo
Ordo docet caſus feſsis hic flumina monſtrat
Hypſipyle Danais, hic reptat flebilis infans,
Hic iacet. extremum tumuli circùm aſperat orbem
Squammeus, expectes morientis ab ore cruenta
Sibila, marmorea ſic uoluitur anguis in haſta.
Iamq; auidum pugnas uiſendi uulgus inermes
Fama uocat. cunctis aruis, ac mœnibus adſunt
Exciti, illi etiam quis belli incognitus horror,
Quos effœta domi, quos prima reliquerat ætas,
Conueniunt. non aut Ephyræo in littore tanta
Vnquam aut Oenomai fremuerunt agmina circo.
Collibus incuruis, uiridiq; obſeſſa corona
Vallis in amplexu nemorum ſedet, hiſpida circùm
Stant iuga, & abiectus geminis umbonibus agger
Campum exire uetat. longo quem tramite planum
Graminea frondes, ſinuataq; ceſpite uiuo
Mollia non ſubitis augent faſtigia cliuis.
Illic conſertim iam ſole rubentibus aruis
Bellatrix ſedere cohors: ibi corpore mixto
Metiri numerum, uultuſq; habituſq; ſuorum
Dulce uiris, tantiq; iuuat fiducia belli.

Centum

Centum ibi nigrantes armenti robora tauros
Lenta mole trahunt, idem numeruſq́;, colorq́;
Matribus, & nondum lunatis fronte iuuencis.
Exin magnanimum ſeries antiqua parentum
Inuehitur, miris in uultum animata figuris.
Primus anhelantem duro Tirynthius ingens
Pectoris attritu ſua frangit in oſſa Leonem.
Haud illum impauidi, quamuis & in ære, ſuumq́;
Inachidæ uidere decus. pater ordine iuncto
Leuus, arundineæ recubanſq́; ſub aggere ripæ
Cernitur, emiſſaq́; indulgens Inachus urnæ.
Io poſt tergum, iam prona, dolorq́; parentis
Spectat inocciduis ſtellatum uiſibus Argum.
Aſt illam Pharijs melior erexerat aruis
Iuppiter, atq; hoſpes iam tunc Aurora colebat.
Tantalus inde parens, non qui fallentibus undis
Imminet, aut refugæ ſterilem rapit aëra ſyluæ,
Sed pius, & magni uehitur conuiua Tonantis.
Parte alia uictor curru neptunia tendit
Lora Pelops, preſſatq́; rotas auriga natantes
Myrtilus, & uolucri iamiamq́; relinquitur axe.
Et grauis Acriſius, ſpecieſq́; horrenda Chorebi.
Et Danae culpata ſinus. atq; amne reperto
Triſtis Amymone, paruoq́; Alcmena ſuperbit
Hercule, tergemina crinem circundata luna.
Iungunt diſcordes inimica in fœdera dextras
Belidæ fratres. ſed uultu mitior aſtat
Aegyſthus. Danai manifeſtum agnoſcere ficto
Ore nefas, paciſq́; malæ, noctiſq́; futuræ.

Mille

Mille dehinc ſpecies. tandem ſatiata uoluptas,
Præſtanteſq́; uiros uocat ad ſua præmia uirtus.
Primus ſudor equis. dic inclyte Phœbe regentum
Nomina, dic ipſos (neq; enim generoſior unquam
Alipedum collata acies) ceu præpete curſu
Confligant denſæ uolucres, aut littore in uno
Aeolus inſanis ſtatuat certamina uentis.
Ducitur ante omnes rutilæ manifeſtus Arion
Igne iubæ. Neptunus equo (ſi certa priorum
Fama patet) primus teneris læſiſſe lupatis
Ora, & littoreo domitaſſe in puluere fertur
Verberibus parcens. & enim inſatiatus eundi
Ardor, & hyberno par inconſtantia ponto.
Sæpe per Ionium, Libycumq́; natantibus ire
Interiunctus equis. omneſq́; aſſuetus in oras
Cœruleum deferre patrem. ſtupuere relicta
Nubila, certantes Euriq́;, Notiq́; ſequuntur.
Nec minor in terris bella Euryſthea gerentem
Amphitryoniaden alto per gramina ſulco
Duxerat. ille etiam ferus, indocilisq́; teneri.
Mox diuum dono regis dignatus Adraſti
Imperia, & multum medijs manſueuerat annis.
Tunc rector genero Polynici indulget agendum
Multa monens. ubi feruor equo, qua ſuetus ab arte
Mulceri nec ſæua manus, nec liber habenis
Impetus. urge altos inquit, ſtimuliſq́;, minisq́;,
Ille ibit minus ipſe uoles. ſic ignea lora
Cum daret, & rapido Sol natum imponeret axi
Gaudentem lacrymans aſtra inſidioſa docebat,

Nolenteſq; teri zonas,mediamq; polorum
Temperiem,pius ille quidem,& formidine cautus.
Sed iuuenem duræ prohibebant diſcere Parcæ.
Oebalios ſublimis agit,ſpes proxima palmæ
Amphiaraus equos.tua furto lapſa propago
Cyllare,dum Scythici diuerſus ad oſtia ponti
Caſtor,Amyclæas remo permutat habenas.
Ipſe habitu niueus,niuei dant colla iugales.
Concolor eſt albis & caſsis,& infula,criſtis.
Quin & Theſſalicis felix Admetus ab oris
Vix ſteriles compeſcit equas,centaurica dicunt
Semina(credo)adeo ſexum indignantur,& omnis
In uires adducta Venus noctemq; diemq;
Aſsimilant,maculis internigrantibus albæ.
Tantus uterq; color,credi nec degener illo
De grege Caſtaliæ ſtupuit qui ſibila cannæ
Lætus,& audito contempſit Apolline paſci.
Ecce & Iaſonidæ iuuenes noua gloria matris
Hypſipyles ſubiere iugo:quo uectus uterq;
Nomen auo gentile Thoas,atq; omine dictus
Euneos Argoo,geminis eadem omnia:uultus,
Currus,equi,ueſtes,par & concordia uoti
Vincere,uel ſolo cupiunt à fratre relinqui.
It Chromis,Hippodamusq;,alter ſatꝰ Hercule magno,
Alter ab Oenomao.dubites uter effera preſſet
Fræna magis:Getici pecus hic Diomedis,at ille
Piſæi iuga patris habet.crudelibus ambo
Exuuijs,diroq; imbuti ſanguine currus
Metarum inſtar erat.hinc nudo robore quercus

Olim

Olim omnes exuta comas: hinc ſaxeus umbo
Arbiter agricolis finem iacet inter utrunq;.
Quale quater iaculo ſpatium ter arundine uincas.
Interea cantu muſarum nobile mulcens
Concilium, citharæq; manus incertus Apollo
Parnaſi ſummo ſpectabat ab æthere terras,
Orſa deum (nam ſæpe Iouem, Phlegramq; ſuiq;
Anguis opus, fratrumq; pios cantarat honores)
Tunc aperit quis fulmen agat, quis ſidera ducat
Spiritus unde animi fluuijs, quæ pabula uentis.
Quo fonte immenſum uiuat mare, quæ uia Soles
Præcipitet, noctem quæ porrigat, ima'ne tellus
An media. & rurſus mundo ſuccincta latenti.
Finis erat, differt auidas audire ſorores,
Dumq; chelym lauro, textumq; illuſtre coronæ
Subligat, & picto diſtinguit pectora limbo,
Haud procul Herculeam Neméen clamore reductus
Aſpicit, atq; illic ingens certaminis inſtar
Quadriiugi: noſcit cunctos, & ſorte propinquo
Conſtiterant Admetus & Amphiaraus in aruo.
Tunc ſecum, Quiſnam iſte duos fidiſſima Phœbo
Nomina commiſit deus in diſcrimina reges?
Ambo pij, chariq; ambo, nequeam ipſe priorem
Dicere. Peliacis hic cum famularer in aruis
(Sic Iouis imperia, & nigræ uoluere ſorores)
Thura dabat famulo, nec me ſentire minorem
Auſus, at hic tripodũ comes, & pius artis alumnus
Aethereæ: potior meritis tamen ille, ſed huius
Extrema iam fila colo, datur erdo ſenectæ

Admeto ſerumq; mori.tibi nulla ſuperſunt
Gaudia iam Thebæ iuxtà,& tenebroſa Vorago.
Scis miſer,& noſtræ pridem cecinere uolucres.
Dixit,& os fletu penè inuiolabile tinctus
Extemplo Neméen radiante per æthera ſaltu
Ocyor & patrio uenit igne,ſuiſq; ſagittis.
Ipſe olim in terris,cœlo ueſtigia durant.
Claraq; per Zephyros etiamnum ſemita lucet.
Et iam ſortitus Protheus uerſarat ahena
Caßide,iamq; locus cuiq; eſt,& liminis ordo.
Terrarum decora ampla uiri,decora ampla iugal
Diuum utrunq; genus.ſtant uno margine clauſi,
Speſq;,audaxq; metus unà & fiducia pallens.
Nil fixum cordi.pugnant exire,pauentq;,
Concurrit ſummos animoſum frigus in artus.
Qui dominis,idem ardor equis,face lumina ſurgun
Ora ſonant morſu,ſpumiſq;,& ſanguine ferrum
Vritur.impulſi nequeunt obſiſtere poſtes,
Clauſtraq; compreſſæ transſumat anhelitus iræ.
Stare adeo miſerum eſt.pereunt ueſtigia mille
Ante fugã,abſentemq; ferit grauis ungula campũ.
Circunſtant fidei,nexuſq;,& torta iubarum
Expediunt,firmantq; animos,& plurima monſtrãt.
Inſonuit contra tyrrhenum murmur,& omnes
Exiliere loco.quæ tantum carbaſa Ponto?
Quæ bello ſic tela uolant?quæ nubila cœlo?
Amnibus hybernis minor eſt,minor impetus igni.
Tardius aſtra cadunt,glomerantur tardius imbres,
Tardius è ſummo decurrunt flumina monte.

Emiſſos

Æmiſſos uidere,atq; agnouere Pelaſgi.
Et iam rapti oculis,iam cæco puluere mixti
Vna in nube latent,uultuſq; umbrante tumultu,
Vix inter ſeſe clamore,& nomine noſcunt.
Euoluere globum,& ſpatio quo quiſq; ualebat
Diducti delet ſulcos iterata priores
Orbita.nunc auidi prono iuga pectore tangunt,
Nunc pugnante genu preſsi duplicantur habenis.
Colla toris crinita tument,ſtanteſq; reflectit
Aura iubas.bibit albentes humus arida nimbos.
Fit ſonus,immaniſq; pedum,tenuiſq; rotarum.
Nulla manus requies,denſiſq; inſibilat aer
Verberibus.gelida non crebrior exilit arcto
Grando,nec Olenijs manant tot cornibus imbres.
Senſerat adductis alium præſagus Arion
Stare ducem loris,dirumq; expauerat inſons
Oedipodioniden iam illinc à limine diſcors,
Iratuſq; oneri inſolito truculentior ardet.
Inachidæ credunt accenſum laudibus ille
Aurigam fugit.aurigæ furiale minatur
Efferus.& campo dominum circunſpicit omni.
Ante tamen cunctos ſequitur,longeq; ſecundus
Amphiaraus agit.quem Theſſalus æquat eundo
Admetus:iuxta gemini,nunc Euneos ante,
Et nunc ante Thoas.cedunt.uincuntq;:nec unquam
Ambitioſa pios collidit gloria fratres.
Poſtremum diſcrimen erant.Chromis aſper,& aſper
Hippodamus.non arte rudes,ſed mole tenentur
Cornipedum.prior Hippodamus fert ora ſequentum,

Fert gemitus.multaq; humeros incenditur aura.
Sperauit flexæ circùm compendia metæ
Interius ductis Phœbeius augur habenis
Anticipaſſe uiam,necnon & Theſſalus Heros
Spe propiore calet.dum non cohibente magiſtro
Spargitur in gyros,dexterq; exerrat Arion.
Iam prior Oeclides,& iam non tertius ibat
Admetus.laxo cum tandem ex orbe redactus
Aequoreus ſonipes premit,euaditq; parumper
Gauiſos ſubit aſtra fragor,cœlumq; tremiſcit,
Omniaq; excuſſo patuere ſedilia uulgo.
Sed nec lora regit,nec uerbera pallidus addit
Labdacides.laſſa ueluti ratione magiſter
In fluctus,in ſaxa ruit,nec iam amplius aſtra
Reſpicit,& uictam proiecit caſibus artem.
Rurſus præcipites in recta,ac deuia campi
Obliquant,tenduntq; uias:iterum axibus axes
Inflicti,radijſq; rotæ pax nulla,fideſq;.
Bella geri ferro leuius bella horrida credas:
His furor in laude eſt.trepidant,mortẽq; minantur,
Multaq; tranſuerſis perſtringitur ungula campis.
Nec iam ſufficiunt ſtimuli,nec uerbera uoce,
Nominibuſq; cient Pholoen Admetus,& Irin
Funalemq; Thoen,rapidum Danaeius augur
Aſcheton increpitat meritumq; uocabula Cygnum.
Audit & Herculeũ Strimõ Chromin,Euneõ audit
Igneus Aethion.tardum Calydona laceſſit
Hippodamus,uariumq; Thoas rogat ire Podarcẽ.
Solus Echionides errante ſilentia curru

Mœſta

Mœſta tenet,trepidaq́; timet ſe uoce fateri.
Vix dum cœptus equis labor,& iam puluere quarto
Campum ineunt,iamq́; & tepidis ſudoribus artus
Effœti,& craſſum rapit,eiectatq́; uaporem
Cornipedum flammata ſitis.nec iam integer illis
Impetus,& longi ſuſpendunt ilia flatus.
Hic anceps fortuna diu decernere primum
Auſa uenit.ruit Aemonium,dum feruidus inſtat
Admetum ſuperare Thoas.nec prætulit ullam
Frater opem uelit ille quidem ſed martius antè
Obſtitit Hippodamus,mediasq́; immiſit habenas.
Mox Chromis Hippodamũ metæ interioris ad orbẽ
Viribus Herculeis,& toto robore patris
Axe tenet prenſo:luctantur abire iugales
Nequicquam,frænosq́;,& colla rigentia tendunt.
Vt Siculas ſi quando rates tenet æſtus,& ingens
Auſter agit,medio ſtant uela tumentia ponto.
Tunc ipſum fracto curru deturbat,& iſſet
Antè Chromis,ſed Thraces equi ut uidere iacentem
Hippodamum,redit illa fames.iamiamq́; tremẽtẽ
Partiti furijs:ni fræna,ipſosq́; frementes
Oblitus palmæ,retro Tirynthius Heros
Torſiſſet,uictorq́;,& collaudatus abiſſet.
At tibi promiſſos iamdudum Phœbus honores
Amphiarae cupit:tandem ratus apta fauoris
Tempora,puluerei uenit in ſpatia horrida Circi.
Cum iam in fine uiæ,& ſummum uictoria nutat,
Anguicomam monſtri effigiem ſæuiſſima uiſu
Ora mouet,ſiue ille Erebo,ſeu finxit in Aſtu

Temporis,innumera certe formidine cultum
Tollit in aſtra nefas:non illud ianitor atræ
Impauidus Lethes,non ipſæ horrore ſine alto
Eumenides uidiſſe queant:turbaſſet euntes
Solis equos,Martisq; iugum.Nam flauus Arion
Vt uidit,ſaliere iubæ,atq; erectus in armos
Stat:ſociumq́; iugi.comitesq́; utrinq; laboris
Secum alte ſuſpendit equos.ruit illicet exul
Aonius,nexusq́; diu per terga uolutus
Exuit,arripitur longe moderamine liber
Currus,& hunc putri præter tellure iacentem
Tænarei currus,& Theſſalus axis & Heros
Lemnius,obliqua quantum uitare dabatur
Tranſabiere fuga:tandem caligine merſum
Erigit ad curſum comitum caput,ægraq́; tollit
Mēbra ſolo,& Socero redit haud ſperatus Adraſto.
Quis mortis Thebane locus?niſi dura negaſſet
Tiſiphone,quantum poteras dimittere bellum?
Te Thebæ,fraterq́; palàm,te plangeret Argos.
Te Neméa,tibi Lerna comas,Lariſſaq́;ſupplex
Poneret.Archemori maior colerere ſepulcro.
Tunc uero Oeclides,quanquam iam certa ſequenti
Præmia,cum uacuus domino præiret Arion,
Ardet adhuc cupiens uel inanem uincere currum.
Dat uires,refouetq́; deus:uolat ocyor Euro.
Ceu modo carceribus dimiſſus in arua ſolutis
Verberibusq́; iubas,& terga laceſſit habenis,
Aſcheton increpitansq; leuem,Cygnumq́; niualem,
Nunc ſaltem dum nemo prior rapit igneus orbes
Axis,

Axis,& effoſſæ longæ ſparguntur arenæ,
Dat gemitum tellus:etiam tunc ſæua minatur,
Forſitan & uicto prior iſſet Arione Cygnus,
Sed uetat æquoreus uinci pater,hinc uice iuſta
Gloria manſit equo:ceſſit uictoria uati,
Huic pretium palmæ gemini cratera ferebant
Herculeum iuuenes.illum Tirynthius olim
Ferre manu ſola ſpumantemq; ore ſupino
Vertere ſeu monſtri uictor,ſeu Marte ſolebat:
Centauros habet arte truces,aurumq; figuris
Terribile:hic mixta Lapitharum cæde notantur
Saxa faces:aliiq; iterum crateres,ubiq;
Ingentes morientum iræ tenet ipſe furentem
Hyleum,& torta molitur robora barba.
At tibi mæonio fertur circunflua limbo,
Pro meritis Admete chlamys:repetitaq; multo
Murice Phrixæi natat hic contemptor Ephæbus
Aequoris,& picta trans lucet cœrulus unda.
In latus ire manus mutaturusq; uidetur
Brachia,nec ſiccum ſperes in ſtamine crinem.
Contra autem fruſtra ſedet anxia turre ſuprema
Seſtias in ſpeculis:moritur prope conſcius ignis.
Has Adraſtus opes dono uictoribus ire
Imperat,at generum famula ſolatur Achæa.
Sollicitat tunc ampla uiros ad præmia curſu
Præceleres,Agile ſtudium,& tenuiſsima uirtus
Pacis opus,cum ſacra uocant,nec inutile bellis
Subſidium,ſi dextra neget.prior omnibus Idas
Nuper olympiacis umbratus tempora ramis

Proſilit: excipiunt plauſu Piſæa iuuentus
Eleaq; manus: ſequitur Sicyonius Alcon,
Et bis in Iſthmiaca uictor clamatus arena
Phædimus, Alipedumq; fugam prægreſſus equorũ
Ante Dimas, ſed tunc æuo tardante ſecutus.
Multi & quos uarij tacet ignorantia uulgi
Hinc, atq; hinc ſubiere ſed Arcáda Parthenopæum
Appellant, denſiq; cient uaga murmura Circi,
Nota parens curſu: quis mœnaliæ Atalantes
Neſciat egregium decus? & ueſtigia cunctis
Indeprenſa procis? onerat celeberrima natum
Mater, & ipſe procul fama iam notus inermes
Narratur ceruas pedes inter aperta Lycæi
Tollere & emiſſum curſu deprehendere telum.
Tandem expectatus uolucri ſuper agmina ſaltu
Emicat, & torto chlamydem diffibulat auro.
Effulſere artus: membrorumq; omnis aperta eſt
Lætitia, inſignesq; humeri: nec pectora nudis
Deteriora genis, latuitq; in corpore uultus.
Ipſe tamen formæ laudem aſpernatur, & arcet
Mirantes: tunc palladios non inſcius hauſtus
Incubuit: pinguiq; cutem fuſcatur oliuo.
Hoc Idas, hoc more Dimas, alijq; niteſcunt.
Sic ubi tranquillo pellucent ſidera ponto,
Vibraturq; fretis cœli ſtellantis imago,
Omnia clara nitent: ſed clarior omnia ſupra
Heſperus exercet radios, quantusq; per altum
Aethéra, cæruleis tantus monſtratur in undis.
Proximus eſt forma, nec multum ſegnior Idas

Curſibus,atq; æuo iuxtà prior.attamen illi
Iam tenuem pingues florem induxere palæſtræ,
Deſerpitq; genis:nec ſe lanugo fatetur
Intonſa ſub nube comæ:tunc rite citatos
Explorant,acuuntq; gradus,uariasq; per artes
Extimulant docto languentia membra tumultu,
Poplite nunc flexo ſidunt,nunc lubrica forti
Pectora collidunt plauſu,nunc ignea tollunt
Crura,breuemq; fugam:nec opino fine reponunt.
Vt ruit,atq; æquum ſummiſit regula limen,
Corripuere leues ſpatium,campoq; refulſit
Nuda cohors,uolucres iiſdem modo tardius aruis
Iſſe uidentur equi,credas è plebe Cydonum
Parthorumq; fuga,totidem exiluiſſe ſagittas,
Non aliter celeres Hircana per auia cerui,
Cum procul impaſti fremitum accepere Leonis,
Siue putant,rapit attonitos fuga cæca:metusq;
Congregat,& longum dãt cornua mixta fragorem.
Effugit hic oculos rapida puer ocyor aura
Mænalius,quẽ deinde gradu premit horridus Idas.
Inſpiratq; humeros flatuq;,& pectoris umbra
Terga premit:pòſt ambiguo diſcrimine tendunt
Phædimus,atq; Dimas.Illis celer imminet Alcon,
Flauus ab intonſo pendebat uertice crinis
Arcádos,hoc primis Triuiæ paſcebat ab annis
Munus,& Ogygio uictor cum Marte rediſſet,
Nequicquam patriјs audax promiſerat aris.
Tunc liber nexu,lateq; in terga ſolutus
Occurſu zephyri retro fugit,& ſimul ipſum

Imp

Impedit, infeſtoq́; uolans oſtenditur Idæ.
Inde dolum iuuenis: fraudiq́; accommoda ſenſit
Tempora iam finem iuxta, dum limina uictor
Parthenopæus init: correpto crine reductum
Occupat, & longæ primus ferit oſtia metæ.
Arcades arma fremunt: armis defendere regem
Ni raptum decus, & meriti reddantur honores,
Contendunt, totoq́; parant decedere circo.
Sunt & quis Idæ placeat dolus ipſe regeſta
Parthenopæus humo uultumq́;, oculosq́; madentes
Obruit, acceſsit lacrymarum gratia formæ.
Pectora nunc mœrens, nunc ora indigna cruento
Vngue ſecat, meritamq́; comam: furit undiq; clamor
Diſſonus, ambiguumq́; ſenis cunctatur Adraſti
Conſilium: tandem ipſe refert, Compeſcite litem
O pueri. Virtus iterum tentanda, ſed ite
Limite non uno, latus hoc conceditur Idæ,
Tu diuerſa tene: fraus curſibus omnis abeſto.
Audierant: dictoq́; fauent, mox numina ſupplex
Affatu tacito iuuenis Tegeæus adorat:
Diua potens nemorũ (tibi enim hic tibi crinis honori
Debitus, éque tuo uenit hæc iniuria uoto)
Si bene quid genitrix, ſi quid uenatibus ipſe
Promerui, ne (quæſo) ſinas hoc omine Thebas
Ire, nec Arcadiæ tantum meruiſſe pudorem.
Auditum (manifeſta fides) uix campus euntem
Sentit, & exilis plantis interuenit aer,
Raraq́; non fracto ueſtigia puluere pendent.
Irrupit clamore fores, clamore recurrit

Ante

Ante ducem, preſſaq; leuat ſuſpiria palma.
Finiti curſus operumq; inſignia preſto
Arcas equum dono, clypeum gerit improbus Idas.
Cætera plebs Lycijs gaudet contenta pharetris.
Tunc uocat, emiſſo ſi quis decernere diſco
Impiger, & uires uelit oſtentare ſuperbas.
It iuſſus Pterelas, & ahenæ lubrica maſſæ
Pondera, uix toto curuatus corpore iuxta
Deijcit: inſpectant taciti, expenduntq; laborem
Inachidæ: mox turba ruunt, duo gentis Achææ
Tres Ephyreiadæ, Piſa ſatus unus, Acarnan
Septimus: & plures agitabat gloria Niſæ.
Arduus Hippomedon cauea ſtimulante tuliſſet
In medios, lateq; ferens ſub pectore dextro
Orbem alium: hunc potius iuuenes qui mœnia ſaxis
Frangere, qui Tyrias deiectum uaditis arces,
Hunc rapite, aſt illud cui non iaculabile dextræ
Pondus? & abreptum nullo conamine iecit
In latus. aſiſtunt procul, attonitiq; fatentur
Cedere, uix unus Phlegyas, acerq; Meneſtheus
(Hos etiam pudor, & magni tenuere parentes)
Promiſere manum: conceſſit cætera pubes
Sponte, & adorato redit illa ingloria diſco.
Qualis Biſtonijs clypeus Mauortis in aruis
Luce mala Pangæa ferit, Solemq; refulgens
Territat, incuſſaq; dei graue mugit ab haſta.
Piſæus Phlegyas opus inchoat: & ſimul omnes
Abſtulit in ſe oculos: exhauſto in corpore uirtus
Promiſſa, ac primum terra, diſcumq;, manumq;

Aſpe

Aſperat:excuſſo mox circùm puluere uerſat
Quod latus in digitos,mediæ quod certius ulnæ
Conueniat non artis egens:hic ſemper amori
Ludus erat,patriæ non tantum ubi laudis obiret
Sacra,ſed alternis Alpheon utrinq; ſolebat
Metiri ripis,& qua latiſsima diſtant
Non unquam merſo tranſmittere flumina diſco.
Ergo operum fidens,non protinus horrida campi
Iugera,ſed cœlum dextra metitur:humiq́;
Preſſus utroq; genu,collecto ſanguine diſcum
Ipſe ſuper ſeſe rotat,atq; in nubila condit.
Ille citus ſublime petit,ſimilisq́; cadenti
Creſcit in aduerſum,tandemq́; exhauſtus ab alto
Tardior in terram redit,atq; immergitur aruis.
Sic cadit,attonitis quoties auellitur aſtris
Solis opaca ſoror:procul auxiliantia gentes
Aera crepant,fruſtraq́; timent,at Theſſala uictrix
Ridet anhelantes audito carmine bigas.
Collaudant Danai,ſed non tibi mole tuenti
Hippomedon,maiorq́; manus ſperatur in æquo.
Atq; illi extemplo cui ſpes infringere dulce
Immodicas fortuna uenit,quid numina contrà
Tendere fas homini?ſpatium iam immane parabat
Iam ceruix conuerſa,& iam latus omne redibat.
Excidit ante pedes elapſum pondus,& ictus
Deſtituit,fruſtraq́; manum demiſit inanem.
Ingemuere omnes:rarisq́; ea uiſa uoluptas.
Inde ad conatus timida ſubit arte Meneſtheus
Cautior,& multum te Maia nate rogato

Molis

Molis prægrauidæ caſtigat puluere lapſus.
Illa manu magna, & multum felicior exit:
Nec partem exiguam Circi tranſuecta quieuit:
Fit ſonus, & fixa ſignatur terra ſagitta.
Tertius Hippomédon ualida ad certamina tardos
Molitur greſſus: nanq; illum corde ſub alto
Et caſus Phlegiæ mouet, & fortuna Meneſthei.
Erigit aſſuetum dextræ geſtamen, & alte
Suſtentans: rigidumq́; latus forteſq́; lacertos
Conſulit, ac uaſto contorquet turbine, & ipſe
Proſequitur, fugit horrendo per inania ſaltu.
Iamq́; procul meminit dextræ ſeruatq́; tenorem
Diſcus nec dubia iuncta'ue Meneſthéa uictum
Tranſabijt meta. longe ſuper æmula ſigna
Conſedit, uirideſq́; humeros, & opaca Theatri
Culmina ceu late tremefecit mole ruinæ.
Quale uaporifera ſaxum Polyphemus ab Aetna
Lucis egente manu, tamen in ueſtigia puppis
Auditæ, iuxtaq́; inimicum exegit Vlyſſem.
Tunc genitus Talao uictori Tigrin inanem
Ire iubet, fuluo quæ circunfuſa nitebat
Margine, & extremos auro manſueuerat ungues.
Gnoſiacos arcus habet, & uaga tela Meneſtheus.
At tibi ait Phlegya caſu fruſtrate ſiniſtro
Hunc quondam noſtri decus, auxiliumq́; Pelaſgi
Ferre damus (neq; enim Hippomedō inuiderit) enſem.
Nunc opus eſt animis infeſtos tollere caſtus
Comminus hæc bellis & ferro proxima Virtus.
Conſtitit immanis cerni, immaniſq́; timeri

Argol

Argolicus Capaneus, ac dum nigrantia plumbo
Tegmina cruda boum, non mollior ipſe lacertis
Induitur. date tot iuuenum de millibus unum
Huc ait, atq; utinam potius de ſtirpe ueniret
Aemulus aonia, quem fas dimittere leto.
Nec mea crudelis ciuili ſanguine Virtus.
Obſtupuere animi fecitq; ſilentia terror.
Tandem inſperatus nuda de plebe Laconum
Proſilit Alcidámas, mirantur Dorica regum
Agmina: ſed ſocij fretum Polluce magiſtro
Norant & ſacras inter creuiſſe palæſtras.
Ipſe deus poſuitq; manus, & brachia finxit
(Materiam ſuadebat amor) tunc ſæpe locauit
Comminus, & ſimili ſtantem miratus in ira
Suſtulit exultans, nudiſq; ad pectora preſſit.
Illum indignatur Capaneus, rideтq; uocantem
Vt miſerans, poſcitq; alium, tandemq; coactus
Reſtitit, & ſtimulis iam languida colla tumeſcunt.
Fulmineas alte ſuſpenſi corpora plantis
Erexere manus: tuto procul ora receſſu
Armorum in ſpeculis, adituſq; ad uulnera clauſi.
Hic quantus ſtygijs Tityus conſurgat ab aruis
Si toruæ patiantur aues, tanta undiq; pandit
Membrorum ſpatia, & tantis ferus oſſibus extat.
Hic paulo ante puer: ſed enim maturius æuo
Robur, & ingentes ſpondet tener impetus annos.
Quem uinci haud quiſquam, ſæuo nec ſanguine tingi
Malit, & erecto timeat ſpectacula uoto.
Vt ſeſe permenſi oculis, & uterq; priorem

Sperauere locum,non protinus ira,nec ictus.
Alternus paulum timor,& permixta furori
Conſilia.inclinant tantum contraria iactu
Brachia,& explorant cæſtus,hebetantq́; terendo.
Doctior hic differt animum,metuensq́; futuri
Cunctatus uires diſpenſat.at ille nocendi
Prodigus,incautusq́; ſui ruit omnis,& ambas
Conſumit ſine lege manus,atq; irrita frendit
Inſurgens,ſeq́; ipſe premit.ſed prouidus aſtu,
Et patria uigil arte Lacon,hos reijcit ictus,
Hos cauet.interdum nutu,capitisq́; citati
Integer obſequio,manibus nunc obuia tela
Diſcutiens,inſtat greſſu,uultuq́; recedit.
Sæpe etiam iniuſtis collatum uiribus hoſtem
(Is uigor ingenio eſt tanta experientia dextræ)
Vltro audax animis inſtatq́; & obumbrat,& alte
Aſſilit,ut præceps cumulo ſalit unda minantes
In ſcopulos,& fracta redit.ſic ille furentem
Circuit expugnans.Leuat ecce,diuq́; minatur
In latus,inq́; oculos:illum rigida arma cauentem
Aduocat,& manibus nec opinum interſerit ictum
Callidus,ac mediam deſignat uulnere frontem.
Iam cruor,& tepido ſignantur tempora riuo.
Neſcit adhuc Capaneus.ſubitũq́; ꝑ agmina murmur.
Miratur.uerum ut feſſam ſuper ora reduxit
Forte manum,& ſummo maculas in uellere uidit:
Non leo,non iaculo tantum indignata recepto
Tigris agit,toto cedentem feruidus aruo
Præcipitatq́; retro iuuenem,atq; in terga ſupinat,

Dentibus horrendum ſtridens, geminatq́; rotatas,
Multiplicatq́; manus: rapiunt conamina uenti,
Pars cadit in caſtus, motu Spartanus acuto
Mille cauet lapſas circum caua tempora mortes,
Auxilioq́; pedum, ſed non tamen immemor artis
Aduerſus fugit, & fugiens tamen ictibus obſtat.
Et iam utrunq; labor ſuſpiriaq́; ægra fatigant.
Tardius ille premit, nec iam hic abſiſtere uelox,
Defectiq́; ambo genibus, pariterq́; quierunt.
Sic ubi longa uagos laſſarunt æquora nautas,
Et ſigno de puppe dato poſuere parumper
Brachia, uix requies iam uox ciet altera remos.
Ecce iterum immodice uenientem eludit, & exit.
Sponte ruens, merſusq́; humeris effunditur ille
In caput. aſſurgentem alio puer improbus ictu
Perculit, euentuq́; impalluit ipſe ſecundo.
Clamorem Inachidæ, quantum non littora, tollunt,
Nō nemora: illū ab humo conantē ut uidit Adraſtus
Tollentemq́; manus, & non toleranda parantem,
Ite oro ſocij furit, ite, opponite dextras,
Feſtinate, furit: palmamq́;, & præmia ferte.
Non prius effracto quàm miſceat ora cerebro,
Abſiſtet. uideo moriturum auferte Lácona.
Nec mora prorumpit Tydeus, nec iuſſa recuſat
Hippomédon. tunc uix ambo conatibus ambas
Reſtringunt, cohibentq́; manus. ac plurima ſuadent.
Vincis, abi pulchrum eſt uitam donare minori.
Noſter & hic, belliq́; comes: ni! frangitur Heros
Ramumq́;, oblatumq́; manu thóraca repellit

Vociſ

Vociferans, Liceat non has ego puluere craſſo,
Atq; cruere genas, meruit quibus iſte fauorem
Semiuir infodiam? mittamq; informe ſepulcro
Corpus? & Oebalio donem lugere magiſtro?
Dixit. at hunc ſocij tumidum & uiciſſe negantem
Auertunt. contra laudant inſignis alumnum
Taygeti. longeq; minas riſere Lacones.
Iandudum uariæ laudes & conſcia Virtus
Tydéa magnanimum ſtimulis ingentibus angunt.
Ille quidem & diſco bonus & contendere curſu,
Nec cæſtu bellare minor, ſed corde labores
Ante alios erat uncta Pales, ſic otia Martis
Degere, & armigeras laxare aſſueuerat iras.
Ingentes contra ille uiros Acheloïa circum
Littora, felicesq; deo monſtrante palæſtras.
Ergo ubi luctandi iuuenes animoſa citauit
Gloria, terrificos humeris Aetolus amictus
Exuitur, patriumq; ſuem leuat ardua contrà
Membra, cleonææ ſtirpis iactator Agylleus
Herculea non mole minor, ſic grandibus alte
Inſurgens humeris, hominem ſuper improbus exit.
Sed non ille rigor, patriusq; in corpore robur.
Luxuriant artus, effuſaq; ſanguine laxo
Membra natant, inde hæc audax fiducia tantum
Oenidæ ſuperare parem quanquam ipſe uideri
Exiguus, grauia oſſa tamen noduq; lacerti
Difficiles, nunquam hunc animum Natura minori
Corpore nec tantas auſa eſt includere uires.
Poſtquam oleo gauiſa cutis, petit æquor uterq;

Procurſu medium,atq; hauſta ueſtitur arenæ.
Tunc madidos artus alterno puluere ſiccant,
Collaq́; demerſere humeris,& brachia late
Curua tenent.iam tunc aſtu deducit in æquum
Callidus,& celſum procuruat Agylléa Tydeus
Summiſſus tergo,& genibus uicinus arenæ.
Ille autem alpini ueluti regina Cupreſſus
Verticis,urgentes ceruicem inclinat in auſtros.
Vix ſeſe radice tenens,terræq́; propinquat,
Iandudum ætherias eadem reditura ſub auras.
Non ſecus ingentes artus præcelſus Agylleus
Sponte premit,paruũ gemens duplicatur in hoſte
Et iam alterna manus,frõtemq́;,humerosq́;,latu
Collaq́;,pectoraq́;,& uitantia crura laceſsit.
Interdumq́; diu pendent per mutua fulti
Brachia.nunc ſæui digitorum uincula frangunt.
Non ſic ductores gemini gregis horrida Tauri
Bella mouent.medio coniux ſtat candida prato
Victorem expectans.rumpunt obnixa furentes
Pectora,ſubdit amor ſtimulos,& uulnera ſanat.
Fulminei ſic dente ſues,ſic hiſpida turpes
Prælia uilloſis ineunt complexibus Vrſi.
Vis eadem Oenidæ,nec ſole,aut puluere feſſa
Membra labant.riget atra cutis,durisq́; laborum
Caſtigata toris:contra non integer ille
Flatibus alternis,ægroq́; effœtus hiatu
Exuit ingeſtas fluuio ſudoris arenas,
Ac furtim rapta ſuſtentat pectora terra.
Inſtat agens Tydeus,ictumq́; in colla minatus

Crura

Crura ſubit. cœptis non eualuere potiri
Fruſtratæ breuitate manus. uenit arduus ille
Deſuper oppreſſumq́; ingentis mole ruinæ
Condidit. haud aliter collis ſcrutator Iberi
Cum ſubijt, longeq́; diem, uitamq́; relinquit,
Si tremuit ſuſpenſus ager ſubitumq́; fragorem
Rupta dedit tellus. latet intus monte ſoluto
Obrutus, ac penitus fractum, obductumq́; cadauer
Indignantem animam proprijs non reddidit aſtris.
Acrior hoc Tydeus, animisq́; & pectore ſupra eſt.
Nec mora, cum uinclis onerisq́; elapſus iniquo
Circuit errantem, & tergo nec opinus inhæret.
Mox latus, & firmo celer implicat ilia nexu.
Poplitibus genua inde premens euadere nodos
Nequicquam, & lateri dextram inſertare parantem
Improbus, horrendum uiſu ac mirabile pondus,
Suſtulit. Herculeis preſſum ſic fama lacertis
Terrigenam ſudaſſe Libyn. cum fraude reperta
Raptus in excelſum nec iam ſpes ulla cadendi.
Nec licet extrema matrem contingere planta.
Fit ſonus, & lætos attollunt agmina plauſus.
Tunc alte librans inopinum ſponte remiſit,
Obliquumq́; dedit, procumbentemq́; ſecutus
Colla ſimul dextra, pedibus ſimul inguina uinxit,
Deficit obſeſſus, ſoloq́; pudore repugnat.
Tandem preſſus humi, pronamq́; extenſus in aluum
Sternitur, ac longo mœſtus poſt tempore ſurgit,
Turpia ſignata linquens ueſtigia terra.
Palmam autem dextra, læuaq́; nitentia dono

Arma ferens Tydeus.quid ſi non ſanguinis huiu
Partem haud exiguam(ſcitis)Dircæus haberet
Campus?ubi hæc nuper Thebarum fœdera plagæ
Hæc ſimul oſtentans,quæſitaq; præmia laudum
Dat ſocijs.ſequitur neglectus Agyllea thorax.
Sunt & qui nudo ſubeant concurrere ferro.
Iamq; aderant inſtructi armis Epidaurius Agr
Et nondum fatis Dircæus agentibus exul.
Dux uetat Iaſides.manet ingens copia leti
O iuuenes.ſeruate animos,auidumq; furorem
Sanguinis auerſi.tuq; ò quem propter auitæ
Iugera,dilectas cui deſolauimus urbes,
Ne precor ante aciem:ius tantum caſibus eſſe
Fraternisq; ſinas(abigant hoc numina)uotis.
Sic ait,atq; ambos aurata caßide ditat.
Tunc genero ne laudis egens,iubet ardua necti
Tempora.Thebarumq; ingenti uoce citari
Victorem.diræ retinebant omina Parcæ.
Ipſum etiam proprio certamina feſta labore
Dignari,& tumulo ſupremum hunc addere hon
Hortantur proceres,ac ne uictória deſit
Vna ducum numero fundat uel lycia cornu
Tela rogant,tenui uel nubila tranſeat haſta.
Obſequitur gaudens,uiridiq; ex aggere in æquum
Stipatus,ſummis iuuenum deſcendit,at illi
Ponè leues portat pharetras,& cornua iuſſus
Armiger ingentem tactu tranſmittere circùm
Eminus,& dictæ dare uulnera deſtinat Orno.
Campum emenſa breui fatalis ab arbore tacta

Horren

Horrendum uiſu,per quas modo fugerat auras
Venit arundo retro.uerſumq; à fine tenorem
Pertulit,& notæ iuxta ruit ora pharetræ.
Quis fluere occultis rerum neget omnia cauſis?
Fata patent homini piget inſeruare peritq;
Venturi promiſſa fides.ſic omnia caſum
Fecimus,& uires auxit Fortuna nocendi.
Multa duces errore ferunt.hi nubila,& altos
Occurriſſe notos:aduerſo roboris ictu
Tela repulſa alij.penitus latet exitus ingens,
Monſtratumq; nefas,uni remeabile bellum,
Et triſtes domino ſpondebat arundo recurſus.

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS LIBER SEPTIMVS.

ATq; ea cunctantes Tyrij primordia belli,
Iuppiter haud æquo reſpexit corde Pelaſgos,
Concuſsitq; caput,motu quo celſa laborant
Sidera:proclamatq; adijci ceruicibus Atlas.
Tunc ita uelocem Tegees affatur alumnum:
I medium rapido,Boreamq; elabere ſaltu
Biſtonias ſuper uſq; domos,axemq; niuoſi
Sideris:oceano uetitum qua parrhaſis ignem
Nubibus hybernis,& noſtro paſcitur imbri.
Atq; ubi ſe poſita reſpirat cuſpide Mauors.
(Quanquã inuiſa quies)ſeu quod reor,arma,tubaſq;
Inſatiatus habet,charæq; in ſanguine gentis

Luxuriat: propere monitus, iramq; parentis
Ede, nihil parcens: nempe olim accendere iuſſus
Inachias acies, atq; omne quod Iſthmius umbo
Detinet & rauca circumtonat ira Maleæ.
Illic uix muros, limenq; egreſſa iuuentus
Sacra colunt, credas bello redijſſe, tot inſtant
Plauſibus offenſiq; ſedent ad buſta ſepulcri.
Hic, ne tuus Gradiue furor? ſonat orbe recuſſo
Diſcus, & Oebalij coëunt in prælia cæſtus.
At ſi ipſi rabies, ferriq; inſana uoluptas
Qua tumet, immeritas cineri dabit impius urbes
Ferrum, ignemq; ferens, implorantesq; tonantem
Sternet humi populos, miſerumq; exhauriet orbem,
Nunc lenis bellis, noſtraq; remittitur ira.
Quod niſi præcipitet pugnas, dictoq; iubentis
Ocyus impingat Tyrijs Danaa agmina muris
(Nil equidem crudele minor) ſic mite, bonumq;
Numen, & effrani laxentur in otia mores.
Reddat equos, enſemq; mihi: non ſanguinis ultra
Ius erit: aſpiciam terras, pacemq; iubebo
Omnibus, Ogygio ſat erit Tritonia bello.
Dixerat, & Thracum Cyllenius arua ſubibat,
Atq; illum arctoæ labentem in cardine portæ
Tempeſtas æterna plagæ, prætentaq; cœlo
Agmina nimborum, primiq; Aquilonis hiatus
In diuerſa ferunt: crepat aurea grandine multa
Palla, nec Arcadij bene protegit umbra Galeri.
Hic ſteriles delubra notat Mauortia ſyluas
Horreſcitq; tuens, ubi mille furoribus illi

Cingi

Cingitur, aduerſo domus immanſueta ſub Aemo.
Ferrea compago laterum: ferro arcta teruntur
Limina, ferratis incumbunt tecta columnis.
Læditur aduerſum Phœbi iubar, ipſaq́; ſedem
Lux timet, & dirus contriſtat ſidera fulgor.
Digna loco ſtatio. primis ſalit impetus amens
E foribus: cæcumq́; nefas, iræq́; rubentes,
Exanguesq́; metus, occultisq́; enſibus aſtant
Inſidiæ, geminumq́; tenens Diſcordia ferrum.
Innumeris ſtrepit aula minis, triſtiſsima uirtus
Stat medio, lætusq́; furor, uultuq́; cruento
Mors armata ſedet: bellorum ſolus in aris
Sanguis, & incenſis qui raptus ab urbibus ignis.
Terrarum exuuiæ circùm, & faſtigia templi
Captæ inſignibant gentes, cælataq́; ferro
Fragmina portarum, bellatricesq́; carinæ,
Et uacui currus, protritaq́; curribus ora.
Penè etiam gemitus: adeo uis omnis, & omne
Vulnus ubiq; ipſum, ſed non uſquam ore remiſſo
Cernere erat. talem diuina Mulciber arte
Ediderat, nondum radijs monſtratus adulter
Fœda catenato luerat connubia lecto.
Quærere templorum regem uix cœperat ales
Mænalius, tremit ecce ſolum, mugire refractis
Corniger Ebrus aquis: tunc quòd pecus utile bellis
Vallem infeſtabat, trepidas ſpumare per herbas,
Signa aduentantis, clauſæq́; adamante perenni
Diſsiluere fores: hircano in ſanguine pulcher
Ipſe ſubit currum, diraq́; aſpergine latos

Mutat agros, ſpolia à tergo, flenteſq́; cateruæ
Dant ſyluæ, nixq́; alta locum: regit atra iugales
Sanguinea Bellona manu, longaq́; fatigat
Cuſpide: diriguit uiſu Cyllenia proles.
Summiſitq́; genas, ipſi reuerentia patri
Si prope ſit, demitq́; minas, nec talia mandet.
Quod Iouis imperium? magno quid ab æthere portas
Occupat Armipotẽs: neq; enim hũc germane ſub axẽ
Sponte uenis, hyemesq́; meas, cui roſcida iuxta
Mænala, & æſtiui clementior aura Lycæi.
Ille refert conſulta patris, nec longa moratus
Sicut anhelabant iuncto ſudore uolantes
Mars impellit equos, reſideſq́; in prælia Graios
Ipſe etiam indignans: uidit pater altus, & ira
Iam leuior, tardo flectebat pondere uultum.
Vt ſi quando ruit, debellatasq́; reliquit
Eurus aquas, pax ipſa tumet, pontumq́; iacentem
Exanimis iam uoluit hyems, nondum arma carinis
Omnĩa, nec toto reſpirant pectore nautæ.
Finierat pugnas honor exequialis inermes,
Necdum aberant cœtus, cunctiq́; ſilentibus Heros
Vina ſolo fundens, cinerem placabat Adraſtus
Archemori: da parue tuum trieteride multa
Inſtaurare diem: nec ſaucius arcádas aras
Malit adire Pelops, eleaq́; pulſet eburna
Templa manu, nec Caſtalijs altaribus anguis,
Nec ſua pinigero magis adnatet umbra Lycæo.
Nos te lugenti puer inficiamur auerno,
Mœſtaq́; perpetuis ſolenni iungimus aſtris

Nunc

Nunc feſtina cohors. at ſi Bœotia ferro
Vertere recta dabis, magnis tunc dignior aris
Tunc Deus: Inachias nec tantum culta per urbes
Numina captiuis etiam iurabere Thebis.
Dux ea pro cunctis: eadem ſibi quiſq; uolebat.
Iam pronis Gradiuus equis ephyræa premebat
Littora, quà ſummas caput Acrocorinthus in auras
Tollit: & alterna geminum mare protegit umbra.
Inde unum dira comitum de plebe pauorem
Quadrupedes anteire iubet: non alter anhelos
Inſinuare metus, animumq; auertere ueris
Aptior, innumeræ monſtro uoceſq;, manuſq;,
Et facies quæcunq; libet: bonus omnia credi
Autor, & horrificis lymphare incurſibus urbes.
Si geminos ſoles, ruituraq; ſuadeat aſtra,
Aut mutare ſolum, aut ueteres deſcendere ſyluas,
Ah miſeri uidiſſe putent: tunc acre nouabat
Ingenium falſo Nemeæum puluere campum
Erigit, attoniti tenebroſam à uertice nubem
Reſpexere duces, falſo clamore tumultum
Auget, & arma uirum, curſuſq; imitatur equorum,
Terribilemq; uagas ululatum ſpargit in auras.
Exiluere animi, dubiumq; in murmure uulgus
Pendet: ubi iſte fragor? ni fallimur aure, ſed unde
Puluereo ſtant aſtra globo? num Iſmenius ultro
Miles? ita eſt. ueniunt: tanta eſt'ne audacia Thebis?
An dubitent? agedum inferias, & buſta colamus.
Hic pauor attonitis, uarioſq; per agmina uultus
Induitur, nunc Piſais è millibus unus,

Nunc

Nunc Pylius:nunc ore Lacon,hoſteſq́; propinquos
Adiurat,turmaſq́; metu conſternit inani.
(Nil falſum trepidis)ut uero amentibus ipſe
Incidit,& ſacræ circùm faſtigia uallis
Turbine præuectus,rapido ter ſuſtulit haſtam,
Ter contorſit equos:clypeum ter pectore plauſit
Arma,arma inſani ſua quiſq; ignotaq́; nullo
More rapit,mutant galeas,alienaq́; cogunt
Ad iuga Cornipedes ferus omni pectore ſæuit
Martis amor,cædiſq́; nihil flagrantibus obſtat.
Præcipitant,redimuntq́; moras.ſic littora uento
Incipiente fremunt,fugitur cum portus ubiq;
Vela fluunt:laxi iactantur ubiq; rudentes.
Iamq́; natant remi,natat omnis in æquore ſummo
Anchora.iam dulcis medij de gurgite ponti
Reſpicitur tellus,comiteſq́; à puppe relicti.
Viderat Inachias rapidum glomerare cohortes
Bacchus iter:gemuit Tyriam conuerſus ad urbem,
Altricemq́; domum,& patrios reminiſcitur ignes.
Purpureum triſti turbatus pectore uultum,
Non crines non certa loco,dextramq́; reliquit
Thyrſus,& intactæ ceciderunt cornibus uuæ.
Ergo ut erat lacrymis,lapſoq́; inhonorus amictu
Ante Iouem(tunc forte polum ſecretus habebat)
Conſtitit,haud unquam facie conſpectus in illa
(Nec cauſæ latuere patrem)ſupplexq́; profatur:
Excindis'ne tuas Diuum ſator optime Thebas?
Sæua adeo coniux?nec te telluris amatæ,
Deceptiq́; laris miſeret?cinerumq́; meorum?

Eſto,

Eſto, olim inuitum iaculatum nubibus ignem
Credimus: en iterum atra refers incendia terris,
Nec ſtyge iurata, nec pellicis arte rogatus.
Quis modus? an nobis pater iratusq́; bonusq́;,
Fulmen habes? ſed non Danaeïa limina talis
Parrhaſiumq́; nemus, ledæasq́; ibis Amyclas.
Scilicet è cunctis ego neglectiſsima natis
Progenies? ego nempe tamen qui dulce ferenti
Pondus eram, cui tu dignatus limina uitæ
Præreptumq́; iter, & maternos reddere menſes.
Adde quòd impellis: rarisq́; exercita caſtris
Turba meas acies, mea tantum prælia norunt.
Nectere fronde comas, & ad inſpirata rotari
Buxa: timent thyrſos nuptarum, & prælia matrum.
Vnde tubas, Martemq́; pati? quin feruidus ecce
Quanta parat? quid ſi ille tuos Curetas in arma
Ducat? & innocuis iubeat decernere peltis?
Quinetiam inuiſos (ſic hoſtis defuit) Argos
Elicis, ò ipſis genitor grauiora periclis
Iuſſa, nouercales ruimus ditare Mycenas.
Cedo equidem: quò ſacra tamen, ritusq́; peremptæ
Gentis? & in tumulos ſi quid male fœta reliquit
Mater abire iubes Thracen ſyluasq́; Lycurgi?
An'ne triumphatos fugiam captiuus ad Indos?
Da ſedem profugo: potuit Latonia frater
Saxa (nec inuideo) defigere Delon & imis
Commendare fretis: chara ſubmouit ab arce
Hoſtiles Tritonis aquas: uidi ipſe potentem
Gentibus Eois Epaphum dare iura: nec ullas

Cyllene ſecreta tubas, Minoa'ue curat
Ida, quid heu tantum noſtris offenderis aris?
Hic tibi (quandò minor iam noſtra potentia) noctes
Herculeæ, placidusq; uagæ Nicteidos ardor,
Hic Tyrium genus, & noſtro felicior igne
Taurus, Agenoreos ſaltem tutare nepotes.
Inuidiam riſit pater: & iam poplite flexum,
Sternentemq; manus tranquillus ad oſcula tollit.
Inq; uicem placida orſa refert, Non coniugis iſta
Conſilijs (ut rere) puer, nec ſæua roganti,
Sic expoſtus ego, immoto deducimur orbe
Fatorum, ueteres, ſeræq; in prælia cauſæ.
Nam cui tanta quies irarum? aut ſanguinis uſus
Parcior humani? uidet axis, & iſta per æuum
Mecum æterna domus, quoties iam torta reponam
Fulmina quàm rarus terris hic imperet ignis.
Quinetiam inuitus magna, ulciſcendaq; paſsis
Aut Lapithas Marti, aut ueterē Calydona Dianæ
Expugnare dedi: mea eſt iactura pigetq;
Tot mutare animas: tot reddere corpora uitæ.
Labdacios uero, Pelopisq; à ſtirpe nepotes
Tardum abolere mihi ſcis ipſe ut crimina mittam
Dorica quàm prompte ſuperos inceſſere Thebæ.
Te quoq; (ſed quoniam uetus excidit ira) ſilebo.
Non tamen aut patrio reſperſus ſanguine Pentheus
Aut matrem ſceleraſſe toris, aut crimine fratres
Progenuiſſe reus lacero tua luſtra repleuit
Funere. ubi fletus? ubi tunc ars tanta precandi?
Aſt ego non proprio diros impendo dolori

Oedip

Oedipodionidas rogat hoc telluſq; poluſq;
Et pietas,& læſa fides,naturaq;,& ipſi
Eumenidum mores:ſed tu ſuper urbe moueri
Parce tua:non hoc ſtatui ſub tempore rebus
Occaſum aonijs,ueniet ſuſpectior ætas,
Vltoreſq; alij:nunc regia Iuno queretur.
His ille auditis,mentemq;,animumq; recepit.
Vt cum Sole malo,triſtiq; roſaria pallent
Vſta noto:ſi clara dies,Zephyriq; refecit
Aura polum,redit omnis honos:emiſſaq; lucent
Germina,& informes ornat ſua gloria uirgas.
Nuntius attonitas iamdudum Etheoclis ad aures
Explorata ferens,longo docet agmine graios
Ire duces.nec iam Aonijs procul affore campis.
Quacunq; ingreſsi tremere,ac miſereſcere cunctos
Thebarum,qui ſtirpe refert,qui nomine,& armis.
Ille metum condens audire expoſcit,& odit
Narrantem.hinc ſocios dictis ſtimulare,ſuaſq;
Metiri decreuit opes.exciuerat omnem
Aoniā,Eubœamq;,& Phocidos arua propinquæ.
Mars (ita dulce Ioui)longo ſugit ordine uelox
Teſſera,propellunt acies ſeſeq; ſub armis
Oſtendant.ſubeunt campo qui proximus urbi
Damnatus bellis patet,expectatq; furores.
Nondum hoſtis cōtrà,trepido tamen agmine matres
Conſcendunt muros inde arma nitentia natis
Et formidandos monſtrant ſub caſside patres.
Turre procul ſola nondum conceſſa uideri
Antigone populis,teneras defenditur atra

Veſte

Veſte genas,iuxtaq; comes,quo Laius ibat
Armigero.tunc uirgo ſenem regina ueretur.
Quæ ſic orſa prior: Spes'ne obſtatura Pelaſgis
Hæc uexilla pater? Pelopis deſcendere totas
Audimus gentes dic ò precor(extera regum
Agmina nam uideo)quæ noſter ſigna Menœceus,
Quæ noſter gerat arma Creon.quàm celſus ahena
Sphynge per ingentes homolaidis exeat Hæmon.
Sic rudis Antigone,ſenior cui talia Phorbas:
Mille ſagittiferos gelidæ de colle Tanagræ
Promouet ecce Dryas hic cui niuea arma tridentem
Atq; auro rude fulmen habent,Orionis alti
Non falſus uirtute nepos.procul oro paternum
Omen,& innuptæ uetus excidat ira Dianæ.
Iungunt ſe caſtris,regisq; in nomen adoptant
Ocaleæ,Medeonq; & conſertiſsima ſyluis
Nyſa,Dionæisq; auibus circunſona Thisbe.
Proximus Eurymédon,cui paſtoralia Fauni
Arma patris,pinusq; iubas imitatur equinas
Terribilis ſyluis.reor & mauorte cruento
Talis erit.dites pecorum comitantur Erythræ.
Qui Scolon,denſamq; iugis Eteonon iniquis,
Qui breue littus Hyles,atalantæumq; ſuperbi
Schœnon habent,notiq; colunt ueſtigia campi.
Fraxineas uibrant Macedum de more Sariſſas,
Sæuaq; difficiles excludere uulnera Peltas.
Ecce autem clamore ruunt neptunia plebes
Oncheſti,quos pinigeris Mycaleſſus in agris,
Palladiusq; Melas,hecatææq; gurgite nutrit

Garga

Gargaphye, quorumq́; nouis Haliartos ariſtis
Inuidet. & nimia ſata læta ſuperuenit herba.
Tela rudes trunci, galeæ uacua ora Leonum.
Arborei dant ſcuta ſinus. hos regis egenos
Amphion en noſter agit (cognoſcere pronum
Virgo lyram) galea, tauroq́; inſignis auito.
Macte animo iuuenis, medios parat ire per enſes,
Nudaq́; pro charis opponere pectora muris.
Vos etiam noſtris heliconia turba uenitis
Addere rebus opem, tuq́; ò Permeſſe canoris
Et felix Omie uadis, armatis alumnos
Bellorum reſides: patrijs concentibus audis
Exultare gregem. quales cum pallida cedit
Bruma, renidentem deducunt ſtrymona cygni.
Ite alacres, nunquam ueſtri morientur honores,
Bellaq́; perpetuo memorabunt carmine Muſæ.
Dixerat. & paulum uirgo interfata docenti.
Illi autem, quánam iunguntur origine fratres?
Sic certe paria arma uiris, ſic exit in auras
Caßidis æquus apex. utinam hæc concordia noſtris.
Cui ſenior ridens: Non prima errore uidendi
Falleris Antigone multi hos (nam decipit ætas)
Dixerunt fratres, pater eſt, natusq́;: ſed æui
Confudere modos. puerum lapithonia Nympha
Dirceus expertem thalami, crudumq́; maritis
Ignibus, ante diem cupido uiolauit amore,
Improba connubij, nec longũ & pulcher Alathreus
Editus, ac primæ genitorem in flore iuuentæ
Conſequitur, traxitq́; notas, & miſcuit annos.

Et nunc ſic fratres mentito nomine gaudent,
Plus pater. hunc olim iuuat, & uentura ſenectus.
Tercentum genitor, totidemq́; in prælia natus
Exercent equites. hi deſeruiſſe feruntur
Exilem Gliſanta, Coroneamq́; feracem
Meſſe Coroneam, Baccho, Gliſanta colentes.
Sed potius celſos umbrantem hunc aſpice late
Hipſea quadriiugos clypei ſeptemplice tauro.
Leua ter inſuto ſeruant ingentia ferro
Pectora. nam tergo nunquam metus, haſta uetuſta
Syluarum decus, emiſſæ cui peruia ſemper
Armaq́;, pectoraq́;: & nunquam manus irrita u
Aſopos genuiſſe datur, dignusq́; uideri.
Tunc pater abruptis cum torrentiſsimus exit
Pontibus, aut natæ tumidus cum uirginis ultor
Flumina concuſsit, generum indignata Tonantem.
Nanq; ferunt raptam patriis Aeginan ab undis
Amplexu latuiſſe Iouis. furit amnis, & aſtris
Infenſus bellare parat (nondum iſta licebant
Nec ſuperis) ſtetit audaces effuſus in iras,
Conſeruitq́; manus, nec quem imploraret habebat,
Donec uix tonitru, ſummotus, & igne triſulco
Ceſsit, adhuc ripis animoſus gurges anhelis.
Fulmineum cinerem, magnæq́; inſignia pœnæ
Gaudet, & ætneos in cœlum afflare uapores.
Talem Cadmeo mirabimur Hipséa campo
Si modo placauit felix Aegina Tonantem.
Ducit Ithonæos & Alalcomenæa Mineruæ
Agmina, quos Midee, quos humida ſuggerit Arn

Au

Aulida,qui Græamq́; ſerunt uiridesq́; Platéas.
Et ſulco Peteóna domant,refluumq́; meatu
Euripum,qua noſter abit,teq́; ultima tractu
Anthedon.ubi gramineo de littore Glaucus
Poſcentes irrupit aquas.iam crine,geniſq́;
Cœrulus & mixtos expauit ab inguine piſces.
Glandibus,& torta Zephyros incidere funda
Cura,Cydoneas anteibunt geſa ſagittas.
Tu quoq; præclarum forma Cephiſe dediſſes
Narciſum:ſed theſpiacis iam pallet in agris
Trux puer,orbata florem pater alluit unda:
Quis tibi Phœbeas acies?ueteremq́; reuoluat
Phocida?quis Panopē?quis Aulida?quis Cypariſſō?
Et ualles Lebadea tuas,& Hyampolin acri
Submiſſam ſcopulo?uel qui Parnaſon utrunq;
Aut cyrrham tauris,Anemoreamq́; ſupinant
Coryciumq́; nemus?propellentemq́; Lileam
Cephiſi glaciale caput,quo ſuetus anhelam
Ferre ſitim Pythó,amnemq́; auertere ponto
Omnibus immixtas cono ſuper aſpice lauros,
Armaq́;,uel Tityon,uel Delon habentia,uel quas
Hic deus innumera laxauit cæde pharetras.
Iphitus acer agit genitor.cui nuper ademptus
Naubolus hippaſides.tuus ò mitiſſime Lai
Hoſpes,adhuc currus,ſecuraq́; lora tenebat,
Cum tua ſubter equos iacuit conuulſa cruentis
Ictibus,ò utinam noſtro cum ſanguine ceruix,
Dicentis maduere genæ,uultumq́; per omnem
Pallor ijt,uociſq́; repens ſingultus apertum

Intercepit iter. reſouet frigentis amicum
Pectus alumna ſenis, reditq; atq; exile profatur:
O mihi ſollicitum decus ac ſuprema uoluptas
Antigone, ſeras tibi demoror improbus umbras,
Fors eadem ſcelera, & cædes uiſurus auitas.
Donec te thalamis habilem, integramq; reſignem.
Hoc ſatis, & feſſum uita dimittite Parcæ.
Sed dum labor iners, quanti nunc ecce reuiſo
Tranſabiere duces. Chromim atq; in terga comantes
Non ego Abantiadas, non te ſaxoſa Caryſte
Non humiles Aegas, altumq; Caphareа dixi.
Et iam acies obtuſa negat, cunctiq; reſiſtunt,
Et tuus armatis iubet ecce ſilentia frater.
Vix ea turre ſenex, cum Rector ab aggere cœpit:
Magnanimi reges, quibus haud parere recuſem
Ductor, & ipſe meas miles defendere Thebas.
Non ego uos ſtimulare parem? (nam liber in arma
Impetus & meritas ultro iuraſtis in iras)
Nec laudare ſatis, dignasq; rependere grates
Sufficiam. referent ſuperi, ueſtræq; ſubacto
Hoſte manus, urbem ſocia de gente ſubiſtis
Tutari, quam non alijs populator ab oris
Belliger, externa'ue ſatus tellure, ſed hoſtis
Indigena adſultat, cui caſtra aduerſa regenti
Hic pater, hic genitrix, hic iunctæ ſtirpe ſorores,
Hic erat & frater, cerne en ubicunq; nefandæ
Excidium moliris auis, uenere uolentes
Aoniæ populi, nec ſum tibi ſæue relictus.
Quid uelit iſta cohors, & te ſentire decebat.

Reddere regna uetant. ſic fatus, & omnia rite
Diſponit, qui bella gerant, qui mœnia ſeruent,
Quas in fronte manus, medio quas robore ſiſtat.
Perſpicuas ſic luce fores, & uirgea paſtor
Clauſtra leuat, dum terra recens iubet ordine primos
Ire duces, media ſtipantur plebe maritæ.
Ipſe leuat grauidas, & humum tactura parentum
Vbera, ſucciduasq; adportat matribus agnas.
Interea Danai noctemq;, diemq; ſub armis
Noctem iterum, rurſusq; diem (ſic ira ferebat)
Ingeminant, contempta quies, uix aut ſopor illis,
Aut epulæ fecere moram, properatur in hoſtem
More fugæ, nec monſtra tenent, quæ plurima nectis
Prodigiale canens, certi fors præſcia fati.
Quippe ferunt diros monitus, uolucresq; feræq;
Sideraq;, auerſiq; ſuis decurſibus amnes,
Infeſtumq; tonat pater, & mala fulgura lucent,
Terrificæq; adytis uoces, clauſæq; deorum
Sponte fores, nunc ſanguineus, nunc ſaxeus imber,
Et ſubiti manes, flentumq; occurſus auorum.
Tunc & Apollineæ tacuere oracula Cyrrhæ,
Et non aſſuetis pernox ululauit Eleuſis,
Menſibus, & templis Sparte præſaga recluſis.
Vidit amyclæos facinus concurrere fratres,
Arcádos inſanas latrare Lycaonis umbras
Nocte ferunt tacita: ſæuo decurrere campo
Oenomaum ſua Piſa refert. Acheloon utroq;
Deformem cornu uagus infamabat Acarnàn.
Perſeos effigiem mœſtam, exorantq; Mycenæ

Confuſum Iunonis ebur,mugire potentem
Inachon agricolæ,gemini maris incola narrat
Thebanum toto planxiſſe Palæmona ponto.
Hæc audit Pelopeia phalanx,ſed bellicus ardor
Conſilijs obſtat diuum,prohibetq́; timeri.
Iam ripas Aſope tuas,bœotaq́; uentum
Flumina,non auſæ tranſmittere protinus alæ
Hoſtilem fluuium:forte & trepidantibus ingens
Deſcendebat agris,animos ſiue imbrifer arcus
Seu montana dedit nubes,ſeu fluminis illa
Mens fuit,obiectusq́; uado pater arma uetabat.
Tunc ferus Hippomédon magno cum fragmine rip
Cunctantem deiecit equum,ducibusq́; relictis
Gurgite de medio frænis ſuſpenſus,& armis,
Ite uiri clamat,ſic uos in mœnia primus
Ducere,ſic clauſas uoueo perfringere Thebas.
Præcipitant cuncti fluuio,puduitq́; ſecutos.
Ac uelut ignotum ſiquando armenta per amnem
Paſtor agit,ſtat triſte pecus:procul altera tellus
Omnibus,& late medius timor,aſt ubi ductor
Taurus init,fecitq́; uadum:tunc mollior unda,
Tunc faciles ſaltus,uiſæq́; accedere ripæ.
Haud procul inde iugum,tutisq́; accommoda caſtri
Arua notant,unde urbem etiam turresq́; uidere
Sidonias,placuit ſedes fidiq́; receptus,
Colle per excelſum patulo quem ſubter aperto
Arua ſinu,nulliq́; alijs à montibus obſtant
Deſpectus,nec longa labor munimina durus
Addidit,ipſa loco mirum Natura fauebat.

In uallum elatæ rupes, deuexaq́; foſſis
Aequa, & fortuito ductæ quater aggere pinnæ.
Cætera dant ipſi, donec Sol montibus omnis
Erepſit, rebusq́; dedit ſopor otia feſſis,
Quis queat attonitas dictis oſtendere Thebas?
Vrbem in conſpectu belli ſuprema parentem
Territat inſomnem nox atra, diemq́; minatur.
Diſcurrunt muris. nil ſeptum horrore ſub illo,
Nil fidum ſatis, inualidæq́; Amphionis arces.
Rumor ubiq; alius, pluresq́; annuntiat hoſtes,
Maioresq́; timor: ſpectant tentoria contra
Inachia, externosq́; ſuis in montibus ignes.
Hi precibus queſtuq́; deos, hi Martia tela
Belligerosq́; hortantur equos: hi pectora fletu
Chara premunt, miſeriq́; rogos, & craſtina mãdant
Funera, ſi tenuis demiſit lumina ſomnus
Bella gerunt, modo lucra moræ: modo tædia uitæ
Attonitis, lucemq́; timent, lucemq́; precantur.
It geminum excutiens anguem, & bacchatur utriſq;
Tiſiphone caſtris fratrem huic, fratrem ingerit illi,
Aut utriſq; patrem procul ille penatibus imis
Excitus implorat furias, oculosq́; repoſcit.
Iam gelidam Phœben, & caligantia primus
Hauſerat aſtra dies, & iam tumet igne futuro
Oceanus, lateq́; nouo Titane recluſum
Aequor, anhelantum radijs ſubſedit equorum.
Ecce truces oculos ſordentibus obſita canis
Exangues Iocaſta genas, & brachia planctu
Nigra ferens, ramumq́; oleæ cum uelleris atri.

Nexibus Eumenidum uelut antiquiſsima portis
Egreditur,magna cum maieſtate malorum,
Hinc atq; hinc natæ melior iam ſexus,aniles
Præcipitantem artus,& pluſquam poſſet,euntem
Suſtentant:uenit ante hoſtes,& pectore nudo
Clauſtra aduerſa ferit,tremulisq; ululatibus orat
Admitti,reſerare uiam rogat impia belli
Mater:in his aliquod ius execrabile caſtris.
Huic utero eſt,trepidi uiſam expauere manipli,
Auditamq; magis,remeat iam miſſus Adraſto
Nuntius:excipiunt iuſsi,mediosq; per enſes
Dant iter:illa duces ut primum aſpexit Achiuos,
Clamorem horrendum luctu furiata reſoluit:
Argolici proceres,heu quis monſtrauerit hoſtem
Quem peperi?quá nam inueniam(mihi dicite)natum
Sub galea?uenit attonitæ Cadmeius Heros
Obuius,& raptam lacrymis gaudentibus implet,
Solaturq; tenens,atq; inter ſingula matrem
Matrem iterat:nunc ipſam urgens,nũc chara ſororũ
Pectora cum mixta fletus anus aſperat ira.
Quid molles lacrymas,uenerandaq; nomina fingis
Rex argiue mihi? Quid colla amplexibus ambis?
Inuiſamq; teris ferrato pectore matrem?
Tu'ne ille exilio uagus?& miſerabilis hoſpes?
Quem non permoueas?longe tua iuſſa cohortes
Expectant,multoq; latus perfulgurat auro.
Ah miſeræ matres:hunc te noctesq;,diesq;
Deflebam,ſi uerba tamen monitusq; tuorum
Dignaris:dum caſtra ſilent,ſuſpenſaq; bellum

Horr

Horreſcit pietas.genitrix,iubeoq́;,rogoq́;
I mecum:patrioſq́; deos,arſuraq́; ſaltem
Tecta uide,fratremq́;:quid aufers lumina?fratrem
Alloquere,& regnum iam me ſub iudice poſce.
Aut dabit,aut ferrum cauſa meliore reſumes.
An'ne times,ne forte doli,te conſcia mater
Decipiant?non ſic miſeros fas omne penates
Effugiet,uix Oedipode ducente timeres.
Nupſi equidem,peperiq́; nefas.Sed diligo tales
Ah dolor,& ueſtros etiamnum excuſo furores.
Quòd ſi adeo perſtas,ultro tibi ſæue triumphum
Detulimus:religa captas in terga ſorores,
Inijce uincla mihi.grauis huc,utcunq́; feretur
Et pater:ad ueſtrum gemitus nunc uerto pudorem
Inachidæ.liquiſtis enim paruoſq́; ſeneſq́;,
Et lacrymas has quiſq; domi,ſua credite matri
Viſcera:ſi uobis paruo hic in tempore charus
Siq́; precor:quòd me oro decet,quod'ue iſta Pelaſgi
Vbera?ab hircanis hæc,Odryſijsq́; tuliſſem
Regibus,& ſi qui noſtros uicere furores.
Annuite:aut natum complexa ſuperſtite bello
Hic moriar.tumidas frangebant dicta cohortes,
Nutanteſq́; uirum galeas,& ſparſa uideres
Fletibus arma pijs.Quales ubi tela,uiroſq́;
Pectoris impulſu rapidi ſtrauere Leones.
Protinus ira minor,gaudentq́; in corpore capto
Securam differre famem.ſic flexa Pelaſgum
Corda labant,ferriq́; auidus manſueuerat ardor.
Ipſe etiam ante omnes nunc matris ad oſcula uerſus,

Nunc rudis Iſmenes, nunc flebilis ora precantis
Antigones, uariaq; animum turbante procella
Exciderat regnum: cupit ire, & mitis Adraſtus
Non uetat: hic iuſtæ Tydeus memor occupat iræ,
Me potius ſocij, qui fidum Etheoclea nuper
Expertus (nec frater eram) me opponite regi.
Cuius adhuc pacem egregiam, & bona fœdera geſto
Pectore in hoc: ubi tunc fidei, pacisq; ſequeſtra
Mater eras, pulchris cum me nox ueſtra morata eſt
Hoſpitijs? nempe hæc trahis ad commercia natum?
Duc illum in campum, ueſtro qui ſanguine pinguis
Spirat adhuc, pinguisq; meo, tu porro ſequeris.
Heu nimium mitis, nimiumq; oblite tuorum.
Scilicet infeſtæ cum te circum undiq; dextræ
Nudabunt enſes, hæc flebit, & arma quieſcent?
Te'ne ille, heu demens, ſemel intra mœnia clauſum
Poſſeſſumq; odijs argiua in caſtra remittet?
Antè hæc excuſſo frondeſcet lancea ferro.
Inachus antè retro, noſterq; Achelous abibunt:
Sed mite alloquium, & ſæuis pax quæritur armis,
Hæc quoq; caſtra patent: necdum meruere timeri.
An ſuſpectus ego? abſcedo, & mea uulnera dono.
Intret, & huc genitrix eadem, mediæq; ſorores,
Finge autem pactis euictum excedere regnis,
Nempe iterum reddes? rurſus mutata trahuntur
Agmina conſilijs, ſubito ceu turbine cœli
Obuius aduerſum Boreæ notus abſtulit æquor.
Arma iterum, furiæq; placent: fera tempus Erinnys
Arripit, & primæ molitur ſemina pugnæ.

Errabant geminæ Dircæa ad flumina tigres
Mite iugum belli quondam uaſtator Eoi
Currus, Erythræis quas nuper uictor ab oris
Liber, in Aonios meritas demiſerat agros.
Illas turba dei, ſeniorq; ex more ſacerdos
Sanguinis oblitas, atq; indum gramen olentes
Palmite maturo, uariiſq; ornare corymbis
Curat, & alterno maculas interligat oſtro.
Iamq; ipſi colles, ipſas (quis credat) amabant
Armenta, atq; auſæ circùm mugire iuuencæ.
Quippe nihil craſſata fames: manus obuia paſcit,
Expectamq; cibos, fuſoq; horrenda ſupinant
Ora mero, uaga rure quies: ſi quando benigno
Vrbem iniere gradu, domus omnis, & omnia ſacris
Templa calent, ipſumq; fides intraſſe Lyæum.
Has ubi uipereo tactas ter utranq; flagello
Eumenis in furias, animumq; redire priorem
Impulit, erumpunt non agnoſcentibus Argis.
Ceu duo diuerſo pariter ſi fulmina cœlo
Rupta cadant, longumq; trahant per nubila crinem.
Non aliter curſu rapidæ, atq; immane frementes
Tranſiliunt campos, aurigamq; impete uaſto
Amphiarae tuum (nec defuit omen, Heriles
Forte is primus equos ſtagna ad uicina trahebat)
Corripiunt: mox tænarium qui proximus Idam
Aetolumq; Athamanta premũt: fuga torua p agros
Cornipedum uiſa eſt: donec flammatus Achonteus
Strage uirum, cui ſueta feras proſternere uirtus
(Arcàs erat) denſis iam fida ad mœnia uerſa

Inſequitur telis, multumq́; haſtile reſumens
Ter, quater, adducto per terga, per ilia ferro
Tranſigit. ille autem longo cum limite, fuſi
Sanguinis ad portas utrinq́; extantia ducunt
Spicula ſemianimes, gemituq́; imitante querelas.
Saucia dilectis acclinant pectora muris.
Templa putes, urbemq́; rapi ſacibusq́; nefandis
Sidonios ardere lares, ſic clamor apertis
Exoritur muris, mallent cunabula magni
Herculis, aut Semeles thalamū, aut penetrale ruiſſe
Harmonies: cultor Baccheus Aconteа Phegeus
Iam uacuum telis, geminoq́; in ſanguine ouantem
Comminus enſe petit, ſubeunt tegeæa iuuentus
Auxilio tardi: iam ſupra ſacra ferarum
Corpora mœrenti iuuenis iacet ultio Baccho.
Rumpitur ecce graui ſubito per caſtra tumultu
Concilium: fugit externos Iocaſta per hoſtes
Iam non auſa preces. natas, ipſamq́; repellunt
Quæ modo tam mites, & præceps tempore Tydeus
Vtitur: ite age nunc pacem ſperate, fidemq́;
Num ſaltem differre nefas? potuit'ue morari
Dum genitrix dimiſſa redit? ſic fatus, aperto
Enſe uocat ſocios: ſæuus iam clamor, & iræ
Hinc atq; inde calent: nullo uenit ordine bellum.
Confuſiq́; duces, uulgo, & neglecta regentum
Imperia, unà equites mixti, peditumq́; cateruæ.
Et rapidi currus, premit indigeſta ruentes
Copia: nec ſeſe uacat oſtentare, nec hoſtem
Noſcere: ſic ſubitis Thebana, Argiuaq́; pubes

Conſt

Conflixere globis: retro uexilla tubæq;
Poſt tergum, & litui bellum inuenere ſecuti.
Tantus ab exiguo crudeſcit ſanguine Mauors
Ventus uti primas ſtruit inter nubila uires]
Lenis adhuc, frondesq;, & aperta cacumina geſtat.
Mox rapuit nemus, & montes patefecit opacos.
Nunc age Pieriæ (non uos longinqua ſorores
Conſulimus) ueſtras acies, ueſtramq; referte
Aoniam (uidiſtis enim) dum Marte propinquo
Horrent Tyrrhenos Heliconia plectra tumultus.
Sidonium Pterelan ſonipes malefidus in armis
Rumpentem fræenos, diuerſa per agmina raptat.
Iam liber: ſic feſſa manus uenit haſta per armos
Tydéos, & læuum iuuenis tranſuerberat inguen:
Labentemq; affigit equo, fugit ille perempto
Conſertus domino: nec iam arma, aut fræna tenẽtem
Portat adhuc, ceu nondum anima defectus utraq;.
Cum ſua Centaurus moriens in terga recumbit.
Certat opus ferri: ſternuntq; alterna furentes
Hippomédon Sybarin, Pyliũ, Periphãta Menœceus,
Parthenopæus Ityn Sybaris iacet enſe cruento
Cuſpide trux Periphas. Itys inſidiante ſagitta.
Cænéos Inachij ferro Mauortius Hemon
Colla rapit: cui diuiduum trans corpus hiantes
Truncum oculi quærunt, animus caput, arma iacentis
Iam rapiebat Abas: cornu deprenſus achiuo
Dimiſit moriens clypeum hoſtilemq; ſuumq;.
Quis tibi Bacchæos Eunæe relinquere cultus,
Quis lucos? uetitus quibus emanſiſſe ſacerdos

Suaſit?

Suaſu? & aſſuetum Bromio mutare furorem?
Quem terrere queas? clypei penetrabile textum
Pallentes ederæ, Nyſæaq; ſerta coronant.
Candida purpureo ſubnectitur inſtita filo,
Crine latent humeri: creſcunt lanugine malæ.
Et rubet imbellis Tyrio ſubtegmine thorax,
Brachiaq; in manicis, & pictæ uincula plantæ,
Carbaſeiq; ſinus, & fibula raſilis auro
Tæuariam fulua mordebat iaſpide pallam.
Quam ſuper à tergo uelox corithos, & arcus
Pendentesq; ſonant aurata lynce pharetræ.
It lymphante deo media inter millia longum
Vociferans: Prohibete manus. hæc omine dextro
Mœnia, cyrrhæa monſtrauit Apollo iuuenca.
Parcite, in hæc ultro ſcopuli uenere uolentes.
Gens ſacrata ſumus. gener huic eſt Iuppiter urbi,
Gradiuusq; ſocer: Bacchũ haud mẽtimur alumnum,
Et magnum Alciden. iactanti talia fruſtra
Turbidus aeria Capaneus occurrit in haſta.
Qualis ubi primam Leo mane cubilibus altis
Erexit rabiem, & ſæuo ſpeculatur ab antro
Aut ceruum, aut nondũ bellantem fronte iuuencum,
It fremitu gaudens, licet arma gregesq; laceſſant
Venantum: prædam uidet, & ſua uulnera neſcit.
Sic tunc congreſſu Capaneus gauiſus iniquo,
Librabat magna uenturam mole cupreſſum.
Ante tamen, Quid fœmineis ululatibus inquit
Terrificas moriture uiros? utinam ipſe ueniret
Cui furis. hæc Tyrijs cane matribus & ſimul haſtam
Expul

Expulit, illa uolans, ceu uis non ulla moretur
Obnixa uix ſonuit clypeo, & iam terga reliquit.
Arma fluunt, longiſq; crepat ſingultibus aurum.
Erumpensq; ſinus uicit cruor, occidis audax
Occidis Aonij puer altera cura Lyæi.
Marcida te fractis planxerunt Iſmara thyrſis,
Te Tmolos, te Nila ferax, theſeaq; Naxos,
Et Thebana metu iuratus in orgia Ganges.
Nec ſegnem Argolicæ ſenſere Ethcoclea turmæ.
Parcior ad ciues Polynicis inhorruit enſis.
Eminet ante alios iam formidantibus arua
Amphiaraus equis, ac multo puluere uertit
Campum indignantem famulo decus addit inane
Mæſtus, & extremos obitus illuſtrat Apollo.
Ille etiam clypeum galeamq; incendit honoro
Sidere, nec tarde fratri Gradiue dediſti.
Nequa manus uatem, nequid mortalia bello
Lædere tela queant, ſanctum, & uenerabile Diti
Funus erit. talis medios infertur in hoſtes
Certus & ipſe necis, uires fiducia leti
Suggerit, inde uiro maioraq; membra, dieſq;
Lætior, & nunquam tanta experientia cœli,
Si uacet, auertit morti contermina Virtus.
Ardet inexpleto ſæui Mauortis amore,
Et fruitur dextra, atq; anima flagrante ſuperbit.
Hic hominum caſus lenire, & demere fatis
Iura frequens, quantum ſubito diuerſus ab illo
Qui tripodas, lauruſq; ſequi, qui doctus in omni
Nube ſalutato uolucrem cognoſcere Phœbo.

Innumeram ferro plebem,ceu letifer annus
Aut iubar aduerſi graue ſideris immolat umbris
Ipſe ſuis. Iaculo Phlegyam,iaculoq́; ſuperbum
Phylea,falcato Chromin,& Cremetaona curru
Comminus hunc ſtantẽ metit.hunc à poplite ſectum
Cuſpide demiſſa Chromin,Iphinoumq́;,Sageq́;
Intonſumq́; Gyan,ſacrumq́; Lycorea Phœbo
Inuitus,iam fraxineum dimiſerat haſtæ
Robur,& excuſsis apparuit infula criſtis.
Alcathoum ſaxo,cui circum ſtagna Cayſtri
Et domus & coniux,& amantes littora nati.
Vixerat ille diu pauper ſcrutator aquarum.
Decepit tellus moriens,hyemesq́;,notosq́;
Laudat,& experti meliora pericula ponti.
Aſpicit has longe iandudum Aſopius Hypſeus
Palantum ſtrages,ardetq́; auertere pugnam,
Quanquam haud ipſe minus curru Tirynthia fundit
Robora,ſed uiſo præſens minor augure ſanguis.
Illum armis animisq́; cupit,prohibebat iniquo
Agmine conſertum cunei latus inde ſuperbus
Exeruit patrijs electum miſsile ripis.
Ac prius Aonidum diues largitor aquarum
Clare giganteis etiamnum Aſope fauillis
Da numen dextræ,rogat hoc natusq́;,tuiq́;
Quercus alumna uad'.fas & mihi ſpernere Phœbũ,
Si tibi collatus diuum ſator omnia mergam
Fontibus arma tuis,triſtesq́; ſine augure uittas.
Audierat genitor,uetat indulgere uolentem
Phœbus, & aurigam iaculum detorquet in Herſen.

Ille

Ille ruit: deus ipſe uagis ſuccedit habenis
Lernæum falſo ſimulans Aliagmona uultu.
Tunc uero ardenti non ulla obſiſtere tentant
Signa, ruunt ſolo terrore, & uulnera citra.
Mors trepidis ignaua uenit, dubiumq́; tuenti
Preſſerit infeſtos onus, impulerit'ne iugales.
Sic ubi nubiferum montis latus, aut noua uentis
Soluit hyems, aut uicta ſitu non pertulit ætas,
Deſilit horrendus campo timor, arma, uiroſq́;
Limite non uno, longæuaq́; robora ſecum
Præcipitans, tandemq́; exhauſtus turbine ſeſſo,
Aut uallem cauat, aut medios intercipit amnes.
Non ſecus ingentiq́; uiro magnoq́; grauatus
Temo deo, nunc hoc, nunc illo ſanguine feruet
Ipſe ſedens. telis pariterq́; miniſtrat habenis
Delius. ipſe docet iactus, aduerſaq́; flectit
Spicula, fortunamq́; haſtis uenientibus aufert.
Sternuntur terræ, Menelaus pedes, Antiphus alto
Nil defenſus equo, genitusq́; Heliconide Nympha
Aethion, cæſoq́; infamis fratre Polytes.
Conatusq́; toris uitatam attingere Manthò
Lampus, in hunc ſacras Phœbus dedit ipſe ſagittas.
Et iam cornipedes trepida, ac moribunda reſlantes
Corpora rimantur terras, omneſq́; per artus
Sulcus, & inciſis altum rubet orbita membris.
Hos iam ignorantes terit impius axis, at illi
Vulnere ſemineces (nec deuitare facultas)
Venturum ſuper ora uident, iam lubrica tabo
Fræna, nec inſiſti madidus dat temo, rotæq́;

Sanguine difficiles, & tardior ungula foſſis
Viſceribus. tunc ipſe furens in morte relicta
Spicula, & è medijs extantes oſſibus haſtas
Auellit, ſtridunt animæ, currumq́; ſequuntur.
Tandem ſe famulum ſummum confeſſus Apollo,
Vtere luce tua, longamq́; ait, indue famam,
Dum tibi me iunctum mors irreuocata ueretur,
Vincimur, immites ſcis nulla reuoluere Parcas
Stamina, uade diu populis promiſſa uoluptas
Elyſijs, certe non perpeſſure Creontis
Imperia, haud uetito nudus taciture ſepulcro.
Ille refert contrà, & paulùm reſpirat ab armis:
Olim te Cyrrhææ pater peritura ſedentem
Ad iuga (quis tantus miſeris honor?) axe trementi
Senſimus, inſtantes quonam uſq; morabere manes?
Audio iam rapidæ curſum Stygis, atraq́; Ditis
Flumina, tergeminosq́; mali cuſtodis hiatus.
Accipe commiſſum capiti decus, accipe laurus
Quas Erebo deferre nefas: nunc uoce ſuprema
Si qua receſſuro debetur gratia uati
Deceptum tibi Phœbe larem, pœnasq́; nefandæ
Coniugis, & pulchrum nati commendo furorem.
Deſiluit mœrens, lacrymasq́; auertit Apollo.
Tunc uero ingemuit, curruſq́;, orbiq́; iugales.
Non aliter cæco nocturni turbine cori
Stat peritura ratis, cum iam damnata ſororis
Igne, Therapnæi fugerunt carbaſa fratres.
Iamq́; receſſuræ paulatim horreſcere terræ,
Summaq́; terga quati, grauiorq́; efferuere puluis

Cœper

Cœperat, inferno mugit iam murmure campus.
Bella putant trepidi, belliq; hunc eſſe fragorem.
Hortanturq; gradus, alius tremor arma uirosq;
Mirantesq; inclinat equos. iam frondea nutant
Culmina, iam muri, ripaq; Iſmenos apertis
Effugit, exciderant iræ, nutantia figunt
Tela ſolo, dubiasq; uagi nituntur in haſtas.
Comminus inq; uicem uiſo pallore recedunt.
Sic ubi nauales miſcet ſuper æquora pugnas
Contento Bellona mari ſi forte benigna
Tempeſtas, ſibi quiſq; cauet, enſesq; recondit.
Mors alia, & ſocij pacem fecere timores.
Talis erat campo belli fluitantis imago.
Siue laborantes concepto flamine terræ
Ventorum rabiem, & clauſum eiecere furorem,
Exedit ſeu putre ſolum, carpſitq; terendo
Vnda latens, ſiue hac uoluentis machina cœli
Incubuit, ſiue omne fretum Neptunia mouit
Cuſpis, & extremas grauius mare torſit in oras,
Seu uati datur ille fragor ſeu terra minata eſt
Fratribus ecce alte præceps humus, ore profundo
Diſsilit, inq; uicem tremuerunt ſidera & umbræ.
Illum ingens haurit ſpecus, & tranſire parantes
Mergit equos. non arma manu non fræna remiſit.
Sicut erat rectos defert in tartara currus;
Reſpexitq; cadens cœlum, campumq; coire
Ingemuit, donec leuior diſtantia rurſus
Miſcuit arua tremor, lucemq; excluſit Auerno.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER VIII.

VT ſubitus uates pallentibus incidit umbris,
Letiferasq́; domos, orbisq́; arcana ſepulti
Rupit, & armato turbauit funere manes:
Horror habet cunctos, ſtygijs mirantur in oris
Tela, & equos, corpusq́; nouũ: neq; enim ignibꝰ atris
Conditus, aut mœſta niger aduentabat ab urna.
Sed belli ſudore calens, clypeumq́; cruentis
Roribus, & ſciſſi reſperſus puluere campi.
Necdum illum aut trunca luſtrauerat obuia taxo
Eumenis, aut furuo Proſerpina poſte notarat
Cœtibus adſumptum functis: quin comminus ipſa
Fatorum deprenſa colus, uiſoq́; pauentes
Augure, tunc demum rumpebant ſtamina Parcæ.
Illum & ſecuri circunſpexere fragorem
Elyſij, & ſi quos procul inferiore Barathro
Altera nox, altisq́; grauat plaga cæca tenebris,
Tunc regemunt pigriq́; lacus, uſtæq́; paludes,
Vmbriferæq́; fremit ſulcator pallidus undæ.
Diſſiluiſſe nouo penitus telluris hiatu
Tartara, & admiſſos non per ſua flumina manes.
Forte ſedens media regni infelicis in arce.
Dux Erebi populos poſcebat crimina uitæ.
Nil hominum miſerans, iratusq́; omnibus umbris.
Stant furiæ circùm, uariæq́; ex ordine mortes.
Sæuaq́; multiſonas exercet pœna catenas.

Fata

Fata ſerunt animas, & eodem pollice damnant.
Vincit opus, iuxta Minos cum fratre uerendo
Iura bonus meliora monet, regemq́; cruentum
Temperat. aſsiſtunt lacrymis, atq; igne tumentes
Cocytos Phlegethonq́; & Styx periuria diuum
Arguit. ille autem ſupera compage ſoluta,
Nec ſolitus ſentire metus, expauit aborta
Sidera, iocundaq́; offenſus luce profatur:
Quæ ſuperum labes inimicum impegit Auerno
Aethéra? quis rumpit tenebras? uitæq́; ſilentes
Admouet? unde minæ? unde hæc mihi prælia fratrũ?
Congredior, pereant agedum diſcrimina rerum.
Nam cui dulce magis? magno me tertia uictum
Deiecit fortuna polo, mundumq́; nocentem
Seruo nec iſte meus diris en peruius aſtris
Inſpicitur, tumidus'ne meas regnator olympi
Explorat uires? habeo iam quaſſa gigantum
Vincula, & æthereum cupidos exire ſub axem
Titanas, miſerumq́; patrem. quid me otia mœſta
Sæuus? & in placidam prohibet perferre quietem?
Amiſſumq́; odiſſe diem? pandam omnia regna
Si placet, & ſtygio prætextam Hyperiona cœlo.
Arcáda nunc ſuperis (quid enim mihi nũtius ambas
Itq́; reditq́; domos?) emittam, & utrunq; tenebo
Tyndariden, cur autem auidis Ixiona frango
Vorticibus? cur non expectant Tantalon undæ?
An'ne profanatum toties Chaos hoſpite uiuo
Perpetiar? me Pirithoi temerarius ardor
Tentat, & audaci Theſeus iuratus amico.

Me ſerus Alcides tunc cum cuſtode remoto
Ferrea cerbereæ patuerunt limina portæ.
Odryſijs etiam pudet heu patuiſſe querelis
Tartara, uidi egomet blanda inter carmina turpes
Eumenidum lacrymas, iterataq; penſa ſororum.
Me quoq; ſed duræ melior uiolentia legis.
Aſt ego uix unum, nec celſa ad ſidera furto
Auſus iter, Siculo rapui connubia campo.
Nec licuiſſe ferunt, iniuſtæq; ab Ioue leges,
Protinus, & ſectum genitrix mihi computat annum.
Sed quid ego hæc ua? tartareas ulciſcere ſedes
Tiſiphone, & ſiquando nouis aſperrima monſtris
Triſte, inſuetũ ingens, quod nõdum uiderit Aether,
Ede nefas, quod mirer ego, inuideantq; ſorores.
Atq; adeo fratres (noſtriſq; hæc omnia ſunto
Prima odijs) fratres alterna in uulnera leto
Marte ruant. ſit qui rabidarum more ferarum
Mandat atrox hoſtile caput, quiq; igne ſupremo
Arceat exanimes, & manibus æthera nudis
Commaculet: iuuet iſta ferum ſpectare Tonantem.
Præterea ne ſola furor mea regna laceſſat,
Quære deis qui bella ferat, qui fulminis ignes,
Infeſtumq; Iouem clypeo fumante repellat.
Faxo haud ſit cunctis leuior metus, atra mouere
Tartara frondenti quàm iungere Pelion Oſſæ.
Dixerat, atq; illi iam dudum regia triſtis
Attremit oranti, ſuaq;, & quæ deſuper urget,
Nutabat tellus, non fortius æthera uultu
Torquet, & aſtriferos inclinat Iuppiter axes.

At tibi quos inquit,manes,qui limite præceps
Non licito per inane ruis?ſubit ille minantem
Iam tenuis uiſu,iam uaneſcentibus armis,
Iam pedes,extincto tamen interceptus in ore.
Augurij perdurat honos,obſcuraq; fronti
Vitta manet,ramumq; tenet morientis oliuæ.
Si licet & ſanctis hic ora reſoluere fas eſt
Manibus,ò cunctis finitor maxime rerum,
At mihi qui quondam cauſas,elementaq; noram,
Et ſator oro minas ſtimulataq; corda remulce,
Ne'ue ira dignare hominem & tua iura timentem.
Nã nec ad Herculeos*(unde hæc mihi pectora?)raptꝰ*
Nec uenerem illicitam(crede his inſignibus)auſi
Intramus Lethen:fugiat nec triſtis in antrum
Cerberus,aut noſtros timeat Proſerpina currus,
Augur Apollineis modo dilectiſsimus aris
Teſtor inane Chaos(quid enim hic iurãdus Apollo?)
Crimine non ullo ſubeo noua fata nec alma
Sic merui de luce rapi:ſcit iudicis urna
Dictæi,uerumq; poteſt deprendere Minos.
Coniugis inſidijs,& iniquo uenditus auro
Argolicas acies,unde hæc tibi turba recentum
Vmbrarum,& noſtræ ueniunt quoq; funera dextræ,
Non ignarus ini.ſubito me turbine mundi
(Horret adhuc animus)medijs è millibus hauſit
Nox tua:quæ mihi mens?dum per caua uiſcera terræ
Vado diu pendens?& in aëre uoluor aperto?
Hei mihi nil ex me ſocijs,patriæq; relictum eſt.
Vel captum Thebis:non iam Lernæa uidebo

Tecta, nec attonito ſaltem cinis ibo parenti.
Non tumulo, non igne miſer, lacrymiſq; meorum
Productus, toto pariter tibi funere ueni.
Nil iſtus auſurus equis, nec deprecor umbram
Accipere, & tripodum iam nō meminiſſe meorum.
Nam tibi præſagi, quis nam ſuper auguris uſus
Cum Parcæ tua iuſſa trahant? ſed pectora flectas.
Et melior ſis quæſo Deus: ſi quando neſandæ
Huc aderit coniux, illi funeſta reſerua
Supplicia, illa tua rector bone dignior ira:
Accipit ille preces, indignaturq; moueri.
Vt leo Maſſyli cum lux ſtetit obuia ferri,
Tunc iras, tunc arma citat. ſi decidat hoſtis
Ire ſuper ſatis eſt, uitamq; relinquere uicto.
Interea uittis, lauroq; inſignis opima
Currus, & egregijs modo formidatus in armis,
Luce palàm fuſus, nulli, nulliq; fugatus
Quæritur: abſiſtunt turmæ, ſuſpectaq; tellus.
Omnibus, infidi miles ueſtigia campi
Circuit, atq; auidæ triſtis locus ille ruinæ
Ceſſat, & inferni uittatur honore ſepulcri.
Nuntius hortanti diuerſa in parte maniplos
Adraſto, uix ipſe ratus uidiſſe Palæmon
Aduolat, & trepidans (ſteterat nam forte cadenti
Proximus) inſpectoq; miſer pallebat hiatu.
Verte gradum, fuge rector, ait, ſi Dorica ſaltem
Terra loco, patriæq; manent, ubi liquimus arces,
Non armis, non ſanguine opus. quid inutile ferrum
Stringimus in Thebas? currus humus impia ſorbet,

Armaq́;,bellanteſq́; uiros,fugere ecce uidetur
Hic etiam quo ſtamus ager:uidi ipſe profundæ
Noctis iter,ruptaq́; ſoli compage ruentem.
Illum heu,præſagis quo nullus amicior aſtris
Oecliden,fruſtraq́; manus cum uoce tetendit.
Mira loquor.ſulcos etiamnum rector equorum,
Fumantemq́; locum,& ſpumis madida arua reliqui.
Nec commune malum eſt,tellus cognoſcit alumnos.
Stat Thebana acies ſtupet hæc,& credere Adraſtus
Cunctatur,ſed Mopſus idem,trepidusq́; ferebat
Autor idem:nam fama nouis terroribus audax
Non unum cecidiſſe refert:ſponte agmina retro
Non expectato reuocantum more tubarum
Præcipitant,ſed torpet iter,falluntq́; ruentes
Genua uiros,ipſiq́;(putes ſenſiſſe)repugnant
Cornipedes,nulloq́; truces hortamine parent,
Nec celerare gradum,nec tollere lumina terra.
Fortius incurſant Tyrij:ſed ueſper opacus
Lunares iam ducit equos:data fœdere paruo
Mœſta uiris requies,& nox auctura timores.
Quæ tibi tunc facies,poſtquam permiſſa gemendi
Copia?qui fletus galeis cecidere ſolutis?
Nil ſolitum feſſos iuuat.abiecere madentes
Sicut erant,clypeos:nec quiſquam ſpicula terſit,
Nec laudauit equum:nitidæ nec caſſidis altam
Compſit adornauitq́; iubam.uix magna lauare
Vulnera,& efflantes libet internectere plagas.
Tantus ubiq; dolor:menſas,alimentaq́; bello
Debita,nec pugnæ ſuaſit timor:omnia laudes

Amphiarae tuas,fœcundaq; pectora ueri
Commemorant lacrymis,& per tentoria ſermo
Vnus,abiſſe Deos dilapſaq; numina caſtris.
Heu ubi Laurigeri currus?ſolenniaq; arma?
Et galeæ uittatus apex?hæc antra,lacusq;
Caſtalij?tripodumq; fides?ſic gratus Apollo?
Quis mihi ſidereos lapſus,mentemq; ſiniſtri
Fulguris?aut cæſis ſaliat quod numen in extis?
Quando iter?unde moræ?quæ ſæuis utilis armis?
Quæ pacẽ magis hora uelit?quis iam omne futurum
Proferet?aut cum quo uolucres mea fata loquentur?
Hos quoq; bellorum caſus nobisq; tibiq;,
Præſcieras,& quanta ſacro ſub pectore Virtus?
Veniſti tamen,& miſeris comes additus armis.
Et cum te tellus fatalisq; hora uocaret,
Tu Tyrias acies,aduerſaq; ſigna,uacaſti
Sternere,tunc etiam media de morte timendum
Hoſtibus:infeſtaq; abeuntem uidimus haſta.
At nunc te quis caſus habet?poteris'ne reuerti
Sedibus à ſtygijs?aliaq; erumpere terra?
An'ne ſedes hilaris iuxta tua numina parcas?
Et uice concordi diſcis uentura,docesq;?
An tibi felices lucos miſeratus Auerni
Rector,& Elyſias dedit inſeruare uolucres?
Quicquid es,æternus Phœbo dolor,& noua clades
Semper eris,mutisq; diu plorabere Delphis.
Hic Tenedon,Cyrrhamq; dies,partuq; ligatam
Delon,& intonſi claudet penetralia Branchi.
Nec Clarias hac luce fores,Didymæaq; quiſquam

Limina,

Limina, nec Lyciam ſupplex conſultor adibit.
Quin & corrigeri uatis nemus, atq; Moloßi,
Quercus anhela Iouis, Troianaq; Thymbra tacebit.
Ipſi amnes, ipſaq; uolent areſcere laurus.
Ipſe nihil certum ſagis clangoribus æther
Præcinet, & nulla ferientur ab alite nubes.
Iamq; erit ille dies, quo te quoq; conſcia fati
Templa colent, reddetq; tuus reſponſa ſacerdos.
Talia fatidico peragunt ſolemnia regi.
Ceu flammas, ac dona rogo, triſtesq; rependant
Exequias, molliq; animam tellure reponant.
Fracta dehinc cunctis, auerſaq; pectora bello.
Sic fortes Minyas ſubito cum funere Tiphys
Deſtituit, non arma ſequi, non ferre uidetur
Remus aquas, ipſiq; minus iam ducere uenti.
Iam feßis gemitu paulatim corda leuabat
Exhauſtus ſermone dolor: noxq; addita curas
Obruit, & facilis lacrymis irrepere ſomnus.
At non ſidoniam diuerſa in parte per urbem
Nox eadem uario producunt ſidera ludo
Ante domos, intraq; ipſaq; ad mœnia marcent
Excubiæ, gemina æra ſonant, ideaq; terga,
Et moderata ſonum uario ſpiramine Buxus.
Tunc dulces ſuperos atq; omne ex ordine alumnum
Numen, ubique ſacri reſonant Pæanes, ubiq;
Serta, coronatumq; merum: nunc funera rident
Auguris ignari, contraq; in tempore certant
Tireſiam laudare ſuum, nunc fata reuoluunt
Maiorum, ueteresq; canunt ab origine Thebas.

Hi mare Sidonium, manibuſq́; attrita tonantis
Cornua, & ingenti ſulcatum Neréa tauro.
Hi Cadmum, Laſſamq́; bouem, fœtoſq́; cruenti
Martis agros. alij Tyriam reptantia ſaxa
Ad chelyn, & duras animantē Amphiona cautes.
Hi grauidam Semelen, illi Cythereia laudant
Connubia, & multa deductam lampade fratrum
Harmonien, nullis iam deeſt ſua fabula menſis.
Ceu modo gemmiferum Thyrſo populatus Hydaſpē,
Eoaſq́; domos, nigri uexilla triumphi
Liber, & ignotos populis oſtenderet Indos,
Tum primum ad cœtus ſociæq́; ad fœdera menſæ
Semper in aſpectum, diraq́; in ſede latentem
Oedipoden exiſſe ferunt, uultuq́; ſereno
Caniciem nigram ſquallore, & ſordida fuſis
Ora comis laxaſſe manu, ſociumq́; benignos
Affatus, & abacta prius ſolatia paſſum
Quin hauſiſſe dapes, inſiccatumq́; cruorem
Deieciſſe genis, cunctos auditq́;, refertq́;,
Qui Ditem, & Furias tantū, & ſi quando regentem
Antigonen, mœſtis ſolitus pulſare querelis
Cauſa latet: non hunc Tyrij ſors proſpera belli
Quantum bella iuuant, natum hortaturq́;, probatq́;,
Nec uiciſſe uelit, ſed primos comminus enſes,
Et ſcelerum tacito rimatur ſemina uoto.
Inde epulæ dulces, ignotaq́; gaudia uultu.
Qualis poſt longæ Phinéus ieiunia pœnæ,
Nil ſtridere domi uolucres ut ſenſit abactas,
(Nec dum tota fides) hilaris, menſaſq́;, toroſq́;,

Nec

Nec turbata feris tractauit pocula pennis.
Cætera Graiorum curis,armisq́; iacebat
Feſſa cohors,alto caſtrorum ex aggere Adraſtus
Lætificos tenui captabat corde tumultus,
Quanquam æger ſenio,ſed agit miſeranda poteſtas
Inuigilare malis:illum æreus undiq; clamor
Thebaniq́; urunt ſonitus,& amara laceßit
Tibia,tum nimio uoces marcore ſuperbæ,
Incertæq́; faces,& iam male peruigil ignis.
Sic ubi per fluctus uno ratis obruta ſomno,
Conticuit,tantiq́; maris ſecura iuuentus
Mandauere animas.ſolus ſtat puppe magiſter
Peruigil,inſcriptaq́; Deus qui nauigat alno.
Tempus erat,iunctos cùm iam ſoror ignea Phœbi
Sentit equos,penitusq́; cauam ſub luce parata
Oceani mugire domum,ſeſeq́; uagantem
Colligit,& moto leuiter fugat aſtra flagello.
Concilium rex triſte uocat,quæruntq́; gementes
Quis tripodas ſucceſſor agat,quo prodita laurus
Tranſeat,atq; orbum uitæ decus.haud mora,cuncti
Inſignem fama,ſanctoq́; Melampode cretum
Thiodámantha uolunt:qui cum ipſe arcana Deorum
Partiri,& uiſas uni ſociare ſolebat
Amphiaraus aues,tantæq́; haud inuidus artis
Gaudebat dici ſimilem,iuxtaq́; ſecundum.
Illum ingens confundit honos,inopinaq́; turbat
Gloria,& oblatas frondes ſubmiſſus adorat,
Seq́; oneri negat eſſe parem,cogiq́; meretur.
Sicut Achemenius ſolium,gentesq́; paternas

Excepit, ſi forte puer, cui uiuere patrem
Tutius, incerta formidine gaudia librat,
An fidi proceres, an pugnet uulgus habenis,
Cui latus Euphratæ, cui Caſpia limina mandet,
Sumere tunc arcus, ipſumq; onerare ueretur
Patris equum, uiſuq; ſibi nec ſceptra capaci
Suſtentare manu, nec adhuc implere Tiaram.
Atq; is ubi intorto ſignauit uellere crinem,
Conuenitq; Deis, hilari per caſtra tumultu
Vadit ouans: ac prima ſui documenta ſacerdos
Tellurem placare parat: nec futile mœſtis
Id uiſum Danais, geminas ergo ilicet aras
Arboribus uiuis, & adulto ceſpite texi
Imperat: innumeroſq; Deæ ſua munera flores
Et tumulos frugũ, & quicquid nouat integer annus
Addit: & intacto ſpargens altaria lacte
Incipit: O hominum Diuumq; æterna creatrix,
Quæ fluuios, ſyluasq;, animasq;, & ſemina mundi
Cuncta, Prometheasq; manus, Pyrrhæaq; ſaxa
Gignis, & impaſtis quæ prima alimenta dediſti,
Mutaſtiq; uiros, quæ pontum ambisq;, uehisq;:
Te penes, & pecudum gens mitis, & ira ferarum,
Et uolucrum requies, firmum atq; immobile mundi
Robur inocciduiste uelox machina cœli
Aëre pendentem uacuo, te currus uterq;
Circuit ò rerum media, indiuiſaq; magnis
Fratribus ergo ſimul tot gentibus alma, tot altis
Vrbibus, ac populis ſubterq;, ac deſuper una
Sufficis, aſtriferumq; domos Atlanta ſupernas

Ferre

Ferre laborantem nullo uehis ipſa labore,
Nos tantum portari negas,nos diua grauaris.
Quod precor ignari luimus ſcelus? an quia plebes
Externa, Inachijs huc aduentamus ab oris?
Omne homini natale ſolum nec te optima ſæuo
Tanquam humiles populos deceat diſtinguere finem.
Vndiq; ubiq; tuis maneas communis,& arma
Hinc,atq; inde feras:liceat(precor)ordine belli
Pugnaces efflare animas & reddere cœlo.
Ne rape tam ſubitis ſpirantia corpora buſtis,
Ne propera,ueniemus enim quo limite cuncti,
Qua licet ire uia,tantum exorata Pelaſgis
Siſte leuem campum,celeres neu præcipe Parcas.
At tu chare Deis,quam non manus ulla,nec enſis
Sidonij ſed magna ſinu natura ſoluto
Ceu te cyrrhæo meritum tumularet hiatu,
Sic amplexa coit hilaris des oro precatus
Noſſe tuos,cœloq; & uera monentibus aris
Concilies,& quæ populis proferre parabas,
Me doceas,tibi ſacra feram præſaga,tuiq;
Numinis interpres,te Phœbo abſente uocabo.
Ille mihi Delo,Cyrrhaq; potentior omni
Quò ruis,ille adytis melior locus.hæc ubi dicta,
Nigrantes terra pecudes,obſcuraq; mergit
Armenta,ac uiuis cumulos undantis arenæ
Aggerat,& uati mortis ſimulacra rependit.
Talia apud Graios cum iam mauortia contra
Cornua,iam ſæuos fragor æreus excitat enſes,
Addit acerba ſonum Theumeſi è uertice crinem

Incutiens, acuitq; tubas & ſibila miſcet
Tiſiphone ſtupet inſolito clangore Citharon
Marcidus, & turres carmen non tale ſecutæ.
Iam trepidas Bellona fores, armataq; pulſat
Limina, iam multo laxantur cardine Thebæ.
Turbat eques pedites, currus properantibus obſtant,
Ceu Danai poſt terga premant. ſic omnibus aulæ
Arctantur portis, ſeptemq; excurſibus hærent.
Ogygijs, it ſorte Creon. Etheocléa mittunt
Neiſæ celſas Homoloidas occupat Aemon
Ipſea Prœtides, celſum fudere Dryanta
Electræ. quatit Hypſiſtas manus Eurimedontis.
Culmina magnanimus ſtipat Dircæa Menœceus.
Qualis ubi duerſi ſecretus pabula cœli
Nilus, & eoas magno bibit ore pruinas,
Scindit fontis opes, ſeptemq; patentibus ar.is
In mare fert hyemes. penitus ceſſere fugatæ
Nereides, dulciq; timent occurrere ponto.
Triſtis at inde gradum tarde mouet Inacha pubes
Præcipue Eleæ, lacedæmoniæq; cohortes
Et Pylij: ſubitum nam Thiodámanta ſequuntur
Augure fraudati, necdum acceſſere regenti.
Nec tua te princeps tripodum ſola agmina quærunt,
Cuncta phalanx ſibi deeſſe putat. minor ille per alas
Septimus extat apex liquido uelut æthere nubes
Inuida parrhaſijs unum ſi detrahat aſtris
Truncus honor plauſtri: nec idem nitet igne reciſo
Axis, & incerti numerant ſua ſidera nautæ.
Sed iam bella uocant, alias noua ſuggere uires
Callio

Calliope, maiorq́; chelyn mihi tendat Apollo.
Fatalem populis ultro poſcentibus horam
Admouet atra dies, ſtygijsq́; emiſſa tenebris
Mors fruitur cœlo, bellatoremq́; uolando
Campum operit, nigroq́; uiros inuitat amictu
Nil uulgare legens, ſed quæ digniſsima uita
Funera, præcipuos annis, animisq́; cruento
Angue notat, iamq́; in miſeros penſum omne ſororũ
Scinditur, & furiæ rapuerunt licia Parcis.
Stat medius campis etiamnum cuſpide ſicca
Armipotens, iamq́; hos clypeum, iam uertit ad illos
Arma ciens, aboletq́; domos, connubia, natos.
Pellitur & patriæ, qui mente nouiſsimus exit,
Lucis amor, tenet in capulis, haſtisq́; paratas
Ira manus, animusq́; ultro thoracas anhelus.
Conantur, galeæq́; tremunt horrore comarum.
Quid mirum caluiſſe uiros? flammantur in hoſtem
Cornipedes, niueóq́; rigant ſola putria nimbo.
Corpora ceu mixti dominis, irasq́; ſedentum
Induerint, ſic fræna terunt, ſic prælia poſcunt
Hinnitu, tolluntq́; armos, equitemq́; ſupinant.
Iamq́; ruunt, primusq́; uirum concurrere puluis
Incipit, & ſpatijs utrinq; æqualibus acti
Aduentant, mediumq́; uident decreſcere campum.
Iam clypeus clypeis, umbone repellitur umbo,
Enſe minax enſis, pede pes, & cuſpide cuſpis.
Sic obnixa acies pariter ſuſpiria firmant,
Admotæq́; nitent aliena in caſside criſtæ,
Pulcher adhuc belli uultus: ſtant uertice coni,

Plena armenta uiris,nulli ſine præſide currus,
Arma loco,ſplendent clypei,pharetræq; decoræ,
Cingulaq;,& nondum deforme cruoribus aurum.
At poſtquam rabies,& uitæ prodiga Virtus
Emiſere animos,non tanta cadentibus Hœdis
Aëriam Rhodopen ſolida nunc uerberat Arctos,
Nec fragor Auſoniæ tantus,cum Iuppiter omni
Arce tonat,tanta quatitur nec grandine Syrtis
Cum Libyæ Boréas Italos niger attulit imbres.
Excluſere diem telis.ſtant ferrea cœlo
Nubila,nec iaculis arctatus ſufficit aër.
Hi pereunt miſsis,illi redeuntibus haſtis.
Concurrunt per inane ſudes,& mutua perdunt
Vulnera,concurrunt haſtæ,ſtridentia funda
Saxa pluunt,uolucres imitantur fulgura glandes,
Et formidandæ non una morte ſagittæ.
Nec locus ad terram telis.in corpora ferrum
Omne cadit,ſeſe ignari perimuntq;.caduntq;.
Caſus agit uirtutis opus.nunc turba recedit,
Nunc premit,ac uicibus tellurem amittit,& aufert.
Vt uentis,nimbisq; minax,cum ſoluit habenas
Iuppiter,alternoq; affligit turbine mundum.
Stat cœli diuerſa acies,nunc fortior Auſtri,
Nunc Aquilonis hyems,donec pugnante procella
Aut nimijs hic uicit aquis,aut ille ſereno.
Principium pugnæ turmas Aſopius Hypſeus
Oebalias(nanq; hæ magnum,& gentile tumentes
Euboicum duris rumpunt umbonibus agmen)
Reppulit erepto cunei ductore Menalca.

Hic & mente Lacon? crudi torrentis alumnus
(Nec turpauit auos) haſtam intra pectus euntem
(Ne pudor in tergo) per & oſſa & uiſcera retro
Extrahit, atq; hoſti dextra labente remittit
Sanguineam, dilecta genis morientis oberrant
Taygeta, & pugnæ laudataq; uerbera matri.
Phædimon Iaſiden arcu Dircæus Amyntas
Deſtinat (heu celeres Parcæ) iam palpitat aruis
Phædimus, & certi nondum tacet arcus Amyntæ.
Abſtulit ex humero dextram calydonius Agreus
Phegéos. illa ſuum terra tenet improba ferrum,
Et mouet, extimuit ſparſa inter tela iacentem
Progrediens, truncumq; tamen percuſsit Acetes,
Ephin atrox Athámas, Argũ ferus impulit Hypſe⁹.
Strauit Abanta Pheres, diuerſaq; uulnera flentes
Iphis eques, pedes Argus, Abas auriga iacebant.
Inachidæ gemini geminos ex ſanguine Cadmi
Occultos galeis (ſæua ignorantia belli)
Perculerant ferro, ſed dum ſpolia omnia cæſis
Eripiunt, uidere neſas, & mœſtus uterq;
Reſpicit ad fratrem, pariterq; erraſſe queruntur.
Cultor Ion Piſæ, cultorem Daphnéa Cyrrhæ
Turbatis proſtrauit equis, hunc laudat ab alto
Iuppiter, hunc tardus fruſtra miſeratus Apollo.
Ingentes Fortuna uiros illuſtrat utrinq;
Sanguine in aduerſo, Danaos Cadmeïus Aemon
Sternit, agitq; fures ſequitur Tyria agmina Tydeus.
Hunc Pallàs præſens, illum Tirynthius implet.
Qualiter hyberni ſummis duo montibus amnes

Franguntur,geminaq́; cadunt in plana ruinæ,
Contendiſſe putes,uter arua,arbuſtaq́; tollat
Altius,aut ſuperet pontes,ecce una receptas
Confundit iam uallis aquas,ſibi quiſq́; ſuperbus
Ire cupit,pontoq́; negant deſcendere mixti.
Ibat fumiferam quatiens Onchestius Idas
Lampada per medios,turbabatq́; agmina Graium
Igne uiam rumpens,magno quem comminus ictu
Tydéos haſta feri,diſcuſſa caßide fixit.
Ille ingens in terga iacet,ſtat fronte ſuperſtes
Lancea,collapſæ ueniunt in tempora flammæ.
Proſequitur Tydeus,Sæuos ne dixeris Argos.
Igne tuo Thebane rogum concedimus,arde.
Inde uelut primo Tigris gauiſa cruore
Per totum cupit ire pecus,ſic Aona ſaxo
Enſe Pholum,Chromin enſe,duos Helicaonas haſta
Tranſigit,ægeæ ueneris quos Mæra ſacerdos
Ediderat prohibente dea,uos præda cruenti
Tydéos,it ſæua etiamnum mater ad aras.
Nec minus Herculeū contra uagus Aemona ducit
Sanguis,inexpleto rapitur per millia ferro.
Nunc tumidæ Calydonis opes,nunc torua Pylenes
Agmina,nunc mœſtæ fundens Pleuronis alumnos.
Donec in Olenium feſſa iam cuſpide Buten
Incidit,hunc turmis obſeſſum,& abire uetantem
Aggreditur puer ille,puer,malasq́;,comamq́;
Integer,ignaro cui tunc thebana bipennis
In galeam librata uenit,funduntur utrinq́;
Tempora,diuiduiq́; cadunt in brachia crines,

Et non hoc metuens inopino limite uita
Exiluit, tunc flauum Hypanim, flauumq; Polyten,
Ille genas Phœbo, crinem hic paſcebat Iaccho.
Sæuus uterq; deus, uictis Hyperiona iungit,
Conuerſumq; fuga Damaſum: ſed lapſa per armos
Haſta uiri trans pectus abit, parmamq; tenenti
Excutit, & ſumma fugiens in cuſpide portat.
Sterneret aduerſos etiamnum Iſmenius Aemon
Inachidas, nam tela regit, uiresq; miniſtrat
Amphitryoniades, ſæuum ſed Tydéa contra
Pallas agit. iamq; aduerſo uenere fauore
Comminus, & placido prior hæc Tirynthius ore:
Fida ſoror, quænam hunc belli caligine nobis
Congreſſum Fortuna tulit? num regia Iuno
Hoc molita nefas? citius me fulmina contra
Infandum ruere, & magno bellare parenti
Aſpiciat, genus huic (ſed mitto agnoſcere) quando
Tu diuerſa foues, nec ſi ipſum comminus Hylum
Tydéos haſta tui, ſtygioq; ex orbe remiſſum
Amphitryona petat, teneo, æternumq; tenebo
Quantum hæc diua manus, quoties ſudauerit Aegis
Iſta mihi, duris famulus cum caſibus omnes
Luſtro uagus terras, ipſa heu comes, inuia mecum
Tartara, ni ſuperos Achéron excluderet, iſſes.
Tu patrem, cœlumq; mihi (quis tanta relatu
Aequet?) habe, totas ſi mens excindere Thebas.
Cedo equidem, ueniamq; precor. ſic orſus abibat,
Pallâda mulcet honos, rediytq; ardore remiſſo
Vultus, & erecti ſederunt pectoris angues.

Sentit abiſſe deum, leuius Cadmeius Aemon
Tela rotat, nulloq; manum cognoſcit in ictu.
Tunc magis, atq; magis uires, animusq; recedunt,
Nec pudor ire retro, cedentem Acheloius Heros
Impetit, & librans uni ſibi miſſile telum
Direxit, iactus ſummæ quà margine parmæ
Ima ſedet galea, & iuguli uitalia lucent.
Nec fruſtrata manus, mortemq; inuenerat haſta,
Sed prohibet, paulumq; humeri libare ſiniſtri
Præbuit & merito parcit Tritonia fratri.
Ille tamen nec ſtare loco, nec comminus ire
Amplius, aut uultus audet perferre cruenti
Tydéos ægra animo uis, ac fiducia ceſſit.
Qualis ſetigeram lucana cuſpide frontem
Strictus aper, penitus cui non infoſſa cerebro
Vulnera, nec felix dextræ tenor, in latus iras
Frangit, & expertæ iam non uenit obuius haſtæ.
Ecce ducem turmæ certa indignatus in hoſtem
Spicula felici Prothoum torquere lacerto
Turbidus Oenides, una duo corpora pinu
Cornipedemq;, equitemq; ferit, ruit ille ruentem
In Prothoum, lapſasq; manu quærentis habenas
In uultus, galeam: clypeumq; in pectora calcat.
Saucius extremo donec cum ſanguine frænos
Reſpuit, & iuncta domino ceruice recumbit.
Sic ulmus, uitisq;, duplex iactura coloni
Gaurano de monte cadunt, ſed mæſtior ulmus
Quærit utrunq; nemus, nec tam ſua brachia labens,
Quàm gemit aſſuetas, inuitaq; proterit uuas.

Sump

Sumpſerat in Danaos Heliconius arma Chorebus
Ante comes Muſis, ſtygij cui conſcia penſi
Ipſa diu inſpectis tetum prædixerat aſtris
Vranie, cupit ille tamen, pugnasq; uirosq;
Forſitan ut caneret longa iacet ipſe canendus
Laude, ſed amiſſum Muſæ fleuere ſorores.
Pactus agenoream primis Atys ibat ab annis
Iſmenen, Tyrij iuuenis non aduena belli.
Quamuis Cyrrha domus, ſoceros, nec triſtibus actis
Auerſatus erat, ſponſam, cui caſtus amanti
Squallor & indigni commendat gratia luctus.
Ipſe quoq; egregius, nec pectora uirginis illi
Diuerſa, inq; uicem ſineret Fortuna, placebant.
Bella uetant tædas: iuueniq; hinc maior in hoſtes
Ira: ruit primis immixtus & agmina Lernæ.
Nunc pedes enſe uago: prenſis nunc celſus habenis
Ceu ſpectetur, agit. triplici uelauerat oſtro
Surgentes etiamnum humeros, & leuia mater
Pectora: tunc auro phaleras, auroq; ſagittas
Cingulaq; & manicas, ne coniuge uilior iret
Presſerat, & mixtum cono criſpauerat aurum.
Talibus heu fidens uocat ultro in prælia Graios.
At primum faciles Craſſatus cuſpide turmas
Arma refert ſocijs, & in agmina fida, peracta
Cæde redit, ſic hyrcana Leo Caſpius umbra
Nudus adhuc, nulloq; iubæ flauentis honore
Terribilis, magniq; etiamnum ſanguinis inſons,
Haud procul à ſtabulis captat cuſtode remoto
Segne pecus: teneraq; famem conſumit in agna.

Mox ignotum armis, ac ſolo corpore menſus
Tydéa non timuit: fragiliq; laceſſere telo
Sæpius infrendentem alijs, aliosq; ſequentem
Auſus erat. tandem in ualidos Aetolus ad ictus
Forte refert oculos, & formidabile ridens:
Iandudum uideo, magnum cupis improbe leti
Nomen ait: ſimul audacem non eſſe, nec haſta
Dignatus, leuiter digitis imbelle ſolutis
Abiecit iaculum: latebras tamen inguinis alte
Miſsile, ceu totis intortum uiribus hauſit.
Præterit haud dubium fati, & ſpoliare ſuperbit
Oenides, neq; enim has Marti, aut tibi bellica Pallas
Exuuias figemus ait, procul arceat ipſum
Ferre pudor: uix ſi bellum comitata relictis
Deiphile thalamis, illi illudenda tuliſſem.
Sic ait: & belli maiora ad præmia mente
Ducitur, innumeris ueluti Leo forte potitus
Cædibus, imbelles uitulos, molleſq; iuuencas
Tranſmittit, magno furor eſt in ſanguine mergi.
Nec niſi regnantis ceruice recumbere tauri.
At non ſemianimi clamore Menœcéa lapſus
Fallit Atys, præuertit equos, curruq; citato
Deſilit: inſtabat pubes tegeæa iacenti,
Nec prohibent Tyrij: pudeat Cadmea iuuentus
Terrigenas mentita patres: Quò tenditis, inquit,
Degeneres? melius'ne iacet pro ſanguine noſtro
Hoſpes Atys? tantũ hoſpes adhuc, & cõiugis ultor
Infelix nondum iſte ſuæ. nos pignora tanta
Prodimus? inſurgunt iuſto firmata pudore

Agm

Agmina:cuiq; ſuæ redière in pectora curæ.
Interea thalami ſecreta in parte ſorores
Par aliud morum,miſeriq; innoxia proles
Oedipodæ,uarias miſcent ſermone querelas.
Nec mala quæ iuxta,ſed longa ab origine fati,
Hæc matris tædas,oculos aſt illa paternos
Altera regnãtem,profugum gemit altera fratrem.
Bella ambæ:grauis hinc miſeri cunctatio uoti.
Nutat utroq; timor,quem nam hoc certamine uictũ,
Quem uiciſſe uelint:tacite præponderat exul.
Sic pandioniæ repetunt ubi fida uolucres
Hoſpitia,atq; larem bruma pulſante relictum
Stantq; ſuper nidos,ueteriſq; exordia fati
Enarrant tectis,& truncum,ac flebile murmur
Verba putant:uoxq; illa tamen non diſſona uerbis.
Atq; ibi poſt lacrymas,& longa ſilentia rurſus
Inchoat Iſmene: Quis nam hic mortalibus error?
Quæ decepta fides?curam inuigilare quieti?
Claraq; per ſomnos animis ſimulacra reuerti?
Ecce ego quæ thalamos,nec ſi pax alta maneret,
Tractarem ſenſu(pudet heu)connubia uidi
Nocte ſoror:ſponſum unde mihi ſopor intulit amens
Vix notum uiſu?ſemel his in ſedibus illum
Dum mea neſcio quo ſpondentur fœdera pacto,
Reſpexi non ſponte ſoror,turbata repente
Omnia cernebam:ſubituſq; intercidit ignis,
Meq; ſequebatur rabido clamore repoſcens
Mater Atyn,Quænam hæc dubiæ præſagia cladis?
Nec timeo dum tuta domus,mileſq; recedat

Doricus, & tumidos liceat componere fratres.
Talia iactabant, ſubito cum pigra tumultu
Expauit domus, & multo ſudore receptus
Fertur Atys, ſeruans animam, iam ſanguine nullo
Cui manus in plaga dependet languida ceruix
Exterior clypeo, crinesq; à fronte ſuperni
Prima uidet, charamq; tremens Iocaſta uocabat
Iſmenen: nanq; hanc: ſolam moribunda precatur
Vox generi: ſolum hoc gelidis iam nomen inerrat
Faucibus: exclamant famulæ, tollebat in ora
Virgo manus, tenuit ſæuus pudor: attamen ire
Cogitur: indulget ſummum hoc Iocaſta iacenti.
Oſtenditq; offertq; quater, iam morte ſub ipſa
Ad nomen uiſus, deiectaq; fortiter ora
Suſtulit: illam unam neglecto lumine cœli
Aſpicit, & uultu non exatiatur amato.
Tunc quia nec genitrix iuxtà, poſitusq; beata
Morte pater ſponſæ munus miſerabile tradunt,
Declinare genas: ibi demum teſte remoto
Faſſa pios gemitus, lacrymasq; in uulnera fudit.
Dumq; ea per Thebas aliis ſerpentibus ardens,
Et face mutata bellum integrabat Enyò
Arma uolant, primos ueluti modo comminus ictus
Suſtulerint, omnisq; etiamnum luceat enſis,
Eminet Oenides, quamuis & arundine certa
Parthenopæus agat, morientumq; ora furenti
Hippomédon proculcet equo, Capaneaq; pinus
Iam procul Aoniis uolet agnoſcenda cateruis.
Tydéos illa dies, illum fugiuntq;, tremuntq;,

Clamantem quo terga datis? licet ecce peremptos
Vlciſci ſocios: mœſtamq́; rependere noctem.
Ille ego inexpletis ſolus qui cædibus hauſi
Quinquaginta animas, totidem totidemq́; gregatim
Ferte manus: nulli'ne patres, nulliq́; iacentum
Vnanimes fratres? quæ tanta obliuia luctus?
Quàm pudet Inachias cõtemptum abiiſſe Micenas?
Hi'ne ſuper Thebis? hæc robora regis? ubi autem
Egregius dux ille mihi? ſimul ordine leuo
Ipſum exhortantem cuneos, capitisq́; ſuperbi
Inſignem fulgore uidet, nec ſegnius ardens
Accurrit, niueo quàm flammiger ales olori
Imminet, & magna trepidum circumligat umbra.
Tunc prior: Aoniæ rex ò iuſtiſsime gentis
Imus in arma palàm, tandemq́; oſtendimus enſes?
An noctem? & ſolitas placet expectare tenebras?
Ille nihil contrà: ſed ſtridula cornus in hoſtem
It referens mandata ducis: quam prouidus Heros
Iamiam in fine uiæ percuſſam obliquat, & ipſe
Telum ingens auide & quanto non antè lacerto
Impulit, ibat atrox finem impoſitura duello
Lancea, conuertêre oculos utrinq; fauentes
Sidonij: graiiq́; dei: crudelis Erinnys
Obſtat, & infando differt Etheocléa fratri.
Cuſpis in armigerum Phlegyam peccauit, ubi ingens
Pugna uirum ſtricto nam ſæuior irruit enſe
Aetolus, retroq́; datum Thebana regebant
Arma ducem. ſic denſa Lupum iam nocte ſub atra
Arcet ab oppreſſo paſtorum turba iuuenco.

Imp

Improbus erigitur contrà:nec cura uetantes
Impetere:illum,illum ſemel in quem uenerat,urget.
Non ſecus obiectas acies,turbamq; minorem
Diſsimulat,tranſitq; manu:tamen ora Thoantis
Pectora Deilochi,Clonij latus ilia torui
Perforat Hippotadæ:truncis ſua membra remittit,
Interdum,galeasq; rotat per nubila plenas.
Et iam corporibus,ſeſe,ſpolijsq; cadentum
Clauſerat,unum acies circùm conſumitur,unum
Omnia tela nouent:ſummis hæc oſsibus hærent,
Pars fruſtrata cadunt:partem Tritonia uellit,
Multa rigent clypeo:denſis iam conſitus haſtis
Ferratum quatit umbo nemus,tergoq; fatiſcit
Atq; humeris gentilis aper,nuſquam ardua coni
Gloria,quippe apicem toruæ Gradiuus habebat
Caſsidis:haud lætum domino ruit omen,inuſtæ
Temporibus nuda æra ſedent,circumq; ſonori
Vertice percuſſo,uoluuntur in arma molares.
Iam cruor in galea,iam ſaucia proluit ater
Pectora permixtus ſudore,& ſanguine torrens.
Reſpicit hortantes ſocios,& Pallada fidam
Longius oppoſita cælantem lumina parma.
Ibat enim magnum lacrymis inflectere patrem.
Ecce ſecat zephyros,ingentem fraxinus iram
Fortunamq; ferens teli,non eminet autor.
Aſtacides Menalippus erat:nec prodidit ipſe,
Et uellet latuiſſe manum:ſed gaudia turmæ
Monſtrabant trepidum.nam flexus in ilia Tydeus
Submiſſum latus,& clypei laxauerat orbem.

Clamorem Aonij tollunt gemitumq́; Pelaſgi,
Obiectantq; manus, indignantemq́; tuentur.
Ille per oppoſitos, longe rimatus, amarum
Aſtaciden totis animæ ſe cogit in ictum
Relliquijs: telumq́; iacit, quod proximus Hopleus
Præbuerat, perit expreſſus conamine ſanguis.
Tunc triſtes ſocij cupidum bellare, (quis ardor?)
Et poſcentem haſtas, mediaq́; in morte negantem
Expirare trahunt, ſummiq́; in margine campi
Effultum gemina latera inclinantia parma
Ponunt, ac ſæui rediturum ad præmia Martis
Promittunt flentes, ſed & ipſe recedere cœlum,
Ingentesq́; animos extremo frigore labi
Senſit, & innixus terræ, Miſereſcite, clamat
Inachidæ: non oſſa precor referantur ut Argos,
Aetolum'ue larem: neq; enim mihi cura ſupremi
Funeris: odi artus, fragilemq́; hunc corporis uſum
Deſertorem animi: caput ò caput, ò mihi ſi quis
Adportet Menalippe tuum, nam uolueris aruis,
Fido equidem: nec me Virtus ſuprema fefellit.
I precor Atrei ſi quid tibi ſanguinis unquam
Hippomédon: uade ò primis puer inclyte bellis
Arcás, & argolicæ Capaneu iam maxime turmæ,
Moti omnes, ſed primus abit, primusq́; repertum
Aſtaciden medio Capaneus è puluere tollit
Spirantem, leuaq́; ſuper ceruice reportat,
Terga cruentatum concuſſi uulneris unda.
Qualis ab arcadio redijt Tirynthius antro,
Captiuumq́; ſuem clamantibus intulit Argis.

Erigitur Tydeus, uultuq; occurrit & amens
Lætitiaq;, iraq;, ut ſingultantia uidit
Ora, trahiq; oculos, ſeſeq; agnouit in illo.
Imperat abſciſſum porgi, læuaq; receptum
Spectat atrox hoſtile caput gliſcitq; tepentis
Lumina torua uidens, & adhuc dubitantia figi.
Infelix contentus erat: plus exigit ultrix
Tiſiphóne: nanq; inflexo Tritonia patre
Venerat, & miſero decus immortale ferebat.
Atq; illum effracti perfuſum tabe cerebri
Aſpicit, & uiuo ſcelerantem ſanguine fauces.
Nec comites auferre ualent: ſtetit aſpera Gorgòn
Crinibus emiſſis, rectiq; ante ora Cerastæ
Velauere deam: fugit auerſata iacentem
Nec prius aſtra ſubit, quàm myſtica lāpàs: & inſons
Eliſos multa purgauit lumina lympha.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER NONVS.

ASperat Aonios rabies audita cruenti
Tydéos: ipſi etiam minus ingemuere iacentem
Inachidæ, culpantq; uirum, & rupiſſe queruntur
Fas odij, quin te diuum implacidiſſime, quanquam
Præcipuum tunc cædis opus Gradiue furebas.
Offenſum uirtute ferunt: nec comminus ipſum
Ora, ſed & trepidos retro torſiſſe iugales.
Ergo profanatum Menalippi funus acerbo
Vulnere: non alijs ultum Cadmeia pubes

Inſurg

Inſurgunt ſtimulis, quàm ſi turbata ſepulcris
Oſſa patrum, monſtriſq; datæ crudelibus urnæ.
Accendit rex ipſe ſuper. Quiſquam'ne Pelaſgis
Mitis adhuc? hominemq; gerit iam morſibus uncis?
Prò furor, uſqueadeo tela exaturauimus? artus
Dilacerant non'ne Hyrcanis bellare putatis
Tigribus? aut ſæuos Libyæ contraire Leones?
Et nunc ille iacet (pulchra ò ſolatia leti)
Ore tenens hoſtile caput, dulciq; nefandus
Immoritur tabo, nos ferrum mite faceſq;,
Illis nuda odia, & feritas iam non eget armis.
Sic peragant rabidi, claraq; hac luce fruantur
Dū uideas hæc ſumme Pater, ſed enim hiſcere cāpos
Conqueſti, terræq; fugam mirantur, an iſtos
Vel ſua portet humus, magno ſic fatus agebat
Procurſu, fremituq; uiros. furor omnibus idem
Tydéos inuiſi ſpolijs, raptoq; potiri
Corpore. non aliter ſubtexunt aſtra cateruæ
Incœſtarum auium, longe quibus aura nocentem
Aëra deſertaſq; tulit ſine funere mortes.
Illò auidæ cum uoce ruunt, ſonat arduus æther
Plauſibus, & cœlo uolucres ceſſere minores.
Fama per Aonium rapido uaga murmure campum
Spargitur in turmas, ſolito pernicior index
Cum lugenda refert, donec cui maxima fando
Damna uehit, trepidas lapſa eſt Polynicis ad aures.
Diriguit iuuenis, lacrymæq; hæſere paratæ,
Et cunctata fides: nimium nam cognita Virtus
Oenidæ, credi letum ſuadetq;, uetatq;.

Sed poſtquam haud dubio clades autore reperta eſt,
Nox oculos, mentemq; rapit, tum ſanguine fixo
Membra ſimul, ſimul arma ruunt, madet ardua fletu
Iam galea, atq; ocreæ clypeum excepere cadentem.
It mœſtus genua ægra trahens, haſtamq; ſequentem
Vulneribus ceu mille grauis, totosq; per artus
Saucius, aſsiſtunt ſocij, monſtrantq; gementes.
Tandem ille abiectis uix quæ portauerat armis
Nudus in egregij uacuum iam corpus amici
Procidit, & tali lacrymas cum uoce profudit:
Has'ne tibi armorum ſpes ò ſuprema meorum
Oenidæ grates? hæc præmia digna rependis?
Nudus ut inuiſa Cadmi tellure iaceres
Soſpite me? nunc exul ego, æternumq; fugatus
Quãdo alius miſero, ac melior mihi frater ademptus
Nec iam ſortitus ueteres, regniq; nocentis
Periurum diadema peto, quò gaudia tanti
Empta mihi? aut ſceptrũ quod nõ tua dextera tradet?
Ite uiri, ſolumq; fero me linquite fratri.
Nil opus arma ultra tentare, & perdere mortes,
Ite precor, quid iam dabitis mihi deniq; maius?
Tydéa conſumpſi, quanam hunc ego morte piabo?
O ſocer, ò Argi, & primæ bona iurgia noctis,
Alterneq; manus, & longi pignus amoris.
Ira breuis, non me enſe tuo tunc maxime Tydeu
(Et poteras) noſtri mactaſti in limine Adraſti?
Quinetiam Thebas me propter, & impia fratris
Tecta libens, unde haud alius remeaſſet, adiſti,
Ceu tibimet ſceptra, & proprios laturus honores

Iam Telámona pium, iam Theséa fama tacebat.
Qualis & ecce iaces? quæ primum uulnera mirer?
Quis tu? hic qs ab hoſte cruor? quæ te agmina? q́ue
Innumeri ſtrauere globi? ni fallor, & ipſe
Inuidit pater, & tota Mars impulit haſta.
Sic ait, & mœrens etiamnum lubrica tabo
Ora uiri tergit lacrymis, dextramq́; reponit.
Tu'ne meos hoſtes hucusq́; exoſus? & ultra
Soſpes ego? exuerat uagina turbidus enſem,
Aptabatq́; neci, comites tenuere ſocerq́;
Caſtigat, belliq́; uices, ac fata reuoluens
Solatur tumidum, longeq́; à corpore charo
Paulatim unde dolor, letiq́; animoſa uoluntas
Amouet, ac tacite ferrum inter uerba reponit.
Ducitur amiſſo qualis conſorte laborum
Deſerit incœptum media inter iugera ſulcum
Taurus iners, colloq́; iugum deforme remiſſo
Parte trahit, partem lacrymans ſuſtentat arator.
Ecce autem hortatus Eteoclis, & arma ſecuti
Lecta manus, iuuenes, quos nec Tritonia bello
Nec prope collata ſpreuiſſet cuſpide Mauors,
Aduentant, contra collecta ut pectora parma
Fixerat, atq; haſtam longe protenderat, hæret
Arduus Hippomédon, ceu fluctibus obuia rupes,
Cui neq; de cœlo metus, & fracta æquora cedunt,
Stat cunctis immota minis: timet ipſe rigentem
Pontus, & ex alto miſeræ nouere carinæ.
Tunc prior Aonides ualidam ſimul elicit haſtam.
Non pudet hos manes? hoc infamantia bellum

Funera, dijs coram & cœlo inſpectante tueri?
Scilicet egregius ſudor, memorandaq; Virtus
Hanc tumulare feram? necnon mœrentibus Argos
Exequijs lacrymandus eat? molliq; pheretro
Infandam eiectans ſaniem dimittite curam.
Nullæ illum uolucres, nulla impia monſtra, nec ipſe
Si demus, pius ignis edat. nec plura ſed ingens
Intorquet iaculum, duro quod in ære moratum,
Tranſmiſſumq; tamen clypei ſtetit orbe ſecundo.
Inde Pheres, acerq; Lycus ſed caſſa Pheretis
Haſta redit. Lycus excelſo terrore comantem
Perſtrinxit galeam, conuulſæ cuſpide longe
Diffugere iubæ, patuitq; ingloria caſsis,
Ipſe nec ire retro nec in obuia concitus arma
Exilit, inq; eadem ſeſe ueſtigia ſemper
Obuerſus cunctis profert, recipitq;, nec unquam
Longius indulget dextræ, motusq; per omnes
Corpus amat, corpus ſeruans, circumq; ſupraq;
Vertitur, imbellem non ſic amplexa iuuencum
Infeſtante lupo, cum primum fœta tuetur
Mater, & ancipiti circunfert cornua gyro.
Ipſa nihil metuens, ſexusq; oblita minoris
Spumat, & ingentes imitatur fœmina tauros.
Tandem intermiſſa iaculantum nube poteſtas
Reddere tela fuit, nanq; & ſycionius Alcon
Venerat auxilio, piſæaq; prſeperis Ide
Turba ſubit, cuneumq; replent. his fretus, in hoſtes
Lernæam iacit ipſe trabem: uolat illa ſagittis
Aequa fuga, mediumq; nihil cunctata Polytem

Tranſabit,& iuncti clypeum cauat improba Mopſi.
Phocéa tunc Cydona,Tanagræumq; Phalantum,
Atq; Erycē,hunc retro conuerſum,& tela petētem
Dum ſpes nulla necis,crinito à uertice figit.
Faucibus ille cauis haſtam non ore receptam
Miratur moriens,pariterq; & murmure plenus
Sanguis,& expulſi ſalierunt cuſpide dentes,
Auſus erat furto dextram iniectare Leonteus
Ponè uiros atq; arma latens poſitumq; trahebat
Prenſo crine caput.uidit,quanquam undiq; crebræ
Hippomédon ante ora minæ,ſæuoq; proteruam
Abſtulit enſe manū,ſimul increpat,Hāc tibi Tydeus
Tydeus ipſe rapit,poſt & confecta uirorum
Fata time,magnoſq; miſer fuge tangere manes.
Ter Cadmæa phalanx toruum abduxere cadauer,
Terq; trahunt Danai,Siculi uelut anxia puppis
Seditione maris nequicquam obſtante magiſtro
Errat,& aduerſo redit in ueſtigia uelo.
Non ibi ſidoniæ ualuiſſent pellere cœpto
Hippomédonta manus,non illum impacta mouerent
Tormenta oppoſitum,formidatiq; ſuperbis
Turribus impulſus tentato umbone rediſſent.
Sed memor Elyſij regis,noxaſq; retexens
Tydéos in medios aſtu ſubit impia campos
Tiſiphone ſenſere acies,ſubituſq; cucurrit
Sudor equis ſudorq; uiris,quanquam ore remiſſo
Inachium fingebat Halym.nuſquam impius ignis,
Verberaq; & iuſſi tenuere ſilentia crines.
Arma gerit,iuxtaq; feri latus Hippomedontis

Blanda genas,uocemq́; uenit.tamen ille loquentis
Extimuit uultus,admiraturq́; timorem.
Illa autem lacrymans,Tu nunc ait inclyte fruſtra
Exanimes ſocios,inhumataq́; corpora Graium
(Scilicet is nobis metus?aut iam cura ſepulcri?)
Protegis,ipſe manu tyria iam captus Adraſtus
Raptatur,teq́; ante alios,te uoce,manuq́;
Inuocat.heu qualem uerſare in ſanguine uidi
Exutum canos lacero diademate crines.
Nec procul hinc,aduerte oculos,ubi plurimus ille
Puluis,ubi ille globus.paulum ſtetit anxius Heros,
Librabatq́; metus.premit aſpera uirgo,Quid hæret
Imus?an hi retinent manes?& uilior ille
Qui ſupereſt?miſerum ſocijs opus & ſua mandat
Prælia,& unanimi uadit deſertor amici,
Reſpiciens tamen,& reuocent ſi forte paratus.
Inde legens turbata trucis ueſtigia diuæ,
Huc illuc fruſtra ruit auius,impia donec
Eumenis ex oculis,reiecta cœrula parma
Fugit,& innumeri galeam rupere Ceraſtæ.
Aſpicit infelix diſcuſſa nube quietos
Inachidas,currumq́; nihil metuentis Adraſti.
Et Tyrij iam corpus habent:iam gaudia magna
Teſtantur uoces,uictorq́; ululatus inerrat
Auribus,occultoq́; ferit præcordia luctu.
Ducitur hoſtili(prò dura potentia fati)
Tydeus ille ſolo,modo cui thebana ſequenti
Agmina,ſiue gradum,ſeu fræna effunderet ingens
Limes,utrinq; dat⁹,nuſquā arma,manusq́; quieſcunt.

Nulla

Nulla uiri feritas, iuuat ora rigentia leto,
Et formidatos impune laceſſere uultus.
Hic amor hoc una timidi, forteſq; ſequuntur
Nobilitare manus, infectaq; ſanguine tela
Coniugibus ſeruant, paruiſq; oſtendere natis.
Sic ubi Maura diu populatum rura Leonem
Quem propter, clauſiq; greges, uigilantq; magiſtri
Paſtorum laſſæ debellauere cohortes.
Gaudet ager, magno ſubeunt clamore coloni.
Præcerpuntq; iubas, immaniaq; ora recludunt,
Damnaq; commemorant ſeu iam ſub culmine fixus
Excubat, antiquo ſeu pendet gloria luco.
At ferus Hippomédon quanquam iam ſentit inane
Auxilium, & ſeram rapto pro corpore pugnam,
It tamen, & cæcum rotat irreuocabilis enſem,
Vix ſocios, hoſtemq; nihil dum tardet euntem
Secernens, ſed cæde noua iam lubrica tellus
Armaq;, ſemineceſq; uiri, curruſq; ſoluti
Impediunt, læuumq; femur, quod cuſpide fixum
Regis Echionij, ſeu diſsimulauerat ardens,
Siue ibi neſcierat, mœſtum uidet Hopléa tandem.
Tydéos hic magni fidus comes, & modo fruſtra
Armiger, alipedem prona ceruice tenebat
Fatorum ignarum domini, ſolumq; frementem
Quòd uacet, inq; acies audentior ille pedeſtres.
Hunc aſpernantem tumido noua pondera tergo
(Vnam quippe manum domitis expertus ab annis)
Corripit, affaturq;: Quid ò noua iuſſa recuſas
Infelix ſonipes, nuſquam tibi dulce ſuperbi

Regis onus? non iam Aetolo ſatiabere campo,
Gaudentemq́; iubam per ſtagna Acheloïa ſolues?
Quod ſupereſt charos, i ſaltem ulciſcere manes
Aut ſequere, extorrem neu tu quoq; læſeris umbram
Captiuus, tumidumq́; equitem poſt Tydéa portes.
Audiſſe, accenſumq́; putes, hoc fulmine raptum
Abſtulit, & ſimiles minus indignatur habenas.
Semifer aëria talis Centaurus ab Oſſa
Deſilit in ualles, ipſum nemora alta tremiſcunt
Campus equum, trepidi curſu glomerantur anhelo
Labdacidæ, premit ille ſuper, inopinaq́; ferro
Colla metens, linquit truncos poſt terga cadentes.
Ventum erat ad fluuium ſolito tunc plenior alueo
Signa mali magna ſe mole Iſmenos agebat.
Illa breuis requies, illo timida agmina laſſam
De campis egere fugam ſtupet hoſpita belli
Vnda uiros, claraq́; armorum incenditur umbra.
Inſiluere uadis, magno ſtridore ſolutus
Agger, & aduerſæ latuerunt puluere ripæ.
Ille quoq; hoſtiles ſaltu maiore per undas
Irruit attonitis (longum dimittere habenas)
Sicut erat, tantum uiridi defixa parumper
Ceſpite populeo commendat ſpicula trunco.
Tunc uero exanimes tradunt rapientibus ultro
Arma uadis, alij demiſſa caſide quantum
Tendere conatus animæ ualuere ſub undis,
Turpe latent, multi fluuium tranſmittere nando
Aggreſſi, ſed uincla tenent, lateriq́; repugnat
Balteus, & madidus deducit pectora thorax.

Qualis

Qualis cœruleis tumido ſub gurgite terror
Piſcibus, arcani quoties deuexa profundi
Scrutantem delphina uident fugit omnis in imos
Turba lacus, uiridesq́; metu ſtipantur in algas.
Nec prius emerſi quàm ſumma per æquora flexus
Emicet, & uiſis malit certare carinis.
Talis agit ſparſos mediiſq́; in fluctibus Heros
Frena manu pariter, pariter regit arma, pedumq́;
Remigio ſuſtentat equum, conſuetaq́; campo
Fluctuat, & merſas leuis ungula quærit arenas.
Sternit Hyona Chromis, Chromin Antiphus, Antiphō
Hypſeus Aſtyagen: euaſurumq́; relicto (Hypſeus:
Amne Linum, ni fata uetent & ſtamine primo
Ablatum tellure mori: premit agmina Thebes
Hippomédon: turbat Danaos Aſopius Hypſeus,
Amnis utrunq; timet, craſſo uada mutat uterq;
Sanguine, & à fluuio neutri fatale reuerti.
Iam laceri pronis uoluuntur curſibus artus
Oraq́;, & abſciſæ redeunt in pectora dextræ.
Spicula, iam clypeosq́; leues arcusq́; remiſſos
Vnda uehit: galeasq́; uetant deſcendere criſtæ.
Summa uagis late ſternuntur flumina telis
Ima uiris. illis luctantur corpora leto.
Efflantesq́; animas retro premit obuius amnis.
Flumineam rapiente uado puer Agrius ulmum
Prenderat, inſignes humeros ferus enſe Menœceus
Amputat: ille cadens nondum conamine adempto,
Truncus in excelſis ſpectat ſua brachia ramis.
Hypséos haſta Sagen ingenti uulnere merſit,

Ille manet fundo:rediјt pro corpore ſanguis.
Deſiluit ripis fratrem rapturus Agenor,
Heu miſer & tenuit:ſed ſaucius ille leuantem
Degrauat amplexu:poterat reſolutus Agenor
Emerſiſſe uadu:puduit ſine fratre reuerti.
Surgentem dextra Chaletum,uulnusq; minantem
Sorbebat rapidus nodato gurgite uortex.
Iam uultu,iam crine latet,iam dextera nuſquam,
Vltimus abruptas enſis deſcendit in undas
Mille modis leti miſeros mors una fatigat.
Induit à tergo mycaleſia cuſpis Agyrten.
Reſpexit,nuſquam autor erat:ſed concita tractu
Gurgitis effugiens inuenerat haſta cruorem.
Figitur & ualidos ſonipes Aetolus in armos,
Exiluitq; alte ui mortis,& aëra pendens
Verberat. Haud tamen eſt turbatus flumine ductor
Sed miſeratur equum:magnoq; è uulnere telum
Exuit ille gemens,& ſponte remiſit habenas.
Inde pedes repetit pugnas:greſſuq;,manuq;
Certior,& ſegnem Nomium,fortemq; Minanta
Thebanumq; Lycan,Anthedoniumq; Lycetum
Continuat ferro,geminisq; è fratribus unum
Theſpiaden,eadem poſcenti fata Panemo
Viue ſuperſtes ait,diraq; ad mœnia Thebes
Solus abi,miſeros non decepture parentes.
Dij bene:quòd pugnas rapidum deiecit in amnem
Sanguinea Bellona manu:trahit unda timentes
Gurgite gentili,nuda nec flebilis umbra
Stridebit ueſtros Tydeus inhumatus ad ignes.

Ibitis æquoreis crudelia pabula monſtris,
Illum terra uehit, ſuaq; in primordia ſoluit.
Sic premit aduerſos, & acerbat uulnera dictis.
Et nunc enſe furit, nunc tela natantia raptans
Ingerit, innuptæ comitem Therona Dianæ,
Ruricolamq; Gyan, cum fluctiuago Ergino,
Intonſumq; Herſen, contemptoremq; profundi
Crethéa: nimboſam qui ſæpe Capharéos arcem
Euboicasq; hyemes, parua transfugerat alno.
Quid non fata queant? traiectus pectora ferro
Voluitur in fluctus: heu cuius naufragus undæ.
Te quoq; ſublimi tranſnantem flumina curru
Dum ſocios Pharſale petis, reſupinat ademptis
Dorica cuſpis equis: illos uiolentia ſæui
Gurgitis, infelixq; iugi concordia mergit.
Nunc age quis tumidis magnum expugnauerit undis
Hippomédonta labor, cur ipſe excitus in arma
Iſmenos doctæ noſſe, indulgete ſorores.
Veſtrum opus ire retro, & ſenium defendere famæ.
Gaudebat Fauno, Nymphaq; Iſmenide natus
Maternis bellare tener Crenæus in undis.
Crenæus, cui prima dies in gurgite fido
Et natale uadum & uirides cunabula ripæ.
Ergo ratus nihil Elyſias ibi poſſe ſorores
Lætus adulantem nunc hoc nunc margine ab illo
Tranſit auum: leuat unda gradus, ſeu defluus ille,
Siue obliquus eat, nec cum ſubit obuius ullas
Stagna dedere moras, pariterq; reuertitur amnis.
Non Anthedonij tegit hoſpitis inguina portus

Blandior, æſtiuo nec ſe magis æquore Triton
Exerit, aut charæ feſtinus ad oſcula matris
Cum remeat tardumq́; ferit Delphina Palæmon.
Arma decent humeros, clypeus inſignis, & auro
Lucidus, Aoniæ celatur origine gentis.
Sidonis hic blandi per candida terga iuuenci
Iam ſecura maris, teneris iam cornua palmis
Non tenet: extremis alludunt æquora plantis.
Ire putes clypeo, fluctusq́; ſecare iuuencum.
Adiuuat unda fidem, pelago nec diſcolor amnis.
Tunc audax pariter telis, & uoce proterua
Hippomédonta petit: non hæc fœcunda ueneno
Lerna, nec Herculeis hauſtæ ſerpentibus undæ.
Sacrũ amnem, ſacrũ & miſer experiere, Deum qui
Altrices irrumpis aquas, nihil ille, ſed ibat
Comminus, oppoſuit cumulo: ſed denſior amnis
Tardauitq́; manum, uulnus tamen illa retentum
Pertulit, atq; animæ tota in penetralia ſedit.
Horruit unda nefas: ſyluæ fleuiſtis utraq;,
Et grauiora cauæ ſonuerunt murmura ripæ.
Vltimus ille ſonus moribundo emerſit ab ore
Mater: in hanc miſeri ceciderunt flumina uocem.
At genitrix cœtu glaucarum cincta ſororum
Protinus icta malo uitrea de rupe ſolutis
Exiliit furibunda comis: ac uerbere crebro
Oraq́;, pectoraq́; & uiridem ſcidit horrida ueſtem.
Vtq́; erupit aquis: iterumq́; iterumq́; trementi
Ingeminat Crenæe ſono: nuſquam ille, ſed index
Deſuper. ah miſeræ nimium noſcenda parenti,

Parma

Parma natat, iacet ille procul, qua mixta ſupremum
Iſmenon primi mutant confinia ponti.
Fluctiuagam ſic ſæpe domum, madidoſq; penates
Halcyone deſerta gemit: cum pignora ſæuus
Auſter, & algentes rapuit Thetis inuida nidos.
Mergitur orba iterum, penituſq; occulta ſub undis
Limite non uno, liquidum qua ſubter eunti
Lucet iter, miſeri nec quicquam funera nati
Veſtigat, plangitq; tamen: ſæpe horridus amnis
Obſtat, & obducto caligant ſanguine uiſus.
Illa tamen præceps in tela offendit: & enſes,
Scrutaturq; manu galeas, & prona reclinat
Corpora, nec ponto ſummota intrabat amaram
Dorida, poſſeſſum donec iam fluctibus altis
Nereïdum miſerata cohors, ad pectora matris
Impulit: illa manu ceu uiuum amplexa reportat,
Inſternitq; toris riparum, atq; humida ſiccat
Mollibus ora comis, atq; hæc ululatibus addit:
Hoc tibi ſemidei munus tribuere parentes?
Nec mortalis auus? ſic noſtro in gurgite regnas?
Mitior heu miſero diſcors, alienaq; Tellus
Mitior unda maris, quæ iuxta flumina corpus
Rettulit, & miſeram uiſa expectaſſe parentem.
Hi ne mei uultus? hæc torui lumina patris?
Hi crines undantis Aui? tu nobile quondam
Vndarum nemorumq; decus, quo ſoſpite maior
Diua, & nympharum longe regina ferebar.
Heus ubinam ille frequens modo circa limina matris
Ambitus? oranteſq; tibi ſeruire Napææ?

Cur

Cur nunc te melius ſæuo manſura profundo
Amplexu miſero tumulis Crenæe reporto?
Non mihi? nec tantæ pudet (heu) miſeretq; ruinæ
Dure parens? quæ te alia & ineluctabilis imo
Condidit amne palus, quò iam nec cruda nepotis
Funera nec noſtri ualeant perrumpere planctus?
Ecce furit, iactatq; tuo ſe in gurgite maior
Hippomédon illum, ripæq;, undæq; tremiſcunt
Illius impulſu noſtrum bibit unda cruorem.
Tu piger, & trucibus facilis ſeruire Pelaſgis.
Ad cineres ſaltem, ſupremaq; buſta tuorum
Sæue ueni, non hic ſolum accenſure nepotem.
His miſcet planctus, multumq; indigna cruentat
Pectora, cœruleæ referunt lamenta ſorores.
Qualiter Iſthmiaco nondum Nereida portu
Leucothéan planxiſſe ferunt, dum pectore anhelo
Frigidus in matrem ſæuum mare reſpuit infans.
At pater arcano reſidens Iſmenos in antro
Vnde auræ, nubesq; bibunt, atq; imbrifer Arcus
Paſcitur, & Tyrios melior uenit amnis in agros.
Vt lamenta procul (quãquam obſtrepit ipſe) nouosq;
Accepit natæ gemitus, leuat aſpera muſco
Colla, grauemq; gelu crinem, ceciditq; ſoluta
Pinus adulta manu, dimiſſaq; uoluitur urna.
Illum per ripas annoſo ſcrupea limo
Ora exertantem ſyluæ, fluuijq; minores
Mirantur: tantus tumido de gurgite ſurgit
Spumoſum attollens apicem, lapſuq; ſonoro
Pectora cœruleæ riuis manantia barba,

Obuia cognatos gemitus, caſumq́; nepotis
Nympharum docet una patrem monſtratq́; cruẽtum
Autorem, dextramq́; premit: ſtetit arduus alto
Amne, manuq́; genas, & nexa uirentibus ulmis
Cornua concutiens, ſic turbidus ore profundo
Incipit: Hunc'ne mihi ſuperum regnator honorem
Quòd toties hoſpesq́; tuis & conſcius actis,
Nec memorare timor, falſa nunc improba fronte
Cornua, nunc uetitam currus diſiungere Phœben,
Dotalesq́; rogos deceptaq́; fulmina uidi,
Præcipuosq́; alui, natorum an uilis & illis
Gratia? ad hunc certe repſit Tirynthius amnem.
Hac tibi flagrantem Bromium reſtinximus unda.
Aſpice quas fluuio cædes, quæ funera portem
Continuus? telis, altoq́; adopertus aceruo
Omne uadum belli ſeries tenet, omnis anhelat
Vnda nefas, ſubterq́; animæ, ſupraq́; recentes
Errant, & geminas iungunt caligine ripas.
Ille ego clamatus ſacris ululatibus amnis,
Qui molles thyrſos, Baccheaq́; cornua puro
Fonte lauare feror: ſtipatus cædibus arctas
In freta quæro uias: non Strymonos impia tanto
Stagna cruore natant, non ſpumifer altius Ebrus
Gradiuo bellante rubet, nec te admonet altrix
Vnda, tuasq́; manus iam pridem oblite parentum
Liber? an Eous melius pacatur Hydaſpes?
At tu qui tumidus ſpolijs, & ſanguine gaudes
Inſontis pueri, non hoc ex amne potentem
Inachon, aut ſæuas uictor reuehere Mycenas,

Ni mortalis ego, & tibi ductus ab æthere ſanguis.
Sic ait, infrendens, & ſponte furentibus undis
Signa dedit: mittit gelidus montana Cithæron
Auxilia antiquasq; niues, & pabula brumæ
Ire iubet: frater tacitas Aſopos eunti
Conciliat uires, & hiulcis flumina uenis
Suggerit, ipſe cauæ ſcrutatur uiſcera terræ,
Stagnaq́; torpentesq́; lacus, pigrasq́; paludes
Excutit, atq; auidos tollens ad ſidera uultus
Humentes nebulas exhaurit, & aëra ſiccat.
Iamq́; ſuper ripas utroq; extantior ibat
Aggere, iam medium modo qui ſuperauerat amnem
Hippomédon intactus aquis humerosq́; manusq́;
Miratur creuiſſe uadum, ſeſeq́; minorem.
Hinc atq; hinc tumidi fluctus, animoſaq́; ſurgit
Tempeſtas inſtar Pelagi, cum Pleiádas haurit
Aut nigrum trepidis impingit Oriona nautis.
Non ſecus æquoreo iactat Theumeſius amnis
Hippomédonta ſalo, ſemperq́; umbone ſiniſtro
Tollitur, & clypeum nigrante ſuperuenit æſtu
Spumeus aſſultans: fractaq́; refunditur unda,
Et cumulo maiore redit: nec mole liquenti
Contentus, carpit putres ſeruantia ripas
Arbuſta, annoſasq́; trabes, eiectaq́; fundo
Saxa rotat. ſtat pugna impar, amnisq́; uiriq́;
Indignante Deo: nec enim dat terga, nec ullis
Frangitur ille minis: uenientesq́; obuius undas
Intrat, & obiecta diſpellit flumina parma.
Stant terra fugiente gradus, & poplite tenſo

Lubri

Lubrica ſaxa tenet, genibuſq; obnixus, & hærens
Subruta fallaci ſeruat ueſtigia limo.
Sic etiam increpitans: Vnde hæc Iſmene repente
Ira tibi? quo'ue has traxiſti gurgite uires
Imbelli famulate Deo? ſolumq; cruorem
Fœmineis experte choris, cum Bacchica mugit
Buxus, & inſanæ maculant trieterida matres?
Dixerat, atq; illi ſeſe Deus obtulit ultro
Turbidus imbre genas, & mole natantis arenæ.
Nec ſæuit dictis, trunca ſed pectora quercu
Ter, quater, oppoſiti quantum ira, Deuſq; ualebant
Impulit aſſurgens, tandem ueſtigia flexit,
Excuſſumq; manu tegmen, conuerſaq; lente
Terga refert inſtant undæ, ſequiturq; labantem
Amnis ouans, necnon ſaxis, & grandine ferri
Deſuper infeſtant Tyrij, geminoſq; repellunt
Aggere. quid faciat bellis obſeſſus, & undis?
Nec fuga tam miſero, nec magnæ copia mortis.
Stabat gramineæ producta crepidine ripæ
Vndarum ac terræ dubio, ſed amicior undis
Fraxinus, ingentiq; uadum poſſederat umbra.
Huius opem (nam quâ terras inuaderet?) unca
Arripuit dextra, nec pertulit illa trahentem,
Sed maiore ſupra, quàm ſtabat pondere uicta
Soluitur, & quâ ſtagna ſubit radice, quibuſq;
Arentem mordebat humum, demiſſa ſuperne
Iniecit trepido ſeſe, ripamq; nec ultra
Paſſurum ſubitæ uallauit ponte ruinæ.
Huc undæ coëunt, & ineluctabile cœnum

Vorti

Verticibusq; cauis ſedit, creſcitq; barathrum.
Iamq; humeros, iam colla ducis ſinuoſa uorago
Circuit, hic demum uictus ſuprema fateri
Exclamat: Fluuio'ne (pudet?) Mars inclyte merges
Hanc animam? ſegnesq; lacus? & ſtagna ſubibo
Ceu pecoris cuſtos ſubiti torrentis iniquis
Interceptus aquis? adeo'ne occumbere ferro
Non merui? tandem precibus commota Tonantem
Iuno ſubit, Quo'nam miſeros Sator inclyte demum
Inachidas? quo'nam uſq; premes? iam Pallas & odit
Tydéa, iam rapto tacuerunt augure Delphi.
En meus Hippomédon, cui gentis origo Mycenæ
Argolicíq; lares, numenq; ante omnia Iuno
(Sic ego fida meis) Pelagi crudelibus ibit
Præda feris? certe tumulos, ſupremaq; uictis
Buſta dabas, ubi Cecropiæ poſt prælia flammæ?
Theseós ignis ubi eſt? non ſpernit coniugis æquas
Ille preces leuiterq; oculos ad mœnia Cadmi
Rettulit, & uiſo ſederunt flumina nutu.
Illius exangues humeri, & perfoſſa pateſcunt
Pectora, ceu uentis alte conflata reſedit
Tempeſtas. ſurgunt ſcopuli, quæſitaq; nautis
Terra, & ab infeſtis deſcendunt æquora ſaxis.
Quid ripas tenuiſſe iuuat? premit undiq; nimbo
Telorum Phœniſſa cohors, nec tegmina membris
Vlla, omnisq; patet leto. tunc uulnera manant,
Quiq; ſub amne diu ſtupuit cruor, aëre nudo
Soluitur, & tenues uenarum laxat hiatus,
Incertiq; labant undarum frigore greſſus.

Proc

Procumbit, Getico qualis procumbit in Aemo
Seu Boreæ furÿs, putri ſeu robore quercus
Cœlo mixta comas, ingentemq́; aëra laxat.
Illam nutantem nemus. & mons ipſe tremiſcit
Quà tellure cadat, quas obruat ordine ſyluas.
Non tamen aut enſem galeam'ue audacia cuiquam
Tangere, uix credunt oculis, ingentiaq́; horrent
Funera, & aſtrictis accedunt comminus armis.
Tandem adÿt Hipſeus, capulumq́; in morte tenenti
Extrahit, & toruos laxauit caſſide uultus.
Itq́; per Aonios alte mucrone coruſco
Suſpenſam oſtentans galeam, & clamore ſuperbit.
Hic ferus Hippomédon, hic formidabilis ultor
Tydéos infandi, debellatorq́; cruenti
Gurgitis, agnouit longe, preſſitq́; dolorem
Magnanimus Capaneus, telumq́; immane lacerto
Hortatur librans, Ades ò mihi dextera tantum.
Tu præſens bellis, & ineuitabile numen
Te uoco, te ſolam ſuperum contemptor adoro.
Sic ait, & uoti ſeſe facit ipſe potentem.
It tremebunda abies, clypeumq́; per ærea terga
Loricæ, tandemq́; animam ſub pectore magno
Deprendit. ruit haud alio quàm celſa fragore
Turris, ubi innumeros penitus quaſſata per ictus
Labitur, effractamq́; aperit uictoribus urbem.
Cui ſuper adſiſtens, Non inficiamur honorem
Mortis ait, refer huc oculós, ego uulneris autor.
Lætus abi, multumq́; alÿs iactantior umbris.
Tunc enſem, galeamq́; rapit, clypeumq́; reuellit

Ipſius,exanimemq́; tenens ſuper Hippomédonta,
Accipe,ait,ſimul hoſtiles dux magne,tuasq́;
Exuuias,ueniet cineri decus,& ſuus ordo
Manibus,interea iuſtos dum reddimus ignes,
Hoc ultor Capaneus operit tua membra ſepulcro.
Sic anceps dura belli uice mutua Graÿs
Sidonÿsq́; ſimul nectebat uulnera Mauors.
Hic ferus Hippomédon,illic non ſegnior Hipſeus
Fletur,& alterni præbent ſolatia luctus.
Triſtibus interea ſomni turbata figuris
Torua ſagittiferi mater Tegeatis Ephebi
Crine dato paßim plantisq́; ex more ſolutis
Ante diem gelidas ibat Ladonis ad undas
Purgatura malum fluuio uiuente ſoporem.
Nanq; per attonitas curarum pondere noctes
Sæpe & delapſas adytis,quas ipſa dicarat
Exuuias,ſeq́; ignotis errare ſepulcris
Extorrem nemoris,Dryadumq́; à plebe fugatam,
Sæpe nouos nati bello rediÿſſe triumphos,
Armaq́; & alipedem notum,comitesq́; uidebat.
Nuſquam ipſum,nunc ex humeris fluxiſſe pharetras
Effigiesq́; ſuas,ſimulacraq́; nota cremari.
Præcipuos ſed enim illa metus portendere uiſa eſt
Nox miſeræ,totoq́; erexit pectore matrem.
Nota per Arcádias felici robore ſyluas
Quercus erat,Triuiæ quam deſacrauerat ipſa
Electam turba nemorum,numenq́; colendum
Fecerat.hic arcus,& feſſa reponere tela
Armaq́; curua ſuum,& uacuorum terga Leonum
Figere,

Figere,& ingentes æquantia cornua ſyluas.
Vix ramis locus, agreſtes adeo omnia cingunt
Exuuiæ,& uiridem ferri nitor impedit umbram.
Hanc ut forte iugis longo defeſſa redibat
Venatu modo rapta ferox Erymanthidos urſæ
Ora ferens, multo proſciſſam uulnere cernit
Depoſuiſſe comam,& rorantes ſanguine ramos
Expiraſſe ſolo, quærenti Nympha cruentas
Mænadas, atq; hoſtem dixit ſæuiſſe lyæum.
Dum gemit & planctu circundat pectus inani,
Abrupere oculi noctem, mœſtoq; cubili
Exilit,& falſos quærit per lumina fletus.
Ergo ut mane nefas merſo ter crine piauit,
Verbaq; ſollicitas matrum ſolantia curas
Addidit, armatæ ruit ad delubra Dianæ
Rore ſub eoo, notasq; ex ordine ſyluas.
Et quercum gauiſa uidet, tunc limine diuæ
Aſtitit,& tali nequicquam uoce precatur:
Virgo potens nemorum, cuius non mollia ſigna
Militiamq; trucem, ſexum indignata frequento
More nihil graio, nec te gens aſpera ritu
Colchis, Amazoniæ ue magis coluere cateruæ.
Si mihi non unquam thyaſi, ludus'ue proteruæ
Noctis,& inuiſo quamuis temerata cubili,
Non tamen aut teretes thyrſos, aut mollia geſſi
Penſa, ſed in tetricis & poſt connubia luſtris,
Sic quoq; uenatrix, animoq; innupta remanſi.
Nec mihi ſecretis culpam occultare ſub antris
Cura, ſed oſtendi natum, poſuiq; trementem

Ante tuos confeſſa pedes,nec degener ille
Sanguinis,inq; meos reptauit protinus arcus
Tela puer lacrymis,& prima uoce popoſcit:
Hunc mihi quid trepidæ noctes,ſomnusq; minãtur?
Hunc precor audaci qui nunc ad prælia uoto
Heu nimium tibi fiſus abit,da uiſere belli
Victorem,uel ſi ampla peto,da uiſere tantum
Hic ſudet,tuaq; arma ferat,preme diua malorum
Signa,quid in noſtris nemoralis Delia ſyluis
Mænades hoſtiles,thebanaq; numina regnant?
Hei mihi cur penitus(ſimq; augur caſſa futuri)
Cur penitus,magnoq; interpretor omine quercum?
Quòd ſi uera ſopor miſeræ præſagia mittit
Per te maternos mitis Dictynna labores,
Fraternumq; decus,iuſtis hunc fige ſagittis
Infelicem uterum,miſeræ ſine funera matris
Audiat ille precor,dixit,fletuq; ſoluto
Aſpicit,& niueæ ſaxum maduiſſe Dianæ.
Illam diua ferox etiamnum in limine ſacro
Expoſitam,& gelidas uerentem crinibus aras
Linquit,& in medijs frondentem Mænalon aſtris
Exuperat greſſu,ſaltumq; ad mœnia Cadmi
Deſtinat,interior cœli qua ſemita lucet
Dijs tantum,& cunctas iuxtà uidet ardua terras.
Iamq; ferè medium Parnaſi frondea præter
Colla tenebat iter,cum frater nube coruſca
Aſpicit,haud ſolitum uiſu remeabat ab armis
Mœſtus echionijs,demerſi funera lugens
Auguris,irrubuit cœli plaga ſidere mixto,

Occu

Occaſuq; ſacro pariter iubar arſit utrinq;,
Et coiere arcus, & reſpondere pharetræ.
Ille prior, ſcio labdacidas germana cohortes,
Et nimium fortes auſum petis Arcada pugnas.
Fida rogat genitrix, utinam indulgere precanti
Fata darent, en ipſe mei (pudet) irritus arma
Cultoris, frondesq; ſacras, ad inania uidi
Tartara, & in memet uerſos deſcendere uultus.
Nec tenui currus terræq; abrupta coegi
Sæuus ego, immeritusq; coli. Lugentia cernis
Antra ſoror? mutasq; domos? hæc ſola rependo
Dona pio comiti, nec tu peritura mouere
Auxilia, & mœſtos in uanum perge labores.
Finis adeſt iuueni, non hoc mutabile fatum,
Nec te nunc dubijs fraterna oracula fallunt.
At decus extremum miſero confuſa uiciſſim
Virgo refert, duræq; licet ſolatia morti
Quærere, nec fugiet pœnas quicunq; neſandam
Inſontis pueri ſcelerarit ſanguine dextram
Impius, & noſtris fas ſit ſæuire ſagittis.
Sic effata mouet greſſus, libandaq; fratri
Parcius ora tulit, Thebasq; infeſta petiuit.
At pugna ereptis maior crudeſcit utrinq;
Regibus, alternosq; ciet uindicta furores
Hypſéos, hinc turmæ, deſolatumq; magiſtro
Agmẽ, at hinc grauiꝰ fremit Hippomédõtis adẽpti
Orba cohors, præbent obnixi pectora ferro.
Idem ardor rabidis externum haurire cruorem,
Ac fudiſſe ſuum, nec ſe ueſtigia mutant.

Stat cuneo defixa acies,hoſtiq; cruento
Dant animas,& terga negat,cum lapſa per auras
Vertice Dircæi uelox Latoniæ montis
Aſtitit,agnoſcunt colles,notamq; tremiſcit
Sylua deam.ſæuis ubi quondam exerta ſagittis
Fœcundam laſſo Nioben conſumpſerat arcu.
Illum acies inter medias,iam cæde ſuperbum
Neſcius armorum,& primas tunc paſſus habenas
Venator raptabat equus,quem diſcolor ambit
Tigris,& auratis aduerberat unguibus armos.
Colla ſedent,nodis & caſtigata iubarum
Libertas,nemorisq; notæ ſub pectore primo
Iactantur,niueo lunata monilia dente.
Ipſe bis Oebalio ſaturatam murice pallam,
Lucentesq; auro tunicas(hoc neuerat unum
Mater opus)tenui collectus in ilia uinclo
Cornipedis læuo clypeum demiſerat armo
Enſe grauis tereti,nimio iuuat aurea morſu
Fibula,pendentes circum latera aſpera cinctus,
Vaginæq; ſonum,tremulæq; audire pharetræ
Murmur,& à cono miſſas in terga catenas.
Interdum criſtas hilaris iactare comantes,
Et pictum gemmis galeæ iubar:aſt ubi pugna
Caſsis anhela calet,reſoluto uertice nudus
Exoritur,tunc dulce comæ,radijsq; micantes
Dulce nitent uiſus,& quas dolet ipſe morari.
Nondum mutatæ roſea lanugine malæ
Nec formæ ſibi laude placet,multumq; ſeueris
Aſperat ora minis,ſed frontis ſeruat honorem

Ira decens, dat ſponte locum Thebana iuuentus
Natorum memores, intentaq́; tela retorquent,
Sed premit, & ſæuas miſerantibus ingerit haſtas.
Illum & Sidoniæ iuga per Theumeſia Nymphæ
Bellantem atq; ipſo ſudore & puluere gratum
Laudant, & tacito ducunt ſuſpiria uoto.
Talia cernentis mitis ſubit alta Dianæ
Corda dolor, fletuq́; genas uiolata, Quod inquit
Nunc tibi, quod leti quæram dea fida propinqui
Effugium? hæc'ne ultro properaſti ad prælia ſæue
Ac miſerande puer? cruda heu, feſtinaq́; Virtus
Suaſit, & hortatrix animoſi gloria leti.
Scilicet anguſtum iandudum urgentibus annis
Mænalium tibi paruc nemus, perq́; antra ferarum
Vix tutæ ſine matre uiæ: ſylueſtria cuius
Nondum tela procax, arcumq́; implere ualebas,
Et nunc illa meas ingentem plangit ad aras
Inuidiam, ſurdasq́; fores, & limina laſſat.
Tu dulces lituos, ululataq́; prælia gaudes
Felix, & miſeræ tantum moriture parenti.
Ne tamen extremo fruſtra morientis honori
Abfuerit, uenit in medios caligine fulua
Septa globos, primumq́; leues furata ſagittas
Audacis tergo pueri, cœleſtibus implet
Coryton telis: quorum ſine ſanguine nullum
Decidit. Ambroſio tunc ſpargit membra liquore.
Spargit equum, ne quo temeretur uulnere corpus
Ante necem, cantusq́; ſacros, & conſcia miſcet
Murmura, ſecretis quæ Colchidas ipſa ſub antris

Nocte docet, monſtratq; feras quærentibus herbas.
Tunc uero exerto circumuolat igneus arcu,
Nec ſe mente regit patriæ matriſq; ſuiq;
Immemor, & nimium cœleſtibus utitur armis.
Vt Leo, cui paruo mater Getula, cruentos
Suggerit ipſa cibos, cum primum creſcere ſenſit
Colla iubis, toruuſq; nouos reſpexit ad ungues,
Indignatur ali, tandemq; effuſus apertos
Liber amat campos, & neſcit in antra reuerti.
Quos age parrhaſio ſternis puer improbe cornu?
Prima Tanagræum turbauit arundo Chorœbum
Extremo galeæ: primoq; in margine parmæ
Anguſta tranſmiſſa uia ſtat faucibus unda
Sanguinis, & ſacri facies rubet igne ueneni.
Sæuit in Eurition cui luminis orbe ſiniſtro
Aſpera tergeminis acies ſe condidit uncis
Ille trahens oculo plenam labente ſagittam
Ibat in autorem, ſed diuum fortia quid non
Tela queant? alio geminatum lumine uulnus
Expleuit tenebras, ſequitur tamen improbus hoſtem
Quà meminit fuſum donec prolapſus in Idam
Decidit: hic ſæui miſer inter funera belli
Palpitat, & mortem, ſocioſq; hoſteſq; precatur.
Addit Abantiadas, inſignem crinibus Argum,
Et male dilectum miſeræ Cydona ſorori.
Illi perfoſſum telo patefecerat inguen,
Huic geminum obliqua traiecit arundine tempus,
Exiuit hac ferrum, uelox hac penna remanſit.
Fluxit utrinq; cruor, nulli tela aſpera mortis
Dam

Dant ueniam: non forma Lamũ, nõ inſula Lygdum,
Non pubeſcentes texerunt Aeolon anni,
Figitur ora Lamus: flet ſaucius inguina Lygdus,
Perfoſſam telo niueam gemis Aeole frontem.
Te præceps Eubœa tulit. te candida Thysbe
Miſerat: hunc uirides non excipietis Amyclæ,
Nunquam caſſa manus, nullum ſine uulnere fugit
Miſſile: nec requies dextræ, ſonitumq; priori
Iungit arundo ſequens: unum quis crederet arcum?
Aut unam ſæuire manum? modo dirigit ictus,
Nunc latere alterno dubius conamina mutat,
Nunc fugit inſtantes, & ſolo reſpicit arcu.
Et iam mirantes, indignanteſq; coibant
Labdacidæ, primuſq; Iouis de ſanguine claro
Amphion ignarus adhuc quæ funera campis
Ille daret, quonam uſq; moram lucrabere fati
O multum meritos puer orbature parentes?
Quinetiam menti tumor, atq; audacia gliſcit
Congreſſus dum nemo tuos, pugnamq; minorem
Dignatur bellis, iramq; relinqueris infra.
I repete Arcadiam, mixtuſq; æqualibus illic
Dum ferus, hic uero deſæuit puluere Mauors,
Prælia lude domi. quòd ſi te mœſta ſepulcri
Fama mouet, dabimus, leto moriere uirorum.
Iandudum hunc contra ſtimulis grauioribus ardet
Trux Atlantiades: nec dum ille quieuerat, infit,
Sera etiam in Thebas, quarum hic exercitus arma
Profero: quiſnam adeo puer, ut bellare recuſet
Talibus? Arcadiæ ſtirpem, & fera ſemina gentis.

Non Thebana uides, non me ſub nocte ſilentì
Thyás Echionio genitrix famulata Lyæo
Edidit, haud unquam deformes uertice mitras
Induimus, turpiq; manu iactauimus haſtam.
Protinus aſtrictos didici reptare per amnes,
Horrendasq; domos magnarum intrare ferarum.
Et quid plura loquar? ferrum mea ſemper, & arcus
Mater habet, ueſtræ feriunt caua tympana matres.
Non tulit Amphion, uultumq; & in ora loquentis
Telum immane rotat. ſed ferri lumine diro
Turbatus ſonipes, ſeſe dominumq; retorſit
In latus, atq; auidam tranſmiſit deuius haſtam.
Acrior hoc iuuenem ſtricto mucrone petebat
Amphion, cum ſe medio Latonia campo
Inijcit ante oculos: omni ſtetit obuia uultu.
Hærebat iuueni deuinctus amore pudico
Mænalius Dorceus, cui bella, ſuumq; timorem
Mater, & audaces pueri mandauerat annos.
Huius tum uultum dea diſsimulata profatur:
Hactenus Ogygias ſatis infeſtaſſe cateruas
Parthenopæe ſatis, miſeræ iam parce parenti,
Parce deis quicunq; fauent: nec territus ille
Hunc ſine me (nec plura petam) fidiſsime Dorcea
Sternere humi qui tela meis gerit æmula telis,
Et ſimiles cultus & fræna ſonantia iactat,
Fræna regam: cultus Triuiæ pendebitis alto
Limine, captiuis matrem donabo pharetris.
Audijt, & mixto riſit Latonia fletu.
Viderat hanc cœli iandudum in parte remota

Gradiuum complexa Venus, dumq́; anxia Thebas
Commemorat, Cadmumq́; uiro, charæq́; nepotes
Harmoniæ, preſſum tacito ſub corde dolorem
Tempeſtiua mouet: Non'ne hanc Gradiue proteruam
Virginitate uides mediam ſe ferre uirorum
Cœtibus? utq́; acies audax, & Martia ſigna
Temperet? en etiam donat, præbetq́; necandos
Tot noſtra de gente uiros: huic tradita Virtus,
Huic furor? agreſtes ſupereſt tibi figere damas,
Deſiluit iuſtis commotus in arma querelis
Bellipotens, cui ſola uagum per inane ruenti
Ira comes: reliqui ſudant ad bella furores.
Nec mora, cum mœſtam monitu Latoïda duro
Increpat aſsiſtens: Non hæc tibi prælia diuum
Dat pater: armigerum ni protinus improba campum
Deſeris, huic æquam noſces nec Palláda dextræ.
Quid faciat contra, premit hinc Mauortia cuſpis,
Hinc plenæ tibi parue colus, Iouis inde ſeueri
Vultus: abit ſolo poſt hæc deuicta pudore.
At pater Ogygias Mauors circunſpicit alas,
Horrendumq́; Dryanta mouet, cui ſanguinis autor
Turbidus Orion, comitesq́; odiſſe Dianæ,
Inde furit primum: hic turbatos arripit enſe
Arcádas, exarmatq́; ducem: cadit agmine longo
Cyllenes populus, Tegeesq́; habitator opacæ,
Aepitijq́; duces fugiunt, Pheneiq́; phalanges.
Ipſum autem, & laſſa fidit proſternere dextra,
Nec ſeruat uires, & enim huc iam ſciſſus, & illuc
Mutabat turmas, urgent præſagia mille

Funeris

Funeris,& nigræ præcedunt nubila mortis.
Iamq; miſer raros comites,uerumq; uidebat
Dorcéa,iam uires paulatim abſcedere ſentit,
Sentit & exhauſtas humero leuiore pharetras.
Iam minus atq; minus fert arma,puerq; uidetur.
Et ſibi cum torua clypei metuendus obarſit
Luce Dryas,tremor ora repens,ac uiſcera torſit
Arcádos.utq; feri uictorem fulminis albus
Cum ſupra reſpexit Olor,cupit hiſcere ripam
Strymonos:& trepidas in pectora contrahit alas,
Sic iuuenem ſæui conſpecta mole Dryantis,
Iam non ira ſubit:ſed leti nuntius horror
Arma tamen fruſtra ſuperos,Triuiamq; precatus
Molitur pallens,& ſurdos expedit arcus.
Iamq; inſtat telis,& utranq; obliquus in ulnam
Cornua contingit mucrone,& pectora neruo.
Cum ducis Aonij magno cita turbine cuſpis
Fertur in aduerſum,neruiq; obliqua ſonori
Vincla ſecat,pereunt ictus,manibusq; remiſsis
Vana ſupinato ceciderunt ſpicula cornu,
Tunc miſer & frænos turbatus,& arma remiſit
Vulneris impatiens,humeri qua tegmina dextri
Intrarat,facilemq; cutem ſubit altera cuſpis,
Cornipedisq; fugam ſucciſo poplite ſiſtit.
Tunc cadit ipſe Dryas(mirum)nec uulneris uſquam
Conſcius,olim autor teli,cauſæq; patebant.
At puer infuſus ſocijs,in deuia campi
Tollitur.Heu ſimplex ætas,morienſq; iacentem
Flebat equum:cecidit laxata caſside uultus,

Aegraq; per trepidos expirat gratia uiſus,
Et prenſis concuſſa comis:ter colla,quaterq;
Stare negant:ipſisq; nefas lacrymabile Thebis.
Ibat purpureus niueo de pectore ſanguis.
Tandem hæc ſingultu uerba incidente profatur:
Labimur,i miſeram Dorceu ſolare parentem.
Illa quidem,ſi uera ferunt præſagia curæ
Aut ſomno iam triſte nefas,aut omine uidit.
Tu tamen arte pia trepidam ſuſpende,diuq;
Decipito,neu tu ſubitus,ne'ue arma tenenti
Veneris,& tandem cum iam cogere fateri,
Dic merui genitrix pœnas,inuita capeſſens
Arma puer rapui,nec te retinente quieui,
Nec tibi ſollicitæ ſaltem inter bella peperci,
Viue igitur,potiusq; animis iraſcere noſtris.
Et iam pone metus:fruſtra de colle Lycæi
Anxia proſpectans,ſi quis per nubila longe
Aut ſonus,aut noſtro ſublatus ab agmine puluis.
Frigidus in nuda iaceo tellure:nec uſquam
Tu prope,quæ uultus,efflantiaq; ora teneres.
Hunc tamen orba parens crinē(dextraq; ſecandum
Præbuit)hunc toto capies pro corpore crinem,
Comere quem fruſtra me dedignante ſolebas.
Huic dabis exequias,atq; inter iuſta memento
Ne quis inexpertus hebetet mea tela lacertis,
Dilectoſq; canes ullis agat amplius antris.
Hæc autem primis arma infelicia caſtris
Vre,uel ingratæ munus ſuſpende Dianæ.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER DECIMVS.

OBruit Heſperia Phœbum nox humida porta
Imperijs properata Iouis,nec caſtra Pelaſgum,
Aut Tyrias miſeratus opes,ſed triſte tot extra
Agmina,& immeritas ferro decreſcere gentes.
Panditur immenſo deformis ſanguine campus.
Illic arma,& equos,ibant quibus ante ſuperbi,
Funeraq; orba rogis,neglectaq; membra relinquunt,
Tunc inhonora cohors laceris inſignibus ægras
Secernunt acies,portæq; ineuntibus arma
Anguſtæ populis late cepere reuerſos.
Par utrinq; dolor,ſed dant ſolatia Thebis
Quatuor errantes Danaum ſine præſide turmæ,
Ceu mare per tumidum uiduæ moderantibus alni,
Quas deus & caſus,tempeſtatesq; gubernant.
Inde animus Tyrijs non iam ſua caſtra,ſed ultro
Hoſtilem ſeruare fugam,ne forte Micenas
Contenti rediſſe petant:dat teſſera ſignum
Excubijs,poſitæq; uices:dux noctis opertæ
Sorte Meges,ultroq; Lycus,iamq; ordine iuſſo
Arma,dapes,ignemq; ferunt,rex firmat euntes:
Victores Danaum(nec enim lux craſtina longe,
Nec quæ pro timidis intercesſere tenebræ
Semper erunt)augete animos,& digna ſecundis
Pectora ferte deus:iacet omnis gloria Lernæ
Præcipuæq; manus,ſubijtq; ultricia Tydeus

Tartara: mors ſubitam nigri ſtupet auguris umbram.
Iſmenos raptis tumet Hippomédontis opimis.
Arcáda belligeris pudet annumerare trophæis.
In manibus merces. nuſquam capita ardua belli,
Monſtrataq; ducum ſeptena per agmina criſtæ.
Scilicet Adraſti ſenium, fraterq; iuuenta
Peior? & inſanis Capaneus metuendus in armis?
Ite age, & obſeſsis uigiles circundate flammam.
Nulli ex hoſte metus, prædam adſeruatis, opesq;
Iam ueſtras. ſic ille truces hortatibus implet
Labdacidas, iuuat exhauſtos iterare labores.
Sicut erat puluis ſudorq;, cruorq;, per artus
Mixtus adhuc, uertere gradum, uix obuia paſsi
Colloquia, amplexus etiam, dextrasq; ſuorum
Excuſſere humeris, tunc frontem, auerſaq; terga
Partiti, laterumq; ſinus uallum undiq; cingunt
Ignibus infeſtis: rabidi ſic agmine mixto
Sub noctem coiere Lupi, quos omnibus agris
Nil non auſa fames longo tenuauit hiatu,
Iam ſtabula ipſa premunt, torquet ſpes irrita fauces,
Balatusq; tremens, pinguesq; ab ouilibus agnæ.
Quod ſupereſt duris adfringunt poſtibus ungues,
Pectoraq;, & ſiccos minuunt in limine dentes.
At procul Argolici ſupplex in limine templi
Cœtus, & ad patrias fuſæ Pelopeïdes aras
Sceptriferæ Iunonis opem, reditumq; ſuorum
Expoſcunt, pictasq; fores, & frigida uultu
Saxa terunt, paruosq; docent procumbere natos.
Conſiderant iam uota diem, nox addita curas

Iungit,

Iungit, & aggeſtis uigilant altaria flammis.
Peplum etiam dono, cuius mirabile textum
Nulla manus ſterilis, nec diſſociata marito
Verſarat calathis, caſtæ uelamina diuæ
Haud ſpernenda ferunt, uarijs ubi plurima floret
Purpura picta modis, mixtoq; inceditur auro.
Ipſa illic magni thalamo deſponſa Tonantis
Expers connubij, & timide poſitura pudorem
Lumine demiſſo pueri Iouis oſcula libat,
Simplex, & nondum furtis offenſa mariti.
Hoc tunc Argolicæ ſanctum uelamine Matres
Induerant ebur, & lacrymis, queſtuq; rogabant
Aſpice ſacrilegas Cadmeæ pellicis arces
Siderei regina poli, tumulumq; rebellem
Diſijce, & in Thebas aliud (potes) excute fulmen.
Quid faciat? ſcit fata ſuis contraria Graijs,
Auerſumq; Iouem: ſed nec periiſſe precatus
Tantaq; dona uelit, tempus tamen obuia magni
Fors dedit auxilij, uidet alto ex æthere clauſa
Mœnia, & inſomni uallum ſtatione teneri.
Horruit irarum ſtimulis, motaq; uerendum
Turbauit diadema coma non ſæuius arſit
Herculeæ cum matris onus, geminosq; Tonantis
Concubitus uacuis indignaretur in aſtris.
Ergo intempeſta ſomni dulcedine captos
Deſtinat Aonios leto præbere, ſuamq;
Orbibus accingi ſolitis iubet Irin, & omne
Mandat opus, paret iuſsis dea clara, polumq;
Linquit, & in terras longo ſuſpenditur arcu.

Sta

Stat ſuper occiduæ nebuloſa cubilia noctis,
Aethiopaſq; alios, nulli penetrabilis aſtro
Lucus iners, ſubterq; cauis graue rupibus antrum
It uacuum in montem, quà deſidis atria ſomni,
Securumq; larem, ſegnis Natura locauit.
Limen opaca quies, & pigra obliuia ſeruant.
Et nunquam uigili torpens ignauia uultu.
Otia ueſtibulo, preßiſq; ſilentia pennis
Muta ſedent, abiguntq; truces à culmine uentos.
Et ramos errare uetant, & murmura demunt.
Alitibus, non hic pelagi, licet omnia clament,
Littora, non illic cœli fragor. ipſe profundis
Vallibus effugiens ſpeluncæ proximus amnis
Saxa inter, ſcopuloſq; tacet, nigrantia circùm
Armēta, omne ſolo recubat pecus, & noua marcent
Gramina, terrarumq; inclinat ſpiritus herbas.
Ipſe autem uacuus curis humentia ſubter
Antra ſoporifero ſtipatus flore, tapetis
Incubat, exhalant ueſtes, & corpore pigro
Strata calent, ſupraq; torum niger efflat anhelo
Ore uapor: manus hæc fuſos à tempore læuo
Suſtentat crines, hæc cornu oblita remiſit.
Sunt etiam innumero rerum uaga ſomnia uultu,
Vera ſimul falſis, permixtaq; triſtia blandis.
Noctis opaca cohors, trabibuſq;, aut poſtibus hæret,
Aut tellure iacent. tenuis qua circuit aulam
Non humiliſq; nitor, primoſq; hortantia ſomnos
Languida ſuccidus expirant limina flammis.
Huc ſe cæruleo librauit ab æthere uirgo

Diſcolor effulgent ſyluæ tenebroſaq; Tempe
Adriſere deæ, & zonis lucentibus icta
Euigilat domus. ipſe autem nec lampade clara
Nec ſonitu, nec uoce deæ perculſus, eodem
More iacet, donec radios Thaumantiás omnes
Impulit, inq; oculos penitus deſcendit inertes.
Tunc ſic orſa loqui, Nimborum fulua creatix
Sidonios te Iuno duces, mitiſſime diuum
Somne iubet, populumq; trucem defigere Cadmi.
Qui nunc euentu belli tumefactus, achiuum
Peruigil aſſeruat uallum, & tua iura recuſat.
Da precibus tantis, rara eſt hoc poſſe facultas,
Placatumq; Iouem dextra Iunone mereri.
Dixit, & increpitans languentia pectora dextra,
Ne pereant uoces iterumq;, iterumq; monebat.
Ille deæ iuſsis dubius, mixtusq; ſopori
Annuit, ex edit grauior nigrantibus antris
Iris, & obtuſum multo iubar excitat imbri.
Ipſe quoq; & uolucrum greſſum, & uentoſa citauit
Tempora & obſcuri ſinuatam frigore cœli
Impleuit chlamydem, tacitoq; per æthéra curru
Fertur, & Aonijs longe grauis imminet aruis.
Illius aura ſolo uolucres pecudesq; ferasq;
Explicat & penitus quacunq; ſuperuolat urbem.
Languidi de ſcopulis ſidunt freta, pigrius hærent
Nubila, demittunt extrema cacumina ſyluæ,
Pluraq; laxato ceciderunt ſidera cœlo.
Primus adeſſe deum ſubita caligine ſenſit
Campus, & innumeræ uoces, fremitusq; uirorum

Summ

Summiſere ſonum: cum uero humentibus alis
Incubuit, piceaq́; haud unquam denſior umbra
Caſtra ſubit, errare oculi, reſolutaq́; colla,
Et medio afflatu uerba imperfecta relinqui.
Mox & fulgentes clypeos, & ſæua remittunt
Pila manu, laßiq́; cadunt in pectora uultus.
Et iam cuncta ſilent, ipſi iam ſtare recuſant
Cornipedes, ipſos ſubitus cinis abſtulit ignes.
At non & trepidis eadem ſopor otia Graiјs
Suadet, & à iunctis arcet ſua nubila caſtris
Noctiuagi uis blanda dei, ſtant undiq; in armis
Fœdam indignantes noctem, uigilesq́; ſuperbos.
Ecce recens ſuperis animum lymphantibus horror
Thyodamanta ſubit formidandoq́; tumultu
Pandere fata iubet ſiue hanc Saturnia mentem,
Siue nouum comitem bonus inſtigabat Apollo.
Proſilit in medios uiſu adituq́; tremendus,
Impatiensq́; dei fragili quem mente receptum
Non capit, exundant ſtimuli nudusq́; per ora
Stat furor, & trepidas incerto ſanguine tendit,
Exhauritq́; genas, acies huc errat, & illuc,
Sertaq́; mixta comis ſparſa ceruice flagellat.
Sic Phryga terrificis genitrix Idæa cruentum
Elicit ex adytis, conſumptaq́; brachia ferro
Scire uetat: quatit ille ſacras in pectora pinus,
Sanguineosq́; rotat crines, ac uulnera curſu
Exanimat, pauet omnis ager, reſperſaq; cultris
Arbor, & attoniti currum erexere leones.
Ventum ad conciliј penetrale, domumq́; uerendam

Signorum, magnis ubi dudum cladibus æger
Rerũ extrema mouens, fruſtra conſultat Adraſtus.
Stant circùm ſubiti proceres, ut quiſq; perempto
Proximus, & magnis loca deſolata tuentur
Regibus haud læti, ſeq́; huc creuiſſe dolentes.
Non ſecus amiſſo medium cum præſide puppis
Fregit iter, ſubit ad uidui moderamina claui,
Aut laterum cuſtos, aut quem penes obuia ponto
Prora fuit, ſtupet ipſa ratis, tardeq́; ſequuntur
Arma, neq; accedit domino tutela minori.
Ergo alacer trepidos ſic erigit Augur Achiuos
Magna deum mandata duces, monituſq́; uerendos
Aduehimus, non hæ noſtro de pectore uoces.
Ille canit, cui me famulari, & ſumere uittas
Veſtra fides, ipſo non diſcordante ſubegit.
Nox fœcunda operum, pulchræq́; accommoda fraud
Panditur augurio diuum, uocat obuia Virtus,
Et poſcit Fortuna manus: iacet obruta ſomno
Aonidum legio, tempus nunc funera regum
Vlciſci, miſerumq́; diem, rapite arma, moraſq́;
Frangite portarum, ſocijs hoc ſubdere flammas
Hoc tumulare ſuos, equidem hoc & Marte diurno
Dum res infractæ, pulſiq́; in terga redimus,
Per Tripodas iuro, & rapti noua fata magiſtri
Vidi, & me uolucres circùm plauſere ſecundæ.
Sed nunc certa fides, modo me ſub nocte ſilenti
Ipſe, ipſe aſſurgens iterum tellure ſoluta
Qualis erat (ſolos infecerat umbra iugales)
Amphiaraus adit, uana nec monſtra quietis,

Nec

Nec ſomno comperta loquor, tu'ne inquit inertes
Inachidas (redde hæc parnaſia ſerta, meoſq;
Redde deos) tantam patiere amittere noctem
Degener? hæc egomet cœli ſecreta, uagoſq;
Et docui lapſus: ſuade eia ulciſcere ferro
Nos ſaltem dixit, meq; hæc ad limina uiſus
Cuſpide ſublata, totoq; impellere curru.
Quare agite utendum eſt ſuperis, non cominus hoſtes
Sternendi, bellum iacet, & ſæuire poteſtas.
En qui aderunt. quos ingenti ſe attollere fama
Non pigeat, dum fata ſinunt, iterum ecce benignæ
Noctis aues ſequor, & comitũ licet agmina ceſſent,
Solus eo, atq; adeo uenit ille, & quaſſat habenas.
Talia uociferans noctem exturbabat, euntq;
Non ſecus accenſi proceres, quàm ſi omnibus idem
Corde deus, flagrant comitari & iungere caſus.
Ter denos numero turmarum robora iuſſus
Ipſe legit. circà fremit indignata iuuentus
Cætera, cur maneant caſtris, ignauaq; ſeruent
Otia, pars ſublime genus, pars facta ſuorum
Pars ſua, ſortem alij clamant ſortem undiq; poſcunt.
Gaudet in aduerſis, animoq; aſſurgit Adraſtus.
Vertice, ſic Pholoes uolucrum nutritor equorum.
Cui fœtura gregem pecoroſo uere nouauit,
Lætatur, cernens hos montis in ardua niti,
Hos innare uadis, certare parentibus illos.
Tunc uacuo ſub corde mouet qui molle domandi
Ferre iugum, qui terga boni, quis ad arma, tubaſq;
Natus ad elæas melior quis ſurgere palmas.

Talis erat turmæ ductor longæuus achiuæ.
Nec deeſt cœptis,unde hæc tam ſera repente
Numina qui fractos ſuperi redijſtis ad Argos?
Eſt'ne hic infelix Virtus?gentiq́; ſuperſtes
Sanguis,& in miſeris animorum ſemina durant.
Laudo equidem egregij iuuenes,pulchraq́; meorum
Seditione fruor.ſed fraudem,& operta paramus
Prælia,cælandi motus nondum apta latenti
Turba dolo,ſeruate animos,uenit ultor in hoſtes
Ecce dies,tunc arma palàm,tunc ibimus omnes.
His tandem uirtus iuuenum frænata quieuit.
Non aliter moto quàm ſi pater Aeolus antro
Portam iterum ſaxo premat imperioſus,& omne
Claudat iter,iamiam ſperantibus æquora uentis.
Inſuper Herculeum ſibi iungit Agyllea uates
Actoraq́;,hic aptus ſuadere,hic robora iactat
Non ceſsiſſe patri.comites tribus ordine deni
Horrendum Aonijs,& contra ſtantibus agmen.
Ipſe noui gradiens furta ad Mauortia belli
Ponit adoratas Phœbea inſignia frondes,
Longæuiq́; ducis gremio commendat honorem
Frontis,& oblatam Polynicis munere grato
Loricam,galeamq́; ſubit.ferus Actora magno
Enſe grauat Capaneus.ipſe haud dignatus in hoſtem
Ire dolo ſuperoſq́; ſequi,permutat Agyleus
Arma trucis Nomij.quid enim fallentibus umbris
Arcus,& Herculeæ iuuiſſent bella ſagittæ?
Inde per abruptas caſtrorum ex aggere pinnas,
Ne grauis exclamet portæ mugitus ahenæ,

Præcipitant ſaltu, nec longum, & protinus ingens
Præda ſolo. Ceu iam exanimes, multoq; peracti
Enſe iacent, ite ò ſocij quæcunq; uoluptas
Cædis inexhauſtæ, ſuperisq; fauentibus oro
Sufficite, hortatur clara iam uoce ſacerdos.
Cernitis expoſitas turpi marcore cohortes
(Prò pudor) Argolicas, hi'ne auſi obſidere portas?
Hi ſeruare uiros? ſic fatus & exuit enſem
Fulmineum, rapidaq; manu morientia tranſit
Agmina: quis numeret cædes, aut nomine turbam
Exanimem ſignare queat? ſubit ordine nullo
Tergaq;, pectoraq; & galeis incluſa relinquit
Murmura, permiſcetq; uagos in ſanguine manes:
Hunc temere explicitum ſtratis, hunc ſero remiſsis
Greſsibus illapſum clypeo, & male tela tenentem.
Cœtibus hos medijs uina inter, & arma iacentes
Accliues clypeis alios, ut quenq; ligatum
Infelix tellure ſopor, ſupremaq; nubes
Obruerat. nec numen abeſt, armataq; Iuno
Lunarem quatiens exerta lampáda dextra
Pandit iter: firmatq; animos, & corpora monſtrat.
Senſit adeſſe Deam tacitus: ſed gaudia celat
Thyodámas. iam tarda manus, iam debile ferrum,
Et caligantes nimijs ſucceſsibus iræ.
Caſpia non aliter magnorum in ſtrage iuuencum
Tigris, ubi immenſo rabies placata cruore,
Laſſauitq; genas, & craſſo ſordida tabo
Confudit maculas: ſpectat ſua facta, doletq;
Defeciſſe famem. uictus ſic augur inerrat

Cædibus Aoniis: optet nunc brachia centum,
Centenasq; in bella manus. iam tædet inanes
Exhaurire minas, hoſtemq; aſſurgere malit,
Parte alia ſegnes magno ſatus Hercule uaſtat
Sidonios, Actorq; alia, ſua quenq; cruento
Limite turba ſubit: ſtagnant nigrantia tabo
Gramina, ſanguineis nutant tentoria riuis.
Fumat humus, ſomniq;, & mortis anhelitus unà
Voluitur haud quiſquam uiſus, aut ora iacentum
Erexit: tali miſeris Deus aliger umbra
Incubat, & tantum morientia lumina ſoluit.
Traxerat in ſomnis cithara, ludoq; ſuprema
Sidera: iam nullos uiſurus Alimenus ortus,
Sidonium Pæana canens. ubi languida ceruix
In læuum cogente Deo, mediaq; iacebant
Colla relapſa lyra, ferrum per pectus Agyleus
Exigit, aptatumq; caua teſtudine dextram
Percutit, & digitos inter ſua fila trementes.
Proturbat menſas dirus liquor. undiq; manant
Sanguine permixti latices, & Bacchus in altos
Crateras, paterasq; redit. ferus occupat Actor
Implicitum fratri Thamyrũ. Tagus haurit & Hæd
Terga coronati. Danaus caput amputat Ebri.
Neſcius heu rapitur fatis hilarisq; ſub umbras
Vita fugit: mortisq; feræ lucrata dolores.
Stratus humo gelida ſubter iuga fida, rotasq;
Palpetus Aonios gramen gentile metentes
Proflatu terrebat equos: madida ora redundant,
Accenſusq; mero ſopor æſtuat ecce iacentis

Inachius

Machius uates iugulum fodit,expulit ingens
Vina cruor,fractumq́; perit in ſanguine murmur.
Fors illi præſaga quies,nigrasq́; grauatus
Per ſomnum Thebas:& Thyodámanta uidebat
Quanta ſoporiferæ ſuperabant tempora noctis
Cum uacuæ nubes,& honor non omnibus aſtris.
Afflatusq́; fugit curru maiore Bootes.
Iamq́; ipſum defecit opus:cum prouidus Actor
Thyodámanta uocat,ſatis hæc inopina Pelaſgis
Gaudia uix ullos tanto reor agmine ſæuam
Effugiſſe necem:niſi quos deformis in alto
Sanguine degeneres occultat uita.ſecundis
Pone modum:ſunt & diris ſua numina Thebis.
Forſitan & nobis modo qui fauere,recedunt.
Paruit,& madidas tollens ad ſidera palmas
Phœbe(tibi exuuias monſtratæ præmia noctis
Nondũ ablutus aquis:tibi enim hæc ego ſacra litaui)
Trado ferus miles,tripodum.fidusq́; ſacerdos
Si non dedecui tua iuſſa,tuliq́; prementem,
Sæpe ueni,ſæpe hanc dignare irrumpere mentem.
Nunc tibi crudus honor,truncæ arma,cruorq́; uirorũ,
At patrias ſi quando domos,optataq́; Pæan
Templa Lyciæ dabis:tot ditia dona ſacratis
Poſtibus & totidem uoti memor exige tauros.
Dixerat,& lætus ſocios reuocabat ab armis,
Venerat hos inter fato calydonius Hopleus
Mœnaliusq́; Dymas,dilecti regibus ambo,
Regum ambo comites:quorum poſt funera mœſti
Vitam indignantur,prior Arcáda cõcitat Hopleus.

Nullá'ne poſt manes regis tibi cura perempti
Chare Dyma, teneant quem tam fortaſſe uolucres
Thebaniq; canes? patriæ quid deinde feretis
Arcádes? en reduces contra uenit aſpera mater.
Funus ubi? at noſtro ſemper ſub pectore Tydeus
Sæuit inops tumuli quamuis patientior artus
Ille nec abruptis adeo lacrymabilis annis,
Ire tamen, ſæuumq; libet nullo ordine paßim
Scrutari campum: mediasq; irrumpere Thebas.
Excipit orſa Dymas: Per ego hæc uaga ſidera iuro
Per ducis errantes inſtar mihi numinis umbras,
Idem ardor miſero comitem circunſpicit olim
Mens humilis luctu: ſed nunc prior ibo, uiamq;
Inchoat, & mœſto conuerſus ad æthéra uultu
Sic ait: Arcanæ moderatrix Cynthia noctis,
Si te tergeminis perhibent uariare figuris
Numen, & in ſyluas alto deſcendere uultu,
Ille comes nuper, nemorumq; inſignis alumnus
Ille tuus Diana puer (nunc reſpice ſaltem)
Quæritur. incendit pronis Dea curribus almum
Sidus, & admoto monſtrauit funera cornu.
Apparent campi, Thebæq;, altusq; Citharon,
Sic ubi nocturnum tonitru malus æthéra frangit
Iuppiter, aßiliunt nubes, & fulgure claro
Aſtra patent: ſubitusq; oculis oſtenditur orbis.
Accepit radios, & eadem percitus Hopleus
Tydéa luce uidet. longe dant ſigna per umbras
Mutua lætantes, & amicum pondus uterq;
Ceu reduces uitæ ſæuaq; à morte remiſſos

Sub

Subiecta ceruice leuant: nec uerba, nec auſi
Flere diu: prope ſæua dies, indexq́; minatur
Ortus: eunt taciti per mœſta ſilentia magnis
Paßibus, exhauſtasq́; dolent pallere tenebras.
Inuida fata pijs, & fors ingentibus auſis
Rara comes: iam caſtra uident, animusq́; propinquant
Et decreſcit onus: ſubita cum pulueris umbra
Fit ſonus à tergo: monitu ducis acer agebat
Amphion equites: noctem, uigilataq́; caſtra
Explorare datus. primusq́; per auia campi
Vſq; procul (nec dum totas lux ſoluerat umbras)
Neſcio quid uiſu dubium, incertumq́; moueri
Corporaq́; ire uidet. ſubitus mox fraude reperta
Exclamat, Cohibete gradum quicunq; ſed hoſtes
Eſſe patet. miſeri pergunt ante ire, timentq́;
Non ſibi: tunc mortem trepidis minitatur, & haſtam
Expulit, ac uanos alte leuat eminus ictus
Affectans errare manus: ſtetit illa Dymantis
Ante oculos, qui forte prior, greſſumq́; repreßit.
At non magnanimus curauit perdere iactus
Epytus, & fixo tranſuerberat Hopléa tergo,
Pendentesq́; etiam perſtrinxit Tydéos armos.
Labitur egregij, ſed non ducis immemor Hopleus,
Expiratq́; tenens: felix ſi corpus ademptum
Neſciat, ac ſeuas talis deſcendat ad umbras.
Viderat hoc retro conuerſus, & agmina ſentit
Iuncta Dymas dubius precibus'ne ſubiret, an armis
Inſtantes: arma ira dabat. Fortuna precari
Non audere iubet. nemiri fiducia cœpto.

Dictu

Diſtulit ira preces: ponit miſerabile corpus
Ante pedes, tergoq́; graues quas forte gerebat
Tigridis exuuias in læuum torquet, & obſtat
Exertum obiectans mucronem: inq́; omnia tela
Verſus, & ad cædem iuxta, mortemq́; paratus.
Vt lea, quam ſæuo fœtam preſſere cubili
Venantes Numidæ, natos erecta ſuperſtat
Mente ſub incerta, toruum ac miſerabile frendens.
Illa quidem turbare globos, & frangere morſu
Tela queat, ſed prolis amor crudelia uincit
Pectora, & in media catulos circumſpicit ira.
Et iam leua uiro, quamuis ſæuire uetaret
Amphion erepta manus, puerią; trahuntur
Ora ſupina comis. ſerus tunc deniq; ſupplex
Demiſſo mucrone rogat: moderatius oro
Ducite, fulminei per uos cunabula Bacchi
Inoamq́; fugam, ueſtriq́; Palæmonis annos,
Si cui forte domi natorum gaudia, ſi quis
Hic pater: anguſti puero date pulueris hauſtus:
Exiguamq́; facem. rogat, en rogat ipſe iacentis
Vultus: ego infandas potior ſatiare uolucres,
Me præbete feris, ego bella audere coëgi.
Imò ait Amphion, regem, ſi tanta cupido
Condere, quæ timidis belli mens ede Pelaſgis,
Quid fracti, exanguesq́; parent, cuncta ocyus effer
Et uita, tumuloq́; ducis donatus, abito.
Horruit. & toto præcordia protinus Arcàs
Impleuit capulo. Summum'ne hoc cladibus inquit
Deerat? ut afflictos turbarem ego proditor Argos!

Nil emimus tanti:nec ſic uelit ipſe cremari.
Sic ait.& magno proſciſſum uulnere pectus
Iniecit puero:ſupremaq; murmura uoluens.
Hoc tamen interea claro potiere ſepulcro.
Tales optatis regum in complexibus ambo
Par inſigne animis Aetolus,& inclytus Arcàs
Egregias efflant animas,letoq; fruuntur.
Vos quoq; ſacrati,quamuis mea carmina ſurgant,
Inferiore lyra,memores ſuperabitis annos.
Forſitan & comites non aſpernabitur umbras
Euryalus,phrygijq; admittet gloria Niſi.
At ferus Amphion regi qui facta reportent
Edoceantq; dolum,captiuaq; corpora reddant,
Mittit ouans,clauſis ipſe inſultare Pelaſgis
Tendit:& abſciſſos ſociorum oſtendere uultus.
Interea reducem murorum è culmine Graij
Thyodámanta uident:nec iam erumpentia celant
Gaudia,ut exertos enſes,& cæde recenti
Arma rubere notant.nouus aſſilit æthéra magnus
Clamor,& è ſummo pendent cupida agmina uallo
Noſcere quiſq; ſuos:uolucrum ſic turba recentum
Cum reducem longo proſpexit in æthére matrem
Ire cupit contrà,ſummaq; è margine nidi
Extat hians,iamiamq; cadat,in pectore toto
Obſtet aperta parens,& amantibus increpet alis:
Dumq; opus arcanum,& taciti compendia Martis
Enumerant,letiſq; ſuos complexibus implent,
Hopleaq; exquirunt,tardumq; Dimanta queruntur,
Ecce & Dirceæ iuxtà dux concitus alæ

Vene

Venerat Amphion: non longum cæde recenti
Lætatus, uidet innumeris feruere cateruis
Tellurem, atq; una gentem expirare ruina,
Qui tremor illicita cœli de Lampáde tactos
Hic fixit iuuenem, pariterq́; horrore ſub uno
Vox, acies, ſanguisq́; perit: gemitusq́; parantem
Illum ultro conuertit equis, fugit ala retorto
Puluere: nondum illi Thebarum clauſtra ſubibant,
Et iam argiua cohors nocturno freta triumpho
Proſilit in campos, per & arma & mẽbra iacentum
Terraq́; congerie ſola, ſemianimumq́; cruorem
Cornipedes, ipſiq́; ruunt: grauis exterit artus
Vngula, ſanguineus lauat imber, & impedit axes.
Dulce uiris, hac ire uia ceu tecta ſuperbi
Sidonia, atq; ipſas calcent in puluere Thebas.
Hortatur Capaneus. Satis occultata Pelaſgi
Delituit Virtus: nunc nunc mihi uincere pulchrum
Teſte die, mecum clamore, & puluere aperto
Ite palàm iuuenes: ſunt & mihi prouida dextræ
Omina: & horrendi ſtricto mucrone furores.
Sic ait, ardentes alacer ſuccendit Adraſtus,
Argolicusq́; gener, ſequitur iam triſtior augur,
Iamq́; premunt muros, & adhuc noua funera narrat
Amphion miſeramq́; intrabant protinus urbem.
Ni Megareus ſpecula citus exclamaſſet ab alta:
Claude uigil: ſubeunt hoſtes, claude undiq; portas.
Eſt ubi dat uires nimius timor, ocyus omnis
Porta coit: ſolas dum tardius arctat Echion
Ogygias, audax animis Spartana iuuentus

Irrupit,

Irrupit, cæſiq; ruunt in limine primo
Incola Taygeti Panopeus, rigidiq; natator
Oebalus Eurotæ, tuq; ò ſpectate palæſtris
Omnibus, & nuper Nemeæo in puluere felix
Alcidáma, primus quem cæſtibus ipſe ligarat
Tyndarides nitidi moriens connexa magiſtri
Reſpicis: auerſo pariter Deus occidit aſtro.
Te nemus Oebalium, te lubrica ripa Lacænæ
Virginis, & falſo gurges cantatus olore,
Fleuit, Amyclæis Triuiæ lugebere Nymphis.
Et quæ te leges, præceptaq; fortia belli
Erudijt genitrix, nimium didiciſſe queretur.
Talis Echionio Mauors in limine ſæuit,
Tandem humeris obnixus Acron, & pectore toto
Pronus Achemenides ferratæ robora portæ
Torſerunt, quanta pariter ceruice gementes
Profindunt inarata diu Pangea iuuenci.
Par operis iactura lucro, quippe hoſte retento
Excluſere ſuos, cadit intra mœnia Graius
Ormenus, & pronus tendentis Amynthoris ulnas
Fundentisq; preces, penitus ceruice reciſa
Verba ſolo, uultusq; cadunt, colloq; decorus
Torquis, in hoſtiles cecidit per uulnus arenas.
Soluitur interea uallum, primæq; recuſant
Stare moræ, iam ſe peditum iunxere cateruæ
Mœnibus: at patulas ſaltu tranſmittere foſſas
Horror equis, hærent trepidi atq; immane pauentes
Abruptum mirantur equi, nunc impetus ire
Margine ab extremo, nunc ſponte in fræna recedunt.

Hi præfixa ſolo uellunt muntmina, at illi
Portarum obiectus minuunt, & ferrea ſudant
Clauſtra remoliri, trabibusq; arctata ſonoro
Pellunt ſaxa loco, pars ad faſtigia miſſas
Exultant hæſiſſe faces, pars ima laceſſunt,
Scrutanturq; cauas cæca teſtudine turres.
At Tyrij quæ ſola ſalus: caput omne coronant
Murorum, nigrasq; ſudes, & lucida ferro
Spicula, & arſuras cœli per inania glandes,
Saxaq; in aduerſos ipſis auulſa rotabant
Mœnibus, exundant ſæuo faſtigia nimbo,
Armatæq; uomunt ſtridentia tela feneſtræ.
Qualiter aut Malcam, aut alta Ceraunia ſupra
Ceſſantes in nube ſedent, nigrisq; leguntur
Collibus, & ſubitæ ſaliunt in uela procellæ.
Talis Agenoreis, argiuum exercitus armis
Obruitur, non ora uirum, non pectora flectit
Imber atrox. rectosq; tenent in mœnia uultus
Immemores leti, & tantum ſua tela uidentes.
Antéa falcato luſtrantem mœnia curru
Deſuper ogygiæ pepulit grauis impetus haſtæ.
Lora excuſſa manu, retroq; in terga uolutus
Semianimes artus, ocreis renitentibus hæret,
Mirandum uiſu belli ſcelus, arma trahuntur,
Fumantesq; rotæ tellurem & tertius haſtæ
Sulcus arant, longo ſequitur uaga puluere ceruix,
Et reſupinarum patet orbita longa comarum.
At tuba luctificis pulſat clangoribus urbem,
Obſeptasq; fores ſonitu perfringit amaro.

Diu

Diuiſere aditus, omniq; in limine ſæuus
Signifer ante omnes ſua damna & gaudia portat.
Dira intus facies, uix Mauors ipſe uidendo
Gaudeat. incertis lymphatam horroribus urbem
Scindunt diſſenſu uario, luctusq; furorq;
Et pauor, & cæcis fuga circunfuſa tenebris.
Bellum intraſſe putes, feruent diſcurſibus arces,
Miſcentur clamore uiæ: ferrum undiq;, & ignes
Mente uident, ſæuas mente accepere catenas.
Conſumpſit uentura timor, iam recta replerant
Templaq;, & ingratæ uallantur planctibus aræ.
Vnà omnes, eademq; ſubit formido per annos.
Poſcunt fata ſenes, ardet, palletq; iuuentus.
Atria fœmineis trepidant ululata querelis,
Flent pueri, & flendi nequeunt cognoſcere cauſas
Attoniti, & tantum matrum lamenta timentes.
Illas cogit amor, nec habent extrema pudorem.
Ipſæ tela uiris, ipſæ iram, animosq; miniſtrant,
Hortanturq;, unaq; ruunt: nec auita gementes
Limina, nec paruos ceſſant oſtendere natos.
Sic ubi puniceo paſtor rapturus ab antro
Armatas exegit apes, fremit aſpera nubes,
Inq; uicem ſeſe ſtridore hortantur, & omnes
Hoſtis in ora uolant: mox deficientibus alis
Amplexæ, flauamq; domum, captiuaq; plangunt
Mella, laboratasq; premunt ad pectora ceras.
Necnon ancipitis pugnat ſententia uulgi,
Diſcordesq; ferit motus, hi reddere fratrem
Nec muſſant, ſed uoce palàm, claroq; tumultu

Reddere regna iubent (perijt reuerentia regis
Sollicitus) ueniat, pactumq; hic computet annum.
Cadmeosq; lares exul, patriasq; ſalutet
Infelix tenebras. cur aut ego ſanguine fraudes,
Et periura luam regalis crimina noxæ?
Inde alij fera iſta fides, iam uincere mauult.
Tireſian alij lacrymis & ſupplice cœtu
Orant, quodq; unum rebus ſolamen in arctis
Noſſe futura rogant, tenet ille incluſa, premitq;
Fata deum, quia ne ante duci bene credita noſtra
Conſilia, & monitus cum perfida bella uetarem.
Te tamen infelix inquit, periuraq; Thebe
Si taceam, nequeo miſer exaudire cadentem,
Argolicumq; oculis haurire uacantibus ignem.
Vincamur, pietas pone eia altaria uirgo,
Quæramus ſuperos. facit illa, acieq; ſagaci
Sanguineos flammarum apices, geminumq; per aras
Ignem, & clara tamen mediæ faſtigia lucis
Orta docet, tunc in ſpeciem ſerpentis inanem
Ancipiti gyro uolui, frangiq; ruborem
Demonſtrat dubio, patriasq; illuminat umbras.
Ille coronatos iandudum amplectitur ignes
Fatidicum ſorbens uultu flagrante uaporem.
Stant triſtes horrore comæ, uittasq; trementes
Cæſaries inſana leuat, diducta putares
Lumina, conſumptumq; genis rediſſe nitorem.
Tandem exundanti permiſit uerba furori.
Audite ô ſontes, extrema litamina diuum
Labdacidæ, uenit alma ſalus, ſed limite duro.

Mar

Martius inferius, & ſæua eſflagitat anguis
Sacra, cadat generis quicunq; nouiſſimus extat
Viperei, datur hoc tantum uictoria pacto.
Felix qui tanta lucem mercede relinquet.
Stabat fatidici prope ſæua altaria uatis
Mœſtus adhuc, patriæ tantum communia lugens
Fata Creon, grandem ſubiti cum fulminis ictum.
Non ſecus ac torta traiectus cuſpide pectus
Accipit exanimis, ſentitq; Menœcéa poſci.
Monſtrat enim, ſuadetq; timor ſtupet anxius alto
Corda metu, glaciante pater, Trinacria qualis
Ora repercuſſum libyco mare ſumit ab æſtu.
Mox plenum Phœbo uatem, & celare iubentem
Nunc humilis genua amplectens, nunc ora canentis
Nequicquam reticere rogat. iam fama ſacratam
Vocem amplexa uolat, clamantq; oracula Thebæ.
Nunc age qui ſtimulos, & pulchræ gaudia mortis
Addiderit iuueni (neq; enim hæc abſentibus unquã
Mens homini tranſmiſſa deis) memor incipe Clio
Secula, te quoniam penes, & digeſta uetuſtas,
Diua Iouis ſolio, iuxta comes, unde per orbem
Rara dari, terriſq; ſolet contingere Virtus.
Seu pater omnipotens tribuit, ſiue ipſa capaces
Elegit penetrare uiros, cœleſtibus ut tunc
Deſiluit gauiſa plagis, dant clara meanti
Aſtra locum, quosq; ipſa polis affixerat ignes.
Iamq; premit terras, nec multus ab æthere longe
Sed placuit mutare genas, fit prouida Mantó.
Reſponſis ut plena fides, & fraude priores

Exuitur uultus, abijt, horrorq́;, uigorq́;
Ex oculis, paulum decoris permanſit, honosq́;
Mollior. & poſito uatum geſtamina ferro
Subdita, deſcendunt ueſtes, toruisq́; ligatur
Vitta comis (nam laurus erat) tamen aſpera produnt
Ora deam, nimijq́; gradus, ſic Lydia coniux
Amphitryoniaden exutum horrentia terga
Perdere Sidonios humeris ridebat amictus,
Et turbare colus, & tympana rumpere dextra.
Sed neq; te indecorem ſacris, dignumq́; iuberi
Talia dircæa ſtantem pro turre Menœceu
Inuenit, immenſæ reſerato limine portæ
Sternebas Danaos, pariter Mauortius Aemon.
Sed conſanguinei quamuis, atq; omnia fratres
Tu prior, exanimes circùm tumulantur acerui.
Omne ſedet telum, nulli ſine cædibus ictus.
Necdũ aderat Virtus, nõ Mens, nõ Dextra quieſcit,
Non auida arma uacant, ipſa inſanire uidetur
Sphynx galeæ cuſtos, uiſoq́; animata cruore
Emicat effigies, & ſparſa Orichalca renident.
Cum dea pugnantis capulum, dextramq́; repreſsit
Magnanime ò iuuenis, quo non agnouerit ullum
Certius, armifero Cadmi de ſanguine Mauors,
Linque humiles pugnas, non hæc tibi debita Virtus,
Aſtra uocãt, cœloq́; animam (plus concipe) mittes
Iandudum (hoc hilares genitor bacchatur ad aras)
Hoc ignes, fibræq́; uolunt, hoc urget Apollo
Terrigenam cuncto patriæ pro ſanguine poſcunt.
Fama canit monitus, gaudet Cadmeia pubes

Certa tui,rape mente deos,rape nobile fatum.
I precor accelera,ne proximus occupet Aemon.
Sic ait,& magna cunctantis pectora dextra
Permulſit tacite,ſeſeq; in corde reliquit.
Fulminis haud citius radijs afflata cupreſſus,
Combibit infeſtas,& ſtirpe,& uertice flammas
Quàm iuuenis multo poſſeſſus numine pectus
Erexit ſenſus,letiq; inuaſit amorem.
Vt uero aduerſæ greſſumq;,habitumq; notauit
Et ſubitam à terris in nubila creſcere Mantó,
Obſtupuit,ſequimur,diuum quicunq; uocaſti,
Nec tarde paremus ait:iamiamq; recedens
Inſtantem uallo Pylium,tamen Agréa fixit.
Armigeri fixum excipiunt,tum uulgus euntem
Autorem pacis,ſeruatoremq;,deumq;
Conclamat gaudens,atq; ignibus implet honeſtis.
Iamq; iter ad muros curſu feſtinus anhelo
Obtinet,& miſeros gaudet uitaſſe parentes.
Cum genitor,ſteteruntq; ambo,& uox hæſit utrinq;.
Deiectæq; genæ.tandem pater ante profatur:
Quis nouus incœptis rapuit te caſus ab armis?
Quæ bello grauiora paras? dic nate precanti
Cur tibi torua acies? cur hic truculentus in ore
Pallor? & ad patrios non ſtant tua lumina uultus?
Audiſti reſponſa palàm,per ego oro,tuoſq;
Nate,meoſq; annos,miſeræq; per ubera matris:
Ne uati,ne crede puer,ſuperine profanum
Dignantur ſtimulare ſenem? cui uultus inanis,
Extinctiq; orbes,& pœna ſimillima diro

Oedipodæ? quid ſi inſidijs, & fraude doloſæ
Rex agit? extrema eſt, cui noſtra in ſorte timori
Nobilitas, tuaq; ante duces notiſſima Virtus.
Illius hæc forſan remur quæ uerba deorum
Ille monet, nec fræna animo permitte calenti.
Da ſpatium, tenuemq; moram, male cuncta miniſtrat
Impetus, hoc oro munus concede parenti.
Sic tua maturis ſignentur tempora canis,
Et ſis ipſe parens, & ad hunc animoſe timorem
Peruenias: ne perge meos orbare penates.
Externi te nempe patres, alienaq; tangunt
Pignora, ſi pudor eſt, primum miſerere tuorum.
Hæc pietas, hic uerus honos, ibi gloria tantum
Ventoſumq; decus, tituliq; in morte latentes.
Nec timidus te flecto parens. i, prælia miſce,
I, danaas acies, mediosq; per obuius enſes.
Non teneo, liceat miſero tremebunda lauare
Vulnera, & undantem lacrymis ſiccare cruorem.
Teq; iterum, ſæuisq; iterum remittere bellis.
Hoc malunt Thebæ ſic colla, manusq; tenebat
Implicitus ſed nec lacrymæ, nec uerba mouebant
Dis uotum iuuenem, quin & monſtrantibus illis
Fraude patrem tacita ſubit, auertitq; timorem.
Falleris heu, uerosq; metus pater optime neſcis.
Non me ulli monitus, nec uatum exorſa furentum
Sollicitant, manesq; mouent, ſibi callidus iſta
Tireſias, nataq; canat, non ſi ipſe recluſis
Comminus ex adytis in me inſaniret Apollo,
Sed grauis unanimi caſus me fratris ad urbem

Spont

Sponte refert, gemit inachia mihi ſaucius Aemon
Cuſpide. uix illum medio de puluere belli
Inter utraſq; acies, iamiamq; tenentibus Argis.
Sed moror. i, refoue dubium, turbæq; ferenti
Dic parcant, leuiterq; uehant: ego uulnera doctum
Iungere, ſupremiq; fugam reuocare cruoris
Aethiona petam ſic imperfecta locutus
Effugit: illi atra merſum caligine pectus
Confundit ſenſus, pietas incerta uagatur,
Diſcordanq; metus, impellunt credere Parcæ.
Turbidus interea ruptis uenientia portis
Agmina belligeri Capaneus agit æquore campi.
Cornua nunc equitum, cuneos nunc ille pedeſtres,
Et proculcantes moderantum funera currus.
Idem altas turres ſaxis, & turbine crebro
Laxat agit turmas idem, atq; in ſanguine fumat.
Nunc ſpargit torquēs uolucri noua uulnera plumbo,
Nunc iaculum excuſſo rotat in ſublime lacerto,
Nullaq; tectorum ſubit ad faſtigia, quæ non
Deſerat haſta uirum, perfuſaq; cæde recurrat.
Nec iam aut Oeniden, aut Hippomédonta perēptos,
Aut uatem pelopea phalanx: aut Arcáda credunt
Quin ſocium coiſſe animas, & corpore in uno
Stare omnes: ita cuncta replet, non ullius ætas,
Non cultus non forma mouet. pugnantibus idem,
Supplicibuſq; furit. non quiſquam obſiſtere contrà,
Non belli tentare uices: procul arma furentis,
Terribileſq; iubas, & frontem caßidis horrent.
At pius electa murorum in parte Menœceus

 Iam

Iam ſacer aſpectu,ſolitoq; auguſtior ore,
Ceu ſubito in terras ſupero demiſſus ab axe
Conſtitit,exempta manifeſtus caſide noſci,
Deſpexitq; acies hominum,& clamore profundo
Conuertit campum,iuſſitq; ſilentia bello.
Armorum ſuperi,tuq; ò qui funere tanto
Indulges mihi Phœbe mori date gaudia Thebæ
Quæ pepigi,& toto quæ ſanguine prodigus emi
Ferte retro bellum,captæq; impingite Lernæ
Relliquias turpes,confixaq; terga fouentes
Inachus indecores pater auerſetur alumnos.
At Tyrijs templa,arua,domos,connubia,natos
Reddite morte mea,ſi uos placida hoſtia iuui,
Si non attonitis uatis conſulta recepi
Auribus,& Thebis nondum credentibus hauſi.
Hæc Amphionijs per me perſoluite terris,
Ac mihi deceptum,precor,exorate parentem.
Sic ait:inſignemq; animam mucrone coruſco
Dedignantem artus pridem,mœſtamq; teneri
Arripit,inq; uno quæſitam uulnere rumpit.
Sanguine tunc ſpargit,turres & mœnia luſtrat.
Seq; ſuper medias acies,nondum enſe remiſſo
Iecit,& in ſæuos cadere eſt conatus Achiuos.
Aſt illum amplexæ pietas,Virtusq; ferebant
Leniter ad terras corpus:iam ſpiritus olim
Ante Iouem,& ſummis apicem ſibi poſcit in aſtris.
Iamq; intra muros nullo ſudore receptum
Gaudentes Heroa ferunt.abſceſſerat ultro
Tantalidum uenerata cohors,ſubit agmine longo
Colla

Colla inter iuuenum. lætusq́; fauoribus omni
Concinitur uulgo, Cadmum, atq; Amphiona ſupra
Conditur: hi ſertis, hi ueris honore ſoluto
Accumulant artus, patriaq́; in ſede reponunt
Corpus adoratum, repetunt mox bella peractis
Laudibus: hic uicta genitor lacrymabilis ira
Congemit, & tandem matri data flere poteſtas:
Luſtralem'ne feris ego te puer inclyte Thebis,
Deuotumq́; caput, uilis ceu mater alebam?
Quod molita nefas? cui tantum inuiſa deorum?
Non ego monſtrifero coitu reuoluta nouaui
Pignora: nec nato peperi funeſta nepotes.
Quid refert? habet ecce ſuos Iocaſta, ducesq́;,
Regnantesq́; uidet, nos ſæua piacula bello
Demus ut alternis (placet hoc tibi fulminis autor)
Oedipodionij mutent diademata fratres.
Quid ſuperos, homines'ue queror? tu ſæue Menœceu,
Tu miſerā ante omnes properaſti extinguere matrē.
Vnde hic mortis amor? quæ ſacra inſania menti?
Quos'ue ego conceptus, aut quæ mala pignora fudi
Tam diuerſa mihi? nimirum Martius anguis,
Quæq́; nouis proauum tellus effloruit armis.
Hinc animi triſtes, nimiusq́; in pectore Mauors,
Et de matre nihil. ſponte en ultroq́; peremptus
Irrumpis mœſtas fatis nolentibus umbras.
Aſt egomet Danaos Capaneaq́; tela uerebar.
Hæc erat, hæc metuēda manus ferrumq́; quod amēs
Ipſa dedi. uiden' ut iugulo conſumpſerit enſem?
Altius haud quiſquam Danaum mucrone ſubiſſet.

Diceret infelix etiamnum & cuncta repleret
Queſtibus, abducunt comites, famulæq; peroſam
Solantes: thalamoq́; tenent, ſedet eruta multo
Vngue genas. non illa diem, non uerba precantum
Reſpicit, aut uiſus flectit tellure relictos.
Iam uocis, iam mentis inops ſic aſpera Tigris
Fœtibus arreptis Scythico deſerta ſub antro
Accubat, & tepidi lambit ueſtigia ſaxi.
Nuſquam ira ſedit rabies, feritasq; famesq́;
Oris, eunt præter ſecura armenta, gregesq́;.
Aſpicit illa iacens: ubi enim, quibus ubera paſcat,
Aut quos ingenti premat expectata rapina?
Hactenus arma, tubæ, ferrumq́; & uulnera: ſed nunc
Comminus aſtrigeros Capaneus tollendus in axes.
Non mihi iam ſolito uatum de more canendum,
Maior ab Aonijs ſumenda audacia lucis,
Mecum omnes audete deæ: ſiue ille profunda
Miſſus nocte furor, Capaneaq́; ſigna ſecutæ
Arma Iouem contra ſtygiæ rapuere ſorores,
Seu Virtus egreſſa modum, ſeu gloria præceps,
Seu magnæ data fama neci, ſeu læta malorum
Principia, & blandæ ſuperum mortalibus iræ.
Iam ſordent terrena uiro, tædetq́; profundæ
Cædis, & exhauſtis olim graiumq́; ſuisq́;
Mißilibus, laſſa reſpexit in æthera dextra.
Ardua mox toruo metitur culmina uiſu.
Innumerosq́; gradus, gemina latus arbore cluſus
Aërium ſibi portat iter: longeq́; timendus
Multifidam quercum flagranti lumine uibrat,

Arma

Arma rubent unà, clypeoq; incenditur ignis.
Hac ait in Thebas, hac me iubet ardua Virtus
Ire: Menœceo quà lubrica ſanguine turris
Experiar, quid ſacra iuuent, an falſus Apollo.
Dixit, & alterno captiua in mœnia greſſu
Surgit ouans, quales medijs in nubibus æther
Vidit Aloidas, cum creſceret impia tellus
Deſpectura deos, nec adhuc immane ueniret
Pelion, & trepidum iam tangeret Oſſa Tonantem.
Tum uero attoniti fatorum in cardine ſummo
Ceu ſuprema lues urbem facibusq; cruentis
Aequatura ſolo turres Bellona ſubiret,
Omnibus è tectis certatim ingentia ſaxa,
Roboraq;, & grauidas fundæ balearis habenas,
(Nam iaculis, cœloq; uagis ſpes nulla ſagittis)
Verũ auidi, & tormenta rotant, & mollibus urgent.
Ille nec ingeſtis, nec terga ſequentibus unquam
Detrahitur telis, uacuoq; ſub aëre pendens
Plana uelut terra certus ueſtigia figat,
Tendit, & ingenti ſubit occurrente ruina
Amnis ut incumbens longæui robora pontis
Aſsiduis oppugnat aquis, iam ſaxa fatiſcunt,
Emotæq; trabes, tanto uiolentior ille
(Sæuit enim maiore ſalo) quaſſatq;, trahitq;
Molem ægram nexus donec celer alueus omnes
Abſcidit, & curſu uictor reſpirat aperto.
Vtq; petita diu celſus faſtigia ſupra
Eminuit, trepidamq; aſſurgens deſuper urbem
Vidit, & ingenti Thebas exterruit umbra,

Increpat attonitos: humiles'ne Amphionis arces
Prò pudor, hi faciles, carmenq; imbelle ſecuti,
Et mentita diu Thebarum fabula muri?
Et quidnam egregium eſt proſternere mœnia molli
Structa lyra? Simul inſultans; greſſuq; manuq;
Molibus obſtantes cuneos, tabulataq; ſæuus
Deſtruit: abſiliunt pontes, tectiq; trementis
Saxea fræna labant, diſſeptoq; aggere rurſus
Vtitur, & truncas rupes in templa, domosq;
Præcipitat, frangitq; ſuis iam mœnibus urbem,
Iamq; Iouem circa ſtudijs diuerſa fremebant
Argolici, Tyrijq; dei. pater æquus utriſq;
Aſpicit ingentes ardentum comminus iras,
Seq; obſtare uidet. gemit infeſtante nouerca
Liber, & obliquo reſpectans lumine patrem.
Nunc ubi ſæua manus, meaq; heu cunabula flamma
Fulmen, iò ubi fulmen ait? gemit autor Apollo.
Quas dedit ipſe domos. Lernam, Thebasq; rependit
Mœſtus, & intento dubitat Tirynthius arcu,
Maternos plangit uolucer Danaeius Argos
Flet uenus Harmoniæ populos, metuensq; maritum
Stat procul, & tacita Gradiuum reſpicit ira.
Increpat Aonios audax Tritonia diuos,
Iunonem tacitam furibunda ſilentia torquent,
Non tamen hæc turbant pacem Iouis ecce quierant
Iurgia: cum medijs Capaneus auditus in aſtris,
Nulla'ne pro trepidis clamabat numina Thebis
Statis? ubi infandæ ſegnes telluris alumni
Bacchus, & Alcides? piget inſtigare minores,

Tu potius uenias,(quis enim concurrere nobis
Dignior?)en cineres Semelæaq́; buſta tenentur.
Nunc age,nunc totis in me connitere flammis
Iuppiter:an pauidas tonitru turbare puellas
Fortior? & ſoceri turres excindere Cadmi?
Ingemuit dictis ſuperum dolor:ipſe furentem
Riſit,& incuſſa ſanctarum mole comarum,
Quæ nã ſpes hominũ tumidæ poſt prælia Phlegræ?
Tu'ne etiam feriendus ait?premit undiq; lentum
Turba deum frendens,& tela ultricia poſcit.
Nec iam audet fatis turbata obſiſtere coniux.
Ipſa dato nondum cœleſtis regia ſigno
Sponte tonat,coëunt ipſæ ſine flamine nubes.
Accurruntq́; imbres ſtygias rupiſſe catenas
Iapeton,aut uictam ſupera ad conuexa leuari
Inarimen,Aetnam'ue putes:pudet iſta timere
Cœlicolas.ſed cum in media uertigine mundi
Stare uirum,inſanasq́; uident depoſcere pugnas,
Mirantur taciti,& dubio pro fulmine pendent.
Cœperat Ogygiæ ſupra faſtigia turris
Arcanum mugire polus:cœlumq́; tenebris
Auferri,tenet ille tamen,quas non uidet arces,
Fulguraq́; attritis quoties micuere procellis.
His ait in Thebas.his iam decet ignibus uti,
Hinc renouare facem,laſſamq́; accendere quercum.
Talia dicentem toto Ioue fulmen adactum
Corripuit,primæ fugere in nubila criſtæ,
Et clypei niger umbo cadit:iamq́; omnia lucent
Membra uiri:cedunt acies,& terror utrinq;

Quò ruat ardenti feriat quas corpore turmas.
Intra ſe ſtridere facem galeamq́; comasq́;
Sentit, & urentem Thoraca repellere dextra
Conatus ferri cinerem ſub pectore tractat.
Stat tamen, extremumq́; in ſidera uerſus anhelat,
Pectoraq́; inuiſis obicit fumantia muris
Ne caderet, ſed membra uirum terrena relinquunt,
Exuiturq́; animus paulum ſi tardius artus
Ceßiſſent, potuit fulmen meruiſſe ſecundum.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER VNDECIMVS.

Poſtquam magnanimus furias uirtutis iniquæ
Conſumpſit Capaneus, expirauitq́; receptum
Fulmen & ad terras longe comitata cadentem
Signauit muros ultricis ſemita flammæ,
Componit dextra uictor concuſſa plagarum
Iuppiter, & uultu, cœlumq́; diemq́; reducit.
Gratantur ſuperi Phlegræ ceu feſſus anhelet
Prælia, & Encelado fumantē impreſſerit Aetnam.
Ille iacet laceræ complexus fragmina turris
Toruus adhuc uiſu, memorandaq́; facta relinquens
Gentibus, atq; ipſi non illaudata tonanti,
Quantus Apollineæ temerator matris auerno
Tenditur, ipſæ horrent ſiquando pectore ab alto
Emergunt uolucres, immenſaq́; membra iacentis
Spectant, dum miſeræ creſcunt in pabula fibræ.
Sic grauat iniectus terras, hoſtiliaq́; urit

Arua, & anhelantem cœleſti ſulfure campum
Reſpirant Thebæ, templiſq; tacentia ſurgunt
Agmina, iam finis uotis finiſq; ſupremis
Planctibus, & natos auſæ deponere matres.
Aut uaga palantes campo fuga uoluit Achiuos.
Nec iam aut hoſtiles turmæ, ferrum'ue timetur,
Omnibus ante oculos iræ Iouis, omnibus ardent
Arma metu galeæq; tonant, uiſuſq; pauentes
Ipſe ſequi & profugis opponere Iuppiter ignes.
Inſtat Agenoreus miles, cœliq; tumultu
Vtitur, indomitos ut cum Maßylla per arua
Armenti reges magno Leo frangit hiatu,
Et contentus abit, rauci tunc comminus urſi,
Tunc auidi uenêre lupi, rabieq; remiſſa
Lambunt degeneres alienæ uulnera prædæ.
Hinc premit Eurimedõ, cui ruſticus horror in armis,
Ruſtica tela manu, patriumq; agitare tumultum.
Pan illi genitor, tener hinc conatibus annos
Egreditur, iuuenemq; patrẽ puer æquat Alatreus.
Felices ambo, ſed fortunatior ille,
Quem genuiſſe iuuat, nec iam dignoſcere promptum,
Quæ magis arma ſonent, quo plus eat haſta lacerto.
Arctatur denſo fugientum ex agmine uallum.
Quas uoluis Gradiue uices? modo mœnia Cadmi
Scandebat, ſua nunc defendunt tecta Pelaſgi.
Ceu redeunt nubes, ceu circunflantibus auſtris
Alternus procumbit ager, ceu gurgite cano
Nunc retegit bibulas, nunc obruit æſtus arenas.
Procumbit hac pubes Tirynthia alumni

Exuuias imitata dei, trux mœret ab alto
Amphitryoniades Nemees in ſanguine terga,
Et ſimiles ramos, ſimilesq; uidere pharetras.
Stabat in Argolicæ ferrato margine turris
Egregius lituo dextri Mauortis Enipeus
Hortator, ſed tunc miſeris dabat utile ſignum,
Suadebatq; fugam, & tutos in caſtra receptus,
Cum ſubitum obliquo deſcendit ab aëre uulnus,
Vrgentisq; ſonum læua manus aure retenta eſt.
Sicut erat, fugit in uacuas iam ſpiritus auras.
Iam gelida ora tacent, carmen tuba ſola peregit.
Iamq; potens ſcelerum, geminæq; exercita gentis
Sanguine, Tiſiphone fraterna claudere quærit
Bella tuba, nec ſe tanta in certamina fidit
Sufficere, inferna comitem ni ſede Megæram,
Et conſanguineos in prælia ſuſcitet angues.
Ergo procul uacua conſedit ualle ſolumq;
Enſe fodit ſtygio, terræq; immurmurat abſens
Nomen, & Elyſijs ſignum indubitabile regnis.
Crinalem attollit longo ſtridore Ceraſten
Cœruleæ dux ille comæ, quo protinus omnis
Horruit audito tellus, pontusq;, polusq;,
Et pater Aetnæos iterum proſpexit ad ignes.
Accipit illa ſonum ſtabat tunc forte parenti
Proxima, dum cœtu Capaneus laudatur ab omni,
Ditis & inſignem ſtygijs fouet amnibus umbram.
Protinus abrupta terrarum mole ſub aſtris
Conſtitit, exultant manes: quantumq; profundæ
Rareſcunt tenebræ, tantum de luce receſsit.

Excip

Excipit atra ſoror, dextræq; innixa profatur:
Hac germana tenus ſtigij metuenda parentis
Imperia, & iuſſos potui tolerare furores
Sola ſuper terras, hoſtiliq; obuia mundo,
Dum nos Elyſium, & faciles compeſcitis umbras,
Nec pretium deforme moræ, caſſiq; labores
Hoc quodcunq; madent campi, quòd ſanguine fumãt
Stagna, quòd innumero Lethæa examine gaudet
Ripa meæ uires, mea læta inſignia, ſed quid
Hoc ego? Mars habeat, uulgataq; iactet Enyo.
Vidiſtis (ſtygijs certe manifeſtus in umbris)
Sanguine fœdantem rictus, atroq; madentem
Ora ducem tabo, miſerum inſatiabilis edit
Me tradente caput, modo nẽpe horrendus ab aſtris
Deſcendit uos uſq; fragor. mea ſacra premebat
Tempeſtas, ego mixta uiri furialibus armis
Bella deum, & magnas ridebam fulminis iras.
Sed iam (effabor enim) longo ſudore fatiſcunt
Corda ſoror, tardæq; manus. hebet infera cœlo
Taxus, & inſuetos angues nimia aſtra ſoporant.
Tu cui totus adhuc furor, exultantq; recentes
Cocyti de fonte comæ, da iungere uires.
Non ſolitas acies, nec martia bella paramus
Sed fratrum (licet alma fides, pietasq; repugnent)
Vincemur, fratrum ſtringendi comminus enſes.
Grande opus: ipſæ odijs, ipſæ diſcordibus armis
Aptemur, quid lenta uenis? agedum elige cuius
Signa feras, ambo faciles, noſtriq; ſed anceps
Vulgus, & affatus matris, blandamq; precatu

Antigonen timeo, paulum ne noſtra retardet
Conſilia, ipſe etiam, qui nos laſſare precando
Suetus, & ultrices oculorum expoſcere diras,
Iam pater eſt, cœtu fertur iam ſolus ab omni
Flere ſibi, atq; adeo moror ipſa irrumpere Thebas,
Aſſuetumq; larem, tibi pareat impius exul,
Argolicumq; impelle nefas, neu mitis Adraſtus
Præualeat, plebesq; caue lernæa moretur.
Vade, & in alternas inimica reuertere pugnas.
Talia partitæ diuerſum abiere ſorores.
Vt Notus, & Boreas gemino de cardine mundi
Hic niue Riphæa, libycis hic paſtus arenis
Bella cient, clamant amnes, freta, nubila, ſyluæ,
Iamq; patent ſtrages, plangunt ſua damna coloni.
Et tamen opreſſos miſerantur in æquore nautas.
Illas ut ſummo uidit pater altus olympo
Inceſtare diem, trepidumq; Hyperionis orbem
Suffundi maculis, toruo ſic inchoat ore:
Vidimus armiferos, quò fas erat, uſq; furores
Cœlicolæ, li. itasq; acies, & ſi impia bella
Vnus init, dignusq; mea procumbere dextra.
Nunc par infandum, miſeriſq; incognita terris
Pugna ſubeſt, auferte oculos, abſentibus auſint
Iſta deis, lateantq; Iouem, ſat funera menſæ
Tantaleæ, & ſontes uidiſſe Lycaonis aras,
Et feſtina polo ducentes aſtra Mycenas.
Nunc etiam turbanda dies mala nubila tellus
Accipe, ſecedantq; Poli: ſtat parcere cœlo,
Cœlitibusq; meis, ſaltem ne uirginis almæ

ſider

Sidéra ledæi uideant neu talia fratres.
Si: pater omnipotens, uiſusq́; nocentibus aruis
Abſtulit & dulci terræ caruere ſereno.
Iamq́; per Argolicas Erebo ſata uirgo cohortes
Veſtigat Polynicis iter, portisq́; ſub ipſis
Inuenit, incertum leto tot iniqua ſuga'ne
Exeat & dubios turbabant omina ſenſus.
Viderat obſcura uallum dum nocte pererrat
Aeger conſilijs, curisq́; nouiſsima uoluens
Coniugis Argiæ lacera cum lampade mœſtam
Effigiem ſunt monſtra deum, ſic ire parabat,
Has latura uiro tædas erat. ergo rogarat,
Quæ uia, quis'ue dolor, cur mœſta inſignia tantum
Fleuerat, atq; manu timidos auerterat ignes,
Sit mentem uidiſſe nefas & enim unde Mycenis
Afforet & uallum coniux inopina ſubiret?
Sed fati monitus, uicinaq́; funera ſentit,
Et ſentire timet, cum uero Acherontis operti
Diua ter admoto tetigit thoraca flagello.
Ardet inops animi nec tam conſidere regno,
Quā ſcelus & cædem, & perfoſsi in ſanguine fratris
Expirare cupit, ſubitusq́; effatus Adraſtum:
Sera quidem extremus ſocium, genusq́; ſuperſtes
Argolicæ conſulta pater, iam rebus in arctis
Aggredior, tunc tēpus erat, cum ſanguis Achiuum
Integer ire ultro, primamq́; capeſſere pugnam.
Non plebis Danaæ florem, regumq́; uerendas
Obiectare animas, ut lamentabile tantis
Vrbibus induerem capiti decus, aſpera quando

Præcepit Virtus, nunc ſaltem exoluere fas ſit.
Quæ merui (ſcis nempe ſocer) licet alta recondas
Vulnera, & afflictum generi uereare pudorem.
Ille ego ſum, qui te pacem, & pia iura regentem
Infelix (utinamq; alijs datus urbibus hoſpes)
Extorrem patria, regnoq;, ſed exige tandem
Supplicia, fratrem ſuprema in bella (quid horres?)
Decretum eſt, fixumq; uoco, deſiſte morari.
Nec poteris, non ſi atra parens, miſeræq; ſorores
In media arma cadant, non ſi ipſe ad bella ruenti
Obſtet, & extinctos galeæ pater ingerat orbes,
Deficiam, an' ne bibam ſupereſt quodcunq; cruoris
Inachij? & ueſtris etiamnum mortibus utar?
Vidi ego me propter ruptos telluris hiatus,
Nec ſubij, uidi exanimum, feciq; nocentem
Tydéa, me Tegee regem indefeſſa repoſcit,
Orbaq; parrhaſijs ululat mihi mater in antris.
Ipſe nec Iſmeni ripas, dum ſtagna cruentat
Hippomédon, Tyrias potui nec ſcandere turres,
Dum tonat, & tecum Capaneu miſcere furores?
Quis tantus pro luce timor? ſed digna rependam,
Conueniant ubicunq; nurus, matresq; pelaſgæ
Longæuiq; patres, quorum tot gaudia carpſi,
Orbauiq; domos, fratri concurro, quid ultra eſt?
Spectent, & uotis uictorem, Etheoclea poſcant.
Iamq; uale coniux, dulcesq; ualete Mycenæ.
Ac tu chare ſocer (nec enim omnis culpa malorum
Me penes, & ſuperi mecum, Parcæq; nocentes)
Sis lenis cineri, meq; hæc poſt prælia raptum
Alit

Alitibus,fratriq; neges,urnaq; reponas.
Hoc tantum,& natæ melius comubia iungas.
Ibant in lacrymas,ueluti cum uere reuerſo
Biſtoniæ tepuere niues,ſummittitur ingens
Aemus,& anguſtos Rhodope deſcendit in amnes.
Cœperat & leni ſenior mulcere furentem
Alloquio,ſcidit orſa nouo terrore cruenta
Eumenis,alipedemq; citum,fataliaq; arma.
Protinus Inachij uultus,expreſſa Perinthi
Obtulit,ac fidas excluſit caſſide uoces.
Ac ſuper hæc abrumpe moras,celeremus,& illum
Aduentare ferunt portis,ſic omnia uicit,
Correptumq; iniecit equum.uolat æquore aperto
Pallidus,inſtantemq; deæ circunſpicit umbram.
Sacra Ioui merito Tyrius pro fulmine uictor
Nequicquam Danaos ratus exarmaſſe ferebat.
Nec pater ætherius,diuumq; has ullus ad aras,
Sed mala Tiſiphone,trepidis inſerta miniſtris
Aſtat,& inferno præuertit uota Tonanti:
Summe deum(tibi nanq; meæ primordia Thebæ
Liueat infandum licet Argos,& aſpera Iuno)
Debent Sidonios,ex quo per littora raptor
Turbaſti thyaſos,dignatus uirgine noſtra
Terga premi,& placidas falſum mugire per undas.
Nec te uana fides,iterum Cadmeïa adeptum
Connubia,& Tyrios nimium irrupiſſe penates.
Tandem inquam ſoceros,dilectaq; mœnia gratus
Reſpicis,aſſertorq; tonas,ceu regia cœli
Attentata tui.ſic te pro turribus altis

Vidimus urgentem nubes, letiq; benignum
Fulmen. & auditos proauis agnouimus ignes.
Accipe nunc pecudes, & magni thuris aceruos,
Votiuumq; marem, dignas ſed pendere grates
Haud mortale opus eſt, certēt tibi reddere Bacchus,
Noſter & Alcides, illis hæc mœnia ſerua,
Dixerat. aſt illi niger ignis in ora, genasq;
Proſiluit, raptumq; comis diadema cremauit.
Tunc ſerus ante ictum ſpumis delubra cruentat
Taurus, & obſtantum medijs è cœtibus exit
Turbidus insano feriens altaria cornu.
Diffugiunt famuli, & regem ſolatur Haruſpex,
Ipſe inſtaurari ſacrum male fortis, agiq;
Imperat, & magnos ficto premit ore timores.
Qualis ubi implicitum Tirynthius oſsibus ignem
Senſit, & Oeteas membris accedere ueſtes.
Vota incœpta tamen, libataq; thura ferebat
Durus adhuc, patiensq; mali: mox grande coactus
Ingemuit, uictorq; furit per uiſcera Neſſus,
Nuntius exanimi ſuſpenſus pectora curſu
Aephytus ad regem portæ ſtatione relicta
Tendit, & hæc trepido uix intellectus anhelat:
Rumpe pios cultus, intempeſtiuaq; rector
Sacra Deum, frater muris circùm omnibus inſtat,
Portarumq; moras frenis aſſultat, & haſtis.
Nomine te crebro, te ſolum in prælia poſcens.
Flent mœſti retro comites, & uterq; loquenti
Adgemit, & pulſis exercitus obſtrepit armis.
Ille uocat, tunc tempus erat ſator optime diuum.

Quid

Quid meruit Capaneus? turbatus inhorruit altis
Rex odijs, mediaq; tamen gauiſus in ira eſt.
Sic ubi regnator poſt exulis otia tauri
Mugitum hoſtilem ſumma tulit aure iuuencus,
Agnouitq; minas, magna ſtat feruidus ira
Ante gregem, ſpumisq; animos ardentibus effert,
Nunc pede toruus humum, nũc cornibus aëra findent.
Horret ager, trepidæq; expectant prælia uaccæ,
Non deſunt regi comites ſine mœnia pulſet
Irritus: ille autem fractis huc audeat uſq;
Viribus, hic miſeris furor eſt inſtare periclo,
Nec librare metus, & tuta odiſſe, reſiſte
Hoc fretus ſolio: nos propulſabimus hoſtem.
Nos bellare iube. ſic proxima turba ſed ardens
Ecce aderat, luctu, dicturusq; omnia belli
Libertate Creon. urit fera corda Menœceus,
Nulla patri requies: illum quæritq;, tenetq;,
Illum ſanguineos proflantem pectore riuos
Aſpicit & ſæua ſemper de turre cadentem.
Vt dubium, & pugnas cunctantem Etheoclêa uidit,
Ibis ait? neq; te ulterius, fratrumq; ducumq;
Peſſime funeribus patriæ lacrymisq; potitum
Eumenidum, belliq; reum patiemur inulti?
Sat tua non æquis luimus periuria diuis?
Vrbẽ armis, opibusq; grauẽ, et modo ciuibus arctam
Ceu cœlo dimiſſa lues, inimica'ue tellus
Hauſiſti, uacuamq; tamen ſublimis obumbras.
Deeſt ſeruitio plebes, hos ignis egentes
Fert humus: hos pelago patrius iam detulit amnis.

Hi quærunt artus.illi ardua uulnera curant.
Redde agedum miſeris fratres,natosq́;,patresq́;,
Redde aruis,domibusq; uiros,ubi maximus Hipſeus
Finitimusq; Dryas?ubi Phocidos arma ſonora,
Euboiciq; duces?illos tamen æqua duelli
Sors tulit ad manes,at tu(pudet hoſtia regni
Hoſtia nate iaces,ceu mutus,& è grege ſanguis.
Hei mihi primitijs armorum,& rite nefaſto
Libatus,iuſſusq; mori,& cunctabitur ultra
Iſte?nec aduerſo nunc ſaltem Marte uocatus
Stabit?an in pugnas alium iubet ire prophanus
Tireſias?iterumq; meos oracula nectit
In gemitus?quid enim miſero ſuper unicus Aemon?
Ille iube ſubeat,tuq; hic ſpectator ab alta
Turre ſede,quid ſæua fremis,famulamq; cohortem
Reſpectas?hi te ire uolunt,hi pendere pœnas.
Ipſa etiam genitrix,ipſæq; odere ſorores,
In te ardens frater,ferrum,mortemq; minatur,
Sæuaq; portarum conuellit clauſtra,nec audis.
Sic pater infrendens,miſeraq; exæſtuat ira.
Ille ſub hæc,Non fallis,ait,nec te inclyta nati
Fata monent,canere illa patrem,& iactare decebat,
Sed ſpes ſub lacrymis,ſpes atq; occulta cupido
His latet,inſano prætendis funera uoto,
Meq; premis fruſtra uacuæ ceu proximus aulæ.
Non ita Sidoniam fortuna reliquerit urbem,
In te ut ſceptra cadant,tanto indigniſſime nato.
Nec mihi difficilis præſens uindicta,ſed arma
Arma prius famuli.coëant in prælia fratres,

Vult

Vult gemitus lenire Creon, lucrare furorem.
Victori mihi cuncta lues. ſic iurgia paulum
Diſtulit, atq; enſem, quem iam dabat ira, repreſſit.
Ictus ut incerto paſtoris uulnere ſerpens
Erigitur gyro, longumq; è corpore toto
Virus in ora legit, paulum ſi deuius hoſtis
Torſit iter, cecidere minæ, tumefactaq; fruſtra
Colla ſedent, iraſq; ſui bibit ille ueneni.
At genitrix primum funeſtæ ſortis, ut amens
Expauit famam (nec tarde credidit) ibat
Sciſſa comas, uultuq;, & pectore nuda cruento.
Non ſexus, decoris'ue memor, Pentheïa qualis
Mater ad inſani ſcandebat culmina montis,
Promiſſum ſæuo caput allatura Lyæo.
Non comites, non ferre ipſæ ueſtigia natæ
Aequa ualent, tantum miſeræ dolor ultimus addit
Robur, & exangues crudeſcunt luctibus anni.
Iamq; decus galeæ, iam ſpicula ſæua ligabat
Ductor, & ad lituos hilarē, intrepidumq; tubarum,
Proſpiciebat equum. ſubito cum apparuit ingens
Mater: & ipſe metu famulumq; expalluit omnis
Cœtus, & oblatam retro dedit armiger haſtam.
Quis furor? unde iterum regni integrata reſurgit
Eumenis? ipſi etiam poſt omnia comminus ipſi
Stabitis? uſqueadeo geminas duxiſſe cohortes
Et facinus mandaſſe parum eſt? quò deinde redibis
Victor? in hos'ne ſinus? ò diri coniugis olim
Felices tenebræ, datis improba lumina pœnas,
Hac ſpectanda dies? quò ſæue minantia flectis

Ora? quid alternos uultus, pallorq́; ruborq́;
Mutat? & obnixi frangunt mala murmura dentes?
Me miſerã, uinces, prius hæc tamen arma neceſſe eſt
Experiare domi, ſtabo ipſa in limine portæ
Auſpicium infelix, ſcelerumq́; immanis imago,
Hæc tibi canities, hæc ſunt calcanda nefande
Vbera, perq́; uterum ſonipes hic matris agendus,
Parce: quid oppoſitam capulo, parmaq́; repellis?
Non ego te contra ſtygijs feralia ſanxi
Vota Deis, cæco nec Erinnyas ore rogaui.
Exaudi miſeram: genitrix te ſæue precatur,
Non pater: adde morã ſceleri, & metire quod audes.
Sed pulſat muros germanus, & impia contrà
Bella ciet: non mater enim non obſtat eunti
Vlla ſoror: te cuncta rogant, hic plangimus omnes.
Aſt ibi uix unus pugnas diſſuadet Adraſtus,
Aut fortaſſe iubet, tu limina auita, Deosq́;
Linquis, & à noſtris in fratrem amplexibus exis.
At parte ex alia tacitos obſtante tumultu,
Antigone furata gradus (nec caſta retardat
Virginitas) uolat Ogygij faſtigia muri
Exuperare furens: ſenior comes hæret eunti
Actor, & hic ſummas non duraturus ad arces,
Vtq́; procul uiſis paulum dubitauit in armis
Agnouitq́; nefas, iaculis, & uoce ſuperba
Tecta inceſſentem: magno prius omnia planctu
Implet, & è muris ceu deſcenſura profatur:
Comprime tela manu, paulumq́; hanc aſpice turrim
Frater, & horrentes refer in mea lumina criſtas,

Agnoſcis'ne hoſtes? ſic annua pacta fidemq;
Poſcimus? hi queſtus? hæc eſt bona cauſa modeſti
Exulis? Argolicos per te germane penates
(Nam Tyrijs iam nullus honos) per ſiquid in illa
Dulce domo, ſummitte animos: en utraq; gentis
Turba rogant, ambæq; acies. rogat illa ſuorum
Antigone deuota malis, ſuſpectaq; regi,
Et tantum tua dure ſoror: ſaltem ora, trucesq;
Solue genas, liceat uultus fortaſſe ſupremos
Noſcere dilectos: & ad hæc lamenta uidere.
An'ne fleas, illum gemitu iam ſupplice mater
Franget, & exertum dimittere dicitur enſem?
Tu mihi fortis adhuc, mihi quæ tua nocte, dieq;
Exilia, erroresq; fleo, iamiamq; tumentem
Placaui tibi ſæue patrem, quid crimine ſoluis
Germanum? nempe ille fidem, & ſtata fœdera rupit
Ille nocens, ſæuusq; ſuis: tamen ecce uocatus
Non uenit. his paulum furor elangueſcere dictis
Cœperat, obſtreperet quāquam, atq; obſtaret Erinnys
Iam ſummiſſa manus, lente iam flectit habenas,
Iam tacet, erumpunt gemitus, lacrymasq; fatetur
Caßis. hebent iræ, pariterq;, & abire nocentem
Et ueniſſe pudet: ſubito cum matre repulſa
Eumenis eiecit fractis Etheocléa portis
Clamantem, uenio ſolumq; quòd ante uocaſti
Inuideo: ne inceſſe moras. grauis arma tenebat
Mater, & ò patria, ò regni incertißima tellus,
Nunc certe uictoris eris, nec mitior ille
Tandem, inquit, ſcis ſæue fidē? & deſcēdis in æquum?

O mihi

O mihi nunc primum longo poſt tempore frater,
Congredere: hæ leges, hæc fœdera ſola ſuperſunt,
Sic hoſtile tuens fratrem (nanq; uritur alto
Corde) quòd innumeri comites, quòd regia caßis,
Inſtratusq; oſtro ſonipes, quòd fulua metallo
Parma micet, quanquã haud armis inhonorus, et ipſe
Nec palla uulgare nitens: opus ipſa nouarat
Mæonijs Argia modis: & pollice docto
Stamina purpureæ ſociauerat aurea telæ.
Iamq; in puluereum furijs hortantibus æquor
Proſiliunt: ſua quenq; comes ſtimulatq; mouetq;.
Fræna tenent ipſæ, phalerasq;, & lucida comunt
Arma manu, mixtisq; iubas ſerpentibus augent.
Stat conſanguineum campo ſcelus: unius ingens
Bellum uteri: coëuntq; pares ſub caßide uultus.
Signa tacent: ſiluere tubæ ſtupefactaq; Martis
Cornua ter nigris auidus regnator ab oris
Intonuit: terq; ima ſoli concußit, & ipſi
Armorum fugere Dei: nuſquam inclyta Virtus
Reſtrinxit Bellona faces, longeq; pauentes
Mars rapuit currus, & Gorgone cruda uirago
Adſtitit, inq; uicem ſtygiæ rubuere ſorores.
Prominet excelſis uulgus miſerabile tectis.
Cuncta madent lacrymis: & ab omni plangitur arce
Hinc queſti uixiſſe ſenes hinc pectore nudo
Stant matres, paruosq; uetant attendere natos.
Ipſe quoq; Ogygios monſtra ad gentilia manes
Tartareus rector porta iubet ire recluſa.
Montibus inſidunt patrijs, triſtiq; corona

Infecere diem, & uinci ſua crimina gaudent.
Illos ut ſtimulis ire in diſcrimen apertis
Audijt, & ſceleri nullum iam obſtare pudorem,
Aduolat, & medias immittit Adraſtus habenas.
Ipſe quidem regnis multum, & uenerabilis æuo,
Sed quid apud tales? quis non ſua pignora curæ
Extet honos? tamen ille rogat ſpectabimus ergo
Inachidæ, Tyrijq; nefas. ubi iura, Deiq;?
Bella ubi? ne perſtate animis, te deprecor hoſtis
Quanquã hæc ira ſinat, nec tu mihi ſanguine longe.
Te gener, & iubeo, ſceptri ſi tanta cupido eſt
Exuo regales habitus. Ilernan, & Argos
Solus habe, non uerba magis ſuadentia frangunt
Accenſos ſumptisq; ſemel conatibus obſtant,
Quàm ſcita curuatis erectus fluctibus unquam
Pontus, Cyaneos uetuit concurrere montes,
Vt perijſſe preces, geminosq; ad prælia fuſos
Puluere cornipedes, explorariq; furentum
In digitis amenta uidet, fugit omnia linquens
Caſtra, uiros, generum, Thebas, ac fata morantem,
Conuerſumq; iugo propellit Ariona, qualis
Demiſſus curru leuæ poſt præmia ſortis
Vmbrarum cuſtos, mundiq; nouiſſimus hæres
Palluit amiſſo ueniens in tartara cœlo.
Non tamen indulſit pugnæ, cunctataq; primo
Subſtitit in ſcelere, & paulum fortuna morata eſt.
Bis caſſæ periere uiæ, bis comminus actos
Auertit bonus error equos. puræq; nefandi
Sanguinis, obliquis ceciderunt ictibus haſtæ.

Tend

Tendunt fræna manu, & ſæuis calcaribus urgent
Immeritos, mouet & geminas miſerabile Diuum
Prodigium turmas, alternaq; murmura uoluunt
Muſſantes, iterare aciem, procurrere ſæpe
Impetus, & totum miſeris opponere bellum
Iamdudum terris, cœtuq; offenſa Deorum
Auerſa cœli Pietas in parte ſedebat,
Non habitu, quo nota prius, non ore ſereno,
Sed uittis exuta comam fraternaq; bella
Ceu ſoror infelix pugnantum, aut anxia mater
Deflebat, ſæuumq; Iouem, Parcasq; nocentes
Vociferans, ſeſeq; polis, & luce relicta
Deſcenſuram Erebo, & ſtygios iam malle penates.
Quid me, ait, ut ſæuis animantum, ac ſæpe Deorum
Obſtaturam animis, princeps natura creabas?
Nil iam ego per populos nuſquam reuerentia noſtri
O furor, ô homines, diriq; Promethêos artes.
Quàm bene poſt Pyrrham Tellus, Pōtusq; uacarent,
En mortale genus: dixit ſpeculataq; tempus
Auxilium tentemus, ait, licet irrita coner.
Deſiluitq; polo, niueus ſub nubibus altis
Quanquam mœſta Dea ſequitur ueſtigia limes.
Vix ſteterat campo, ſubita manſueſcere pace
Agmina ſentiriq; nefas: tunc ora madeſcunt,
Pectoraq;, & tacitus ſubrepſit fratribus horror.
Arma etiam ſimulata gerens, cultusq; uiriles
Nunc his, nunc illis agite, ite, obſiſtite, clamat,
Quis nati, fratresq; domi quis pignora tanta.
His quoq;, non'ne palam eſt ultro miſereſcere Diuos?

Tela cadunt, cunctantur equi: ſors ipſa repugnat.
Nonnihil impulerat dubios, ni torua notaſſet
Tiſiphone fraudes, cœleſtiq́; ocyor igne
Afforet increpitans, quid belli obuerteris auſis
Numen iners, paciq́; datum? cede improba: noſter
Hic campus, noſterq́; dies nunc ſera nocentes
Defendis Thebas, ubi tunc cum bella cieret
Bacchus? & armatas furiaret orgia matres?
Aut ubi ſegnis eras, dum martius impia ſerpens
Stagna bibit? dū Cadmꝰ arat? dū uicta cadit ſphynx?
Dum rogat Oedipoden genitor? dum Lāpade noſtra
In thalamos Iocaſta uenit? ſic urget, & ultro
Vitantem aſpectus, etiam pudibundaq́; longe
Ora reducentem, premit à ſtridentibus Hydris,
Intentatq́; faces, deiectam in lumina pallam
Diua trahit, magnoq́; fugit queſtura Tonanti.
Tunc uero accenſæ ſtimulis maioribus iræ,
Arma placent, uerſæq́; nolunt ſpectare cohortes.
Inſtaurant crudele nefas, rex impius aptat
Tela, & funeſtæ caſum prior occupat haſtæ.
Illa uiam medium clypei conata per orbem
Non perfert ictus, atq; alto uincitur auro.
Tunc exul ſubit & clare funeſta precatur:
Di quos effoſſo non irritus ore rogauit
Oedipodes, firmate nefas, non improba poſco
Vota, piabo manus, & eodem pectora ferro
Reſcindam, dum me moriens hic ſceptra tenentem
Linquat, & hunc ſecū portet minor umbra dolorem.
Haſta ſubit uelox equitis femur inter, equiq́;

Ilia,

Ilia, letum utriq; uolens, ſed plaga ſedentis
Laxato uitata genu, tamen irrita uoti
Cuſpis, in obliquis inuenit uulnera coſtis.
It præceps ſonipes ſtrictæ contemptor habenæ,
Aruaq; ſanguineo ſcribit rutilantia gyro.
Exultat, fratris credens hunc eſſe cruorem
Credit & ipſe metu, totis iamq; exul habenis
Indulget, cæcusq; auidos illidit in ægrum
Cornipedem curſus: miſcentur fræna, manusq;,
Telaq;, & ad terram turbatis greßibus ambo
Præcipitant, ut nocte rates quas nubilus auſter
Implicuit frangunt tonſas, mutantq; rudentes.
Luctatæq; diu tenebris, hyemiq; ſibiq;,
Sicut erant, imo pariter ſedere profundo.
Hæc pugnæ facies, coëunt ſine more, ſine arte
Tantum animis, iraq;, atq; igneſcentia cernunt
Per galeas odia, & uultus rimantur acerbo
Lumine, nil adeo mediæ telluris, & enſes
Impliciti, nexæq; manus, alternaq; ſæui
Murmura, ceu lituos rapiunt, aut ſigna tubarum.
Fulmineos ueluti præceps cum comminus egit
Ira ſues, ſtrictisq; erexit pectora ſetis,
Igne tremunt oculi, lunataq; dentibus uncis
Ora ſonant, ſpectat pugnas de rupe propinqua
Venator pallens, canibusq; ſilentia ſuadet.
Sic auidi incurrunt, necdum letalia miſcent
Vulnera ſed cœptus ſanguis, facinusq; peractum,
Nec iam opus eſt furijs, tantum mirantur, & adſta
Laudantes, hominumq; dolent plus poſſe furores.

Fratr

Fratris uterq; furens cupit, affectatq; cruorem,
Et neſcit manare ſuum. Tandem irruit exul,
Hortatusq; manum, cui fortior ira, nefasq;
Iuſtius alte enſem germani in corpore preſsit.
Quam male iam plumis imus tegit inguina thorax
Ille dolens nondum, ſed ferri frigore primo
Territus, in clypeum turbatus colligit artus.
Mox intellecto magis, ac magis æger anhelat
Vulnere, nec parcit cedenti, atq; increpat hoſtem:
Quò retrahis germane gradus? O languida ſomno,
Et regnis effœta quies, longaq; ſub umbra
Imperia, exilio, rebusq; exercita egenis
Membra uides, diſce arma pati, nec fidere lætis.
Sic pugnant miſeri, reſtabat laſſa nefando
Vita duci, ſummusq; cruor, poterantq; parumper
Stare gradus, ſed ſponte ruit fraudemq; ſupremam
In media iam morte parat, clamore Cithæron
Erigitur, fraterq; ratus uiciſſe, leuauit
Ad cœlum palmas: Bene habet, non irrita uoui,
Cerno graues oculos, atq; ora natantia leto:
Huc aliquis propere ſceptrum, atq; inſigne comarũ
Dum uidet. hæc dicens greſſus admouit, & arma
Ceu templis decus: & patriæ laturus ouanti,
Arma etiam ſpoliare cupit, nondum ille peractis
Manibus, ultricemq; animam ſeruabat in iras:
Utq; ſuperſtantem, pronumq; in pectore ſenſit,
Erigit occulte ferrum, uitæq; labentis
Relliquias tenues odio ſuppleuit, & enſem
Iam lætus frater fratris ſub corde reliquit.

Ille autem uiuis'ne,& adhuc manet ira ſuperſtes
Perfide nec ſedes unquam meriture quietas?
I mecum ad manes,illic quoq; pacta repoſcam
Si modo Agenorei ſtat Gnoſia iudicis urna,
Qua reges punire datur.nec plura locutus,
Concidit,& totis fratrem grauis obruit armis.
Ite truces animæ funeſtaq; tartara leto
Polluite,& cunctas Erebi conſumite pœnas.
Vosq; malis hominum ſtygiæ iam parcite diuæ.
Omnibus in terris ſcelus hoc,omniq; ſub æuo
Viderit una dies,monſtrumq; infame futuris
Excidat,& ſoli memorent hæc prælia reges.
At genitor ſceleris comperto fine,profundis
Erepſit tenebris,ſæuoq; è limine profert
Mortem imperfectam,ueteri ſtat ſordida tabo
Vtraq; canities,& durus ſanguine crinis.
Obnubit furiale caput,procul ora geneq;
Intus,& effoſſæ ſqualent ueſtigia lucis.
Virgo autem impoſitæ ſuſtentat pondera læuæ,
Dextra ſedet baculo,qualis ſi puppe relicta
Exoſus manes,nigri ſulcator Auerni
Exeat ad ſuperos ſolemq;,& pallida turbet
Aſtra,nec ipſe diu fortis,patiensq; superni
Aeris:interea longum ceſſante magiſtro
Creſcat opus,totisq; expectent ſecula ripis.
Talis init campum,comitiq; extrema gementi
Duc,ait,ad natos,patremq; recentibus oro
Inijce funeribus,cunctatur neſcia uirgo
Quid paret:impediunt iter,implicitosq; morantur
Arma,

Arma, uiri, currus aliaq; in ſtrage ſeniles
Deficiunt greſſus, & dux miſeranda laborat.
Vt quæſita diu monſtrauit corpora clamor
Virginis inſternit totos frigentibus artus.
Nec uox ulla ſeni, iacet immugitq; cruentis
Vulneribus, nec uerba diu tentata ſequuntur.
Dum tractat galeas, atq; ora latentia quærit,
Tandem muta furens genitor ſuſpiria ſoluit,
Tarda meam Pietas longo poſt tempore mentem
Percutis? eſt'ne ſub hoc hominis clementia corde?
Vincis me miſerum, uincis Natura parentem.
En habeo gemitus, lacrymæq; per arida ſerpunt
Vulnera, iam molles ſequitur manus impia planctus.
Accipite infandæ iuxta exequialia mortis
Crudeles, nimiumq; mei nec noſcere natos,
Alloquiumq; aptare licet dic uirgo precanti
Quem teneo quo nunc ueſtras ego ſæuus honore
Proſequar inferias. ô ſi fodienda redirent
Lumina, & in uultus ſæuire ex more poteſtas.
Heu dolor, heu iuſto magis exaudita parentis
Vota maleq; preces, quiſnam fuit ille deorum
Qui ſletit orantem iuxta, præreptaq; uerba
Dictauit fatis? furor illa & mouit Erinnys,
Et pater, & genitrix & regna, oculiq; cadentes,
Nil ego per Ditem iuro, dulceſq; tenebras,
Immeritamq; ducem ſubeam ſic tartara digna
Morte, nec irata fugiat me Laïus umbra.
Hei mihi quos nexus fratrum, quæ uulnera tracto?
Soluite quæſo manus, infeſtaq; uincula tandem

Diuidite, & medium nunc ſaltem admittite patrem.
Talia conqueſtus, paulatim ſumpſerat iras
Mortis, & occulte telum, ni nata uetaret,
Quærebat. ſed caſta manu ſubtraxerat enſes
Antigone. ſurit inde ſenex. ubi noxia tela?
Heu furiæ, num totum abijt in corpora ferrum?
Dicentem comes ægra leuat, mutumq́; dolorem
Ipſa premit, ſæuum gaudens planxiſſe parentem.
Olim autem incœptæ clamore exterrita pugnæ
Regina extulerat notum penetralibus enſem,
Enſem ſceptriferi ſpolium lacrymabile Laij,
Multaq́; cum ſuperis, & diro queſta cubili,
Et nati furijs, & primi coniugis umbris,
Luctata eſt dextra, & prono uix pectore ferrum.
Intrauit tandem, & uenas prorupit aniles
Vulnus, & infelix luſtratur ſanguine lectus.
Illius exili ſtridentem in pectore plagam
Iſmene collapſa ſuper lacrymisq́; comisq́;
Siccabat plangens, qualis Marathonide ſylua
Flebilis Erigone, cæſi prope funera patris
Queſtibus abſumptis triſtem iam ſoluere nodum
Cœperat, & fortes ramos moritura legebat.
Et iam læta ducum ſpes cluſiſſe duorum
Res amphionias alio ſceptrumq́; maligna
Tranſtulerat Fortuna manu. Cadmiq́; tenebat
Iura Creon, miſer heu bellorum terminus. illi
Pugnarant fratres, hunc & mauortia clamant
Semina, & impenſus patriæ pauloante Menœceus
Conciliat populis. ſcandit fatale tyrannus.

Fleb

Flebilis Aoniæ ſolium prò blanda poteſtas,
Et ſceptri male ſuadus amor, nunquam'ne priorum
Hærebunt documenta nouis? iuuat ecce nefaſto
Stare loco, regimenq́; manu tractare cruentum.
Quid melior Fortuna poteſt? iam flectere patrem
Incipit, atq; datis abolere Menœcéa regnis.
Primum adeo ſæuis imbutus amoribus aulæ
Indicium ſpecimenq́; ſui iubet igne ſupremo
Arceri Danaos, nudoq́; ſub axe relinqui
Infelix bellum, & triſtes ſine ſedibus umbras.
Mox reducem Ogygiæ congreſſus limine portæ
Oedipoden timuit paulum, ſeſeq́; minorem
Confeſſus tacite, promptamq́; coercuit iram.
Mox redit in regem, cœcumq́; audentius hoſtem
Increpitans; Procul inquit abi uictoribus omen
Inuiſum, & furias auerte, ac mœnia luſtra
Diſceſſu thebana tuo, ſpes longa peracta eſt,
Vade, iacent nati: quæ iam tibi uota ſuperſunt?
Horruit inſtinctu rabido ſteterantq́; trementes,
Ceu uiſu præſente genæ, ſeniumq́; receſſit.
Tunc natam, baculumq́; manu dimiſit. & iræ
Innixus, tumido uocem de pectore rupit:
Iam'ne uacat ſæuire Creon? modo perfida regna
Fortunæq́; locum noſtræ miſerande ſubiſti?
Et tibi iam fas eſt regum calcare ruinas.
Iam tumulis iunctos ſocios, iam mœnibus arces
Macte, potes digne Thebarum ſceptra tueri:
Hæc tua prima dies, ſed cur noua contrahis amens
Iura? quid anguſte tantos metiris honores?

Exilium intendis, timida inclementia regum?
Iſta feros auidus quin protinus imbuis enſes?
Crede (licet ueniat cupidus parere ſatelles)
Intrepidusq; ſecet non euitantia colla.
Incipe, an expectas, ut pronus ſupplice dextra
Sternar? & immitis domini ueſtigia quæram?
Finge autem tentare ſines? mihi'ne ulla minaris
Supplicia? aut ullos reris ſupereſſe timores?
Linquere tecta iubes? cœlum, terrasq; reliqui
Sponte, atq; ultricem crudelis in ora retorſi
Non ullo cogente manum. quid tale iubere
Rex inimice potes? fugio, excedoq; neſandis
Sedibus. an refert quò funera longa, measq;
Tranſportem tenebras? necnon gens cuncta precan
Concedat patriæ quantum miſer incubo terræ?
Sed dulces Thebæ nimirum hic clarior ortus,
Et meliora meos permulcent ſidera uultus.
Hic genitrix, natiq;, habeas thebana, regasq;
Mœnia, quo Cadmus, quo Laïus omine rexit,
Quoq; ego, ſic thalamos, ſic pignora fida capeſſu
Nec tibi ſit Virtus fortunam euadere dextra,
Sed lucem depreuſus ames, ſatis omina ſanxi.
Duc age nata procul, quid te autem luctibus add
Da rex magne ducem, timuit miſeranda relinqui
Antigone, mutatq; preces felicia per te
Regna uerende Creon, ſanctasq; Menœcéos umbr
Da ueniam afflicto, dictisq; ignoſce ſuperbis.
Hunc morem fandi longæ fecere querelæ.
Nec ſoli ferus iſte tibi. ſic fata, deosq;

Alloquitur, durus luctu, faciliſq; nec ipſi
Sæpe mihi, pridem indomito ſub pectore ſerues
Libertas miſera, & ſæuæ ſpes irrita mortis.
Et nunc ecce tuas irruat callidus iras,
Suppliciumq; cupit ſed tu maioribus oro
Imperij potiare bonis, altuſq; iacentes
Prætereas & magna ducum uereare priorum
Funera, & hic quondam ſolio ſublimis, & armis
Septus, opem miſeris, & iura petentibus æquus,
Supplicibuſq; dabat, cui nunc ex agmine tanto
Vna comes necdum exul erat, felicibus hic'ne
Obſtat? in hunc odijs, & regni uiribus exis?
Hunc abigis tectis, an ne prope limina clarum
Ingemat, & notis intempeſtiuus oberret?
Pone metum, procul uſq; tua ſummotus ab aula
Flebit: ego erectum ſubigam, & ſeruire docebo.
Cœtibus abducam ſolaq; in ſede recondam,
Exul erit: nam quæ migranti externa patebunt
Mœnia? uis Argos eat, hoſtileſq; Mycenas?
Squallidus irrepet? uictiq; ad limen Adraſti
Aonias narret clades? tenuemq; precetur
Rex Thebanus opem? miſeræ quid crimina gentis
Pandere, quid caſus iuuat oſtentare pudendos?
Conde precor quodcunq; ſumus, nec longa precamur
Dona Creon, miſerere ſenis, mœſtiq; parentis
Hic precor, hic manes indulge ponere, certe
Thebanos ſepelire licet. ſic orat, humiq;
Voluitur, abducit genitor, ſæuumq; minatur
Indignans ueniam: qualis Leo rupe ſub alta

Quem uiridem quondam ſyluæ, monteſq; tremebant,
Iam piger, & longo iacet exarmatus ab æuo.
Magna tamen facies, & non adeunda ſenectus.
Et ſi demiſſas ueniat mugitus ad aures,
Erigitur, meminitq; ſui, uireſq; peractas
Ingemit, & campis alios regnare Leones,
Flectitur affatu: ſed non tamen omnia rector
Supplicis indulget lacrymis, partemq; recidit
Muneris: Haud, inquit, patrijs prohibebere longe
Finibus, occurſu dum non pia templa, domoſq;
Commacules: habeant te luſtra, tuuſq; Cithæron,
Atq; hæc ecce tuis tellus habitabilis umbris,
Quà bellum, geminæq; iacent in ſanguine gentes.
Sic ait, & ficto comitum, uulgiq; gementis
Aſſenſu, limen tumidus regale petebat.
Interea pulſi uallum exitiale Pelaſgi
Deſtituunt furto: nulli ſua ſigna, ſuuſq;
Ductor, eunt taciti paſsim, & pro funere pulchro
Dedecorem amplexi uitam: reditusq; pudendos.
Nox fauet, & grata profugos amplectitur umbra.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER XII.

Nondum cuncta polo uigil inclinauerat aſtra
Ortus, & inſtantem cornu tenuiore uidebat
Luna diem, trepidas ubi iam Tithonia nubes
Diſcutit, ac reduci magnum parat æthera Phœbo.
Agmina iam raris Dircea penatibus errat

Noctis

Noctis queſta moras. quamuis tunc otia tandem,
Et primus poſt bella ſopor, tamen ægra quietem
Pax fugat, & ſæui meminit uictoria belli.
Vix primo proferre gradum, & munimina ualli
Soluere, uix totas reſerare audacia portas.
Stant ueteres ante ora metus, campiq; uacantis
Horror: ut aſsiduo iactatis æquore tellus
Prima labat: ſic attoniti nil comminus iræ
Mirantur, fuſasq; putant aſſurgere turmas.
Sic ubi proſpicuæ ſcandentem limina turris
Idaliæ uolucres fuluum aſpexere Draconem,
Intus agunt natos, & fœta cubilia uallant
Vnguibus, imbellesq; citant ad prælia pennas.
Mox ruerit licet ille retro, tamen aëra nudum
Candida turma timet, tandemq; ingreſſa uolatus
Horret, & à medijs etiamnum reſpicit aſtris.
Itur in exanguem populum, belliq; iacentis
Relliquias, quà quenq; dolor, luctusq; cruenti
Exegere duces, hi tela, hi corpora: at illi
Cæſorum tantum ora uident, alienaq; iuxta
Pectora. pars currus deflent, uiduisq; loquuntur
Hoc ſolum, quod reſtat, equis, pars oſcula figunt
Vulneribus magnis, & de Virtute queruntur.
Frigida digeritur ſtrages, patuere reciſæ
Cum capulis, haſtisq; manus, medijsq; ſagittæ
Luminibus ſtantes. multis ueſtigia cædis
Nulla, ruunt planctu pendente, & ubiq; parato.
At circùm informes truncos miſerabile ſurgit
Certamen, qui iuſta ferant, qui funera ducant.

Sæpe etiam hoſtiles (luſit Fortuna parumper)
Decepti fleuere uiros, nec certa facultas
Noſcere quem miſeri uitent, calcent'ue cruorem.
At quibus eſt illæſa domus, uacuiq; dolores,
Aut deſerta uagi Danaum tentoria luſtrant,
Immittuntq; faces, aut (quæ poſt bella uoluptas)
Quærunt diſperſi, iaceat quo puluere Tydeus,
An rupti pateat ſpecus Auguris, aut ubi diuum
Hoſtis, an ætheriæ uiuant per membra fauillæ.
Iam lacrymis exempta dies, nec ſerus abegit
Veſper, amant miſeri lamenta, malisq; fruuntur.
Nec ſubiere domos, ſed circùm funera pernox
Turba ſedet, uicibusq; datis alterna gementes
Igne feras, planctuq; fugant: nec dulcibus aſtris
Victa, nec aſsiduo coierunt lumina fletu.
Tertius auroram pulſabat Lucifer, & iam
Montibus orbatis lucorum gloria magnæ
Theumeſi e uenere trabes, & amica Cithæron
Sylua rogis, ardent exciſæ uiſcera gentis
Molibus extructis ſupremo munere gaudent
Ogygij manes, queritur miſerabile Graium
Nuda cohors, uetitum gemens circumuolat ignem.
Accipit & ſæui manes Etheoclis iniquos
Haud quaquam regalis honos, Argiuus haberi
Frater iuſſus adhuc, atq; exule pellitur umbra.
At non plebeio fumare Menœcéa buſto
Rex genitor, Thebæq; ſinunt, nec robora uilem
Struxerunt de more rogum, ſed bellicus agger
Curribus, & clypeis, Graiorumq; omnibus armis

Sternitur,hoſtiles ſuper ipſe ut uictor aceruos
Pacifera lauro crinem,uittiſq; decorus
Accubat:haud aliter quàm cum poſcentibus aſtris
Lætus in accenſa iacuit Tirynthius Oeta.
Spirantes ſuper inferias captiua Pelaſgum
Corpora,frenatosq; pater ſolatia fortis
Bellorum mactabat equos.his arduus ignis
Palpitat,& gemitus tandem erupere paterni.
O niſi magnanimus tantæ te laudis iniſſet
Ardor,echionios mecum uenerande penates,
Atq; ultra recture puer,uenientia qui nunc
Gaudia & ingratum regni mihi munus acerbas.
Tu ſuperum conuexa licet,cœtusq; perenni
Credo equidem,uirtute colas,mihi flebile ſemper
Numen eris,ponant aras,excelſaq; Thebæ
Templa dicent,uni fas ſit lugere parenti.
Et nunc heu quæ digna tibi ſolennia,quas'ue
Largiar exequias?non ſi fatale poteſtas
Argos,& impulſas cineri miſcere Mycenas:
Meq; ſuper,cui uita nefas & ſanguine nati
Partus honos,eadem'ne dies,eadem impia bella
Te puer,& diros miſere in tartara fratres?
Et nunc Oedipodæ par eſt Fortuna doloris,
Ac mihi q̃ ſimiles gemimus bone Iuppiter umbras.
Accipe nate tui noua libamenta triumphi,
Accipe,& hoc regimen dextræ,frontiſq; ſuperbæ
Vincula,quæ patri nimium geſtanda dediſti.
Regem te,regem triſtes Etheocleos umbræ
Aſpiciant.ſimul hæc dicens,crinemq; manumq;

Deſtruit, accenſaq́; iterat uiolentius ira.
Sæuũ agedũ, immitemq́; uocent, nunc funera Lernæ
Tecum ardere ueto. longos utinam addere ſenſus
Corporibus, cœloq́; animas, Ereboq́; nocentes
Pellere ſas, ipſumq́; feras, ipſum unca uolucrum
Ora ſequi, atq; artus Regum monſtrare nefandos.
Hei mihi quòd poſitos humus alma, diesq́; reſoluit.
Quare iterum repetens, iterumq́; edico ſuprema
Ne quis ope, aut flammis auſit iuuiſſe Pelaſgos.
Aut nece facta luet: numeroq́; explebit adempta
Corpora per ſuperos, magnumq́; Menœcéa iuro.
Dixit, & abreptum comites in tecta ferebant.
Flebilis interea uacuis comitatus ab Argis
(Fama trahit miſeras) orbæ, uiduæq́; ruebant
Inachides, ceu capta manus: ſua uulnera cuiq;,
Par habitus cunctis, deiecti in pectora crines,
Accinctiq́; ſinus: manant lacera ora cruentis
Vnguibus, & molles planctu creuere lacerti.
Prima per attonitas nigræ regina cateruæ
Triſtibus illabens famulis, iterumq́; reſurgens
Quærit inops Argia uias. non regia cordi
Non pater: una fides, unum Polynicis amati
Nomen in ore ſedet. Dircen, infauſtaq́; Cadmi
Mœnia, poſthabitis uelit incoluiſſe Mycenis,
Proxima lernæo Calydonidas agmine mixtas
Tydéos exequijs trahit haud ceſſura ſorori
Deiphile. ſcelus illa quidem, morſusq́; profanos
Audierat miſeranda uiri, ſed cuncta iacenti
Infelix ignoſcit amor, poſt aſpera uiſu,

Ac deflenda tamen digno plangore Nealce
Hippomédonta ciens: uatis mox impia coniux
Heu uacuos poſitura rogos, poſtrema gementum
Agmina, mænaliæ ducit comes orba Dianæ.
It grauis Euadne: dolet hæc, queriturq́; labores
Audacis pueri, magni memor illa mariti,
It toruum lacrymans, ſummisq́; iraſcitur aſtris.
Illas è lucis Hecate ſpeculata Lycæis
Proſequitur gemitu, duplexq́; ad littus euntes
Planxit ab Iſthmiaco genitrix Thebana ſepulcro.
Noctiuagumq́; gregem, quamuis ſibi luget Eleuſis
Fleuit, & arcanos errantibus extulit ignes.
Ipſa per aduerſos ducit ſaturnia colles,
Occultasq́; uias, ne plebs congreſſa ſuorum
Ire uetet, pereatq́; ingentis gloria cœpti,
Nec non functa ducum refouendi corpora curam
Iris habet: putresq́; arcanis roribus artus
Ambroſiæq́; rigat ſuccis, ut longius obſtent
Expectentq́; rogos, flammas ne'ue ante fatiſcant.
Squallidus ecce genas, & hianti uulnere pallens
Ornitus (hic ſocio deſertus ab agmine tardat
Plaga recens) timidus ſecreta per auia furto
Debile carpit iter, fractæq́; innititur haſtæ.
Isq́; ubi mota nouo ſtupuit loca ſola tumultu,
Fœmineumq́; gregem, quæ iam ſuper agmina Lernæ
Sola uidet (non ille uiam, cauſasq́; requirit,
Quippe patent) mæſto ſed ſic prior occupat ore:
Quò miſeræ, quò fertis iter, funus'ne peremptis
Speratis, cineremq́; uiris? ſtat peruigil illic

Vmbr

Vmbrarum cuſtos, inhumataq; corpora regi
Adnumerat: nuſquam lacrymæ, procul uſq; fugati
Acceſſus hominum, Solis auibusq; feriſq;
Ire licet: noſtris'ne Creon dabit æquus honorem
Luctibus? immites citius Buſyridos aras,
Odryſijq; famem ſtabuli, Siculosq; licebit
Exorare deos, rapiet fortaſſe precantes
Si mens nota mihi, nec coniugalia ſupra
Funera, ſed charis longe mactabit ab umbris.
Quin fugitis, dum tuta uia eſt, Lernamq; reuerſæ
Nomina, quod ſupereſt, uacuis datis orba ſepulcris,
Abſentesq; animas ad inania buſta uocatis,
Aut nos Cecropiã (prope nãq; & Theséa fama eſt
Thermodontiaco lætum remeare triumpho)
Imploratis opem, bello cogendus & armis
In mores, hominemq; Creon, ſic fatus, at illis
Horruerant lacrymæ, ſtupuitq; immanis eundi
Impetus, atq; uno uultus pallore notati.
Non ſecus afflauit molles ſi quando iuuencas
Tigridis Hircanæ ieiunum murmur, & ipſe
Auditu turbatur ager, timor omnibus ingens,
Quæ placeat, quos illa fames deſcendat in armos.
Continuo diſcors uario ſententia motu
Scinditur: his Thebas tumidumq; ambire Créonta,
His placet Actææ ſiquid clementia gentis
Annuat extremum curarum, ac turpe reuerti.
Hic non fœmineæ ſubitum Virtutis honorem
Colligit Argia ſexuq; immane relicto
Tractat opus. placet egregij ſpes dira pericli

Com

Comminus infandi leges accedere regni.
Quò Rhodopes non ulla nurus nec alumna niuoſi
Phaſidis innuptis uallata cohortibus iret.
Tunc mouet arte dolum quò ſemet ab agmine fido
Segreget,immitesq; deos,regemq; cruentum
Contemptrix animæ,& magno temeraria luctu
Prouocet,hortantur pietas ignesq; pudici.
Ipſe etiam ante oculos omni manifeſtus in actu
Nunc hoſpes miſeræ primas nunc ſponſus ad aras,
Nunc mitis coniux,nunc iam ſub caſside torua
Mœſtus in amplexu,multumq; à limine ſummo
Reſpiciens,ſed nulla animo uerſatur imago
Crebrior,Aonij quàm quæ de ſanguine Campi
Nuda uenit,poſcitq; rogos his anxia mentem
Aegreſcit curis,& qui caſtiſsimus ardor,
Funus amat,tunc ad comites conuerſa Pelaſgas,
Vos ait,actæas acies,marathoniaq; arma
Elicite,aſpiretq; pio fortuna labori.
Me ſinite Ogygias tantæ quæ ſola ruinæ
Cauſa fui,penetrare domos & fulmina regni
Prima pati,nec ſurda feræ pulſabimus urbis
Limina:ſunt illic ſoceri mihi ſuntq; ſorores
Coniugis,& Thebas haud ignoranda ſubibo.
Ne tantum reuocate gradus,illò impetus ingens,
Auguriumq; animi,nec plura,unumq; Menœtem
(Olim hic uirginei cuſtos,monitorq; pudoris)
Eligit,& quanquam rudis,atq; ignara locorum
Præcipites greſſus qua uenerat Ornitus affert.
Atq; ubi uiſa procul ſocias liquiſſe malorum,

An'ne, ait, hoſtiles ego te labente per agros
Heu dolor, expectem? quænam ſententia lenti
Theſéos? an bello proceres, an dexter aruſpex
Annuat? interea funus decreſcit, & uncis
Alitibus non hos potius ſupponimus artus?
Et nunc me duram, ſi quis tibi ſenſit ad umbras
Me tardam quereris ſtygijs fidiſsime diuis.
Heu ſi nudus adhuc, heu ſi iam forte ſepultus,
Noſtrum utrunq; nefas, adeo uis nulla dolenti
Mors nuſquam ſæuuſq; Creon, hortaris euntem
Ornite. ſic dicens, magno Megareia præceps
Arua rapit paſſu, demonſtrat proxima quiſquis
Obuius, horreſcitq; habitus, miſeramq; ueretur.
Vadit atrox uiſu, nec corde nec aure paueſcens,
Et nimijs confiſa malis, propiorq; timeri
Nocte uelut Phrygia cum lamentata reſultant
Dindyma pinigeri rapitur Simoëntis ad amnem
Dux ueſana chori, cuius dea ſanguine lecto
Ipſa dedit ferrum, & uittata fronte notauit.
Iam pater heſperio flagrantem gurgite currum
Abdiderat Titan alijs rediturus ab undis.
Cum tamen illa grauem luctu fallente laborem
Neſcit abiſſe diem, nec caligantibus aruis
Terretur, nec frangit iter per & inuia ſaxa,
Lapſuraſq; trabes, nemorumq; arcana ſereno
Nigra die, cæciſq; inciſa noualia foſsis
Per fluuios ſecura ruit ſomnoſq; ferarum
Præterit horrendis infeſta cubilia monſtris.
Tantũ animi, luctuſq; ualent, pudet ire Menœtem

Tar-

Tardius,inualidæq; gradum miratur alumnæ.
Quas nō illa domos,pecorumq; hominumq; modeſto
Pulſauit gemitu? quoties amiſſus eunti
Limes,& errantem comites ſolatia flammæ
Deſtituunt? gelidæq; facem uicere tenebræ,
Iamq; ſupinantur feſſi,lateq; fatiſcunt
Penthei deuexa iugi,cum pectore anhelo
Iam prope deficiens ſic inchoat orſa Menœtes:
Haud procul exacti ſi ſpes non blanda laboris,
Ogygias Argia domos,& egena ſepulcri
Buſta iacere reor:graue comminus æſtuat aër
Sordidus,& magnæ redeunt per inane uolucres.
Hæc illa eſt crudelis humus,nec mœnia longe
Cernis,ut ingentes murorum porrigat umbras
Campus,& è ſpeculis moriens intermicet ignis,
Mœnia ſunt iuxtà.modo nox magis ipſa tacebat,
Solaq; nigrantes laxabant aſtra tenebras.
Horruit Argia,dextramq; ad Mœnia tendens,
Vrbs optata prius,nunc tecta hoſtilia,Thebæ.
Et tamen illæſas ſi reddis coniugis umbras,
Sic quoq; dulce ſolum.cernis quo prædita cultu?
Qua ſtipata manu? iuxta tua mœnia primum
Oedipodis magni uenio nurus? improba non ſunt
Vota.rogos,hoſpes planctumq;,& funera poſco.
Illum oro extorrem regni,belloq; fugatum,
Illum,quem ſolio non es dignata paterno,
Redde mihi,tuq; oro ueni,ſi manibus ulla
Effigies,errantq; animæ poſt membra ſolutæ.
Tu mihi pande uias,tuaq; ipſe ad funera deduc,

Si merui dixit, tectumq́; aggreſſa propinquæ
Paſtorale caſæ, reficit ſpiramina feßi
Ignis, & horrendos irrumpit turbida campos.
Qualis ab ætneis accenſa lampade ſaxis
Orba Ceres magnæ uariabat imagine flammæ
Auſonium Siculumq́; latus, ueſtigia nigri
Raptoris uaſtosq́; legens in puluere ſulcos.
Illius inſanis ululatibus ipſe remugit
Enceladus, ruptoq́; uias illuminat igni,
Perſephonen amnes, ſyluæ, freta, nubila clamant,
Perſephonen ſtygij tantum tacet aula mariti.
Admonet attonitam fidus meminiſſe Creontis
Altor, & occulto ſummittere lampada furto.
Regina argolicas modo formidata per urbes
Votum immane procis ſpesq́; anguſtißima gentis
Nocte ſub infeſta nullo duce & hoſte propinquo
Sola per offenſus armorum, & lubrica tabo
Gramina, non tenebras, non circumfuſa tremiſcens
Concilia umbrarum, atq; animas ſua mēbra gemētes
Sæpe gradu cæco ferrum calcataq; tela
Dißimulat, ſolusq́; labor uitare iacentes,
Dum funus putat omne ſuum, uiſuq́; ſagaci
Rimatur poſitos, & corpora prona ſupinat
Incumbens queriturq́; parum lucentibus aſtris.
Forte ſoporiferas cœli ſecreta per umbras
Iuno ſinu magni ſemet furata mariti
Theſeos ad muros, ut Pallada flecteret ibat,
Supplicibusq́; pijs faciles aperiret Athenas.
Atq; ubi per campos errore ſatiſcere uano

Imm

Immeritam Argian ſupero reſpexit ab axe,
Indoluit uiſu, & lunaribus obuia bigis
Aduertit currum, placidaq́; ita uoce locuta eſt:
Da mihi poſcenti munus breue Cynthia ſi quis
Eſt Iunonis honos, certe Iouis improba iuſſu
Ter noctem herculeam, ueteres ſed mitto querelas
En locus officio, cultrix placidiſſima noſtri
In urbis Argia cernis quàm nocte uagetur?
Nec reperire uirum denſis queat ægra tenebris?
Et tibi nimboſum languet iubar, exere quæſo
Cornua, & aſſueto proprior premat orbita terras.
Hunc quoq; qui curru madidas tibi pronus habenas
Ducit, in Aonios uigiles dimitte ſoporem.
Vix ea conſciſſis manum dea nubibus orbem
Protulit, expauere umbræ, fulgorq́; reciſus
Sideribus uix ipſa tulit Saturnia flammas,
Primum per campos infuſo lumine pallam
Coniugis ipſa ſuos noſcit miſeranda labores
Quanquam texta latent ſuffuſaq́; ſanguine mœret
Purpura, dumq́; deos uocat & de funere charo
Hoc ſupereſſe putat, uidet ipſum in puluere penè
Calcatum fugère animus, uiſusq́;, ſonusq́;,
Incluſitq́; dolor lacrymas: tunc corpore toto
Sternitur in uultus, animamq́; per oſcula quærit
Abſentem, preſſumq́; comis, ac ueſte cruorem
Seruatura legit, mox tandem uoce reuerſa,
Hunc ego te coniux ad debita regna profectum
Ductorem belli generumq́; potentis Adraſti
Aſpicio? talisq́; tuis occurro triumphis?

Huc attolle genas, defectaq; lumina. uenit
Ad Thebas Argia tuas, age Mœnibus induc,
Et patrios oſtende lares, & mutua redde
Hoſpitia, heu quid ago? proiectus ceſpite nudo
Hoc patriæ telluris habes, quæ iurgia? certe
Imperium non frater habet, nullas'ne tuorum
Mouiſti lacrymas? ubi mater? ubi inclyta fama
Antigone? mihi nempe iaces, mihi uictus es uni.
Dicebam quò tendis iter? quid ſceptra negata
Poſcis? habes Argos, ſoceri regnabis in aula.
Hic tibi longus honos, hic indiuiſa poteſtas,
Quid queror? ipſa dedi bellum, mœſtumq; rogaui
Ipſa patrem, ut talem nunc te complexa tenerem.
Sed bene habet ſuperi gratũ eſt Fortuna, peracta eſt
Spes longinqua uiæ, totos inuenimus artus.
Hei mihi ſed quanto deſcendit uulnus hiatu,
Hoc frater, quà parte precor iacet ille nefandus
Prædator? uincam uolucres, ſit adire poteſtas,
Excludamq; feras. an habet funeſtus & ignes?
Sed nec te flammis inopem tua terra uidebit,
Ardebit, lacrymasq; feres, quas ferre negatum
Regibus, æternumq; tuo famulata ſepulcro
Durabit deſerta fides, teſtisq; dolorum
Natus erit, paruoq; torum Polynice fouebo.
Ecce alios gemitus, aliamq; ad buſta ferebat
Antigone miſeranda facem, uix nacta petitos
Mœnibus egreſſus, illam nam tempore in omni
Attendunt uigiles, & rex iubet ipſe timeri.
Contractæq; uices, & crebrior excubat ignis.

Ergo

Ergo deis, fratriq́; moras excuſat, & amens
Vt paulum immiſſo ceſsit ſtatio horrida ſomno,
Erumpit muris fremitu, quo territat Agros
Virginis ira Leæ rabies, cui libera tandem
Et primus ſine matre furor, nec longa morata eſt.
Quippe trucē cāpum & poſitus quo puluere frater
Nouerat, atq; illam contrà uidet ire Menœtes.
Cui uacat, & charæ gemitus compeſcit alumnæ.
Cum tamen erectas extremus uirginis aures
Acceſsit ſonus: utq́; atra ſub ueſte, comisq́;
Squallentem & craſſo fœdatam ſanguine uultus
Aſtrorum radijs, & utraq; à lampade uidit,
Cuius ait manes? aut quem temeraria quæris
Nocte mea? nihil illa diu, ſed in ora mariti
Deijcit, inq; ſuos pariter uelamina uultus.
Capta metu ſubito, paulumq́; oblita doloris
Hoc magis increpitans ſuſpecta ſilentia perſtat
Antigone, comitemq́; premens ipſamq; ſed ambo
Deficiunt, fixiq; ſilent, tandem ora retexit
Argia, corpusq́; tamen complexa, profatur:
Siquid in hoc ueteri bellorum ſanguine mecum
Quæſitura uenis, ſi tu quoq; dura Creontis
Iuſſa times, poſſum, tibi me confiſa, fateri,
Si miſera es (certe lacrymas, lamentaq́; cerno)
Iunge age, iunge fidem, proles ego regis Adraſti.
Hei mihi num quis adeſt chari Polynicis ad ignes?
Et ſi regna uetant, ſtupuit Cadmeia uirgo,
Intremuitq́; ſimul, dicentemq́; occupat ultro.
Me'ne igitur ſociam (prò ſors) ignara malorum,

Me'ne times? mea mēbra tenes, mea funera plangis,
Cedo, te'ne pudet, heu pietas ignaua ſororis?
Hæc prior. hic pariter lapſæ, iunctoq; per ipſum
Amplexu miſcent auidæ, lacrymasq;, comasq;,
Partitæq; artus redeunt alterna gementes
Ad uultum & chara uicibus ceruice fruuntur.
Dumq; modo hæc fratrē memorat, nunc illa maritū,
Mutuaq; exorſæ Thebas, Argosq; renarrant,
Longius Argia miſeros reminiſcitur actus.
Per tibi furtiui ſacrum commune doloris,
Per ſocios manes, & conſcia ſidera iuro.
Non hic amiſſos, quanquam uagus exul, honore,
Non genitale ſolum, charæ non pectora matris,
Te cupiens unam noctesq;, diesq;, locutus
Antigonen ego cura minor, facilisq; relinqui.
Tu tamen excelſa ſublimis forſitan arce,
Ante nefas graijs dantem uexilla maniplis
Vidiſti, teq; ille acie reſpexit ab ipſa
Enſe ſalutatam, & nutantis uertice coni:
Nos procul, extremas ſed quis deus egit in iras?
Nil ueſtræ ualuere preces, tibi'ne iſta negauit
Oranti? cauſas ac triſtia reddere facta
Cœperat Antigone: fidus comes admonet ambas,
Eia agite incœptum potius, iam ſidera pallent
Vicino turbata die, perferte laborem,
Tempus erit lacrymis, accenſo flebitis igne,
Haud procul Iſmeni monſtrabant murmura ripas,
Qui turbatus adhuc, & ſanguine decolor ibat
Huc laceros artus ſocio conamine portant

Inual

Inualidæ,iungitq́; comes non fortior ulnas.
Sic Hyperionium tepido Phaëtonta ſorores
Fumantem lauere Pado,uix dum ille ſepulcro
Conditus,& flentes ſtabant ad flumina ſyluæ.
Vt ſanies purgata uado membriſq́; reuerſus
Mortis honos:ignem miſeræ poſt ultima quærunt
Oſcula:ſed gelidæ circùm exanimesq́;fauillæ
Putribus in foueis atq; omnia buſta quieſcunt,
Stabat adhuc ſeu forte rogus ſeu numine Diuum
Cui torrere datum ſæuos Etheocléos artus,
Siue locum monſtris iterum fortuna parabat,
Seu diſſenſuros ſeruauerat Eumenis ignes,
Hic tenuem nigris etiamnum uiuere lucem
Roboribus pariter cupidæ uidere ſimulq́;
Flebile gauiſæ,nec adhuc quæ buſta repertum.
Sit placidus quicunq;,rogant,mitisq́; ſupremi
Admittat cineris conſortem & miſceat umbras.
Ecce iterum fratris,primos ut contigit artus
Ignis edax,tremuere rogi,& nouus aduena buſtis
Pellitur,exundant diuiſo uertice flammæ.
Alternosq́; apices abrupta luce coruſcant.
Pallidus Eumenidum ueluti commiſerit ignes
Orcus,uterq; minax globus,& conatur uterq;
Longius:ipſæ etiam commoto pondere paulum
Seceſſere trabes.conclamat territa uirgo,
Occidimus,functasq́; manu ſtimulauimus iras.
Frater erat.quis enim acceſſus ferus hoſpitis umbræ
Pelleret?en clypei fragmen,ſemiuſtaq́; noſco
Cingula,frater erat,cernis'ne ut flamma recedat?

Concurratq́; tamen: uiuunt odia improba, uiuunt.
Nil actum bello: miſeri ſic dum arma mouetis,
Vicit nempe Creon nuſquam iam regna, quis ardor?
Cui furitis, ſedate minas tuq́; exul ubiq;
Semper inops æqui iam cede, hoc nupta precatur,
Hoc ſoror, aut ſæuos mediæ ueniemus in ignes.
Vix ea, cum ſubitus campos tremor, altaq́; tecta
Impulit, adiuuitq́; rogi diſcordis hiatus,
Et uigilum turbata quies, quibus ipſe malorum
Fingebat ſimulacra ſopor. ruit ilicet, omnem
Proſpectum luſtrans armata indagine miles.
Illos inſtantes ſenior timet unus. at ipſe
Ante rogum, ſæuiq́; palàm ſpreuiſſe Creontis
Imperia: & furtum claro plangore fatentur
Securæ. quippe omne uident fluxiſſe cadauer.
Ambigitur ſæua de morte, animoſaq́; leti
Spes furit: hæc fratris rapuiſſe, hæc coniugis artus
Contendunt, uicibusq́; probant, ego corpus, ego ignes,
Me pietas, me duxit amor, depoſcere ſæua
Supplicia, & dextras iuuat inſertare catenis.
Nuſquam illa alternis modo quæ reuerentia uerbis,
Iram, odiumq́; putes. tantus diſcordat utrinq;
Clamor, & ad regem qui deprendère trahebant.
At procul actæis dextra iam Pallade muris
Iuno Phoroneas inducit præuia matres
Attonitas non ipſa minus, cœtumq́; gementem
Conciliat populis, & flentibus addit honorem.
Ipſa manu, ramoſq́; oleæ, uittasq́; precantes
Tradit, & obtenta ſummittere lumina palla

Et præferre docet uacuas ſine manibus urnas.
Omnis & actæis effuſa penatibus ætas
Tecta,uiasq; replent.unde hoc examen? & unà
Tot miſeræ?necdum cauſas nouere malorum.
Iamq; gemunt,Dea conſilijs ſe miſcet utriſq;
Cuncta docens,qua gente ſatæ,quæ funera plangant,
Quid'ue petant uarijs nec non affatibus ipſæ
Ogygias leges,immanſuetumq; Creonta
Multũ,& ubiq; fremunt.geticæ non plura querũtur
Hoſpitibus tectis trunco ſermone uolucres,
Cum duplices thalamos,& iniquum Teréa clamant.
Vrbe fuit media nulli conceſſa potentum
Ara Deum,mitis poſuit clementia ſedem,
Et miſeri fecere ſacram,ſine ſupplice nunquam
Illa nouo,nulla damnauit uota repulſa.
Audiri quicunq; rogant,noctesq;,diesq;
Ire datum,& ſolis numen placare querelis.
Parca ſuperſtitio,non thurea flamma,nec altus
Accipitur ſanguis:lacrymis altaria ſudant,
Mœſtarumq; ſuper libamina ſecta comarum
Pendent,& ueſtes mutata ſorte relictæ
Mite nemus circa,cultuq; inſigne uerendo
Vittatæ laurus,& ſupplicis arbor oliuæ.
Nulla autem effigies,nulli commiſſa metallo
Forma Dei,mentes habitare,& pectora gaudet.
Semper habet trepidos ſemper locus horret egenis
Cœtibus:ignotæ tantum felicibus aræ.
Fama eſt defeſſos acie poſt buſta paterni
Numinis,Herculeos ſedem fundaſſe nepotes.

Fama minor factis, ipſos nam credere dignum
Cœlicolas, tellus quibus hoſpita ſemper Athenæ
Ceu leges, hominemq; nouum, ritusq; ſacrorum,
Seminaq; in uacuas hinc deſcendentia terras
Sic ſacraſſe loco commune animantibus ægris
Confugium, unde procul ſtarent iræq;, minæq;,
Regnaq;, & à iuſtis Fortuna recederet aris.
Iam tunc innumeræ norant altaria gentes.
Huc uicti bellis: patriaq; è ſede fugati
Regnorumq; inopes, ſcelerumq; errore nocentes
Conueniunt, pacemq; rogant, mox hoſpita ſedes
Vicit, & Oedipodæ furias, & funus Olynthi
Texit, & à miſero matrem ſummouit Oreſte.
Hunc uulgo monſtrante locum, manus anxia Lernæ
Deueniunt, cedit miſerorum turba priorum.
Vix ibi ſedatis requierunt pectora curis,
Ceu patrio ſuper alta grues aquilone fugatæ
Cùm uidere Pharon: tunc æthéra latius implent,
Tunc hilari clangore ſonant, iuuat orbe ſereno
Contempſiſſe niues, & frigora ſoluere Nilo.
Iamq; domos patrias, Scythicæ poſt aſpera gentis
Prælia laurigero ſubeuntem Theséa curru
Lætifici plauſus, miſſusq; ad ſidera uulgi
Clamor, & emeritis hilaris tuba nuntiat armis.
Ante ducem ſpolia, & duri Mauortis imago,
Virginei currus, cumulataq; fercula criſtis
Et triſtes ducuntur equi truceæq; bipennes,
Quis nemora, & ſolidam Mæotida cædere ſuetæ,
Corytiq; leues portantur, & ignea gemmis

Cingu

Cingula,& informes dominarum ſanguine peltæ.
Ipſæ autem nondum trepidæ,ſexumúe fatentur,
Nec uulgare gemunt,aſpernanturq́; precari,
Et tantum innuptæ quærunt delubra Mineruæ.
Primus amor niueis uictorem cernere uectum
Quadriiugis necnon populos in ſemet agebat
Hippolyte:iam blanda genas,patiensq́; mariti
Fœderis,hanc patriæ ritus fregiſſe ſeueros
Atthides obliquæ ſecum mirantur,operto
Murmure,quòd nitidi crines,quòd pectora palla
Tota latent,magnis quòd barbara ſemet Athenis
Miſceat,atq; hoſti ueniat paritura marito.
Paulum & ab obſeſſis mœſtæ Pelopeïdes aris
Promouere gradum ſeriemq́; & dona triumphi
Mirantur:uictiq́; animo rediere mariti.
Atq; ubi tardauit currus,& ab axe ſuperbo
Explorat cauſas uictor,poſcitq́; benigna
Aure preces:auſa ante alias Capaneïa coniux:
Belliger Aegide ſubitæ cui maxima laudis
Semina de noſtris aperit Fortuna ruinis
Non externa genus,diræ nec conſcia noxæ,
Turba ſumus,domus Argos erat,regesq́; mariti
Non utinam fortes:quid enim ſeptena mouere
Caſtra,& Agenoreos opus emendare penates?
Nec querimur caſos,hæc bellica iura,uicesq́;
Armorum:ſed non Siculis exorta ſub antris
Monſtra,nec Oſſæi bello cecidere bimembres.
Mitto genus,clarosq́; patres,hominũ inclyte Theſeu
Sanguis erant omnes,eademq́; ſidera,eoſdem

Sorti

Sortitus animarum,alimentaq; ueſtra creati.
Quos uetat igne Creon ſtygiæq; à limine portæ
Ceu ſator Eumenidum,aut Lethæi portitor amnis:
Summouet:ac dubio cœliq;,Erebiq; ſub axe
Detinet:heu princeps naturæ,ubi numina?ubi ille
Fulminis iniuſti iaculator?ubi eſtis Athenæ?
Septima iam ſurgens trepidis aurora iacentes
Auerſatur equis:radios declinat,& horret
Stelligeri iubar omne poli:iam comminus ipſæ
Pabula dira feræ,campumq; odere uolucres
Spirantem tabo,& cœlum,uentoſq; grauantem.
Quantum etenim ſupereſſe rear?nuda oſſa putremq
Vrere permittat ſaniem,properate uerendi
Cecropidæ,uos iſta decet uindicta priuſquam
Emathij,Thraceſq; dolent,quæq; extat ubiq;
Gens arſura rogis,maneſq; habitura ſupremos.
Nam quis erit ſæuire modus?bellauimus eſto,
Sed cecidere odia,& triſtes mors obruit iras.
Tu quoq;,ut egregios fama cognouimus actus,
Non trucibus monſtris Buſyrim,infandumq; dediſt
Cercyona,& ſæuum uelles Scyrona creatum.
Credo & Amazonijs Tanai ſumaſſe ſepulcris,
Vnde hæc arma refers,ſed & hũc dignare triũphũ
Da terris unum cœloq;,ereboq; laborem,
Si patrium Marathona metu,ſi tecta leuaſti
Creſſia,nec fudit uanos anus hoſpita fletus.
Sic tibi non ullæ ſocia ſine Pallade pugnæ,
Nec ſacer inuideat paribus Tirynthius actis.
Semper & in curru,ſemper te mater ouantem

Cernat, & inuictæ nil tale precentur Athenæ.
Dixerat excipiunt cunctæ, tenduntq; precantes
Cum clamore manus rubuit Neptunius heros
Permotus lacrymis. iuſta mox concitus ira
Exclamat: Quænam iſta nouos induxit Erinnys
Regnorum mores? non hæc ego pectora liqui
Graiorum abſcedens. Scythiam, pontumq; niualem
Cùm peterem. nouus unde furor? uictum'ne putaſti
Theséa dire Creon? adſum, nec ſanguine feſſum
Crede: ſitit meritos etiamnum hæc haſta cruores.
Nulla mora eſt. uerte adeo huc fidiſſime Phlegeu
Cornipedem, & tyrias inuectus protinus arces
Aut Danais edice rogos, aut prælia Thebis.
Sic ait: oblitus belliq; uiæq; laborum,
Hortaturq; ſuos, uireſq; inſtaurat anhelas.
Vt modo connubijs taurus ſaltuq; recepto
Cùm poſuit pugnas alio ſi forte remugit
Bellatore nemus. quanquam ora, & colla cruento
Imbre madēt, nouus arma parat, campumq; laceſſens
Diſsimulat gemitus, & uulnera puluere cælat.
Ipſa metus libycos, ſeruatricemq; Meduſam
Pectoris incuſſa mouit Tritonia parma.
Protinus erecti toto ſimul agmine Thebas
Reſpexere angues necdum atticus ire parabat
Miles, & infelix expauit claſsica Dirce.
Continuo in pugnas, haud ſolum accenſa iuuentus,
Qui modo caucaſei comites redire triumphi,
Omnis ad arma rudes ager extimulauit alumnos,
Conueniunt, ultroq; ducis uexilla ſequuntur,
Qui gelidum Braorona uiri, qui rura laceſſunt

Munichia,& trepidis ſtabilem Pyræea nautis.
Et nondum Eoo clarum Marathona triumpho.
Mittit in arma manus genialibus hoſpita diuis
Icarij,Celeiq; domus,uiridesq; Melænæ
Diues & Aegáleos nemorum,Parnesq; benignus
Vitibus,& pingui melior Lycabetos oliua.
Venit atrox Ileus,& olentis arator Hymetti,
Quæq; rudes thyrſos hederis ueſtiſtis Acharnæ.
Linquitur Eois longe ſpeculabile proris
Sunion,unde uagi caſurum in nomina ponti
Creſia decepit falſo ratis ægéa uelo.
Hos Salamis populos,illos cerealis Eleuſis
Horrida ſuſpenſis ad prælia miſit aratris.
Et quos Calliroe nouies errantibus undis
Implicat,& raptæ qui conſcius Orythiæ
Celauit geticos ripis Iliſſos amores.
Ipſe quoq; in pugnas uacuatur collis,ubi ingens
Lis ſuperum dubijs donec noua ſurgeret arbor
Rupibus,& longa refugum mare frangeret umbra.
Iſſet & arctoas Cadmeia ad mœnia ducens
Hippolyte turmas:retinet iam certa tumentis
Spes uteri,coniuxq; rogat dimittere curas
Martis,& emeritas thalamo ſacrare pharetras.
Hos ubi uelle acies,& dulci gliſcere ferro
Dux uidet,utq; pijs raptim dent oſcula natis
Amplexusq; breues curru ſic fatur ab alto:
Terrarum leges & mundi fœdera mecum
Defenſura manus,dignas inſumite mentes
Cœptis:hac omnem Diuumq;,hominumq; fauorem
Naturamq; ducem,cœtusq; ſilentis Auerni

Stare palàm eſt, illic pœnarum exercita Thebis
Agmina & anguicomæ ducent uexilla ſorores.
Ite alacres, tantæq; precor confidite cauſæ.
Dixit, & emiſſa præceps iter inchoat haſta.
Qualis Hyperboreos ubi nubilus inſtitit axes
Iuppiter, & prima tremeſcit ſidera bruma.
Rumpitur Aeolia, & longam indignata quietem
Tollit hyems animos, uentoſaq; ſibilat Arctos.
Tunc montes, undæq; fremunt: tunc prælia cæſis
Nubibus, & tonitrus, inſanaq; fulmina gaudent.
Icta gemit tellus, uirides grauis ungula campos
Atterit innumeris peditumq;, equitumq; cateruis.
Expirat protritus ager, nec puluere craſſo
Armorum lux uicta perit ſed in æthera longum
Frangitur, & medijs ardent in nubibus haſtæ.
Noctem adeo, placidasq; operis iunxere tenebras:
Certamenq; immane uiris, quò concita tendant
Agmina, quis uiſas proclamet ab aggere Thebas.
Cuius in Ogygio ſtet princeps lancea muro.
At procul ingenti Neptunius agmina Theſeus
Anguſtat clypeo, propriæq; exordia laudis,
Centum urbes umbone gerit, centenaq; Cretæ
Mœnia, ſeq; ipſum monſtroſi ambagibus antri
Hiſpida torquentem luctantis colla iuuenci,
Alternasq; manus circùm, & nodoſa ligantem
Brachia, & abducto uitantem cornua uultu.
Terror habet populos, cum ſeptus imagine torua
Ingreditur pugnas, bis Theſea, bisq; cruentas
Cæde uidere manus: ueteres reminiſcitur actus.

Ipſe

Ipſe tuens,ſociumq; gregem,metuendaq; quondam
Limina,& abſumpto pallentem Gnoſida filo.
Sæuus at interea ferro poſt terga reuinctas
Antigonen,uiduamq; Creon Adraſtida leto
Admouet,ambæ hilares,& mortis amore ſuperbæ
Enſibus intentant iugulos,regemq; cruentum
Deſpiciunt,cum dicta ferens Theſeia Phlegeus
Aſtitit:ille quidem ramis inſontis oliuæ
Pacificus,ſed bella ciet,bellumq; minatur
Grãde fremẽs,nimiumq; memor mãdantis,& ipſum
Iam prope,iam medios operire cohortibus agros
Ingeminans:ſtetit ambiguo Thebanus in æſtu
Curarum,nutantq; minæ,& prior ira tepeſcit.
Tunc firmat ſeſe,fictumq;,ac triſte renidens,
Parua'ne proſtratis,inquit,documenta Mycenis
Sanximus? en iterum,quæ mœnia noſtra laceſſant
Accipimus,ueniant,ſed ne poſt bella querantur.
Lex eadem uictis,dixit,ſed puluere craſſo
Caligare diem,& tyrios iuga perdere montes
Aſpicit,armari populos tamen,armaq; ferri
Ipſe iubet pallens,mediæq; in ſedibus aulæ
Eumenidas ſubitas flentemq; Menœcéa cernit
Turbidus,impoſitosq; rogis gaudere Pelaſgos.
Quis fuit ille dies,tanto cum ſanguine Thebis
Pax inuenta perit? Patrijs modo fixa reuellunt
Arma Deis,clypeisq; obducunt pectora fractis,
Et galeas humiles,& adhuc ſordentia tabo
Spicula: non pharetris quiſquam,non enſe decorus,
Non ſpectandus equos.ceſſit fiducia ualli.

Muri

Murorum patet omne latus,munimina portæ
Expoſcunt,prior hoſtis habet,faſtigia deſunt.
Deiecit Capaneus exanguis,& ægra iuuentus.
Iam nec coniugibus,ſuprema nec oſcula natis
Iungit,& attoniti nil optauére parentes.
Atticus at contrà,iubar ut clareſcere ruptis
Nubibus,& ſolem primis aſpexit in armis,
Deſilit in campum:qui ſubter mœnia nudos
Adſeruat manes,dirisq; uaporibus ægrum,
Aerea puluerea penitus ſub caßide ducens
Ingemit,& iuſtas belli flammatur in iras.
Hunc ſaltem miſeris ductor Thebanus honorem
Largitur Danais,quò non ſuper ipſa iacentum
Corpora belligeras acies,Martemq; ſecundum
Miſcuit,aut lacera ne quid de ſtrage nefandus
Perderet,eligitur ſæuos potura cruores
Terra rudis,tamq; alternas in prælia gentes
Dißimilis Bellona ciet,non clamor utrinq;,
Non utrinq; tubæ:ſtat debilis altera pubes
Summiſſos enſes nequicquam,amentaq; dextris
Laxa tenens,cedunt tellure,armisq; reductis
Oſtentant ueteres etiamnum in ſanguine plagas.
Iam nec cecropijs idem ductoribus ardor,
Langueſcuntq; minæ,& uirtus ſecura reſedit.
Ventorum uelut ira minor,niſi ſylua furentes
Impedit,inſaniq; tacent ſine littore fluctus.
Vt uero æquoreus quercum Marathonida Theſeus
Extulit,erectæ cuius crudelis in hoſtes
Vmbra cadit,campumq; trucem lux cuſpidis implet.

Ceu pater ædonios Aemi de uertice Mauors
Impulerit currus, rapido mortemq́; fugamq́;
Axe uehens ſic exanimus in terga reducit
Pallor Agenoridas tædet fugientibus uti
Theſéa, nec facilem dignatur dextra cruorem.
Cætera plebeio deſæuit ſanguine uirtus:
Sic iuuat exanimis, proiectaq́; præda, canesq́;,
Degeneresq́; lupos. magnos alit ira leones.
Attamen Olenium, Thamirumq́; hũc tela pharetræ
Promentem, hunc ſæui tollentem pondera ſaxi
Deijcit, & triplici confiſos robore gentis
Alceidas fratres: totidem quos eminus haſtis
Continuat, ferrum conſumpſit pectore Phileus.
Ore momordit Helops, humero tranſmiſit Lapix:
Iamq́; & quadriiugo celſum petit Aemona curru
Horrendumq́; manu telum rotat. ille pauentes
Obliquauit equos: longo perlata tenore
Tranſijt haſta duos, faciebat uulnera nec non
Tertia, ſed medio cuſpis temone retenta eſt.
Se ſolum uotis, ſolum clamore fremendo
Omnibus in turmis, optatq́;, uocatq́; Creonta.
Atq; hunc diuerſa bellorum in fronte maniplos
Hortantem dictu, fruſtraq́; extrema minantem
Conſpicit: abſcedunt comites, & Theſéa iuſsi
Linquebant, fretiq́; deis, atq; ipſius armis.
Ille timet reuocatq́; ſuos, utq́; ægra notauit
Hinc atq; hinc odia, extrema ſe colligit ira,
Iam letale furens, atq; audax morte futura,
Non cum peltiferis aut hæc tibi pugna puellis,

Virgineas nec crede manus, hic cruda uirorum
Prælia, nos magnum qui Tydéa, quiq; furentem
Hippomédonta neci, Capaneaq; miſimus umbris
Pectora, quæ bellum præceps amentia ſuaſit
Improbe? non'ne uides quos ulciſcare iacentes?
Sic ait, & fruſtra periurum miſſile ſummo
Affixit clypeo, riſit, uoceſq;, manumq;
Horridus Aegides ferrataq; ab arbore magnos
Molitur iactus nec non prius ore ſuperbo
Intonat: Argolici quibus hæc datur hoſtia manes
Pandite tartareum chaos, ultriceſq; parate
Eumenidas, uenit ecce Creon, ſic fatus, & auras
Diſſipat haſta tremens, tunc qua ſub tegmine duro
Multiplicem tenues iterant thôraca catenæ,
Incidit, emicuit per mille foramina ſanguis
Impius ille oculis extremo errore ſolutis:
Labitur, aſſiſtit Theſeus grauis, armaq; tollens:
Iam'ne dare extinctis iuſtos ait hoſtibus ignes,
Iam uictos operire placet? uade atra dature
Supplicia, extremiq; tamen ſecure ſepulcri.
Accedunt utrinq; pio uexilla tumultu,
Permiſcentq; manus, medio iam fœdera bello,
Iamq; hoſpes Theſeus orant ſuccedere muris,
Dignariq; domos, nec tecta hoſtilia uictor
Aſpernatus init gaudent matreſq; nuruſq;
Ogygiæ, qualis Thyrſo bellante ſubactus
Mollia laudabat iam marcidus orgia Ganges.
Ecce per aduerſas Dircæi uerticis umbras
Fœmineus quatit aſtra fragor, matreſq; Pelaſgæ

Decurrunt, quales bacchea ad bella uocatæ
Thyádes amentes, magnum quas poſcere credas,
Aut feciſſe nefas: gaudent lamenta, nouæq́;
Exultant lacrymæ, rapit huc, rapit impetus illuc
Theséa magnanimum, quærant prius an'ne Creonta,
An'ne ſuos uidui ducant ad corpora luctus?
Non ego centena ſi quis mea pectora laxet,
Voce deus, tot buſta ſimul, uulgiq́;, ducumq́;
Tot pariter gemitus dignis conatibus æquem.
Turbine quo ſeſe charis inſtrauerit audax
Ignibus Euadne fulmenq́; in pectore magno
Quæſierit, quo more iacens ſuper oſcula ſæui
Corporis, infelix excuſet Tydéa coniux,
Vt ſæuos narret uigiles Argia ſorori.
Arcáda quo planctu genitrix Erymanthia clamet,
Arcada conſumpto ſeruantem ſanguine uultu,
Arcada, quem geminæ pariter fleuere cohortes.
Vix nouus iſta furor, ueniensq́; impleſſet Apollo,
Et mea iam longo meruit ratis æquore portum.
Durabis'ne procul, dominoq́; legere ſuperſtes,
O mihi biſſenos multum uigilata per annos
Thebai? iam certe præſens tibi fama benignum
Strauit iter, cœpitq́; nouam monſtrare futuris,
Iam te magnanimus dignatur noſcere Cæſar.
Itala iam ſtudio diſcit, memoratq́; iuuentus.
Viue precor, nec tu diuinam Aeneida tenta,
Sed longe ſequere, & ueſtigia ſemper adora.
Mox tibi ſi quis adhuc prætendit nubila liuor,
Occidet, & meriti poſt me referentur honores.

FINIS.

P. PAPINII STATII ACHILLEIDOS LIBER PRIMVS.

MAGNANIMVM *Aeaciden, formidatamq; Tonanti*
Progeniem, & patrio uetitam ſuccedere cœlo
Diua refer. Quãquàm acta uiri, multum inclyta cantu
Mæonio: ſed plura uacant, nos ire per omnem
(Sic amor eſt) Heroa uelis, Scyroq; latentem
Dulichia proferre tuba: nec in Hectore tracto
Siſtere, ſed tota iuuenem deducere Troia.
Tu modo, ſi ueteres digno depleuimus hauſtu,
Da fontes mihi Phœbe nouos, ac fronde ſecunda
Necte comas. neq; enim Aoniũ nemus aduena pulſo,
Nec mea nunc uittis albeſcunt tempora primis.
Scit Dircæus ager, meq; inter priſca parentum
Nomina, cumq; ſuo memorant Amphione Thebæ.
At tu, quem longe primum ſtupet Itala uirtus
Graiaq;, cui geminæ florent uatumq;, ducumq;
Certatim laurus (olim dolet altera uinci)
Da ueniam, ac trepidum patere hoc ſudare parũper
Puluere, te longo, necdum fidente paratu
Molimur, magnusq; tibi præludat Achilles.
Soluerat Oebalio claſſem de littore Paſtor
Dardanus, incautas blandè populatus Amyclas,

Plenaq; materni referens præſagia ſomni
Culpatum relegebat iter,quà condita ponto
Fluctibus inuiſis,iam Nereis imperat Helle.
Cum Thetis idæos(heu nunquam uana parentum
Auguria)expauit uitreo ſub gurgite remos.
Nec mora,ab undoſis turba comitante ſororum
Proſiluit thalamis.feruent coëuntia Phrixi
Littora & anguſtum dominas non explicat æquor.
Illa ubi diſcuſſo primum ſubit aëra ponto,
Me petit,hæc mihi claſsis(ait)funeſta paratur.
Agnoſco monitus,& Protéa uera locutum,
Ecce nouam Priamo facibus de puppe leuatis,
Fert Bellona nurum,uideo iam mille carinis
Ionium,Aegæumq; premi,nec ſufficit omnis
Quòd plaga Graiugenum tumidis cōiurat Atridis.
Iam pelago,terriſq; meus quæretur Achilles,
Et uolet ipſe ſequi.quid enim cunabula paruo
Pelion,& torui commiſimus antra magiſtri?
Illic(ni fallor) Lapitharum prælia ludit
Improbus,& patria iam ſe metitur in haſta.
O dolor,ò ſeri materno in corde timores.
Num potui infelix cum primum in gurgite noſtro
Rhœtææ cecidere trabes,attollere magnum
Aequor?& inceſti prædonis uela,profunda
Tempeſtate ſequi?cunctaſq; inferre ſorores?
Nunc quoq;(ſed tardū eſt)iam plena iniuria raptæ,
Ibo tamen,pelagiq; deos,dextramq; ſecundi
(Quod ſupereſt)complexa Iouis,per Thetyos amnes
Grandæuumq; patrem,ſupplex miſeranda rogabo
Vnam

Vnam hyemem Dixit, magnumq́; in tempore regem
Aſpicit, Oceano ueniebat ab hoſpite, menſis
Latus & æquoreo diffuſus nectare uultum,
Vnde hyemes, uentiq́; ſilent, cantuq́; quieto
Armigeri Tritones eunt, ſcopuloſaq́; Cete,
Tyrrheniq́; greges, circumq́; infraq́; rotantur
Rege ſalutato, placidis ipſe arduus undis
Eminet, & triplici telo iubet ire iugales.
Illi ſpumiferos glomerant à pectore fluctus,
Ponè natant, delentq́; pedum ueſtigia cauda.
Cui Thetis, O magni rector, genitorq́; profundi
Aſpicis in quales miſerum patefeceris uſus
Aequor? eunt tutis terrarum crimina uelis.
Ex quo iura freti, maieſtatemq́; repoſtam
Rupit iaſonia puppis pagaſæa rapina.
En aliud furto ſcelus, & ſpolia hoſpita portans
Nauigat iniuſtæ temerarius arbiter Idæ,
Heheu quos gemitus terris pelagoq́; daturus,
Quos mihi ſic Phrygiæ penſamus præmia palmæ.
Hi Veneris mores, hoc gratæ munus alumnæ.
Has ſaltem (non Semideos, noſtrumq́; reportant
Theséa) ſi quis adhuc undis honor, obrue puppes,
Aut permitte fretum, nulla inclementia fas ſit
Pro nato timuiſſe mihi. Da tollere fluctus.
Nec tibi de tantis placeat me fluctibus unum
Littus & Iliaci ſcopulos habitare ſepulcri.
Orabat laniata comas, & pectore nudo
Cœruleis obſtabat equis Tunc rector aquarum
Inuitat curru, dictisq́; ita mulcet amicis:

Ne pete Dardaniam fruſtra Theti mergere claſſem.
Fata uetant, ratus ordo deum, miſcere cruentas
Europeq́; Aſiæq́; manus, conſultaq́; bella
Iuppiter, & triſtes edixit ſedibus annos.
Quem tu illic natum Sigeo in puluere? quanta
Aſpicies uictrix Phrygiarum funera matrum?
Cum tuus Aeacides tepido modo ſanguine Teucros
Vndabit campos: modo craſſa exire uetabit
Flumina, & Hectoreo tardabit funere currus,
Impelletq́; manu noſtros opera irrita muros
Peléa iam deſiſte queri, thalamosq́; minores
Credideris peperiſſe Ioui, nec multa dolebis.
Cognatis utêre fretis. dabo tollere fluctus
Cum reduces Danai, nocturnaq́; ſigna Caphareus
Exeret, & dirum pariter quæremus Vlyſſem.
Dixerat. Illa graui uultum demiſſa repulſa,
Quæ iam excire fretum: & ratibus bellare parabat
Iliacis, alios iterum commenta paratus,
Triſtis ad Aemonias detorquet brachia terras.
Ter conata manu, liquidum ter greſſibus æquor
Reppulit, & niueas feriunt uada Theſſala plantas.
Lætantur montes, & connubialia pandunt
Antra ſinus, lateq́; dea Sperchios obundat
Obuius, & dulci ueſtigia circuit unda.
Illa nihil gauiſa locis, ſed cœpta fatigat
Pectore conſilia, & ſolers pietate magiſtra,
Longæuum Chirona petit. Domus ardua montem
Perforat, & longo ſuſpendit Pelion arcu.
Pars exhauſta manu, partem ſua ruperat ætas

Signa

Signa tamen, diuumq́; tori, & quem quiſq; ſacrarat
Accubitu, genioq́; locus monſtratur. at intra
Centauri ſtabula alta patent: non æqua nefandis
Fratribus. Hic hominum nullos experta cruores
Spicula: nec truncæ bellis genialibus Orni,
Aut conſanguineos fracti cratêres in hoſtes,
Sed pharetræ inſontes, & inania terga ferarum.
Hæc quoq; dum uiridis. Nam tunc labor unus inermi
Noſſe ſalutiferas dubijs animantibus herbas,
Aut monſtrare lyra ueteres Héroas alumno.
Quem tunc uenatu rediturum in limine primo
Opperiens, properatq́; dapes, largoq́; ſerenat
Igne domum. Tum uiſa procul de littore mater
Nereis, erumpit ſyluis. Dant gaudia uires.
Notaq́; deſueto crepuit ſenis ungula campo.
Tunc blandus dextra, atq; imos ſummiſſus in armos
Pauperibus tectis inducit, & admonet antris.
Iamdudum tacito luſtrat Thetis omnia uiſu
Nec perpeſſa moras: Vbi nam mea pignora Chiron?
Dic ait: aut cur ulla puer iam tempora ducit
Te ſine? num merito trepidus ſopor? atraq́; matri
Signa deum? magnos utinam mentita timores.
(Nanq; mihi infeſtos utero modo contuor enſes)
Nunc planctu liuere manus, modo in ubera ſæuas
Ire feras. ſæpe ipſa (nefas) ſub inania natum
Tartara, & ad Stygios iterum ſero mergere fontes.
Hos abolere metus magici iubet ordine ſacri
Carpathius uates, puerumq́; ſub axe probato
Secretis luſtrare fretis, ubi littora ſumma

Oceani, & genitor tepet illabentibus aſtris
Pontus, ubi ignotis horrenda piacula diuis,
Donaq́; ſed longum cuncta enumerare, uetorq́;,
Trade magis. ſic fata parens, neq; enim ille dediſſet,
Si molles habitus, & tegmina fœda futuri
Auſa foret: tunc ille refert, Duc optima queſo
Duc genitrix, humiliq́; deos infringe precatu
Non ſuperant tua uota modum, placandaq́; multum
Inuidia eſt: non addo metum, ſed uera fatebor,
Neſcio quid magnum (nec me patria omina fallunt)
Vis feſtina parat, tenerosq́; ſuperuenit annos.
Olim ferre minas, & obire audita ſolebat
Imperia, & noſtris procul haud diſcedere ab antris.
Nunc illum non Oſſa capit, non Pelion ingens,
Theſſalicæ'ue niues, ipſi mihi ſæpe queruntur
Centauri, raptasq́; domos, abſtractaq́; coràm
Armenta, & campis ſemet, fluuijsq́; fugari.
Inſidias, & bella parant, tumidiq́; minantur.
Olim equidem argoos Pinus cum Theſſala reges
Huc ueheret, iuuenem Alciden, & Theséa uidi,
Sed taceo: figit gelidus Nereida pallor.
Ille aderat multo ſudore, & puluere maior.
Attamen arma inter, feſtinatosq́; labores,
Dulcis adhuc uiſu niueo natat ignis in ore
Purpureus, fuluoq́; nitet coma gratior auro.
Necdum prima noua lanugine uertitur ætas,
Tranquilleq́; faces oculis, & plurima uultu
Mater ineſt: qualis lycia uenator Apollo
Cum redit, & ſæuis permutat plectra pharetris.

Forte

Forte lætus adeſt (ò quantum gaudia formæ
Adijciunt) fœtam Pholoes ſub rupe leænam
Perculerat ferro, uacuiſq; reliquerat antris
Ipſam, ſed catulos aſportat, & incitat ungues.
Quos tamen, ut fido genitrix in limine uiſa eſt,
Abijcit, exceptamq; auidis circumligat ulnis
Iam grauis amplexu, iamq; æquus uertice matri.
Inſequitur magno iam tunc connexus amore
Patroclus, tantiſq; extenditur æmulus actis
Par ſtudijs, æuiq; modis, ſed robore diſpar,
Et tamen æquali uiſurus Pergama fato.
Protinus ille ſubit rapido quæ proxima ſaltu
Flumina, fumanteſq; genas, crinemq; nouauit.
Fontibus Eurotæ, qualis uada Caſtor anhelo
Intrat equo, feſſumq; ſui iubar excitat aſtri.
Miratur, comitq; ſenex, nunc pectora mulcens,
Nunc fortes humeros, angunt ſua gaudia matrem.
Nunc libare dapes, bacchæaq; munera Chiron
Orat, & attonitam uario oblectamine mulcens
Elicit extremo chelyn, & ſolantia curas
Fila mouet, leuiterq; expertas pollice chordas
Dat puero, canit ille libens immania laudum
Semina, qui tumidæ ſuperarit iuſſa nouercæ
Amphitryoniades, crudo quo Bebryca cæſtu
Obruerit Pollux, quanto circundata nexu
Ruperit Aegides Minoi brachia tauri.
Maternos in fine toros ſuperiſq; grauatum
Pelion: hic ficto riſit Thetis anxia uultu.
Nox trahit in ſomnos: ſaxo collabitur ingens

Centaurus, blandisq; humeris ſe innectit Achilles.
Quanquam ibi fida parẽs: aſſuetaq; pectora mauult,
At Thetis undiſonis per noctem in rupibus aſtans
Quæ nato ſecreta uelit, quibus abdere terris
Deſtinat, huc, illuc, diuerſa mente uolutat.
Proxima ſed ſtudijs multum Mauortia Thrace,
Nec Macedum gens dura placet, laudumq; daturi
Cecropidæ ſtimulos, nimium opportuna carinis
Seſtos, Abydeniq; ſinus: placet ire per altas
Cycladas. hinc ſpretæ Myconos, humiliſq; Seriphos
Et Lemnos non æqua uiris, atq; hoſpita Delos
Gentibus, imbelli nuper Lycomedis in aula
Virgineos cœtus, & littora perſona ludo
Audierat, duros laxantem Aegæona nexus
Iuſſa ſequi, centumq; dei numerare catenas.
Hæc placet, hæc timidæ tellus tutiſſima matri.
Qualis uicino uolucris iam ſedula partu
Iamq; timens qua fronde domum ſuſpendat inanem
Prouidet hinc uentos, hinc anxia cogitat angues,
Hinc homines: tandem dubiæ placet umbra, nouiſq;
Vix ſtetit in ramis, & protinus arbor amatur.
Altera conſilio ſupereſt, triſtemq; fatigat
Cura deam: natum ipſa ſinu complexa, per undas
An magno Tritone ferat, uentoſq; uolucres
Aduocet, an pelago ſolitam Thaumantida paſci.
Elicit inde fretis, & murice frænat acuto
Delphinas biiuges, quos illi maxima Tethys
Gurgite atlanteo pelagi ſub ualle ſonora
Nutrierat, nullis uada per Neptunia glaucæ

Tantus

Tantus honor formæ, nandiq; potentia, nec plus
Pectoris humani, iubet hos ſubſiſtere pleno
Littore, ne nudæ noceant contagia terræ.
Ipſa dehinc toto reſolutum pectore Achillem
(Quis pueris ſopor) æmonij de rupibus antri
Ad placidas deportat aquas, & iuſſa tacere
Littora: monſtrat iter, totoq; effulſerat orbe
Cynthia: proſequitur diuam, celereſq; recurſus
Securus pelagi Chiron rogat, udaq; celat
Lumina, & abreptos oculis, iamiamq; latentes
Erecto proſpectat equo, quà cana parumper
Spumant ſigna fugæ, & liquido perit orbita ponto.
Illum non aliàs rediturum ad Theſſala Tempe
Iam triſtis Pholoe, iam nubilus ingemit Othrys.
Et tenuis Sperchios aquis, ſpeluncaq; docti
Muta ſenis: quærunt puerila carmina Fauni,
Et ſperata diu plorant connubia nymphæ.
Iam premit aſtra dies, humilisq; ex æquore Titan
Rorantes euoluit equos, & ab æthere magno
Sublatum curru pelagus cadit, at uada mater
Scyria iamdudum fluctus emenſa tenebat.
Exierantq; iugo feſſi Delphines herili.
Cum pueri tremefacta quies, oculiq; iacentis
Infuſum ſenſere diem, ſtupet aëre primo
Quæ loca? qui fluctus? ubi Pelion? omnia uerſat,
Atq; ignota uidet, dubitatq; agnoſcere matrem.
Occupat illa manu, blandeq; affata pauentem:
Si mihi chare puer thalamos ſors æqua dediſſet,
Quos dabat, æthereis ego te complexa tenerem

Sidus

Sidus grande plagis, magniq; puerpera cœli,
Nil humiles Parcas, terrenaq; fata uererer.
Nunc impar tibi nate genus, præcluſaq; leti
Tātū matre uia eſt. Quin nūc metuenda propinquā
Tempora, & extremis admota pericula metis.
Cedamus, paulumq; animos ſummitte uiriles,
Atq; habitus dignare meos ſi lydia dura
Penſa manu, mollesq; tulit Tirynthius haſtas,
Si decet aurata Bacchum ueſtigia palla
Verrere, uirgineos ſi Iuppiter induit artus,
Nec magnum ambigui fregerunt Cænea ſexus,
Has ſine (quæſo) minas, numenq; exire malignum.
Mox iterum campos, iterum centaurica reddam
Luſtra tibi: per ego hoc decus & uentura iuuentæ
Gaudia, ſi terras humilemq; experta maritum
Te propter, ſi progenitum Stygis amne ſeuero
Armaui (totumq; utinam) cape tuta parumper
Tegmina, nil nocitura animo: cur ora reducis?
Quid'ue parant oculi? pudet hoc mitescere cultu?
Per te chare puer, cognata per æquora iuro,
Neſciet hoc Chiron. ſic horrida pectora tractat,
Nequicquam mulcens. obſtat genitorq; roganti,
Nutritorq; ingens: & cruda exordia magnæ
Indolis, effrenæ tumidum uelut igne iuuentæ
Si quis equum primus ſummittere tentet habenis.
Ille diu campis fluuiisq;, & honore ſuperbo
Gauiſus, non colla iugo, non aſpera præbet
Ora lupis, dominiq; negat captiuus inire
Imperia, atq; alios miratur diſcere curſus.

Quis deus attonitæ fraudes, aſtumq; parenti
Contulit? indocilem quæ mens detraxit Achillem?
Palladi littoreæ celebrabat Scyros honorum
Forte diem, placidoq; ſatæ Lycomede ſorores
Luce ſacra (patrijs, quæ rara licentia) muris
Exierant, dare ueris opes, diuæq; ſeueras
Fronde ligare comas & ſpargere floribus haſtam.
Omnibus eximium formæ decus, omnibus idem
Cultus, & expleto teneri iam fine pudoris
Virginitas matura toris, animiq; tumentes.
Sed quantum uirides pelagi Venus addita Nymphas
Obruit, aut humeris quantum Diana relinquit
Naiades, effulget tantum regina decori
Deidamia chori, pulchriſq; ſororibus obſtat.
Illius è roſeo flammatur purpura uultu,
Et gemmis lux maior ineſt, & blandius aurum.
Atq; ipſi par forma deæ: ſi pectoris angues
Ponat, & exempta placetur caſside uultus,
Hanc ubi ducentem longe ſocia agmina uidit
Trux puer, & nullo temeratus pectora motu
Diriguit, totiſq; nouum bibit oſsibus ignem.
Nec latet hauſtus amor, ſed fax uibrata medullis
In uultus, atq; ora redit, lucemq; genarum
Tingit, & impulſam tenui ſudore pererrat,
Lactea Maſſagetæ ueluti cum pocula fuſcant
Sanguine puniceo, uel ebur corrumpitur oſtro.
Sic uarijs manifeſta notis, palletq; rubetq;
Flamma recens, eat, atq; ultro ferus, hoſpita ſacra
Diſcutiat turbæ ſecurus, & immemor æui,

Ni pud

Ni pudor, & iunctæ teneat reuerentia matris.
Vt pater armenti quondam, rectorq́; futurus,
Cui nondum toto peraguntur cornua gyro,
Cum ſociam paſtus niueo candore iuuencam
Aſpicit, ardeſcunt animi, primusq́; per ora
Spumat amor, ſpectant hilares, optantq́; magiſtri
Occupat arrepto iam tempore conſcia mater.
Hos'ne inter ſimulare choros, & brachia ludo
Nectere, Nate graue eſt? gelida quid tale ſub oſſa,
Peliacisq́; iugis? ò ſi mihi iungere curas,
Atq; alium portare ſinu contingat Achillem:
Mulcetur, lætusq́; rubet, uiſusq́; ſuperbos
Obliquat, ueſtesq́; manu leuiore repellit.
Aſpicit ambiguum genitrix, cogitq́; ualentem,
Innectitq́; ſinus, tunc colla rigentia mollit,
Submittitq́; graues humeros, & fortia laxat
Brachia, & impexos certo domat ordine crines,
Ac ſua dilecta ceruice monilia transfert,
Et picturato cohibet ueſtigia limbo.
Inceſſum, motumq́; docet, fandiq́; pudorem.
Qualiter artificis uictura pollice ceræ
Accipiunt formas, ignemq́;, manumq́; ſequuntur.
Talis erat diuæ natum mutantis imago.
Nec luctata diu, ſupereſt. nam plurimus illi
Inuicta uirtute decor, fallitq́; tuentes
Ambiguus, tenuiq́; latens diſcrimine ſexus.
Procedunt, iterumq́; monet, rurſumq́; fatigat
Blanda Thetis: Sic ergo gradus, ſic ora, manusq́;,
Nate feres, comitesq́; modis imitabere fictis,

Ne

Ne te ſuſpectum molli non miſceat aulæ
Rector, & incœpti pereant mendacia furti.
Dixit, & admoto non ceſſat comere tactu.
Sic ubi uirgineis Hecate laſſata pharetris,
Ad patrem fratremq; redit, comes hæret eunti
Mater, & ipſa humeros, exertaq; brachia uelat:
Ipſa arcum, pharetramq; locat, ueſteſq; latentes
Diducit ſparſoſq; ſtudet componere crines:
Protinus aggreditur regem, atq; ibi teſtibus aris
Hanc tibi, ait, noſtri germanam rector Achillis
(Non'ne uides ut torua genas, æquandaq; fratri?)
Tradimus, arma humeris, arcumq; animoſa petebat
Ferre, & amazonio connubia pellere ritu.
Sed mihi curarum ſatis eſt pro ſtirpe uirili.
Hæc calathos, & ſacra ferat: tu frange regendo
Indocilem ſexumq; tene, dum nubilis ætas,
Soluendusq; pudor, ne'ue exercere proteruas
Gymnádas, aut luſtris nemorum concede uagari.
Intus ale, & ſimiles inter ſeclude puellas.
Littore præcipue, portuq; arcere memento.
Vidiſti modo uela Phrygum iam mutua iura
Fallere, tranſmiſſæ pelago didicere carinæ.
Accedit dictis pater, ingenioq; parentis
Occultum Aeaciden (quis diuum fraudibus obſtet?)
Accipit, ultro etiam ueneratur ſupplice dextra.
Et grates electus agit, nec turba piarum
Scyriadum ceſſat nimio defigere uiſu
Virginis ora nouæ, quantum ceruice comiſq;
Emineat, quantumq; humeros, ac pectora fundat.

Dehinc ſociare choros,caſtiſq́; accedere ſacris.
Hortantur,ceduntq́; locum,& contingere gaudent.
Qualiter Idaliæ uolucres,ubi mollia frangunt
Nubila,iam longum cœloq́;,domoq́; gregatæ.
Si iunxit pennas,diuerſoq́; hoſpita tractu
Venit auis,cunctæ primum mirantur,& horrent.
Mox propiuſq́; uolant,ſociam iamq́; aëre in ipſo
Paulatim fecere ſuam,plauſuq́; ſecundo
Circumeunt hilares,& ad alta cubilia ducunt.
Digreditur multum cunctata in limine mater
Dum repetit monitus,arcanaq́; murmura figit
Auribus,& tacito dat uerba nouiſsima uoto.
Tunc excepta freto longe ceruice reflexa
Abnatat & blandis affatur littora uerbis:
Chara mihi Tellus,magnæ cui pignora curæ,
Depoſitumq́; ingens,timido commiſimus aſtu,
Sis felix,taceaſq́; precor,quo more tacebat
Creta Rheæ,te longus honos,æternaq́; cingent
Templa,nec inſtabili fama ſuperabere Delo.
At uentis,& ſacra fretis,interq́; uadoſas
Cycládas,ægeæ frangunt ubi ſaxa procellæ,
Nereidum tranquilla domus iurandaq́; nautis
Inſula,ne ſolum danaas admitte carinas,
Te precor,hic thiaſos tantum,nihil utile bellis.
Hic famam narrare doce:dumq́; arma parantur
Dorica & alternum Mauors interfurit orbem,
(Cedo equidem)ſit uirgo pij Lycomedis Achilles.
Interea meritos ultrix Europa dolores
Dulcibus armorum furijs & ſupplice regum

Conqueſtu flammata mouet quippe ambit Atrides
Ille magis, cui nupta domi, facinusq; relatu
Aſperat iliacum, captam ſine Marte, ſine armis
Progeniem cœli, Spartaq; potentis alumnam,
Iura, fidem ſuperos: una calcata rapina.
Hoc fœdus Phrygium, hæc geminæ cõmercia terræ.
Quid maneat populos, ubi tanta iniuria primos
Decraſſata duces? coëunt gens omnis, & ætas.
Nec tantum exciti bimari quos Iſthmia uallo
Clauſtra, nec undiſonæ quos circuit umbo Maleæ,
Sed procul ammoti Phrixi, qua ſemita iungi
Europamq; Aſiamq; uetat, quasq; ordine gentes
Littore abydeno maris alligat unda ſuperni.
Feruet amor belli, concuſſasq; erigit urbes.
Aera domant Temeſæ, quatitur niualibus ora
Euboïs, innumera reſonant incude Mycenæ.
Piſa nouat currus, Nemée dat terga ferarum.
Cirrha ſagittiferas certat ſtipare pharetras,
Lerna graues clypeos cæſis ueſtire iuuencis.
Dat bello pedites Etolus, & aſper Acarnan
Argos agit turmas, uacuantur paſcua Ditis
Arcadiæ, frenat celeres Epiros alumnos.
Phocis, & Aoniæ iaculis rareſcitis umbræ.
Murorum tormenta Pylos, Meſſenaq; tradunt.
Nulla immunis humus, uelluntur poſtibus altis
Arma olim dimiſſa patrum flammisq; liqueſcunt
Dona deum, raptum ſuperis Mars efferat aurum.
Nũq̃ umbræ ueteres, minor Othrys, & ardua ſidũ
Taygeta, exuti uiderunt aëra montes.

Iam natat omne nemus, cæduntur robora claſſi.
Sylua minor remis. ferrum laxatur ad uſus
Innumeros, quod roſtra liget, quod muniat arma,
Belligeros quod frænet equos, quod mille catenis
Squallentes nectat tunicas, quod ſanguine fumet,
Vulneráq; alta bibat, quod conſpirante ueneno
Impellat mortes, tenuantq; humentia ſaxa
Attritu, & nigris addant mucronibus iras.
Nec modus, aut arcus lentare, aut fundere glandes
Aut torrere ſudes, galeasq; attollere conis.
Hos inter motus pigram gemit ora quietem
Theſſalis, & geminis incuſat fata querelis,
Quòd ſenior Peleus, nec adhuc maturus Achilles.
Iam Pelopis terras graiumq; exhauſerat orbem
Præcipitans in tranſtra uiros inſanus equosq;
Bellipotens. feruent portus & operta carinis
Stagna. ſuasq; hyemes claſſes promota. ſuosq;
Attollit fluctus, ipſum iam puppibus æquor
Deficit. & totos conſumunt carbaſa uentos.
Prima rates danaas Hecateia congregat Aulis
Rupibus expoſitis, longiq; crepidine dorſi
Euboicum ſcandens Aulis mare, littora multum
Montiuagæ dilecta deæ, iuxtaq; Caphareus
Latratum pelago tollens caput, ille pelaſgas
Vt uidit tranſnare rates ter monte ter undis,
Intonuit, ſæuæq; dedit præſagia noctis.
Cœtus ibi armorum, Troiæ fatalis, ibi ingens
Iuratur bellum, donec Sol annuus omnes
Conficeret metas: tum primum Græcia uires

Con

Contemplata ſuas: tunc ſparſa, ac diſſona moles
In corpus, unitumq́; coit, & rege ſub uno
Diſpoſita eſt. Sic torua feras indago latentes
Claudit, & admotis paulatim caſsibus arctat.
Illæ ignem ſonitumq́; pauent, diffuſaq́; linquunt
Auia, miranturq́; ſuum decreſcere montem,
Inq́; uicem ſtupuere greges ſocioq́; timore
Manſueſcunt, ſimul hirtus aper, ſimul Vrſa, lupusq́;
Cogitur, & captos contemnit Cerua Leones.
Sed quanquam gemini pariter ſua bella capeſſant
Atridæ, famamq́; auidi uirtute paternam
Tydides, Sthenelusq́; premant, nec cogitet annos
Antilochus ſeptemq́; Aiax umbone coruſcet
Armenti greges, atq; æquum montibus orbem
Conſilijs, armisq́; uigil commendat Vlyſſes,
Omnis in abſentem belli manus ardet Achillem.
Nomē Achillis amāt, & in Hectora ſolus Achilles
Poſcitur, illum unum Teucris, Priamoq́; loquuntur
Fatalem. quis enim Aemonijs ſub uallibus alter
Creuerit, effoſſa reptans niue? cuius ab ortu
Cruda rudimenta, & teneros formauerit annos
Centaurus? patrij propior cui linea cœli?
Quem'ue alium ad ſtygios tulerit ſecreta per amnes
Nereis? & pulchros ferro perſtrinxerit artus?
Hæc graiæ caſtris iterant, traduntq́; cohortes,
Cedit turba ducum, uinciq́; haud mœſta fatetur.
Sic cum palantes Phlegræa in caſtra coirent
Cœlicolæ, iamq́; Odryſiam Gradiuus in haſtam
Surgeret, & libycos Tritonia tolleret angues,

Ingentemq; manu curuaret Delius arcum.
Stabat anhela metu ſolum Natura tonantem
Reſpiciens, quando ille hyemes, tonitruſq; uocaret
Nubibus, igniferam que fulmina poſceret Aetnam.
Atq; ibi dum mixta uallati plebe ſuorum
Et maris, & belli conſultant tempora reges,
Increpitans magno Vatem Cálchanta tumultu,
Proteſilaus ait (nanq; huic bellare cupido
Præcipua, & primæ iam tunc data copia mortis.)
O nimium Phœbi tripodumq; oblite tuorum
Theſtoride, quando ora deo poſſeſſa mouebis
Iuſtius? aut quando Parcarum occulta recludes?
Cernis ut ignotum cuncti ſtupeantq;, petantq;
Aeacidem? ſordet uulgo Calydonius Heros,
Et magno genitus Telamone, Aiaxq; ſecundus,
Nos quoq; ſed Mauors arreptaq; Troia probabunt.
Illum neglectis (pudet heu) ductoribus, omnes
Belligerum ceu numen amant, dic ocyus, aut cur
Serta comis, & mutus honos, quibus abditus oris,
Qua'ue iubes regione peti, nam fama nec antris
Chironis, patria nec degere Peléos aula.
Eia, rumpe deos, & fata latentia laxa,
Laurigeroſq; ignes ſi quando auidißimus hauri,
Arma horrenda tibi ſæuoſq; remiſimus enſes,
Nunquam has imbelles galea uiolabere uittas,
Sis felix numeroq; ducum præſtantior omni,
Si magnum Danais per te portendis Achillem,
Iandudum trepido circunſert lumina motu,
Intrantemq; deum primo pallore fatetur

Theſt

Theſtorides,mox igne genas,& ſanguine torquens.
Nec ſocios,nec caſtra uidet ſed cæcus,& amens
Nunc ſuperum magnos deprendit in æthere cœtus,
Nunc ſagax affatur aues,nunc dira ſororum
Licia,thuriferas modo conſulit anxius aras,
Flammarumq; apices rapit,& caligine ſacra
Paſcitur,exiliunt crines,rigidusq; laborat
Vitta comis,nec colla loco,nec in ordine greſſus.
Tandem feſſa tremens longis mugitibus ora
Soluit,& oppoſitum uox eluctata furorem eſt:
Quò rapis ingentem magni Chironis alumnum
Fœmineis Nerei dolis?huc mitte,quid aufers?
Non patiar:meus iſte meus,tu diua profundi.
Et me Phœbus agit:latebris quibus abdere tentas
Euerſorem Aſiæ:uideo per Cycladas altas
Attonitam,& turpi quærentem littora furto.
Occidimus,placuit Lycomedis conſcia tellus.
O ſcelus,en fluxæ ueniunt in pectora ueſtes.
Scinde puer ſcinde,& timidæ ne crede parenti.
Hei mihi raptus abit quænã procul improba uirgo?
Hic nutante gradu ſtetit,amiſſisq; furoris
Viribus,ante ipſas tremefactus corruit aras.
Tunc hærẽtem Ithacum Calydonius occupat Heros,
Nos uocat iſte labor,neq; enim comes ire recuſo,
Si te cura trahit:licet ille ſonantibus antris
Tethyos aduerſæ,gremioq; prematur aquoſo
Nereos,inuenies tu tantum prouidus aſtu,
Tende animum uigilem,fæcundumq; erige pectus.
Nam te quis uatum dubijs in caſibus auſit

Fata uidere prior? ſubijt gauiſus Vlyſſes:
Sic Deus omnipotens firmet, ſic annuat illa
Virgo paterna tibi ſed me ſpes lubrica uerſat.
Grande equidẽ armatũ eſt caſtris inducere Achillẽ.
Sed ſi fata negent, quàm fœdum, ac triſte reuerti.
Vota tamen Danaum non intentata relinquam.
Iamq́; adeo aut aderit mecum Peleius Heros
Aut uerũ penitus latet, & ſine Apolline Calchas,
Conclamant Danai ſtimulatq́; Agamẽno uolentes,
Laxantur cœtus, reſolutaq́; murmure læto
Agmina diſcedunt. Quales iam nocte propinqua
È paſtu referuntur apes, uel in antra reuerti
Melle nouo grauidas mitis uidet Hybla cateruas.
Nec mora: iam dextras Ithaceſia carbaſus auras
Poſcit, & in tranſtris hilaris ſedere iuuentus.
At procul occultum falſi ſub imagine ſexus
Aeaciden furto iam nouerat una latentem
Deidamia uirum ſed opertæ conſcia culpæ
Cuncta pauet, tacitasq́; putat ſentire ſorores.
Nanq; ut uirgineo ſtetit agmine clarus Achilles,
Exoluitq́; rudem genitrix digreſſa pudorem,
Protinus elegit comitem (quanquam omnis in illum
Turba coit) blandæq́; nouas nil tale timenti
Admonet inſidias: illam ſequiturq́;, premitq́;
Improbus, illam oculis, iterumq́;, iterumq́; reſumit.
Nunc nimius lateri non cuitantis adhæret.
Nunc leuibus ſertis, lapſis nunc ſponte caniſtris,
Nunc thyrſo parcente ferit. modo dulcia notæ
Fila lyræ, tenuesq́; modos, & carmina monſtrat

Chiro

Chironis, ducitq́; manum, digitoſq́; ſonanti
Infringit citharæ: nunc occupat ora canentis,
Et ligat amplexus, & mille per oſcula laudat.
Illa libens diſcit, quo uertice Pelion, & quis
Aeacides: puerią; auditum nomen & actus
Aſsidue ſtupet, & præſentem cantat Achillem.
Ipſa quoq; & ualidos proferre modeſtius artus,
Et tenuare rudes attrito pollice lanas
Demonſtrat, reficitq́; colos, & perdita dura
Penſa manu, uocisq́; ſonum, pondusq́; tenentis.
Quodq́; fugit comites, nimio quòd lumine ſeſe
Figat, & in uerbis intempeſtiuus anhelet,
Miratur: iamiamq́; dolos aperire parantem,
Virginea leuitate fugit, prohibetq́; fateri.
Sic ſub matre Rhea iuuenis regnator Olympi
Oſcula ſecura dabat inſidioſa ſorori
Frater adhuc, medij donec reuerentia ceſsit
Sanguinis, & uerſos germana expauit amores.
Tandem detecti timidæ Nereïdos aſtus,
Lucus Agenorei ſublimis ad orgia Bacchi
Stabat, & admiſſum cœlo nemus, huius in umbra
Alternum reuocare pia trieterica matres
Conſuerant, ſciſſumq́; pecus, terraq́; reuulſas
Ferre trabes, gratoſq́; Deo præſtare furores.
Lex procul ire mares: iterat præcepta uerendus
Ductor, inacceſſumq́; uiris edicitur antrum.
Nec ſatis eſt: ſtat fine dato metuenda ſacerdos,
Exploratq́; aditus: nequis temerator oberret
Agmine fœmineo, tacitus ſubriſit Achilles

Illum uirgineæ ducentem ſigna cateruæ,
Magnaq; difficili ſoluentem brachia motu,
(Et ſexus pariter decet, & mendacia matris)
Mirantur comites, nec iam pulcherrima turbæ
Deidamia ſua, tantumq; admota ſuperbo
Vincitur Aeacide, quantum premit ipſa ſorores.
Vt uero à tereti demiſit Nebrida collo,
Errantesq; ſinus edera collegit, & altæ
Cinxit purpureis flauentia tempora uittis,
Vibrauitq; graui redimitum miſsile dextra,
Attonito ſtat turba metu, ſacrisq; relictis
Illum ambire libet, pronosq; attollere uultus,
Talis ubi ad Thebas uultumq; animumq; remiſit
Euius, & patrio ſatiauit pectora luxu,
Serta comis, mitramq; leuat: Thyrſumq; uirentem
Armat, & hoſtiles inuaſit fortior Indos.
Scandebat roſeo medij faſtigia cœli
Luna iugo. totis ubi ſomnus inertior alis
Defluit in terras, mutumq; amplectitur orbem,
Conſedere chori, paulumq; exercita pulſu
Aera tacēt: tenero cum ſolus ab agmine Achilles
Hæc ſecum, Quo'nam timida commenta parentis
Vſq; feres? primumq; imbelli carcere perdes
Florem animi? non tela licet Mauortia dextra?
Non trepidas agitare feras? ubi campus? & amnes
Aemonij? quæris'ne meos Sperchie natatus?
Promiſſasq; comas? an deſertoris alumni
Nullus honos? ſtygiasq; procul iam raptus ad undas
Dicor? & orbatus plangit mea funera Chiron?
Tu

Tu nunc tela manu noſtros tu dirigis arcus,
Nutritoſq; mihi ſcandis Patrocle iugales,
Aſt ego pampineis diffundere brachia Thyrſis,
Et tenuare colos (pudet heu, tædetq; fateri)
Iam ſcio, quinetiam dilectæ uirginis ignem,
Aequæuamq; facem captus, noctesq; diesq;
Diſsimulas? quo'nam uſq; premes urentia pectus
Vulnera? teq; marē (pudet heu) nec amore probaris?
Sic ait, & denſa noctis gauiſus in umbra
Tempeſtiua ſuis torpere ſilentia furtis,
Vi potitur uotis, & toto pectore ueros
Admouet amplexus, riſit chorus omnis ab alto
Aſtrorum, & teneræ rubuerunt cornua Lunæ,
Illa quidem clamore nemus, montemq; repleuit,
Sed Bacchi comites diſcuſſa nube ſoporis
Signa choris indicta putant. fragor undiq; notus
Tollitur. & Thyrſos iterum uibrabat Achilles.
Ante tamen dubiam uerbis ſolatur amicis:
Ille ego (quid trepidas?) genuit quem cœrula mater
Peliacis ſyluis, niuibusq; immiſit alendum
Theſſalicis, neq; ego hos cultus, aut ſœda ſubiſſem
Tegmina: ni primo te uiſa in littore, ceſsi
Te propter, tibi penſa manu, tibi mollia geſto
Tympana: quid defles magno nurus addita ponto?
Quid gemis ingentes cœlo paritura nepotes?
Sed pater ante igni ferroq; excîſa iacebit
Scyros, & in tumidas ibunt hæc uerſa procellas
Mœnia, quàm ſæuo mea tu connubia perdas
Funere: non adeo parebimus omnia matri.

Vade ſed arreptum taceas,celesq; pudorem.
Obſtupuit tantis regina exterrita monſtris.
Quanquam olim ſuſpecta fides,& comminus ipſum
Horruit,& multum facies mutata fatentis.
Quid faciat? caſus'ne ſuos ferat ipſa parenti?
Seq; ſimul iuuenemq; premat,fortaſſis acerbas
Hauſurum pœnas? & adhuc in corde manebat
Ille diu deceptus amor:ſilet ægra,premitq;
Iam commune nefas,unam placet addere furtis
Altricem ſociam:precibus quæ uicta duorum
Annuit,illa aſtu tacito raptumq; pudorem,
Surgentemq; uterum,atq; ægros in pondere menſes
Occuluit,plenis donec ſtata tempora metis
Attulit,& partus index Lucina reſoluit.

P. PAPINII STATII
ACHILLEIDOS LIBER SECVNDVS.

IAmq; per ægæos ibat Laërtia fluctus
Puppis,& innumeræ mutabant Cycládas auræ.
Iam Paros,Olearosq; latent,iam raditur alta
Lemnos,& à tergo decreſcit Bacchica Naxos.
Ante oculos creſcente Samo,iam Delos opacat
Aequor:ibi celſa libant carcheſia puppe,
Reſponſiq; fidem,& uerum Calchanta precantur.
Audijt Arcitenens,Zephyrumq; è uertice Cynthi
Impulit,& dubijs pleno dedit omina uelo.
It pelago ſecura ratis:quippe alta tonantis
Iuſſa,Thetin certas fatorum euertere leges,

Arce

Arcebant ægram lacrymis, ac multa gementem,
Quòd non erueret pontum, uentiſq; fretuſq;,
Omnibus inuiſum, iam tunc ſequeretur Vlyſſem.
Frangebat radios humili iam pronus Olympo
Phœbus & Oceani penetrabile littus anhelis
Promittebat equis, cum ſe ſcopuloſa leuauit
Scyros, in hanc totos emiſit puppe rudentes
Dux Laertiades: ſocioſq; reſumere pontum
Imperat, & remis Zephyros ſupplere cadentes.
Accedunt iuſſi: magis indubitata magiſq;
Scyros erat, placidiq; ſuper Tritonia cuſtos
Littoris. Egreſſi numen uenerantur amicæ
*Actoluſq;, Ithacuſq; De*æ*: tum prouidus Heros*
Hoſpita ne ſubito terrerent mœnia cœtu,
Puppe iubet remanere ſuos: ipſe ardua fido
Cum Diomede petit, ſed iam præuenerat arcis
Littoreæ ſeruator Abas: ignotaq; regi
Ediderat (ſed Graia tamen) ſuccedere terris
Carbaſa: procedunt, gemini ceu fœdere iuncto
Hyberna ſub nocte Lupi, licet & ſua pulſet,
Natorumq; fames: penitus rabiemq; minaſq;
Diſſimulant: humileſq; meant, ne nunciet hoſtes
Cura canum, & trepidos moneat uigilare magiſtros.
Sic ſegnes Heroes eunt, campumq; patentem
Qui medius portum, celſamq; interiacet urbem
Alterno ſermone ſerunt: prior occupat acer
Tydides: Qua nunc uerum ratione paramus
Scrutari? nanq; ambiguo ſub pectore quiddam
Verſo, quid imbelles thyrſos mercatus, & æra,

Vrbi

Vrbibus in medÿs? Baccheaq; terga,mitrasq;
Huc tuleris? uarioq; aſperſus Nebridas auro.
His'ne graue Phrygibꝰ, Priamoq; armamus Achillē?
Illi ſubridens Ithacus paulum ore remiſſo,
Hæc tibi,uirginea modo ſi Lycomedis in aula
Fraude latens,ultro confeſſum in prælia ducent
Peliden:tu cuncta citus de puppe memento
Ferre,ubi tempus erit,clypeumq; ÿs iungere donis,
Qui pulcher ſignis,auroq; aſperrimus ardet,
Hæc ſat erunt,tecum lituo bonus adſit Agyrtes,
Occultamq; tubam tacitos apportet in uſus.
Dixerat,atq; ipſo portarum in limine regem
Cernit,& oſtenſa pacem præfatur oliua:
Magna(reor)pridem ueſtras peruenit ad aures
Fama trucis belli regum placidiſſime:quod nunc
Europamq;,Aſiamq; quatit.ſi nomina quæras
Huc prælata ducum:fidit quibus ultor Atrides.
Hic tibi quem tanta meliorem ſtirpe creauit
Magnanimus Tydeus Ithacis ego ductor Vlyſſes.
Cauſa uiæ(metuam quid enim tibi cuncta fateri,
Cùm Graius,notaq; fide celeberrimus unus?)
Explorare aditus,inuiſaq; littora Troiæ,
Quid ue parent.medio ſermone intercipit ille.
Annuerit Fortuna precor,dextriq; ſecundent
Iſta Dei nunc hoſpitio me tecta piumq;
Illuſtrate larem,ſimul intra limina ducit.
Nec mora:iam menſas famularis turba,torosq;
Inſtruit.interea uiſu perluſtrat Vlyſſes,
Scrutaturq; domum,ſi qua ueſtigia magnæ

Virgi

Virginis, aut dubia facies ſuſpecta figura,
Porticibusq́; uagis errat, totosq́; penates
Ceu miretur adit, uelut ille cubilia prædæ
Indubitata tenens multo legit arua Moloſſo
Venator, uideat donec ſub frondibus hoſtem
Porrectum ſomno, poſitosq́; in ceſpite dentes,
Rumor in arcana iamdudum perſtrepit aula
Virginibus quà fida domus, ueniſſe Pelaſgos
Ductores, Graiamq́; ratem ſociosq́; receptos,
Iure pauent aliæ: ſed uix noua gaudia celat
Pelides, auidusq́; nouos Heroas, & arma
Vel talis uidiſſe cupit: iamq́; atria feruent
Regali ſtrepitu, & picto diſcumbitur oſtro.
Tum pater ire iubet natas, comitesq́; pudicas
Natarum. ſubeunt quales Mæotide ripa
Cum ſcythicas rapuere domos, & capta Getarum
Mœnia ſuppoſitis epulantur Amazones armis.
Tum uero intentus uultus, ac pectora Vlyſſes
Prælibat uiſu, ſed nox, illataq́; fallunt
Lumina, & extemplo latuit menſura iacentis,
Et tamen erectumq́; genas, oculisq́; uagantem,
Nullaq́; uirginei ſeruantem ſigna pudoris,
Defigit, comitiq́; obliquo lumine monſtrat.
Quod niſi præcipitem blando complexa moneret
Deidamia ſinu, nudataq́; pectora ſemper,
Exertasq́; manus humerosq́; in ueſte teneret,
Et prodire toris, & poſcere uina uetaret
Sæpius & fronti crinale reponeret aurum,
Argolicis ducibus iam tunc patuiſſet Achilles.

Vt placata fames, epulis bis, terq; repoſtis,
Rex prior alloquitur, pateraq; inuitat Achiuos:
Inuideo ueſtræ (fateor) decora inclyta gentis
Argolicæ, cœptis utinam mihi fortior ætas,
Quæq; fuit Dolapas cum Scyria littora adortos,
Perdomui, fregiq; uadis, quæ ſigna triumphi
Vidiſtis celſas murorum in fronte carinas.
Saltem ſi ſoboles aptam quam mittere bello
Poſſem, plena forent mihi gaudia, nanq; iuuarem.
Nunc ipſi uireſq; meas, & chara uidetis
Pignora, quãdo nouos dabit hæc mihi turba nepotes
Dixerat, & ſolers arrepto tempore Vlyſſes,
Haud ſpernenda cupis, quis enim non uiſere gentes
Innumeras, uariosq; duces, atq; agmina regum
Ardeat? omne ſimul roburq;, decusq; potentis
Europæ, meritos ultro iurauit in enſes.
Rura, urbeſq; uacant, montes ſpoliauimus altos,
Omne fretum longa uelorum obtexitur umbra.
Arma patres tradunt, ruit irreuocata iuuentus.
Non alias unquam tantæ data copia famæ
Fortibus, haud campo maiore exercita Virtus.
Aſpicit intentum, uigiliq; hæc aure trahentem
Cùm paueant aliæ, demiſſaq; lumina flectant
Atq; iterat, Quiſquis proauis & gente ſuperbus,
Quiſquis equo, iaculoq; potens, qui prævalet arcu
Omnis honos illic, illic ingentia certant
Nomina, uix timidæ matres, uix agmina ceſſant
Virginea, hic multum ſteriles damnatus in annos.
Inuiſusq; Deis, ſi quem hæc noua gloria ſegnem

Pru

Præterit,exiſſet ſtratis,niſi prouida ſigno
Deidamia dato,cunctas hortata ſorores
Liquiſſet menſas,ipſum complexa,ſed hæret
Reſpiciens Ithacum,cœtuq; nouiſsimus exit.
Ille quidem incœpto paulum ſermone remiſit
Pauca tamen iungens. At tu tranquillus in alta
Pace mane,charisq; para connubia natis.
Quas tibi ſidereis diuarum uultibus æquas
Sors dedit,ut me olim tacitum reuerentia tangit,
His decor eſt formæ,ſpecies permixta uirili.
Occurrit genitor,quid ſi bacchæa ferentes
Orgia?palladias,aut circùm uideris aras?
Et dabimus,ſi forte nouus cunctabitur Auſter.
Excipiunt cupidi,& tacitis ſpes addita uotis.
Cætera depoſitis Lycomedis regia curis
Tranquilla ſub pace ſilet,ſed longa ſagaci
Nox Ithaco,lucemq; cupit,ſomnoq; grauatur.
Vix dum exorta dies,& iam comitatus Agyrtæ
Tydides aderat,prædictaq; dona ferebat.
Nec minus egreſſæ thalamis,Scyriades ibant
Oſtentare choros,promiſſaq; ſacra uerendis
Hoſpitibus.nitet ante alias regina,comesq;
Pelides,Qualis ſiculæ ſub rupibus Aetnæ
Naides ætneas inter Diana,feroxq;
Pallás,& Elyſij lucebat ſponſa Tyranni.
Iamq; mouent greſſus,thyaſis Iſmenia Buxus
Signa dedit,quater æra Rheæ, quater Euia pulſant
Terga manu,uariosq; quater legêre recurſus.
Tunc thyrſos pariterq; leuant,pariterq; reponunt,

Multiplicantq́; gradū,modo quo Curetes in actu,
Quoq́; pij Samothraces eunt,nunc obuia uerſæ
Pectine amazonio,modo quo citat orbe Lacænas
Delia,plaudentesq́; ſuis intorquet Amyclis,
Tunc quoq; præcipue iam iam manifeſtus Achilles,
Nec ſeruare uices,nec iungere brachia curat.
Tunc molles greſſus,tunc aſpernatur amictus
Plus ſolito,rumpitq́; choros,& plurima turbat.
Sic indignantem thyrſos,acceptaq́; matris
Tympana,iam triſtes ſpectabant Penthea Thebæ
Soluuntur laudata cohors,repetuntq́; paterna
Limina,ubi in mediæ iamdudum ſedibus aulæ,
Munera uirgineos uiſus tractura locarat
Tydides,ſignum hoſpitij,pretiumq́; laboris,
Hortaturq́; legant,nec Rex placidiſſimus arcet.
Heu ſimplex,nimiumq́; rudis,qui callida dona,
Graiorumq́; dolos,uariumq́; ignorat Vlyſſem.
Hinc aliæ,quas ſexus iners,naturaq́; ducit
Aut teretes thyrſos,aut reſpondentia tentant
Tympana,gemmatis aut cingunt tempora uittis,
Arma uident,magnoq́; putant donata parenti.
At ferus Aeacides radiantem ut cōminus orbem
Cælatum pugnis ſæuis,& forte rubentem
Bellorum maculis,& accliuem conſpicit haſtam,
Infremuit,torſitq́; genas,& fronte relicta
Surrexere comæ,nuſquam mandata parentis,
Nuſquā occultus amor,totoq́; in pectore Troia eſt.
Vt leo,materno tum raptus ab ubere mores
Accepit,pectiq́; iubas,hominemq́; uereri

Edid

Ædidicit,nullaſq; ruit niſi iuſſus in iras,
Si ſemel aduerſo radiauit lumine ferrum
It iurata fides,domitorq; inimicus,in illum
Prima fames,timidoq; pudet ſeruire magiſtro.
Vt uero acceſſit propius,luxq; æmula uultum
Reddidit,& ſimilem tandem ſe uidit in auro,
Horruit,erubuitq; ſimul.Tunc acer Vlyſſes
Admotus lateri ſummiſſa uoce,quid hæres
(Scimus ait) tu ſemiſeri Chironis alumnus,
Tu cœli,pelagiq; nepos?te dorica claſsis,
Te tua ſuſpenſis expectat Græcia ſignis,
Ipſaq; iam dubijs nutant tibi Pergama muris.
Eia age,rumpe moras,ſine perfida palleat Ida,
Et iuuet hæc audire patrem,pudeatq; doloſam
Sic pro te timuiſſe Thetin.iam pectus amictu
Laxabat,cum grande tuba(ſic iuſſus Agyrtes)
Inſonuit,fugiunt diſiectis undiq; donis,
Implorantq; patrem,commotaq; prælia credunt.
Illius intactæ ceciderunt pectore,ueſtes.
Iam clypeus,breuiorq; manu conſumitur haſta.
Mira fides,Ithacumq; humeris excedere uiſus,
Aetolumq; ducem,tantum ſubita arma,calorq;
Martius,horrenda confundit luce penates,
Immaniſq; gradu,ceu protinus Hectora poſcens
Stat medius trepidante domo.Peleia uirgo
Quæritur,aſt alia plangebat parte retectos
Deidamia dolos,cuius cum grandia primum
Lamenta,& notas accepit pectore uoces,
Hæſit,& occulto Virtus infracta calore.

Dimittit clypeum,regisq́; ad lumina uerſus,
Attonitum fatis,inopinaq́; monſtra pauentem,
Sicut erat medijs Lycomedem affatur in armis:
Me tibi chare pater (dubium dimitte timorem)
Me Thetis alma dedit,te pridem tanta manebat
Gloria,quæſitum Danais tu mittis Achillem
Gratior & magno (ſi fas dixiſſe) parente,
Et dulci Chirone mihi,ſed corda parumper
Huc aduerte libens,atq; has bonus accipe uoces,
Te Peleus nato ſocerum,et Thetis hoſpita iungũt,
Allegantq́; ſuos utroq; à ſanguine diuos.
Vnam uirgineo natarum ex agmine poſcunt,
Das'ne? an nos humiles tibi, degeneresq́; uidemur?
Num renuis? iunge ergo manus, & concipe fœdus,
Atq; ignoſce tuis,tacito nam cognita furto
Deidamia mihi. quis enim his obſtare lacertis,
Quæ potuit noſtras poſſeſſa euadere flammas?
Me luere iſta iube,pono arma, & reddo Pelaſgis,
Et maneo,quid triſte fremis? quid lumina mutas?
Iam ſocer es.natum ante pedes proiecit,& addit
Iamq́; auus,immitis quoties tractabitur enſis,
Turba ſumus.Tunc & Danai,per ſacra,fidemq́;
Hoſpitij,blanduſq́; precum compellat Vlyſſes.
Ille,etſi charæ comperta iniuria natæ,
Et Thetidis mandata mouent,prodiq́; ueretur
Depoſitum tam grande deæ,tamen obuius ire
Tot metuit fatis,argiuaq́; bella morari.
Fac uelit,ipſam illic matrem ſpreuiſſet Achilles,
Nec tamen abnueret genero ſe iungere tali.

Vin

Vincitur, arcanis effert pudibunda tenebris
Deidamia gradum, ueniam nec protinus amens
Credit, & oppoſito genitorem placat Achille.
Mittitur Aemoniam, magni qui Pelea facti
Impleat, & claſſem, comitesq; in prælia poſcat.
Necnon & geminas regnator Scyrius Alnos
Deducit genero, uiresq; excuſat Achiuis.
Tunc epulis conſumpta dies, tandemq; receptum
Fœdus, & intrepidos nox conſcia iungit amantes.
Illius ante oculos noua bella, & Xanthus, & Ida,
Argolicæq; rates, atq; hæc iam cogitat undas,
Auroramq; timet, chara ceruice mariti
Fuſa noui, lacrymas iam ſoluit, & occupat artus.
Aſpiciam'ne iterum, meq; hoc in pectore ponam
Aeacide, rurſusq; tuos dignabere partus?
An tumidus, Teucrosq; lares, & capta reportans
Pergama, uirgineæ nolis meminiſſe latebræ?
Quid precer? heu timeā'ne prius? q̄d'ue anxia mādē
Cui uix flere uacat? modo te nox una deditq;,
Inuiditq; mihi, thalamis hæc tempora noſtris?
Hic'ne eſt liber Hymen? ò dulcia furta, doliq;,
O timor. eripitur miſeræ promiſſus Achilles.
I, (neq; enim tantos auſim reuocare paratus).
I cautus, nec uana Thetin timuiſſe memento.
I felix, noſterq; redi. nimis improba poſco.
Iam te ſpectabunt lacrymis, planctuq; decoræ
Troades, optabuntq; tuis dare colla lacertis.
Et patriam penſare toris, aut ipſa placebit
Tyndaris, inceſta nimium laudata rapina.

Aſt ego uel primæ puerilis fabula culpæ
Narrabor famulis, aut diſsimulata latebo.
Quin age, duc comitē, cur non ego Martia tecum
Signa feram? tu penſa manu, bacchæaq; tecum
Sacra, quod infelix non credet Troia, tuliſti.
Attamen hunc, quem mœſta mihi ſolatia linquis
Hunc ſub corde tene, ſaltem concede precanti
Hoc ſolùm, pariat ne quid tibi barbara coniux,
Ne qua det indignos Thetidi captiua nepotes.
Talia dicentem non ipſe immotus Achilles
Solatur, iuratq; fidem, iurataq; fletu
Spondet, & ingentes famulas, captumq; reuerſus
Ilion, & Phrygiæ promittit munera gazæ.
Irrita uentoſæ rapiebant uerba procellæ.
Exuit implicitum tenebris humentibus orbem
Oceano prolata dies, genitorq; coruſcæ
Lucis adhuc hebetem uicina nocte leuabat.
Et nondum excuſo rorantem lampada ponto,
Et iam punicea nudatum pectora palla,
Inſignemq; ipſis, quæ prima inuaſerat, armis
Aeaciden (quippe aura uocat, cognataq; ſuadent
Aequora) proſpectant cuncti, iuuenemq;, ducemq;
Nil auſi meminiſſe, pauent, ſic omnia uiſu
Mutatus rediit: ceu nunquam Scyria paſſus
Littora, Peliaco raptus deſcendat ab antro.
Tunc ex more deis (ita nanq; monebat Vlyſſes)
Aequoreis, matriq; litat: fluctuq; ſub ipſo
Cœruleum Regem tauro ueneratur, auumq;
Nerea, uittata genitrix placata iuuenca eſt.

Hic

Hic ſpumante ſalo iaciens tumida exta profatur:
Paruimus genitrix, quãquã haud tolerãda iubebas,
Paruimus nimium, bella ad Troiana, rateſq;
Argolicas quæſitus eo. ſic orſus, & alno
Inſiluit, penituſq; noto ſtridente propinquis
Arripitur terris, & iam ardua creſcere nubes
Incipit, & Scyros longe decreſcere ponto
Turre procul ſumma, lacrymis comitata ſororum
Confeſſumq; tenens, & habẽtem nomina Pyrrhum
Pendebat coniux: oculiſq; in carbaſa fixis
Ibat, & ipſa fretum, & puppem iam ſola uidebat.
Ille quoq; obliquos dilecta ad mœnia uultus
Declinat, uiduamq; domum, gemituſq; relictæ
Cogitat: occultus ſub corde renaſcitur ardor.
Datq; locum uirtus. ſenſit Laertius Heros
Mœrentem, & placidis aggreſſus flectere dictis,
Téne (inquit) magnæ uaſtator debite Troiæ,
Quem Danaũ claſſes, quem Diuum oracula poſcũt,
Erectumq; manet reſerato limine bellum,
Callida fœmineo genitrix uelauit amictu?
Commiſitq; ullis tam grandia furta latebris?
Sperauitq; fidem? nimis ò ſuſpenſa, nimiſq;
Mater, an hæc uirtus tacita torperet in umbra?
Quæ uix audito litui clangore refugit
Et Thetin, & comites, et quos ſuppreſſerat ignes.
Nec noſtrũ eſt ꝙ in arma uenis, ſequeriſq; precãtes:
Veniſſes ultro quem talibus occupat Heros
Aeacides. longum eſt reſides exponere cauſas,
Maternumq; nefas, hoc excuſabitur enſe

Scyros,& indecores fatorum crimina cultus.
Tu potius dum lene fretum,zephyrisq́; feruntur
Carbaſa,quæ Danais tanti primordia belli,
Ede,licet iuſtas hinc ſumere protinus iras.
Hic Ithacus paulum repetito longius orſu
Fertur in Hectorea (ſi talia credimus) ora
Electus formæ certamina ſoluere paſtor
Sollicitas tenuiſſe deas,nec torua Mineruæ
Ora,nec ætherij germanam regis,amico
Lumine,ſed ſolam nimium uidiſſe Dionen.
Atq; adeo lis iſta tuis exorta ſub antris
Concilio ſuperum. dum Pelea dulce maritat
Pelion,& noſtris iam nunc promitteris armis.
Ira quatit uictas. petit exitialia iudex
Præmia,raptori faciles monſtrantur Amyclæ.
Ille Phryges lucos,matris penetralia cædit
Turrigeræ,uetitasq́; ſolo procumbere pinus
Præcipitat,terrasq́; freto delatus Achæas
Hoſpitis Atridæ (pudet heu,miſeretq́; potentis
Europæ) ſpoliat thalamos,Helenaq́; ſuperbus
Nauigat, & captos ad Pergama deuehit Argos.
Inde dato paſſim uarias rumore per urbes,
Vndiq; in exitio ſibi quiſq;,& ſponte coimus
Vltores. quis enim genialia ſœdera rumpi
Capta dolis faciliq́; trahi connubia raptu
Ceu pecus,armentumq́;, aut uiles meſſis aceruos
Perferat? hæc etiam fortes iactura moueret.
Non tulit inſidias diuum imperioſus Agenor,
Mugitusq́; ſacros,& magno numine uectam

Quæſijt

Quæſijt Europen, aſpernatuſq; tonantem eſt
Vi generum. Captam & ſcythico de littore prolem
Non tulit Aeetes, ferroq; & claſſe ſecutus
Semideos reges, & ituram in ſidera puppim
Nos phryga ſemiuirum, portus, & littora circùm
Argolica inceſta uolitantem puppe feremus?
Vſqueadeo nusq̃ arma & equi, fretaq; ĩuia graijs?
Quid ſi nunc aliquis patrijs rapturus ab oris
Deidamian eat, patriaq; à ſede reuellat
Attonitam, & magni clamãtem nomẽ Achillis?
Illius ad capulum redijt manus, & ſimul ingens
Impulit ora rubor, tacuit contentus Vlyſſes.
Excipit Oenides, quin ò digniſſima cœli
Progenies, rituſq; tuos, elementaq; primæ
Indolis, & ualida mox accedente iuuenta,
Quæ ſolitus laudum tibi ſemina pandere Chiron,
Virtutiſq; aditus, quas membra augere per artes,
Quas animum, ſocijs, multumq; fauentibus ede.
Sit pretium longas penitus quæſiſſe per undas
Scyron, & his armis primum intendiſſe lacertos.
Quem pigeat ſua facta loqui? tunc ille modeſte
Inchoat ambiguus paulum, propiorq; coacto:
Dicor, & in teneris, & adhuc creſcentibus annis
Theſſalus ut rigido ſenior me monte recepit
Non ullas ex more dapes habuiſſe, nec ullis
Vberibus ſatiaſſe famem, ſed ſpiſſa leonum
Viſcera, ſemianimesq; libens traxiſſe medullas,
Hæc mihi prima Ceres, hæc læti munera Bacchi
Sic dabat ille pater: mox ille per auia ſecum

Luſtra gradu maiore trahens,uiſisq; decebat
Arridere feris:nec fracta ruentibus undis
Saxa,nec ad uaſtæ trepidare ſilentia ſyluæ.
Iam tunc haſta manu:iam tunc ceruice pharetræ,
Et ferri properatus amor,durataq; multo
Sole,geluq; cutis:tenero nec fluxa cubili
Membra,ſed ingenti ſaxum commune magiſtro.
Vix mihi biſſenos annorum torſerat orbes
Vita rudis,uolucres cum iam præuertere Ceruos,
Et Lapithas cogebat equo,præmiſſaq; curſu
Tela ſequi:ſæpe ipſe gradu me præpete Chiron
Dum uelox ætas,campis admiſſus agebat
Omnibus,exhauſtumq; uago per gramina paſſu
Laudabat gaudens,meq; in ſua colla leuabat.
Sæpe etiam primo fluuij torpore iubebat
Ire ſuper,glaciemq; leui non frangere planta
Hoc puerile decus.quid nunc tibi prælia dicam
Syluarum?& uacuos ſæuo iam murmure ſaltus?
Nunquam ille imbelles oſſæa per auia Lynces
Sectari,aut timidos paſſus me cuſpide Damas
Sternere,ſed triſtes turbare cubilibus Vrſas,
Fulmineosq; ſues,& ſicubi maxima Tigris.
Aut ſubducta iugis fœtæ ſpelunca Leænæ
Ipſe ſedens uaſto ſacta expectabat ab antro,
Si ſparſus magno remeaſſem ſanguine,nec me
Antè niſi inſpectis admiſit ad oſcula telis.
Iamq; & ad enſiferos uicina pube tumultus
Aptabar,nec me ulla feri Mauortis imago
Præterijt: didici quo Pæones arma rotatu

Quo Magetæ ſua geſta citent, quo turbine cæſtum
Sauromates, falcemq́; Getes, arcumq́; Geſonus
Tenderet, & flexæ balearicus autor habenæ,
Quo ſuſpenſa trahens libaret uulnera tractu,
Incluſum quoties diſtringeret aëra gyro.
Vix memorem cũctos (& ſi modo geßimus) actus,
Nunc docet ingenti ſaltu me iungere foſſas,
Nunc caput aerij ſcandentem pondere montis
Quò fugitur per plana gradu: ſimulacraq́; pugnæ
Excipere immiſſos curuato umbone molares.
Ardentesq́; intrare caſas, peditemq́; uolantes
Siſtere quadriiugos. memini, rapidißimus ibat
Imbribus aßiduis paſtus, niuibusq́; ſolutis
Sperchios, uulſasq́; trabes, & ſaxa ferebat.
Cum me ille immiſſum, quà ſæuior impetus undæ,
Stare iubet contrà, tumidosq́; repellere fluctus,
Quos uix ipſe gradu toties obſtante tuliſſet.
Stabam equidem, nec me referebat concitus amnis.
Et latæ caligo uiæ: ferus ille minari
Deſuper incumbens, uerbisq́; urgere pudorem.
Nec niſi iuſſus abij. ſic me ſublimis agebat
Gloria, nec duri tanto ſub teſte labores.
Iam procul Oebalios in nubila condere Diſcos
Et liquidam nudare Palen, & ſpargere cæſtus
Ludus erat, requiesq́; mihi, nec maior in iſtis
Sudor, Apollineo quàm fila ſonantia plectro
Cum quaterem, Priſcosq́; uirum mirarer honores,
Quinetiam ſuccos, atq; auxiliantia morbis
Gramina, quo nimius ſtaret medicamine ſanguis,

Quid

Quid faciat ſomnos, quid hiantia uulnera claudat,
Quæ ferro cohibenda lues, quæ cederet herbis
Edocuit, monituſq; ſacræ ſub pectore fixit
Iuſtitiæ, qua Peliacis dare iura uerenda
Gentibus, atq; ſuos ſolitus placare bimembres.
Hactenus annorum Comites elementa meorum
Et memini, & meminiſſe iuuat ſcit cætera Mater.

ACHILLEIDOS
FINIS.

14-I-73